كوپریلی

كتبخانه سنه وقف ایدلمشدر

۲۲ صفحه فهرست

فهرس الكتاب

صحیفه

صحیفه

صحیفه

صحیفه

صحیفه

صحیفه

صحيفه

صحيفه

❊ اصطلاحات موضوعه وعنوانات مخترعه وتعریفات وتوضیحاتی بیاننده‌در ❊

❊ حروف امریه ❊ شول حرفلردرکه بحسب السماع اسملره لاحق اولوب اسماء ملحق بها اول حرفلر ایله امر حاضر اوله‌لر حروف مذکوره بحسب الاستقراء اون درت جنس حروف بسیطه و مرکبه‌درکه اشبو (کوزات قجرده اوار یادرقه طاشرقه اسیرکه صوسه بمسه ازیمسه اقسر اوکسر اجیق بجیك کوزوك قشقر توسکر دریل ازال کوزله هارله‌صوله سمزلن اتلن بیلزلن کورمزلن اوکران صووار) امرلرینك اواخرنده‌کی (ت ده ر رقه رکه سه مسه سِرْ ق یا ك قِرْ یا کِرْ ل له لن ن وار) حرفلریدر

❊ حروف مغیرة الاحداث ❊ شول جائز الاجتماع حرفلردرکه امرحاضرلره قیاساً وسماعاً لاحق اولوب اول امرلرك متضمن اولدقلری معانیٔ ثلثه‌دن یعنی حدث و نسبت امریه و زمان مستقبلدن انجق حدثی تبدیل و تغییر ایده‌لر حروف مذکوره بحسب الاستقراء اون جنس حروف بسیطه و مرکبه‌درکه بونلردر (ش ن سه مسه ر زر ت در ل مه) کبی (سویلش سویلن سویلشدرتدرلسون سویلندرتدرمه اغست کولومست ایجیر امزیر) امرلرنده اولدیغی مثللو

❊ حروف مغیرة النسبه ❊ شول ممتنع الاجتماع حرفلردرکه امرحاضرلره قیاساً و سماعاً لاحق اولوب اول امرلرك متضمن اولدقلری معانیٔ ثلثهٔ مذکوره‌دن یا انجق نسبتی و یا نسبتله بیله زمانی یا محو ایله ویا تبدیل ایله تغییر ایده‌لر حروف مذکوره دخی بحسب الاستقراء اوتوز اوچ جنس حروف بسیطه و مرکبه‌درکه بونلردر (مق یا مك مه اش ایور ر ز ه‌جق یا ه‌جك ایسر مدلی ءان ایجی تی ج ق یا ك قه یا که م مان ن قج یا کج قن یا کن قون قین یا کون کین مِق یا مِك قی یا کی جه تماج ماج مباج د مور سو ساق قو که) کبی اشبو حرفلر مقصد ثالثده اون طقوز بابده مذکور اوچ نوع مصادر و بش نوع افعال و درت نوع صفات ویدی نوع اسماء مشتقه ادوات وعلامتلریدر (یازمق سویله‌مك یازمه یازیش سویله‌یش یازیور سویلیور یازار یازمز یازه‌جق سویله‌جك یازان سویلین یازیجی سویله‌یجی قریق کسیك قورقق اورکك قزانج سوینج کولنج اوصانج اوتانج) مثللرنده و غیریده اولدیغی کبی

❊ فعل مجرد حقیقی ❊ بنفسه نسبت امریهٔ خطابیه‌یی متضمن اولوب حروف مغیرة الاحداث و مغیرة النسبه‌دن خالی و ضمائر متصلهٔ بارزه‌دن عاری اولان امردر (کول اغله دی بی ارا بول) کبی

❊ فعل مجرد عرفی ❊ انجق حروف مغیرة الاحداثدن خالی اولان فعللردر اول فعل کرك مارالذکر اون درت حروف امریه‌دن برینك لحوقیله اسمدن مصاغ اولان امرحاضر اولسون (صوسه کوزله) کبی کرك حروف مغیرة النسبه‌دن برینك

حروف مغیرة الاحداثدن خالی امرلره لحوقیله مصاغ اولان مصادر و افعال وصفات واسما اولسون (یازمق کوزتمك یازار یازه‌جق یازان) کبی

❊ مزید فیه ❊ حروف مغیرة الاحداث ایله مطرف اولان امرحاضرلر و اول امرحاضرلردن مشتق اولان مصادر و افعال و صفاتدر (یازدر سویلشمك کولوشور) کبی

❊ مزید فیه حرف واحد ❊ کندوسنده حروف مغیرة الاحداثدن بری بولنان فعلدر (کولدر کولوشوك) کبی

❊ مزید فیه حرفان ❊ کندوسنده حروف مذکوره‌دن ایکیسی بولنان فعلدر (کولوشدر اراشدر) کبی

❊ مزید فیه ثلثة احرف ❊ کندوسنده حروف مذکوره‌دن اوچی بولنان فعلدر (سویلشدرمه) کبی

❊ مزید فیه اربعة احرف ❊ کندوسنده حروف مذکوره‌دن دردی بولنان فعلدر (سویلشدرتدرمه‌سون) کبی

❊ مزید فیه خمسة احرف ❊ کندوسنده حروف مذکوره‌دن بشی بولنان فعلدر (سویلشدرتدرلسون) کبی

❊ فعل مشتق منه حقیقی ❊ بنفسه نسبت امریهٔ خطابیه‌یی متضمن اولان امرحاضر مجرد حقیقیدر (یاز سویله) کبی

❊ فعل مشتق منه اضافی ❊ مارالذکر امرحاضر مجرد عرفی ایله امرحاضر مزید فیهلردر (کوزت کوزله کوزوك یازدر سویلت کوزتدر قیشقرت) کبی

❊ فعل جامد ❊ افعال ناقصه اقسامندن بالکلیه حدثدن منسلخ ونسبت تامهٔ زمانیه‌یه دال اولان (ایدی ایمش ایسه) فعللریدر

❊ فعل مرکب لفظاً ومعناً ❊ ایکیدن بشه قدر امرحاضرلردن مرکب اولان امرلردر (یازیور یازیویروب طورمه یازیویروب طورمه‌یه کور یازی یازیویروب طورمه‌یه کور) کبی

❊ فعل بسیط لفظاً ومعناً ❊ فعل آخر ایله مرکب اولمیان امر ومشتقاتیدر (یاز یازیور) کبی

❊ فعل بسیط لفظاً مرکب معناً ❊ امرحاضر عدمیٔ اقتداریدن مخفف اولان امردر (سویله‌یه‌مه) کبی

❊ فعل بسیط معناً مرکب لفظاً ❊ امرحاضر ایله (ایدی ایمش ایسه) فعللرندن بریله وجه مخصوص اوزره مرکب اولان ماضیٔ محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه وفعل مثلث النسبه‌لردر (یازدی یازمش یازسه ایواولور کشکی یازسه) کبی

❊ امرمرکب ثنائی ❊ ایکی امردن مرکب اولان امرحاضردر (یازیویر) کبی

❊ امرمرکب ثلاثی ❊ اوچ امرحاضردن مرکب اولان امردر (یازی ویره کور) کبی

❊ امرمرکب رباعی ❊ درت امرحاضردن مرکب اولان امردر (یازی یازی ویره کور) کبی

❊ امرمرکب خماسی ❊ بش امرحاضردن مرکب اولان امردر (یازی یازی ویروب طورمه‌یه کور) کبی

❊ فعل مرکب سباعی ❊ بشی ملفوظ بری محذوف ومقدر امرحاضرلر ایله (ایدی ایمش) فعللرندن بریله مرکب اولان ماضیٔ مرکبلردر (یازی یازی ویروب طوره‌مه‌یه یازدی) کبی

❊ فعل امر ❊ شول امر مجرد ومزید فیهدرکه نسبت امریه‌یی متضمن اوله یعنی امر وطلبی متضمن اوله امر مذکور کرك استعلا طریقیله کرك التماس طریقیله کرك نیاز ودعا طریقیله اولسون ومأمور اولان ذات دخی کرك مخاطب کرك غائب کرك متکلم اولسون و بو اوچ نوع مأموردن هربری کرك واحد کرك متعدد اولسون ومأموربه اولان حدث کرك وجودی کرك عدمی اولسون (یاز کرم ایله یازسون یازمه‌یه‌یم یازه‌مه‌یك) کبی

❊ مصدر مطلق اصلی ❊ شول امرحاضر مجرد ومزید فیهدرکه آخرینه حروف اشتقاقیهٔ مغیرة النسبه‌دن (مق یا مك) حرفنك لحوقیله متضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن وزماندن بالکلیه منسلخ اولوب دیکر متضمن اولدیغی حدثه موضوع ومخصوص اولوب کالاول مفعول لازم التعقل وغیر لازم التعقلدن هر برینه تعدی وتعلق ایده (بونی اوقومق یازمق اونه سویلکدن ایودر) کبی

❊ مصدر مطلق مخفف ❊ شول مصدر مطلقدرکه انجق تخفیف ایچون اخرنده‌کی ادات مصدر اولان (مق مك) حرفلرندن قاف وکاف مجهوره‌لر حذف اولنمش اوله (یازمه سویلمه) کبی

❊ حاصل مصدر ومصدر نوعی ❊ شول امر حاضر مجرد ومزید فیهدرکه اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن (ایش) حرفنك لحوقیله نسبت امریه‌دن وزمان مستقبلدن بالکلیه منسلخ ومخلوع ودیکر متضمن اولدیغی حدث مطلقك انواعندن برنوع غیر معینه موضوع اولوب حرف مرقومك انضمامندن اول متعدی اولدیغی مفعوللره ینه متعدی اوله (زیدك بوسوزی بکره سویله یشی عمروك کیدیشنه بکزه‌مز) کبی

❊ فعل حال وفعل حاضر ❊ شول امر حاضر مجرد ومزید فیهدرکه اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن (ایور) حرفنك لحوقیله متضمن اولدیغی نسبت امریهٔ استقبالیه‌دن مجرد ونسبت خبریهٔ حالیه وحاضره‌یی متضمن اوله (یازدریور سویله‌نیور سویله‌یور) کبی

❊ مستقبل مرجو النسبه ❊ شول امر حاضر مجرد ومزید فیهدرکه وجودی قسمنك اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن راء ساکنهٔ مهمله‌نك وعدمی قسمی آخرینه حروف مذکوره‌دن زاء ساکنهٔ معجمه‌نك لحوقیله متضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن متجرد اولوب بحسب الاستعمال گاه نسبت تامهٔ خبریهٔ رجائیه وظنیه‌یی متضمن اولوب فعل اولور وگاه نسبت ناقصهٔ قیامیهٔ حالیه‌یی متضمن اولوب صفت حادثهٔ زمانیه اولور (بن یازارم سن بوزارسك سز اکلامزسکز اوقور یازار آدم اولوره اولمزه باقمز) کبی

❊ مستقبل مجزوم النسبه ❊ شول امر حاضر مجرد ومزید فیهدرکه اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن (اه جق یا اه جك) حرفنك انضمامیله متضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن بعد التجرد بحسب الاستعمال گاه نسبت تامهٔ خبریهٔ جزمیه‌یی متضمن اولوب فعل اولور وگاه نسبت وصفیه‌یی یعنی نسبت ناقصهٔ قیامیه‌یی متضمن اولوب صفت حادثهٔ زمانیه اولور (سن سویله‌یه جکسك بز اکلامیه جغز اکلایه جق آدم بللودر) کبی

❊ مستقبل مؤکد النسبه ❊ شول امر حاضر مجرد ومزید فیهدرکه اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن (ایسر) حرفنك لحوقیله متضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن بعد التجرد نسبت تامهٔ خبریهٔ مؤکده‌یی متضمن اوله (ایدیسرم اولیسردر ایله‌ییسرسك) کبی

❊ فعل مربع النسبه ❊ شول امر حاضر مجرد ومزید فیهدرکه اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن (مه‌لی) حرفنك لحوقیله متضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن مخلوع ودرت نوع نسبت تامهٔ زمانیه بیننده بالاشتراك مستعمل اوله (یازمه‌لی کبی اکلارم طوغریسی یازمه‌لیدر یازمه‌لی ها یازملیده حالنی کورملی) کبی

❊ صفت حادثه ❊ شول امر حاضر مجرد ومزید فیهدرکه اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن (ان) حرفنك لحوقیله نسبت امریه‌دن وزمان مستقبلدن منسلخ اولوب دیکر متضمن اولدیغی حدثله بطریق الحدوث متصف اولان ذاتی متضمن وفاعله یانائب فاعله نسبت وضعنده معتبر اوله (اوقویان دکله‌یندن عارف کرك کیدن کسه کلدی کیدن کلمز یازیلان بوزولمز) کبی

❊ مبالغهٔ صفت حادثه ❊ شول امر حاضر وجودیدرکه اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن (ایجی) حرفنك لحوقیله متضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن وزماندن منسلخ ودیکر متضمن اولدیغی حدثله علی وجه الحدوث والمبالغه متصف اولان ذاتی متضمن اولوب وضعنده فاعله ونائب فاعله نسبت معتبر اوله (اوقویجی یازیجی الدایجی آدم الدانیجی) کبی

❊ صفت ثابته ❊ شول امر حاضر وجودیدرکه بحسب السماع اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن اشبو (ق یاك قه قون یاقین کون یاکین م مان یامال قی ن) حرفلرندن برینك لحوقیله ویا انجق اخرنده‌کی حرکه‌نك سقوطیله ویا حرکه‌نك تبدلیله متضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن وزماندن مخلوع ودیکر متضمن اولدیغی حدثله علی وجه الثبات والدوام متصف اولان ذات مبهمه‌یی متضمن اولوب وضعنده فاعله ونائب فاعله نسبت معتبر اوله (قریق قلم کسیك

یورقه حیوان جوشقون شاشقین سورکون کزکین صاغلم صاغمان یا صاغمال صالق آدم اوزون کسه طولو قاب اولو قلب بوش قاری بللی آدم طوزسز طعام) کبی

❊ اسماء صفت ثابته ❊ شول اسماء غیر مشتقه‌درکه صفت ثابته‌نك هیئتیله دلالت ایتدیکی معانیٔ ثلثه‌یه ماده‌سیله دلالت ایده‌لر (کوزل قیزل ایو کوتو آق قاره آدم) کبی

❊ مبالغهٔ صفت ثابته ❊ شول امر حاضر وجودیدرکه اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن اشبو (تی ج ق یاك قج یا کج قن یاکن) حرفلرندن برینك سماعاً لحوقیله متضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن وزماندن منسلخ ودیکر متضمن اولدیغی حدثله علی وجه الثبات والمبالغه بالطبع متصف اولان ذات مبهمه‌یه اطلاق اولنوب وضعنده فاعله ونائب فاعله نسبت معتبر اوله (کولاج قیسقانج قورقونج کزنتی آدم اوقوناق یازی دونك کسه اوصانقج اوتانقج اوشنکج بیلکیج کسه اوتانقن چکیشکن آدم صولوغن یوروکن حیوان) کبی

❊ اسم مصدر ❊ شول امر حاضر وجودیدرکه بحسب السماع اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن اشبو (تی ج جه ق یاك قی یاکی قو م) حرفلرندن برینك لحوقیله ویا حرکه‌نك عروضیله متضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن وزماندن مخلوع ودیکر متضمن اولدیغی حدث مطلقه دلالته مخصوص وموضوع اولوب مفعول لازم التعقل ایله مفعول غیر لازم التعقله تعدی وتعلقدن ممنوع ومقطوع اوله (قرارتی ازنتی یورونتی سوینج قزانج سورونجه یوصاریق یاقیشیق طولاشیق ایلیشك استك صایق کورکی اولوم دریم قورقو) کبی

❊ مبالغهٔ اسم مصدر ❊ شول امر حاضر وجودیدرکه اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن (د ق یا ك) حرفلرندن برینك سماعاً لحوقیله متضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن وزماندن مخلوع ودیکر متضمن اولدیغی جنس حدثك کیفاً ویاکماً ابلغ واکمله دال وموضوع اولوب مفعولین مرقومینه تعدی وتعلقدن ممنوع اوله (اولاد کوره‌نك صاغناق) کبی

❊ اسم موصوف ❊ شول امر حاضر وجودیدرکه اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن (تی سو سق ق یاك قی یاکی قج یاکج م ماج مور مق یامك مالتی ن) حرفلرندن برینك سماعاً لحوقیله ویا حرکه‌نك عروضیله ویا اخرنده‌کی حرکه‌نك تبدلیله متضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن وزماندن متجرد ودیکر متضمن اولدیغی حدثله کرك انجق بطریق الثبات والدوام کرك بطریق الثبات والمبالغه متصف اولان ذوات مبهمه انواعندن برنوع مبهمی متضمن اولوب وضعنده فاعله ونائب فاعله نسبت معتبر اولمیه (ایلنتی توتسو طونسق قوشاق اریك الق ویرکی طالقیج طاقم بوله‌ماج یاغمور قوصمق صورمق صویمالتی توتون یازی قاپی) کبی

❊ اسم اثر فعل ❊ شول امر حاضردرکه اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن بحسب السماع (تی ق یاك قه یاکه م مق یامك) حرفلرندن برینك لحوقیله نسبتدن وزماندن منسلخ ودیکر متضمن اولدیغی حدثك فاعلدن صدورینه ومفعوله وقوعنه مترتب اولان اثری متضمن اوله (سپورونتی کسینتی قیرپنتی دوکونتی یولونتی ییرتق دلیك یاریق توکروك یونقه چکنه‌م دوکوم دیلیم چکنه‌مك قیمیق کسمك) کبی

❊ اسم مکان فعل ❊ شول امر حاضر وجودیدرکه اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن (تی د ق یاك قج یاکج م مباج ماج مق یامك مان) حرفلرندن برینك سماعاً لحوقیله ویاحرکه‌نك سماعاً عروضیله متضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن وزماندن منسلخ اولوب دیکر متضمن اولدیغی حدثك یافاعل ویانائب فاعل ایله قیامنه ظرف اولان مکان مبهمی متضمن اوله (اقینتی یکید قوناق کزاك یورقج یاتیم صوقوم اتلامباج طولامباج ییرتماج طوته‌مق باصه‌مق قاچه‌مق اغمان اوته‌کجه) کبی

❊ اسم زمان فعل ❊ شول امر حاضر وجودیدرکه اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن (سو یا سی) حرفنك لحوقیله نسبت امریه‌دن وزماندن منسلخ اولوب دیکر متضمن اولدیغی حدثه ظرف اولان زمان مبهمی متضمن اوله (یاتسو یا یاتسی) کبی

❊ اسم آلت فعل ❊ شول امر حاضر وجوديدركه اخرينه حروف مغيرة النسبه دن بحسب السماع (ج جق ق ياك قه ياكه قى ياكى قج ياكج) حرفلرندن برينك لحوقيله متضمن اولديغى نسبت امريه دن وزماندن مخلوع اولوب ديكر متضمن اولديغى حدثك يا فاعل ويا نائب فاعل ايله قيامنه واسطه ووسيله وآلت اولان ذات مبهمه يى متضمن اوله (قيساج طيقاج صالنجق بيچاق الك كورك سپوركه بيچق سوزكى قاشاغى بيله‌كى صاللانقج صالنقج سوزكج) كبى

❊ ماضئ محسوس النسبه ❊ شول امر حاضر مجرد ومزيد فيهدركه بحسب القياس اخرينه افعال ناقصهٔ جامده‌دن نسبت خبريهٔ ماضيهٔ حسيه‌يه موضوع اولان (ايدى) فعلى وجه مخصوص اوزره لاحق اوله (يازدى سويله‌شمدى) كبى

❊ ماضئ منقول النسبه ❊ شول امر حاضر مجرد ومزيد فيهدركه بحسب القياس اخرينه افعال ناقصهٔ جامده‌دن نسبت خبريهٔ ماضيهٔ نقليه‌يه موضوع اولان (ايمش) فعلى وجه مخصوص اوزره لاحق اوله (يازمش سويله‌مش) كبى

❊ فعل مثلث النسبه ❊ شول امر حاضر مجرد ومزيد فيهدركه اخرينه افعال ناقصهٔ جامده‌دن (ايسه) فعلى وجه مخصوص اوزره لاحق اولوب مجموع مركب كاه نسبت تامهٔ شرطيه‌يه وكاه نسبت تامهٔ تمنيه‌يه و كاه نسبت ترجيه‌يه دلالت ايده (سويله‌سه ايو اولور كشكى سويله‌سه بولاى سويله‌يه‌يدى) كبى

❊ اسم منسوب ❊ شول اسمدركه آخرينه (لى يالو سز ايجى تماج جل قل سال سول كو لق يالك) حرفلرندن برينك لحوقيله مدلولنه صور متنوعهٔ معتبره دن بر صورتله انتساب واختصاصى اولان ذات مبهمه‌يى متضمن اوله (عثمانلى پاشالى كويلو ياغلى صولو ياغسز صوسز ياغجى صوجى برنجى ايكنجى صغرتماج طوشانجل اولومجل قوشقل قومسال يوقسول قره‌كو ايلق كيجه‌لك) كبى

❊ اسم منسوب وصفى ❊ شول اسم منسوبدركه اخرينه (لى يالو سز قل سال سول كو) ظرفلرى لاحق اولمغله صفت ثابته مثللى (اك دها) حرفلرينك دخولى و (رق يارك) حرفلرينك و (دن) حرفنك تعلق ايله مفضل و (جه) حرفنك لحوقيله مصغر اوله (اك ياغلى ياغسزجه دها قومسال بواوندن يوقسول قره كورق اويقوسى قوشقلجه) كبى

❊ اسم منسوب بالصيغه ❊ شول اسم عددركه اخرينه (ايجى) حرفى لاحق اوله (برنجى ايكنجى) كبى

❊ مبالغهٔ اسم منسوب بالصيغه ❊ شول اسم منسوبدركه اخرينه (ايجى تماج) حرفلرى قياساً وسماعاً لاحق اولمغله مدلولنه متعلق عملر ايله تقيد واشتغال ايدن ذات مبهمه‌يى متضمن اوله (صوجى صيواجى صغرتماج) كبى

❊ مصغر ❊ شول كلمه‌دركه اخرينه (جق ياجك جه جل قل شين شمن مترق يامترك مسه سه سى) حرفلرندن برينك لحوقيله يا مدلول مطابقيسندن و يا مدلول تضمنيسندن اقل واصغر معنايه دلالت ايده (قوزيجق دوه‌جك اوزاجق ازيجك كوزلجه طارقنجه الجل قيرجل قيرقل صاريشين دليشمن قره‌مترق اكشيمترك ازيمسه كولومسه بنيمسه اغسه كولومسه‌يه سيسى كلدى) كبى

❊ مبتداء ❊ شول اسم مسند اليهدركه مسند بهى فعل اولميه (بن سويله‌يه‌جكمدر سن بويله‌سكدر) كبى

❊ خبر ❊ شول مسند بهدركه اخرينه مبتدادن عبارت ضمير بارز ويامستتر متصل اوله (بز بويله‌يز سن اويله‌سكدر) كبى

❊ فاعل ❊ ياكندويه فعل معلوم اسناد اولنان ضمير بارز ومستتر متصللدر (بن يازدم سن اوقومادك) كبى ويا كندويه فعل معلوم معناسنه اولان كلمات نسبت قياميهٔ ناقصه ايله نسبت اولنان اسم ظاهر ملفوظ ومقدردر (بن اوقويانم سن ديكليان كمسه‌سك) كبى

❊ نائب فاعل ❊ ياكندويه فعل مجهول اسناد اولنان ضمير متصل مسند اليه و (آه ايله اين ده دن) حرفلريله مطرف اولان اسماء ظاهرهٔ مسند اليهادر (آدك سويلنمز اسمك اوقونمز بونه‌كولونور زيد ايله اوتوريلور كيجه‌له‌يين

ياتيلور بوراده اويونوز سندن قورقولور) كبى وياخود كندويه صفات مجهوله نسبت قياميهٔ ناقصه ايله نسبت اولنوب علامات ظاهره‌دن عارى اولان اسم ظاهر ملفوظ ومقدر و (آ ايله اين ده دن) حرفلريله مطرف اولان اسماء ظاهرهٔ مسند اليهادر (سويله‌نان سوز قيريلان كوكله دكمز زيد يوزينه كولونان كمسه‌در بكر كندوسيله كوروشولان آدمدر بوراسى كيجه‌لين اويونان يردر بورا اوستونده ياتيلان يردر بوكمسه كندوسندن قورقولان اوركولاندر) كبى

❊ مفعول مطلق نوعى ❊ شول حاصل مصدردركه فعلدن ومعناى فعلدن اولجه ذكر اولنه (كيديش كتدى چيقيش چيقمش) كبى

❊ مفعول مقيد ❊ شول اسمدركه اخرينه (اى اه ايله اين اه‌لى ده دكين دك دكبى) حرفلرندن برينك اخرينه لحوقيله مدلولنه فعل ومعناى فعل وجه مخصوص اوزره تعلق وتعدى ايده (زيدى كور پاره‌يى وير زيده باق يوزينه كول زيد ايله كوروش بكر ايله سويلش اقشاملين كيت ايكينديين كل اكسزين كير زيد كاه‌لى كورمدم اوقويه‌لى ايو اولدى زيد بوراده اويودى كيجه‌ده يوز ركعت نمازقلار سن اكلايانه‌دكين ايش ايشدن كچر بكر مكهٔ مكرمه‌يه‌دك كتدى شمدى‌يه‌دك كلمدى زيد بوندن ايو اولدى بكر ياتديغى كبى اويودى زيد دلى كبى اولدى) مثللى

❊ مفعول لازم التعقل ❊ شول مفعولدركه اخرنده مار الذكر حروف عشره‌دن (اى) حرفى اوله (زيدى كور) كبى

❊ مفعول غير لازم التعقل ❊ شول مفعولدركه اخرنده مار الذكر حروف عشره‌دن (اه) حرفى اوله (زيده باق) كبى

❊ حال ❊ شول كلمهٔ حقيقيه وحكميه‌دركه بحسب القياس (اه ايسه ايكن مكر جه) حرفلرندن برينك لحوق ودخوليله فاعلدن ونائب فاعلدن ومفعولدن برينك هيئت وكيفيتنى مبين ومفسر اوله (كوله كوله كلدى اغله‌يه‌رق كتدى اكلاشيلسون ديه يازدم كوز كوره الداندم زيدى ارارم اوايسه كتمش سوز سويله‌نور ايكن قولاق آص بن زيدى ارايورم مكر زيد كتمش بوخانه بويله‌جه بوز غروش ايدر سن بڭا بيله‌جه اوقو) كبى

❊ تمييز ❊ شول كلمه‌دركه اخرينه (جه) حرفنك لحوقيله مدلولى اولان برامرك امر آخره ثبوت و نسبتى جهتنى تبيين وتفسير ايده (بوآدم قيافتجه ايودر خويجه كوتودر زيد دوشرجه‌سنه قوشدى بكر اتى اولدوروجه‌سنه قوشدوردى) كبى

مؤلف مرحوم خواجه عبدالرحمن فوزی افندی بیك ایكیوز اون یدی سنه‌سنده علمادن صادق زاده مصطفی افندینك صلبندن كوتاهیه‌ده تولد ایدوب علوم عربیه‌یی تصدیقاته قدر پدرندن تحصیل وقرق درت تاریخنده درسعادته بالوصول استكمال فروع واصول ضمننده امام زاده مرحومك جماعت تدریسنه ملازمتله نسخ متداوله‌یی تكمیل ایلمش اولدیغندن قرق طقوز سنه‌سنده بحق اجازته نائل واللی تاریخنده آچیلان رؤس امتحاننده اهلیت وفضیلتی تعین ایدرك استانبول مدرسلكیله ممتاز اقران وامائل اولمشدر بر ییل مرورنده مكتب فنون حربیه‌یه عربی معلمی تعیین اولنه‌رق بیك ایكیوز یتمش بش سنه‌سنده صوفیه مولویتی رتبه‌سنه ارتقا وبیك ایكیوز سكسان سنه‌سنده تقاعداً مكتب حربیه‌دن چیقوب بیك ایكیوز سكسان بر سنه‌سی ذی الحجه‌سنده ارتحال داربقا ایتمسیله جوار (حضرت خالد رضی الله عنه) ده واقع عبد الودود حضرتلرینك مرقد شریفلری قربنده ﴿ اطلبوا العلم من المهد الی اللحد ﴾ حكمتنی اظهار ایلمشدر

مرحوم مشارالیه محاسن اخلاق حمیده وحصافت وذكای فوق العاده ایله متصف ودقایق علوم عالیه‌یه تماملیه واقف بر ادیب كامل وحكیم فاضل ایدی

اثر خامهٔ فضل علامه‌سی اولان اشبو كتابك تألیفنه دیباجه‌ده مسطور اولدیغی وجهله بیك ایكیوز التمش اوچده بدأ ایتمش ایسه‌ده اندن برقاچ سنه اول شكل وهیولاسنه ساحهٔ ذهننده طرح اساس ایلمش اولمسنه نظراً بونی یكرمی یكرمی بش سنه امك صرفیله وجوده كتورمش اولدیغی متحقق اولور محصول فكر دقایقبینی اولان تألیف فوائد الیفنی بعد الاتمام نسخهٔ مبیضه‌سنی معارف نظارت جلیله‌سنه تقدیم ایله صورت رسمیه‌ده تدقیق اولنمسنی طلب واستدعا ایلمسنه مبنی علماء اعلام وسائر ذوات اهلیت انسامدن مركب اوله‌رق نظارت مشارالیها دائره‌سنده مخصوصاً متشكل اولان انجمنده مندرجاتی باشدن باشه مطالعه ومعاینه اولندقده قیمت واهمیت فائقه‌سی متحداً رهین تقدیر وتصدیق اولمغله او بابده تنظیم اولنان مضبطه اوزرینه بالاستیذان نشرینه ارادهٔ سنیه صحیفه پیرای صدور بیورلمش وبراز صكره‌جه یعنی بروجه مشروح سكسان بر سنه‌سی اواخرنده فاضل مشارالیه ترك حیات مستعار ایلمشدر رحمة الله تعالی علیه رحمةً واسعةً

مكتب حربیهٔ شاهانه عربی و تاریخ خواجهٔ اسبقی موالی كرامدن فضیلتلو كوتاهیه‌لی مرحوم عبدالرحمن افندی حضرتلرینك تضنیفنه موفق اولدقلری ﴿ مقیاس اللسان قسطاس البیان ﴾ نام قواعد تركیه‌یی حاوی اثر جلیل مجلس معارف رخصتیله باب عالی جوارنده ابو السعود جاده‌سنده ٧٢ نومرولی (محمود) بكك مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

سنه ١٢٩٩

بسم الله الرحمن الرحيم

سبحان ربنا الذى احب ان يتجلى سبحات وجهه الاعلى فى مرايا اسمآئه الحسنى فاعطى كل شئ خلقه ثم هدى وبحمده تعالى اراد ان يستخلف من بين خليقته ابانا آدم فى الثرى او يفضل على الملئكة الذين هم اشرف الورى فعلمه الاسماء كلها وعلمه ممايشآ وقسم بين اولاده انواع الالسن واللغى وفضل بعضهم على بعض با نواع العقل والنهى يزيد فى الخلق مايشآ الا له الامر والخلق تبارك الله احسن الخالقين وارسل اليهم رسلا من انفسهم حسباً و نسباً فنهم من آمن ونهى النفس عن الهوى و منهم من حق عليه الضلالة فطغى وغوى وجعل سيدنا المصطفى اول الانبياء خلقاً و آخرهم بعثا بعثه الله تعالى ليتمم مكارم الاخلاق بالملة الحنفية النقية السمحة البيضاء وانزل عليه قرأناً عربياً يضل به كثيراً ويهدى به كثيراً كذلك يفعل الله مايشا الايعلم من خلق مايضل به الا الفاسقين صلى الله عليه وعلى سائر الانبيآء والمرسلين والحمد لله رب العالمين (اما بعد) ارباب وقوف واصحاب معارفه تذكير واخطاردن مستغنى اولديغى اوزره دينك قيام و دوامنه ودنيانك قوام ونظامنه بادى وسبب عادى اولان علوم دينيه وشرعيه به دائر ومعارف دنيويه وصناعيه به متدائر اولان كتب مصنفه ورسائل مؤلفه نك چوغى السنهٔ عربيه وسائره دن بولنديغندن وعلى الخصوص باعث صلاح وداعئ فلاحمز بولنان قرآن مبين واحاديث فخر المرسلين عربى النظم والعباره اولديغندن كرك قرآن عظيم الشانك واحاديث قدسيه و نبويه نك نظم شريف ومآل منيفلرينه بقدر الطاقه كسب وقوف ايتمز ايچون كرك كتب مسفوره نك مآللرينى تحصيل برله الفاظ وعباراتنى لسان تركى به نقل و تحويل ايتمز ايچون اول امرده اول السنه يى آز وقتده كركى كبى تحصيل ايتمز امور لازمه دن ايديكى دركاردر و بزجه ايسه السنهٔ مرقومه يى وجه مذكور اوزره تحصيل وتكميل خصوصى اول السنه يى يعنى (نحو) (صرف) (اشتقاق) (خط) اسملريله موسوم اولان علوم عربيه يى وفنون اربعهٔ مذكوره دن عبارت اولان السنهٔ اجنبيه غراملرينى قرائت وتكميلدن بشقه برصورتله اوبه يه جكى و ارسته قيد و اشعاردر (حالبوكه) بزم فنون مرقومه يى آز وقتده كركى كبى تحصيل ادراك

مقاصد دينيه ومطالب دنيويه يه دائر كتب ورسائلك هم مآل ومؤدالرينى كسب وقوف ايتمز وهمده عباره لرينى لسانمزه پيدرپى نقل وتحويل ايلمز انى البيان امور ثلثه نك مقتضاسنى اجرايه منوط و متوقفدر ❊ برنجيسى ❊ كلمات تركيه نك واولكلماته موضوع ودال اولان صور حروف و نقوش حركاتك هيئات تغير و تحولنى و كيفيات تشكل وتبدلنى اعلام وانها وطوغرو سويلنوب يازلملرينك طريقنى افهام وانبا ايدر بر مجله ورساله نك بولنمسنه متوقفدر زيرا الده اويله بر كتابمز اولمدقجه السنهٔ سائره نك كيفيات تغيرينه دائر نظاماتى لسانمزك نظاميله مقايسه وموازنه اولنه ميه جغندن بشقه كلمات تركيه نك بلاقرينه اوقنه جق صورتده يازلملرينك طريقى دخى بيلنه ميه جكندن نه السنهٔ اجنبيه نك قوانين تغيريه سنى بيان ايدن فنون مارالذكرى آز وقتده كركى كبى تحصيل و تكميل خصوصى اوله بيلور ونه ده لسان آخرده بولنان كتب دينيه ودنيويه نك عباره لرينى لسانمزه نقل و تبديل امرى اويه بيلور ❊ ايكنجيسى ❊ فى الاصل حروف عربيه دن يكرمى ايكى نوع وحروف فارسيه وتركيه دن ايكى نوع وانجق حروف تركيه دن بر نوع حرفه موضوع اولوب حروف وحركات تركيه ده مشتركاً و مترادفاً مستعمل اولان آتى البيان يكرمى بش درلو صور حروف و نقوش حركاتك مقصد اول اتى الذكرك برنجى بابندن اكلاشيله جغى وجهله حروف وحركات تركيه يى افاده ده قصورلرى اولديغندن اول صور و نقوش مستعمله يى يا محو واثبات ايله باب مذكورده مبسوط اولان طرق ثلثه نك برينه ارجاع ايدرك تصحيح و ياخود صور ونقوش مستعمله يى بعض علامات ايله تقييد ايدرك فى الجمله اصلاح ايتمكه متوقفدر زيرا اشكال حروف ونقوش حركات صور كتابت واملانك هيولى و ماده سى منزله سنده اولملريله وجه مذكور اوزره تصحيح و يا اصلاح اولنمدقجه كلمات تركيه نك كيفيات تغير وتحوللندن واشكال و نقوش محرره نك هيئات تشكل وتبدلندن بحث ايدن مسائلك كافه سنى متكفل ومشتمل اولمق اوزره ترتيب وتنظيم اولنمش اولان اشبو كتاب ومجله هر نقدر كلمات تركيه يى طوغرو سويلنك طريقنى بيلديرديكى كبى طوغرو يازمنك طريقنى دخى بيلدررسه ده اشكال ونقوش مستعمله آرتق واكسك اولديغى جهتله صور وقوالب مطلوبه دن هربرينه اصاغه وافراغ اولنه ميه جغندن هم مبتديلر ايچون لسانمزه نقل وتحويل اولنه جق كتبده كتب تركيهٔ موجوده ده اولديغى مثللى اكليه جكلرى لغات اجنبيه يى استعماله مجبوريت لازم كله جكدر وهمده كتابت تركيه يى تحصيل بولنده اوله كلديكى اوزره پك چوق زحمت چكيله رك تكميل فنون وعلومه وقت قالميه جقدر ❊ اوچنجيسى ❊ كتب عربيه دن اول باول اوقنمسى ويامطالعه اولنمسى اهم واقدم اولانلرك خصوصاً كتب احاديث وتفاسيرك مصحف شريف مثللى حركه وسكون ومده قصر وتشديد ووقف ووصل علاماتيله مقيد اوله رق ضرورهٔ تعليم وتعلمدن ناشى طبع وتمثيل اولنملرينه متوقفدر زيرا هم احاديث نبويه نك وهم كتب سائره نك مآل ومؤدالرى استخراج واستنباط اولنمه عباره لرينك طوغرو اوقنوب ضبط اولنمسنه مربوط واول عباره لرك طوغرو اوقنمسى دخى علامات مرقومه ايله مقيد اولملرينه منوط اولوب حالبوكه عبارات مذكوره يازيله كلديكى اوزره علامات مرقومه ايله مقيد اولمديغى صورتده اول عباراتك طوغرو اوقنوب ضبط اولنمسى بالعكس مآللرينى استخراج واستنباطه توقف ايده جكندن و بوايسه دورباطلى مستلزم اولمغله عبارات مرقومه هرحالده طوغرو اوقنه ميه جغندن بالضروره تصحيح عباره وكلمات ايچون متون لغاته مراجعتله اضاعهٔ اوقات ايتمز لازمكله جكدر واكرچه مسائل ومباحثنه خارجدن وقوف واطلاع سيله بعض عباره لرى طوغرو اوقنمش اولسه بيله اول وقوف واطلاعك عبارات اراسنده بولنان اسامى والقاب مثللى كلماتى طوغرو اوقومز حقنده برفائده سى اولميه جغندن بوجهتله ينه متون لغاته مراجعتدن قورتولنميه جقدر (*) ايمدى لازم الاجرا اولان امور ثلثهٔ مسروده دن ايكنجى امر يعنى حروف

(*) تبصرة والعهدة على الناقل خط عربى يى اوچ كيمسه تكميل ايتمشدر (برنجى) مرامر بن مره در ابتدا (ابجد) كلمه سندن (قرشت) كلمه سنه وارنجه يه دك التى نوع كلماتك مشتمل اولديغى يكرمى ايكى نوع حرفه نقوش واشكال معلومه يى مقطعه اوله رق وضع وتعيين ايليوب برمدت نصكره (ثخذ ضظغ) كلمه لرينك شامل اولديغى التى نوع روادف اسميله مسمى اولان حروفك اراسنه دخى نقوش واشكال

وحركات تركيه‌ده مستعمل اولان یکرمی بش درلو نقوش واشکالی یا آنی البیان طرق ثلثه‌نك برینه ارجاع ایله تصحیح
یاخود برقاچ علامت احداث ووضع ایله نقوش واشکال مستعمله‌یی اصلاح ایدرك کلمات ترکیه‌یی سویلندیکی کبی
یازلمه ویازیلانی بلاقرینه اوقیمه قالبنه افراغ برله کتابت ترکیه‌یی خط عربی مقید مثللی سلك نظامه ربط وحد
مطلوبه ابلاغ ایتمه خصوصی اکرچه حروف وحرکات ترکیه‌نك اجناس وانواع وخواصی بالکلیه ظاهره اخراج
اولنمش اولدیغی جهتله امور ثلثهٔ مسروده‌نك جمله‌سندن اهون واسهل و بونکله بیله فوائد ومنافعی اشمل واکمل
بولنمش ایسه‌ده بلا نظام یازیله کلان اشکال کلمات مألوفه‌یی برمقدار تغییر وتبدیل ایتمه لازم کله‌جکندن خصوص
مرقومی اجرا ایکنجی‌واوچنجی امرلر مثللی علماء ملتك اجماع واتفاقنه ووکلای دولتك قبول وتصدیقنه مقارن
ارادهٔ غیرتعادهٔ ملوکانه‌نك شرفصدورینه موکول موادّدن بولنمش اولدیغندن بوندن صرف نظر اولنمش وبرنجی
امر ایسه یعنی کلمات ترکیه‌نك کیفیات تغیر وتحولندن ودوالی بولنان صور حروف ونقوش حرکاتك هیئات تبدل
وتشکلندن بحث ایدن مسائلك کافه‌سنی شامل کتب ورسائل ترتیب وتنظیم اولنمه خصوصی ایسه اشعار مارالذکردن
مستبان اولدیغی اوزره هم کلمات ترکیه‌نك هر نوع و قسمنی آز وقتده طوغرو اوقیوب یازمز وبوجهتله ارباب قلم
تحصیل کتابتده افناء اعمار ایتمیه‌رك علوم دینیه وفنون حکمیه وصناعیه‌یی ایام شبابنده تکمیله وقت بولملری ایچون
وهم علوم دینیه وفنون حکمیه وصناعیه‌یی اخذ وتحصیلمزه وسیله اولان فنون السنهٔ عربیه وسائره‌یی آز وقتده
تکمیل ایتمز وبوجهتله طلبهٔ علوم فنون عربیه‌یی تحصیلده اضاعهٔ اوقات ایتمیه‌رك مقصد اصلی اولان علوم قرآنیه
واحادیث نبویه وشرعیه ایله اشتغاله وهمده کتابت ترکیه‌یی تحصیله اختلاس وقت ایتملری ایچون اقدم اموردن
بولندیغی کبی حکومت واحده داخلنده بولنان اقوام مختلفة الالسنه بربرلرینك لسانلرینه عارف اولمدقلری صورتده
هرنقدر متحدة الملة اولسه‌لر بیله بینلرنده بوجهتله وحشت ومنافرتك قیامی وهربری دیکرلرینك لسانلرینه واقف
اولدقلری صورتده مختلفة الملة بولنسه‌لر بیله ارالرنده بویوزدن الفت وموالاتك دوامی امور طبیعیه‌دن اولدیغنه نظراً
دولتمزك قوللاندیغی لسانی زیر حکومتنده داخل وآسودهٔ حال اولان کرك مسلم کرك سائر بونجه قبائل وعشائرك
بیلوب قوللانملری ایچون دخی اقدم اموردن بولنمشدر بوصورتده علم لسان بویله منافع عدیده‌یی مشتمل برفن
جلیل الشان ایکن ابراز مآثر جمیله‌ده فائق الامثال ذوات ذوی الکمالدن هیچ برینك کمیت خامهٔ همتی بومضمار
فوائد مدار جهتنه سوق واجاله وجویبار مدرار فکر ورویتی اول وادی سمتنه اجرا واساله اولنمامسی مکرسه کالمثل
السائر السنهٔ اکابرده متداول اشبو (کم ترك الاول للآخر) کلامندن مرام (*) شاعر استفهام علی وجه الانکار
اولمسی احتمالنه دائر مقاله‌دن سر ابو السعودی قبالهٔ اخباره اماله حکمتنه مبنی وراء تتق غیبدن بو امرك فتق ورتق
موالیدن طالب فیض الهی مذنب مخطی ساهی سید عبدالرحمن الخلوتی الرفاعی الکوتاهینك عهدهٔ عبودیتلرینه
تفویض واحاله بیورلمسی اولمشکه مکتب معارف اعدادیه شاکردانه علوم عربیه وسائره‌یی تعلیمی هنکامنده

معروفه‌یی ینه منقطعه ومفصوله اوله‌رق وضع وتعیین ایلمشدر (ایکنجیسی) اسلم نام کیمسه‌در یکرمی سکز نوع اشکال حروفدن
(ا د ذ ر ز و) شکللرینی فصل وماعدالرینی وصل ایله اشکال حروفی بالتغییر ترکیب وصور کلماتی ترتیب ایتمشدر (اوچنجیسی)
عامر بن خدره‌در ابتدا (ب ت) شکللرینی وصکره اون اوچ نوع اشکال حروفی اعجام وباقی اون اوچ اشکالی علی حالها اهمال ایله
ذوات حروف التباسدن قورتاردقدن صکره نقوش حرکاتی و (سکون) (تشدید) (مده) (قصر) (تنوین) (وقف) (وصل) علاماتنی
دخی وضع وترتیب ایدرك هیئات حروفی دخی التباسدن قورتارمغله خط عربی‌یی سویلندیکی کبی یازلمه ویازیلانی بلاقرینه اوقیمه
درجه‌سنه ابلاغ ایتمشدر وامیر المؤمنین کرم الله وجهه ورضی الله عنه افندمزك امر واشعارلری موجبنجه علم نحوی وضع وایجاد
ایدن (ابو الاسود الدئلی) رحمه‌الله وجه مذکور اوزره مقید ومعلم اولان خط عربی‌یی عامر مزبوردن تعلم وسائر ناسه تعلیم ایتمکین علم
نحو کبی نقوش مرقومه ایله مقید اولان خط عربی دخی ابو الاسود مشارالیهدن شایع اولمشدر انجق مصحف شریف اکثر تابعینك
رأیی وحجاجك اقدامیله خط مرقوم ایله مسطور اولمغله (انا نحن نزلنا الذکر و انا له لحافظون) نظم جلیل الشانك سرّی بو یوزدن
دخی ظاهر اولمشدر

(*) فقرهٔ مرقومه ابو السعود افندی مرحوم ایله قنالی زاده مرحومك بینلرنده جریان ایدن لطیفهٔ مشهوره‌یه اشارتدر

اوروپا مکتبلری شاکردانندن داخل حوزهٔ اسلام اولمش اون بش اون التی یاشنده افندیلر ایام صباوتلرنده مادرزاد
لسانلرینك غراملرینی اوقومش اولدقلری جهتیله برقاچ السنهٔ اجنبیه غراملرینی تکمیل ورسم وانشا وجغرافیا
ووافر علوم ریاضیه‌یی اوقومش وتحصیل ایتمش اولدقلرینی وبوراده فنون عربیه وفارسیه‌یی دخی خواجه افندیلرك
تقریرات وتعبیرات ترکیه‌لرینی هنوز ایوجه فهم وادراك ایده‌مدکاری حالده همسالری وذکاده امثال وهمحاللری
بولنان شرکالرندن دها زیاده اوکرنوب بلله‌دکلرینی کراراً مراراً مشاهده ایتمکله اول باول مرجع ارباب علم
ومعرفت ومأخذ اصحاب رقم وکتابت اولمق املیله حروف وحرکات ترکیه‌نك اجناس وانواع وخواص واوصافندن
واولحروف وحرکاته وضع وتعیین اولنمسی لازمکلان نقوش وعلاماتك حالات انتقاش وارتسامندن وحروف
مذکوره‌دن مرکب اولوب دار السلطنة السنیه وممالك سائرهٔ عثمانیه‌ده مستعمل اولان کلمات ترکی الاصلك اجناس
وانواع واوصافندن وکیفیات تغیر وتحولندن ومرکباتك انواع واقسامندن وکیفیات ترکبندن وکلمات مرقومه‌یه
دلالت ایدن نقوش مرکبه واشکال مؤلفه‌نك هیئات تبدل وتشکلندن بحث ایدرك کلمات مذکوره‌یی طوغرو
سویلیوب یازمه‌نك طریقنی بیلدیرر قواعد وضوابطك کافه‌سنی حاوی وحافل واولقواعد وضوابطی شرح
وایضاح ایدر امثله وشواهدك عامه‌سنی کافی وکافل برکتاب صحتنصاب تنظیم وترتیب ایتمه خلیاسنه دوچار
اولمش اولمغله بی اختیار لسان غریب البنیانك مداخل ومخارجنه امعان انظار ومعاقل ومعارجنه اعمال هندسه
افکار ایدرك کافهٔ احوال ومسائلنی وهر برینك مواضع ذکر ومحالنی خاطر فاتر وذهن قاصرنده اجمالاً ضبط
واحضار ایتمش ایدی اکرچه اکمال اسباب رفاه حال ابنا جنس وهمملتی ایچون دل ویرانه‌سنده نهان ومضمر
اولان کنجینهٔ لسان ترکی البیانی ابراز واظهاره بریول ارادی لکن هرعصرده بولندیغی وجهله طراران غداران
قرد نهاد وحساد ام الفساد ابو جهل نژادلرك فوائد ومنافعنی انکار ایتملری خاطره‌سیله دعواسندن نکول واظهاردن
ینه اضماره عدول ایدر ایدی چونکه هرشیئك وراء استار غیبدن رفع نقاب عدم و عالم شهادته اظهار دیدار
وجود و وضع قدم ایتمسی بروقته مرهون و برسببه مقرون اولدیغندن ناچار حصول مرامنك ظهوری هنکامنه
دیده‌دوز انتظار اوله‌رق بین اقدام واجام امرار ایام‌واعوام ایتمکده ایکن اعاظم وکلاء نادر الامثالدن برصاحب فضل
وکمال ایله وقوعبولان مباحثات علمیه خلالنده علم لسانك فوائد ومنافعنه دائر طرفیندن طول ودراز مقالات جریان
ایتمکله حقنده حسن ظنلرین محض ابراز معرضنده شویله بیوردیلرکه الحالة هذه قواعد ترکیه‌یی جامع برکتاب
نافعك تألیف وترتیب اولنمسی سلطنت سنیه‌نك پك آشوری امل و مطلوبی اولمغله اولیاء امور کمال حبور وسرور
ایله چاره‌سنی ارامقده بولنمشلردر بوصورتده دولت وملتمزه برخدمت مخصوصه اولمق اوزره بروجه مطلوب
برکتاب ترتیب ایتمش اولسه‌کز الی یوم القیام ابقاء نیکنام ایله بکام ومظهر ادعیهٔ خیریهٔ خواص وعوام اولمغله
بین الانام مقضی المرام اولوردیکز کبی حکمت آمیز وغیرت انکیز کلمات ایله تحریض واغرا بیورملری اقدمجه جایکیر
ضمیری اولان حالات وخلیای مارالذکری تهییج و بش اون کون مرورنده علوم عربیه‌ده کسب مهارت وتحصیل
الفت ایتمش خواجه افندیلردن بالانتخاب اوچ بش ذوات معارف سماتك توسیع دائرهٔ معلومات ایدرك کتاب
مطلوبی تنظیم وترتیبه کسب مکنت وقدرت ایتملری ایچون جانب دولتدن پارسه اسبال وامرا بیورملری دخی تهییج
مذکوری ترویج ایتمکله (متوکلا علی الملك العلام) سالف البیان کتابی کندی مطلوبی اوزره تنظیم و ترقیمه التمش
اوجده وضع قلم اقدام وتحریك براعهٔ اهتمام (والحمدلله المفضل المنعام) التمش سکزده پیوسته حیز انتظام واختتام
ایلمشدی انجق بعض عبارات وافاداتنی اصلاح وایضاح ایله قالب مرغوب ومقبوله اصاغه وافراغ ایتمك وبعض
فوائد وزوائد فرائد اضافه وعلاوه‌سیله ممکن مرتبه حد کماله ایصال وابلاغ ایتمکده ایکن (سبحان المقدم والمؤخر
بیده ملکوت کل شئ وهو علی کل شئ قدیر) انفسی وافاقی کتائب نوائب وسهام مصائبك هجوم ونشوبی ایله
شکسته بال و شوریده خیال اولمغله برمقدارینی مع الفتور تسطیر وتحریر و برمقدارینی دخی (وللایام ان یتنفس)

وتیره‌سی انقباض عسرك انبساط یسره تبدلی ایامنه تأجیل وتأخیر ایتمشدی (لله المنه) پادشاه جم حشم وشهنشاه مرضی الشیم سلطان عبدالعزیز خان ابن السلطان الغازی محمود خان لازالت شموس شوکته شارقة مدی الدهور والایام ومابرحت اقمار رأفته بارقة علی مفارق الانام افندمز حضرتلری بالتأیید الربانی والعون الصمدانی سریر خلافتمصیر عثمانی واورنك معلای جهانبانی اوزره جلوس همایون شوکتمقرون بیوردقلری روز فیروز معدلتبروزدنبری سجیهٔ زکیهٔ ملوکانه وشهنشه مرضیهٔ پادشاهانه‌لری مقتضاسی ممالك محروسهٔ شاهانه‌لرنده مکین وظل ظلیل بیعدیل ملوکانه‌لرنده اسایشقرین اولان صنوف تبعهٔ سلطنت سنیه‌لرینك تزاید اسایش بال و رفاه حاللری اسباب کامله‌سنی استحصال امر اهمنه صرف مقدور واسباب مذکوره‌یی استحصال ایسه (اعط القوس باریها) ضابطه‌سی هر اموری اهل وارباننه سپارش وتفویضندن بشقه برصورتله اوله‌میه‌جغی قلب کرامت مهب گیتی ستانیلرینه لایح وعند عالمپسند ملوکانه‌لرنده واضح اولمقدنناشی توجهات سعادتغایات تاجدارانه‌لرین موهبهٔ سبحانیه وعطیهٔ ربانیه اولان عقل وعرفان ایله اکمال ذات و استحصال علوم ومعارف ایله تکمیل صفات ایتمش اصحاب کمالاته معطوف ومقصور بیورمه منوی ضمیر شاهانه‌لری ایدیکی اوضاع پادشاهانه‌لرندن معلوم اکابر واصاغر اولمغله (لاجرم) بازار کمال ومعارف زمان یمن اقتران خاقانیلرنده رواجنی بولوب علامات واماراتی بدیدار اولمش وبوجهتله داعیان دولت علیه وتبعهٔ سلطنت سنیه اولاد واحفادی سایهٔ ملوکانه‌لرنده تواری (غیابت الجب) جهل ونادانیدن وارسته وزیبایش علوم ومعارف ایله اراسته اولمق ایچون اسباب و وسائل تحصیلاته تشبثه ابتدار ایتمه‌ده اولملریله عصر میامن حصر ملوکانه‌لری (صوان الحکم والمعارف) عنوانه سزا وارنخبهٔ اعصار روزکار اوله‌جغی آشکار اولمشدر بناءعلی ذلك یادکار عهد خلافتپناهی وعمر ثانی عبد بائس فقیر کوتاهی اولمق امید وامنیه‌سیله با اقدام واهتمام عجالة الوقت اکمال واتمام و ❊ مقیاس اللسان قسطاس البیان ❊ نامیله بنام ایلمشدر بوده مخفی اولمایه که لسان عربك قواعد تغییریه وضوابط تحویلیه‌سنی ضبط وهر برینی محل لایقنه وضع ایله تحت نظامه ربط ایدرك بر کتاب وضع وابداع ایتمك علوم سائره‌نك مسائلنی تنظیم وترتیب ایتمه‌دن اصعب اولدیغی (اولا دلیل لمی) علم لسان عرب مراتب علوم کسبیه‌نك اك نهایتنده واقع علم اجتهادك اعظم ارکانی اولمسندن مستبان (ثانیا دلیل انی) لسان مذکورك احوال تغییریهٔ متنوعه‌سنی مبین مفصل ومجمل کتب مؤلفه و رسائل مرتبه‌نك کثرتندن وایضاح احوال تغییریه و بیان معانی کلیه وجزئیه خصوصلرنده ائمهٔ لغتدن صادر اولان کلمات مختلفه و احوال مضطربه‌نك وفرتندن ظاهر ونمایان اولور اکرچه السنهٔ اقلام والسنهٔ اعلام متساویة الاقدام اولمدیغی مثللی السنهٔ طوائف وامم دخی متساویة الاقدام اولمدیغندن لسان عربه هرجهتله مساوی ومعادل لسان بولنمیه‌جغی درکار ایسه‌ده لسان ترکی دخی کندوسنده واقع کلمات متغیره انواعندن ازجمله امر حاضر واحد قلیل الالفاظ کثیر المعانی یوز بیك درلو صیغه‌یه قدر تبدیل وتحویل اولندیغندن وهیئات کلیهٔ افرادیه وترکیبیه‌سنه دائر کافهٔ قواعد وضوابطی ایسه شذوذدن بری واستثنادن عاری وهر برینك عیون و انهاری متساوی المجاری بولندیغندن اثبات صانع بابنده حجت قاطعه و بعث رسل وقوعنده آیت ساطعه غریب البنیان بر لسان عجیب الشان اولدیغی وارستهٔ قید واشعاردر بوصورتده لسان ترکی بالکلیه ضایع اوله درجه‌سنه کلمش ایکن احوال تغییریه‌سنی بجمیع انواعها و اقسامها ضبط وهر برینی محل لایقنه قید ایله تحت نظامه ربط ایدرك بر کتاب محیط انشا واحداث ایتمه‌نك صعوبتی لسان عربك احوال تغییریه‌سنی ضبط وربطك صعوبتندن دون ونقصان اولمدیغی افادهٔ سابقه‌دن بدیدار و بومجله‌یی کتب صرف ونحودن هر بریله موازنه‌دن ظاهر واشکار اولمغله مطالعه‌یه رغبت بیوران اهل کمال حسب البشریه صدوری درکار اولان هفوات وعثرات وغلطات وسقطاتنی معاینك کمال دقتندن طولایی افادات لازمه‌نك شدت صعوبتنه حمله لطفا وکرما تصحیحه همت بیوره‌لر
(جزی الله عنه مقعد صدق من ذکره بلسان صدق وبالله التوفیق نعم المولی ونعم الرفیق)

مشرع علوم لساندن نحو صرف اشتقاق خطك فن واحد اولمسی بیانده‌در

معلوم اوله که کلمات عربیه و سائره‌نك تغیرات مختلفه‌لرندن و اول کلماته دلالت ایدن صور حروف ونقوش حرکاتك تشکلات متنوعه‌لرندن بحث ایدن مسائل متکثره‌یی لسان واملایی حفظ و وقایهٔ امرنده برلشدکلری جهته نظراً علم واحد عد ایتمه صورتی جائز اولدیغی کبی اول مسائلك موضوعات وفوائدی اتی البیان درت نوع موضوع و فائده‌یه راجع وموزع اولدیغی جهته نظراً درت نوع علم عد و اعتبار ایتمه صورتی دخی جائز اولور پس السنهٔ اجنبیه‌ده واقع کلماتك و اول کلماته دلالت ایدن صور ونقوشك تغیرات متنوعه وتشکلات مختلفه‌لرینی افاده ایدن مسائل متکثره‌یی جمع وتألیف حقنده صورت اولی مناسب اولمغین السنهٔ مذکوره اصحابی اولکلامك تغیراتنی وصور ونقوشنك تشکلاتنی افاده و اعلام ایدن مسائل متکثره‌یی برمحلده قید و (غرامر) نامیله علم واحد عد ایتمشلر بوصورتده هرلسانك (غرامری) اول لسانده بولنان کلماتی و اول کلماتك نقوش واشکالنی تغییر وتحویل وترسیم وتشکیل ایتمه‌نك طریقنی بیان ضمننده طوغرو سویلیوب یازمه‌نك طریقنی ایذان ایدن مسائل کثیرهٔ مؤتلفه‌دن عبارت برفن اولمش اولور ولسان عربده واقع کلماتك و اولکلماته دال اولان صور حروف ونقوش حرکاتك تغیرات متنوعه وتشکلات مختلفه‌لرینی بیان ایدن مسائل متکثره‌یی جمع وتألیف حقنده صورت ثانیه مناسب اولمغین ائمهٔ لغت عربیه دخی اولکلماتی و دوالی اولان صور ونقوشی تغییر وتشکیل ایتمه‌نك طریقنی افاده ایدن مسائل متکثره‌یی درت قسمه تقسیم واول قسملری (صرف) (اشتقاق) (نحو) (خط) اسملریله بربرلرندن تمییز وبشقه بشقه ترتیب وتنظیم ایتمشلر شویله که بعض کلمات عربیه‌نك لسانجه ثقیل اولان حرفلرینی اسکان وقلب وحذف وادغام وتسهیل ایله هیئاتنی تغییر وتبدیل ایتمه‌نك طریقنی بیان ضمننده تلفظاتنی تخفیف وتعدیل ایتمه‌نك یولنی کوسترن مسائل متکثره‌یی آیریجه جمع وتألیف ایدوب (صرف) اسمیله تسمیه وتوصیف ایتمشلر وبعض کلماتك اوائل واواسط واواخرنده حروف وحرکات زیاده وتنقیص ایدرك صورتلرینی تغییر وصور متنوعه وامثلهٔ مختلفه‌یه تحویل ایتمه‌نك طریقنی بیان ضمننده معناسنه مناسب اولان معانی متنوعهٔ مطلوبه‌یی اخصر وجه اوزره تحصیل ایتمه‌نك یولنی افاده ایدن مسائلی بشقه‌جه ترتیب وتنسیق ایدوب (اشتقاق) نامیله فنون سائره‌دن تمییز وتفریق ایتمشلر وبعض کلماتك دخی ترکیبده وقوعی جهتندن طولایی انجق آخرنده یا حرف ویا حرکه زیاده ویا تنقیص ایدرك صورتلرینی تغییر وتبدیل ایتمه‌نك یولنی ارائه ضمننده معنالرینه علی وجه التوارد عارض اولان (فاعلیت) و (مفعولیت) و (اضافت) مثللی معانی خفیه‌لری تحصیل وافاده ایتمك طریقنی اعلام ایدن مسائلی جمع وترتیب ایدوب (نحو) اسمنی تنسیب ایتمشلر واشکال حروف ونقوش حرکاتی ترسیم وتشکیل وصور مطلوبه‌یه تبدیل وتحویل ایتمك طریقنی بیان ضمننده املایی خطادن صون ووقایه ایتمك یولنی افاده ایدن مسائلی دخی بشقه‌جه ضبط ایدوب (خط) نامنی اعطا ایتمشلر ایمدی کلمات ترکیه‌نك تغیرات مختلفه‌لرینی ودوالی اولان صور حروف ونقوش حرکاتك تشکلات متنوعه‌لرینی بیان ایدن مسائل متکثره‌یی دخی کلمات عربیه‌نك ودوالی اولان صور حروف ونقوش حرکاتك تغیرات وتشکلاتنی افاده ایدن مسائل متکثره مثللی درت قسمه تقسیم وهر قسمی بر اسمله بشقه بشقه ترتیب وتنظیم صورتی اویله بیلورسه‌ده مسائل مذکوره‌نك اکثری متداخله اولدیغندن السنهٔ اجنبیه‌ده واقع کلماتك ودوالی اولان نقوش واشکالك کیفیات تغیر وتشکلنی افاده ایدن مسائل مثللی برمحلده ضبط وقید وبرنام ایله علم واحد عد ایتمه صورتی دها مناسب اولدیغندن مسائل متکثرهٔ مرقومه‌نك کافه‌سی مقتضای لسان ترکی اوزره تنظیم وتوثیق وافاده‌یه انسب والیق واخذ وتلقی‌یه اقرب واوفق صورتده ترتیب وتنسیق اولنه‌رق مقدمه بش مقصد خاتمه‌یه توزیع وتفریق اولنمشدر

مقدمه كلمهٔ تركى الاصلك اقسام متباينه ومتخالفه‌يه انقسامى بيانده‌در

كلمهٔ تركيه‌نك فعل واسم وحرف قسملرينه انقسامى

معلوم اوله‌كه كلمهٔ تركيه يافعل يااسم وياخود حرف اولور (فعل) شول كلمه‌دركه نسبت تامهٔ زمانيه‌يه يا بالتضمن ويا بالمطابقة دلالت ايده (سويله ياز اوقو اكله‌ملى اول ايت ايله قيل ايدى ايمش ايسه) كبى (اسم) شول كلمه‌دركه مفهوميده مستقل ومحكوم عليه ومحكوم به اولمغله صالح معنايه دلالت ايده (طاش طاشلق قريق كسيك سن بن او اويله اورا بو شو بويله شويله بورا شورا كيم نه) كبى (حرف) شول كلمه‌دركه غيريده كائن معنايه دلالت ايتمكله منسوب اليه ومنسوب اولميه (سنده بزدن ايوجه اكله ها) كلمه‌لرينك اواخرنده‌كى (ده دن جه ها) كلمه‌لرى كبى

فعل ايله اسمك مشتق منه ومشتق وجامد قسملرينه انقساملرى وحرفك جامد قسمنه انحصارى

فعل دخى يامشتق منه‌در بنفسه نسبت امريه‌يه دلالت ايدن امر حاضر مجردلر مثللى (كول آغله ارا بورو اوقو دى يى) كبى ويامشتقدر (طاشله كوزله كوزك كوزات اوقوت اوقودر اوقوملى) كبى ويا جامددر (ايدى ايمش ايسه) كبى وكذا اسم يامشتق منه‌در (كوزل دوه شو بو) كبى ويامشتقدر (يازان يازيجى كوزلجه دوه‌جك دوه‌جى شونجغز بونجغز) كبى وياجامددر (سن بن اويله بويله شويله كيم) كبى اماحرف كلمهٔ اخرادن اخذ اولنمديغى كبى كلمهٔ اخرايه دخى اصاغه وافراغ اولنمديغندن انجق جامد اولور و (فعل مشتق) دخى يا انجق فعلدن مشتقدر بنفسه نسبت امريه‌يى متضمن اولان امر حاضر مجرددن مأخوذ اولوب برربابده ذكر وبيان اولنه‌جق امر حاضر مزيد فيهلرايله مقصد ثالثده ينه برربابده افاده اولنه‌جق فعل حال ومستقبل وسائرلرى مثللى (يازدر يازيور اوقونمز) كبى ويا انجق اسمدن مشتقدر حروف امريه‌دن اشبو (ت) (ده) (ر) (رقه‌ياركه) (سه) (مسه) (سرياسور) (ق ياك) (قرياكر) (ل) (له) (لن) (ن) (وار) حرفلرندن برينك لحوق وانضماميله نسبت امريه‌يى متضمن اولان امر حاضرلر كبى (كوزات قيجرده اوز يادرقه اسركه صوسه‌يمسه ازمسه اقسراوكسور اجيق نجك كوزك فشقر قشقر خشقر پوسكر توسكر توكر درل چوغال كوزله سمزلن اتلن صوار) كبى ويا بالذات فعلدن وبالواسطه اسمدن مشتقدر (صوسه‌يه‌جق) كبى ويا بالذات اسمدن وبالواسطه فعلدن مشتقدر (كسكينلن) كبى ويابالذات فعلدن وبواسطة اسمدن وبالواسطتين ينه فعلدن مشتقدر (كسكينلنه‌جك بيلزلن كورمزلن شاشقينلن) كبى و (اسم مشتق) دخى يا انجق اسمدن مشتقدر (طاشلق كوزلجه جوبانجق) كبى ويا انجق فعلدن مشتقدر (قيرمق قيرق التى وبركى يازى) كبى ويابالذات اسمدن وبالواسطه فعلدن مشتقدر (شاشقيناق دوشكونلك آزقيجه) كبى ويا بالذات فعلدن وبالواسطه اسمدن مشتقدر (طاشله‌مق صوسه‌مق صولاق قيشلاق) كبى ويابالذات اسمدن وبواسطة فعلدن وبالواسطتين ينه اسمدن مشتقدر (صولاقجه‌ير) كبى ويا بالذات فعلدن وبواسطة اسمدن وبالواسطتين ينه فعلدن مشتقدر (كورمزلنان بيلمزلنان) كبى اصطلاح مقصد ثالثده قيد اولنه‌جق مصادر وافعال وصفات واسما بجميع انواعها نسبت امريه‌يه بنفسه دلالت ايدن امر حاضر مجرددن مشتق ومأخوذ اولديغى كبى (يازمق يازمه يازش يازان يازيجى التى وبركى) كبى نسبت امريه‌يه حروف امريهٔ مارالذكر واسطه‌لريله دلالت ايدن امر حاضرلردن واشبو ايكى نوع امر حاضرلردن مشتق اولان امر حاضر مزيد فيهلردن دخى مشتق اولمغله (صوسه‌مق صوارمق صووارمجق يازدرتمه‌ملى قيشقرتمه‌ملى) كبى بنفسه نسبت امريهٔ خطابيه‌يى متضمن اولان امر حاضر مجرده (مشتق منه حقيقى) وحروف

امريهٔ واسطه وانضماميله نسبت امريهٔ خطابيه‌يى متضمن اولان امر حاضرلر ايله امر حاضر مزيد فيهلره (مشتق منه اضافى) تسميه اولنمشدر

فعلك مجرد ومزيد فيه قسملرينه انقسامى

فعل يا مجرددر ويا مزيد فيهدر ومجرد دخى يامجرد حقيقيدر ويامجرد عرفيدر (فعل مجرد حقيقى) شول امر حاضردركه بنفسه نسبت امريه‌يى متضمن اولوب حروف امريه‌دن وحروف مغيرة الاحداثدن وحروف مغيرة النسبه‌دن خالى اوله (ارا بول اوقو ياز) كبى و (مجرد عرفى) شول فعلدركه انجق حروف مغيرة الاحداثدن خالى اوله (كوزله كايور) كبى (تفرقه) مشتق منه اضافى مجرد عرفيدن من وجه اعم ومن وجه اخصدر زيرا حروف امريه ايله مطرف اولان امر حاضرلر هم مشتق منه اضافى وهم مجرد عرفى اولورلر (كوزوك) كبى وامر حاضر مزيد فيهلر انجق مشتق منه اضافى اولورلر (اراشدرمه) كبى وحروف مغيرة الاحداثدن خالى اولوب حروف مغيرة النسبه‌دن بريله مطرف اولان فعللر انجق مجرد عرفى اولورلر (كورر كوزدر) كبى (مزيد فيه) شول فعللردركه اخرنده حروف مغيرة الاحداثدن بردن التى‌يه قدر حروف بولنه حروف مذكوره‌دن اول حروف امريه‌دن برى كرك بولنسون (صوسدت صوسه‌تدر) كبى كرك بولنمسون (يازدر سويلتمه) كبى وكذا حروف مذكوره‌دن صكره حروف مغيرة النسبه‌دن برى كرك بولنسون (سويلشور) كبى كرك بولنمسون امثلهٔ سابقه مثللى (حروف امريه) بحسب السماع لاحق اولدقلرى اسملرده نسبت امريهٔ خطابيه‌نك حدوثنه سبب اولان مارالذكر اون درت حروف بسيطه ومركبه‌در (حروف مغيرة الاحداث) شول حروف بسيطه ومركبهٔ جائز الاجتماعدركه امر حاضر مجرد حقيقى وعرفى‌يه بردن التى‌يه قدر لاحق اولوب هربرى لاحق اولدقلرى امرلرك متضمن اولديغى حدثى تغيير وتبديل ايده‌لر (سويلشدرتدريله) امرنده‌كى (ش در ت در ل م) حرفلرى كبى (حروف مغيرة النسبه) شول حروف بسيطه ومركبهٔ ممتنع الاجتماعدركه امر حاضر مجرد حقيقى وعرفى ومزيد فيهلره لاحق اولوب اول امرلرك متضمن اولدقلرى معانئ ثلثه‌دن يا انجق نسبت امريه‌يى وياخود مع الزمان يامحو ايله وياخود تبديل ايله تغيير ايده‌لر (يازمق يازيور يازار يازه‌جق يازيسر يازملى يازان يازيجى جوشقون كسكين) كلمه‌لرينك اواخرنده‌كى (مق ايور ر اجق ايسر ملى ان ايجى قون يا كين) حرفلرى كبى

فعلك بسيط ومركب قسملرينه انقسامى

فعل يا لفظاً ومعنى بسيطدر (ياز سويله‌مه) كبى ويالفظا ومعنى مركبدر (ويرى وير طوروب طورمه اوقويه‌قو بيله‌بيلور قاله قال يازه‌كور يازه يازدى) كبى ويالفظا بسيط معنى مركبدر (اكله‌يه‌مه) كبى ويالفظا مركب معنى بسيطدر (اوقودى اوقومش اوقوسه) كبى (فعل مركب) شول فعلدركه ايكيدن يدى‌يه قدر فعل مذكور ومقدردن وجه مخصوص اوزره مركب اوله (يازى يازى وبروب طورمه‌يه يازدى) كبى

فعلك تام وناقص قسملرينه انقسامى

فعل يا تامدر وياخود ناقصدر (فعل تام) شول فعلدركه مفهوميده مستقل ومنسوب به اولان حدثى متضمن اوله (اوقو يازمه يازار) كبى (فعل ناقص) شول فعلدركه مفهوميده مستقل حدثى متضمن اولميه كرك اصلا حدثى متضمن اولمسون كرك مفهوميده غير مستقل منسوب اولمغله غير صالح حدثى متضمن اولسون بو صورتده فعل ناقص ايكى نوع اولور ❊ نوع اول ❊ حدثدن بالكليه خالى ومجرد اولان (ايدى ايمش ايسه) فعللريدركه امر حاضره لاحق اولدقلرى صورتده حروف مغيرة النسبه مثابه‌سنده اولورلر ❊ نوع ثانى ❊ منسوب به

اولمغه صالح حدثدن خالی ومجرد وغیریده کائن حدثی متضمن اولاندر که بحسب السماع ایکی قسمه منقسمدر ❋ قسم اول ❋ مبتدا ایله خبره ملازمت ایدن (اول ایله ایت قیل) فعللریدر بونلردن (اول) فعلی خبرده کائن حدث وحالتی متضمن اولوب خبر مذکور ایله بالمعیة فعل لازم ایله افاده اولنور (دلی اول قورقاق اولمه زید کوزل اولسون) کبی بونلر (دلیر قورقاقلنمه زید کوزللنسون) فعللریله افاده اولنورلر و (ایله ایت قیل) فعللری دخی بنه خبرده کائن حدث وحالتی متضمن اولوب اول خبر ایله بالمعیة (ای) حرفیله مطرف مفعوله متعدی فعل ایله تأدیه اولنورلر (زیدی دلی ایتمه بکر شربتی اکشی ایلسون قیلسون) کبی بونلر دخی زیدی (دلیرتمه بکر شربتی اکشیتسون اکشیلتدرمسون) فعللریله تأدیه اولنورلر ❋ مهمه ❋ افعال اربعهٔ مذکوره ناقص اولدقلری کبی تام دخی اولورلر (اولان اولدی زید عمروه یاردم ایتسون عمروه بو یاردیمی ایله زید نمازی قیلدی نماز قیلدی) کبی پس اول فعلی ناقص اولدیغی صورتده (کُنْ) (صِرْ) معنالرینه وتام اولدیغی صورتده تام اولان (کُنْ) معناسنه اولور و (ایت ایله قیل) فعللری دخی ناقص اولدقلری صورتده ائمهٔ لغت عربیه‌نك افعال تامه‌دن عد ایتدکلری (صَیِّرْ اِجْعَلْ) معنالرینه وتام اولدقلری صورتده (اِفْعَلْ اِعْمَلْ اِصْنَعْ) مثللی افعال مطلقه معنالرینه اولورلر بو صورتده (صَیِّرْ) فعلی لفظاً و (جَعَلَ) فعلی معنی (صار) فعلنك متعدیلری و (ایت ایله) فعللری دخی ناقص اولدقلری وقتده (اول) فعلنك من غیر لفظه متعدیلری اولورلر نته که افعال تامه‌دن (کوستر کتور) فعللری (کور کل) فعللرینك من غیر لفظهما متعدیلری اولورلر وکذا (ایدلسون ایلنسون) فعللری لفظاً و (اولسون) فعلی معنی افعال تامه‌دن (ایتسون ایلسون) فعللرینك مجهوللری اولورلر ❋ فائده ❋ لسان ترکیده (نصر) فعلنه ومشتقاتنه مقابل وعین معنالرینی معرف ومفسر کلمات اشتقاقیه بولنمدیغندن امثلهٔ عربیه‌ده (*) واقع ترجمهٔ ترکیه‌لر (نصر) فعلنك ومشتقاتنك مفصللری بولنان مرکبات آتی البیانك ترجمه‌لری اولورلر شویله که یاردم ایتدی مرکبی (نَصَرَ) فعلنك مفصلی اولان (فَعَلَ نُصْرَةً) مرکبنك ویاردم ایتدك مرکبی (نَصَرْنَا) فعلنك مفصلی اولان (فَعَلْنَا نُصْرَةً) مرکبنك ویاردم ایتدیکز مرکبی (نَصَرْتُمْ) فعلنك مفصلی اولان (فَعَلْتُمْ نُصْرَةً) مرکبنك ترجمه‌لری اولورلر وکذا زید عمروه یاردم ایتدی مرکبی (نَصَرَ زَیْدٌ عَمْرواً) ترکیبنك مفصلی اولان (فَعَلَ زَیْدٌ نُصْرَةً لِعَمْرٍو) ترکیبنك و زید بزه یاردم ایتدی مرکبی (نَصَرَ زَیْدٌ اِیَّانَا) ترکیبنك مفصلی اولان (فَعَلَ زَیْدٌ نُصْرَةً لَنَا) ترکیبنك و بزه یاردم اولندی مرکبی (نُصِرْنَا) مرکبنك مفصلی اولان (فُعِلَ نُصْرَةٌ لَنَا) ترکیبنك و سزه یاردم اولندی مرکبی (نُصِرْتُمْ) فعلنك مفصلی (فُعِلَ نُصْرَةٌ لَكُمْ) ترکیبنك ترجمه وتفسیرلری اولورلر بو صورتده امثلهٔ مذکوره‌ده افعال مجهوله‌نك ترجمهٔ ترکیه‌لری لفظاً ومعنیً خطاء فاحش اولدیغی اشعارمزی ایوجه تأمل وتدبرله ظاهر واشکار اولور ❋ قسم ثانی ❋ افعال مرکبهٔ سالف البیانك اجزاء متوسطه واخیره‌لری اوله‌رق مستعمل اولان (ویر طور یات قو قال بیل کور یاز) فعللریدر بونلر یا منفرداً یاخود افعال مرکبه‌نك جزء اولی اوله‌رق مستعمل اولدقلری صورتلرده افعال تامه‌دن اولورلر وامر حاضره (ای اه اوب) حرفلرندن صکره لاحق اولدقلری صورتده افعال ناقصه‌دن اولوب حروف مغیرة الاحداث حکمنده اولورلر (ویری ویر قویی ویر کیده طور اوقویه طور کولوب طورمه ارایوب یاتمه اوتوره قو اوقویه‌قو اوتوره قال اویویه‌قال بسله‌یه‌بیلور سویلیه‌بیلور اوقویه‌کور یازه‌یازدی یازی ویروب طورمه‌یه یازدی) کبی

(*) امثلهٔ عربیه‌ده افعال مجهوله‌نك ترجمهٔ ترکیه‌لری لفظاً ومعناً غلط اولدیغی

فعل تامك وناقصدن بر قسمك متعدی ولازم قسملرینه انقسامی

فعل تام ایله فعل ناقصدن نوع ثانینك قسم اولی یا متعدیدر ویاخود لازمدر (متعدی) شول فعلدر که یا بنفسه (ای) لی (اه) لی مفعوللردن برینه ویا ایکیسنه متجاوز اوله ویاخود ادوات تعدیه‌دن اشبو (ر ز ر ت د ر) حرفلرینك منفرداً ومجتمعاً ومکرراً وجه مخصوص اوزره لحوق وانضماملریله بر (ای) لی مفعول له ودرده قدر ملفوظ ومقدر (اه) لی مفعوله مجاوز اوله (زیدی کور عمروه باق پاره‌یی زیده ویر طعامی پیشور چوجوغه ممه‌یی امزر پاره‌یی بکره ویردتدر) کبی بونلرك احوالی انشاءالله تعالی مقصد ثانیده مفصلاً ذکر وبیان اولنور اصطلاح (ای) لی مفعوله یعنی (ای) حرفیله مطرف اولان مفعوله (مفعول لازم التعقل) و (اه) لی مفعوله یعنی (اه) حرفیله مطرف اولان مفعوله دخی (مفعول غیر لازم التعقل) تسمیه اولنمشدر ❋ مهمه ❋ بنفسه انجق (ای) لی مفعوله متعدی اولان فعل اخرینه (ش ل) حرفلرینك لحوقیله انجق لازم و (ن) حرفنك لحوقیله بعض صورتده لازم و بعض صورتده انجق (اه) لی مفعوله متعدی اولور (زید بکر ایله کورشسون عمرو دیکلسون خالد اوکونسون زید بکره کورنسون) کبی وانجق (اه) لی مفعوله متعدی اولان فعل اخرینه شین مبالغه لاحق اولدیغی وقتده لازم اولور (زید ایله قبلدشك) کبی ومفعولین مذکورینه متعدی اولان فعللر دخی شین مبالغه‌نك ونون ساکنه‌نك لحوقیله انجق (اه) لی مفعوله وشین مغالبه‌نك لحوقیله انجق (ای) لی مفعوله متعدی اولور (زیدك اتکی ایاغینه طولاشدی طولاندی بکر خالد ایله بولی سویلشسون زید عمروه سویلنسون) کبی بونلرك دخی کافهٔ احوالی انشاءالله المنان مقصد ثانیده مفصلاً بیان اولنه‌جقدر

اسمك نکره ومعرفه‌یه انقسامی ومعرفه‌نك بحسب الاستقراء اونبر نوعه انحصاری

اسم دخی یا نکره اولور ویا معرفه اولور (نکره) شول اسمدر که معنای معلومه تعیین اولندیغی وقتده انجق ذات معنی ملحوظ اولوب اولمغانك سامعه معلومیتی جهتی ملحوظ ومعتبر اولمیه (دوه طاش یازلق قورقو) کبی (معرفه) شول اسمدر که بر معنایه تعیین اولندیغی زمانده هم ذات معنی ملحوظ اوله وهم اولمغانك سامعه معلومیتی حالتی ملحوظ ومعتبر اوله اشبو اسم حین الوضع کرك بخصوصه ملحوظ اولسون کرك امر عام وقاعدهٔ کلیه ضمننده اجمالاً ملحوظ اولسون وبو ایکی صورتده معنای موضوع‌له دخی کرك بخصوصه ملحوظ اولسون کرك امر عام ضمننده اجمالاً ملحوظ اولسون ایمدی معرفه علی الاطلاق اون بر نوعدر ❋ نوع اول ❋ اعلام والقابدر (علی ولی بك اوغلی) کبی ❋ نوع ثانی ❋ مضمراتدر (بن سن او اورا اویله بز سز) ضمائری کبی ❋ نوع ثالث ❋ اسماء اشاراتدر (بو شو بورا شورا بویله شویله) کبی ❋ نوع رابع ❋ اسماء کنویه‌دن (کی) یا (قی) اسمیدر (بنمکی سنککی بوکونکی اخشامقی اونوکی) کبی ❋ نوع خامس ❋ صفت حادثه‌در (پاره‌یی ویران آتی آلان ادم کلدی) کبی ❋ نوع سادس ❋ (اول) حرفیله مصدر ومحلی اولان اسمدر (اولذات دها کلمدی) کبی ❋ نوع سابع ❋ (شول) حرفیله مصدر ومحلی اولان اسمدر (فعل شول کلمه‌در که نسبت تامهٔ زمانیه‌یه دلالت ایده) کبی ❋ نوع ثامن ❋ (هانی) حرفیله مصدر ومحلی اولان اسمدر (هانی سویلدیکم سوز یوقی اشته چیقدی) کبی ❋ نوع تاسع ❋ (ای) حرفیله مطرف اولان نکره‌در (آتی آل پاره‌یی ویر) کبی حرف مذکور معرفه‌یه لاحق اولدیغی صورتده انجق اداة مفعول ونکره‌یه لاحق اولدیغی صورتده هم اداة مفعول وهم اداة تعریف اولور ❋ نوع عاشر ❋ (ك) حرفیله مطرف نکره‌در (آت چولی آتك چولی) کبی حرف مرقوم دخی معرفه‌یه لاحق اولدیغی صورتده انجق حرف اضافت وتخصیص ونکره‌یه لاحق اولدیغی صورتده هم ادات اضافت وتخصیصی وهم ادات تعریف اولور ❋ نوع حادی عاشر ❋ آتی البیان ضمائر متصله‌دن (م ك سی مز

سکزلری) ضمائر بنه مضاف اولان اسملردر (کولەم کولەڭ کولەسی کولەمز کولەکز کولەلری) کبی و حرف دخی یا بسیطدر ویاخود ایکیدن درده قدر حروف مبانیدن مرکبدر و بوایکی صورتده یا تلفظده مستقلدر ویا مفهومینده غیر مستقل اولدیغی کبی تلفظده دخی غیر مستقلدر و بو صورتلرده متعلقی یا اسمدر ویا فعلدر ویا جملەدر و فعل اولدیغی صورتده متضمن اولدیغی معانی ثلثەدن یالکز حدث اعتباریلەدر ویالکز نسبت اعتباریلەدر ویالکز زمان اعتباریلەدر ویا نسبتله زمان اعتباریلەدر بونلرڭ امثله وشواهدینی طالب اولان مقصد اولڭ ایکنجی بابنه مراجعت ایده

مقصد اول

حروف مبانی وحرکاتڭ وحروف معانینڭ وحروف مقلوبەنڭ وحروف محذوفەنڭ وحروف زائدهٔ مجتلبەنڭ ومضمراتڭ واسماء اشاراتڭ اقسام واحکامنی مبین مسائلدرکه یدی بابه طرح وتقسیم اولنمشدر

برنجی باب

کلمات ترکی الاصلڭ مواد ومبانیسی اولان حروف واصواتڭ واولحروفه عارض واوچ حرفه قدر مصوت اولان حالات وحرکاتڭ انواع واقسامی واحوال واحکامی بیانندەدر معلوم اولەکه کلمات ترکیەنڭ مبانیسی اولان حروف هجاء بحسب الذات یکرمی اوچ نوع اولوب هر بری مفخم ومرقق اولمغین یعنی هر برنده قالنلق واینجەلك صفتی اولمغین مجموعی قرق التی قسم اولور و بو حرفلردن مفخم قسمی (ضمهٔ خالصه) و (ضمهٔ منفتحه) و (کسرهٔ خالصه) و (فتحهٔ خالصه) ایله ومرقق قسمی هم حرکات اربعهٔ مذکوره ایله وهمده (کسرهٔ منفتحه) ایله متحرك اولمغین حرکات ترکیه دخی بش قسم اولور وبوده معلوم اولەکه کلمات ترکیەنڭ برنجی حرفی مفخم اولدیغی صورتده حروف باقیەلریدخی ولو زوائد ملحقەدن اولسونلر مفخم اولملری وبرنجی حرفی مرقق اولدیغی صورتده حروف تالیەلریدخی ینه ولو زوائد ولواحقدن اولسونلر مرقق اولملری کلمات ترکیەنڭ خصائصندن اولمغله کلمات ترکیەنڭ هرنوعی دخی حروف مبانینڭ انواعی مثللی مفخم ومرقق قسملرینه منقسم اولورلر بو صورتده کلمات عربیەنڭ واجنبیەنڭ بلا قرینة اوقنور هیئتده یازلدیغی کبی کلمات ترکیەنڭ دخی بلا قرینة اوقونمه هیئتنده یازلملری فی الاصل حروف عربیەدن یکرمی ایکی نوع وحروف فارسیه وترکیەدن ایکی نوع والکز حروف ترکیەدن بر نوع حرفه موضوع ومخصوص اولوب هم حروف وهم حرکات ترکیەلرده مشترکاً ومترادفاً مستعمل اولان یکرمی بش نوع نقوش واشکالی یعنی (ا ب پ ت ج چ خ د ر ز س ش ص ط ع ف ق ك ڭ ل م ن و ه ی) شکللرینی اتی البیان طرق ثلثەنڭ برینه ارجاع ایله تصحیح ویاخود اشکال مذکورەنڭ بعضیلرنده ثبت اولنمق اوزره رقاچ علامت وضع وایجاد ایله اصلاح ایتمکه متوقفدر ❊ طریق اول ❊ حروف ترکیەیه یکرمی اوچ درلو وحرکات ترکیەیه دخی بش درلو شکل و نقش وضع وتخصیص اولندقدنصکره برنجی حرفڭ شکلیله رسم و ترقیم اولنمق اوزره برنده علامت تفخیم ویا علامت ترقیق وضع وتعیین اولنمقدر ❊ طریق ثانی ❊ حروف ترکیەیه ینه یکرمی اوچ درلو وحرکات ترکیەیه طقوز درلو شکل ونقش وضع وتعیین اولنوب تفخیم وترقیق صفتلری نقوش حرکات ایله افاده اولنمقدر نته که السنهٔ اجنبیەده (وویل) تعبیر اولنان شکللر ایله بعض صورتده هم همزه وهم حرکه وهم تفخیم ویا ترقیق صفتی وبعض صورتده الکز حرکه و تفخیم یا ترقیق صفتی افاده اولنور ❊ طریق ثالث ❊ حروف ترکیەنڭ مفخم قسمنه یکرمی اوچ ومرقق قسمنه دخی یکرمی اوچ درلو وحرکات ترکیەیه بش درلو جمعاً اللی بر درلو اشکال ونقوش وضع وتعیین اولنوب تفخیم وترقیق صفتلری اشکال حروف ایله افاده اولنمقدر نته که السنهٔ عربیەده حروف سبعهٔ مستعلیەده واقع تفخیم صفتی وباقی حروف مستفلەده واقع ترقیق صفتی اشکال حروف ایله افاده اولنمشدر شو قدرکه (را) حرفنده واقع تفخیم وترقیق صفتلری نقوش حرکات ایله افاده اولنمشدر حالبوکه آنفا ذکر اولنان یکرمی بش درلو اشکال ونقوشدن (ص غ) شکللری

بر نوع حرفڭ و (ط ق) شکللری ایکیشر نوع حرفڭ مفخم قسملرنده و (ك) شکلی اوچ نوع حرفڭ مرقق قسملرنده وباقی یکرمی درلو اشکالڭ هر بری بر نوع حرفڭ هم مفخم وهم مرقق قسملرنده استعمال اولندقلرندن بشقه (ا ه و ی) شکللری حرکاتده دخی استعمال اولنملریله اشکال ونقوش موجودەیی طرق ثلثهٔ مذکورەدن بخصوصه برینه ارجاع ایله تصحیح مشکل کورندیکی صورتده اوچندن مرکب بر صورت رابعەیه ارجاع ایله اصلاح اسهل اولدیغی جملەیه ایضاح ایچون اشبو جدول تنظیم وتشکیل وخصائص حروف وحرکات و برقاچ تنبیهات ایله تذییل اولنمشدر

اشکال حروف	اسماء حروف	اوصاف حروف	شکل ضمهٔ خالصه	شکل ضمهٔ منفتحه	شکل کسرهٔ خالصه	شکل کسرهٔ منفتحه	شکل فتحهٔ خالصه
ا	الف وهمزه	مفخمه مرققه	اورمه اورمه	اورمان اورکی	ایرمق ایت	• • • ایت ایله	ات ات
ب	باء	مفخمه مرققه	بورق بورکی	بوللق بول بلوك	بیلدر بیلدر	• • • بیلدر	باللی بللی
پ	پاء مثلثه	مفخمه مرققه	پوص پوس	پوبراز پورتك	پیختی پیره	• • • پیتز	پارسه پرده
ت ط	تا طاء مهموسه	مفخمه مرققه	طوغ توك	توز طوبراق قولاق توزی	بولانتی طربان تلکی	• • • تیزه	تاولی طاوق ترلەدی
ج	جیم موحده	مفخمه مرققه	جوبه جوجه	جوشدی جونك	جیرله جیرکی	• • • جنك	ازاجق ازه جك
چ	جیم مثلثه	مفخمه مرققه	چقور چوروك	چوق چورك	چیق چکنه	• • • چکه	چاغر چوبر
خ	خاء	مفخمه مرققه	یاخود	خورله	خیر یلتی دخی	• • •	خاقان
د ط	دال طاء مجهوره	مفخمه مرققه	دویدی دورت	طویدی دوغرا طوغرو درت	طرنق دیکمزا	• • • دکز	دال طالدی دلدی
ر	را	مفخمه مرققه	قوروق کوروك	• • • • • •	اریق اریك	• • • • • •	ایراق دیرك
ز	زا	مفخمه مرققه	بوزوق بوزك	• • • • • •	ازیق ازیك	• • • • • •	اوزاندی اوزندی
س ص	سین صاد	مفخمه مرققه	صوسز سوز	صویسز سوز	صیریسز سز	• • • سیرندی	صارسق سنسز
ش	شین	مفخمه مرققه	شو اوشو	شول شویله	شیاردی شیشدی	• • • شن آدم	شاشمه اوشاندی
غ ك	غین کاف رخوه	مفخمه مرققه	اوغونق اوکونمك	• • • • • •	چاغره باغره اکردی	• • • • • •	بوغا بوکه دوکه
ف	فا	مفخمه مرققه	پوفولده اوفوردی	فسوزده فول • • •	فیرلداق فیسلتی	• • • • • •	فاریدی فل فس
ق ك	قاف کاف مهموستین	مفخمه مرققه	قوصمق کوسمك	قور کور	اویقو دونکی	• • • کش	قاچ دانه کل
ق ك	قاف کاف مجهورتین	مفخمه مرققه	قول کول	قول کول	التی ویرکی	• • • کیدی	قاچ فره کل
ڭ	کاف نونیه	مفخمه مرققه	اوکلدی کوکل	• • • • • •	یاکلق یکلمك	• • • • • •	پوکار سکك
ل	لام	مفخمه مرققه	اولومه اولورسه	• • • • • •	چالیم دیل	• • • • • •	آغله سویله

م	میم	مفخمه مرققه	یاغمور یکور	مور . . .	قیمق کسمك	. . . . . .	ماله سی مله دی
ن	نون	مفخمه مرققه	قونوق دونوك	نولدی . . .	تاپدی بنی سنی	. . . نه نه	اناطانه انه مك
و	واو	مفخمه مرققه	قوولدی دوولدی	. . . . . .	اوندی سوندی	. . . ویردی	واردی اوردی
ه	ها	مفخمه مرققه	. . . . . .	. . . . . .	. . . . . .	. . . هکبه	هانی دها هله هب
ی	یا	مفخمه مرققه	یونق یوزمك	یونق یونلك	ییلق ییمك	. . . یه یمك یلك	یازمق دیه مز (*)

❋ خصائص حروف وحرکات ترکیه ❋ (خصیصهٔ اولی) حروف مارالذکردن همزه حرف شدید وقوی اولوب صوتك ضعف وتنزلی هنکامنده حصولی عسیر اولدیغندن کلمات ترکیه‌نك انجق اوائلنده بولنوب اواسط واواخرنده بولنه‌مز بو صورتده حرکات ترکیه‌دن هر برینك شکلیله همزه دخی افاده اولنه‌جغندن اشکال حروف سالف الذکر طرق ثلثه‌دن طریقین اولیه‌کوره یکرمی ایکی نوع شکله وطریق ثالثه‌کوره قرق درت نوع شکله تنزل ایتمکله اشکال کلماتی تخفیف وتنزیل امری اوله‌بیلوردی شویله‌که اشکال حرکاتدن هربری اشکال کلماتك اوائلنده بولندقلری صورتده هم همزه‌یه وهمده حرکهٔ مخصوصه‌سنه دلالت ایتمکله السنهٔ اجنبیه‌ده واقع (وو یل) اشکالی مثللی همزهٔ متحرکه شکلی اولور واواسط واواخر کلماتده بولنمری لازم کلدیکی صورتده اوچنجی بابده ذکر اولنه‌جق ضابطه‌دن مستبان اوله‌جغی وجهله اواسط واواخرده‌کی همزات یا حذف ویاخود یایه قلب اولنه‌جغندن اکر اواسط واواخر کلماتده اشکال حرکاتدن بریسی بولنورایسه انجق حرکه شکلی اولور واکر ایکیسی ویا اوچی متعاقباً بولنورایسه شکل اول ماقبلنده‌کی حرفك حرکه‌سنه وشکل ثانی وثالث هم همزه‌دن مقلوبه یایه وهمده حرکهٔ مخصوصه‌سنه دلالت ایتمکله یاء مقلوبهٔ متحرکه شکلری اولور (اوقویه اوقویه‌یم) کبی زیرا اوچنجی بابده بیان اولنه‌جغی اوزره بونلرك اصللری (اوقوآه اوقوآه‌یم) اولوب (او اه ای) شکلری بر نوع شکل بسیط ایله تأدیه اولنه‌جغندن کلمهٔ اولانك حروف وحرکاتنه دال اولان التی عدد شکلر درت عدد شکله وکلمهٔ ثانیه‌نك حروف وحرکاتنه دال اولان طقوز شکلر دخی التی عدد شکله تنزل ایدرلر (خصیصهٔ ثانیه) وبه حروف مارالذکردن (ر غ ك ڭ ل) حرفلری لسانجه حروف واصوات ضعیفه‌دن اولدیغی جهتله صوتك شدت وقوتی هنکامنده تلفظلری ثقیل اولدیغندن علی الاطلاق کلمات ترکیه‌نك اوائلنده بولنه‌میوب انجق اواسط واواخرنده بولنورلر (خصیصهٔ ثالثه) حروف مذکوره‌دن (ز) حرفی یعنی زاء معجمه سبب مذکوره بناء کلمات ترکیهٔ اشتقاقیه‌نك اوائلنده بولنه‌مز قالدیکه (زلام زکورت زنکین) کلمه‌لری یالغت منقوله‌دن ویاخود مولده‌دن اولدقلری ثابت اولورایسه حروف اربعهٔ سابقه‌مثالی مطلقا کلمات ترکیه‌نك اوائلنده بولنمدیغی متحقق اولور (خصیصهٔ رابعه) (خ ف) حرفلری کلمات متصرفه‌دن انجق اصواتدن مأخوذ ومشتق کلماتده بولنوب کلمات اشتقاقیهٔ سائره‌ده بولندیغی ایشدلمامشدر (خصیصهٔ خامسه) کلمات ترکیه‌ده (را لام نون) ساکنه‌لردن صکره (باء مثلثه) و (تاء) و (جیم موحده) و (جیم مثلثه) و (قاف) و (کاف مهموسنین) و (قاف وکاف مجهورینندن) بری ساکن ولهرق بولنورلرسه هر ایکیسنی حروف سابقك حرکه‌سیله تلفظ لسانه ثقیل اولمدیغندن ساکنین مرقومینك اجتماعلری علی حده اولور (چاربدی قولب سکرتدر) ازالتمه قونت بورج اولج قازانج قورق اورکه قالق سلك دنك) کبی (خصیصهٔ سادسه) حرکات خمسهٔ مذکوره‌دن ضمهٔ منفتحه ایله کسرهٔ منفتحه کلمات ترکیه‌نك انجق حرف اولنه عارض اولور بو صورتده انفاً ذکر

(*) تشحیذاً للاذهان ذکر اولنمشدر

اولندیغی اوزره (ر غ ك ڭ ل) حرفلری اوائل کلماتده بولنه‌مدقلرندن حرکتین مرقومتین ایله متحرك اوله‌مزلر ❋ تنبیهات ❋ (تنبیه اول) حروف وحرکات ترکیه‌ده مستعمل اولان مارالذکر یکرمی بش نوع اشکالدن (ط) شکلی هم تانك وهم دالك مفخم قسملرنده بالاشتراك (ت د) شکلریله بالترادف من غیر اطراد استعمال اولندیغی (تاولی طاوق توزطپراق دال بوداق طالدی دویدی طویدی) کبی و (ص) شکلی سین حرفنك مفخم قسمنده (س) شکلیله بالترادف استعمال اولندیغی (صویسز صارِصُق) کبی و (غ) شکلی بر نوع حرفك مفخم قسمنده بالانفراد استعمال اولندیغی (یاغ یاغله یاغمور) کبی و (ق) شکلی ایکی نوع حرفك مفخم قسملرنده بالاشتراك استعمال اولندیغی (قاچ عدد قاچ کیت قورقو اویقو الق) کبی و (ڭ) شکلی هم غینن حرفنك وهم ایکی نوع قاف حرفنك مرقق قسملرنده بالاشتراك استعمال اولندیغی (کور کورمز اکیلور) کبی و (ا ه) شکلری ایکی نوع حرفك هم مفخم وهم مرقق قسملرنده وهمده حرکات خمسه‌دن فتحهٔ خالصه‌ده بالاشتراك والترادف بلااطراد استعمال اولندیغی (یاز ارا اغله پهپه) کبی و (و) شکلی بر نوع حرفك هم مفخم وهم مرقق قسملرنده وهمده ضمهٔ خالصه وضمهٔ منفتحه‌ده بالاشتراك بلانظام استعمال اولندیغی (او) کبی و (ی) شکلی بر نوع حرفك ینه هم مفخم وهم مرقق قسملرنده وهم کسرهٔ خالصه وکسرهٔ منفتحه‌ده بالاشتراك من غیر اطراد استعمال اولندیغی (ابَلَه اِبلَه ایت ایتَ) کبی واشکال باقیه‌دن هر بری دخی برر نوع حرفك هم مفخم وهم مرقق قسملرنده استعمال اولندیغی و بو جهتله (ص غ) شکلرندن ماعداسی حروف وحرکات ترکیه‌یی بخصوصها افاده و بیان ایده‌مدکلری اشعار مارالذکردن مستبان وجدولدن ظاهر ونمایان اولور ❋ تنبیه ثانی ❋ حروف وحرکات ترکیه ارالرینه ذکر اولنان یکرمی بش نوع نقوش واشکالك وضع وتعیین اولنمسی حروف وحرکات ترکیه‌نك انواع واوصاف وخواصی بیلنمه‌سندن وکلمات ترکیه‌دن برنوع کلمه‌ده وبلکه کلمهٔ واحده‌ده واقع حروف متحرکه‌نك حرکه‌سی بعض صورتده یازلمه‌سی وبعض صورتده یازلمامسی وبعض صورتده مخالف یازلمه‌سی (اوقو اوتور اوقنور اوقیدی اولور اولنور بولدی بلوك یازلدی یازیلور ایدرك کوله‌رك اولنه آخرینه) کبی و بو جهتله اشکال کلماتدخی اشکال حروف ونقوش حرکات مثللی نظامسز اولمسی کلمات ترکیه‌نك کیفیات تغیر وتبدلی بیلنمه‌سندن نشأت ایلدیکی اشکار اولور ❋ تنبیه ثالث ❋ کلمات ترکی الاصلده حروف عربیه‌دن (ث خ ذ ض ظ غ) حرفلری وحروف فارسیه‌دن (ژ) حرفی بولنمدیغی بونه جدلدن مستفاد اولور ❋ تنبیه رابع ❋ حرکات ترکیه‌دن ضمهٔ منفتحه‌نك لسان عربده بولنمدیغی ولسان فارسیده واو مجهوله دنیلان ضمه اولدیغی وکسرهٔ منفتحه‌نك لسان عربده امالهٔ کبری ولسان فارسیده یاء مجهوله دنیلان کسره اولدیغی لسانین مرقومینه ادنی وقوفی اولان ذواته واضح وآشکار اولور

❋ ایکنجی باب ❋ کلمات ترکیه‌ده وجمله‌ده کائن معانیٔ جزئیهٔ متنوعه‌یی کسب وتحصیل ایچون اوائل واواخرلرینه ادخال والحاق اولنان حروف بسیطه ومرکبهٔ جائز الاجتماع وممتنع الاجتماعك انواع وافرادی ومعانی واحکامی بیانده‌درکه لدی التتبع والاستقراء ایکیوز التمش اوچ نوع معانیٔ جزئیهٔ متقاربه ومتباعده‌یی متضمن ومشتمل یوز یکرمی طقوز حرفه ابلاغ وایصال اولنمش ومجموعی مطالع ومداخلی ومصادر واوائلی بولنان حروفك انواعی اعتباریله یکرمی ایکی نوعه ادراج وادخال اولنمشدر ❋ برنجی نوع ❋ همزات متحرکه وهمزات متحرکه ایله مصدر اولان حروف مرکبه‌درکه التمش معنایی مشتمل یکرمی طقوز حرفه ابلاغ اولنمشدر ❋ برنجیسی ❋ (ا) حرفیدر یعنی بلاحرکه یازیله کلان همزهٔ مفتوحه‌در معلوم اوله‌که حرف مذکور یا اسم مفرده داخل اولور ویاخود جمله‌یه لاحق ومتصل اولور اکر اسم مفرده داخل اولورسه اولمفردك مدلولی اولان شیئك متکلمه توجه واقبالی مطلوب ایدیکنی اشعار ایتمکله ادات ندا اولور اولشی یعنی منادی کرك قریب اولسون (آ اوغلم اوقو) کبی کرك بعید اولسون (آ فلان بورایه کل) کبی شوقدرکه منادی اکر قریب اولورسه حرف ندا اولان همزهٔ مذکوره قصر

واكر بعيد اولورسه بعدی نسبتنده مد واشباع اولنور واكر جمله‌يه لاحق اولورسه بو صورتده اول جمله
يا خبريه‌در ويا انشائيه‌در اكر جمله خبريه ايسه حرف مرقوم اوجمله‌نك مضمونی كرك مثبت كرك منفی اولسون
مخاطبی اقرار وتصديقه حامل وداعی اولان سؤاله دلالت ايتمكله اداة استفهام تقريری اولور (بو قدر پاره بورجك
آ بو مروت دكل آ) كبی واكر جملهٔ انشائيه ايسه بو تقديرجه اوجملهٔ انشائيه بحسب السماع يا جملهٔ استفهاميه‌در
ويا جملهٔ تمنيه‌در اكر جملهٔ استفهاميه ايسه حرف مذكور بعض صورتده معنای استفهامی تأكيد وتشديد
ايتمكله اداة استفهام واستعلام اولور (زيد اوقويه بيلورمی آ بكر اويه مزمی آ) كبی وبعض صورتده استفهامدن
متولد معنای انكاری مخاطبك اقرار وتصديق ايتمسنه حامل وجابر اولان سؤاله دلالت ايتمكله اداة استفهام تقريری اولور
(سنك اكلمك بنم بوينك بورجيمی آ) كبی وبعض صورتده انكار مذكوردن لوم وتوبيخ توليد ايتمكله اداة لوم
وتوبيخ اولور (زيد بورايه كله‌لی دكليدی آ) كبی لسان عربده بوندن (هلا آتی الی هذا المكان) ايله تعبير اولنور
وبعض صورتده انكار مذكوردن تخصيص توليد ايتمكله اداة تخصيص اولور (سن بورايه كله‌لی دكليسك آ) كبی
بوندن دخی لسان عربده (هلا تجیٔ الی هذا المكان) ايله تعبير اولنور وبعض صورتده استفهامدن متولد معنای
تعجبی تنصيص ايتمكله اتی البيان (يا) حرفی كبی اداة تعجب اولور شوقدركه جملهٔ استفهاميهٔ تعجبيه ايله (ا)
حرفنك بينلرينی فصل ايدرك سكت ايله تلفظ لازم اولور (سنی اكليه جقسك ... آ) كبی وينه بو صورتده (ا)
حرفی جملهٔ استفهاميهٔ تعجبيه‌نك اوزرينه تقديم جائز اولور (آ ... زيدمی اوقويه جق) كبی واكر جمله تمنيه
ايسه بو صورتده اوجمله يا حصولی ممتنع اولان حدث غير متوقعی طلب وتمنی‌يی متضمندر ويا حصولی ممكن اولان
حدث غير متوقعی طلب وتمنی‌يی متضمندر اكرچه جملهٔ تمنيه حصولی ممتنع اولان حدثی متضمن ايسه (آ)
حرفی بو نوع تمنيدن لوم وتوبيخ توليد ايتمكله اداة لوم وتوبيخ اولور (زيد اوقوسيدی آ سن يازسيدك آ سز
ديسيديكز آ) كبی بونلردن لسان عربده (لولا قرأ زيد لو ما كتبت اولا قلتم) ايله تعبير اولنور واكر جملهٔ
تمنيه ممكن الحصول اولان حدثی متضمن ايسه بو تقديرجه اول حدث يا وجوديدر ويا عدميدر اكر وجودی ايسه
حرف مذكور معنای تمنی‌يی تخصيصه قلب ايتمكله اداة تخصيص اولور (زيد اوقوسه آ يازسه آ) كبی بونلردن
لسان عربده (لولا يقرأ زيد لوما يكتب) ايله تعبير اولنور واكر عدمی ايسه حرف مذكور معنای تمنی‌يی زجر
ومنعه قلب ايتمكله ادات زجر ومنع اولور (سويله‌مه‌سك آ) كبی وبوده معلوم اوله‌كه برذاتدن صادر اولان كلامك
يا لفظنده ويا معناسنده سامعك اشتباهی اولديغی وقتده يالكز (آ) حرفيله استعلام واستجوابی جائز اولور مثلا
(زيد بوكون كوزل هوا وار) ديسه مستمعيندن هرقنغيسی كلام مرقومی ايوجه فهم ايده‌مديكی صورتده يالكز (آ)
حرفيله استعلام واستفهام ايدر تقدير كلام (نه بيوررسكز آ) ديمك اولور ❊ تنبيه ❊ (آ) حرفی ساكن
الاواخر كلماته لاحق اولوب اداة تعجب اولديغی صورتده كندوبی حذف وفتحه‌سنی حرف اخير ساكنه نقل جائز
اولديغی (يازسك آ يازسكا) كبی ومتحرك الاواخر كلماته لاحق اولوب ينه اداة تعجب اولديغی صورتده يايه قلب
جائز اولديغی (يازسه آ يازسه يا) كبی محاورات ومكالمات واقعه‌دن وحروف مقلوبه بابندن ظاهر اولور
❊ ايكنجيسی ❊ (او) حرفيدر يعنی ضمهٔ منفتحه ايله مضموم اولان همزهٔ مفخمه‌در حرف مرقوم هم اداة تعجب
تحسينی اولور (او چوق شی بو) كبی وهم اداهٔ تهديد اولور (اوارتق الويرر) كبی اشبو معنيين مرقومیندن
هربری كاه قرينهٔ حاليه وكاه قرينهٔ مقاليه ايله متعين اولور ❊ اوچنجيسی ❊ (اه) حرفيدر يعنی فتحه‌سی هاء
رسميه ايله رسم اولنان همزه‌در معلوم اوله‌كه حرف مرقوم يا امر حاضره لاحق اولور ويا كلمهٔ اخرايه لاحق
اولور اكر امر حاضره لاحق اولورسه بعض صورتده امر حاضرك متضمن اولديغی نسبت خطابيه‌يی نسبت
غيبيه‌يه قلب ايتمكله اتی البيان (سون) حرفی كبی ادات غيبت اولور (بونی بويله‌جه اكله‌يه) كبی‌كه (اكله‌سون)
ديمكدر (معترضه) بو نوع امر غائب اخرينه (ل) حرفنك لحوقيله جمع غائب و (ام لم سك سكز) ضميرلرينك

لحوقلريله مفرد وجمع متكلم ومخاطب اولورلر (بله‌يه‌لر بله‌يه‌يم بله‌يه‌لم بله‌يه‌سك بله‌يه‌سكز) كبی ❊ تمه ❊
وبعض صورتده لاحق اولديغی امر حاضرك متضمن اولديغی نسبت امريه‌يی وزمانی بالكليه سلخ وتجريد ايدوب اول
امره فاعليت ومفعوليت حالتلرينك توارديه وسيله وسبب اولمغله موصول حرفی اولور يعنی موصول به اولور
شوقدركه بو صورتده حرف مرقومدن صكره اداة تقليل وتصغير اولان (سی) حرفنی الحاق واجب اولور (سويله‌يه‌سی
كلدی باته‌سی‌يه كتدی) كبی وبعض صورتده لاحق اولديغی امرك متضمن اولديغی نسبتی تماميله‌دن وزمانی بالكليه
سلخ وتجريد ايدوب ديكر متضمن اولديغی حدث فاعلك حال وشانی مفسر ومبين ايديكنی اشعار ايتمكله اداة حال اولوب
امر مرقوم دخی حال اولور شوقدركه حال بحسب المال ظرف اولديغندن متضمن اولديغی حدثك فاعل ذی الحال
ايله قيامی زمانی عاملنك متضمن اولديغی حدثك اول فاعل ايله قيامی زمانه شمول واحاطه وجهله مقارنتی لازمه‌دن
اولمغله اول شمولی بيان ايچون حال مذكورك يا تكرری لازم كلور (آغله‌يه آغله‌يه كلدی كوله كوله كيدر) كبی
وياخود آخرينه اداة استمرار اولان (رق يا رك) حرفنك لحوقی لازم كلور (آغله‌يه‌رق كلدی كوله‌رك كيدر) كبی
مكر عامل واحدك ايكی حالی اولوب اول حاللر متضادين اولورلرسه ويا عاملين متضادين‌دن هربرينك حالی ديكرينك
حاليله متحدين اولورلرسه (رق يا رك) حرفنی ذكر وحذف جائز اولور (باته قالقه كتدی دوشه قالقه كلور
كوله كلدی كوله كيدر) كبی بونلر باته‌رق قالقه‌رق كتدی دوشه‌رك قالقه‌رق كلور كوله‌رك كلدی كوله‌رك كيدر
معنالرينه ديرلر وكذا حال مرقوم (دی كور) امرلرندن مأخوذ اولوب (كور) امرينك فاعل دخی (كوز)
اسمی اولورسه حسب السماع (رك) حرفنی تقدير جائز اولور (ايواكله‌سون ديه يازيورم كوز كوره الدانديم) كبی
بونلر دخی ديه‌رك كوز كوره‌رك تقديرنده ديرلر قالديكه (باته‌دوشه‌دی اوتوره دوشه‌دی چيقه كلدی) تركيبلرنده
باته اوتوره چيقه حاللرينك متضمن اولدقلری احداثك ذی الحاللريله قيامی زمانی عامللرينك اول ذی الحاللريله قيامی زمانه
احاطه وشمول وجهله مقارنتی من غير تراخ ولامهلة اولديغنی اشعار ايچون انجق تراكيب مذكوره‌ده واقع احوال
ثلثهٔ مرقومه بلا تكرير ولا تقدير استعمال اولنورلر وبعض كره لاحق اولديغی امردن نسبتله زمانی بالكليه تجريد
ايدوب ديكر متضمن اولديغی حدث بروصفك برذاته وجوداً وعدماً نسبتنی تبيين وجهت نسبت تعيين ايلديكنی اشعار
ايتمكله (جه) حرفی كبی اداة تمييز اولوب امر مذكور دخی تمييز اولور شوقدركه تمييز مذكورده بحسب القياس
تعدد لازم اولمغله يا متحدين اولورلر ويا متضادين اولورلر (سويله‌يه سويله‌يه اوصاندم كيده كله يورلدك) كبی
بونلر سويله‌دن طولايی اوصاندم كيدوب كلمه‌دن طولايی يورلدك ديمكدر مكر اول تمييز (كور) امرندن مأخوذ
اولورسه بحسب السماع منفرداً استعمال اولنور (بوخانه زيده كوره الويرر) كبی‌كه بوخانه زيدجه الويرر ديمكدر
واكر كلمهٔ آخرايه لاحق اولورسه باء جارهٔ عربيه كبی كاه اداة الصاق اولور (ايپه ياپشدی) كبی وكاه آتی البيان
(ايله) حرفی كبی اداة بدل ومقابله اولور (زيد آتی اون غروشه الدی) كبی شوقدركه (اه) حرفی بدل معلومه
لاحق اولور و (ايله) حرفی بدل مجهول ومبهمه لاحق اولور (زيد آتی پاره ايله آلدی) كبی وكاه اداة تقويت
اولوب لام تخصيص وتقويت ونصب مؤدالرينی تأديه ايدر (بونی افندی‌يه ویر شونی زيده بيلدير) كبی وكاه اداة
انتها اولور (بورادن اورايه كتدی) كبی وكاه اداة تعليل اولور (زيد اوقومغه كلدی) كبی وكاه اداة استعلا
اولور (زيد اغاجه چيقدی) كبی ❊ فائده ❊ اشبو صكره‌كی التی صورتده (اه) حرفی مفعول غير لازم التعقل
اداتی اولور ❊ مهمه ❊ اسمين مكررندن انجق ثانيسنه (اه) حرفی الحاق اولنوب اول اسملرك مدلوللری اولان
ذواتدن هربرينك آخره بطريق التساوی والتكافوء لصوق واتصاللری افاده اولنور (قاچان قاچانه اولدی باش
باشه ويرديلر يوز يوزه كلديلر يان يانه كتديلر) كبی‌كه بو قاچان شو قاچانه وشو قاچان او قاچانه مساوات اوزره متواصل
اولدی وبوباشنی اونك باشنه واوباشنی بونك باشنه مساوات ونسبت واحده اوزره ويردی وبونك يوزی اونك يوزينه
واونك يوزی بونك يوزينه متساوی ومتكافی اوله‌رق كلديلر ديمك اولور (تنبيه اه) حرفی متحرك الاواخر كلماته

لاحق اولدیغی صورتده یایه قلب واجب ایدیکی (ارایه‌رق کلدم بورویه‌رك کتدم کوله‌به قوزویه باقدم سویله‌یه‌رك کلدی اوقویه‌رق اغلیه‌رق کتدی) کبی وساکن الاواخر کلماته لاحق اولدیغی صورتده همزه‌یی حذف وفتحه‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل لازم ولازب ایدیکی (کوله‌رك یاته‌رق کیدرك ایدرك زیده باقدی) کبی تلفظات واقعه‌دن مستبان وحروف مقلوبه بابندن ظاهر ونمایان اولور بوصورتده اواخر کلماتده واقعه حرکات اصلیه‌نك وحرکات منقوله‌نك بعض کلماتده یازیلوب وبعض کلماتده یازلمه‌سی نظام لسان واملایه عدم معرفتدن نشأت ایتمش اولور

❊ دردنجیسی ❊ (ای) حرفیدر یعنی همزهٔ مکسوره‌در معلوم اوله‌که حرف مرقوم یا نکره‌یه لاحق اولور یامعرفه‌یه لاحق اولور اکر نکره‌یه لاحق اولورسه هم مفعول‌به صریح علامتی اولان نصب مؤداسنی تأدیه ایتمکله اداة مفعول مع التعریف اولور (پاره‌یی ویر اتی آل) کبی بوصورتده مجرد تنکیر ایچون حرف مذکوری حرکه‌سیله بیله منسیا حذف جائز اولور (پاره‌یی ویر آت آل) کبی واکر معرفه‌یه لاحق اولورسه انجق نصب مذکور مؤداسنی تأدیه ایتمکله ساده اداة مفعول اولور بوصورتده حرف مذکوری هیچ بروجهله حذف جائز اولمز (علی بی کور شونی ویر) کبی مکر اول معرفه (سی) ضمیرینه اضافتله معرفه اولمش ایسه (ای) حرفندن اولجه برنون ساکنهٔ مجتلبه بولنه‌جغندن نونِ مذکوره قرینه‌سیله (ای) حرفنی منویا حذف جائز اولور (پاره‌سنی‌ویر اتینی آل پاره‌سین‌ویر آتین آل) کبی ❊ معترضه ❊ (ای) حرفیله مطرف اولان مفعول نائب فاعل اولدیغی صورتده مفعول مرقوم کرك نکره کرك معرفه اولسون آخرندن (ای) حرفنی لاجل الاسناد حذف واجب اولور (پاره و یرلدی آت آلندی پاره‌سی ویرلدی آتی آلندی) کبی ❊ تنبیه ❊ (ای) حرفی متحرك الاواخر کلماته لاحق اولدیغی صورتده یایه قلب واجب ایدیکی (افندی‌یی کوله‌یی قوزویی کور) کبی وساکن الاخر کلمه‌یه لاحق اولدیغی صورتده همزه‌یی حذف وکسره‌سنی حرف اخیرساکنه نقل لازم ولازب ایدیکی (آتی آتینی کور) کبی حروف مقلوبه بابندن ظاهر اولور

❊ بشنجیسی ❊ (اوب) حرفیدر معلوم اوله‌که حرف مذکور انجق امر حاضره لاحق اولوب متضمن اولدیغی نسبت امریه‌یی بالکلیه سلب وتجرید ودیکر متضمن اولدیغی حدثی مابعدنده‌کی فعلك متضمن اولدیغی حدثله علی وجه الاتصال والاتحاد برذاتده قبل الربط جمع ایدوب ایکی وصفی برذاتده قبل الربط جمع ایدن واوعاطفهٔ عربیه وعلی الاطلاق واوعاطفهٔ فارسیه مؤداسنی تأدیه ایتمکله اداة اتحاد فعلین عنوانیله عاطفه اولور (اوخسته‌یوب ایچیور) کبی‌که بوندن لسان عربده (المریض یأکل ویشرب) ایله تعبیر اولنور (وکیدوب کله) کبی‌که بوندنخی لسان فارسیده (رفتن وامدن) ایله تعبیر اولنور اشبو (اوب) حرفنك تفاصیل احوالی مقصد رابعك ایکنجی بابنده انشاءالله الرحمن ذکر وبیان اولنور ❊ مهمه ❊ لغت جغتاییده حرف مذکورك اخرینه برنون ساکنه جلب والحاق ایدوب اجتماع ساکنین محذورینی دفع ایچون باء ساکنه‌یی ضمه ایله تحریك ایدرلر (کولوبن کلیور) کبی‌که کولوب کلیور معناسنه‌در وطایفهٔ اعجام دخی حرف مذکوری فعل حال ومستقبل اداتلری اولان (ایور ر) حرفلری مقامنده استعمال ایدرلر (نه سویلیوبسن) کبی‌که نه سویلیورسن معناسنده‌در ❊ تنبیه ❊ (اوب) حرفی متحرك الاخر امر حاضره لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی یایه قلب واجب ایدیکی (ارایوب یورویوب اوقیوب اغلیوب دیوب یبوب کاور) کبی وساکن الاخر امر حاضره لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی حذف وضمه‌سنی حرف اخیرساکنه نقل لازم ایدیکی (کیدوب یازوب طورر) کبی حروف مقلوبه بابندن ظاهر اولور بوصورتده اواخر امر حاضرلرده واقعه حرکات اصلیه‌نك بعض امرلرده ترقیم اولنمه‌سی وبعض امرلرده ترسیم اولنمه‌سی نظام لسانه واملایه عدم معرفتدن نشأت ایلدیکی آشکار اولور

❊ التنجیسی ❊ (ایجی) حرفیدر معلوم اوله‌که حرف مذکور یاامر حاضره لاحق اولور ویااسمه لاحق اولور اکر امره لاحق اولورسه حروف مغیرة النسبه اقسامندن مبالغه صفت حادثه اداتی اولور (اوقویجی آغلیجی سویلیجی ارایجی یازیجی) کبی واکر اسمه لاحق اولورسه بوصورتده اول اسم یااسماء اعداد مفرده ومرکبه واسماء اعدادن کنایه (ایلك قاج)

اسملربدر ویاخود اسماء سائره‌در اکر اسماء سائره‌دن اولورسه کرك مشتق اولسون کرك غیری اولسون حرف مرقوم مبالغهٔ منسوب بالصیغه اداتی اولور (قریقجی کسرجی قازمه‌جی صوجی صیواجی) کبی واکر اسماء اعداد واسمین مرقومین اولورلرسه انجق منسوب بالصیغه اداتی اولور شوقدرکه حروف مجتلبه بابنده ومقصد ثالثك اون ایکنجی بابنده مفصلا بیان اولنه‌جغی اوزره اسماء مرقومه‌یه حرف مذکوردن اول برنون ساکنه جلب والحاق اولنور (برنجی ایکنجی اوچنجی اون دردنجی یوز اللی بشنجی ایلکنجی قاچنجی) کبی بونلر مراتب اعداد معلومه ومبهمه‌دن (بر ایکی اوچ اون درت یوز اللی بش ایلك قاچ) عددلرینه منسوب اولان (واحد اول وواحد اخیر) دیمك اولور بوصورتده (ثانی اثنین ثالث ثلثه‌ده ثانی وثالث) وامثالی (عاقل تام) کبی منسوب بالصیغه اولورلر ❊ تنبیه ❊ (ایجی) حرفی متحرك الاخر امر حاضره لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی یایه قلب واجب ایدیکی وساکن الاخر امر حاضره لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی حذف وکسره‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل لازم ایدیکی واسمایه لاحق اولدیغی صورتده اواخر اسماء کرك متحرك کرك ساکن اولسون همزه‌سنی کسره‌سیله بیله حذف لازم ایدیکی امثلهٔ مسروده‌دن مستبان وحروف مقلوبه بابندن ظاهر ونمایان اولور بوصورتده امر حاضر ساکن الاخر اولدیغی صورتده (ایجی) حرفنك همزه‌سندن حرف اخیر ساکنه انتقال ایدن کسره‌نك یازلمسی (یازیجی یوزه کولیجی) کبی ومتحرك الاخر اولدیغی صورتده همزه‌دن مقلوبه یا یازیلوب کسره‌سی یازلمه‌سی وکذا امر مذکورك آخرنده‌کی حرکه بعض صورتده یازلمه‌سی (ارایجی اوقویجی اغلیجی سویلیجی) کبی بنه نظام لسانه واملایه عدم وقوفدن نشئت ایتدیکی مستبان اولور

❊ یدنجیسی ❊ (اه‌جق یا اه‌جك) حرفیدر معلوم اوله‌که (آه‌جق) حرفی امر حاضر مفخمه و (اه‌جك) حرفی امر حاضر مرققه لاحق اولوب اول امرك متضمن اولدیغی نسبت امریهٔ خطابیه‌یی هم نسبت خبریهٔ جزمیهٔ غائبه‌یه وهم نسبت وصفیهٔ جزمیهٔ غائبه‌یه تبدیل ایتمکله اداة مستقبل مجزوم النسبه اولور (زید ارایه‌جق اغلیه‌جق کله‌جك ارایه‌جق اغلیه‌جق کله‌جك کیده‌جك آدم وارمی) کبی بونك تفاصیل احوالی انشاءالله الرحمن مقصد ثالثك سکزنجی بابنده ذکر وبیان اولنور ❊ تنبیه ❊ حرفین مذکورین متحرك الاخر امر حاضره لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی یایه قلب واجب ایدیکی وساکن الاخر امره لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی حذف وفتحه‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل لازم ایدیکی امثلهٔ مسروده‌دن وحروف مقلوبه بابندن ظاهر وآشکار اولور بو صورتده اوآخر امرلرده واقعه حرکاتك بعض امرده یازیلوب بعض امرلرده یازلمه‌سی نظام لسان واملایه عدم دقتدن نشأت ایتمش اولدیغی مستبان اولور

❊ سکزنجیسی ❊ (ایجق یا ایجك) حرفیدرکه انجق امر حاضر مفخمه ومرققه لاحق اولوب متضمن اولدیغی نسبت امریه‌یی سلخ وتجرید ودیکر متضمن اولدیغی حدثك برذات ایله قیامی زمانیله حدث آخرك حصولی زمانی موقت ایدیکنی اشعار ایتمکله اداة توقیت اولور (زید اوقویجق سنده اوقو بکر یازیجق سنده یازسن دیکله‌مه‌یجك کیم دیکلر سنی کوریجك عقلیم کتدی) کبی ❊ تنبیه ❊ حرفین مرقومینك دخی لاحق اولدیغی امر حاضر متحرك الاخر اولدیغی صورتده همزه‌سنی یایه قلب واجب ایدیکی وساکن الاخر اولدیغی صورتده همزه‌سنی حذف وکسره‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل لازم ایدیکی امثلهٔ مسروده‌دن وحروف مقلوبه بابندن ظاهر اولور بوصورتده اواخر امرلرده واقعه حرکات اصلیه‌نك بعض امر حاضرده یازیلوب وبعض امرده یازلمه‌سی (ارایجق یورویجك آغلیجق سویلیجك) کبی نظام لسان واملایه عدم وقوفدن نشأت ایتدیکی آشکار اولور

❊ طقوزنجیسی ❊ (ایچون) حرفیدر کافه اسماء وصفاته وامر غائبه لاحق اولوب اولکلماتك مدلولاتی برامرك حدوثنه ذهنا وخارجا علت اولدیغنی اشعار ایتمکله اداة تعلیل اولور شوقدرکه امر غائبه لاحق اولدیغی صورتده متضمن اولدیغی نسبت امریه‌یی سلخ وتجرید ایدر (زیدی کورمه ایچون سنی سودیکم ایچون کلدم بکر کورسون ایچون کلمش) کبی ❊ مهمه ❊ لسان عربده واقع (اجل)

اسمی اوتوری معناسنه‌در ❊ تنبیه ❊ حرف مرقوم ساکن الاخر کلمه‌یه لاحق اولدیغی صورتده هم حالی اوزره ابقا وهم همزه‌سنی حذف وکسره‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل وهمده کسره‌سیله بیله حذف جائز اولدیغی (اوقومق ایچون اوقومغیچون سنکیچون کلدم) کبی ومتحرك الاخر کلمه‌یه لاحق اولدیغی صورتده اکر حرکه‌سی کسره ایسه حرف مرقومی هم حالی اوزره ابقا وهم همزه‌سنی کسره‌سیله بیله حذف جائز اولدیغی (اوقومسی ایچون اوقومسیچون) کبی واکر حرکه‌سی فتحه وضمه ایسه حرف مرقومی حالی اوزره ابقا لازم ایدیکی (اغا ایچون قوزو ایچون) کبی تلفظات واقعه‌دن مستبان وحروف مقلوبه بابندن ظاهر ونمایان اولور ❊ اونجیسی ❊ (ایسه) کلمه‌سیدر معلوم اوله‌که کلمهٔ مرقومه یا امر حاضره لاحق اولور (یازسه اوقوسه) کبی ویا جمله‌نك جزء اخیری اولان فعله واسمه لاحق اولور (زید یازمش ایسه یازان زید ایسه) کبی ویاخود جمله‌نك جزء اولی اولان اسم مسند الیه‌ه لاحق اولور (بن سویلیورم سن ایسه اکله میورسك) کبی ❊ ایمدی ❊ اکر امره لاحق اولورسه فعل ناقص اولوب اول امری نسبت امریه‌دن بعد التجرید کاه نسبت شرطیه‌یی وکاه نسبت شرطیه‌دن متولده نسبت تمنیه‌یی وکاه نسبت مرقومه‌دن متولد نسبت ترجیه‌یی افاده واشعار ایتمکله مجموع مرکب فعل مثلث النسبه اولور (یازسه ایو اولور کشکی یازسه ایدی بولای یازه‌یدی) کبی اشبو صورتده همزه‌سنی کسره‌سیله حذف واجب اولدیغندنشقه امر حاضر مرقوم متحرك الاخر اولدیغی صورتده سیننی یایه قلب وساکن الاخر اولدیغی صورتده سیننی حذف وفتحه‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل دخی جائز اولور (اوقوسه ایدی اوقویه ایدی یازسه ایدی یازه ایدی) کبی بونك تفاصیل احوالی مقصد ثالثك یکرمی ایکنجی بابنده ذکر اولنور واکر جمله‌نك جزء اخیرینه لاحق اولورسه انجق فعل شرط اولور بو صورتده همزه‌سنی هم حالی اوزره ابقا وهم یایه قلب وهم کسره‌سنی ماقبلنده‌کی حرف ساکنه نقل ایله وکسره‌سیله بیله حذف جائز اولور بو صورتدخی بالمناسبه باب مذکورده بیان اولنه‌جقدر (زید سویلر ایسه سویلرسه سویلریسه بویله ایسه بویله‌سه بویله‌یسه نه کوزل) کبی واکر جمله‌نك جزء اولنه لاحق اولورسه اول جمله‌نك مضمونی کاه فاعلك وکاه مفعولك حالنی مبین ومفسر اولدیغی اشعار ایتمکله واو حالیه عربیه مؤداسنده حرف حال اولور (زید کتدی سن ایسه زیدی ارارسك سن بونی اونی بکری ارایورسك بونلر ایسه کتدیلر) کبی بو صورتدخی بالمناسبه باب مذکورده بیان اولنه‌جقدر ❊ اون برنجیسی ❊ (ایسر) حرفیدر معلوم اوله‌که حرف مذکور انجق امر حاضره لاحق اولوب اول امرك متضمن اولدیغی نسبت امریه‌یی نسبت خبریهٔ مجزومهٔ مؤکده‌یه تبدیل ایتمکله حروف مغیرة النسبه اقسامندن مستقبل مؤکد النسبه اداتی اولور (طوغیسر درسندن اول خلق حسن) کبی ❊ تنبیه ❊ حروف مذکور متحرك الاخر امره لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی یایه قلب واجب ایدیکی وساکن الاخر امره لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی حذف وکسره‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل لازم ولابدایدوکی حروف مقلوبه بابندن ظاهر اولور (اراییسر آغله‌ییسر ایدیسر) کبی ❊ اون ایکنجیسی ❊ (اش) حرفیدر معلوم اوله‌که حرف مرقوم یا اسماء اشارتدن (بو) اسمنك اولنه داخل اولور ویاخود امر حاضرك آخرینه لاحق اولور اکر اسم مرقومه داخل اولورسه هم مشار الیهی برقاندخی تقریب وهم مخاطبی غفلتدن ایقاظ ایتمکله اداة تقریب مع التنبیه اولور (اشبو) کبی واکر امر حاضره لاحق اولورسه اول امری متضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن وزماندن بالکلیه سلخ وتجرید ایدوب دیکر متضمن اولدیغی حدث مطلقی بر نوعه تخصیص ایتمکله حاصل مصدر اسمیله مسمی مصدر نوعی اداتی اولور (یورویشه باق آلش ویرش ایتمه‌لی) کبی ❊ تنبیه ❊ حرف مرقومك لاحق اولدیغی امر حاضر متحرك الاخر اولدیغی صورتده همزه‌سنی یایه قلب وساکن الاخر اولدیغی صورتده همزه‌سنی حذف وکسره‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل لازم ایدیکی حروف مقلوبه بابندن مستبان اولور ❊ اون اوچنجیسی ❊ (اشته) حرفیدر معلوم اوله‌که حرف مرقوم کرك صورةً کرك حقیقةً یا قربه اشارته موضوع اولان (بو بورا بویله) اسملرینه داخل اولور ویا ماضیلره داخل اولور ویا فعل

حاله داخل اولور ویاخود فعل مستقبله داخل اولور اکر اسماء اشارت مذکوره‌یه داخل اولورسه مار الذکر (اش) حرفی کبی اداة تقریب مع التنبیه اولور (اشته بو بویله‌در اشته بوراسی بویله‌در اشته بویله آدمك سوزی بویله اولور) کبی واکر ماضیلره داخل اولورسه متضمن اولدیغی حدثك هم متوقع وهم وقوعی زمانی زمان حال وزمان تکلمه متقارب ایدیکنی اشعار ایتمکله اداة توقع مع التقریب اولور (اشته کلدم اشته کلمش) کبی واکر فعل حاله داخل اولورسه اداة توقع مع التحقیق اولور (اشته زید کلیور اشته نماز قیلنیور) کبی واکر مستقبله داخل اولورسه اداة توقع مع التقریب اولور (اشته اوقویه‌جغم اشته زید کله‌جکدر) کبی بو صورتلرده دخی مخاطبی ایقاظ وتنبیه مستفاد اولمغله اداة تنبیه دخی اولور وبوده معلوم اوله‌که حرف مرقوم اسماء اشارته داخل اولدیغی صورتده اسماء مرقومه‌یی حذف وتقدیر واشارات حسیه ایله اکتفا جائز اولور (اوآدم قنغیسی ونه راده) دییان کیمسه‌یه جوابده (اشته) دیندیکی کبی که تقدیر کلام اشته بو اشته بوراده دیمکدر ❊ اون دردنجیسی ❊ (اکر) حرفیدر که فعل شرطك هم اولنه وهم اخرینه داخل اولوب معنای شرطی بعض صورتده تحقیق وتأکید وبعض صورتده تعیین ایتمکله اداة شرط اولور (اکر سویلرسه ایش اولور کلسیدی اکر ایش یولنه کیردی) کبی ❊ اون بشنجیسی ❊ (ایکن) حرفیدر معلوم اوله‌که حرف مرقوم جملهٔ خبریه‌نك آخرینه لاحق اولوب متضمن اولدیغی نسبتی تمامیتدن تجرید برله مضمونی فاعلك حالنی بیان ایلدیکنی افاده وواو حالیه عربیه معناسنی تأدیه ایتمکله اداة حال اولور (الك ایرمش ایکن اوقو اوقویورکن دوشون بری سویلر ایکن دیکله زید سویلر ایکن سن سویلدك) (جمله عالم یوغیکن اول وار ایدی) (کونش طوغرکن کلدی سن بویله ایکن ایش بتمز سن افندی ایکن جریلك ایدیورسك) کبی ❊ تنبیه ❊ حرف مرقوم متحرك الاخر کلمه‌یه لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی هم حالی اوزره ابقا وهم انجق یایه قلب وهمده یایه قلب ایله بیله کسره‌سنی حذف جائز ایدیکی (بویله ایکن بویله‌یکن بویله یکن) کبی وساکن الاخر کلمه‌یه لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی ینه حالی اوزره ابقا وهم کسره‌سیله بیله حذف وهمده همزه‌یی ابقا وکسره‌سنی حذف جائز اولدیغی (یوق ایکن یوقکن یوغیکن) کبی تلفظات واقعه‌دن ظاهر وحروف مقلوبه بابندن آشکار اولور ❊ اون التنجیسی ❊ (اك) حرفیدر معلوم اوله‌که حرف مرقوم اقسام کلماتدن مبالغه صفت حادثه‌نك وصفت ثابته‌نك ومبالغه صفات ثابته‌نك واسماء صفاتك هم مکبرلرینه وهم مصغرلرینه داخل اولوب متضمن اولدقلری اوصافده موصوفلرینك غیره مزیت وفضیلتلرینی اشعار ایتمکله اداة تفضیل اولور (بونلرك الك سویلیجیسی الك دوشکونی الك شاشقنجه‌سی الك یوروکانی الك آجیینی الك آجیتراغی الك دلیسی الك دلیشمنی بودر) کبی ❊ اون یدنجیسی ❊ (اول) حرفیدر که نکره‌یه داخل اولوب مدلولی عند المخاطب معلوم ایدیکنی اشعار ایتمکله اداة تعریف اولور (اول ادم دها کلدی) کبی ❊ اون سکزنجیسی ❊ (ایله) حرفیدر. معلوم اوله‌که حرف مذکور باء جارهٔ عربیه کبی کاه اداة استعانه اولور یعنی آلیه اولور (زید بکری قامجی ایله دوکدی) کبی وکاه مار الذکر (اه) حرفی کبی اداة بدل ومقابله اولور شوقدرکه ذکر اولندیغی اوزره (اه) حرفی بدل معلومه و (ایله) حرفی بدل مجهوله لاحق اولور (زید کتابی اون غروشه الدی غروش ایله الدی) کبی وکاه اداة سبب اولور (نه بولدیسه ادبله بولدی) کبی وکاه اداة تعلیل اولور (ایدی ایمش ایسه کلمه‌لری نسبت تامهٔ زمانیه‌یه دلالت ایتملری ایله فعل اولورلر) کبی وکاه اداة ملابسه ومصاحبت اولور (زید بکر ایله کلدی آتی طاقی ایله آلدی) کبی وکاه بعد الربط عطفه دال اولان واو عاطفهٔ عربیه مؤداسنده اداة جمع مطلق اولور (بو مسئله‌یی سنکله او بیلور) کبی‌که بو مسئله‌یی بر سن بیلورسن برده او بیلور دیمکدر وکاه آتی البیان (کبی) حرفی کبی اداة قران اولور (زید یاتدیغیله اویودی) کبی‌که زید یاتدیغی کبی اویودی دیمکدر (تنبیه) (ایله) حرفنك همزه‌سنده جاری اولان احکام لفظیه مار الذکر (ایکن) حرفنك همزه‌سنده جاری اولان احکام لفظیه مثلی اولدیغی امثلهٔ

مسرودەدن وحروف مقلوبه بابندن ظاهر وآشكار اولور ❊ اون طقوزنجيسى ❊ (إلّا) حرفيدر معلوم اولەكه حرف مرقوم لسان عربده واقع (لاسيما خصوصا) كلەلرى مثللى مابعدنك مدلولنه برامرك انتساب وتعلق ماقبلنك مدلولنه انتساب وتعلقندن اولى وآخرى اولديغندن مابعدينى ماقبلنه مساواتدن اخراج ايتمكله اداة استثنا اولور (بونلرى سورم الەسنى بونلرى سومم الەسنى فقرايه آجينور الە ذى‌عيال اولورلرسە) كبى بوصورتده سلطان‌العارفين سليمان افندى قدس سره السامى حضرتلرينك مناقب وسير جليلهٔ پيغمبريه دائر انشاد بيورديغى منظومەسنده (بروصيت ايلرز الە سزه) مصرعندەكى (الە) حرفى تركى ايكن مولود خوانلرك (الا) عربيه كبى مد ايله تلفظ ايدرك معناى مطلوبى مقلوب ايتەلرى لامنك فتحەسى الف ايله يازلمەسندن ومعنايه عدم دقتدن نشأت ايتمش ايديكى ظاهر اولور ❊ يكرمنجيسى ❊ (الى) كلەسيدر معلوم اولەكه كلمهٔ مرقومه امر حاضره لاحق اولوب اول امرى نسبت امريەدن وزماندن بالكليه خلع وتجريد ايدوب لسان عربده واقع (منذ) كلەسى كبى كاه اسم مدت اولور (زيد كلەلى اوچ كوندر) كبى وكاه حرف تمديد اولور (زيد كلەلى كورمدم) كبى شويله‌كه (الى) كلەسنه يازمان معدوده دال اولان اسم مفرد ولى ايدر وياخود جملهٔ فعليهٔ ماضيه ولى ايدر اكر اسم مفرد مرقوم ولى ايدرسه امرك مدلولى اولان حدثك قبل‌التكلم قيامى زماندن زمان تكلمه قدر ممتد اولان زمان ومدتك اسمى اولوب بحسب‌التركيب مبتداء واسم مفرد مرقوم خبرى اولور (زيد كلەلى اوچ كوندر بكرى كورميەلى قاچ كون اولدى) كبى بونلرك محصولى زيدك كلديكى زمان ايله زمان تكلمك اراسندەكى مدت يعنى زمان ممتد اوچ كوندر بكرى كورديكك زماندن بوزمانك اراسندەكى مدت قاچ كون اولدى ديمك اولور واكر (الى) كلەسنه جملهٔ فعليهٔ ماضيه ولى ايدرسه مضمون جملەنك تحقق اول امر حاضرك مدلولى اولان حدثك برذات ايله قيامى زماندن زمان تكلمه قدر ممتد اولان زمان ايله مقيد ومحدد اولديغنى اشعار ايتمكله حرف تمديد اولور (زيد بغداددن كلەلى كورمدم بن كورميەلى شاشقين اولمش سك) كبى بونلرك محصولى دخى زيدى بغداددن كلديكى زماندن بوزمانەدك كورمدم بن‌سنى كورمديكم زماندن بوزمانه قدر شاشقين اولمش‌سك ديمك اولور ❊ تنبيه ❊ حرف مذكور متحرك‌الاخر امره لاحق اولديغى صورتده همزەسنى يايه قلب وساكن‌الاخر امره لاحق اولديغى صورتده همزەسنى حذف وفتحەسنى حرف اخير ساكنه نقل واجب ايديكى امثلهٔ مسرودەدن وحروف مقلوبه بابندن ظاهر واشكار اولور ❊ يكرمى برنجيسى ❊ (اما) حرفيدر معلوم اولەكه حرف مرقوم جملەيه داخل اولوب اوجمله جملهٔ متقدمەنك فائت اولديغى شيئى تدارك ايچون سرد واتيان اولنمش ايديكنى اشعار ايتمكله (لكن) عربى كبى اداة استدراك واستثناء منقطع اولور (سويلرم اما كوجنورسك اورايه كيت اما طورمه) كبى ❊ مهمه ❊ حرف مرقوم (اما) عربيه كبى ممدود اولەرق تلفظ اولنمق ايچون ميمك فتحەسى سالف‌البيان (اله) حرفندەكى لامك فتحەسى كبى هاء رسميه ايله (امه) صورتنده يازلمق مناسب اولور ❊ يكرمى ايكنجيسى ❊ (ايمدى) حرفيدر معلوم اولەكه حرف مرقوم يا ابتداء كلامه داخل اولور وياخود فعل امرك آخرينه ولو حكما لاحق اولور ايمدى اكر ابتداء كلامه داخل اولورسه اولكلامك بعدالاجمال تفصيل صورتى اولديغنى اشعار ايتمكله اماء عربيه كبى اداة تفصيل اولور (ايمدئ مذكور) كبى واكر فعل امره لاحق اولورسه اول امرك متضمن اولديغى نسبت امريه وطلب معجل ايديكنى اشعار ايتمكله اداة فور وتعجيل اولور (ياز ايمدى سويله ايمدى قاچه ايمدى) كبى ❊ مهمه ❊ فعل امر ايله اداة فورك بينلرينى كلمهٔ اجنبيه ايله فصل جائز اولور (كلبرو ايمدى حكايت ايدەيم) كبى ❊ تنبيه ❊ اداة فور متحرك‌الاخر امره لاحق اولديغى صورتده همزەسنى يايه قلب وساكن‌الاخر امره لاحق اولديغى صورتده همزەسنى حذف وكسرەسنى حرف اخير ساكنه نقل جائز ايديكى وبينلرى كلمهٔ اخرى ايله فصل اولنديغى صورتده اولكلمه كرك متحرك‌الاخر كرك ساكن‌الاخر اولسون همزەسنى على حالها ابقا لازم ايديكى (اوقو يمدى كلمدى) كبى تلفظات واقعەدن وحروف مقلوبه بابندن مستبان اولور

❊ يكرمى اوچنجيسى ❊ (ان) حرفيدر يعنى همزەسنك فتحەسى الف صورتنده يازيلان حرفدر معلوم اولەكه حرف مرقوم انجق امر حاضره لاحق اولوب اول امرك متضمن اولديغى نسبت امريەبى وزمانى بعدالتجريد ديكر متضمن اولديغى حدثله زمان ماضيده على وجه‌الحدوث موصوف اولان ذاته دلالت ايتمكله حروف مغيرة‌النسبه اقسامندن صفت حادثه اداتى اولور ذات مذكور كرك مبهم اولسون (سوز اكليان وارسەكلسون) كبى كرك معين اولسون (پارەبى ويران كندى) كبى بوصورتده صفت حادثه كاه نكره وكاه معرفه اولوركه تفاصيل احوالى انشاءالله الرحمن مقصد ثالثك طقوزنجى بابنده ذكر وبيان اولنور ❊ تنبيه ❊ حرف مرقوم امر حاضر متحرك الاخره لاحق اولديغى صورتده همزەسنى يايه قلب واجب ايديكى (ارايان بورويان اوقيان اغليان سويلين ايلين) كبى وساكن‌الاخره لاحق اولديغى صورتده همزەسنى حذف وفتحەسنى حرف اخير ساكنه نقل لازم ايديكى (يازان بوزان كلن كيدن ايدن) كبى امثلهٔ مسرودەدن وحروف مقلوبه بابندن ظاهر اولور بوصورتده همزەنك فتحەسى اولان الفك بعض صورتده يازيلوب بعض صورتده يازلمەسى وبونكله بيله امرك آخرندەكى حركهٔ اصليەنك دخى بعض صورتده يازيلوب بعض صورتده يازلمەسى نظام لسانه واملايه عدم وقوفدن نشأت ايتديكى اشكار اولور ❊ يكرمى دردنجيسى ❊ (اين) حرفيدر معلوم اولەكه حرف مرقوم يا مصدر اصلى‌يه بالذات لاحق اولور يا اولمصدره وكذا (ان) اسمنه (سز) حرفندن صكره لاحق اولور وياخود لام مفتوحهٔ امريەنك انضماميله اسماء ازمنەدن مشتق اولان امر حاضره لاحق اولور اكر مصدر اصلى‌يه بالذات لاحق اولورسه اداة تعليل اولور (بكر قاچمغين زيد كلمكين ايش كيرولدى) كبى بونلر بكر قاچديغى ايچون زيد كلمديكندن ايچون ديمك اولور واكر مصدر مذكور ايله (ان) اسمنه (سز) حرفندن صكره لاحق اولورسه فاعلك حالنى بيان ايتمكله اداة حال اولور (آتى كورمكسزين الدم زيد انسزين كلدى) كبى بونلر اتى كورميەرك الدم زيد زمان چكميەرك كلدى معنالرينەدر واكر امر حاضر مذكوره لاحق اولورسه نسبت امريەبى وزمانى بعدالتجريد مدلولى اولان زمانك ظرفيتنى اشعار ايتمكله اداة ظرف اولور (اخشاملين صباحلين كيجەلين كوندزلين ايكنديلين كلدم) كبى شوقدركه حروف محذوفه بابنده بيان اولنديغى اوزره لام مفتوحهٔ امريه كلمات سائرەدن وجوبا وجوازاً حذف اولنديغى كبى كلمات مذكورەدن انجق كوندزلين ايكنديلين كلمەلرندن جوازاً واويلەلين كلمەسندن وجوباً حذف وتقدير اولنور (كوندزين ايكندين اويلەين) كبى ❊ تنبيه ❊ حرف مرقوم متحرك‌الاخر كلمەيه لاحق اولديغى صورتده همزەسنى يايه قلب وساكن‌الاخر كلمەيه لاحق اولديغى صورتده همزەسنى حذف وكسرەسنى حرف اخير ساكنه نقل واجب اولديغى تلفظات واقعەدن وحروف مقلوبه بابندن ظاهر اولور بوصورتده حرف مذكورك همزەسى يايه قلب اولنديغى وقتده كسرەسنك يازلمەسى وكذا لام امريەنك دخى فتحەسى يازلمەسى نظام لسان واملايه عدم وقوفدن نشأت ايتديكى اشكار اولور ❊ يكرمى بشنجيسى ❊ (انجه) حرفيدركه سالف‌البيان (ايجق ايجك) حرفى مثللى انجق امر حاضره لاحق اولوب اول امرك متضمن اولديغى نسبت امريەبى تماميدن بعدالخلع ديكر متضمن اولديغى حدثك برذاته ثبوتى زمانيله امر اخرك ثبوت زمانى موقت ومشروط ايديكنى اشعار ايتمكله اداة توقيت اولور (زيد كلنجه سنده كل زيد سويلەينجه سن سويله سن كيتمەينجه ايش بتمز) كبى ❊ تنبيه ❊ حرف مرقوم امر حاضر متحرك الاخره لاحق اولديغى صورتده همزەسنى يايه قلب وساكن الاخره لاحق اولديغى صورتده همزەسنى حذف وكسرەسنى حرف اخير ساكنه نقل واجب ايديكى حروف مقلوبه بابندن ظاهر اولور ❊ يكرمى التنجيسى ❊ (انجق) حرفيدركه كافهٔ افعال واسمايه داخل اولوب اول افعال واسمانك مدلوللرينه بر امرك انحصارينى اشعار ايتمكله اداة قصر اولور (زيد انجق باقدى انجق زيد باقدى) كبى ❊ يكرمى يدنجيسى ❊ (اود) حرفيدركه جملەيه داخل اولوب اول جملەنك مضمونى متكلم اخردن صادر اولان جملهٔ استفهاميەنك مضمونى نفياً و اثباتاً مصدق حواب اولديغنى اشعار ايتمكله اداة تصديق

اولور شوقدر که جملهٔ استفهامیه قرینه‌سیله جملهٔ جوابیه حذف وتقدیر اولنه‌رق حرف مذکور ایله اکتفا
جائز اولور (زید کولدی آ عمرو کولدی کولان زید دکلی) مثللی سؤاللرك مضامیننی تصدیق مقامنده (اود)
حرفیله اکتفا اولندیغی کبی که اود زید کولدی عمرو کولدی کولان زید دکل دیمك اولور ✲ یکرمی
سکزنجیسی ✲ (ای) حرفیدر معلوم اوله که حرف مرقوم یا اسم مفرده داخل اولور ویاخود جملهٔ استفهامیه‌یه
داخل اولور اکر اسم مفرده داخل اولورسه مارالذکر (آ) حرفی کبی اداة ندا اولور شوقدر که (آ) حرفی
هم ندآء قریبده وهم ندآء بعیدده استعمال اولور و (ای) حرفی انجق ندآء قریبده مستعمل اولور (ای ظالم سویله
بقالم) کبی واکر جملهٔ استفهامیه‌یه داخل اولورسه معنای استفهامی تشدید وتأکید ایتمکله اداة استفهام اولور
شوقدر که بوصورتده جمله استفهامیه‌یی حذف وتقدیر جائز اولور نته که جواب ندا ذکر اولنمدیغی صورتده
منادی اولان ذات منادیدن جواب ندایی استعلام واستفهامنده (ای دیمی) کبی که ای نه وارنه دیه‌جکسك دیمك
اولور ✲ یکرمی طقوزنجیسی ✲ (ایور) حرفیدر معلوم اوله که حرف مرقوم امر حاضره لاحق اولوب متضمن
اولدیغی نسبت امریه‌یی نسبت خبریه‌یه وزمان مستقبلی دخی زمان حاله تبدیل ایتمکله حروف مغیرة النسبه اقسامندن
فعل حال وفعل حاضر اداتی اولور (یازیور کیدیور کلیور ارایور اغلیور سویلیور یورویور اوقیور دیور
یبور) کبی ✲تنبیه✲ حرف مرقوم امر حاضر متحرك الاخره لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی یایه قلب ایتمه ویاهمزه‌سنی
کسره‌سیله یایه حذف ایتمه حالتلرندن بری واجب ایدیکی (ارایور ارایور اغلیور اغلیور یورویور یورویور
اوقویور اوقویور دی‌یور دی‌یور بی‌یور بی‌یور) کبی وساکن الاخره لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی حذف
وکسره‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل واجب ایدیکی استعمالات واقعه‌دن مستبان وحروف مقلوبه بابندن ظاهر ونمایان
اولور بوتقدیرجه صورت اولاده امرك آخرنده‌کی حرکات اصلیه‌نك بعض کلماتده یازلمسی (ارایور یورویور) کبی
وبعض کلماتده یازلمامسی (اوقیور سویلیور دیور یبور) کبی نظام لسان واملایه عدم وقوفدن نشأت ایتدیکی ظاهر
اولور قالدیکه قسطمونی اهالیسی (ایور) حرفی امر حاضر متحرك الاخره لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی یایه قلب
وکسره‌سنی حذف ایتمزلر بالطبع یاء مقلوبهٔ ساکنه‌یی یاء مضمومه‌یه ادغام وادراج ایدرلر و بوندن بشقه ذات را
اولان کلماتدن رایی حذف ایتمزلر بونده (یوقدو واردو) کبی حرف مذکورك راسنی دخی حذف ایدرلر (سویلیو
ارایو دی‌یو اوقویو بی‌یو) کبی بوصوتده بالای عریضه‌ده مسطور امر عالینك محکی اولدیغی بیان ایچون زیلنده
ثبت وقید اولنان (دیو) فعلی هیچ برلسانه موافقت ایتمدیکی اشکار اولور ✲فائده✲ بالاده بیان اولندیغی اوزره هر قنغی
بر کلمهٔ ترکیه‌نك برنجی حرفی مفخم اولدیغی صورتده حروف سائره‌سی دخی ولوزوائددن اولسونلر مفخم اولملری
وبرنجی حرفی مرقق اولدیغی صورتده حروف باقیه‌سی ینه ولوزوائددن اولسونلر مرقق اولملری لسان ترکینك
خصائصندن اولمغله اکرچه (ایور) حرفی امر حاضر مرققه لاحق اولدیغی صورتده مرقق اولمق مقتضای قاعده
وقیاس ایسه‌ده ممالك عثمانیه‌ده مستعمل لغتده ایکی صورتده‌ده مفخم اولمغین قاعدهٔ مذکوره‌دن مستثنا اولور
✲ایکنجی نوع✲ باء موحده ویاء موحده ایله مصدر اولان حروف مرکبه‌در که بش معنایی مشتمل بش حرفه ابلاغ اولنمشدر
(برنجیسی) (به) حرفیدر یعنی باء مفتوحه‌در معلوم اوله که حرف مرقوم دارالخلافة العلیه‌ده واناطولی اقطارنده
مستعمل اولان لغتده ندا حرفلرندن انجق (ای) حرفنك اولنه وروم ایلینك اکثر اقطارنده متداول اولان لغتده انجق
(آ) حرفنك آخرینه داخل اولوب ایکی استعماله کوره‌ده منادایی تنبیه وغفلتدن ایقاظه دلالت ایتمکله اداة تنبیه
اولور (به‌ای برادر به‌هی افندم سویلسك آ به‌چوجق نیچون سویلیورسك) کبی اشبو ایکی صورتده حروف ندایی
حذف جائز اولور (به‌افندم نیچون اکلیورسك) کبی تقدیر کلام لغت اولایه کوره به‌ای افندم ولغت ثانیه‌یه کوره
آبه‌افندم اولور وحرف ندا ایله منادایی دخی حذف جائز اولمغله حرف تنبیه جواب ندانك هم اولنده وهم آخرینه ادخال
اولنور (به‌توسزه نیچون اکلیورسك‌به) کبی تقدیر کلام لغت اولایه کوره به‌ای طائفه توسزه نیچون اکلیورسك

به‌ای چوجق اولور ولغت ثانیه‌یه کوره (آبه‌چوجوقلر توسزه نیچون اکلیورسك آبه‌چوجوق) اولور وخاصة لغت
ثانیه‌ده انجق منادایی حذف جائز اولمغله (آ) حرفیله (به) حرفی جواب ندایه وصل اولنورلر (آبه‌سویلسك آ) کبی
✲ تنبیه ✲ (به) حرفی (ای) حرفنه داخل اولدیغی صورتده (ای) حرفنك همزه‌سنی هم حالی اوزره ابقا جائز
ایدیکی وهم یایه قلب اولنسه ایکی یانك اجتماعی کراهتنه بناء هایه قلب ایله تسهیل جائز ایدیکی امثلهٔ مسروده‌دن وحروف
مقلوبه بابندن مستفاد اولور ✲ ایکنجیسی ✲ (باری) حرفیدر معلوم اوله که حرف مرقوم جملهٔ اخباریه وانشائیه‌نك
جزءلرندن هم مسند الیهك وهم مسندیهك هم اولنه وهم اخرینه داخل اولوب اوجمله‌یی وجملهٔ اخرایی مشتمل کلامده
یالفظا ویا معنی ذکری تقدم ایدن بر امرك صدورندن طولایی اوجمله‌نك مضموننك وقوعی عدم وقوعندن اولی واول
امرك نقیضندن ادنی ایدیکنی اشعار ایتمکله من وجه اداة ترقی ومن وجه اداة تنزل اولور (کلمشسك اوتورمه باری
زید سویلدیکنه کوره بکر دکلسه باری سویلرسك باری طوغرو سویله زید بلدیکنه کوره سویلنمسه باری) کبی بونلردن
مثال اولك محصولی کلدیکك صورتده اوتورمه کدن اولی کلمه کدن ادنی دیمك اولور ومثال ثانینك
محصولی زیدك سویلدیکی صورتده بکرك اکلمه‌سی صورتی اکلمه‌سندن اولی زیدك سویلمه‌سندن ادنی دیمك
اولور ومثال ثالثك محصولی سویلدیکك تقدیرجه طوغرو سویلمك اکری سویلمکدن اولی وسویلمکدن ادنی
دیمك اولور ومثال رابعك محصولی دخی زید بلدیکی صورتده سویلنمه‌سی سویلنمه‌سندن اولی وبیلمسندن ادنی
دیمك اولور ✲ اوچنجیسی ✲ (بیله) کلمه‌سیدر معلوم اوله که کلمهٔ مرقومه یا (ایله) حرفنی ولی ایتمز (بونی دلی
بیله بیلور) کبی ویاخود ولی ایدر وولی ایتدیکی صورتده (ایله) حرفی یا اداة مصاحبتدر (زید آتی طاقیله بیله
آلدی) کبی ویا اداة استعانه‌در (زید بکری قامجی ایله دکل ال ایله بیله اوره‌مز) کبی ویا اداة مقابله‌در (بو آتی
بادهوایه دکل پاره ایله بیله آله‌مز) کبی ویا اداة سببدر (زید یورمك ایله دکل قوشمق ایله بیله یتشه‌مز) کبی
ویاخود اداة قراندر (زید کوردیکی ایله دکل ایشتدیکی ایله بیله بیلور) واداة مصاحبت اولدیغی صورتده (بیله)
کلمه‌سنه (جه در) حرفلرینی و (ام سك از سکز) ضمائرینی وصل والحاق یا جائز اولور (زید بکر ایله بیله‌جه
کلدی) بوخصوصده زید بکر ایله بیله‌در (بن سنکله بیله‌یم بز سزکله بیله‌یز سن بکر ایله بیله‌سك سز اونلر ایله بیله‌سکز) کبی
ویاخود جائز اولمز (سن بنمله بیله دکل زید ایله بیله اوله‌مزسك) کبی ایمدی اکر (بیله) کلمه‌سی اداة مصاحبت
اولان (ایله) حرفنی ولی ایدر وکندویه (جه در) حرفلرندن وضمائر متصلهٔ مذکوره‌دن برینی ضم والحاق جائز
اولورسه لسان عربده واقع (مع) کلمه‌سی کبی معنای معیت ومصاحبته موضوع اسم اولوب حذف اولندیغی صورتده
معنایه خلل تطرق ایتمدیکندن (ایله) حرفنی مؤکد اولور (زید بکر ایله بیله‌جه بکر ایله بیله بکر ایله کلدی) کبی
واکر (بیله) کلمه‌سی یا (ایله) حرفنی ولی ایتمزسه ویا ولی ایدوب (ایله) حرفی اداة مصاحبت اولمزسه ویاخود
اداة مصاحبت اولوب کندویه حرفین مرقومیندن وضمائر مذکوره‌دن برینی الحاق جائز اولمزسه اشبو اوچ صورتده
(بیله) کلمه‌سی کاه ایکی ذاتی بر وصفده وکاه ایکی وصفی بر ذاتده علی وجه التدریج والترقی جمع ایتمکله حرف جمع
مع التدریج والترقی اولور (بومسئله‌یی منتهی دکل مبتدی بیله بیلور بونی اوقومق بیله اکارسك) کبی ✲ دردنجیسی ✲
(بلکی) حرفیدر که جمله خبریه‌یه داخل اولوب اوجمله‌نك متضمن اولدیغی نسبت خبریه‌یی نسبت انشائیهٔ رجائیه‌یه
تبدیل ایتمکله اداة ترجی اولوب اکثریا اطماعده استعمال اولنور (بلکی زید کاور نه بیلورسك بلکی کاه‌جکمدر
نه بیلورسك بلکی ساعت قریبدر) کبی بونوع جملهٔ ترجیه اطماعده استعمال اولندیغی وقتده مقام تحقیقده اطماعیه
اولدیغی اشعار ایچون آخرینه (در) حرفی الحاق اولنور ✲ بشنجیسی ✲ (بولای) حرفیدر که اکثریا آخرینه
لسان فارسیده اداة ربط اولان (که) حرفی الحاق اولنور (بولایکه) کبی ایمدی حرف مرقوم امر حاضر ایله (ایسه)
فعلندن مرکب اولوب نسبت شرطیه ونسبت تمنیه ونسبت ترجیه‌ده بالاشتراك مستعمل اولمغله فعل مثلث النسبه
اسمیله مسمی اولان فعله داخل اولوب اوفعلی نسبت ترجیه دلالته تخصیص ایتمکله اداة ترجی اولور (بولای

بواخشام کله‌یدی) کبی مثال مذکورده مستقبلدن ماضی ایله تعبیر تفألا و تحقیقاً للرجاء غیر حاصلی حاصل منزلنه تنزیل قبیلندن اولور بونك تفصیلی انشاءالله الرحمن مقصد ثالثك اوچنجی بابنده ذکر و بیان اولنور ✵ مهمه ✵ (بولای) حرفی فی الاصل (بو وله) اولوب کثرة استعماله حرف کبی استعمال اولنور بوصورتده لسان فارسیده مستعمل (بوکه بولاکه) حرفلری ترکی الاصل اولدیغی مستفاد اولور ✵ اوچنجی نوع ✵ پاء مثلثه ایله مصدر (په) حرفیدرکه مکرر اوله‌رق مستعمل و جمله‌یه داخل اولوب اوجمله‌نك مضمونی عندالمتکلم مستحسن ایدیکنی اشعار ایتمکله اداة تحسین اولور (په په نه کوزل) کبی شوقدرکه داخل اولدیغی جمله اکثریا حذف و تقدیر اولنور لسان عربده بونلر (بخ بخ) ایله تأدیه اولنور ✵ دردنجی نوع ✵ تا و تا ایله مصدر اولان حروف مرکبه‌درکه اون بر معنایی مشتمل بش حرفه ابلاغ اولنمشدر ✵ برنجیسی ✵ (ت) حرفیدر یعنی تاء ساکنه‌در معلوم اوله‌که مرقوم یا (کوز اوکور) اسملرینه لاحق اولور ویاخود امر حاضره لاحق اولور اکر اسمین مرقومینه لاحق اولور ایسه حروف امریه‌دن اولور (کوزت اوکرت) کبی که کوزله اوکورایت دیمکدر واکر امر حاضره لاحق اولورایسه بوصوتده اول امر حاضر یا (یون از) امرلریدر ویاخود اوامر سائره‌در اکر امرین مذکورین ایسه تاء ساکنهٔ لاحقه‌نك برمعنایه دلالتی اولمدیغندن آتی البیان حروف زائدهٔ مجتلبه‌دن اولور (اغاجی یون یونت ازمه ازتمه ازدی ازتدی) کبی واکر اوامر سائره ایسه مقصد ثانینك سکزنجی بابنده مفصلا بیان اولنه‌جغی اوزره حروف مغیرة لاحداث اقسامندن اداة تعدیه اولور (ارات اوقوت) کبی ✵ ایکنجیسی ✵ (تا) حرفیدر یعنی تاء مفتوحه‌درکه اداة غایت اولور (تا اورایه کتدی) کبی ✵ اوچنجیسی ✵ (تی) حرفیدر یعنی تاء مکسوره‌در معلوم اوله‌که حرف مرقوم انجق امر حاضره لاحق اولوب مغیرة النسبه اقسامندن بعض امرده اداة اسم مصدر اولور (قرارتی اغارتی قزارتی بولانتی بورونتی کزنتی هارلتی کورلتی) کبی وبعض امرده اداة اسم موصوف اولور (قاتنتی ایلنتی) کبی و بعض امرده اداة اسم اثر فعل اولور (الەنتی کسنتی قرپنتی قیرنتی سپورنتی) کبی وبعض امرده اداة اسم مکان اولور (آقنتی بی‌ینتی) کبی واناطولینك اکثر اقطارنده چوق کزان کیمسه‌یه (کزانتی) دیمه‌لریله مبالغهٔ صفت ثابته اداتی دخی اولور بوصورتده حرف مرقومی بعض کلماتده تا ایله وبعض کلماتده دال ایله ترقیم ایتمه وکذا قارار امرندن مشتق اولوب (شبح سواد) معناسنه اولان (قارارتی) اسمنی قرالتی قیافتنده ترسیم ایتمه تلفظات واقعه‌یه عدم دقتدن ونظام لسانه عدم معرفتدن نشأت ایلدیکی ظاهر اولور ✵ دردنجیسی) (تك) حرفیدرکه آتی البیان (کشکی) حرفی کبی اداة تمنی اولور شوقدرکه قریباً ذکر اولنه‌جغی وجهله (کشکی) حرفی انجق فعل مثلث النسبه‌یه ملازمت ایدر (کشکی کلسه‌ده کتسه) کبی و (تك) حرفی هم فعل مرقومه ملازمت ایدر (تك اوقوسه‌ده آدم اولسه) کبی وهم فعل امره ملازمت ایدر (تك صاغ اولسونده نه‌وقت کلورسه کلسون) کبی ولغت جغتایده اداة تشبیه اولور ✵ بشنجیسی ✵ تاء ساکنه ایله مصدر (تماج) حرفیدرکه حسب الاستقراء انجق (صغر) اسمنه لاحق اولوب اسم منسوب بابنده بیان اولنه‌جغی وجه اوزره اداة اسم منسوب اولور (صغر تماج) کبی که (راعی البقر) معناسنه‌در ✵ بشنجی نوع ✵ جیم موحده وجیم موحده ایله مصدر اولان حروف مرکبه‌درکه یکرمی معنایی مشتمل التی حرفه ابلاغ اولنمشدر ✵ برنجیسی ✵ (ج) حرفیدر یعنی جیم ساکنه‌در معلوم اوله‌که حرف مرقوم یا امر حاضره لاحق اولور ویاخود اسمه لاحق اولور اکر امر حاضره لاحق اولورسه حروف مغیرة النسبه اقسامندن بعض صورتده اداة اسم مصدر اولور (قازانج سونج) کبی و بعض صورتده اداة مبالغه صفت ثابته اولور (کولج کولنج قسقانج قورقونج) کبی وبعض صورتده اداة اسم الت فعل اولور (قساج) کبی و بعض صورتده اداة اسم موصوف اولور (طیقاج) کبی واکر اسمه لاحق اولورسه اداة اسم منسوب اولور (قیراج طوپاج) کبی ✵ ایکنجیسی ✵ (جه) حرفیدر یعنی جیم مفتوحه‌در معلوم

اوله‌که حرف مرقوم یا صفت ثابته‌یه ومبالغهٔ صفت ثابته‌یه واسم منسوب وصفی‌یه واسماء صفاته لاحق اولور ویا قاف ویا کاف مصدریه ایله مطرف ماضیٔ مخصوص النسبه‌یه لاحق اولور ویاخود کلمات سائره‌یه لاحق اولور اکر صفت ثابته‌یه واخواتنه لاحق اولورسه اداة تصغیر وصف اولور (طارقنجه کوکجه یاغلیجه کوزلجه قاره‌جه قوروجه ادم) کبی واکر ماضیٔ مرقومه وجه مذکور اوزره لاحق اولورسه لسان عربده ماء مصدریه ایله مطرف اوله‌رق ماضی‌یه داخل اولان (کل) اسمنك مؤداسنی تأدیه ایتمکله اداة عموم افعال اولور (سن اوقودقجه بن اغلرم سن سویلمدکجه بن سویلمم) کبی بونلردن لسان عربده (کلما قرأت قرأت وکلما لم تتکلم لم اتکلم) ایله تعبیر اولنور واکر کلمات سائره‌یه لاحق اولورسه بعض صورتده اولکلمات برامرك امر اخره ثبوت ونسبتی جهتنی تبیین وتفسیر ایلدیکنی اشعار ایتمکله اداة تمییز اولور (بو کیمسه قیافتجه ایو خویجه کوتودر زید دوشرجه‌سی‌یه قوشدی آنی اولدررجه‌سی‌یه قوشدردی) کبی وبعض صورتده اولکلماتك مدلولی فاعلدن ومفعولدن برینك حال وشاننی تبیین ایلدیکنی اشعار ایتمکله اداة حال اولور (بوآت بویله‌جه بیك غروش ایدر زید عمرو ایله بیله‌جه کلدی) کبی وبعض لغتده (بیلك) اسمنه لاحق اولوب بحسب اصل الوضع اول اسمك مدلولی اولان عضو معروفه ذات مبهمه‌نك انتساب واختصاصنی اشعار ایتمکله اداة اسم منسوب اولور (بیلکجه) کبی که مؤخراً بیلکه منسوب ومتعلق ذواتدن برنوع مخصوصه نقل اولنمشدر ✵ اوچنجیسی ✵ (جق یا جك) حرفیدرکه مقصد خامسك ایکنجی بابنده کلمات مصغره‌نك اقسام واحکامنی مفصلا بیاندن مستبان اوله‌جغی وجهله حرفین مرقومین بحسب الاستقراء مبالغه صفت ثابته‌یه واسم منسوب وصفی‌یه واسماء صفاته علی الاطلاق و (ق یا ك) حرفیله مطرف اولمیان صفت ثابته‌یه لاحق اولمز پس یا قاف یا کاف حرفیله مطرف صفت ثابته‌یه لاحق اولور ویاخود اسماء سائره‌یه لاحق اولور ویا (اوتان صالن) امرلرینه لاحق اولور ویا (بیلك) اسمنه لاحق اولور ایمدی اکر قاف وکاف حرفیله مطرف صفت ثابته‌یه لاحق اولورسه مارالذکر (جه) حرفی کبی اداة تصغیر وصف اولور شوقدرکه اداة صفت اولان (ق ك) حرفلرینی لاجل التخفیف حذف واجب اولور (اوزاق اوزاقجه اوزاجق صغوق صغوجق الیق الیقجه الیجق کوشك کوشکجه کوشجك) کبی واکر اسماء سائره‌یه لاحق اولورسه اول اسمانك مدلولات مطابقه‌لرینی یامقدارجه ویاقدرجه تقلیل وتصغیر ایتمکله اداة تصغیر ذات اولور (قیونجق چوبانجق دوه‌جك) کبی واکر امرین مذکورینه لاحق اولورسه اداة مبالغه صفت ثابته واسم الت فعل اولور (اوتانجق صالنجق) کبی واکر (بیلك) اسمنه لاحق اولورسه اسم مرقومه لاحق اولان (جه) حرفی کبی اداة اسم منسوب اولور (بیلکجك) کبی ✵ دردنجیسی ✵ (جل) حرفیدر معلوم اوله‌که حرف مرقوم بحسب السماع یا اسماء صفاته لاحق اولور ویا اسماء سائره‌یه لاحق اولور ویامستقبل مرجو النسبه‌نك وجودی قسمنه لاحق اولور اکر اسماء صفاته لاحق اولورسه اول اسمانك متضمن اولدقلری اوصافی تقلیل ایتمکله اداة تصغیر وصف اولور (آقجل قیرجل کوکجل) کبی واکر اسماء سائره‌یه لاحق اولورسه اول اسمانك مدلولاتنه برامرك علی وجه المبالغه والثبوت منسوبیتنی افاده ایتمکله ادات مبالغه اسم منسوب ثبوتی اولور (اولومجل آدمجل طوشانجل بالقجل (*) بیلانجل) کبی واکر مستقبل مرقومه لاحق اولورسه متضمن اولدیغی حدث غیر واقعی واقع صورتنده ابراز واظهار ایتمکله اداة اظهار مالیس بواقع اولور (زید بقا رجل اولدی) کبی که زید کندوبی بقار صورتنده کوستردی دیمك اولور ✵ بشنجیسی ✵ (جلین) حرفیدر معلوم اوله‌که حرف مرقوم ضمائر منفصله‌یه واسماء اشارتدن (بو شو) اسملرینه واسماء ظواهردن حسب السماع بعضلرینه لاحق اولوب مدلوللرینك صفات غالبه ومشتهره‌لریله اتصافلری جهتندن مشبه‌به اولدقلرینی اشعار ایتمکله اداة تشبیه اولور (بنجلین اونجلین

(*) فارسیده بالقچین دیرلر

سنجلين بزجلين سزجلين اونلرجلين بونجلين شونجلين كيمـه‌لرك الندن نه‌كاور آدمجلين انسانجلين حركت‌ايت) كبى ✻ تنبيه ✻ حرف مذكور (بو شو او) اسملرينه لاحق اولديغى صورتده بينلرينى نون محبتلبه ايله فصل لازم كلديكى امثلهٔ مسروده‌دن وحروف مقلوبه بابندن ظاهر واشكار اولور ✻ التنجيسى ✻ (جم) حرفيدر بعض لغتده مستقبل مرجو النسبه‌نك وجودى قسمنه مار الذكر (جل) حرفنك بدلنه الحاق اولنوب حرف مذكور ايله همعنان اولمغله اداة اظهار ماليس بواقع اولور (زيد نقارجم كولارجم سويلرجم اولدى) كبى ✻ التنجى نوع ✻ چيم مثلثه ايله مصدر اولان (چاق) حرفيدركه اسم مفرده داخل اولوب اول اسمى تثبيت وتقرير ومجازه ومبالغه‌يه جلدن منع وجر ايتمكله اداة تحقيق اولور (زيد چاق ايكنديين كلدى) كبى ✻ يدنجى نوع ✻ خاء مضمومه ايله مصدر اولان (خود) حرفيدركه اداة ترديد اولان (يا) حرفنك الك صكره‌كنه لاحق اولوب داخل اولديغى كلمه‌نك مدلولى وجوه محتمله‌دن شق اخير ايديكنى اشعار ايتمكله اداة شق اخير اولور (زيد يا اونده‌در يا شونده‌در ياخود بونده‌در) كبى ✻ سكزنجى نوع ✻ دال‌ودال ايله مصدر اولان حروف مركبه‌دركه يكرمى يدى معنايى مشتمل اونبر حرفه ابلاغ اولنمشدر ✻ برنجيسى ✻ (د) حرفيدر يعنى دال ساكنه‌در بحسب السماع يا (اول) امرينه لاحق اولور وياخود (كچ) امرينه لاحق اولور اكر (اول) امرينه لاحق اولورسه متضمن اولديغى نسبت امريه‌يى وزمانى تجريد وديكر متضمن اولديغى حدثى توفير وتكثير ايتمكله اداة مبالغهٔ اسم مصدر اولور (اولد اولمز انشاء الله) كبى كه اولوم حالتى تكثر ايتمزانشاء الله ديمك اولور واكر (كچ) امرينه لاحق اولورسه اداة اسم مكان اولور (كچيد) كبى كچه‌جك مكان ديمك اولور ✻ ايكنجيسى ✻ (ده) حرفيدر يعنى دال مفتوحه‌در معلوم اوله‌كه حرف مرقوم يا اوچ حرفلى اصواته لاحق اولور وياخود كلمات سائره‌يه لاحق اولور اكر اوچ حرفلى اصواته لاحق اولورسه ايكى حرفلى اصواته لاحق اولان (ه) حرفى كبى حروف امريه‌دن اولور يعنى امر حاضر اداتى اولور (قچرده وزرده كورلده كورله) كبى واكر كلمات سائره‌يه لاحق اولورسه بوصورتده اولكلمه يا قاف وكاف مصدريه ايله مطرف ماضى محسوس النسبه‌در وياخود كلمهٔ اخرادر اكرماضى مرقوم ايسه اداة توقيت اولور (زيد اوقودقده سنده اوقو) كبى واكر كلمهٔ اخرى ايسه كاه لسان عربده واقع (فى) حرفى كبى اداة ظرف اولور (زيد شونده بونده افنديسنده بوراده‌در) كبى وكاه لسان مذكورده واقع فاء جزائيه كبى اداة جزا اولور (زيد كاورسه سنده كل) كبى وكاه فاء سببيه كبى اداة سبب اولور (كلده كور بلكى كاورده كورر) كبى وكاه واو عاطفه عربيه كبى اداة جمع مطلق اولور (زيدده سويلسون سنده سويله سويلسه‌مده فائده‌سى يوق) كبى وكاه اداة جمع مثلين اولوب لسان عربده واقع (ايضاً) اسمى مؤداسنى تأديه ايدر (بونيده بويله بيل) كبى ✻ تنبيه ✻ (او بو شو) اسملريله (سى) ضميرينه لاحق اولان (ده) حرفى ظرفيه اولديغى صورتده بينلرينى نون ساكنهٔ محتبه ايله فصل و توسيط لازم اولديغى امثلهٔ سالفه‌دن وحروف مقلوبه بابندن مستبان اولور ✻ اوچنجيسى ✻ (دى) حرفيدر يعنى كسرهٔ منفتحه ايله مكسور اولان دالدر حرف مرقوم اسماء اشارتدن انجق بعيده اشارته موضوع اولان (شو شورا شويله) اسملرينه داخل اولوب مشار اليهى برقاتدخى تبعيد ايتمكله (ذلك تلك) اسملرنده‌كى لاملر مثللى اداة تبعيد اولور (دى شو آدم دى شوراسى دى شويله كيمسه) كبى شوقدركه (دى) حرفى مشار اليهك بعدى نسبتنده مد واشباع اولنور ✻ دردنجيسى ✻ (دخى) حرفيدر معلوم اوله‌كه حرف مرقوم بعض صورتده مار الذكر (ده) حرفى كبى اداة جمع مثلين اولور (بودخى معلوم اوله) كبى وبعض صورتده اداة جزا اولور (زيد كاورسه سندخى كل) كبى ✻ بشنجيسى ✻ (در) حرفيدر معلوم اوله‌كه حرف مذكور يا امر حاضره لاحق اولور وياخود فى الاصل جملهٔ خبريه اولان جملهٔ اسميه‌نك جزء اخيرى اولان خبره لاحق اولور اكر امر حاضره لاحق اولورسه اداة تعديه اولور (كول زيدى كولدر كتابى يازكتابى زيده يازدر) كبى واكر خبره لاحق اولورسه اداة نسبت خبريه اولور (زيد بودر زيد بوراده‌ميدر بلكى ن

كله‌جكمدر) كبى اشبو صورتده حرف مرقومك شطر اخيرى ولان رابى ضرورت وزن ايچون تكرير جائز اولور (كرچه يكلش سويلينلر چوقدرر) كبى ✻ التنجيسى ✻ (درق) حرفيدركه انجق (بيون) اسمنه لاحق اولوب هرنقدر الت مخصوصه‌ده استعمال اولنورسه‌ده بحسب الاصل بيونه منتسب ومخصوص اولان ذات مبهمه‌يه موضوع اولمغله بوجهتله اداة اسم منسوب اولور (بيوندرق) كبى ✻ يدنجيسى ✻ (دز) حرفيدر انجق كون اسمنه لاحق اولوب شمسك طلوعيله غروبى بينده‌كى زمان ممتد محدودده مستعمل ايسه‌ده بحسب الاصل كونه منسوب اولان ذات مبهمه‌يه موضوع اولمغله بوجهتله اداة اسم منسوب اولور (كوندز) كبى ✻ سكزنجيسى ✻ (دكين) حرفيدر معلوم اوله‌كه حرف مرقوم اداة انتها اولان (اه) حرفى واسطه‌سيله يا اسماء ازمنه‌يه لاحق اولور (ايكندى‌يه دكين كلدى) كبى ويا صفت حادثه‌يه لاحق اولور (سن يازانه دكين ايش ايشدن بچر) كبى ويا (انجه) حرفيله مطرف اولان امره لاحق اولور (سن اكله‌نجه‌يه دكين هركس اكلر) كبى وياخود (اه) حرفيله و(سى) ضميريله مطرف اولان امره لاحق اولور (سن كله‌سى‌يه دكين بكر كيدر) كبى ايمدى اكر اسماء ازمنه‌دن برينه لاحق اولورسه اول اسمك مدلولى اولان زمان ايله برامرك درجه درجه حصولنه ظرف اولان زمان مغيى اولديغنى افاده ايدر (زيد اخشامه دكين كلوردى شمدى‌يه دكين كلمدى) كبى مثال اولك محصولى زيدك درجه درجه كلمسنه ظرف اولان زمان اخشام زمانيله مغيادر ومثال ثانينك محصولى زيدك كلمه‌سى متوقع اولان زماندن درجه درجه كلمه‌سى زمانك زمان تكلمله مغيادر ديمك اولور واكر كلمات باقيه‌دن برى اولورسه اولكلمه‌نك مدلولنه ظرف اولان زمان ايله برامرك درجه درجه حصولنه ظرف اولان زمان مغيى اولديغنى اشعار ايدر (زيد كلانه دكين بكر كيدر بكر كلنجه‌يه دكين خالد كيدر سن كله‌سى‌يه دكين اخشام اولور) كبى بونلردن مثال اولك محصولى بكرك تدريج ايله كتمه زمانى زيدك كلمه زمانيله مغيادر ومثال ثانينك محصولى خالدك تدريج ايله كتمه‌سنه ظرف اولان زمان بكرك كتمه زمانيله مغيادر ومثال ثالثك محصولى دخى درجه درجه اخشام اولمه زمانى سنك كلمك زمانيله مغيادر ديمك اولور پس حرف مرقوم ذكر اولنان درت صورتده اداة غايت زمان تدريجى اولور ✻ طقوزنجيسى ✻ (دق يا دك) حرفيدر سالف البيان (دكين) حرفى مثللى اداة انتها اولان (اه) حرفى واسطه‌سيله هم (دكين) حرفنك لاحق اولديغى مار الذكر كلمات اربعه‌يه لاحق اولوب اوحرفك افاده واشعار ايتديكى معنايى بعينه افاده ايتمكله اداة غايت زمان تدريجى اولور (شمدى‌يه‌دك اكلمه ديكسه هيچ اكله‌يه‌جغك يوقدر زيد سويليانه‌دك بكر اكلينجه‌يه‌دك سن كله‌سى‌يه‌دك ايش بيتر) كبى وهم لفظاً وياتقديراً اسماء امكنه‌يه دخى لاحق اولوب اول اسمك مدلولى اولان مكان برامرك درجه درجه حصولنه ظرف اولان مكان ايله مغيى اولديغنى اشعار ايتمكله اداة غايت مكان امر تدريجى اولور (زيد شامدن مكه‌يه‌دك كيتدى بكر افنديسنه دك كيتدى) كبى بونلردن مثال اولك محصولى زيدك شامدن تدريج ايله يوريمه‌سنه ظرف اولان مكان ومسافه مكه ايله مغيادر ومثال ثانينك محصولى دخى بكرك اولديغى محلدن درجه درجه كتمه‌سنه ظرف اولان مكان افنديسنك بولنديغى محل ايله مغيادر ديمك اولور ✻ تنبيه ✻ كلمات مفخمه‌يه (دق) حرفى وكلمات مرققه‌يه (دك) حرفى الحاق ايتمه مقتضاى نظام لسان اولديغندن كلمات مفخمه‌يه دخى (دك) حرفنى الحاق ايتمه مغاير نظام لسان ومخالف تلفظات واقعه ايديكى ظاهر وآشكار اولور ✻ اونجيسى ✻ (دن) حرفيدر معلوم اوله‌كه حرف مرقوم دخى حروف جارهٔ عربيه‌دن (من) حرفى كبى بعض صورتده اداة ابتدا اولور (شمديدن طارلدى بورادن اورايه كيتدى) كبى وبعض صورتده اداة تبعيض اولور (زيد كنديني بلنلردندر) كبى وبعض صورتده اداة تبيين اولور (بوندن خبرك يوق) كبى وبعض صورتده اداة تعليل اولور (قورقومدن سويليه‌مم) كبى واقسام كلماتدن صفت ثابته‌يه ومبالغه صفت ثابته‌يه واسم منسوب ووصفى‌يه واسماء صفاته متعلق اولديغى صورتده اداة تفضيل اولور (زيد عمرودن شاشقيندر بكردن قورقاقدر خالددن ماليدر سندن كوزلدر)

كبي ✻ خصيصه ✻ حرف مذكور مستقبل مرجوالنسبه‌نك عدمي قسمه لاحق اولوب متضمن اولديغي نسبتدن وزماندن بالكليه تجريدايدر (بومسئله سويلنمزدن اول بيلورميدك) كبي ✻ فائده ✻ لغت جغتايده (دن) حرفنك دالني كسره ايله تلفظ ايدرلر (چوق علامتلر بلوردي كلدين) كبي ✻ اون برنجيسي ✻ (دها) حرفيدر كاه اداة تفضيل وكاه اداة استمرار وكاه اداة استمرار توقعي اولور شويله كه حرف مذكور اكر صفت ثابته يه ومبالغه صفت ثابته يه واسم منسوب وصفي يه واسماء صفاته داخل اولورسه اولكلماتك متضمن اولدقلري اوصافده موصوفلرينك غيره مزيت وفضيلتلريني اشعار ايتمكله اداة تفضيل اولور (بودهادوشكوندر اوحيوان دها يوروكندر اوراسي دها قوملدر بورامي دها دوزدر) كبي واكر جمله وجوديه يه داخل اولورسه حرف مرقوم اوجمله‌نك مضموني مستمرو ممتد ايديكني اشعار ايتمكله اداة استمرار اولور (دها سويله دها سويليور دها سويليه جك دها سويله‌ملي دها بوراده‌در) كبي واكر جمله عدميه يه داخل اولورسه اوجمله‌نك مضموني مستمرو نقيضي متوقع ايديكني اشعار ايتمكله اداةاستمرار توقعي اولور (دهاسويله‌مه بقالم نه‌اولور دهاسويليه جكمي) كبي ✻ طقوزنجي نوع ✻ راء مهمله وراء مهمله ايله مصدر اولان حروف مركبه‌دركه التي معنايي مشتمل اوچ حرفه ابلاغ اولنمشدر ✻ برنجيسي ✻ (ر) حرفيدر يعني راء ساكنه‌در معلوم اوله كه حرف مرقوم يااسم غير مشتقه لاحق اولور ويا امر حاضره لاحق اولور اكر اسم مرقومه لاحق اولورسه اول اسمده نسبت امريه خطابيه‌نك حدوثنه بادي ووسيله اولمغله اداة امر حاضر اولور (او اور كوك كوكر آق اغار قاره قارار) كبي واكر امر حاضره لاحق اولورسه بحسب السماع حروف مغيرة الاحداثدن اداة تعديه اولور (قاچ زيدي قاچير صوبي ايچ صوبي زيده ايچور) كبي وبحسب القياس حروف مغيرة النسبه اقسامندن اداة مستقبل وجودي مرجوالنسبه اداتي اولور (قاچ قاچار قاچرر ايچ ايچر ايچيرر) كبي ✻ ايكنجيسي ✻ (رق يا رك) حرفيدر معلوم اوله كه حرف مرقوم ممالك عثمانيه‌ده مستعمل لغتده اداة حال اولان (اه) حرفندن صكره امر حاضره لاحق اولوب اول امرك متضمن اولديغي حدثك استمراريني افاده ايتمكله اداة استمرار اولور (يازه‌رق اوقويه‌رق كلدي) كبي بونلر يازه يازه اوقويه اوقويه كلدي ديمك اولور ولغت جغتايده امر مرقومه لاحق اولديغي كبي صفت ثابته يه ومبالغه صفت ثابته يه واسم منسوب وصفي يه واسماء صفاته دخي كرك مكبر وكرك مصغر اولسونلر لاحق اولوب متضمن اولدقلري اوصافده غيره مزيت وفضيلتلريني اشعار ايتمكله اداة تفضيل دخي اولور (بواوندن دوشكوزكدر شاشقينزقدر بونلرك ياقنيجه‌رغي يوروكنجه‌ركي اتليركي كوزلجه‌ركي بودر) كبي ✻ اوچنجيسي ✻ راء ساكنه ايله مصدر اولان (رقه يا ركه) حرفيدر معلوم اوله كه (رقه) حرفي اسماء مفخمه يه و (ركه) حرفي اسماء مرققه يه لاحق اولوب اول اسملر بونلر ايله امر حاضر اولمغله اداة امر حاضر اولور (ياد يادرقه طاش طاشرقه اس اسركه) كبي كه اسله معناسنه متقاربدر ✻ اونجي نوع ✻ زاء معجمه وزاء معجمه ايله مصدر اولان حروف مركبه‌دركه درت معنايي مشتمل ايكي حرفه ابلاغ اولنمشدر ✻ برنجيسي ✻ (ز) حرفيدر يعني زاء ساكنه‌در معلوم اوله كه حرف مرقوم يا امر حاضر عدمي يه لاحق اولور وياخود (جق يا جك) حرفيله مصغر اولان اسملره لاحق اولور وياخود ضمائر متصله‌دن (م ك سك كز) ضمائرينه لاحق اولور اكر امر مذكوره لاحق اولورسه حروف مغيرة النسبه اقسامندن اداة مستقبل عدمي مرجوالنسبه اولور (يازمه يازمز ارامه ارامز) كبي واكر اسم مصغر مرقومه لاحق اولورسه اداة ميل ورغبت ورحم وشفقت اولور (قزجغز قوزوجغز دوه جكز) كبي واكر ضمائر اربعهٔ مرقومه يه لاحق اولورسه اداة جمع اولور (اغام اغامز اغاك اغاكز يازه جقسك يازه جقسكز ارايك ارايكز) كبي بو تقديرجه (اك) ضميري جمع اولمغله (اكز) ضميري جمع الجمع اولور ✻ ايكنجيسي ✻ (زر) حرفيدر كه (اى) لي مفعوله متعدي اولان امر حاضر مجردلردن آنجق (ام) امرينه لاحق اولوب متضمن اولديغي حدثي بالتغيير (آه) لي مفعوله دخي تعدي وتجاوزينه بادي اولمغله حروف مغيرة

الاحداثدن اداة تعديه اولور (ممه‌يي ام ممه‌يي چوجوغه امزر) كبي ✻ اون برنجي نوع ✻ سين مهمله وسين مهمله ايله مصدر اولان حروف مركبه‌دركه اونبر معنايي شامل طقوز حرفه ابلاغ اولنمشدر ✻ برنجيسي ✻ (سو) حرفيدر بحسب السماع (توت يات) امرلرينه لاحق اولوب (توت) امرينه لاحق اولديغي وقتده اداة اسم موصوف اولور (توتسو) كبي و (يات) امرينه لاحق اولديغي وقتده بحسب اللغة اول امرك متضمن اولديغي حدثه ظرف اولان زمان مبهمه دلالت ايتمكله اداة اسم زمان فعل اولور (ياتسو) كبي ✻ ايكنجيسي ✻ (سه) حرفيدركه يا اسمه لاحق اولور وياخود امر حاضره لاحق اولور اكر اسمه لاحق اولورسه حروف امريه‌دن اداة امر حاضر مصغر اولور (صوسه بنسه طوزسه) كبي واكر امر حاضره لاحق اولورسه حروف مغيرة الاحداثدن اداة تصغير حدث ووصف اولور (آغ آغسه) كبي حرف مذكورك تفاصيل احوالي مقصد خامسك ايكنجي بابنده ذكر وبيان اولنه‌جقدر ✻ اوچنجيسي ✻ (سي) حرفيدركه موصول حرفي اولان (اه) حرفندن صكره امر حاضره لاحق اولوب اول امرك في الاصل متضمن اولديغي نسبت امريه‌نك مرجعي اولان معناي طلبي تقليل وتصغير ايتمكله اداة تصغير طلب اولور بونوع مصغر يا (م ك سي مز كز) ضمائرينه مضاف اولوب تركيبجه (كل) امرندن مشتق فعلاره فاعل اوله‌رق مستعمل اولور (كوله‌سم آغليه‌سم كوله‌سك آغليه‌سك كوله‌سي آغليه‌سي كوله‌سمز آغليه‌سمز كوله‌سكز آغليه‌سكز كوله‌سيلري آغليه‌سيلري كلدي كلمش كلسون) كبي وياخود هر فعله (اه) حرفيله مطرف مفعول اوله‌رق مستعمل اولور (باته‌سيه كيتدي اوله‌سيه قوشدي آتي اولدره‌سيه قوشدردي) كبي بو تقديرجه صورت اولاده كوله‌سي آغليه‌سي كلمه‌لري بحسب الاصل كوله‌سيسي آغليه‌سيسي اولوب مثلينك اجتماعي كراهتنه بناء (سي) ضميري منويا حذف وتقدير اولنمش اولور حاصل كلام زيدك كوله‌سي كلدي ديمك زيدك كولمكه ازاجق اسـته‌كي كلدي ديمك اولور وزيدك كولومسيه‌سي كلدي ديمك ايسه زيدك كولركبي اولمغه ازاجق اسـته‌كي كلدي ديمك اولمغله (سه) حرفي امرك متضمن اولديغي كولمه حدثني و (سي) حرفيدخي اول امرك ديكر متضمن اولديغي نسبت طلبيه‌نك مرجعي اولان طلبي تقليل ايتمش اولور ✻ دردنجيسي ✻ سين مضمومه وياكسوره ايله مصدر اولان (سور يا سر) حرفيدركه بحسب السماع بعض اصواته لاحق اولوب اولصوتلر حرف مرقوم ايله امر حاضر اولمرله اداة امر حاضر اولور (اوكسور آقسر) كبي ✻ بشنجيسي ✻ (سز) حرفيدركه انجق اسمه لاحق اولوب اول اسمك مدلولنه ذات مبهمه‌نك من جهة العدم منسوبيتني اشعار ايتمكله اداة اسم منسوب وصفي عدمي اولور (ياغلي ياغسز طوزلي طوزسز) كبي ✻ التنجيسي ✻ (ساق) حرفيدركه بحسب السماع انجق (طوت) امرينه لاحق اولوب طوتيلان ذات مبهمه‌دن خاصة اسرانوعنه اطلاق اولنمغله اداة اسم موصوف اولور (طوتساق) كبي ✻ يدنجيسي ✻ (سال) حرفيدركه انجق (قوم) اسمنه لاحق اولوب اول اسمك مدلولنه ذات مبهمه‌نك منسوبيتني اشعار ايتمكله اداة اسم منسوب اولور (قومسال) كبي كه قوملي معناسنه‌در ✻ سكزنجيسي ✻ (سول) حرفيدركه انجق يوق اسمنه لاحق اولوب اول اسمك مدلولنه ذات مبهمه‌نك منسوبيتني اشعار ايتمكله اداة اسم منسوب اولور (يوقسول) كبي بوصورتده يوقسول اسمي وكذا يوقسه لفظي حاليله يوخسول يوخسه يازمه عدم دقتندن ناشي اولديغي ظاهر اولور ✻ طقوزنجيسي ✻ (سون) حرفيدركه امر حاضره لاحق اولوب متضمن اولديغي نسبت امريهٔ خطابيه‌يي نسبت غيبيه يه تبديل ايتمكله سالف البيان (اه) حرفي كبي اداة غيبت اولور (يازسون يازسونلر يازه يازه‌لر) كبي ✻ اون ايكنجي نوع ✻ شين معجمه وشين معجمه ايله مصدر حروف مركبه‌دركه اون معنايي شامل بش حرفه ابلاغ اولنمشدر ✻ برنجيسي ✻ (ش) حرفيدر يعني شين ساكنه‌در معلوم اوله كه حرف مذكور انجق امر حاضر مجرده لاحق اولوب متضمن اولديغي حدثي التي درلو تغيير ايتمكله حروف مغيرة الاحداث اقسامندن التي درلو اداة اولور شويله كه بعض امرك متضمن اولديغي حدثي درجهٔ كماله ابلاغ ايتمكله اداة مبالغه حدث اولور (قوغاقيرذي قيرشدي ايش

كوجلدى كوجلشدى بوراره چيق چيقمش) كبى و بعض امرك متضمن اولديغى حدثى هم كماله ابلاغ وهم مفعوله تعديدن حجر ومنع ايتمكله اداة مبالغه مع اللزوم اولور . (زيد بكرى صيقدى بكر صيقشدى) كبى وبعض امرك متضمن اولديغى حدثده فواعل متعددەنك بطريق المعية مشاركتلرينى اشعار ايتمكله اداة مشاركت بطريق المعية اولور (زيده كول زيده كولشك بكره باق بكره باقشك) كبى وبعض امرك متضمن اولديغى حدثده هم فواعل متعددەنك بطريق المعية مشاركتلرينى وهم اوحدثك مفعوله تعديدن ممنوعيتنى اشعار ايتمكله اداة مشاركت بطريق المعية مع اللزوم اولور (زيدى بوراده اكله بكرى او ياله بكله بوراده اكلەشك اوياالشك بكلەشك) كبى وبعض امرك متضمن اولديغى حدثده فواعل متعددەنك بطريق المقابلة والمغالبة مشاركتلرينى اشعار ايتمكله اداة مشاركت بطريق المغالبة اولور (قوش قوشوشك) كبى وبعض امرك متضمن اولديغى حدثده هم فواعل متعددەنك بطريق المقابلة والمغالبة مشاركتلرينى وهمده اوحدثك مفعوله تعديدن ممنوعيتنى اشعار ايتمكله هم ادات مشاركت بطريق المغالبة والمقابلة اولور وهمده اداة لزوم اولور (زيدى چك چكشك دوك دوكشك) كبى ✽ ايكنجيسى ✽ (شر) حرفيدركه اسماء اعداد مفردەيه ومركبەنك جزء اخيرينه و اعداد مبهمەدن كنايه اولان (از قاچ) اسملرينه لاحق اولوب مدلوللرينى تكرير ايتمكله اداة تكرير وعدل اولور (بر ايكيشر اوچر دردر بشر التيشر يديشر يكرميشر الليشر يوز اليشر يوزالتمشر ازر ازر قاچردانه) كبى ✽ تنبيه ✽ (شر) حرفى ساكن الاخر اسمايه لاحق اولديغى صورتده شيننى حذف وفتحەسنى حرف اخير ساكنه نقل واجب اولديغى امثلهٔ سالفەدن وحروف محذوفه بابندن ظاهر اولور ✽ اوچنجيسى ✽(شول) حرفيدر نكرەيه داخل اولوب مدلولنك عند السامع معلوميتنى اشعار ايتمكله اداة تعريف اولور (اسم شول كلمەدركه) كبى ✽ دردنجيسى ✽ شين ساكنه ايله مصدر (شمن) حرفيدركه اسماء صفاتدن انجق (دلى) اسمنه لاحق اولوب متضمن اولديغى وصفى تقليل وتصغير ايتمكله اداة تصغير وصف اولور (دليشمن) كبى ✽ بشنجيسى ✽ (شن) حرفيدركه اسماء صفاتدن (صارى) اسمنه لاحق اولوب متضمن اولديغى وصفى تقليل ايتمكله اداة تصغير وصف اولور (صاريشن) كبى ✽ اون اوچنجى نوع ✽ غين ومرققەسى كاف رخوه وبونلر ايله مصدر اولان حروف مركبەدركه ايكى معنايى متضمن اوچ حرفه ابلاغ اولنمشدر ✽ برنجيسى ✽ (غه يا كه) حرفيدر لغت جغتاييده مفعول غير لازم التعقل اداتى اولان (اه) حرفى مقامنده استعمال ايدرلر (انسانغه باق يوزكه كولمه) كبى ✽ ايكنجيسى ✽ (غى يا كى) حرفيدركه ينه لغت جغتاييده مفعول لازم التعقل اداتى اولان (اى) حرفى مقامنده استعمال ايدرلر (آتينغى ال پارەسنكى وير) كبى آتنى پارەسنى وير معنالرينەدر ✽ اوچنجيسى ✽ (غل يا كل) حرفيدركه بودخى لغت جغتاييده انجق امر حاضر مفخمه ومرققه لاحق اولوب برمعنايه دلالتلرى اولمديغندن حروف زائدهٔ مجتلبەدن اولورلر (يازغل ايتمەكل) كبى ✽ اون دردنجى نوع ✽ قاف وكاف مجهورەلر وبونلر ايله مصدر اولان حروف مركبەدركه يكرمى سكز معنايى مشتمل طقوز حرفه ابلاغ اولنمشدر ✽ برنجيسى ✽ (ق يا ك) حرفيدر يعنى قاف وكاف ساكنەدر معلوم اوله كه حرفين مرقومين بحسب السماع يا اسمه لاحق اولورلر ويا امر حاضره لاحق اولورلر وياخود بحسب القياس ماضئ محسوس النسبەيه لاحق اولورلر اكر اسمه لاحق اولورلرسه انجق اداة امر حاضر اولورلر (اح ادم اچيق كج وقت بچك كوز كوزك) كبى واكر امر حاضره لاحق اولورلرسه كاه اداة صفت ثابته اولورلر (بوزوق دونوك يايشق قريق كسيك شى) كبى وكاه اداة مبالغهٔ صفت ثابته اولورلر (اوقوناق يايشاق دوناك قورقاق اوركاك) كبى وكاه اداة اسم موصوف اولورلر (صولوق قونوق صاريق قوشاق قپاق دوشەك سيكاك) كبى وكاه اداة اسم مصدر اولورلر (ياقشيق بارشيق استدك بجارك) كبى وكاه اداة مبالغه اسم مصدر اولورلر (صاغناق كورەنك) كبى وكاه اداة اسم مكان فعل اولورلر (باتاق يتاق قوناق سيراك) كبى وكاه اداة اسم آلت فعل اولورلر (بچاق بيچك كورك الەك) كبى وكاه اداة اسم اثر فعل اولورلر (سومكورك توكرك) كبى شوقدركه مقصد ثالثده صفات واسماء مرقومەنك بابلرندن

كركى كبى مستبان اولەجغى وجهله حرفين مرقومين مبالغه صفت ثابته ومبالغهٔ اسم مصدر واسم مكان فعل واسم آلت فعل ادواتى اولدقلرى صورتلرده ماقبللرندەكى حرفك مفتوح اولمسى واجب اولور واكر ماضئ محسوس النسبەيه لاحق اولورلرسه لسان عربده ماضىيه داخل اولان (ما) و (ان) مصدريەلر كبى ماضئ مرقومى مصدر حكمنده قيلرلريله موصول حرفى واداة مصدريت اولورلر (زيد اوقودقجه كولدكجه سنده اوقو كول بكر يازدقده اوقونور خالد سويلدكده كولنور زيدك اوقوديغى سويلديكى دها كوزل يازلمدق سويلنمدك شى چوق) كبى ✽ ايكنجيسى ✽ (قه يا كه) حرفيدركه بحسب السماع بعض امر حاضر مجرده لاحق اولور كاه اداة صفت ثابته اولور (بورقه حيوان) كبى وكاه اداة اسم الت فعل اولور (سپوركه) كبى وكاه اداة اسم اثر فعل اولور (بونقه طالفه) كبى ✽ اوچنجيسى ✽ (قى يا كى) حرفيدركه بودخى بحسب السماع بعض امر مجرده لاحق اولوب كاه اداة اسم موصوف اولور (الق ويركى) كبى وكاه اداة اسم مصدر اولور (صايق كوركى بيلكى) كبى وكاه ادات اسم الت فعل اولور (بيچق بيچكى سوزكى قاشاغى بيلەكى) كبى ✽ دردنجيسى ✽ (كبى) حرفيدركه بعض صورتده اداة تشبيه اولور (بوسنك كبيدر زيد دلى كبى اولمش بونك اوزى سوزى كبيدر) مثللى وبعض صورتده اداة شك وتخمين اولور (زيد كلديكى كبى اكلرم بكا قالورسه زيد كورملى كبى) مثللى وبعض صورتده مار الذكر (ايله) حرفى كبى اداة قرن اولور (زيد كلديكى كبى ياتدى ياتديغى كبى اويودى) مثللى كه زيد كلديكى ايله ياتدى ياتديغى ايله اويودى معنالرينەدر ✽ فائده ✽ اناطوليك بعض قطرنده حرف مرقومى بكى وبعض ازاك كبى تلفظ ايدر ✽ بشنجيسى ✽ قاف ويا كاف مفتوحه ويا مكسوره ايله مصدر (قنج يا كنج) حرفيدركه بحسب السماع بعض امر حاضره لاحق اولوب كاه اداة مبالغه صفت ثابته اولور (اوصانقج اوشانكج اوتانقج آدم بيلكج قوجه) كبى وكاه اداة اسم موصوف اولور (پاتلانقج طالقج القج) كبى وكاه اداة اسم الت فعل اولور (صالنقج صاللانقج سوزكج) كبى ✽ مهمه ✽ قاف وجيم حرفلرندن مركب اولان حرف (اوتان صالن) امرلرينه الحاق اولنديغى وقتده دار السلطنه سكنەسى جيمى تقديم ايله (اوتانجق صالنجق) ديمەلريله واناطولى اهاليسى قافى تقديم ايله (اوتانقج اوصانقج ديمەلريله كلمتين مرقومتين هم (جق جك) حرفلرينك معناسنى بيان واشهاد صرەسنده وهم (قج كج) حرفلرينك معنالرينى بيان صرەسنده قيد اولنمشلردر ✽ التنجيسى ✽ قاف ويا كاف مضمومه و يا مكسوره ايله مصدر (قر يا كر) حرفيدركه بحسب السماع بعض اصواته لاحق اولوب اول اصوانده نسبت امريهٔ خطابيەنك حدوثنه بادى اولمغله اداة امر حاضر اولور (فشقر قشقر خشقر پوسكر توسكر) كبى ✽ يدنجيسى ✽ (قل يا كل) حرفيدر معلوم اوله كه بونلردن (قل) حرفى بحسب السماع اسماء صفاتدن (قير) اسمنه لاحق اولوب مار الذكر (جل) حرفى كبى اداة تصغير وصف اولور (قيرقل) كبى كه قير جل قيرجه معنالرينەدر واسماء سائرەدن (قوش) اسمنه لاحق اولوب بنه (جل) حرفى مثللى اسم منسوب وصفى اداتى اولور (زيدك اوبقوسى قوشقل) كبى و (كل) حرفى دخى اناطولينك اكثر اقطارنده متداول لغتده بحسب القياس اسماء والقابه لاحق اولوب اول اسماء والقابك مدلوللرينه برطاقم ذاتك من جهة النسب والسبب منسوبيتلرينى اشعار ايتمكله اداة اسم منسوب اولور (على كل ولى كل بك اوغلى كل) كبى اشبو حرفلرك كافهٔ احوالى مقصد خامسده اسم منسوب بابنده انشاءالله المنان ذكر وبيان اولنور ✽ سكزنجيسى ✽ (قن يا كن) حرفيدركه احداث جليەيى متضمن اولان امر حاضرلره لاحق اولوب اداة مبالغهٔ صفت ثابته اولور (طاراقن صوقولقن چكشكن صولوغن يوروكن) كبى وجغتاى لغتنده كافهٔ امر حاضره لاحق اولوب ممالك عثمانيەده متداول لغتده مستعمل (ان) حرفى مقامنده استعمال اولنمغله اداة صفت حادثه اولور (يازغن كيتكن آدم) كبى كه يازان كيدن آدم ديمكدر ✽ طقوزنجيسى ✽ مضموم ومكسور

قاف ویاکاف ایله مصدر اولان (قون یاقین یا کون یا کین) حرفیدرکه بحسب السماع بعض امر حاضره لاحق اولوب اداة صفت ثابته اولور (بورقون طورقون قیرقین کوسکون کسکین بیشکین اشکین) کبی ❊ اون بشنجی نوع ❊ قاف وکاف مهموسه‌لر و بونلر ایله مصدر اولان حروف مرکبه‌درکه اوچ معنایی متضمن اوچ حرفه ابلاغ اولنمشدر ❊ برنجیسی ❊ (قی) حرفیدرکه بحسب السماع (صالن) ویاخود (صالله) امرینه لاحق اولوب اداة صفت ثابته اولور (صالقی شی) کبی بوصورتده یانون امریه ویاخود لام مفتوحهٔ امریه سائر صفاتدن حذف اولندیغی کبی (صالق) صفتندن دخی حذف وتقدیر اولنمشدر و (اویو) امرینه لاحق اولوب اداة اسم مصدر اولور (اویوقی) کبی اویقو صورتنده یازیلور ❊ ایکنجیسی ❊ (که) حرفیدر انجق (اور) امرینه لاحق اولوب اداة اسم الت فعل اولور (اوره‌که) کبی فی‌الاصل اورمه آلتنه موضوع اولوب مؤخراً ایپلك بوکه‌جك التده استعمالی شایع اولدیغی احتماله مبنی بومقامده قید اولنمشدر ❊ اوچنجیسی ❊ (قی یا کی) اسمیدرکه کافهٔ اسمایه لاحق اولوب اول اسمانك مدلولاتنه تعلق واختصاصله عندالمخاطب معلوم اولان ذواتدن کنایه اسم معرفه اولورکه مقدمه‌ده معرفه‌نك اقسامنی بیان صره‌سنده ثبت وقید اولنمشدر (بوکونکی اخشامکی سنککی) کبی بوصورتده اسماء مفخمه‌ده (قی) اسمی واسماء مرققه‌ده (کی) اسمنی یازمق مقتضای نظام لسان واملا اولمغله (اونکّی اخشامقی) کبی اسملری اونوکی اخشامکی یازمز نظام لسانه مغایر ایدیکی واضح وآشکار اولور کرچه اسمین مرقومینی حروف معانی‌یی بیان صره‌سنده ثبت وقیدك وجهی یوق ایسه‌ده حرفه مشابه اولدیغندن ولسان ترکی‌یه دائر لغتده اولمدیغندن بومقامده ذکری مناسب کورلمشدر ❊ دردنجیسی ❊ (کشکی) حرفیدرکه فعل مثلث النسبه‌یه داخل اولوب اول فعلی نسبت تمنیه‌یه دلالته تخصیص ایتمکله اداة تمنی اولور (کشکی پاره اولسه‌ده حج ایتسه‌م) کبی بوصورتده لسان فارسیده مستعمل (کاشکی) ومخففی اولان (کاش) حرفی یالغات متوافقه‌دن ویالغات منقوله‌دن اولور ❊ اون التنجی نوع ❊ کاف نونیه‌درکه اوچ معنایی شامل ایکی حرفه ابلاغ اولنمشدر ❊ برنجیسی ❊ (ڭ) حرفیدر یعنی کاف نونیه ساکنه‌در معلوم اوله کاف مرقومه یا (ایدی یا ایسه) فعللرینه لاحق اولور ویاخود (بن بز) ضمیرلرندن بشقه کافهٔ اسمایه لاحق اولور اکر فعلین مرقومینه لاحق اولورسه ضمیر مخاطب مسندالیه اولور (ارادیغم سن ایدڭ سویله‌سڭ کوزل اولور) کبی واکر اسمایه لاحق اولورسه بعض صورتده کندو مدلولنه اول اسمانك مدلولاتی مضاف ومختص ایدیکنی اشعار ایتمکله ضمیر مخاطب مضاف‌الیه اولور (اغاڭ افندڭ کوله‌ڭ) کبی وبعض صورتده اول اسمانك مدلولاتنه برامرك اضافت واختصاصنی افاده ایتمکله لام جارهٔ عربیه کبی حرف تخصیص اولور (بوآت سنڭ اونوڭ بونڭ شونڭ افندیڭ اغاڭڭ افندیکڭڭ افندیمڭ) کبی ❊ ایکنجیسی ❊ (ڭو) حرفیدرکه انجق (قاره) اسمنه لاحق اولوب مدلولنه برامرك انتساب واختصاصنی افاده ایتمکله اداة اسم منسوب اولور (قاره ڭوهوا قاره ڭو کیجه قاره ڭولق) کبی‌که عوام قرانلق دیرلر ❊ اون یدنجی نوع ❊ لام ولام ایله مصدر حروف مرکبه‌درکه اون درت معنایی مشتمل التی حرفه ابلاغ اولنمشدر ❊ برنجیسی ❊ (ل) حرفیدر یعنی لام ساکنه‌درکه یا اسمه لاحق اولور ویا امر حاضره لاحق اولور اکر اسمه لاحق اولورسه اداة امر حاضر اولور (دری دریل چوق چوغال از ازال) کبی واکر امر حاضره لاحق اولورسه حروف مغیرة الاحداثدن اولوب بعض صورتده اداة مبنی للمفعول اولور (یازیلور بوزولور) کبی وبعض صورتده اداة مطاوعت اولور (قیرلدی کسلدی اوزلدی) کبی وبعض صورتده اداة لزوم اولور (دیکلدی یورولدی) کبی اشبو لام ساکنه‌نك معنای ثلثه بیننده بالاشتراك استعمال اولندیغی وجهت افتراقلری مقصد ثانیده مزید فیه النون ومزید فیه اللام بابلرنده انشاءالله المنان ذکر وبیان اولنور ❊ ایکنجیسی ❊ (له) حرفیدر یعنی لام مفتوحه درکه هم اسماء ترکی‌الاصله وهم اسماء منقوله‌یه لاحق اولوب اول اسملرده نسبت امریهٔ خطابیه‌نك حدوثنه وسیله

اولمغله اداة امرحاضر اولور (یاغله صابونله کیجه‌له صباحله کورله هارله حرکه‌له) کبی ❊ اوچنجیسی ❊ (لی یا لو) حرفیدرکه ایکی نوع اسم منسوب اداتی اولورکه تفاصیل احوالی انشاءالله الرحمن مقصد خامسك برنجی بابنده ذکر وبیان اولنور (عثمانلی پاشالی شهرلی کویلو اورالی بورالی) اسملری (واتلی یاغلی صقاللی بورجلو مروتلی سعادتلی اولی بارقلی التنلو کومشلو) اسملری کبی ❊ تنبیه ❊ حرف مرقومك ماقبلنده‌کی متحرك مضموم اولدیغی صورتده اوحرفك مضموم ومفتوح یامکسور اولدیغی صورتده مکسور اولدیغی تلفظات واقعه‌دن مستبان وامثلهٔ مسروده‌دن نمایان اولور ❊ دردنجیسی ❊ (لر) حرفیدرکه لفظاً ویاتقدیراً لاحق اولدیغی اسمك مدلول ومسماسی ایکی ودها زیاده اولدیغنی اشعار ایتمکله اداة جمع اولور (کلانلر بونلردر اونلر کیتدیلر کلزلر) کبی ❊ بشنجیسی ❊ (لق یا لك) حرفیدرکه یامصدر اصلی‌یه لاحق اولور ویا مبالغه صفت حادثه‌یه وصفت ثابته‌یه ومبالغه صفت ثابته‌یه واسم منسوب وصفی‌یه واسماء صفاته ومستقبل عدمی مرجو النسبه‌یه لاحق اولور ویاخود اسماء سائره‌یه لاحق اولور اکر مصدر اصلی‌یه لاحق اولورسه معنای مصدریتی مؤکد اولمغله حروف زائده مجتلبه‌دن ادات مصدریت اولور (یازمقلق سویلمکلك) کبی واکر مبالغه صفت حادثه‌یه واخواتنه لاحق اولورسه متضمن اولدقلری نسبتلری سلخ وتجرید ودیکر متضمن اولدقلری احداث واوصافه دلالته تخصیص ایتمکله یاء مصدریهٔ عربیه کبی بنه اداة مصدریت اولور (یاغمجیلق باغجیلق قریقلق کسکلك قورقاقلق دوناکلك اتلیلك یاغلیلق وارلق یوقلق کوزلك کورمزلك بیلمزلك) کبی واکر اسماء سائره‌یه لاحق اولورسه بحسب السماع بعض اسماء اوحرفك لحوق وانضمامیله مدلولاتنك چوق بولندیغی مکانه دلالت ایتمکله اداة اسم مکان عین کثیر اولور (طاشلق قیالق طاغلق اغاجلق اکینلك بغدایلق اریه‌لق تارله‌لق) کبی بوطاقم اسماء امکنه اعیانك مؤداتی لسان عربده اسماء اعیان ثلاثیهٔ مجرده ومزیدفیهادن مَفعَلة وزننه اصاغه وافراغ اولنان اسماء امکنه اعیان ایله تأدیه اولنور (محجرة مشجرة مذأبه مأسدة مبطخة مبصلة) کبی وبعض اسماء اوحرفك لحوق وانضمامیله مدلوللرینه ظرف ومحل اولان امکنهٔ مخصوصه واوعیهٔ معینه‌یه دلالت ایتمکله اداة اسم مکان مخصوص اولور (صابونلق یوکلك چبوقلق اللك) کبی بوطاقم اسماء امکنه‌نك مؤداتی دخی بحسب السماع بعض اسماء ثلاثیه مجرده‌دن مُفعُل مُفعُلة وزننه اصاغه اولنوب ائمهٔ لغت عربیه‌دن صرفیونك اسماء آلات مخصوصه دیدکلری اسماء امکنهٔ مخصوصه واوعیهٔ معینه ایله تأدیه اولنور (مدهن مسعط مکحلة معرضة) کبی وبعض اسماء اوحرفك لحوقیله مدلولاتنه ظرف اولان مکان مبهم کثیره دلالت ایتمکله اداة مبالغهٔ ظرف مکان مبهم اولور (یاتاقلق) کبی شویله‌که (یات) امرندن مشتق اولوب اسم مکان فعل اولان (یاتاق) اسمی یاتمغه ظرف اولان مکان معناسنه اولوب (یاتاقلق) دخی یاتاق چوق معناسنه یعنی یاتاجق مکان ومحل چوق معناسنه اولمغله (لق) حرفی اداة مبالغه ظرف مکان اولور وبعض اسماء دخی اوحرفك لحوق وانضمامیله مدلوللرینه منسوب اولان ذوات مبهمه‌یه دلالت ایتمکله اداة اسم منسوب اولور (آیلق ییللق کیجه‌لك کوندزلك یازلق قشلاق بشلك اونلق جبه‌لك) کبی ❊ التنجیسی ❊ (لن) حرفیدرکه صفت ثابته‌یه واسماء صفاته واسماء سائره‌یه ومستقبل عدمی مرجو النسبه‌یه لاحق اولوب کلمات مذکوره‌ده نسبت امریهٔ خطابیه‌نك حدوثنه وسیله اولمغله اداة امرحاضر اولور (قورقاقلق سمزلن اتلق صقاللن بیقلن کورمزلن بیلمزلن یرامزلن) کبی ❊ اون سکزنجی نوع ❊ میم ومیم ایله مصدر اولان حروف مرکبه درکه اوتوز ایکی معنایی مشتمل اون‌یدی حرفه ابلاغ اولنمشدر ❊ برنجیسی ❊ (م) حرفیدر یعنی میم ساکنه‌در معلوم اوله‌که حرف مذکور یا (ایدی ایسه) فعللرینه لاحق اولور ویاضمائر منفصله‌دن (بن بز) ضمیرلرینه لاحق اولور ویاخود امر حاضره لاحق اولور اکر (ایدی ایسه) فعللرینه لاحق اولورسه ضمیر متکلم مسندالیه اولور (بن ادم بن ایسه‌م) کبی واکر ضمیرین مذکورینه لاحق اولورسه لام تخصیص عربی معناسنه اولان

مار الذكر (ڭ) حرفى كبى اداة تخصيص وحرف اضافت اولور (بنم افندم بزم افندمز) كبى قالديكه اراديغك
بنم تركيبده واقع (بن) ضميرينه لاحق (م) ساكنه اصلى اِم اولوب (بز) ضميرندهكى (ز) ساكنه كبى ضمير
بارز متصل مسند اليه اولديغى باب ضميردن مستبان اولور واكر امر حاضره لاحق اولورسه حروف مغيرة النسبهدن
اولوب كاه اداة صفت ثابته اولور (صاغلهم آدم بريودم صو يارم الما) كبى وكاه اداة اسم موصوف اولور
(طاقيم) كبى وبعض صورتده اداة اسم مكان فعل اولور (يديم ياتم صوقوم) كبى وبعض صورتده اداة اسم مصدر
اولور (آليم صاتم كسيم بچيم) كبى وبعض صورتده اداة اسم اثر فعل اولور (ديلم) كبى ❋ ايكنجيسى ❋
(مه) حرفيدر كه يعنى ميم مفتوحهدر كه انجق امر حاضره لاحق اولوب هم مغيرة الاحداثدن اداة عدم احداث اولور
(بازمه اوقومه) كبى وهم مغيرة النسبهدن اداة مصدريت اولور (بيله بيلمهدن ايودر) كبى شوقدركه
(مه) حرفى اداة مصدريت اولديغى صورتده اتى البيان حروف محذوفه بابندن مستبان اولهجغى وجهله (مق مك)
حرفلرندن مخفف اولمغله اداتين مرقومتين لفظاً متحد تقديراً مختلف اولورلر ❋ اوچنجيسى ❋ (مى) حرفيدر
يعنى ميم مكسورهدر كه عامهٔ افعال واسمايه لاحق اولوب مدلوللرينك مسؤل عنه ومطلوب البيان ايدكلرينى اشعار
ايتمكله (همزه وهل) استفهاميهٔ عربيهلر مثللو اداة استفهام اولور (اوقوسونمى اوقومسنمى اوقوديمى
اوقوسهمى ايودر زيدمى اوقوسون زيد بودكلى سنمى اوقودك) كبى ❋ مطلب ❋ اسماء كنويهدن (نه نهرا قاچ
قچان قنى قنق) اسملرى بعض صورتده (مى) حرفنك معناسى اولان استفهامى متضمن اولملريله بو مقامده معانيلرينى
ذكر وبيانه ابتدار اولنمشدر معلوم اوله كه (كيم) اسمى بعض صورتده معناى استفهامدن مجرد اولهرق ذوى
العقولدن كنايه اسم مبهم اولور (بونى كيم اولسه بيلور) كبى وبعض صورتده (من) استفهاميه عربيه
مثللو كندوسيله ذوى العقولك ذوات واشخاصنى شرح طلب اولنمغله اداة اسم مبهم استفهامى اولور (كيم اوقومش
كيم كورمش كيمدن كلور كيمه كيدرسك) كبى و (نه) اسمى بعض صورتده استفهامدن مجرد اولهرق ذوى العقولك
اوصافندن وغيريلرك ذواتندن كنايه اسم مبهم اولور (زيد نه اولسه بوش نهيى كورسه ميل ايدر) كبى وبعض
صورتده ماء استفهاميه عربيه مثللو كندوسيله ذى العقولك اوصاف واحوالنى وغيريلرك ذوات واشخاصنى شرح
وبيان طلب اولنمغله اداة اسم مبهم استفهامى اولور (زيد نه اولدى نهدر اراديغك) كبى اشبو (نه) كلمهسى
ايكى نوع معناده مستعمل اسم مبهم اولديغى كبى قريباً ذكر اولنهجغى وجهله حرف نفى دخى اولور (بو مسئله نه اونك
اكلهديغى كيبدر نه بونك اكلهديغى كيبدر) مثللو شوقدركه حرف نفى اولديغى صورتده تكرير لازم اولور
و (نهرا) اسمى معناى استفهامدن خالى اولهرق مكان مبهمدن كنايه اسم اولور (نهرايه وارسه اولمز) كبى
وبعض صورتده كندوسيله بر مكانك ذاتنى بيان طلب اولنمغله اسم مبهم استفهامى اولور (بوراسى نهرادر نهرادن
كلور نهرايه كيدرسك) كبى و (قاچ) اسمى بعض صورتده معناى استفهامدن خالى اولهرق عدد مبهمدن كنايه
اسم اولور (قاچ آدم اولورسه اولسون ال كل) كبى وبعض صورتده (كم) استفهاميه عربيه مثللو كندوسيله
ملازمت ايتديكى كلمهنك عددينى شرح وبيان طلب اولنمغله اسم مبهم استفهامى اولور (كهلى قاچ كوندر قاچ غروش
ويردك) كبى و (قچان) اسمى بعض صورتده استفهامدن خالى اولهرق زمان مبهمدن كنايه اسم اولور (هر قچان
كورسهم بيلورم) كبى وبعض صورتده لسان عربده واقع (متى) مثللو كندوسيله بر امرك ثبوتى زماننى شرح
وبيان طلب اولنمغله اسم مبهم استفهامى اولور شوقدركه اسم مرقوم متضمن اولديغى استفهامدن متولد انكارده
مستعمل اولور (سنك بو سوزك قچان برديكلنور) كبى و (قنى) اسميله معناى استفهامى متضمن اولان (اين)
مثللو بر امرك مكانى شرح وبيان طلب اولنمغله انجق اسم مبهم استفهامى اولور (قنى فرهاد ايله شيرين) كبى
و (قنق) اسميله معناى استفهامى متضمن اولان (اى) مثللو ملازمت ايتديكى اسمك صادق اولديغى افرادندن يعنى
تعيين طلب اولنمغله انجق مبهم استفهامى اولور (اراديغك نه آدمدر بو امرك قنغيسنى سورسك) كبى بو دخى

معلوم اوله كه كلمات استفهاميه يى معناى استعلام وسؤالده استعمال محال اولان مواقع ومحالده على حسب مايقتضيه
المقام والمقال معناى استفهامدن متولده معانى متنوعه اتى البيانده استعماله جائز اولور ازجمله انكار مجردده استعمال جائز
اولور (سويله سكا دوشرمى بوندنصكره سنك سوزيكه كيم اينانور) كبى وانكار مع التوبيخده استعمال جائز
اولور (سويلهملى دكلميدى نه حرصدر بو) كبى وتقريرده استعمال جائز اولور يعنى مخاطبى جملهٔ مقرونهنك
مضموننى اقراره حملده استعمال جائز اولور (بو قدر پاره بورجكمى) كبى بو قدر پاره بورجك آ معناسنهدر
وتخصيصده استعمال جائز اولنور (كلمزميسك) كبى كلسهڭ آ معناسنهدر وحث واغراده استعمال جائز اولور
(بر مقدار استراحت ايتمزميسكز) كبى وتهديد وتخويفده استعمال جائز اولور (بوندن ايچون دون تكدير اولنمدكمى)
كبى وتعجبده استعمال جائز اولور (زيد عمروبمى دوكدى) كبى ❋ تنبيه ❋ خطاده استعمال جائز اولور
(كيدهجكك آدم كيمدر بيلورميسك) كبى وايكى شئ بيننده واقع تفاوتده استعمال جائز اولور (او كيم
سن كيم) كبى وبحسب المقام معانى سائرهده دخى استعمال جائز اولور ❋ تنبيه ❋ (قنى) اسمنه (ده دن)
حرفلرى لاحق اولديغى صورتلرده نونك كسرهسنى حذف واجب اولديغى موارد استعمالاندن مستبان اولور
(قندهسك قندن كلورسك) كبى ❋ دردنجيسى ❋ ميم ساكنه ايله مصدر اولان (مج) حرفيدركه حسب السماع
بعض امر حاضره لاحق اولوب اداة اسم مكان فعل اولور (اتلامج صاقلامج) كبى ❋ بشنجيسى ❋
ميم ساكنه ايله مصدر اولان (مترق يا مترك) حرفيدركه اسم منسوب وصفى انواعندن (لى) حرفيله مطرف اولان
نوعه واسماء صفاتدن متحرك الاواخره لاحق اولوب متضمن اولدقلرى اوصافى تقليل ايتمكله اداة تصغير وصف اولور
(بوشى طاتليمترق اجيمترق اكشيمترك قارهمترق صاريمترق) كبى ❋ التنجيسى ❋ ميم ساكنه ايله مطرف (متق)
حرفيدركه اسماء صفاتدن (قاره) اسمنه لاحق اولوب متضمن اولديغى قارهلق وصفنى تقليل ايتمكله اداة تصغير وصف
اولور (قارهمتق شى) كبى ❋ يدنجيسى ❋ (ماج) حرفيدركه بحسب السماع بعض امر حاضره لاحق اولوب بعض
صورتده اداة اسم موصوف اولور (ياكلتماج بولهماج طوتماج) كبى وبعض صورتده اداة اسم مكان فعل اولور (ايرتماج)
كبى ❋ سكزنجيسى ❋ (مور) حرفيدركه انجق (ياغ) امرينه لاحق اولوب سمادن نازل اولان وياغان شيلردن انجق مطره
اطلاق اولنمغله اداة اسم موصوف اولور (ياغمور) كبى كه يغمور صورتنده يازيلور ❋ طقوزنجيسى ❋ ميم ساكنه ايله
مصدر (مسه) حرفيدركه مار الذكر (سه) حرفى كبى يا اسمه لاحق اولور ويا امر حاضره لاحق اولور اكر اسمه
لاحق اولورسه اداة امر حاضر مصغر اولور (ازيمسه) كبى اكر امر حاضره لاحق اولورسه اداة تصغير حدث
ووصف اولور (كولومسه) كبى اشبو (مسه) حرفيله مار الذكر (سه) حرفنك كافهٔ احوالى باب تصغيرده مفصلا
ذكر وبيان اولنهجقدر ❋ اوننجيسى ❋ (مش) حرفيدر حسب السماع (صار) امريله (طولا) امرينه لاحق
اولوب متضمن اولدقلرى نسبت امريه وزمانى بعد التجريد ديكر متضمن اولديغى حدثلرده ذوات متعددهنك بطريق
المقابله مشاركتلرينى اشعار ايتمكله اداة مشاركت اولور (زيد ايله بكر صارمش طولامش اولدى) كبى بونلر ذكر
اولنديغى اوزره مجتمعاً استعمال اولنورلر شوقدركه انجق صارمش كلمهسى اخرينه قاف ساكنهنك لحوقيله اسم
موصوف اولور (صارمشق) كبى ❋ اون برنجيسى ❋ (مكر) حرفيدر معلوم اوله كه حرف مرقوم كاه لسان
عربده (الآن) معناسنده مستعمل اولان (او) حرفى كبى اداة استثنا اولور (ياقهكى برانقم مكر حقمى ويرهسك) كبى كه
لسان عربده بوندن (لا الزمنك الا ان تعطى حقى) ياخود (او تعطى حقى) ايله تعبير اولنور وكاه واو حاليه عربيه مؤداسنى
تأديه ايتمكله اداة حال اولور (بن زيدى صوريورم مكر زيد كيتمش) كبى لسان عربده بوندن دخى (اسأل
عن زيد والحال بلغنى ان زيدا انطلق) ايله تعبير اولنور ❋ اون ايكنجيسى ❋ (مق يا مك) حرفيدركه انجق
امر حاضره لاحق اولوب بعض صورتده اداة مصدريت وبعض صورتده اداة اسم مكان فعل اولور شويله كه

امر حاضر اكرمزيدفيه ويامجرد متحرك الآخر اولورسه حرف مذكور انجق اداة مصدريت اولور (يازدرمق سويله‌مك) كبی واكر مجرد ساكن الآخر اولورسه بو صورتده اكر امر مذكورك اخرى حرف مذكورك لحوقندن صكره على حاله ترك اولنور حرف مذكور ينه ادات مصدريت اولور (قاچمق باصمق طوتمق) كبی واكر اخرى فتحه ايله تحريك اولنورسه اداة اسم مكان فعل اولور (قاچه‌مق باصه‌مق طوته‌مق كوده‌مك) كبی ✻ اون اوچنجيسی ✻ ميم مضمومه ومكسوره ايله مصدر اولان (مُق يا مِك) حرفيدر كه بحسب السماع يا امر حاضره لاحق اولور وياخود (قاره) اسمنه لاحق اولور اكر امر حاضره لاحق اولورسه بعض صورتده اداة اسم موصوف اولور (قوصمق صورمق) كبی وبعض صورتده اداة اسم اثر فعل اولور (قيمق كسمك جكنه‌مك قيرامق) كبی واكر (قاره) اسمنه لاحق اولورسه بحسب الاصل اول اسمك متضمن اولديغی وصفی (منق) حرفی كبی تقليل ايتمكله اداة تصغير وصف اولور (قاره‌مق) كبی كه بر نوع قاره منق نباته تخصيص اولنمشدر ✻ اون دردنجيسی ✻ (مال) حرفيدر كه اناطولی اهاليسی بينده متداول اولان لغتده (صاغ) امرينه لاحق اولوب اداة صفت ثابته اولور (صاغمال حيوان) كبی ✻ اون بشنجيسی ✻ (مالتی) حرفيدر كه بحسب السماع انجق (صوی) امرينه لاحق اولوب اداة اسم موصوف اولور (صويمالتی كبی) كه قبوغی صويلمش لبوده اطلاق ايدرلر ✻ اون التنجيسی ✻ (ملی) حرفيدر كه انجق امر حاضره لاحق اولوب متضمن اولديغی نسبت امريهٔ خطابيه‌يی درت نوع نسبت تامهٔ زمانيهٔ غيبيه‌يه تبديل ايتمكله حروف مغيرة النسبه اقسامندن فعل مربع النسبه اداتی اولور شويله كه بعض صورتده ماضی محمن النسبه اداتی اولور (يازملی كبی) مثللی و بعض صورتده مستقبل مستحسن النسبه اداتی اولور (طوغريسی يازمليدر) كبی وبعض صورتده فعل متمنی النسبه اداتی اولور (يازمليده حالنی كورملی) كبی وبعض صورتده فعل مخصص النسبه اداتی اولور (يازملی‌ها) كبی بونك كافهٔ احوالی مقصد ثالثده فعل مربع النسبه بابنده مفصلا ذكر وبيان اولنه جقدر ✻ اون يدنجيسی ✻ (مان) حرفيدر بحسب السماع بعض امره لاحق اولوب كاه اداة صفت ثابته اولور (صاغمان حيوان شيشمان آدم ازمان كويك) كبی وكاه اداة اسم مكان فعل اولور (اغمان كسمان) كبی ✻ اون طقوزنجی نوع ✻ (نون) حرفيدر كه اون معنايی مشتمل ايكی حرفه ابلاغ اولنمشدر ✻ برنجيسی ✻ (نون) حرفيدر يعنی نون ساكنه‌در معلوم اوله كه حرف مذكور يا اسمه لاحق اولور وياخود امر حاضره لاحق اولور اكر اسمه لاحق اولورسه بعض صورتده اداة امر حاضر اولور (اوكرن كوجن) كبی و بعض صورتده حروف زائدهٔ مجتلبه‌دن اولور (بونلر شونلر بونده شوندن اونجه) كبی و اكر امر حاضره لاحق اولورسه هم حروف مغيرة الاحداثدن اولور وهم حروف مغيرة النسبه‌دن اولور پس حروف مغيرة الاحداثدن اولديغی وقتده بعض صورتده انجق اداة لزوم اولور (زيدی اوكه قيزی بيرمه او كنمه بيرنمه) كبی وبعض صورتده انجق اداة تكثير اولور (باقين اوزان ازال ازالان) كبی وبعض صورتده اداة تكثير مع اللزوم اولور (زيدی ارامه ارانمه روبه‌يی كی كين بوسوزی زيده سويله زيده سويلن) كبی وبعض صورتده اداة مجهول ومبنی للمفعول اولور (زيده كولنسون كتاب اوقونسون بوسوز سويلنسون) كبی وبعض صورتده اداة مطاوعت اولور (كور كورون) كبی وكذا حروف مغيرة النسبه‌دن اولديغی وقتده بعض صورتده اداة اسم موصوف اولور (توت توتون) كبی ✻ ايكنجيسی ✻ (نه) حرفيدر يعنی نون مفتوحه‌در كه كافهٔ افعال واسمايه داخل ومكررا مذكور اولوب لغت مشهوره‌ده حرف نفی وايدين اهاليسی بينده متداول اولان لغتده اداة ترديد اولور (زيد نه يازدی نه اوقودی نه زيد كلور نه عمرو كلور بو نه شودر نه بودر) كبی ✻ تنبيه ✻ (نه) كلمه‌سی ايكی نوع معناده مستعمل اسم مبهم دخی اولديغی ماسبقدن مستبان اولور ✻ يكرمنجی نوع ✻ واو ايله مصدر حرفله حرفه مشابه اصواتدر كه بر معنايی مشتمل بر حرف ايكی صوتدر ✻ برنجيسی ✻ (وار) حرفيدر كه انجق صو اسمنه لاحق اولوب اول اسمه لاحق اولان (سه له) حرفلری كبی اداة امر حاضر اولور (صووار صوسه صوله) كبی بو صورتده امر قومی (صوار) صورتده يازمق نظام املايه عدم دقتدن نشأت ايتدكی ظاهر اولور

✻ ايكنجيسی ✻ (واه) صوتيدر كه اظهار تأسف وتلهفده استعمال اولنور (واه زواللی) كبی ✻ اوچنجيسی ✻ (وای) صوتيدر كه كاه صوت سابق مثللی انجق مقام تأسفده وكاه مقام تأسف مع التعجبده مستعمل اولور (وای زيد كلدی‌می) كبی صوتين مرقومتين حرفه مشابه اولديغندن بو مقامده قيد اولنمشدر ✻ يكرمی برنجی نوع ✻ هاء وها ايله مصدر حروف مركبه‌در كه يدی معنايی مشتمل التی حرفه ابلاغ اولنمشدر ✻ برنجيسی ✻ (ها) حرفيدر كه يعنی هاء مفتوحهٔ مفخمه‌در كه معنای طلبی متضمن افعاله لاحق اولوب نون مشدده ومخففهٔ عربيه كبی اولمعنای طلبی تأكيد ايتمكله اداة تأكيد طلب اولور (سويله‌ها ويله‌ها سويله‌ملی‌ها يازارسه اوقورسك‌ها والله كوجنورم‌ها) كبی ✻ ايكنجيسی ✻ (هر) حرفيدر كه داخل اولديغی اسمك مسمياتنی استعاب و استغراق ايتمكله (كل) افرادی كبی اداة عموم افراد اولور (هر كيم كلورسه كلسون) كبی حرف مرقوم بو معنايه لسان فارسيده دخی مستعمل اولمغله بين اللسانين مستعمل اولان لغات متوافقه‌دن اولور ✻ اوچنجيسی ✻ (هله) حرفيدر كه جملهٔ اخباريه وانشائيه‌يه ملازمت ايدوب كاه او جمله‌نك مضمونی امور سائره‌يه تقديم اولنه‌رق ارادن چيقارلديغی اشعار ايتمكله اداة اخراج من البين اولور (هله بنم سويله‌مم الويرمز هله شمديلك اوتور نشانه بولدی كوكلم هله) كبی وكاه او جمله‌نك امر محذور اولديغی اشعار ايتمكله اداة تخويف وتحذير اولور (هله سويله هله سويله هله سويليور) كبی اشبو صورتده حرف مذكوری تكرير ايله جملهٔ مرقومه‌يی حذف جائز اولور (هله هله) كبی ✻ دردنجيسی ✻ (هم) حرفيدر كه وصفين متغايرينی بر ذاتده و ياذاتين متغايرتينی بر وصفده قبل الربط و يا بعد الربط جمع ايدوب و او عاطفهٔ عربيه مؤداسنی تأديه ايتمكله اداة جمع اولور (هم زيد هم عمرو كلدی هم كلسون هم كلمسون) كبی حرف مذكوری معنای مذكورده ومعانی سائره‌ده اهل فرس دخی استعمال ايتمرله لغات متوافقه‌دن اولمش اولور ✻ بشنجيسی ✻ (همان) حرفيدر كه مار الذكر (انجق) حرفی كبی اداة قصر اولور (همان سن سويله سن همان سويليورسك) كبی لغت جغتاييده حرف مذكورك ميمی مكسور قيلرلر (همين زيد سويلر) كبی كه فارسيده شمدی معناسنه اسمدر ✻ التنجيسی ✻ (هانی) حرفيدر كه انجق اداة تعريف اولور (هانی بو كتابی كوره‌جك آدم يوقمی فاضل كيمسه‌در) كبی ✻ يكرمی ايكنجی نوع ✻ يا ويا ايله مصدر اولان حروف مركبه‌در كه اوچ معنايی مشتمل ايكی حرفه ابلاغ اولنمشدر ✻ برنجيسی ✻ (يا) حرفيدر يعنی ياء مفتوحه‌در كه كاه مار الذكر (ا) حرفی كبی اداة تعجب اولور (شمدی زيد بوراده‌می يا) كبی وكاه اداة ترديد اولور (يا اولور يا اولمز) كبی شوقدر كه صورت اولاده حرف مذكور ايله جملهٔ تعجبيه‌نك بينلرينی فصل ايدرك سكت ايله تلفظ لازم ولازب وصورت ثانيه‌ده حرف مذكوری تكرير واجب اولور قالديكه آيدين اهاليسی لغت مشهوره‌نك عكسنه اوله‌رق مار الذكر (نه) حرفنی ترديده و (يا) حرفنی نفيده استعمال ايدرلر شويله كه (يا اولور يا اولمز) مقامنده نه اولور نه اولمز ديرلر (نه او كلور نه بو كلور) مقامنده يا او كلور يا بو كلور ديرلر ✻ ايكنجيسی ✻ (ينه) حرفيدر كه وصفين متحدينی بر ذاتده و ياذاتين متحدتينی بر وصفده كرك قبل الربط كرك بعد الربط بطريق المماثلة والمشابهة جمع ايتمكله اداة جمع مثلين اولور (زيد ينه كلدی ينه زيد كلدی) كبی

✻ اوچنجی باب ✻ حروف زائدهٔ مجتلبه‌نك يعنی كلمات تركی الاصل ومنقوله‌نك اواخرينه لالمعنی جلب والحاق اولنان حروفك انواعی وهر بر نوعك محال ومواقعی بيانده‌در كه بحسب الاستقراء التی نوع حرفدر ✻ برنجيسی ✻ (ت) حرفيدر يعنی تاء ساكنه‌در كه بحسب السماع (الدا از يون) امرلرينه لاحق اولوب اول امرلرك متضمن اولديغی معانی ثلثه‌دن هيچ برينی تغيير ايتمديكندن وبو جهتله حروف مغيرة الاحداث وحروف مغيرة النسبه قسملرندن اولمديغندن اول امرلرك اواخرينه لالمعنی جلب والحاق اولنمش اولور (الدات ازتمه يونت) كبی بونلر (الدا ازمه يون) معنالرينه‌درلر ✻ ايكنجيسی ✻ لغت جغتاييده امر حاضره الحاق اولنان (غل يا كل) حرفيدر كه داخل اولديغی امر حاضرك متضمن اولديغی معانی ثلثه‌دن هيچ برينی تغيير ايتمديكندن لالمعنی جلب والحاق اولنمش اولور (قلغل كناهلردنبری) (دكله كل معراجن اول شاهك عيان) كبی

❁ اوچنجیسی ❁ (یات) امرینك اخرینه مبالغه صفت ثابته ادواتندن ولان (قاف) حرفندن اول الحاق اولنان لام مفتوحه‌در (یاتالق) کبی زیرا (یاتالق) صفتی متمادیا یاتان کیمسه‌یه اطلاق اولنمغله (یاتاق) اسم مکانه التباسدن احتراز ایچون لام مذکوره لالمعنی جلب والحاق اولنمشدر ❁ دردنجیسی ❁ مصدر اصلی‌یه لاحق اولان (لق یا لك) حرفیدرکه مصدر مذکورك مدلولنی تغییر ایتمدیکندن لالمعنی جلب والحاق اولنمش اولور (یازمەلق کولمکلك) کبی ❁ بشنجیسی ❁ کلمات آتی البیانك اواخرینه لالمعنی جلب والحاق اولنان نون ساکنه‌درکه التی موضعده جلب والحاق اولنور . ❁ برنجی موضع ❁ متحرك الاواخر اسماء ترکی الاصل ومنقوله ایله اداة اضافت وتخصیص اولان (ك) حرفنك یعنی کاف نونیه ساکنه‌نك بینلرینه جلب والحاق اولنور شوقدرکه اجتماع ساکنین محذورینی دفع نون ساکنه مجتلبه یا فتحه ویا کسره ایله تحریك اولنور شویله‌که اول نونك ماقبلنده‌کی متحرك اکر مضموم ایسه ضمه ایله تحریك اولنور (اونك بونك شونك قوزونك) کبی واکر مفتوح ویا مکسور ایسه کسره ایله تحریك اولنور (اغانك کوله‌نك افندینك اغاسنك) کبی ❁ ایکنجی موضع ❁ (سی) ضمیرینه مضاف اولان اسم ایله (ه ای جه دن) حرفلرینك وادات ظرفیت اولان (ده) حرفنك بینلرینه دخی جلب والحاق اولنوب (ه ای) حرفلرندن همزه‌لر حذف وفتحه ایله کسره‌لری نون ساکنه‌یه نقل اولنور (سی) ضمیری کرك حالی اوزره اولسون (کوله‌سنه کوله‌سنی کوله‌سنجه کوله‌سندن کوله‌سنده) کبی کرك سینی حذف وکسره‌سی ماقبلنه نقل اولنمش اولسون (بونك اولنه آخرینه باق اولنی آخرینی کور بوحالنجه‌در اولندن اخرندن صورمه اولنده یوق اخرنده وار) کبی ❁ اوچنجی موضع ❁ (او بو شو) اسملریله هم حروف خمسه مرقومه‌نك وهم (لر جلین) حرفلریله ضمائر مضاف الیهادن (م) ضمیرینك بینلرینه جلب والحاق اولنور (اونه بونه شونه اونی بونی شونی اونجه بونجه شونجه اوندن بوندن شوندن اونده بونده شونده اونلر بونلر شونجلین بنم اونوم بونومدن شونومدن ایودر) کبی شوقدرکه اسماء ثلثهٔ مرقومه ایله (لر) حرفنك میانلرینه جلب والحاق اولنان نون ساکنه‌یی ضرورت وزن ایچون حذف جائز اولور (بولرله اولدیلر دلشاد) کبی قالدیکه (ده) حرفی ظرفیه اولمدیغی صورتده اسمك آخرینه (ده) حرفندن اولجه نون ساکنه جلب والحاق اولنمز (بوده کلدی کوله‌سیده کلدی) کبی ❁ دردنجی موضع ❁ اسماء اعداد مفرده ومرکبه ایله وکذا اسماء عدددن کنایه (ایلك قاچ) اسملریله (ایجی) حرفنك بینلرینه جلب والحاق اولنوب (ایجی) حرفنك همزه‌سی کسره‌سیله برابر حذف اولندقدنصکره اسماء اعداد اکر متحرك الاواخر ایسه علی حالها ابقا اولنور (ایکنجی یدنجی یکرمنجی اللنجی) کبی واکر ساکن الاواخر ایسه اولساکن ضمه ویا کسره ایله تحریك اولنور شویله‌که حرف اخیر ساکنك ماقبلی مضموم ایسه ضمه ایله وماقبلی یا مفتوح ویا مکسور ایسه کسره ایله تحریك اولنور (برنجی اوچنجی دردنجی بشنجی قاچنجی ایلکنجی) کبی ❁ بشنجی موضع ❁ لغت جغتاییده (اوب) حرفنك اخرینه جلب والحاق اولنوب اجتماع ساکنین محذورینی دفع ایچون یاء ساکنه ضمه ایله تحریك اولنور (سویلیوبن کلور) کبی سویلیوب کلور دیمکدر ❁ التنجی موضع ❁ اصواتدن واسماء الواندن مشتق امرلرك غیری امر حاضرلر ایله (تی) حرفنك بینلرینه جلب والحاق اولنور (کورلتی قجرتی هارلتی قارارتی قیزارتی اغارتی اقینتی بی بنتی قاتنتی صوقنتی سپورنتی قیرنتی قیرپنتی) کبی شوقدرکه بوموضعده واقع نون ساکنه‌نك اکرچه مجتلبه اولمسی ظاهر ایسه‌ده علی غیر القیاس حروف مغیرة الاحداثدن اداة تکثیر واداة مجهولیت واداة لزوم اولمسی احتمالیده واردر ❁ التنجیسی ❁ (ی) امریله (تی کی م) حرفلرینك بینلرینه جلب والحاق اولنان (ی) حرفیدر یعنی یاء ساکنه‌در شوقدرکه انفا ذکر اولندیغی اوزره (ی) امریله (تی) حرفنك بینلرینه نون ساکنه جلب والحاق قیلنمش اولدیغندن ویاء ساکنهٔ مجتلبه‌نك ایسه کرك نون ساکنهٔ مجتلبه ایله کرك میم ساکنه ایله اجتماعلری علی غیر حده اولدیغندن ایکی صورتده یاء ساکنهٔ

مجتلبه ماقبلی مکسور اولدیغیچون کسره ایله تحریك اولنور (بی یتنی ییدیم ییکی) کبی ❁ دردنجی باب ❁ حروف مقلوبه‌نك انواع واقسامی واحوال واحکامی بیانده‌درکه بحسب الاستقراء درت نوع حرفدر ❁ برنجیسی ❁ (همزه‌در) معلوم اوله‌که همزات متحرکه وهمزات متحرکه ایله مصدر اولان حروف مرکبه واسماء وافعال دیکر حروف واسماء وافعالك اواخرینه وصل والحاق اولنوب مجموعی کلمهٔ واحده ویا کلمهٔ واحده حکمنده اولدیغی صورتلرده کلمات ترکیه‌نك یا حقیقة ویا حکماً اواسطنده ویا اواخرنده همزه‌نك بولنمسی لازم کله‌جکندن وهمزه ایسه برنجی بابده ذکر اولندیغی اوزره حرف شدید وقوی اولوب صوتك ضعف وتنزلی هنکامنده تحصیل وتلفظی عسیر اولدیغی جهتله کلمات ترکیه‌نك اواسط واواخرنده بولنه‌میه‌جغندن کلمات ترکیه‌یه وصل اولنان همزات متحرکه‌یی وهمزات متحرکهٔ مصدره‌یی بعض صورنده یایه قلب ایله وبعض صورتده حذف ایله مجموع مرکبی تخفیف وتسهیل وتلفظات واقعه‌یی تعدیل ایتمه کاه واجب وکاه جائز اولور شویله‌که اکر مجموع مرکب کلمهٔ واحده اولمش ایسه وجه مذکور اوزره تخفیف واجب اولور اکر کلمهٔ واحده حکمنده اولورسه تخفیف جائز اولور ایمدی کلمات مرقومه‌یه وصل والحاق اولنان همزات متحرکه وهمزات متحرکه ایله مصدره اولان حروف واسماء وافعال احکام مشترکه ومخصوصه‌لری اعتباریله اون اوچ قسمه ادراج وادخال اولنمشدر ❁ برنجی قسم ❁ (آ) حرفیله (ایمدی) حرفیدر معلوم اوله‌که حرفین مرقومینی بعض صورتده علی حالها ابقا واجب اولور (اوقودیمی آ) (کلبرو ایمدی حکایت ایده‌یم) کبی وبعض صورتده همزه‌لری یایه قلب جائز اولور (اوقوسه آ اوقوسه‌یا سویله ایمدی سویله‌یمدی) کبی وبعض صورتده همزه‌لری حذف وحرکه‌لرینی ماقبلنده‌کی حرف ساکنه نقل جائز اولور (یازسك آ یازسکا یازا ایمدی یازیمدی) کبی تفصیلی بوکه (آ) حرفی اواخر کلماته لاحق اولدیغی وقتده برنجی بابده ذکر اولندیغی اوزره یا اداة تعجب اولور ویا ادوات معانی سائره اولور اکر اداة تعجب اولورسه سکت لازم اولدیغی جهتله مستقلا تلفظ اولنه‌جغندن حرف مذکوری حالی اوزره ابقا لازم اولور (کولدیمی آ) کبی واکر ادوات معانی سائره اولورسه یعنی اداة استفهام واداة تخصیص واداة زجر ومنع واداة لوم وتوبیخ اولورسه تلفظده استقلالنه نظراً حالی اوزره ابقا وماقبلنه تبعیتنه نظراً کاه همزه‌یی یایه قلب وکاه انجق همزه‌یی حذف وفتحه‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل جائز اولور شویله‌که حرف مرقومك لاحق اولدیغی کلمات اکر متحرك الاواخر ایسه یایه قلب اولنور (زیدبو آ زیدبویا) واکر ساکن الاواخر ایسه همزهٔ مرقومه حذف وفتحه‌سی حرف اخیر ساکنه نقل اولنور (بو پاره‌سنك بورجکا) کبی وکذا (ایمدی) حرفی انجق فعل امره لاحق ومتعلق اداة فور وتعجیل اولوب میانلری کلمهٔ اجنبیه ایله فصل اولندیغی صورتده حرف مرقومك اول کلمهٔ اجنبیه‌یه تعلق اولمدیغی جهتله مستقلا ملفوظ اوله‌جغندن حالی اوزره ابقا لازم اولور (کلبر وایمدی حکایت ایده‌یم) کبی واجنبیه ایله فصل اولنمدیغی صورتده حرف مرقوم من جهة التلفظ استعمالنه نظراً حالی اوزره ابقا وفعل امره تبعیتنه نظراً همزه‌سنی کاه یایه قلب وکاه انجق همزه‌یی حذف وکسره‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل جائز اولور شویله‌که (ایمدی) حرفنك لاحق اولدیغی فعل امر اکر متحرك الاخر ایسه همزه‌سی یایه قلب اولنور (اوقوایمدی اوقویمدی) کبی واکر ساکن الاخر ایسه همزه‌سی حذف وکسره‌سی حرف اخیر ساکنه نقل اولنور (یاز ایمدی یازیمدی) کبی ❁ ایکنجی قسم ❁ (ه ای اوب ه‌جق یا ه‌جك ایجق یا ایجك ایسر اش الی ان این انجه) حرفلریله ضمائر متصلهٔ آتی البیاندن (ز) ضمیریدر ایمدی حروف مرقومه ایله ضمیر مذکورك لاحق اولدیغی کلمات اکر متحرك الاواخر ایسه همزات متحرکه‌یی وهمزات متحرکهٔ مصدره‌یی یایه قلب واجب اولور (اغایه افندی‌یی اوقویوب طورر اوقویه‌جق سویلیه‌جك سن اوقویجق سویلیجك زیدده اوقویسر دراوقویش اوقویه‌لی اوقویان ایکندین اوقوینجه اکله‌ملییز) کبی واکر ساکن الاواخر ایسه همزات متحرکه‌یی حذف وحرکاتنی حرف اخیر ساکنه نقل لازم اولور (زیده زیدی کولوب کلور یازه‌جق کله‌جك یازیجق کلیجك یازیسر یازش یازه‌لی کله‌لی یازان کوندزین کلنجه سویلشمز) کبی ❁ اوچنجی قسم ❁ (ایجی) حرفیدرکه یا امره ویا اسمه لاحقدر امره لاحق

اولدیغی صورتده اول امر متحرك الاخر ایسه همزه‌سنی یایه قلب واجب اولور (اوقویجی اوقله‌یجی) کبی وساکن الاخر ایسه همزه‌سنی کسره‌سیله بیله حذف لازم اولور (یازیجی) کبی واکر اسمه لاحق اولدیغی صورتده حرف مرقومك همزه‌سنی کسره‌سیله بیله حذف واجب اولور اسم مرقوم کرك متحرك الاخر کرك ساکن الاخر اولسون (صوجی صیواجی برنجی ایکنجی) کبی ❋ دردنجی قسم ❋ (ایچون) حرفیدر معلوم اوله که حرف مرقومك لاحق اولدیغی کلمه یاساکن الاخردر ویامتحرك الاخردر ومتحرك الاخر اولدیغی صورتده اوحرکه یا کسره‌در ویافتحه یاضمه‌در اکر ساکن الاخر ایسه حرف مرقومك همزه‌سنی هم حالی اوزره ابقا وهم کسره‌سیله بیله حذف وهمده کسره‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل ایدرك حذف ایتمه صورتلری جائز اولور (سنك ایچون سنکیچون اوقومغیچون کلدم) کبی واکر مکسور الاخر ایسه حرف مرقومك همزه‌سنی هم حالی اوزره ابقا وهم کسره‌سیله بیله حذف جائز اولور (اوقودیغی ایچون اوقودیغیچون سورم) کبی واکر مفتوح الاخر ویامضموم الاخر ایسه حرف مرقومك همزه‌سنی حالی اوزره ابقا لازم اولور (قوزوایچون اغا ایچون کوله یچون کلدم) کبی ❋ بشنجی قسم ❋ (ایکن ایله) حرفلریدر ایمدی بونلرك لاحق اولدقلری کلمات یامتحرك الاواخردر یاساکن الاواخردر اکر متحرك الاواخر ایسه هم همزه‌لرینی انجق یایه قلب ایتمه وهم یایه قلب ایله بیله کسره‌لرینی حذف ایتمه صورتلری جائز اولور (سن بویله ایکن بویله یکن کیم سور افندی ایله افندیله افندی‌یله اوغراشمه) کبی اکر ساکن الاواخر ایسه هم کسره‌لرینی حرف اخیر ساکنه نقل ایدرك حذف ایتمه وهم کسره‌لریله بیله حذف ایتمه جائز اولور (یازه‌جق ایکن یازه‌جقیکن یازه‌جقکن یازمق ایله یازمغیله یازمقله) کبی ❋ التنجی قسم ❋ (ایور) حرفیله ضمائر متصله آتی البیاندن (اڭ) ضمیریدر ایمدی (ایور) حرفی امر حاضر متحرك الاخره لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی یایه قلب ایتمه ویا کسره‌سیله بیله حذف ایتمه لازم اولور (اوقویور اوقویور سویلیور سویلیور ارایور ارایور دییور دیور) کبی اما قسطمونی اهالیسی اشبو صورتده هم همزه‌سنی یایه قلب وهم کسره‌سنی حذف ایتمه‌لریله یاء مقلوبهٔ ساکنه‌یی حرف مرقومك جزء ثانیسی اولان یاء مضمومه‌یه بالطبع ادغام ایدرلر وبوندن بشقه لسانلرنده ذات را اولان کلمه‌دن رایی حذف ایتمه‌لریله (واردو یوقدو) کبی حرف مرقومك جزء اخیری اولان رایی دخی حذف ایدرلر (اوقویو سویلیو ارایو دیو) کبی وساکن الاخره لاحق اولدیغی صورتده حرف مرقومك همزه‌سی حذف وکسره‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل واجب اولور (یازیور کلیور) کبی وقسطمونی اهالیسی بوصورتده راسنی دخی حذف ایدرلر (یازیوکلیو) کبی و (اڭ) ضمیری دخی متحرك الاخر امر حاضره لاحق اولدیغی صورتده اول ضمیرك همزه‌سنی یایه قلب ایتمك ویا کسره‌سیله بیله حذف ایتمك لازم اولور (اوقویڭ اوقوڭ ارایڭ اراڭ) کبی وساکن الاخره لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی حذف وکسره‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل لازم اولور (یازڭ کلڭ) کبی ❋ یدنجی قسم ❋ (اه) ضمیریدر که باب مضمراتده بیان اولنه‌جغی وجهله یاامر غائبه لاحق اولور ویامستقبل عدمی مرحو النسبه‌یه لاحق اولور ویاخود افعال سائره‌یه واسمایه لاحق اولور ایمدی اکر امر غائبه لاحق اولورسه بوصورتده امر مذکورده اداة غیبت انجق (اه) حرفی اوله‌جغندن ضمیر مذکورك همزه‌سنی یاانجق یایه قلب ایتمه ویا کسره‌سیله بیله حذف ایتمه لازم اولور (اوقویه‌یم اوقویه‌م سویلیه‌یم سویلیه‌م) کبی واکر مستقبل مرقومه لاحق اولورسه بوصورتده مستقبل مرقومك آخرنده‌کی حرف استقبال اولان زاء معجمه‌یی حذف جائز اولمغله اکر حذف اولنورسه ضمیر مذکورك همزه‌سنی کسره‌سیله بیله حذف واجب اولور (یازمه‌م کلمه‌م) کبی واکر ذکر اولنورسه همزه‌سنی حذف وکسره‌سنی زاء ساکنهٔ مرقومه‌یه نقل لازم اولور (یازمزم کلمزم) کبی واکر افعال سائره‌یه واسمایه لاحق اولورسه بوصورتده اول افعال واسماء متحرك الاواخر ایسه همزه‌سنی یایه قلب واجب اولور (بن بویله‌یم سویله‌ملی‌یم) کبی وساکن الاواخر ایسه همزه‌سنی حذف وکسره‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل لازم اولور (اوقورم ارادیغك‌یم) کبی ❋ سکزنجی قسم ❋ (ای) حرفیدر که اداة تنبیه منادی اولان (یه) حرفنه یعنی یاء مفتوحه‌یه وصل اولندیغی صورتده همزه‌سنی هایه

قلب جائز اولور (یه‌ای افندیم یه هی افندیم) کبی ❋ طقوزنجی قسم ❋ (ایت ایله) فعللریدر که اسماء استفهامدن (نه) اسمنه وصل اولندقلری صورتده همزه‌لرینی حرکه‌لریله بیله حذف جائز اولور (نه ایتدی نه ایلدی نتدی نیلدی) کبی ❋ اوننجی قسم ❋ (اول) فعلیدر بو دخی (نه) اسمنه وصل اولندیغی صورتده فعل مرقومدن همزه‌یی و (نه) اسمندن فتحه‌یی حذف جائز اولور (نه اولدی نولدی ایسه بکا اولدی) کبی ❋ اون برنجی قسم ❋ (ایدی ایمش ایسه) فعللریدر معلوم اوله که افعال ثلثه یاامر حاضره وصل والحاق اولنورلر ویاخود کلمات سائره‌یه وصل اولنورلر اکر امر حاضره الحاق اولنورلرسه همزه‌لرینی کسره‌لریله بیله حذف واجب اولور امر حاضر مذکور کرك متحرك الاخر کرك ساکن الاخر اولسون (ارادی بولدی اوقومش یازمش یسه ایچسه) کبی واکر کلمات سائره‌یه وصل اولنورلرسه اول کلمات متحرك الاواخر اولدقلری صورتده افعال مرقومه‌نك هم همزه‌لرینی ساده یایه قلب ایتمه وهمده یایه قلب ایله بیله کسره‌لرینی حذف ایتمه جائز اولور (بویله ایدی بویله‌یدی بویله‌یدی بویله ایمش بویله یمش بویله‌یمش بویله ایسه بویله یسه بویله‌یسه) کبی مکر (ایسه) فعلی (می) حرفندن صکره واقع اولورسه همزه‌سنی کسره‌سیله بیله حذف وحالی اوزره ابقا صورتلری جائز اولور (بویله‌میسه‌یدی بویله‌می ایسه یدی) کبی وکلمات مرقومه ساکن الاواخر اولدقلری صورتده هم همزه‌لرینی کسره‌لریله بیله حذف ایتمه وهمده ساده همزه‌لرینی حذف وکسره‌لرینی حرف اخیر ساکنه نقل ایتمه صورتلری جائز اولور (یازه‌جق ایدی یازه‌جقدی یازه‌جغیدی یازه‌جق ایمش یازه‌جقمش یازه‌جغیمش یوق ایسه یوقسه یوغیسه) کبی ❋ اون ایکنجی قسم ❋ اسماء اعداددن (اون) اسمیدر که ینه اسماء اعداددن (سکز طقوز) اسملرینه وصل والحاق اولندیغی وقتده اکرچه بحسب الاصل اسمین مرقومینك مضروب فیهی ایسه‌ده مؤخراً مجموع مرکب عدد معلومه وضع وتعیین اولنمغین وبوجهتله کلمهٔ واحده اولمغین اواسط کلماتده همزه بولنمه محذورندن ایچون اسم مرقومك همزه‌سی حذف وزیاده تخفیف ایچون اول همزه‌نك ضمه‌سی فتحه‌یه تبدیل اولنمشدر (سکزان طقوزان) کبی بوصورتده اسمین مرقومینی سکسان طقسان صورتلرنده ترقیم وترسیم ایتمه نظام لسانه عدم معرفتدن وتلفظات واقعه‌یه عدم رعایتدن نشأت ایلدیکی ظاهر اولور ❋ اون اوچنجی قسم ❋ همزات متحرکه ایله مصدر اولان اسملردر که اداة ندا اولان (آ) حرفنه وصل اولندقلری صورتده همزه‌لرینی یایه قلب جائز اولور (آ اوغلم ایوغلم آ اسمعیل آیسمعیل) کبی ❋ ایکنجیسی ❋ (ت) حرفیدر یعنی تاء ساکنه‌در معلوم اوله که حرف مرقوم یاحروف اصلیه‌دندر ویاخود حروف زائده ولاحقه‌دندر اکر حروف اصلیه‌دن اولورسه تحریك اولندیغی صورتده بحسب السماع بعض کلماتده حالی اوزره ابقا اولنور (ایت ایتر طوت طوتار دورت دورتر یت یتر) کبی وبعض کلماتده داله قلب اولنور (ایت ایدر یوت یودار کیت کیدر درت دردر دانه) کبی واکر حروف زائده‌دن اولورسه تحریك اولندیغی وقتده داله قلب واجب اولور کرك حروف مغیرة الاحداثدن اولسون (اوقوت اوقودر) کبی کرك حروف مجتلبه‌دن اولسون (الدات الدادر آزیت آزیدر یونت یوندر) کبی ❋ اوچنجیسی ❋ (قاف وکاف مجهوره‌لردر) معلوم اوله که حرفین مرقومین کرك حروف اصلیه‌دن کرك حروف زائده‌دن اولسونلر یاساکندر ویامتحرکدرلر اکر ساکن ایسه‌لر تحریك اولندقلری وقتده قافی غینه وکافی غینك مرققه‌سی کاف رخوه‌یه قلب واجب اولور (اق اغار کوك کوکرچوق چوغال یوق یوغیسه اله‌جق الدیغی و یره‌جك و یره‌جکی اوقومغه بیلکه الدیغی و یردیکی) کبی اکر متحرك ایسه‌لر بوصورتده ماقبللری یامتحرکدر ویاساکندر اکر متحرك ایسه حرکه‌سی کرك اصلیه کرك عارضه اولسون ینه قاف متحرکه‌یی غینه وکاف متحرکه‌یی کاف رخوه‌یه قلب واجب اولور (صولوغن یوروکن قاشاغی بیله‌کی قوشه‌غن دوشه‌کن قاچه‌غن یاته‌غن) کبی واکر ماقبللری ساکن ایسه حرفین مرقومینی علی حالهما ابقا لازم اولور (صوقولقن چکشکن الق و برکی چوشقون دوشکون شاشقین بیشکین) کبی (تفرقه) قاف وکاف مهموسه‌لر هر نه صورتده بولنورلرسه بولنسونلر حرف آخره قلب اولنمزلر (باق باقار اوك اورك) کبی ❋ دردنجیسی ❋ سین مهمله‌در که حسب السماع ایکی

موضعده وجوبا وسماعا یا به قلب اولنور ❊ برنجی موضع ❊ (صو) سمنه لاحق اولان (سی) ضمیریدر معلوم اوله که ضمیر مرقوم یا ساکن الاخر ویا متحرك الاخر کلمه یه لاحق اولور اگر ساکن الاخر کلمه یه لاحق اولورسه حروف محذوفه بابنده ذکر اولنه جغی وجهله سینی حذف وکسره سی حرف اخیر ساکنه نقل اولنور (زیدك اتی قلمی اوشاغی) کبی واگر متحرك الاخر کلمه یه لاحق اولورسه اولضمیر علی حاله ابقا اولنور (زیدك اغاسی افندیسی کوله سی قوزوسی) کبی مگر اول متحرك الاخر کلمه یا (صو) اسمی ویاخود (اه) حرفیله نسبت امریه دن وزماندن مجرد و(سی) حرفیله مصغر اولان امر حاضر اولورسه مثلینك اجتماعی کراهتنه بناء سین مرقومه یی صورت اولاده علی غیر القیاس یا به قلب وصورت ثانیه ده کسره سیله بیله منویا حذف وتقدیر واجب اولور (بوچشمه نك لوله سی کوجك صویی چوق بکرك کوله سی اغسه یه سی کولومسه یه سی کلدی) کبی بونلرك اصللری صوسی چوق بکرك کوله سیسی اغسه یه سیسی کولومسه یه سیسی کلدی کلمه لریدر ❊ ایکنجی موضع ❊ (ایسه) فعلیدرکه امر حاضره لاحق اولدیغی صورتده همزه سی کسره سیله بیله حذف واجب اولدیغی کبی سینی دخی بعض صورتده یا به قلب وبعض صورتده حذف جائز اولور شویله که لاحق اولدیغی امر حاضر متحرك الاخر اولدیغی صورتده یا به قلب جائز اولور (کشکی اوقوسه ایدی اوقویه ایدی اوقوسه ایدی اوقویه یدی) کبی وساکن الاخر اولدیغی صورتده سینی حذف وکسره سنی حرف اخیر ساکنه نقل جائز اولور (یازسه ایدی یازسه یدی یازه یدی یازه ایدی یازه یدی یازه یدی ایو اولوردی) کبی ❊ بشنجی باب ❊ حروف محذوفه نك انواع واقسامی واحوال واحکامی بیانده در معلوم اوله که کلمات ترکیه دن کرك وجوباً کرك جوازاً کرك قیاساً کرك سماعاً لاجل التخفیف حذف اولنان حروف معانی ومبانی اون نوعدر ❊ برنجیسی ❊ کلمات ترکیه نك حقیقة ویا حکماً اواسط واواخرنده بولنان همزاتدرکه باب سابقده وجوباً وجوازاً یا به قلب اولندقلرینی بسط وبیان صره سنده وجوباً وجوازاً حذف اولندقلری دخی مفصلا ذکر اولنمغین باب مذکوره مراجعت اولنه ❊ ایکنجیسی ❊ حروف امریه دن (ده) حرفیدر یعنی دال مفتوحه در اسم مصدر بابنده مفصلا ذکر اولنه جغی وجهله اسم مصدر بجمیع انواعه احداثی متضمن اولان امر حاضر انواعندن مشتق اولمغله (قرارتی قیزارتی صالنتی بولانتی بورنتی سونج قازانج سورنجمه یوصاریق استدك ایلیشك طولاشق بارشق یاقشق صایق کورکی بیلکی الیم صاتیم اولوم دریم طوتوم اویقو قورقو) کبی (فسلتی ایکلتی کورلتی خشلتی قغشتی فجرتی وزرتی) مثللی اسماء مصادر دخی احداثی متضمن (فسلده ایکلده کورلده خشلده قغشده فجرده وزرده) مثللی اصواتدن مأخوذ امرلردن مشتق اولملری لازم کلور بو صورتده اسماء مرقومه نك اصللری (فسلده تی ایکلده تی کورلده تی خشلده تی قغشده تی فجرده تی وزرده تی) اولوب دال مفتوحهٔ امریه ما رالذکر (دریم) اسم مصدرنده کی لام امریهٔ محذوفه مثللی وکذا قریباً ذکر اولنه جق حروف امریهٔ محذوفه مثللی فتحه سیله بیله حذف اولنمش ایدیکی ثابت اولور ❊ اوچنجیسی ❊ (امزر) امرنده کی اداة تعدیه اولان (زر) حرفنك شطر اخیری اولان راء ساکنه درکه امر مذکور (لك) حرفنك لحوق وانضمامیله اسم الت فعل اولدیغی صورتده وجوبا سماعا حذف اولنور (امزك) کبی که امزرك اسمندن مخفف اولمشدر ❊ دردنجیسی ❊ زاء ساکنهٔ معجمه درکه بحسب الاستقراء ایکی موضعده حذف اولنور ❊ برنجی موضع ❊ (سمز) اسمنده کی زاء ساکنه در شویله که اسم مرقوم (لن) حرفیله امر حاضر اولدیغی کبی (سمزلن) مثللی راء ساکنه ایله دخی امر حاضر اولوب اخرنده کی زاء ساکنه وجوبا سماعا حذف اولنور (سمر) کبی که سمزلن معناسنه در ❊ ایکنجی موضع ❊ مستقبل عدمی مرجو النسبه اداتی اولان زاء ساکنه درکه اخرینه (ام از) ضمیرلری وصل اولندیغی وقتده زاء ساکنهٔ مرقومه اکثریا حذف ونادراً ذکر اولنور (یازمه یازمز یازمهم یازمزم یازمز یازمه یز یازمزز) کبی ❊ بشنجیسی ❊ سین مهمله درکه اوچ موضعده وجوباً وجوازاً حذف اولنور ❊ برنجی موضع ❊ ساکن الاواخر اسماءه لاحق اولان (.)

ضمیرینك سینیدرکه وجوباً حذف اولنوب کسره سی حرف اخیر ساکنه نقل اولنور (زیدك اوغلی قیزی اوی بارقی) کبی که بونلرك اصللری اوغلسی قیزسی اوسی بارقسی لفظلریدر ❊ ایکنجی موضع ❊ (سی) ضمیریدرکه انفا ذکر اولندیغی اوزره ضمیر مذکور اگر (آه) حرفیله نسبت امریه دن وزماندن مجرد و(سی) حرفیله مصغر اولان امر حاضره متصل ولاحق اولورسه سینی کسره سیله بیله حذف واجب اولور (زیدك کوله سی کلدی) کبی که زیدك کوله سیسی کلدی دیمکدر ❊ اوچنجی موضع ❊ (ایسه) فعلنك سینیدر بو دخی آنفا ذکر اولندیغی اوزره امر حاضره لاحق اولدیغی وقتده همزه سیله بیله وجوباً حذف اولندیغی کبی امر حاضر مذکور ساکن الاخر اولدیغی صورتده سینی دخی جوازاً حذف اولنوب فتحه سی حرف اخیر ساکنه نقل اولنور (کشکی یازسه ایدی کشکی یازیدی) کبی ❊ التنجیسی ❊ شین معجمه در انجق اداة عدل وتکریر اولان (شر) حرفندن وجوباً حذف اولنور شویله که لاحق اولدیغی اسماء اعداد مفرده ومرکبه واسماء اعداددن کنایه اسملر متحرك الاخر اولدیغی صورتده حرف مرقوم علی حاله ابقا اولنور (ایکیشر التیشر یدیشر یکرمیشر اللیشر) کبی وساکن الاواخر اولدیغی صورتده شطر اولی اولان شین مفتوحه وجوبا حذف اولنوب فتحه سی حرف اخیر ساکنه نقل اولنور (برر اوچر دردر بشر اونر یوزر بیکر بیك بشیوز اللی بشردانه قچردانه ازر ازر) کبی ❊ یدنجیسی ❊ قاف وکاف مجهورلردر معلوم اوله که بونلر ایکی موضعده وجوباً وجوازاً حذف اولنورلر ❊ برنجی موضع ❊ مصدرکه مجرد تخفیف ایچون (مق مك) حرفلرندن قاف وکاف ساکنه لر حذف اولنورلر (یازمق یازمه کولمك کولمه) کبی ❊ ایکنجی موضع ❊ قاف وکاف حرفلریله مطرف اولان اسملرکه (جق جك) حرفلریله مصغر اولدقلری وقتده طرفده واقع اولان قاف وکاف بعض صورتده وجوباً وبعض صورتده جوازاً حذف اولنورلر شویله که طرفده واقع اولان قاف وکاف ساکنه لر اگر صفت ثابته ادواتندن ایسه لر (جق جك) حرفلرینك لحوقیله وجوبا حذف اولنوب (جق جك) حرفلری (جه) حرفی مثللی اداة تصغیر وصف اولورلر (ایراق ایراجك ایراقجه اوزاق اوزاجق اوزاقجه الچاق الچاجق الچاقجه یوکسك یوکسجك یوکسکجه بیوك بیوجك بیوکجه کوچك کوچجك کوچکجه) کبی واگر صفت ثابته ادواتندن دگللر ایسه کرك ادوات سائره دن اولسونلر کرك حروف اصلیه دن اولسونلر جوازاً حذف اولنوب (جق جك) حرفلری اداة تصغیر ذات اولورلر (طباق طباقجق طباجق چناق چناقجق چناجق چوملك چوملکجك چوملجك) کبی قالدیکه باب تصغیره مفصلا ذکر اولنه جغی وجهله حذف اولنان قاف وکافك ماقبلی مفتوح اولدیغی صورتده (جق جك) حرفلرینك جیملری کالاول مکسور وماقبللری مضموم ویا مکسور اولدیغی صورتلرده جیم مفتوحه لر مکسور قیلنور (طباجق صغوجق ازیجك) کبی ❊ سکزنجیسی ❊ (قالق) امرینك اخرنده کی قاف مهموسهٔ ساکنه درکه اخرینه ادوات تعدیه دن علی غیر القیاس (در) حرفی لاحق اولمغله (ق) حرفی وجوباً حذف اولنور (قالق قالدر) کبی ❊ طقوزنجیسی ❊ لام ساکنهٔ امریه ومجهولیه درکه وجوباً وجوازاً حذف اولنورلر شویله که لام امریه ایله مطرف اولان امر حاضردن مأخوذ ومشتق اولان صفت ثابته نك واسم مصدرك بعضیلرنده لام امریه بحسب السماع وجوباً حذف وتقدیر اولنور (طارل طارقین کوچول کوچك اکسل اکسك یوکسل یوکسك دری دریل دریم) کبی ولام مجهولیه ایله مطرف اولان امر حاضر دخی مقصد ثالثده مفصلا ذکر اولنه جغی وجهله صفت ثابته واسم موصوف واسم اثر فعل واسم مکان فعل واسم الت فعل صیغه لرینه تحویل اولندیغی صورتك اکثریسنده لام مجهولیه بحسب السماع ینه وجوباً حذف اولنور (یور یورل یورقون قیر قیرل قیرقین سور سورول سورکون کرکریل کرکین طوت طوتول طوتام یون یونول یونقه قی قیل قییق کسمك بورقچ صوقوم یوکوم بیرتیج طوتامق باصامق کسمان قساح بچاق بچق سوزکی سپورکه) کبی وینه امر حاضر مذکور مستقبل مجزوم الذیـ صیغه ینه تحویل اولنوب اولمستقبل نخی اسم ظاه ه نسبت اولنمغله صفت اولدیغی

صورتده لام مجهولیه جوازاً حذف اولنور (اوتوره‌جق‌ر اوتوربله‌جق‌ر ایچه‌جك ایچیله‌جك صووارمی) کبی
✽ اونبجیسی ✽ نون ساکنه امریه ومجهولیه‌در بونلردخی لام امریه ومجهولیه کبی وجوبا وجوازاً حذف
اولنورلر شویله‌که (اوکور) اسمندن مأخوذ ومشتق اولان (اوکرن) امری اخرینه کاف ساکنه‌نك لحوقیله اسم
موصوف صیغه‌سنه تحویل اولندیغی وقتده اخرندن نون ساکنهٔ امریه وجوبا سماعا حذف اولنمشدر (اوکرك) کبی که
اوکوراولمش حیوان دیمکدر ونون مجهولیه ایله مطرف اولان امرلردخی صفت ثابته واسم موصوف واسم اثرفعل
واسم مکان فعل واسم الت فعل صیغه‌لرینه تحویل اولندیغی وقتده نون مجهولیه وجوبا حذف اولنور (طولامبج
التی ایلکی دیلیم بوله‌مج طبقاح الك یله‌کی) کبی ومستقبل مجزوم النسبه صیغه‌سنه تحویل اولنوب اولمستقبل
دخی اسم ظاهره نسبت اولنمغله صفت اولدیغی وقتده نون مجهولیه جوازا حذف اولنور (اوقویه‌جق کتاب
اوقونه‌جق کتاب پاره‌قویه‌جق کیسه پاره‌قونه‌جق کیسه سویله‌یه‌جك برسوز سویله‌نه‌جك برسوز وارمی) کبی
✽ التنجی باب ✽ مضمراتك انواع واصناف واقسامی وهربرینك احوال واحکامی بیانند‌ه‌در معلوم اوله‌که
ضمیرایکی نوعدر ✽ نوع اول ✽ ضمیر منفصلدرکه بنفسه ملفوظ اولور ✽ نوع ثانی ✽ ضمیر متصلدرکه
بغیره ملفوظ اولور وضمیر منفصل بحسب الذات بدیدرکه بونلردر (بن سن او اورا اویله بز سز) کبی اشبو
ضمائردن (او اورا اویله) ضمیرلری اسماء ظواهرکبی (لر) حرفیله جمع و (بز سز) ضمیرلریدخی حرف مرقوم ایله
جمع الجمع اولورلر (اونلر اورالر اویله‌لر بزلر سزلر) کبی وبحسب الموضوع له اوچ صنفدر ✽ صنف اول ✽
متکلمك ومخاطبك وبکاندن بشقه غائب متقدم الذکرك انجق ذواتنه ذهنا اشارته وضع وتعیین
اولنان (بن سن او بز سز) ضمیرلریدر ✽ صنف ثانی ✽ خاصة مکان متقدم الذکرك ظرفیتی اعتبار اولنمیه‌رق
انجق ذاتنه ذهنا اشارته وضع وتخصیص اولنان (اورا) ضمیریدر (اورابی کور) کبی ✽ صنف ثالث ✽
على الاطلاق غائب متقدم الذکرك وصفیله بیله ذاتنه ذهنا اشارته وضع وتعیین اولنان (اویله) ضمیریدر (اویله
آدمك صوکی چیقمز اویله‌لردن نه‌اولور) کبی وضمیر متصل دخی بحسب الذات اون اوچدرکه بونلردر (م ام
مز از لم وز ق یا ك ڭ سڭ ڭز سڭز اڭ سی) کبی وبحسب الموضوع له ایکی صنفدر ✽ صنف اول ✽ ضمائر
مضاف الیهادرکه بونلردر (م مز ڭ ڭز سی) کبی (اغام اغامز اغاڭ اغاڭز اغاسی) مثللی ✽ صنف ثانی ✽
ضمائر مسندالیهادر یعنی اسم متقدم مسندالیهدن عبارت اولان ضمیرلردر بوصنف دخی بحسب المحل اقسام ثلثه
متداخله‌یه منقسم اولور ✽ قسم اول ✽ انجق امرحاضره وامرغائبه لاحق ومتصل اولان (اڭ لم وز سڭ
سڭز) ضمیرلریدر (اوقویڭ یازڭ اوقویه‌لم یازه‌لم اوقویه‌وز یازه‌وز اوقویه‌سڭ یازه‌سڭ اوقویه‌سڭز
یازه‌سڭز) کبی ✽ قسم ثانی ✽ انجق (ایدی ایسه) فعللرینه لاحق ومتصل اولان (م ڭ ق یاڭ ڭز)
ضمیرلریدر (بن ایدم سن ایدڭ بز ایدك سز ایدڭز بن ایسه‌م سن ایسه‌ڭ بز ایسه‌ك سز ایسه‌ڭز اوقودیم
اوقودق اوقودیڭ اوقودیڭز) کبی ✽ قسم ثالث ✽ کلمات باقیه اتی البیانه لاحق اولان (ام از سڭ سڭز)
ضمیرلریدر (اوقورم اوقورز اوقورسڭ اوقورسڭز اوقوملیم اوقوملیز اوقوملیسڭ اوقوملیسڭز) کبی
ایمدی ضمیر منفصل بجمیع اصنافها الثلثه اسماء ظواهر کبی مستعمل اولمغله اسم ظاهره لاحق اولان اشبو (اه
ای جه ده دن م ك) حرفلری وضمائر متصله مسندالیهانك قسم ثالثی اولان اشبو (ام از سڭ سڭز) ضمیرلری
ضمائر منفصله‌یه دخی لاحق ومتصل اولورلر (بنه سنه بزه سزه اونه اورایه اویله‌جه باقدی بنی سنی بزی سزی
اونی اونلری اویله‌جه کوردی بندن بزدن اوندن اورادن کندی سنده سزده قالدی بنم حالم بزم حالمز سنك
حالکدن سزك حالکزدن ایودر ارادیغك بنم بزز سنسڭ سزسڭز) کبی وخاصة (اورا اویله) ضمیرلرینه
ضمیر مضاف الیها دخی لاحق ومتصل اولور (بنم اورام بوله‌م بزم بورامز اویله‌مز سنك اوراکدن اویله‌کدن
سزك اوراکز بوك اویله‌سندن اور ر) کبی ✽ تنبیه ✽ کلمات مرقومه‌دن (ن سن) ضمیرلرینه (ا) حرف لاحق

اولدیغی صورتده آیدین اهالیسی اول ضمیرلری کالاول رفیق ایدوب (بنی سنی کوردی) مقامنده (بنه سنه
کوردی) دیرلر ودارالسلطنه سکنه‌سیله روم ایله وباقی اناطولی اهالیسی ضمیرین مرقومینی صورت مذکوره‌ده
علی غیرالقیاس تفخیم ایدرلر بوصورتده (بنه سنه) ضمیرلرینك شطر اخیری اولان نون مفتوحه‌یی وکذا (اونه
بونه شونه) اسملرنده‌کی نون مجتلبهٔ مفتوحه‌یی کندویه مخرججه متقارب وصفاتجه متناسب اولان کاف نونیه هیئتنده
وفتحه‌لری اولان هاء رسمیه‌یی دخی الف رسمیه صورتنده ترسیم وترقیم ایتمز یعنی اسماء خمسهٔ مرقومه‌یی (بڭا سڭا
اوڭا بوڭا شوڭا) صورتلرنده یازمز وخاصة (بنه سنه) ضمیرلرینی (باڭه ساڭه) شکللرنده یازمز کلمات ترکیه‌نك
کیفیات تغیرینه عدم معرفتدن وقانون املایه عدم رعایتدن نشأت ایلدیکی ظاهر اولور وضمیر متصل مضاف الیه
یعنی (م مز سڭ سڭز سی) ضمیرلری اقسام کلماتدن کافهٔ نکراته لاحق اولدیغی کبی معارفدن (اورا اویله)
ضمیرلرینه و (بورا شورا بویله شویله) اسم اشارتلرینه دخی لاحق ومتصل اولور (بنم اورام اویله‌م سنك
شویله‌کدن شونك شویله‌سندن سزك بوراکزدن اونك اوراسندن ایودر) کبی ✽ تنبیهات ✽ ✽ تنبیه اول ✽
(سی) ضمیر غائبی ساکن الاواخر کلماته لاحق اولدیغی صورتده سینی حذف وکسره‌سنی حرف ساکنه نقل لازم
ایدیکی (زیدك قوزوسی آتی خانه‌سی اوی کوله‌سی اوغلی) کبی و (صو) اسمنه لاحق اولدیغی صورتده
سینی یایه قلب اولندیغی (صویی) کبی وامر حاضردن وجه مخصوص اوزره مصاغ اسم مصغره لاحق اولدیغی
صورتده سینی کسره‌سیله بیله منویا حذف اولندیغی (کوله‌سی کولومسه‌یه‌سی کلدی) کبی حروف مقلوبه
وحروف محذوفه بابلرندن ظاهر وآشکار اولور ✽ تنبیه ثانی ✽ (سی) ضمیری اداة جمع اولان (لر) حرفندن
صکره کلماته لاحق اولمغله ضمیر غائب مضاف الیهده جمع ضمیری اولدیغی مستبان اولور (بونك اغاسی اغالری
بونلرك اغاسی اغالری بونلردر) کبی ✽ تنبیه ثالث ✽ (بوآت بنم بزم اغانك) مثاللرده‌کی میم وکاف ساکنه‌لر
(کوله‌م اغاڭ) مثاللرده‌کی میم وکاف ساکنه‌لر کبی معنای اضافتی افاده ایدرلرسه‌ده صورت اولاده میم وکاف
لاحق اولدقلری کلماته کلمهٔ اخرانك اضافت واختصاصنی افاده واشعار ایتملریله لام تخصیص عربیه مثللی حرف
اضافت وتخصیص اولدقلری وصورت ثانیه‌ده لاحق اولدقلری کلمات کندولرینه منسوب ومضاف اولملریله
ضمیر مضاف الیه اولدقلری حروف معانی بابندن ظاهرو نمایان اولور وضمیر متصل مسندالیهك قسم اولی اولان
(اڭ ام لم وز سڭ سڭز) ضمائردن (اڭ) ضمیری انجق امر حاضره وباقیلری اداة غیبتدن (اه) حرفیله
مطرف امرغائبه لاحق ومتصل اولورلر (اوقویاز اوقویڭ یازڭ اوقویه‌یازه اوقویه‌یم یازه‌یم اوقویه‌لم
یازه‌لم اوقویه‌وز اوقویه‌سڭ یازه‌سڭ اوقویه‌سڭز یازه‌سڭز) کبی شوقدرکه ممالك عثمانیه‌ده مستعمل لغتده متکلم
مع الغیر ایچون (لم) ضمیرینی وجغتای لغتنده (وز) ضمیرینی استعمال ایدرلر ✽ تنبیه ✽ (اڭ ام) ضمیرلرنده‌کی
همزهٔ مکسوره‌لری بعض صورتده یایه قلب ایله وبعض صورتده حذف ایله ضمیرین مذکورینی تخفیف واجب
اولدیغی حروف مقلوبه بابندن مستبان اولور وضمیر متصل مسندالیهك قسم ثانیسی اولان (م ڭ ق یا ڭ ڭز)
ضمائری لغت فصیحه ومشهوره‌ده انجق (ایدی ایسه) فعللرینه لاحق اولور نته‌که انفا ذکر اولندی
وبعض تراکه بیننده متداول لغتده ضمیر متکلم مع الغیر اولان (ق یا ك) ضمیری فعلین مرقومینه الحاق
اولندیغی کبی قسم ثالثك لاحق اولدیغی اتی البیان کلماته دخی الحاق وایصال اولنور (وقورق یازه‌رق کاورك
کیده‌رك) کبی وضمیر متصل مسندالیهك قسم ثالثی اولان (ام از سڭ سڭز) ضمائری اقسام کلماتدن (ایمش)
فعلنه وفعل حالیه ومستقبلاره وفعل مربع النسبه‌یه وصفاته واسماء مشتقه‌یه واسماء اعیان غیر مشتقه‌یه واسماء اعیاندن
خبر وقوعی صحیح وجائز اولان اسماء معانیه وبالاده ذکر اولندیغی اوزره ضمائر منفصله‌یه لاحق ومتصل اولورلر
(بن ایمشم سن ایمشسڭ بز یازمشز سز سویلمشسڭز بن سویلیورم سن دیکمیورسڭ بز اغلرز سز اچیمزسڭز
بن سویلیه‌جکم سن کوله‌جکسڭ بز سویلملیز سز اکله‌مالیسڭز بن یازم سن بوزانسڭ بز یازیجیز سز اوقویجیسڭز

ن جوشدوم سن شاشیندك بز بویله یز سزاویله سکز) کبی ✻ تنبیه ✻ (از) ضمیرینك همره‌سنی دخی بعض صورتده یایه قلب ایله وبعض صورتده حذفله ضمیر مذکوری تخفیف واجب ایدیکی حروف مقلوبه باپندن مستبان اولور ✻ یدنجی باب ✻ اسماء اشارتك انواع واحکامی بیانده‌در معلوم اوله که اسم اشارت ضمیر منفصل مثللی اوچ صنفدر ✻ صنف اول ✻ مکانك غیری محسوس مشاهدك انجق ذاتنه حساً اشارته وضع وتعیین اولنان (بو شو) اسملریدر ✻ صنف ثانی ✻ مکان محسوس مشاهدك ظرفیتی اعتبار اولنمیه‌رك یالکز ذاتنه حساً اشارته وضع وتعیین اولنان (بوراشورا) اسملریدر ✻ صنف ثالث ✻ علی الاطلاق محسوس مشاهدك وصفیله بیله ذاتنه حساً اشارته وضع وتخصیص اولنان (بویله شویله) اسملریدر واصناف ثلثه‌دن هر بری اشعار اولندیغی اوزره ایکیشر قسمدر ✻ قسم اول ✻ قریبه اشارته موضوع اولان (بو بورا بویله) اسملریدر (بو آدم بوراده بویله بر ایش ایتدی بونلر بورالری بویله‌جه کوردیلر) کبی ✻ قسم ثانی ✻ بعیده اشارته موضوع اولان (شو شورا شویله) اسملریدر (شو آدم شوراده شویله کیمسه‌یی تجهیل ایتسون چوق شی شونلر شورالری کوردیلر شویله‌لرك صوکی چیقمز) کبی ✻ خصیصتان ✻ خصیصهٔ اولی ✻ قریبه اشارته تعیین اولنان اسماء ثلثهٔ مذکوره‌دن انجق (بو) اسمنه حروف معانیده ذکر اولندیغی اوزره (اش) حرفی داخل اولوب مشارالیه قریبی برقات دخی تقریب ایتمکله داة تقریب اولور (اشبو آدم عارفدر) کبی ✻ خصیصهٔ ثانیه ✻ بعیده اشارته موضوع اولان اسماء ثلثهٔ مذکوره‌یه یعنی (شو شورا شویله) اسملرینه (دی) حرفی داخل اولوب مشارالیه بعیدی برقات دخی تبعید ایتمکله اسم اشارت عربیه حرف خطابدن اول لاحق اولان لام ساکنه ومکسوره مثللی اداة تبعید اولور (دی شو آدم دی شوراسی دی شویله کیمسه) کبی شوقدرکه (دی) حرفی مشارالیهك بعدی نسبتنده مد واشباع اولنور

مقصد ثانی

امر حاضر مجردك وامر حاضر مزید فیهلرك انواع واقسامنی واحوال واحکامنی مبین مسائلدرکه اون بربابه طرح وتقسیم اولنمشدر ✻ برنجی باب ✻ امر حاضر مجردك اقسام واحکامی بیانده‌در (توطئه) اولا معلوم اوله که علم لغت الفاظ مفرده وکلماتك معانیلرینی تفسیر وتعریف ایچون ترتیب وتألیف اولنمش اولدیغندن وکلمات اشتقاقیه فعلیه اقسامندن مصدرك معناسی دخی بسیط بولندیغندن علم مرقومده مصدر اصل ومرجع اتخاذ اولنمش وعلم اشتقاق لفظ مفردك معناسنه مناسب اولان معانیٔ متنوعهٔ مطلوبه‌یی علی وجه الاختصار تحصیل وتأدیه غرضیله صیغه‌سنی صیغ مختلفه‌یه تبدیل وتحویل ایتمه‌نك طریقنی افاده واعلام ایچون تأسیس وتصنیف اولنمش اولدیغندن کلمات اشتقاقیه فعلیه‌دن هرقنغیسی حروف زوائددن مجرد وخالی ایسه یعنی بسیط ایسه علم مذکورده اصل ومرجع اتخاذ اولنمق افاده وافهامه انسب والیق واخذ تلقیه اقرب واوفق کورنمش وباندن مستغنی اولدیغی اوزره کلمات اشتقاقیه فعلیهٔ عربیه اقسامندن ماضی غائب معلوم ثلاثی ورباعی مجردلر کرك حقیقة کرك حکما زوائددن خالی وعاری اولدیغی مثللی کلمات اشتقاقیه ترکیه اقسامندن امر مخاطب معلوم وجودی دخی یعنی امر حاضر مجرد دخی یاحقیقة ویاخود کلمات اشتقاقیه فعلیهٔ سائره‌یه نسبتله زوائددن خالی اولدیغندن کلمات اشتقاقیهٔ فعلیهٔ عربیه‌نك کیفیات تغیر وتحولنی بیان حقنده ماضیٔ مزبور عندالکوفیین (*) اصل ومرجع اتخاذ اولندیغی مثللی کلمات اشتقاقیهٔ فعلیهٔ ترکیه‌نك

(*) مختار کوفیینی وجوه ترجیح بیاننده ائمهٔ لغتدن بویله برمسکت توجیه کورلمشدر (نکتهٔ نفیسه) هرشخصك اخلاق خفیه واحوال جبلیه‌سی وعلی الخصوص صفت غالبه‌سی کلامندن بللی اولدیغی مثللی طوائف مختلف الالسنه‌دن هرصنف طائفه‌نك کندولرینه مخصوص اولان احوال طبیعه‌لری وخصوصا صفت غالبه‌لری دخی لغت ولسانلرینك کیفیت نظامندن جلی وبللی اولمغله معانیٔ مضمرهٔ مختلفه‌یی بالسهوله افاده وتحصیله وسیله اولان کلمات اشتقاقیه فعلیه‌دن ماضی صیغه‌سنك لسان عربیده وامر حاضر صیغه‌سنك لسان ترکیده اصل ومرجع واول ما وضع اولمسندن عرب عربانك صفت غالبه‌لری احوال ماضیه‌یی اخبارك لوازم ومقتضاسندن اولان ضبط اخبار واطلاع اسرار وفرط ذکا حالتلری وبزم صفت غالبه‌مز دخی امرك لوازم ودواعیسندن اولان استعلا وقهر وامتلا کیفیتلری اولدیغی بللی اولور.

کیفیات تغیر وتحولنی افاده وایذان بابنده دخی امر حاضر مذکور اصل ومشتق منه اعتبار ومعانیلرینی تفسیر وتعریف خصوصنده مصدرك اصالتی صورتی اختیار اولنمشدر ثانیا معلوم اوله که کلمات اشتقاقیه فعلیهٔ عربیه اقسامندن ماضی مزبورك معناسنه مناسب معانی متنوعهٔ مطلوبه‌یی علی وجه الاختصار کسب وتحصیل ایچون صیغه‌سنی صیغ مختلفه‌یه تبدیل وتحویل ایتمه‌نك محصولی ماضی مرقومك متضمن اولدیغی معانی ثلثه‌دن یا انجق ماده‌سنك مدلولی اولان حدثی ویاهیئتنك مدلولی اولان نسبت تامهٔ خبریه ایله زمان ماضیی ویا مدلولات ثلثه‌نك مجموعنی تغییر وتبدیل ایچون اولماضینك یا اولنده ویا اخرنده ویا فاسیله عینی بیننده ویا عینیله لامی بیننده ویامحال اربعهٔ مذکوره‌نك ایکیسنده ویا اوچنده یا (الیوم تنساه) حرفلرندن ویاخود عینی ویا لامی جنسندن بردن درده قدر حرف زیاده ایدرك ویا ماضیٔ مرقومك حرکاتندن برینی ویا ایکیسنی تبدیل ایدرك ویا حرکاتندن برینی حذف واسقاط ایدرك ویاخود امور ثلثهٔ مذکوره‌نك ایکیسنی ویا اوچنی اجرا ایلیه‌رك صیغه‌سنی صیغ مختلفه‌یه تحویل ایتمکدر بوصورتده اشتقاق فعلی عندالکوفیین (احادی ثنائی ثلاثی) قسملرینه منقسم اولور وکلمات اشتقاقیه فعلیهٔ ترکیه اقسامندن امر حاضر مرقوم دخی سبب مرقومدنناشی اصل ومشتق منه اولمغله امر مذکورك معناسنه مناسب معانیٔ متنوعهٔ مطلوبه‌یی کسب وتحصیل ایچون صورتنی قوالب مختلفه‌یه اصاغه وافراغ ایتمه‌نك محصولی دخی اول امرك متضمن اولدیغی معانی ثلثه‌دن یا انجق حدثی ویا انجق نسبتی ویا نسبتله بیله زمانی ویاخود معانی ثلثه‌نك مجموعنی تغییر وتبدیل ایتمك ایچون امر مزبورك انجق اخرینه حروف بسیطه ومرکبه‌دن بردن یدی‌یه قدر حروف زیاده ایدرك (سویلشدرتدرلیه‌جك) کبی وخاصة نسبت امریه ایله زمانی تغییر ایتمك ایچون یا اخرنده حرکه زیاده ایدرك (یاز یازی قوش قوشو اول اولو قورق قورقو) کبی ویا اخرنده‌کی حرکه‌یی تبدیل ایدرك (قاپه قاپو بلله بللی طوزسه طوزسی) کبی ویا اخرندن حرکه‌یی حذف واسقاط ایلیه‌رك (بوشه بوش بواشی بواش) کبی صیغه‌سنی صیغ مختلفه‌یه تبدیل وتحویل ایتمکدر بوصورتده اشتقاق فعلی ترکی انجق احادی اولور ثالثا معلوم اوله که مارالذکر ماضی عربینك متضمن اولدیغی معانی ثلثه‌دن نسبتله زمان هم اولماضیده طریق مذکور اوزره حرف زیاده ایتمکله متغیر اولور (عَلِمَ عالَمَ عَلِیمَ عَلّامَ نَصَرَ نَصَارَ اَنْصَرَ مُنْصَرَ) کبی وهم اولماضینك حرکه‌سنی تبدیل ایتمکله متغیر اولور (حَسَنَ حَسُنَ عَجِلَ عَجَلَ) کبی وهم حرکه‌سنی اسقاط ایتمکله متغیر اولور (صَعُبَ صَعْبَ قَتَلَ قَتْلَ) کبی ومعانی ثلثهٔ مذکوره‌دن حدث ایسه یااول ماضیده حرف زیاده ایتمکله متغیر اولور (کَرُمَ اَکْرَمَ کَرَّمَ کَسَرَ اِنْکَسَرَ خَرَجَ اِسْتَخْرَجَ) کبی ویا اولماضینك بعض حرکه‌سنی تبدیل ایتمکله متغیر اولور (کَسَرَ کُسِرَ عَلِمَ عُلِمَ) کبی بوصورتده حرکه مبدلهٔ اشتقاقیه دخی حروف زائدهٔ اشتقاقیه مثللی ماضیٔ مرقومك متضمن اولدیغی معانیٔ ثلثه‌دن بعض صورتده حدثی وبعض صورتده نسبتله زمانی تغییر ایتمکین هر بری ایکیشر نوع اولوب برنوعی مغیر الاحداث وبرنوعی مغیر النسبه اولور اما امر حاضر ترکینك متضمن اولدیغی معانی ثلثه‌دن نسبتله زمان انفا بیان اولندیغی اوزره کاه اخرینه حرف زیاده ایتمکله وکاه حرکه زیاده ایتمکله وکاه اخرنده‌کی حرکه‌یی تبدیل ایتمکله وکاه اولحرکه‌یی اسقاط ایتمکله متغیر اولدیغندن حرکات وسکنات اشتقاقیه انجق مغیرة النسبه اولوب معانی ثلثه‌دن حدث ایسه امر مرقومك اخرنده انجق حرف زیاده ایتمکله متغیر اولدیغندن ذکر اولنان درت نوع علامات اشتقاقدن انجق حروف اشتقاقیه ایکی نوع اولور ✻ نوع اول ✻ امر حاضر مجردك متضمن اولدیغی معانی ثلثه‌دن انجق حدثی تغییر ایدوب بردن التی‌یه قدر اجتماعلری جائز اولان اشبو (ش ن س مسه ر رز ت در ل مه) حرفلریدر (سویلش اران اغسه کولومسه اوچور امزر اوقوت یازدر یازل یازمه کورشدرتدرلسون) کبی پس ذکر اولندیغی اوزره حروف عشرهٔ مذکوره لاحق اولدقلری امر حاضرلرك متضمن اولدقلری معانی ثلثه‌دن احداثی تغییر ایتمکله حروف مغیرة الاحداث اسمیله واولحروف ایله

مطرف امر حاضرلر دخی مزید فیها اولملریله تخفیفا مزیدات نامیله تسمیه اولنمشلردر که هر برینک احوالی ابواب آتیه‌ده مفصلا ذکر و بیان اولنه‌جقدر نته‌که ائمهٔ لغت عربیه ماضی مجرد عربینک متضمن اولدیغی حدثی تغییر ایدن حرفلرك بولندیغی ماضیلره ومشتقاتنه (مزیدات) تسمیه ایتمشلردر ❁ نوع ثانی ❁ امر حاضر مرقومك متضمن اولدیغی معانی ثلثه‌دن یا انجق نسبت امریه‌یی ویا نسبتله بیله زمانی تغییر ایدوب اجتماعلری ممتنع اولان اشبو (اِیجی اِه جق یا اه جك اِش اِن اِیُور تی تُمجْ ج جه د ر ز سُو سَق ق یاك قه یاكه قی یاكی قِجْ یاكِجْ قَنْ یاكَنْ قون قین یا کون کین قو که م مه مُیجْ مَجْ مور مَقْ یامَكْ مِقْ یامِكْ ملی مال یا مان ن) حرفلریدر که سماعاً وقیاساً امر حاضر مجرد ومزیدلره منفرد الاحق اولوب اول امرلرك متضمن اولدیغی معانی ثلثه‌دن گاه انجق نسبتی وگاه نسبتله بیله زمانی تغییر ایتمکله (حروف مغیرة النسبه) اسمیله تسمیه اولنمش و بو حرفلرك لحوق وانضمامیله امر حاضر مجرد ومزید فیهلردن مأخوذ اولان اوتوز ایکی نوع مشتقاتك صیغ مختلفه‌سی بطریق الاشتراك والترادف اون سکز نوع معانی کلیه‌ده مستعمل اولمغله مشتقات مرقومه تقسیمات متداخله ایله اون سکز قسمه تقسیم وهر قسم بر اسم ایله توسیم اولنمشدر شویله که برقسمنه مصدر تسمیه اولنمشدر که (مصدر اصلی) و (مصدر مخفف) و (مصدر مؤکد) قسملرینه منقسمدر (یازمق سویلك یازمه سویله یازمقلق سویلکلك) کبی وبرقسمنه حاصل مصدر ومصدر نوعی تسمیه اولنمشلر (یازش سویلیش) کبی وبرقسمنه فعل حالی تسمیه اولنمشدر (یازیور سویلیور) کبی وبرقسمنه مستقبل مرجو النسبه تسمیه اولنمشدر (یازارسویلمز) کبی وبرقسمنه مستقبل مجزوم النسبه تسمیه اولنمشدر (یازه‌جق سویلیه‌جك) وبرقسمنه مستقبل مؤکد النسبه تسمیه اولنمشدر (یازیسردر) کبی وبرقسمنه فعل مربع النسبه تسمیه اولنمشدر (یازملی) کبی (اکلرم یازملیدر یازملی‌ها یازملیده حالنی کورملی) کبی وبرقسمنه صفت حادثه تسمیه اولنمشدر (یازان) کبی وبرقسمنه مبالغه صفت حادثه تسمیه اولنمشدر (یازیجی اوقویجی) کبی وبرقسمنه صفت ثابته تسمیه اولنمشدر (قریق کسك قرقین کسکین اولقون دوشکون یورقه صاغلام ششمان اوزون) کبی وبرقسمنه مبالغه صفت ثابته تسمیه اولنمشدر (کولج اوصانقج اوشانکج اوتانقن اوشانکن صولوغن یوروکن کزانتی) کبی وبرقسمنه اسم مصدر تسمیه اولنمشدر (قرارتی قیرارتی بولانتی بورونتی قازانج سونج یاقشیق اسنك طالقه صایق کورکی اویقو الیم صاتیم اولوم دیریم) کبی وبرقسمنه مبالغهٔ اسم مصدر تسمیه اولنمشدر (اولاد صاغناق کورەنك) کبی وبرقسمنه اسم موصوف تسمیه اولنمشدر (ایلنتی توتسو صاریق سکاك الق ویرکی طاقیم یاغمور یاکلنمج طالقج) کبی وبرقسمنه اسم مکان فعل تسمیه اولنمشدر (اقنتی بکید قوناق قیشلاق کزاك سیراك بورقج صوقوم یاتیم اتلامیج طولامیج بیرتج باصه‌مق طوته‌مق قاچه‌مق اغمان کسمان) کبی وبرقسمنه اسم زمان فعل تسمیه اولنمشدر (یانسو) کبی وبرقسمنه اسم آلت فعل تسمیه اولنمشدر (قیساج طیقاج بیچاق کورك الك بیجقی سوزکی قاشاغی بیله‌کی یاتلانقج سوزکج) کبی وبرقسمنه اسم اثر فعل تسمیه اولنمشدر (قیرپنتی کسنتی قرنتی سپورونتی یونقه جکندم دیلیم جکنده‌مك قیمق کسمك قوصمق) کبی اشبو اون سکز قسمدن هر برینك احوالی دخی مقصد ثالثده بر بابده مفصلا ذکر و بیان اولنه‌جقدر وبوده معلوم اوله که افعال ناقصه‌دن (ایدی ایمش ایسه) فعللری امر حاضره لاحق اولدقلری صورتده هر بری حروف مغیرة النسبه منزله‌لرنده اولمغین وبوسببدن امر حاضر ایله افعال ثلثه‌دن مرکب اولان فعللر من جهة المعنی بسیط اولمغین امر حاضر ایله (ایدی) فعلندن مرکب اولان فعله (ماضی محسوس النسبه) و (ایمش) فعلندن مرکب اولان فعله (ماضی منقول النسبه) و (ایسه) فعلندن مرکب اولان فعله (فعل مثلث النسبه) تسمیه اولنمشدر (یازدی یازمش یازسه) کبی بونلرك دخی احوالی مقصد ثالثده مار الذکر اون سکز نوع مشتقات بسیطه دنصکره اوچ بابده ذکر اولنه‌جقدر

امر حاضر مجرد عرفینك اقسامی

ایمدی امر حاضر مجرد مقدمه‌ده ذکر اولندیغی اوزره یا مجرد حقیقیدر ویا مجرد عرفیدر امر مجرد حقیقی بنفسه نسبت امریهٔ خطابیه‌یه دلالت ایده (کول آغله ارا بول اوقو یاز یی ایچ) کبی امر مجرد عرفی حروف امریه اسمیله مسمی اشبو (ت ده ر رقه یارکه سه سُر ق یاك قُریا کُر ل له لن مسه ن وار) حرفلرینك انضمامیله نسبت امریهٔ خطابیه‌یه دلالت ایده (کوزت اوکرت قیجرده قفشده وزرده قسلده اور بارقار قارار صارار یادرقه اسرکه صوسه بغسه اقسر اوکسور اجق بکك کوزك فشقر خشقر پوسکر توسکر دریل ازال چوغال کوزله صوله هارله قاره‌له صابونله حرکه‌له غیرتلن ممزلن کورمزلن بیلمزلن یرامزلن ازمسه طاتلیمسه اوکرن کوجن صوار) کبی وینه مقدمه‌ده اشعار اولندیغی اوزره مار الذکر اون نوع حروف مغیرة الاحداثدن ومغیرة النسبه‌دن قیاسی قسملرینك کافه‌سی وسماعی قسملرینك چوغی و (ایدی ایمش ایسه) فعللری امر مجرد عرفی‌یه دخی لاحق ومتصل اولملریله امر مجرد حقیقیدن اصاغه اولنان مزیداتك ومار الذکر یکرمی بر نوع مشتقاتك پك چوغی امر مجرد عرفیلردن دخی اصاغه و افراغ اولنورلر پس بوسببدن امر مجرد حقیقی مشتق منه حقیقی وامر مجرد عرفی مشتق منه اضافی اولور وبوده مخفی اولمیه که اون درت نوع حروف امریه‌دن (ده سه قُریا کُر) حرفلری انجق اصواته و (له لن) حرفلرندن ماعداسی انجق اسماء ترکی الاصله و (لن) حرفی هم اسماء ترکی الاصله وهم اسماء منقوله‌یه و (له) حرفی هم اسماء ترکی الاصله وهم اسماء منقوله‌یه وهمده اصواته لاحق اولور ❁ ایکنجی باب ❁ امر حاضر مزید فیه الشینك احوال واحکامی بیانده‌در معلوم اوله که امر حاضر مزید فیه الشین شول امر حاضر مجرد حقیقی وعرفیدر که اخرینه حروف مغیرة الاحداثدن (ش) حرفنك یعنی شین ساکنه‌نك سماعا لحوق وانضمامیله متضمن اولدیغی حدث تغیر ایدرك اتی البیان التی نوع حدثه تبدل وتحول ایده تفصیلی بوکه امر مزید فیه الشینی بحسب السماع یا فاعل واحده اسناد جائز اولور ویاخود فواعل متعدده‌یه صریحاً ویا ضمناً اسناد لازم اولور ومتعدده اسناد لازم اولدیغی صورتده اول فواعل متعدده‌نك اصل فعلده مشارکتلری اولمغله مشارکت مرقومه یا معیت ومساوات طریقیله‌در ویا مقابله ومغالبه طریقیله‌در وصور ثلثه‌ده امر مزید فیه الشین یا امر مجرد لازمدن مشتقدر ویا مفعول غیر لازم التعقله متعدیدن مشتقدر ویا مفعول لازم التعقله متعدیدن مشتقدر ویاخود مفعولین مرقومینه متعدیدن مشتقدر ایمدی مزید فیه الشینی فاعل واحده نسبت جائز اولدیغی صورتده اول مزید فیه الشین اگر لازمدن ویاخود مفعول غیر لازم التعقله متعدی اولان امر مجرددن مشتق ایسه شین مرقومه اول مجردك متضمن اولدیغی حدثی کماله ابلاغ ایتمکین اداة مبالغه حدث اولور (قوغاقیرذی قیرشدی ایش کوجادی کوجلشدی اوجاق طوندی طوتشدی یاره‌بندی بتشدی زید بورالره چیقدی چیقشدی) کبی واگر مفعول لازم التعقله متعدی امر مجرددن مشتق ایسه متضمن اولدیغی حدثی هم کماله ابلاغ وهمده مفعول مرقومی اقتضادن منع ایتمکله هم اداة مبالغه حدث وهم اداة لزوم اولور (زید بکری صیقدی صیقشدردی بکر خالدی ارادی صوردی اراشدردی صورشدردی) کبی واگر ایکی نوع مفعوله متعدی امر مجرددن مشتق ایسه متضمن اولدیغی حدثی هم ینه کماله ابلاغ وهمده مفعول لازم التعقلی اقتضادن منع ایتمکله هم ینه اداة مبالغه وهمده من وجه اداة لزوم اولور (زید اتکنی چاموره بولادی زیدك اتکی چاموره بولاشدی اتکینی ایاغنه طولادی اتکی ایاغنه طولاشدی) کبی ومزید فیه الشینی ولو ضمنا فواعل متعدده‌یه اسناد لازم اولوب اول فواعلك اصل فعلده مشارکتلری یعنی امر مجردك متضمن اولدیغی حدثده مشارکتلری معیت ومساوات طریقیله اولدیغی صورتده اگر لازمدن ویا مفعول غیر لازم التعقله متعدی امر مجرددن مأخوذ ومشتق ایسه شین مرقومه اول امر مجردك متضمن اولدیغی حدثك هم فواعل متعدده بینلرنده معیت ومساوات طریقیله مشترك ایدیکنی وهمده ابلغ ایدیکنی اشعار ایتمکله هم اداة مشارکت معیه وهم اداة

مبالغه حدث اولور (ایکله ایکلشك باق باقیشك کول کولشك اغله اغلشك) کبی واکر مفعول لازم التعلقه متعدی امر مجرددن مشتق ایسه شین مرقومه اولحدثك هم فواعل بیننده وجه مذکور اوزره مشترك ایدیکنی اشعار وهم مفعول مرقومی اقتضاسنی سلب ایتمکله هم اداة مشارکت معیه وهم اداة لزوم اولور (زیدی بوراده اکله بکله بوراده اکلشك بکلشك) کبی واکر مفعولین مرقومینه متعدی امر مجرددن مشتق ایسه شین مزبوره اولحدثك هم ینه فواعل بیننده مشترك ایدیکنی اشعار وهمده انجق مفعول لازم التعلقی اقتضاسنی سلب ایتمکله هم اداة مشارکت معیه وهم من وجه اداة لزوم اولور (بونلری بورایه طوپلا بورایه طوپلشك) کبی ومزید فیه الشینی فواعل متعدده‌یه ولو ضمناً اسناد لازم اولوب اول فواعلك اصل فعلده یعنی امر مجردك متضمن اولدیغی حدثده مشارکتلری بطریق المقابله والمغالبه اولدیغی صورتده اکر امر مجرد لازمدن مشتق ایسه شین ساکنهٔ مذکوره اول حدثك ابلغ ایدیکنی دخی اشعار ایتمکله هم اداة مشارکت بطریق المقابله وهم اداة مبالغه حدث اولور (قوش قوشوشك) کبی واکر مفعولین مذکوریندن برینه متعدی امر مجرددن مشتق ایسه شین مرقومه اولحدثی متعدی اولدیغی مفعولی اقتضادن دخی سلب ایتمکله هم ینه اداة مشارکت بطریق المقابله وهم اداة لزوم اولور (زیدی جك زید ایله چکشك بکری بوز کوردوك بکر ایله بوزشك کوروشك دوکوشك خالده فسلده خالد ایله فسلده شك) کبی واکر ایکی نوع مفعوله متعدی امر مجرددن مشتق ایسه شین مرقومه اول حدثی مفعول غیر لازم التعلقی اقتضادن سلب ومنع ایتمکله هم ینه اداة مشارکت بطریق المقابله والمغالبه وهم من وجه اداة لزوم اولور (بوسوزی زیده سویله بوسوزی زید ایله سویلش سز سویلشك) کبی (مسه) شین مرقومه اداة مشارکت بطریق المقابله والمغالبه اولدیغی صورتده اکر اصل فعلده مشارك اولان متعددن هربری صریحاً فاعل اولورسه قنغیسنك بادیٔ فعل اولدیغی بیلنمز (بونلر قوشوشسونلر چکشسونلر سویلشسونلر) کبی واکر اول متعدددن بری صریحاً ودیکری ضمناً فاعل اولورسه فاعل صریحك بادیٔ فعل اولدیغی مستفاد اولور (زید عمرو ایله قوشوشسون بونلر اونلر ایله کورشسون بکر ایله شویلش) کبی ❊ تنبیه ❊ شین ساکنه‌نك لاحق اولدیغی امر متحرك الاخر اولدیغی صورتده اول متحرکات علی حاله ابقا اولندیغی (اراشدر سویلشدر اغله‌شه‌لم طولاشمه) کبی وساکن الاخر اولوب ماقبلی مضموم اولدیغی صورتده اول ساکنك ضمه ایله تحریك اولندیغی (کولوشك کوروشك) کبی وماقبلی مکسور ویا مفتوح اولدیغی صورتده حرف اخیر ساکنك کسره ایله تحریك اولندیغی (کیریشك چکیشك) کبی تلفظات واقعه‌دن ظاهر اولور ❊ اوچنجی باب ❊ امر حاضر مزید فیه (سه) نك احوال واحکامی بیاننده‌در معلوم اوله که مزید فیه (سه) شول امر حاضر مجرددر که بحسب السماع اخرینه (سه) حرفنك لحوقیله متضمن اولدیغی حدث تغیر وکندوسندن اقل واصغر حدثه تبدل ایده (اغ اغسه) کبی بحسب اللغه اغارجم اول دیمکدر (فائده) سه حرفی امره لاحق اولوب امرك متضمن اولدیغی حدثی تقلیل ایله تغییر ایتمکین حروف مغیرة الاحداثدن اداة تصغیر حدث اولدیغی کبی بحسب السماع بعض اسمه دخی لاحق اولوب اول اسمده هم نسبت امریه خطابیه‌یی احداث وهم نسبت امریه‌نك مرجعی اولان معنای طلبی تصغیر ایتمکله اداة امر مصغر الطلب دخی اولور (صوسه طوزسه یمسه) کبی بونلر صویه طوزه اسیرجم اول یم دیر کبی اول معنالر بیننده‌در ❊ دردنجی باب ❊ مزید فیه (مسه) نك احوالی بیاننده‌در معلوم اوله که امر حاضر مزید فیه (مسه) شول امر حاضر مجرددر که بحسب السماع (مسه) حرفنك لحوق وانضمامیله متضمن اولدیغی حدث تغیر وکندوسندن اقل حدثه تبدل وتحول ایده (کولومسه قیلامسه) کبی کولرجم قیلارجم اول دیمکدر (فائده) مسه حرفی امره لاحق اولوب امرك متضمن اولدیغی حدثی تغییر وتصغیر ایتمکله حروف مغیرة الاحداثدن اداة تصغیر حدث اولدیغی کبی بحسب السماع بعض اسمه دخی لاحق اولوب اول اسمده نسبت امریه خطابیه‌یی احداث ونسبت امریه‌نك مرجعی اولان طلبی تصغیر ایتمکله مار الذکر (سه) حرفی کبی

اداة امر حاضر مصغر الطلب دخی اولور (ازمسه آجیمسه اکشیمسه طاتلیمسه) کبی اشبو ایکی حرفك کافه احوالی باب تصغیرده مفصلاً بیان اولنه‌جقدر ❊ بشنجی باب ❊ مزید فیه النونك احوال واحکامی بیاننده‌در معلوم اوله که امر حاضر مزید فیه النون شول امر حاضر مجرد ومزید فیه (سه) ومزید فیه (مسه) درکه اخرینه حروف مغیرة الاحداثدن نون ساکنه‌نك سماعاً وقیاساً لحوق وانضمامیله متضمن اولدقلری احداث تغیر ایدرك هر بری اتی البیان بش نوع احداثه تبدل ایده تفصیلی بودرکه حروف معانی بابنده اجمالاً بیان اولندیغی اوزره نون ساکنه بحسب السماع بعض اسمه لاحق اولوب بعض صورتده اداة امر حاضر اولور (اوکران اوزان کوجان) کبی و بعض صورتده حروف مجتلبه‌دن اولور (بونلر اونلر) کبی و بحسب السماع والقیاس بعض امره لاحق اولوب بعض صورتده حروف مغیرة النسبه‌دن کاه اداة صفت ثابته اولور (اوزون آدم) کبی وکاه اداة اسم موصوف اولور (توتون) کبی و بعض صورتده حروف مغیرة الاحداثدن کاه انجق اداة تکثیر اولور (باقین کزین) کبی وکاه اداة تکثیر مع اللزوم اولور (اران کین) کبی وکاه اداة مطاوعت اولور (زیده کورون) کبی وکاه اداة لزوم اولور (صویون) کبی وکاه اداة مجهولیت اولور (بویله‌جه بلانسون اوقونسون بیلنسون) کبی شویله‌که نون ساکنه حروف مغیرة الاحداثدن اولدیغی صورتده لاحق اولدیغی امر حاضر یا مجرددر ویا مزید فیه (سه) ومزید فیه (مسه) در اکر مزید فیه (سه) ومزید فیه (مسه) اولورسه نون مرقومه انجق اداة مجهولیت اولور (زید بوندن اغسه‌دی بوندن اغسه‌نور بوراده کولومسه‌نور) کبی ومجرد اولدیغی صورتده یا لازمدر ویا مفعول غیر لازم التعلقه متعدیدر ویا مفعول لازم التعلقه متعدیدر ویا مفعولین مذکورینه متعدیدر اکر لازم ایسه یعنی امر حاضر مزید فیه النون امر مجرد لازمدن مشتق ایسه بو صورتده مزید فیه النون یا مجرد مشتق منهك فاعلنه مسنددر ویاخود (ایله این ده دن) حرفلریله مطرف مفاعیل ومتعلقات فعلدن برینه مسنددر اکر فاعلنه مسند ایسه نون ساکنه مشتق منهك متضمن اولدیغی حدثی تکثیر ایتمکله اداة تکثیر فعل اولور (بوراده کزین) کبی که چوق کز دیمك اولور واکر متعلقات مذکوره‌دن برینه مسند اولورسه مزید فیهك متضمن اولدیغی حدث اولمتعلقاتك صفتی اولمغله نون لاحقه اداة مجهولیت اولور (یاتقله اویونور کوندزین اویومز بوراده اویونور بویله دردن اولنمز) کبی واکر مفعول لازم التعلقه متعدی امر مجرددن مشتق ایسه بو صورتده مزید فیه النون یا ینه مشتق منهك فاعلنه مسنددر ویا ذکر اولنان مفعولنه مسنددر اکر فاعلنه مسند ایسه نون ساکنه ینه اداة تکثیر فعل اولور (زیده باق باقین) کبی هر طرفه باق دیمك اولور واکر مفعول مذکوره مسند اولورسه مزید فیه النونك متضمن ولدیغی حدث وجه اتی البیان اوزره اولمفعولك صفتی اولمغله نون لاحقه اداة مجهولیت اولور (زیده کولونسون بکره اغلنسون) کبی واکر مفعول لازم التعلقه متعدی امر مجرددن مشتق ایسه بو صورتده مزید فیه النون یا امر مجردك ینه فاعلنه مسنددر ویاخود مفعولنه مسنددر اکر فاعلنه مسند ایسه نون لاحقه بعض امرك متضمن اولدیغی حدثی مفعول مذکوری اقتضادن حجر ایتمکله انجق اداة لزوم اولور (اوکون یرنده چکنمه صابونلان) کبی بونلر کندیکی اوك بیرمه چکمه صابونله دیمك اولمغله بوطاقم افعال لازمه افعال منعکسه اولور و بعض امرك متضمن اولدیغی حدثی هم مفعول مذکوری اقتضادن حجر وهم اول حدثی بالاصاله ومفعول متروکی بالتبع تکثیر ایتمکله هم اداة لزوم وهمده اداة تکثیر فعل اولور (رو به‌یی کی کین) کبی که متعدد رو به کی دیمك اولور واکر مفعول مذکوره مسند اولورسه بو صورتده مزید فیهك متضمن اولدیغی حدث اولمفعولك صفتی اولمغله نون لاحقه کاه اداة مجهولیت وکاه اداة مطاوعت اولور شویله‌که مزید فیهك متضمن اولدیغی حدثك اول مفعول ایله قیامی امر مجردك متضمن اولدیغی حدث متعدینك انجق اولمفعوله تعلقی سببیله اولدیغی اشعار اولورسه نون لاحقه اداة مجهولیت اولور (کتاب اوقونسون طاش یوارلنسون اتاجلر طوبلنسون) کبی واکر مزید فیهك متضمن اولدیغی حدثك اولمفعول ایله قیامی هم امر مجردك

متضمن اولدیغی حدثك تعلق سببیله وهمده اول مفعولك قبولی سببیله اولدیغی اشعار اولنورسه اداة مطاوعت اولور
(زید عمروی کوردی عمروده زیده کوردی زید عمروی یوارلدی عمروده یوارلندی زید آدملری طوپله‌دی آدملرده
طوپلندی) کبی پس مفعول مرقوم صورت اولاده نائب فاعل وصورت ثانیه‌ده فاعل اولور واکر ایکی نوع
مفعوله متعدی امر مجرددن مشتق ایسه بوصورتده مزید فیه یا مشتق منهك فاعلنه مسنددر ویاخود مفعول لازم
التعقلنه مسنددر اکر فاعلنه مسند ایسه نون لاحقه امر مجردك متضمن اولدیغی حدثی هم مفعول لازم التعقلی
اقتضادن حجر وهمده اولحدثی بالاصاله ومفعول متروکی بالتبع تکثیر ایتمکله هم اداة لزوم وهم اداة تکثیر فعل
اولور (بونی زیده سویله زیده سویلن) کبی که زیده چوق سویله معناسنه‌در اکر مفعول لازم التعقلنه مسند
ایسه نون لاحقه بعض امرده اداة مجهولیت اولور (زید بونی عمروه سویلسون بوشیء عمروه سویلنسون) کبی
وبعض امرده اداة مطاوعت اولور (زید اتکینی اباغینه طولادی اتکده اباغنه طولاندی زید بکری چاموره
بولادی بکرده بولاندی) کبی ❊ تتمه ❊ مفعول لازم التعقل نائب فاعل اولدیغی صورتده فاعله مشابهت کامله‌سی
اولدیغندن اخرندن (ای) حرفنی حذف واجب اولور (زید بوسوزی عمروه سویلدی بوسوز عمروه سویلندی
بکر پاره‌یی عمروه ویردی پاره عمروه ویرلدی) کبی ومفعول غیر لازم التعقل ایله مارالذکر متعلقات نائب فاعل
اولدقلری صورتده اخرلرندن (اه ایله این ده دن) حرفلرینی حذف ممتنع اولور (زیده کولندی
باقیلدی عمرو ایله اوینانور کوندزین اوینور بوراده اویونز بودرتدن اولنور) کبی (تفرقه) نون ساکنه اداة
تکثیر واداة لزوم واداة مطاوعت اولورسه بحسب السماع انجق امر مجرده لاحق اولوب اول امرك حرف اخیری
ساکن ومتحرك اولمسی جائز اولور (اران کین کورون باقین) کبی وبرده اول نوندن صکره امره ادوات تعدیه‌دن
(در) حرفنی ولام ساکنهٔ مجهولیه‌یی ضم والحاق جائز اولور (اوکوندر اوکونیلور ارانیلورسویلنور بولاندرطولاندر
باقیندرمه) کبی اما نون ساکنهٔ مرقومه اداة مجهولیت اولدیغی صورتده بحسب القیاس امر حاضر مجرددن انجق
متحرك الاخر امرلر ایله لام ساکنه ایله مطرف امرلره لاحق اولور وبرده نون مجهولیه‌دن صکره امره مارالذکر
(در) حرفیله لام ساکنهٔ مجهولیه لاحق اولمز ❊ تنبیه ❊ نون ساکنه‌نك لاحق اولدیغی اسم وامر
حاضر متحرك الاخر اولدقلری صورتده علی حالهما ابقا لازم اولدیغی (بونلر اونلر اراندی سویلندی) کبی وساکن
الاخر اولدقلری صورتده اجتماع ساکنین علی غیر حده محذورینی دفع ایچون حرف اخیر ساکنی ماقبلی مضموم
ایسه ضمه ایله ماقبلی مکسور یا مفتوح ایسه کسره ایله تحریك لازم کلدیکی (کوروندی بیلندی باقندی) کبی تلفظات
واقعه‌دن ظاهر اولور ❊ التنجی باب ❊ امر حاضر مزید فیه الرانك احوالی بیاننده‌در معلوم
اوله که امر حاضر مزید فیه الرا شول امر حاضر مجرددرکه اخرینه بحسب السماع حروف مغیرة الاحداثدن راء
ساکنه‌نك لحوق وانضمامیله متضمن اولدیغی حدث تغیر وحدث دیکره تبدل ایده تفصیلی بوکه راء ساکنه حروف
معانی باننده اشعار اولندیغی اوزره هم بعض اسمه بحسب السماع لاحق اولوب اداة امر حاضر اولور (اَوَر بَارقَر
قارار اغار قیزار کوکار صارار) کبی وهم امر حاضره لاحق اولوب بحسب السماع حروف مغیرة الاحداثدن اداة
تعدیه اولور وبحسب القیاس حروف مغیرة النسبه‌دن اداة مستقبل وجودی مرجو النسبه اولور شوقدرکه راء
ساکنه اداة تعدیه اولدیغی صورتده لاحق اولدیغی امر حاضره مجرد هم ایکی حرفلی وهم حرف اخیری (ت
ج ش ق غ) حرفلرندن بری اولمق سماعاً لازم وواجب اولور (بِتِر بِتِر کیدر اوچور کوچور بِشر دوشور
چیقار طوغور) کبی واداة مستقبل اولدیغی صورتده باننده تفصیل اولنه‌جغی وجهله امر حاضر مجردك
ومزید فیهك بلا استثناء کافه‌سنه لاحق اولور (یازار چیقارتدرر) کبی ایمدی مزید فیه الرانك اصلی ومشتق منهی
اولان امر مجرد یا لازمدر ویا مفعول غیر لازم التعقله متعدیدر ویاخود مفعول لازم التعقله متعدیدر اکر لازم
ایسه راء ساکنه‌نك لحوقیله مفعول لازم التعقله متعدی اولور (کوچ زیدی کوچور دوش زیدی دوشور) کبی

واکر مفعول غیر لازم التعقله متعدی ایسه راء ساکنه‌نك لحوقیله مفعول لازم التعقله دخی متعدی اولور (بورایه چیق
قاچ زیدی بورایه چیقارقاچر) کبی واکر مفعول لازم التعقله متعدی ایسه اول رانك لحوقیله مفعول غیر لازم التعقله
دخی متعدی اولور (صویی ایچ زیده صویی ایچور) کبی بوصورتده راء ساکنهٔ مرقومه هم مفعول لازم التعقله تعدیه
اداتی اولور وهم مفعول غیر لازم التعقله تعدیه اداتی اولور ❊ یدنجی باب ❊ امر حاضر مزید فیه
(زر ك) احوال واحکامی بیاننده‌در معلوم اوله که امر حاضر مزید فیه (زر) شول امر حاضر مجرددرکه اخرینه
حروف مغیرة الاحداثدن (زر) حرفنك لحوقیله متضمن اولدیغی حدث تغیر وحدث اخره تبدل ایده ایمدی حرف
مذکور بحسب السماع امر حاضر مجرددن انجق (ام) امرینه لاحق اولوب اول امره لاحق اولان (در) حرفی
مثللی امر مرقومی مفعول غیر لازم التعقله دخی متعدی قیلمغین انجق مفعول غیر لازم التعقله تعدیه اداتی اولور (چوجق
ممه‌یی امسون اناسی چوجوغه ممه‌سنی امزرسون امدرسون طبیبه یاره‌یی امدر) کبی شوقدرکه اشعار اولندیغی
اوزره (ام) امری (زر) حرفیله متعدی اولدیغی صورتده مفعول لازم التعقلی بحسب السماع انجق (ممه) اسمی
اولدیغندن انحصار مذکور قرینه‌سیله اکثریا اول مفعول لازم التعقلی حذف ومفعول غیر لازم التعقلی اونك مقامنه
اقامه ایدرلر (چوجوغی امزر) کبی که چوجوغه ممه‌یی امزر تقدیرنده اولور ❊ تنبیه ❊ (امزر) امری
اخرینه کاف ساکنه‌نك لحوقیله بحسب السماع اسم الت فعل اولدیغی صورتده حرف مذکورك شطر اخیری بولنان
راء ساکنه‌نك حذف اولندیغی حروف محذوفه باندن ظاهر اولور (امزیك) کبی ❊ سکزنجی باب ❊ امر
حاضر مزید فیه التانك ومزید فیه (در) ك احوال واحکاملری بیاننده‌در معلوم اوله که امر حاضر مزید فیه التا ومزید
فیه (در) شول امر حاضر مجرد ومزید فیهای مارالذکرلردرکه اواخرلرینه تاء ساکنه‌نك و (در) حرفنك لحوق
وانضماملریله متضمن اولدقلری احداث تغیر واحداث اخره تبدل ایده (اوقوت یازدر اوقوتدر یازدرت اوقوتدرت
یازدرتدر) کبی وینه معلوم اوله که حروف معانی باننده بیاندن مستفاد اولدیغی اوزره تاء ساکنه هم اسمه وهم امر
حاضره لاحق اولوب اسمه لاحق اولدیغی صورتده انجق اداة امر حاضر اولور (کوزت اوکرت) کبی وامر حاضره
لاحق اولدیغی صورتده بحسب السماع اکر (الدا آز یون) امرلری ایسه تاء ساکنه حروف مجتلبه‌دن اولور (الدات
آزیته یونت) کبی واکر اتی البیان امر حاضرلردن بری ایسه حروف مغیرة الاحداثدن هم مفعول لازم التعقله وهم مفعول
غیر لازم التعقله تعدیه اداتی اولور وکذا (در) حرفی هم جمله‌نك جزء اخیرینه وهم اتی البیان امر حاضره لاحق
اولوب جزء اخیر مرقومه لاحق اولدیغی صورتده اداة اسناد اولوب ضرورة وزن ایچون شطر اخیری اولان راء
ساکنه‌یی تکریر جائز اولور (زید بودر بن سویلیه‌جکمدر نه بیلورسك بلکه ساعت قریبدر) (کرچه یا کاش
سویلینلر چوقدرر) کبی وامر حاضره لاحق اولدیغی صورتده مغیرة الاحداثدن هم مفعول لازم التعقله وهم مفعول
غیر لازم التعقله تعدیه اداتی اولور وبوده معلوم اوله که اداة تعدیه اولان تاء ساکنه و (در) حرفی امر حاضرلره
منفرداً لاحق اولدقلری مثللی امر حاضر مجرددن ومزید فیهدن بعضیلرینه اشبو (ت در ت) ترتیبی اوزره وبعضلرینه
اشبو (در ت در) ترتیبی اوزره مجتمعاً دخی لاحق اولمغین مزید فیه التا ایله مزید فیه (در) ك احوال لفظیه واحکام
معنویه‌لرینی باب واحدده بیانه ابتدار اولنمشدر (احوال لفظیه) معلوم اوله که امر حاضر یا متحرك الاخر ویا ساکن
الاخردر ومتحرك الاخر دخی یا حرف واحد متحرکدر یعنی یا بر حرفلیدر ویا زیاده حرفلیدر اکر بر حرفلی ایسه اخرینه
(ت در) حرفلری اشبو (در ت در) ترتیبی اوزره لاحق اولور (دی دیدر دیدرت دیدرتدر یودر یودرت
یودرتدر بیدر بیدرت بیدرتدر) کبی واکر ایکی اوچ درت بش حرفلی ایسه اواخرینه (ت در) حرفلری اشبو
(ت در ت) ترتیبی اوزره لاحق اولورلر امر حاضرلر کرك مجرد حقیقی وعرفی اولسونلر کرك مزید فیه (سه)
ومزید فیه (مسه) اولسونلر (ارات اراتدر اراتدرت قجردات قجرداتدر قجرداتدرت اغسه‌ت اغسه‌تدر
اغسه‌تدرت کولومسه‌ت کولومسه‌تدر کولومسه‌تدرت) کبی وساکن الاخر امر دخی یا ایکی حرفلیدر ویاخود اوچ

درت بش حرفلیدر وایکی حرفلی دخی باخرنه باب سابقده مذکور رآء ساکنهٔ تعدیه لاحق اولان امرلردندر وياخود بشقه امرلردندر اکر رآء ساکنه تعدیه لاحق اولان امرلردن ایسه رآء ساکنه مذکوره الحاق اولنمدقجه (ت در) حرفلرینی الحاق جائز اولمز واکر بشقه امرلردن ایسه حرف اخیری قنقی حرف اولورسه اولسون اخرینه (ت در) حرفی اشبو (در ت در) ترتيبي اوزره لاحق ولور (ياز يازدر يازدرت يازدرتدر صيق صيقدر صيقدرت صيقدرتدر) کبی شوقدرکه قاف مهموسه ایله مطرف ایکی حرفلی امرلردن (آق) امرینه انجق اشبو (ت در ت) ترتيبي اوزره و(فوق) امرینه هم ترتيب مذکور اوزره وهم بحسب القياس (در ت در) ترتيبي اوزره لاحق اولمعله قاعدهٔ مذکوره‌دن مستثنی اولورلر (آق آقيت آقيتدر اقيتدرت فوق قوفوتمه قوقوتدر قوقوتدرتمه قوقدر قوقدرت قوقدرتدر) کبی قالدیکه (اول) امرینك (ایله ایت) امرلری و (کل) امرینك (کتور) امری من غير لفظهما متعدیلری اولمرله (اول کل) امرلرینه ادوات تعدیه‌دن هیچ بری الحاق جائز اولمز واکر اوچ درت بش حرفلی امرلردن ایسه بو صورتده امر حاضر را لام حرفلرندن بریله مطرفدر ویا قاف وکاف حرفلرندن بریله مطرفدر وياخود حروف سائره ایله مطرفدر اکر را لام حرفلرندن بریله مطرف ایسه اول را ولام کرك اصليه کرك زائده اولسونلر (ت در) حرفلری اشبو (ت در ت) ترتيبي اوزره لاحق اولورلر (قارارت قارارتدر قارارتدرت امزد امزدت امزتدر امزتدرت چوغالت چوغالتدر چوغالتدرت) کبی واکر قاف وکاف حرفلرندن بریله مطرف ایسه بو صورتده اول قاف وکافك ماقبللری یا ساکندر ویا متحرکدر اکر ساکن ایسه اخرینه (ت در) حرفلری اشبو (ت در ت) ترتيبي اوزره لاحق اولورلر (قورقوت قورقوتدر قورقوتدرت اورکوت اورکوتدر اورکوتدرت) کبی قالدیکه حروف محذوفه بابنده ذکر اولندیغی اوزره (قالق) امرینه (ت در) حرفلری ترتيب سابق اوزره لاحق اولمری مقتضای نظام وقاعده ایسه‌ده فعل مذکور متعدی قیلنه‌جغی وقتده اخرندن (ق) حرفی علی غير القياس حذف اولنمغله حرفین مذکورینك اشبو (در ت در) ترتيبي اوزره لحوق وانضماملریله متعدی اولور (قالق قالدر قالدرت قالدرتدر) کبی واکر ماقبللری متحرك ایسه وياخود امر حاضر مذکور (ر ل ق ك) حرفلرینك غیریله مطرف ایسه اول غير کرك حروف اصليه‌دن کرك زوائددن اولسونلر (ت در) حرفلری اشبو (در ت در) ترتيبي اوزره لاحق اولورلر (اجيقدر اجيقدرت اجيقدرتدر کوزکدرتدر بکلك بکلکدرت بکلکدرتدر سویلشدر سویلشدرت سویلشدرتدر سویلندر سویلندرت سویلندرتدر) کبی شوقدرکه امر حاضر نون ساکنه مجهولیه ایله مطرف اولدیغی صورتده مزيد فيه النون بابنده اشعار اولندیغی اوزره اخرینه (ت در) حرفلری لاحق اوله‌مزلر ❊ تنبيه ❊ تاء ساکنه مذکوره را ولام ساکنلر ایله مطرف امر حاضرلره لاحق اولدیغی صورتده اجتماع ساکنين علی حده اولدیغندن حرف اخير ساکنك علی حاله ابقا اولندیغی (قارارت وجورت ازالت) کبی وقاف وکاف ساکنلر اولدیغی صورتده یا اجتماع ساکنين علی غير حده وياخود اجتماع سواکن ثلثه لازم کلمکله قاف وکاف ساکنلرك ماقبللرنده‌کی متحرك اکر مضموم ایسه اول قاف وکافك ضمه ایله واکر مفتوح یا مکسورلر ایسه کسره ایله تحريك اولندقلری تلفظات واقعه‌دن ظاهر وآشکار اولور (قوقوت آقيت قورقوت) کبی (احکام معنويه) معلوم اوله‌که (ت در) حرفلرینك ایکی نوع ترتيب اوزره لاحق اولدقلری امر حاضرلر کرك مجرد کرك مزيد فيه سالف البيانلر اولسون یا لازمدر و یا مفعول لازم التعقله متعديدر ویا مفعول غير لازم التعقله متعديدر و یاخود مفعولين مرقومينه متعديدر اکر امر مرقوم لازم ایسه (ت در) حرفلرندن برینك لحوقيله بر مفعوله وایکیسنك لحوقیله ایکی مفعوله وبرنجی حرفك تکرار لحوقیله ایکیسی مذکور و بری مقدر اوچ مفعوله متعدی اولور اکر انجق مفعول لازم التعقله ویا انجق مفعول غير لازم التعقله متعدی ایسه (ت در) حرفلرندن برینك لحوقیله ایکی مفعوله وایکیسنك لحوقیله ایکیسی مذکور بری مقدر اوچ مفعوله وبرنجی حرفك تکرار لحوقیله ایکیسی مذکور ایکیسی مقدر درت مفعوله متعدی اولورلر واکر امر مذکور ایکی مفعوله متعدی ایسه (ت در)

حرفلرندن برینك لحوقیله ایکیسی مذکور بری مقدر اوچ مفعوله وایکیسنك لحوقیله ایکیسی مذکور ایکیسی مقدر درت مفعوله وبرنجی حرفك تکرار لحوق وانضماميله ایکیسی مذکور اوچی مقدر بش مفعوله متعدی اولورلر تفصيلی بودرکه (ت در) حرفلرینك وجه مذکور اوزره لاحق اولدیغی امر حاضر اکر لازم ایسه حرفین مذکوریندن برینك لحوق وانضماميله مفعول لازم التعقله متعدی اولور (اویو زیدی اویوت اولمه ملحدی اولدر) کبی وایکیسنك لحوقیله بری لازم التعقل وبری غير لازم التعقل ایکی مفعوله متعدی اولوب اکثريا مفعول غير لازم التعقل منویا حذف وتقدير اولنور مگر اول مفعولی یا تصريح ویا فعل وحدثك اول مفعوله تعلق ووقوعنك انحصارینی اشعار مقصود اولورسه مفعول لازم التعقلدن صکره‌جه ذکری لازم اولور (ملحدی اولدرت ملحدی بکره اولدرت) کبی (ضابطه) هر بر مزيد فيهك کندی مفعولی مفعول اول ومزيد عليهك مفعولی مزيد فيهك مفعول ثانيسی اولور وهر مزيد فيهك مفعول اولی دخی مزيد عليهك من جهة المعنی فاعلی اولور بو صورتده (اولدرت) فعلنك مفعول غير لازم التعقلی اولان (بکره) اسمی مفعول اولی و (اولدر) فعلنك مفعول لازم التعقلی اولوب مؤخرا (اولدرت) فعلنك مفعول لازم التعقلی اولان (ملحدی) اسمی دخی مفعول ثانيسی اولور وينه بکر من جهة المعنی (اولدر) فعلنك فاعلی اولور ❊ تتمه ❊ وبرنجی حرفك تکرار لحوق وانضماميله بر مفعول غير لازم التعقله دخی متعدی اولوب اشبو مفعول غير لازم التعقل مفعول اولی ومزيد عليه اولوب مزيد فيه حرفان اولان فعل متعدينك مفعول اولی اولان مفعول غير لازم التعقل مفعول ثانيسی ومفعول ثانيسی اولان مفعول لازم التعقل دخی مفعول ثالثی اولوب مفعول ثانيسی منویا حذف واجب ومفعول اولنی حذف غالب اولور مگر مفعول اولنی تعيين وتصريح وياخود وقوع حدثك اول مفعوله انحصارینی اشعار مقصود اولورسه مفعول ثالثی اولان مفعول لازم التعقلدن صکره‌جه ذکر لازم اولور (ملحدی اولدرتدر ملحدی زیده اولدرتدر) کبی مثلا بر ذاته خطابا ملحدی اولدرتدر دیمه‌نك محصولی بر شخصه ملحدی اولدرت دیه سویله واول شخصده بر آدمه ملحدی اولدر دیه سویلسون واول ادم ملحدی اولدرسون وملحده اولسون دیمك اولور بو صورتده فاعل اولان ذات مخاطب اولدرتدران وشخص مرقوم اولدردان واول آدم اولدرن وملحد دخی اولن اوله‌جغندن هر مزيد فيهك مفعول اولی مزيد عليهك من جهة المعنی فاعلی اولور واکر امر مرقوم یعنی (ت در) حرفلرینك وجه مذکور اوزره لاحق اولدقلری امر حاضر مفعول لازم التعقله متعدی ایسه حرفیندن برینك لحوقیله مفعول غير لازم التعقله دخی متعدی اولوب اول مفعول غير لازم التعقل مفعول اولی ومفعول لازم التعقل مفعول ثانيسی اولور (زیده کتابی یازدر) کبی که اکثريا مفعول اول حذف اولنور (کتابی یازدر) کبی مگر مفعول اولی تعيين ویا وقوع حدثك مفعول اوله انحصارینی اشعار مقصود اولورسه مفعول لازم التعقلدن صکره‌جه ذکر واجب اولور (کتابی زیده یازدر) کبی وایکیسنك لحوقیله بر مفعول غير لازم التعقله دخی متعدی اولوب اولمفعول مفعول اولی ومزيد عليهك مفعول اولی اولان مفعول غير لازم التعقل مفعول ثانيسی ومفعول ثانيسی اولان مفعول لازم التعقل دخی مفعول ثالثی اولور بو قسم متعدينك دخی مفعول ثانيسی منویا حذف واجب ومفعول اولنی حذف غالب اولور مگر بونه مفعول اولی تعيين وياخود وقوع فعلك کندویه انحصارینی اشعار قصد اولنورسه ذکر واجب اولور (کتابی یازدرت طعامی بیشورت کتابی زیده یازدرت طعامی بکره بیشورت) کبی مثلا کتابی یازدرت دیمه‌نك محصولی بر شخصه کتابی یازدر دیه سویله واو شخصده بر آدمه کتابی یازدیسون واول آدمده کتابی یازسون دیمك اولور وبرنجی حرفك تکرار لحوق وانضماميله بر مفعول غير لازم التعقله دخی متعدی اولوب اولمفعول امر متعدی مزيد فيهك مفعول اولی اولور واوچ مفعوله متعدی اولان مزيد عليهك مفعول اولی بونك مفعول ثانيسی ومفعول ثانيسی بونك مفعول ثالثی ومفعول ثالثی دخی بونك مفعول رابعی اولور بو قسم متعدينك مفعول ثانيسی ایله مفعول ثالثنی منویا حذف وتقدير واجب ومفعول اولنی حذف غالب اولور مگر بونه مفعول اولی یا تعيين و یاخود حدثك کندویه وقوعنك انحصارینی اشعار مقصود اولورسه مفعول

رابع اولان مفعول لازم التعقلدن صکره‌جه ذکر واجب اولور (کتابی یازدرتدر طعامی پیشورتدرت کتابی بکره یازدرتدر طعامی خالده پیشورتدرت) کبی مثلا برذاته خطاباً کتابی یازدرتدر دیمه‌نك محصولی کتابی یازدرت دیه برشخصه سویله واول شخصده کتابی یازدردیه برادمه سویلسون واول آدمده کتابی یازدیه برکیمسه‌یه سویلسون واول کیمسه‌ده کتابی یازسون دیمك اولور واکر امر مرقوم یعنی (ت در) حرفلرینك وجه مذکور اوزره لاحق اولدقلری امر حاضر مفعول غیرلازم التعقله متعدی ایسه اول حرفلردن برینك لحوقیله برده مفعول لازم التعقله متعدی اولوب اول مفعول لازم التعقل مفعول اولی ومزید علیهك مفعول غیرلازم التعقلی مفعول ثانیسی اولور (اوبونه‌باق چوجوغی اوبونه باقدر کندیکه کول عالی کندیکه کولدرمه) کبی بوقسم متعدینك مفعول اولی لازم التعقل اولدیغندن حذف وتقدیر نادر اولور وایکیسنك لحوق وانضماملریله برمفعول غیرلازم التعقله دخی متعدی اولمغین اشبو مفعول امر متعدی مزیدفیهك مفعول اولی ومزید علیهك مفعول ولی اولان مفعول لازم التعقل مفعول ثانیسی ومفعول ثانیسی اولان مفعول غیرلازم التعقل دخی مفعول ثالثی اولور بوقسم فعل متعدینك مفعول اولنی حذف واجب اولور (چوجوغی اوبونه باقدرت) کبی بونك محصولی چوجوغی اوبونه باقدر دیه برشخصه سویله واول شخصده اوبونه‌باق دیه چوجوغه سویلسون وچوجوقده اوبونه باقسون دیمك اولور وبرنجی حرفك تکرار لحوقیله برمفعول غیر لازم التعقله دخی متعدی اولوب اول مفعول امر متعدیٔ مزید فیهك مفعول اولی ومزید علیهك مفعول اولی اولان مفعول غیرلازم التعقل مفعول ثانیسی ومفعول ثانیسی اولان مفعول لازم التعقل مفعول ثالثی ومفعول ثالثی اولان مفعول غیرلازم التعقل دخی مفعول رابعی اولور بوقسم متعدینك مفعول اولی ایله مفعول ثانیسنی حذف وتقدیر واجب اولور (چوجوغی اوبونه باقدرتدر) کبی تقدیر کلام یعنی محصول کلام چوجوغی اوبونه باقدرت دیه برذاته سویله واولذاته چوجوغی اوبونه باقدر دیه برشخصه سویلسون واول شخصده اوبونه باق دیه چوجوغه سویلسون وچوجوقده اوبونه‌باقسون دیمك اولور واکر امر مرقوم ایکی نوع مفعوله متعدی ایسه یعنی (ت در) حرفلرینك وجه مذکور اوزره داخل اولدیغی امر حاضر ایکی مفعوله متعدی ایسه حرفین مرقومیندن برینك لحوقیله برمفعول غیر لازم التعقله دخی متعدی اولوب اول مفعول امر متعدیٔ مزید فیهك مفعول اولی ومزید علیهنك مفعول لازم التعقلی مفعول ثانیسی ومفعول غیرلازم التعقلی دخی مفعول ثالثی اولور بوقسم متعدینك مفعول اولنی حذف وتقدیر واجب اولور (بوسوزی زیده سویله بوسوزی زیده سویلت پاره‌یی بکره‌ویر پاره‌یی بکره ویردر) کبی بونلردن مثال اولك محصولی برذاته خطاباً بوسوزی زیده سویله دیه امرایت وزیدده بوسوزی سویلسون دیمك اولور ومثال ثانینك محصولی دخی پاره‌یی بکره ویردیه برشخصه سویله واول شخصده پاره‌یی بکره ویرسون دیمك اولور وایکیسنك لحوقیله برمفعول غیرلازم التعقله دخی متعدی اولوب بومفعول مزیدفیهك مفعول اولی ومزیدعلیهك مفعول اولی مفعول ثانیسی ومفعول ثانیسی مفعول ثالثی ومفعول ثالثی دخی مفعول رابعی اولور بوقسم متعدینك مفعول اولی ایله مفعول ثانیسنی حذف وتقدیر واجب اولور (بوسوزی زیده سویلتدر پاره‌یی بکره ویردرتدر) کبی بونلردن مثال اولك محصولی بوسوزی زیده سویلت دیه برذاته امر ایت واول ذاتده بوسوزی زیده سویله دیسون وزیدده بوسوزی سویلسون دیمك اولور ومثال ثانینك محصولی دخی پاره‌یی بکره ویردر دیه برذاته سویله واول ذاتده پاره‌یی بکره ویردیه برشخصه سویلسون واول شخصده پاره‌یی بکره ویرسون دیمك اولور وبرنجی حرفك تکرار لحوق وانضمامیله برمفعول غیر لازم التعقله دخی متعدی اولوب اشبو مفعول مزید فیهك مفعول اولی ومزید علیهك مفاعیل اربعه‌سندن مفعول اولی مزید فیهك مفعول ثانیسی ومفعول ثانیسی مزید فیهك مفعول ثالثی ومفعول ثالثی مزید فیهك مفعول رابعی ومفعول رابعی دخی مزید فیهك مفعول خامسی اولور بوقسم متعدیك دخی مفعول اولنی وثانیسنی وثالثنی حذف وتقدیر واجب اولور (بوسوزی زیده سویلتدرت پاره‌یی بکره ویردرتدر) کبی بونلردن مثال اولك محصولی بوسوزی زیده سویلتدر دیه برذاته امر ایت واولذاتده بوسوزی زیده سویلت دیه برشخصه امر ایتسون

واول شخصده زیده بوسوزی سویله دیسون وزیدده بوسوزی سویلسون دیمك اولور ومثال ثانینك محصولی پاره‌یی بکره ویردرت دیه برذاته سویله واولذاتده پاره‌یی بکره ویردر دیه برشخصه سویلسون واول شخصده پاره‌یی بکره ویر دیه برکیمسه‌یه سویلسون واول کیمسه‌ده پاره‌یی بکره ویرسون دیمك اولور

❁ تنبیهات ❁ ❁ تنبیه اول ❁ (ت در) حرفلری راء تعدیه مثللی هم مفعول لازم التعقله تعدیه اداتی وهمده مفعول غیر لازم التعقله تعدیه اداتی اولدیغی بیان سابقدن نمایان اولور ❁ تنبیه ثانی ❁ فعل واحد ترکیبنك انجق بری مذکور ودیکری محذوف ومقدر درده قدر مفعول غیرلازم التعقله متعدی ومجاوز اولدیغی وبردن زیاده مفعول لازم التعقله متعدی ومجاوز اولمدیغی بنه بیان سابقدن نمایان اولور ❁ تنبیه ثالث ❁ هر مزید فیهك مفعول اولی مزید علیهك من جهة المعنی فاعلی اولدیغی ومفعول ثانیسی دخی مزید علیهك مفعول اولی اولدیغی افادهٔ سالفه‌دن وامثلهٔ سابقه‌دن ظاهر وآشکار اولور

❁ طقوزنجی باب ❁ مزید فیه اللامك احوال واحکامی بیاننده‌در

معلوم اوله که امر مزید فیه اللام شول ساکن الاواخر امر مجرد ومار الذکر مزید فیهلردر که اواخرلرینه حروف مغیرة الاحداثدن لام ساکنه‌نك لحوق وانضمامیله متضمن اولدقلری احداث تغیر واحداث اخره تبدل ایده (دیکیل یورول یازیل صاول) کبی ایمدی حروف معانی بابنده بیان اولندیغی اوزره لام ساکنه بحسب السماع اسمه لاحق اولوب اداة امر حاضر اولور (دری دریل طوغرو طوغرول) کبی وبحسب القیاس امر حاضر مجرد ومزید فیهلره لاحق اولوب حروف مغیرة الاحداثدن کاه اداة مجهولیت وکاه اداة مطاوعت وکاه اداة لزوم اولور وامر حاضر دخی مزید فیه اللام اولور شویله که لام ساکنه‌نك لاحق اولدیغی امر حاضر یا مجرد ویا مار الذکر مزید فیه ساکن الاواخرلردن بریدر اکر مزید فیه لام ساکنه ایسه انجق اداة مجهولیت اولور بوخصوص (زید ایله سویلشلسون عمروه سویلنلسون خالد چیقارلسون چوجوغه ممه امزرلسون زید سویلدلسون کتاب یازدرلسون) کبی واکر مجرد ایسه بوصورتده امر مزید فیه اللام اکر مشتق منهی اولان امر مجردك (اه ایله این ده دن) حرفلریله مطرف مفاعیل ومتعلقاتندن برینه مسند ایسه لام ساکنه بنه انجق اداة مجهولیت اولور (زیده باقیلسون دوربین ایله باقیلسون اخشاملین یاتیلور بوراده طوریلور بوندن قورقولور) کبی واکر اول مجردك مفعول لازم التعقلنه مسند اولورسه اولمزید فیه اللامك متضمن اولدیغی حدث هرحالده مفعول مرقومك صفتی اولدیغندن اکر مفعول مرقومك اولحدثله اتصافی مزید علیهنك متضمن اولدیغی حدثك اولمفعوله انجق وقوع وتعلقندن طولایی ایسه لام ساکنه بنه اداة مجهولیت اولوب مفعول مرقوم مزید فیه اللامك نائب فاعلی اولور (طاش دیکلسون ایش کورلسون) کبی واکر مفعول مرقومك اولحدثله اتصافی هم امر مجردك متضمن اولدیغی حدثك اولمفعوله وقوعندن طولایی وهمده اولمفعولك حدث مذکوری قبولندن طولایی ایسه لام ساکنه اداة مطاوعت اولوب مزید فیه اللامك متضمن اولدیغی حدث مطاوع ومجردك متضمن اولدیغی حدث مطاوَع ومفعول فعل مطاوَع دخی فاعل فعل مطاوِع اولور (زید دستی‌یی قیردی دستیده قیرلدی حیوانی یقدی صویی دوکدی حیوانده یقلدی صوده دوکلدی) کبی واکر اولمجردك فاعلنه مسند ایسه انجق اداة لزوم اولور (کندك دیکل زیده صارل قوشه یورول) کبی

❁ تنبیهان ❁ ❁ تنبیه اول ❁ حروف مغیرة الاحداثدن اداة مجهولیت انجق نون ساکنه ایله لام ساکنه اولوب نون ساکنهٔ مجهولیه بحسب القیاس متحرك الاخر امر حاضر مجرده وامر مزید فیه (سه) ومزید فیه (مه) قسملرینه وساکن الاخر امر مجرددن لام ساکنه ایله مطرف امره مخصوص اولدیغی ولام مجهولیه دخی لامدن بشقه حروف ساکنه ایله مطرف امر مجرده ومزید فیه الشین ومزید فیه نون التکثیر ونون اللزوم ونون المطاوعه ومزید فیه الرا ومزید فیه زر ومزید فیه التا ومزید فیه‌در قسملرینه مخصوص ایدیکی بشنجی بابده مذکور تفرقه‌دن وبوبابده مسطور امثله‌دن مستبان اولور ❁ تنبیه ثانی ❁ لام ساکنهٔ مجهولیه انجق امر حاضر ساکن الاواخره لاحق اولمغله یااجتماع ساکنین علی غیر حده ویا اجتماع سواکن ثلثه لازم کلمکله امر مرقومك اخرینه یاضمه ایله ویا کسره ایله تحریك واجب ایدیکی شویله که حرف اخیر ساکنك ماقبلده کی متحرك مضموم اولدیغی

صورتده حرف اخیر ضمه ایله وماقبلنده‌کی متحرك یامفتوح ویامکسور اولدیغی صورتده حرف اخیر کسره ایله تحریك اولنمه واجب ایدیکی امثلهٔ سابقه‌دن وتلفظات واقعه‌دن ظاهر ونمایان اولور (صوقول یورول دیکیل قیریل صاریل قورقولور) کبی

امر حاضر مزید فیه (مه) نك احوال و احکامی بیانده‌در ✻ اونجی باب ✻

معلوم اوله که امر حاضر مزید فیه (مه) شول امر حاضر مجرد ومزید فیه مارالذکرلردرکه اواخرینه (مه) حرفنك لحوقیله متضمن اولدقلری احداث وجودیه احداث عدمیه‌یه تبدل ایده ایمدی حروف معانی بابنده ذکر اولندیغی اوزره (مه) حرفی امر حاضره یابالذات لاحق اولور ویاخود (اه) حرفندنصکره لاحق اولور و بالذات لاحق اولدیغی صورتده اول امر ملحق بهك متضمن اولدیغی معانی ثلثه‌دن یا حدث وجودی‌یی حدث عدمی‌یه تبدیل ایدر و یاخود نسبتله وزمانی بالکلیه سلخ وتجرید ایدر اکر حدث وجودی‌یی حدث عدمی‌یه تبدیل ایدرسه حرف مرقوم حروف مغیرة الاحداثدن اداة عدم حدث اولوب امر حاضر دخی مزید فیه (مه) اولور (یازمه یازدرمه یازدرتمه یازدرتدریله) کبی بو قسم امر حاضر انجق حدث عدمی‌یی متضمن اولمغله (امر حاضر عدمی) اسمیله تسمیه اولنمشدر ائمهٔ لغت عربیه بو قسم امرك مؤداسنی افاده ایدن فعله (نهی حاضر) تسمیه ایتمشلر و (مه) حرفندن خالی اولان امر حاضر دخی حدث وجودی‌یی متضمن اولمغله (امر حاضر وجودی) اسمیله تسمیه اولنمشدر ائمهٔ لغت عربیه بو قسم امرك مؤداسنی افاده ایدن فعله دخی (امر حاضر وامر مخاطب) تسمیه ایتمشلردر بو صورتده امر ایله نهی بیننده فرق حدث جهتیله اوله‌جغندن لاء ناهیه‌نك مدلولی اولان عدم حالتی حدثه ونسبت طلبیه دخی عدم مذکوره مسلط اولور (وعلینا البلاغ وعلیك الشکر) واکر نسبتله زمانی تجرید ایدرایسه حروف مغیرة النسبه اقسامندن اداة مصدر مخفف اولور (هرشیئی سویله‌دن سویلمه‌سی ایودر) کبی اشبو صورتده (مه) حرفی (مق یامك) حرفندن مخفف اولمغله (مق یامك) حرفیله مطرف مصدره (مصدر اصلی) و (مه) حرفیله مطرف اولان مصدره (مصدر مخفف) تسمیه اولنمشدر بو صورتده اداة عدم حدث ایله اداة مصدر مخفف لفظاً متحد وتقدیراً مختلف اولورلر و (مه) حرفی امر حاضره (اه) حرفندن صکره لاحق اولدیغی صورتده اول امرك متضمن اولدیغی حدثده کائن معنای امکان ومقدوریتی نزع وعدمی‌یه تبدیل ایتمکله اداة عدم مقدوریت حدث اولوب امر حاضر دخی مزید فیه (مه) بعد (اه) وامر حاضر عدمی الاقتدار اولور (یازه‌مه سویلیه‌مه) کبی بو قسم امر عدمینك مؤداسی لسان عربده لفظ مرکب ایله تأدیه اولنور وبوده مخفی اولمیه که اشبو قسم مزید فیهده (مه) حرفی اکرچه بحسب الصورة امر حاضر مذکوره (اه) حرفندن صکره لاحق ایسه‌ده بحسب الحقیقه محذوف ومقدر (بیل) امرینه بالذات لاحق اولمش اولدیغندن امر عدمی الاقتدار قسمی لفظاً مفرد ومعنی مرکب اولمش اولور زیرا (یازه‌مه سویلیه‌مه) امرلری فی الاصل (یازه‌بیلمه سویلیه‌بیلمه) اولوب ممالك عثمانیه‌ده مستعمل لغتده (بیل) امری لاجل التخفیف حذف اولنمشدرکه کافهٔ احوالی انشاءالله المنان مقصد رابعده افعال مرکبه‌نك احوال واحکامنی بیان صره‌سنده ذکر و بیان اولنور

✻ اون برنجی باب ✻ فعل امرك صیغ متنوعه مختلف العنواناتی واحکام مخصوصه واحوال مشترکه‌سی بیانده‌در

اولا معلوم اوله که امر حاضر مجرد مفرد اخرینه حروف مغیرة الاحداث اسمیله مسمی اولان سالف البیان اشبو (ش سه مسه ن ر زر ت در ل مه) حرفلری توطئه‌ده وابواب سابقه‌ده تصریح واشعار اولندیغی اوزره بردن التی‌یه قدر لاحق ومنضم اولمغله برینك لحوقیله مزید فیه حرف واحد اولور (سویله اغسه کولومسه یازمه) کبی وایکیسنك لحوقیله مزیدفیه حرفان اولور (سویلشدر) کبی واوچنك لحوقیله مزیدفیه ثلثةاحرف اولور (یازدرمه) کبی ودردینك لحوقیله مزیدفیه اربعةاحرف اولور (سویلشدرتمه یازدرتدرمه) کبی وبشینك لحوقیله مزیدفیه خمسةاحرف اولور (سویلشدرتدرمه یازدرتدریله) کبی والتیسنك لحوقیله مزید فیه ستة احرف اولور (سویلشدرتدریله کولومسه‌تدریله) کبی وینه کراراً مراراً ذکر اولندیغی اوزره امر حاضر مفرد کرك مجرد کرك مزیدفیه مارالذکرلردن بری اولسون اخرینه اداة غیبتدن (سون سونلر اه الر) حرفلرینك لحوق وانضمامیله مفرد غائب وجمع غائب صیغه‌لرینه متبدل ومتحول اولور (یوله اوقوسون یازسونلر

اوقویه یازه‌لر) کبی وضمائر متصله مسند الیهادن جمع مخاطب ضمیری اولان (اك) ضمیرینك وجمع الجمع اولان (اکز) ضمیرینك انضمام واتصاللری ایله امر حاضر جمع صیغه‌سنه متحول اولور (ك یازککز سویلیك سویلیکز) کبی و(اه) حرفیله مطرف امر غائب مفرد اخرینه مارالذکر (لر) حرفنك لحوقیله جمع غائب صیغه‌سنه متحول اولدیغی کبی (سك سکز ام لم یا وز) ضمیرلرینك اتصاللریله ازسرنو امر حاضر مفرد صیغه‌سنه وامر حاضر جمع وامر متکلم وحده وامر متکلم مع الغیر صیغه‌لرینه دخی متبدل ومتحول اولور (سویلیه سویلیه‌لر سویلیه‌سك سویلیه‌سکز سویلیه‌لم سویلیه‌وز) کبی پس تقریر سابقدن مستفاد اولدیغی وجهله فعل امر اصطلاحجزده نسبت طلبیه‌یی متضمن اولان فعل اولمش اولور نسبت مرقومه کرك استعلائیه اولسون کرك التماسیه اولسون کرك دعائیه اولسون ومأموربه اولان حدث مطلوب کرك وجودی اولسون کرك عدمی اولسون و مأمور اولان ذاتدخی کرك مخاطب کرك غائب کرك متکلم آمر اولسون بواوچ نوع مأمور اولان ذاتدن هر بری کرك واحد اولسون کرك متعدد اولسون بو صورتده فعل امر ترکی هم فعل امر عربی‌یه وهم فعل نهی عربی‌یه شامل اولدیغندن بشقه لسان عربده نظیری اولمیان فعل امر عدمی الاقتداره دخی شامل اولور وینه تقریر سابقدن مستبان اولدیغی وجهله فعل امر وجودی وفعل امر عدمی وفعل امر عدمی الاقتداردن هر بری ایکیشر قسمه منقسم اولور قسم اول امر حاضر مفرد و (اك) ضمیرینك اتصالیله جمع مخاطب صیغه‌سنه و (سون سونلر) حرفلرینك لحوق وانضماملریله مفرد غائب وجمع غائب صیغه‌لرینه متبدل ومتحول اولنلردر (یاز یازمه یازه‌مه یازك یازمیك یازه‌میك یازسون یازمسون یازه‌مسون یازسونلر یازمسونلر یازه‌مسونلر) کبی وقسم ثانی (اه) حرفیله مطرف امر غائب مفرد و (لر) حرفنك لحوقیله جمع غائب صیغه‌سنه و (سك سکز ام لم یا وز) ضمیرلرینك اتصاللریله مفرد مخاطب وجمع مخاطب ومفرد متکلم وجمع متکلم صیغه‌لرینه متحول اولنلردر (یازه یازمه‌یه یازه‌میه یازه‌لر یازمیه‌لر یازه‌میه‌لر یازه‌سك یازمیه‌سك یازه‌میه‌سك یازه‌سکز یازمیه‌سکز یازه‌میه‌سکز یازه‌یم یازمیه‌یم یازه‌میه‌یم یازه‌لم یازمیه‌لم یازه‌میه‌لم یازه‌وز یازمیه‌وز یازه‌میه‌وز) کبی

فعل امرك مارالذکر ایکی قسمندن قسم اولك صیغ مختلف العنواناتنی مبین جدوللر

	مجرد ساکن الآخر	مجرد متحرك الآخر	مزید فیه الشین	مزید فیه النون	مزید فیه سه	مزید فیه مسه	مزید فیه الرا	مزید فیه زر	
معلوم وجودی									
مفرد	یاز	سویله	سویلش	سویلن	اغسه	کولومسه	طوغور	امزر	مخاطب
مفرد	یازسون	سویلسون	سویلشون	سویلنسون	اغسه‌سون	کولومسه‌سون	طوغورسون	امزرسون	غائب
جمع	یازك	سویلیك	سویلشك	سویلنك	اغسه‌یك	کولومسه‌یك	طوغورك	امزرك	مخاطب
جمع	یازسونلر	سویلسونلر	سویلشسونلر	سویلنسونلر	اغسه‌سونلر	کولومسه‌سونلر	طوغورسونلر	امزرسونلر	غائب
	مزید فیه در	مزیدفیه التا	مزید فیه الشین ودر	مزید فیه النون ودر	مزید فیه سه والتا	مزید فیه مسه و التا	مزید فیه الرا والتا	مزید فیه زر والتا	
مفرد	یازدر	سویلت	سویلشدر	سویلندر	اغسه‌ت	کولومسه‌دت	طوغورت	امزرت	مخاطب
	مزید فیه در والتا	مزیدفیه التا ودر	مزید فیه الشین ودر والتا	مزید فیه النون ودر والتا	مزید فیه سه والتا ودر	مزید فیه مسه والتا ودر	مزید فیه الرا والتا ودر	مزید فیه زر والتا ودر	
مفرد	یازدرت	سویلتدر	سویلشدرت	سویلندرت	اغسه‌تدر	کولومسه‌تدر	طوغورتدر	امزرتدر	مخاطب
	مزید فیه در والتا ودر	مزیدفیه التا ودر والتا	مزید فیه الشین ودر والتا ودر	مزید فیه النون ودر والتا ودر	مزید فیه سه والتا ودر والتا	مزید فیه مسه والتا ودر والتا	مزید فیه الرا والتا ودر والتا	مزید فیه زر والتا ودر والتا	
مفرد	یازدرتدر	سویلتدرت	سویلشدرتدر	سویلندرتدر	اغسه‌تدرت	کولومسه‌تدرت	طوغورتدرت	امزرتدرت	مخاطب

مجهول وجودی

مفرد	مفرد	مفرد	مفرد جمع
یازدرتدرل مزید فیه در والتا ودر واللام	یازدرتل مزید فیه در والتا واللام	یازدرل مزید فیه در واللام	یازلسون یازل یازلك یازلسونلر مزید فیه اللام الجهولیه
سویلتدردل مزید فیه التا ودر والتا واللام	سویلتدرل مزید فیه التا ودر واللام	سویلدل مزید فیه التا واللام	سویلنسون سویلن سویلنك سویلنسونلر مزید فیه النون الجهولیه
سویلشدرتدرل مزید فیه الشین ودر والتا ودر واللام	سویلشدردل مزید فیه الشین ودر والتا واللام	سویلشدرل مزید فیه الشین ودر واللام	سویلشلسون سن ایله سز ایله اونلرله غیر مستعمله مزید فیه الشین واللام الجهولیه
سویلندرتدرل مزید فیه النون ودر والتا ودر واللام	سویلندردل مزید فیه النون ودر والتا واللام	سویلندرل مزید فیه النون ودر واللام	سویلنلسون سنه سزه اونلره غیر مستعمله مزید فیه نون التکثیر واللام الجهولیه
اغسه تدردل مزید فیه سه والتا ودر والتا واللام	اغسه تدرل مزید فیه سه والتا ودر واللام	اغسه دل مزید فیه سه والتا واللام	اغسه نسون سندن سزدن اونلردن غیر مستعمله مزید فیه سه والنون الجهولیه
کولومسه تدردل مزید فیه مسه والتا ودر والتا واللام	کولومسه تدرل مزید فیه مسه والتا ودر واللام	کولومسه دل مزید فیه مسه والتا واللام	کولومسه نسون سنه سزه اونلره غیر مستعمله مزید فیه مسه والنون الجهولیه
طوغورتدردل مزید فیه الرا والتا ودر والتا واللام	طوغورتدرل مزید فیه الرا والتا ودر واللام	طوغوردل مزید فیه الرا والتا واللام	طوغورلسون طوغورل طوغورلك طوغورلسونلر مزید فیه الرا واللام الجهولیه
امزرتدردل مزید فیه زر والتا ودر والتا واللام	امزرتدرل مزید فیه زر والتا ودر واللام	امزردل مزید فیه زر والتا واللام	امزرلسون امزرل امزرلك امزرلسونلر مزید فیه زر واللام الجهولیه
مخاطب	مخاطب	مخاطب	غائب مخاطب مخاطب جمع غائب

معلوم عدمی

مفرد	مفرد	مفرد	مفرد
یازدرتدرمه مزید فیه در والتا ودر ومه	یازدرتمه مزید فیه در والتا ومه	یازدرمه مزید فیه در ومه	یازمه مزید فیه مه
سویلتدرتمه مزید فیه التا ودرو التاومه	سویلتدرمه مزید فیه التا ودر ومه	سویلتمه مزید فیه التا ومه	سویلمه وکذا
سویلشدرتدرمه مزید فیه الشین ودر والتا ودر ومه	سویلشدرتمه مزید فیه الشین ودر والتا ومه	سویلشدرمه مزید فیه الشین ودر ومه	سویلشمه مزید فیه الشین ومه
سویلندرتدرمه مزید فیه النون ودر والتا ودر ومه	سویلندرتمه مزید فیه النون ودر والتا ومه	سویلندرمه مزید فیه النون ودر ومه	سویلنمه مزید فیه النون ومه
اغسه تدرتمه مزید فیه سه والتا ودر والتا ومه	اغسه تدرمه مزید فیه سه والتا ودر ومه	اغسه تمه مزید فیه سه والتا ومه	اغسه مه مزید فیه سه ومه
کولومسه تدرتمه مزید فیه مسه والتا ودر والتا ومه	کولومسه تدرمه مزید فیه مسه والتا ودر ومه	کولومسه تمه مزید فیه مسه والتا ومه	کولومسه مه مزید فیه مسه ومه
طوغورتدرتمه مزید فیه الرا والتا ودر والتاومه	طوغورتدرمه مزید فیه الرا والتا ودر ومه	طوغورتمه مزید فیه الرا والتا ومه	طوغورمه مزید فیه الرا ومه
امزرتدرتمه مزید فیه زر والتا ودر والتاومه	امزرتدرمه مزید فیه زر والتا ودر ومه	امزرتمه مزید فیه زر والتا ومه	امزرمه مزید فیه زر ومه
مخاطب	مخاطب	مخاطب	مخاطب

مجهول عدمی

مفرد	مفرد	مفرد	مفرد جمع
یازدرتدرلمه مزید فیه در والتا ودر واللام ومه	یازدرتلمه مزید فیه در والتا واللام ومه	یازدرلمه مزید فیه در واللام ومه	یازلمسون یازلمه یازلمیك یازلمسونلر مزید فیه اللام ومه
سویلتدردلمه مزید فیه التا ودر والتا واللام ومه	سویلتدرلمه مزید فیه التا ودر واللام ومه	سویلدلمه مزید فیه التا واللام ومه	سویلنمسون سویلنمه سویلنمیك سویلنمسونلر مزید فیه النون ومه
سویلشدرتدرلمه مزید فیه الشین ودر والتاودر واللام ومه	سویلشدردلمه مزید فیه الشین ودر والتاواللام ومه	سویلشدرلمه مزید فیه الشین ودر واللام ومه	سویلشلمسون سن ایله سز ایله اونلر ایله غیر مستعمله مزید فیه الشین واللام ومه
سویلندرتدرلمه مزید فیه النون ودروالتاودر واللام ومه	سویلندردلمه مزید فیه النون ودر والتا واللام ومه	سویلندرلمه مزید فیه النون ودر واللام ومه	سویلنلمسون سنه سزه اونلره غیر مستعمله مزید فیه النون واللام ومه
اغسه تدردلمه مزید فیه سه والتاودروالتا واللام ومه	اغسه تدرلمه مزید فیه سه والتا ودر واللام ومه	اغسه دلمه مزید فیه سه والتا واللام ومه	اغسه نمسون سندن سزدن اونلردن غیر مستعمله مزید فیه سه والنون ومه
کولومسه تدردلمه مزید فیه مسه والتاودروالتا واللام ومه	کولومسه تدرلمه مزید فیه مسه والتا ودر واللام ومه	کولومسه دلمه مزید فیه مسه والتا واللام ومه	کولومسه نمسون سنه سزه اونلره غیر مستعمله مزید فیه مسه والنون ومه
طوغورتدردلمه مزید فیه الرا والتاودروالتا واللام ومه	طوغورتدرلمه مزید فیه الرا والتا ودر واللام ومه	طوغوردلمه مزید فیه الرا والتا واللام ومه	طوغورلمسون طوغورلمه طوغورلمیك طوغورلمسونلر مزید فیه الرا واللام ومه
امزرتدردلمه مزید فیه زر والتاودروالتا واللام ومه	امزرتدرلمه مزید فیه زر والتا ودر واللام ومه	امزردلمه مزید فیه زر والتا واللام ومه	امزرلمسون امزرلمه امزرلمیك امزرلمسونلر مزید فیه زر واللام ومه
مخاطب	مخاطب	مخاطب	غائب مخاطب مخاطب جمع غائب

معلوم عدمی الاقتدار

مفرد	مفرد	مفرد	مفرد
یازدرتدره مه مزید فیه در والتا ودر ومه بعداه	یازدرته مه مزید فیه در والتا ومه بعداه	یازدره مه مزید فیه درومه بعداه	یازه مه مزید فیه مه بعداه
سویلتدرته مه مزید فیه التاودر والتا ومه بعداه	سویلتدره مه مزید فیه التاودرومه بعداه	سویلته مه مزید فیه التا ومه بعداه	سویلیه مه بودخی
سویلشدرتدره مه مزید فیه الشین ودروالتاودر ومه بعداه	سویلشدرته مه مزید فیه الشین ودر والتاومه بعداه	سویلشدره مه مزید فیه الشین ودر ومه بعداه	سویلشه مه مزید فیه الشین ومه بعداه
سویلندرتدره مه مزید فیه النون ودروالتاودر ومه بعداه	سویلندرته مه مزید فیه النون ودر والتاومه بعداه	سویلندره مه مزید فیه النون ودر ومه بعداه	سویلنه مه مزید فیه النون ومه بعداه
اغسه تدرته مه مزید فیه سه والتاودروالتا ومه بعداه	اغسه تدره مه مزید فیه سه والتا ودر ومه بعداه	اغسه ده مه مزید فیه سه والتا ومه بعداه	اغسه یه مه مزید فیه سه ومه بعداه
کولومسه تدرده مه مزید فیه مسه والتاودروالتا ومه بعداه	کولومسه تدره مه مزید فیه مسه والتاودر ومه بعداه	کولومسه ده مه مزید فیه مسه والتا ومه بعداه	کولومسه یه مه مزید فیه مسه ومه بعداه
طوغورتدرده مه مزید فیه الرا والتاودروالتا ومه بعداه	طوغورتدره مه مزید فیه الرا والتا ودر ومه بعداه	طوغورده مه مزید فیه الرا والتا ومه بعداه	طوغوره مه مزید فیه الرا ومه بعداه
امزرتدرده مه مزید فیه زر والتاودروالتا ومه بعداه	امزرتدره مه مزید فیه زر والتا ودر ومه بعداه	امزرده مه مزید فیه زر والتا ومه بعداه	امزره مه مزید فیه زر ومه بعداه
مخاطب	مخاطب	مخاطب	مخاطب

مجهول عدمی الاقتدار

مفرد غائب	یازیله‌مسون — مزید فیه اللام ومه لعداه	سویلنه‌مسون — مزید فیه النون ومه لعداه	سویلشیله‌مسون — مزید فیه الشین واللام ومه لعداه	سویلنیله‌مسون — مزید فیه النون واللام ومه لعداه	اغسه‌نه‌مسون — مزید فیه سه والنون ومه لعداه	کولومسه‌نه‌مسون — مزید فیه مسه والنون ومه لعداه	طوغوریله‌مسون — مزید فیه الرا واللام ومه لعداه	امزریله‌مسون — مزید فیه زر واللام ومه لعداه
مفرد مخاطب	یازدریله‌مه — مزید فیه در واللام ومه لعداه	سویلدیله‌مه — مزید فیه التا واللام ومه لعداه	سویلشدریله‌مه — مزید فیه الشین ودر واللام ومه لعداه	سویلندریله‌مه — مزید فیه النون ودر واللام ومه لعداه	اغسه‌دیله‌مه — مزید فیه سه والتا واللام ومه لعداه	کولومسه‌دیله‌مه — مزید فیه مسه والتا واللام ومه لعداه	طوغوردیله‌مه — مزید فیه الرا والتا واللام ومه لعداه	امزردیله‌مه — مزید فیه زر والتا واللام ومه لعداه
مفرد مخاطب	یازدردیله‌مه — مزید فیه در والتا واللام ومه لعداه	سویلتدریله‌مه — مزید فیه التا ودر واللام ومه لعداه	سویلشدردیله‌مه — مزید فیه الشین ودر والتا واللام ومه لعداه	سویلندردیله‌مه — مزید فیه النون ودر والتا واللام ومه لعداه	اغسه‌تدریله‌مه — مزید فیه سه والتا ودر واللام ومه لعداه	کولومسه‌تدریله‌مه — مزید فیه مسه والتا ودر واللام ومه لعداه	طوغورتدریله‌مه — مزید فیه الرا والتا ودر واللام ومه لعداه	امزرتدریله‌مه — مزید فیه زر والتا ودر واللام ومه لعداه
مفرد مخاطب	یازدرتدریله‌مه — مزید فیه در والتا ودر واللام ومه لعداه	سویلتدردیله‌مه — مزید فیه التا ودر والتا واللام ومه لعداه	سویلشدرتدریله‌مه — مزید فیه الشین ودر والتا ودر واللام ومه لعداه	سویلندرتدریله‌مه — مزید فیه النون ودر والتا ودر واللام ومه لعداه	اغسه‌تدردیله‌مه — مزید فیه سه والتا ودر والتا واللام ومه لعداه	کولومسه‌تدردیله‌مه — مزید فیه مسه والتا ودر والتا واللام ومه لعداه	طوغورتدردیله‌مه — مزید فیه الرا والتا ودر واللام ومه لعداه	امزرتدردیله‌مه — مزید فیه زر والتا ودر واللام ومه لعداه

فعل امرك ایکی قسمندن قسم ثانینك صیغ مختلف العنواناتنی مبین جدولدر اشبو قسمدخی قسم اولك منقسم اولدیغی مجرد ومزیداته منقسم اولور

معلوم وجودی

مفرد / جمع — غائب، متکلم، مخاطب	مجرد ساکن الآخر: یازه، یازه‌یم، یازه‌سك، یازه‌لر، یازه‌لم، یازه‌سکز	مجرد متحرك الآخر: سویلیه، سویلیه‌یم، سویلیه‌سك، سویلیه‌لر، سویلیه‌لم، سویلیه‌سکز	مزید فیه الشین: سویلشه، سویلشه‌یم، سویلشه‌سك، سویلشه‌لر، سویلشه‌لم، سویلشه‌سکز	مزید فیه النون الکثیر: سویلنه، سویلنه‌یم، سویلنه‌سك، سویلنه‌لر، سویلنه‌لم، سویلنه‌سکز	مزید فیه سه: اغسه‌یه، اغسه‌یه‌یم، اغسه‌یه‌سك، اغسه‌یه‌لر، اغسه‌یه‌لم، اغسه‌یه‌سکز	مزید فیه مسه: کولومسه‌یه، کولومسه‌یه‌یم، کولومسه‌یه‌سك، کولومسه‌یه‌لر، کولومسه‌یه‌لم، کولومسه‌یه‌سکز	مزید فیه الرا: طوغوره، طوغوره‌یم، طوغوره‌سك، طوغوره‌لر، طوغوره‌لم، طوغوره‌سکز	مزید فیه زر: امزره، امزره‌یم، امزره‌سك، امزره‌لر، امزره‌لم، امزره‌سکز
مفرد غائب	یازدره — مزید فیه در	سویلده — مزید فیه التا	سویلشدره — مزید فیه الشین ودر	سویلندره — مزید فیه النون ودر	اغسه‌ده — مزید فیه سه والتا	کولومسه‌ده — مزید فیه مسه والتا	طوغورده — مزید فیه الرا والتا	امزرده — مزید فیه زر والتا
مفرد غائب	یازدرده — مزید فیه در والتا	سویلتدره — مزید فیه التا ودر	سویلشدرده — مزید فیه الشین ودر والتا	سویلندرده — مزید فیه النون ودر والتا	اغسه‌تدره — مزید فیه سه والتا ودر	کولومسه‌تدره — مزید فیه مسه والتا ودر	طوغورتدره — مزید فیه الرا والتا ودر	امزرتدره — مزید فیه زر والتا ودر
مفرد غائب	یازدرتدره — مزید فیه در والتا ودر	سویلتدرده — مزید فیه التا ودر والتا	سویلشدرتدره — مزید فیه الشین ودر والتا ودر	سویلندرتدره — مزید فیه النون ودر والتا ودر	اغسه‌تدرده — مزید فیه سه والتا ودر والتا	کولومسه‌تدرده — مزید فیه مسه والتا ودر والتا	طوغورتدرده — مزید فیه الرا والتا ودر والتا	امزرتدرده — مزید فیه زر والتا ودر والتا

مجهول وجودی

مفرد / جمع — غائب، متکلم، مخاطب	مزید فیه اللام المجهولیة: یازیله، یازیله‌یم، یازیله‌سك، یازیله‌لر، یازیله‌لم، یازیله‌سکز	مزید فیه النون المجهولیة: سویلنه، سویلنه‌یم، سویلنه‌سك، سویلنه‌لر، سویلنه‌لم، سویلنه‌سکز	مزید فیه الشین واللام: سویلشیله، بنم ایله، سنك ایله، اونلر ایله، بز ایله، سز ایله — غیر مستعمله	مزید فیه النون واللام: سویلنیله، بنه، سنه، اونلره، بزلره، سزه — غیر مستعمله	مزید فیه سه والنون: اغسه‌نه، بندن، سندن، اونلردن، بزدن، سزدن — غیر مستعمله	مزید فیه مسه والنون: کولومسنه، بنه، سنه، اونلره، بزه، سزه — غیر مستعمله	مزید فیه الرا واللام: طوغوریله، طوغوریله‌یم، طوغوریله‌سك، طوغوریله‌لر، طوغوریله‌لم، طوغوریله‌سکز	مزید فیه زر واللام: امزریله، امزریله‌یم، امزریله‌سك، امزریله‌لر، امزریله‌لم، امزریله‌سکز
مفرد غائب	یازدریله — مزید فیه در واللام	سویلدیله — مزید فیه التا واللام	سویلشدریله — مزید فیه الشین ودر واللام	سویلندریله — مزید فیه النون ودر واللام	اغسه‌دیله — مزید فیه سه والتا واللام	کولومسه‌دیله — مزید فیه مسه والتا واللام	طوغوردیله — مزید فیه الرا والتا واللام	امزردیله — مزید فیه زر والتا واللام
مفرد غائب	یازدردیله — مزید فیه در والتا واللام	سویلتدریله — مزید فیه التا ودر واللام	سویلشدردیله — مزید فیه الشین ودر والتا واللام	سویلندردیله — مزید فیه النون ودر والتا واللام	اغسه‌تدریله — مزید فیه سه والتا ودر واللام	کولومسه‌تدریله — مزید فیه مسه والتا ودر واللام	طوغورتدریله — مزید فیه الرا والتا ودر واللام	امزرتدریله — مزید فیه زر والتا ودر واللام
مفرد غائب	یازدرتدریله — مزید فیه در والتا ودر واللام	سویلتدردیله — مزید فیه التا ودر والتا واللام	سویلشدرتدریله — مزید فیه الشین ودر والتا ودر واللام	سویلندرتدریله — مزید فیه النون ودر والتا ودر واللام	اغسه‌تدردیله — مزید فیه سه والتا ودر والتا واللام	کولومسه‌تدردیله — مزید فیه مسه والتا ودر والتا واللام	طوغورتدردیله — مزید فیه الرا والتا ودر والتا واللام	امزرتدردیله — مزید فیه زر والتا ودر والتا واللام

معلوم عدمی

مفرد غائب	یازمیه — مزید فیه مه	سویلمیه — مجردی	سویلشمیه — مزید فیه الشین ومه	سویلنمیه — مزید فیه النون ومه	اغسه‌میه — مزید فیه سه ومه	کولومسه‌میه — مزید فیه مسه ومه	طوغورمیه — مزید فیه الرا ومه	امزرمیه — مزید فیه زر ومه

واستخرج الامثلة الباقية العدمية من الامثلة الوجودية المرقومة

معلوم عدمی الاقتدار

مفرد غائب	یازه‌میه — مزید فیه مه لعداه	سویلیه‌میه — مجردی	سویلشه‌میه — مزید فیه الشین ومه لعداه	سویلنه‌میه — مزید فیه النون ومه لعداه	اغسه‌یه‌میه — مزید فیه سه ومه لعداه	کولومسه‌یه‌میه — مزید فیه مسه ومه لعداه	طوغوره‌میه — مزید فیه الرا ومه لعداه	امزره‌میه — مزید فیه زر ومه لعداه

واستخرج الامثلة الباقية ايضا من الامثلة الوجودية

✵ تنبيهات ✵ ✵ تنبيه اول ✵ حروف مغيرة الاحداثدن (ش سه مسه ر زر) حرفلرى ايله اداة تكثير واداة لزوم اولان (ن) حرفى هم امر حاضر مخصوص اولدقلرى وهمده سماعه موكول اولدقلرى و (ت در ل مه) حرفلرى ايله اداة مجهول اولان (ن) حرفى هم امر حاضر مجرده وهم امر حاضر مزيد فيهلره لاحق اولدقلرى وهم قياسى ايدكلرى وحروف عشرهٔ بسيطه ومركبهٔ مرقومه نك بردن التى يه قدر امر حاضر واحدده صورت اجتماعلرى ابواب سابقه دن مستبان وامثلهٔ مسروده دن نمايان اولور ✵ تنبيه ثانى ✵ حروف مذكوره دن تاء ساكنه تحريك اولنديغى صورتده داله قلب واجب ايديكى حروف مقلوبه بابندن ظاهر اولور ✵ تنبيه ثالث ✵ مار الذكر (ش ن ر ت ل) حرفلرى ساكن اولمريله بونلرك لاحق اولدقلرى امر حاضر متحرك الاخر اولدقلرى صورتده حرف اخير متحركك حركه سنى على حاله ابقا لازم ايديكى (اراشدر اران ارات اوقون اوقوت سويلن اغلت) كبى وساكن الاخر اولدقلرى صورتده حرف اخير ساكنى كاه ضمه وكاه فتحه وكاه كسره ايله تحريك لازم كلديكى (كورش كورن كورلسون اوچور ايچور بيشور چيقار كيدر يازل يازيلور ازل بوزول ازيلور بوزلمز) كبى ينه ابواب سابقه دن مستبان وتلفظات واقعه دن نمايان اولور بوصورتده حرف اخيرك حركهٔ اصليه وعارضه سنى بعض صورتده قيد ايتمه وبعض صورتده قيد ايتمه وبعض صورتده مخالف قيد ايتمه نظام لسان واملايه عدم وقوفدن وتلفظات واقعه يه عدم رعايتدن نشأت ايتمش اولور ✵ تنبيه رابع ✵ (اڭ) ضميرى انجق امر حاضره و (لم) ضميرى ايله (وز) ضميرى انجق (اه) حرفيله مطرف اولان امر غائبه الحاق اولنديغى (ام سڭ سڭز) ضميرلرى هم امر غائب مذكوره وهم كلمات سائره يه الحاق اولنديغى باب مضمراتدن وجدولده مقيد امثله دن ظاهر اولور ✵ تنبيه خامس ✵ (ام اڭ) ضميرلرينڭ همزه لرينى بعض صورتده يايه قلب ايتمه (اوقويه يم اوقويڭ) كبى و بعض صورتده كسره سيله برابر حذف ايتمه (اوقويم اراڭ) كبى و بعض صورتده انجق همزه لرينى حذف وكسره لرينى ماقبللرينه نقل ايتمه كاه واجب وكاه جائز ايديكى حروف مقلوبه ومضمرات بابلرندن ظاهر ونمايان اولور ✵ تنبيه سادس ✵ فعل امرك قسم اولنده مفرد مخاطب ومفرد غائب وجمع غائب نوعلرينك وقسم ثانيسنده انجق مفرد غائب وجمع غائب نوعلرينك فاعللرى ضمائر بارزه ايديكى باب مضمراتدن وامثلهٔ مسروده دن مستبان اولور ✵ تنبيه سابع ✵ (اه ايله اين ده دن) حرفلريله مطرف اولان متعلقات فعل ومفاعيل نائب الفاعل اولدقلرى صورتده اوحرفلرى كالاول ذكر واثبات لازم اولديغى وبوسيله مفاعيل مرقومه دن نائب الفاعل اولنلر ضمائر اولديغى صورتده اوحرفلرى حذف ايدرك ضمائرى افعال مجهوله يه ايصال ممتنع ايديكى مزيد فيه النون بابنده مقيد مهمه دن ظاهر وآشكار ومزيد فيه الشين ومزيد فيه النون ومزيد فيه سه ومزيد فيه مسه نوعلرى ايسه كرك وجودى قسمى كرك عدمى قسملرى اولسونلر نون ولام ساكنهٔ مجهوليه لرك انضماملريله ازسر نو مزيد فيه اولدقلرى صورتده يعنى مزيدات اربعهٔ مذكوره مجهول اولدقلرى صورتده نائب الفاعللرى حروف خمسهٔ مرقومه ايله مطرف مفاعيل ومتعلقات اوله جغى دركار اولمغين اشبو درت نوع مزيد فيهلرك مجهول وجودى وعدمى قسملرنده انجق مفرد غائب صيغه سى استعمال اولنه جغى بديدار اولور ✵ تنبيه ثامن ✵ تنبيه سابعدن نائب الفاعلدن عبارت ضميرك امر غائبده استتارى جائز ايديكى مستبان اولور ✵ تنبيه تاسع ✵ وينه تنبيه سابعدن امر حاضره لاحق (سون) حرفنك ينه امر مذكوره لاحق اولان (اه) حرفى كبى اداة غيبت اولوب ضمير غائب اولمديغى مستبان اولور ✵ تنبيه عاشر ✵ فعل امردن قسم اولك صيغ مستعملهٔ مختلف العنواناتى يديوز يكرمى ايكى نوع اولديغى مثللى قسم ثانينك صيغ مستعملهٔ مختلف العنواناتى دخى بيك يتمش درت نوع اولديغى امر حاضر مجرد ومزيد فيهلرك يوز يتمش يدى نوع صيغ مستعمله سيله اون ايكى نوع صيغ غير مستعمله سنده اداة غيبت اولان (اه) حرفنى وانجق صيغ مستعمله سنده (ام لم ياوز سڭ سڭز) ضمائرى ايله (ل) حرفنى وصل والحاقدن ظاهر اولور ✵ تنبيه حادى عشر ✵ فعل امرك متضمن اولديغى

معناى طلبك معجل ايديكنى افاده واشعار ايچون اخرينه ولو حكما (ايمدى) حرفى الحاق وعلاوه اولنديغى وبوجهتله (ايمدى) حرفى ابتداء كلامده واقع اولديغى صورتده اداة تفصيل مجمل اولديغى كبى فعل امردن صكره واقع اولديغى صورتده اداة فور وتعجيل اولديغى (سويله ايمدى يازيمدى) (كابروايمدى حكايت ايده يم) كبى مقصد اولك ايكنجى بابندن ظاهر اولور ✵ تنبيه ثانى عشر ✵ فعل امرك عدمى الاقتدار نوعى اكثريا دعاء عليه ده استعمال اولنديغى محاورات واقعه دن مستبان اولور ✵ تنبيه ثالث عشر ✵ لسان عربده امر ونهيه ومعناى طلبى مشتمل افعال سائره يه معناى طلبى تشديد وتأكيد ايچون نون مشدده ومخففه الحاق اولنديغى كبى لسان تركيده دخى فعل امره ومعناى طلبى مشتمل اولان افعال سائره يه معناى طلبى تشديد وتأكيد ايچون (ها) حرفى الحاق اولنديغى مقصد اولك ايكنجى بابندن مستبان اولور (يازها سويله ها سويله ملى ها سويلزسكز طاريلرم ها) كبى

مقصد ثالث

امر حاضر مجردك ومزيد فيهلرك اواخرينه حروف مغيرة النسبه اسميله مسمى اولوب مقصد ثانينك ابتداسنده ذكر اولنان اوتوز ايكى نوع حروف بسيطه ومركبه يى وافعال ناقصه دن حروف مغيرة النسبه منزله لرنده اولان (ايدى ايمش ايسه) فعللرينى ضم والحاق ايله وياخود انجق امر مجردك اخرينى اسكان ويا تحريك ويا اخرنده كى حركه يى تبديل ايله اول امرلردن اصاغه وافراغ اولنان كلمات مشتقه نك انواعى وهر نوعك اقسام متباينه ومتخالفه سى وهر قسمك احكام لفظيه ومعنويه سى بيانده در ✵ توطئه ✵ معلوم اوله كه امر حاضر مفرد مجرد ومزيد فيه او اخرينه حروف مغيرة النسبه دن برينك لحوقيله يامتضمن اولديغى نسبت امريه دن وزمان مستقبلدن بالكليه منسلخ اولورلر وياخود نسبت اخرايى متضمن اولورلر اكر نسبتدن وزماندن بالكليه منسلخ اولورلرسه بوصورتده يامفعوللرنده كالاول عمل ايدرلر وياخود عمل ايده مزلر اكر عمل ايدرلرسه بوصورتده ياحدث مطلقه دلالت ايدرلر وياخود حدث مطلقك انواعندن برنوع حدثه دلالت ايدرلر اكر حدث مطلقه دلالت ايدرلرسه امر حاضرلر اول حرفك لحوق وانضماميله مصدر اولوب مصدر اصلى ومصدر مخفف ومصدر مؤكد قسملرينه منقسم اولورلر (كتابى يازمق يازمه يازمقلق مألنى سويلكدن سويله دن سويلكلكدن كوچدر) كبى اكر حدث مطلقدن برنوع حدثه دلالت ايدرلرسه اوامر مذكوره اوحرفك لحوقيله حاصل مصدر اسميله مسمى مصدر نوعى اولورلر (بونك كتابى اوقويشى يازيشندن دها كوزل) كبى واكر مفعوللرنده كالاول عمل ايده مزسه بوصورتده ياحدث مطلقه دلالت ايدرلر وياخود حدث كثير وابلغه دلالت ايدرلر اكر حدث مطلقه دلالت ايدرلرسه اوامر مذكوره اول حرفك لحوقيله اسم مصدر اولورلر (تيزارتى قارارتى بولانتى بورنتى قازانج سونج اويقو استه‌ك يافشق باريشق طالقه صايقى كوركى آليم صاتيم اولوم ديرم طوتوم) كبى واكر حدث كثير وابلغه دلالت ايدرلرسه اوامر مرقومه اول حرفك لحوقيله مبالغه اسم مصدر اولورلر (اولاد صاغناق كوره‌نك) كبى واكر نسبت اخرايى متضمن اولورلرسه بوصورتده اول نسبت يانسبت تامهٔ زمانيه در وياخود نسبت ناقصه در اكر نسبت تامه زمانيه ايسه بحسب الاستقراء يا فعل حال وفعل حاضر اولورلر (يازيور اوقوميور) كبى ويامستقبل مرجو النسبه اولورلر (زيد يازار بكر اوقومز) كبى ويا مستقبل مجزوم النسبه اولورلر (زيد يازه جق بكر اوقوميه جق) كبى ويامستقبل مؤكد النسبه اولورلر (يازيسر سويليسردر) كبى ويا فعل مربع النسبه اولورلر (يازملى) كبى (اكثرم يازمليدر يازملى ها يازمليده كورملى) كبى واكر نسبت ناقصه ايسه بوصورتده اول نسبت ناقصه ياقياميه در يعنى وصفيه در وياخود تقييديه ووقوعيه در اكر تقييديه ايسه اوامر مرقومه اوحرفك لحوقيله يااسم مكان فعل اولورلر (اقتى بى يتى چكيد قوناق تيشلاق باتاق كزك سيرك بورقج صوقوم ياتيم بيم اتلامج طولامباج بيرتماج باصه‌مق قاچه‌مق طوته‌مق اغان كسمان)

كبی ویا اسم زمان فعل اولورلر (یانسو) كبی ویا اسم الت فعل اولورلر (قیساج طیقاج بیچاق كورك الدك بیجق سوزكی قاشاغی بیلەكی صالنقچ صاللانقچ پاتلانقچ سوزكچ) كبی ویاخود اسم اثر فعل اولورلر (قیرپنتی قیرنتی كسنتی سپورنتی بونقه چكنده‌م دیلیم قیمق كسمك چكنده‌مك) كبی واكر نسبت مرقومه نسبت قیامیه ووصفیه ایسه اوامر مذكوره‌دن اول حرفك لحوقیله مصاغ اولان كلمه‌نك وضعنده متضمن اولدیغی ذات مبهمه یه ویاذات معینه‌یه نسبت معتبر اولدیغی كبی فاعله ونائب فاعله دخی نسبت معتبر اولور ویاخود فاعله ونائب فاعله نسبت معتبر اولمز اكر فاعله ونائب فاعله دخی نسبت معتبر اولورسه بوصورتده اول نسبت قیامیه ووصفیه یاانجق بطریق الحدوث اولور ویابطریق الحدوث والمبالغه اولور ویاانجق بطریق الثبات والاستقرار اولور ویاخود بطریق الثبات والاستقرار مع المبالغه اولور اكر انجق بطریق الحدوث اولورسه اولكلمه صفت حادثه اولور (یازان آدم اوقیان كیمسه) كبی واكر بطریق الحدوث مع المبالغه اولورسه مبالغه صفت حادثه اولور (یوزه كولیجی آدم) كبی واكر انجق بطریق الثبات والاستقرار اولورسه صفت ثابته اولور (یاپیشیق دونوك قیرق كسیك یورقون دوشكون شاشقین بشكین یورقه صالق صاغلام شیشمان صاغمان اوزون شی) كبی واكر بطریق الثبات مع المبالغه اولورسه مبالغه صفت ثابته اولور (یاپیشاق دونك قورقق اوركك اوقوناق قیناسه‌ق طاتلیسه‌ق كولومسه‌ك سویلسه‌ك یاپیشقن چكشكن صولوغن یوروكن كولاج كولونچ قورقنچ اوصانقچ اوشانكچ اوتانقچ بیلكچ یاكتماج كزانتی شی) كبی واكر فاعله ونائب فاعله دخی نسبت معتبر اولمزسه اولكلمه اسم موصوف اولور (قاتنتی بولاماج طوتماج صاریق اریك امزیك الق وركی صارقی طاقیم یاغمور قوصمق طالقچ القچ قازمه كسر) كبی وینه امر حاضر مجرد ومزید فیه اواخرینه (ایدی ایمش ایسه) فعللرینك لحوق وانضماملریله نسبت تامهٔ زمانیه اخرایی متضمن اولوب لفظا مركب ومعنا بسیط فعل واحد اولورلر شویله‌كه اوامر مذكوره (ایدی) فعلنك انضمامیله ماضیٔ محسوس النسبه و (ایمش) فعلنك انضمامیله ماضیٔ منقول النسبه و (ایسه) فعلنك انضمامیله فعل مثلث النسبه اولورلر (یازدی سویلدی یازمش سویلمش سویلشه یازسه ایو اولور یازسه‌ده كلسه‌ده بولای یازه ایدی) كبی وخاصة امر حاضر مجرد اخری یا اسكان ویاتحریك ویااخرنده‌كی حركه تبدیل اولنمغله یامتضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن وزماندن بالكلیه منسلخ اولور ویاخود نسبت اخرایی متضمن اولور اكر نسبت وزماندن بالكلیه منسلخ اولورسه بحسب الاستقراء یااسم مصدر اولور (قورق قورقو) كبی ویا اسم زمان محدود اولور (یاشه یاش) كبی واكر نسبت اخرایی متضمن اولورسه بوصورتده اول نسبت یانسبت وصفیه‌در ویانسبت تقییدیه‌در اكر نسبت وصفیه ایسه بحسب الاستقراء یاصفت ثابته اولور (بوشه بوش اول اولو طول طولو بله بللی طوزسه طوزسی اجیسه اجیسی شی) كبی ویااسم موصوف اولور (یاز یازی قوش قوشو قابه قاپی یاقاپو) كبی واكر نسبت تقییدیه ایسه بحسب الاستقراء انجق اسم مكان فعل اولور (یازاق یازی كچ اوته‌كچه) كبی وینه معلوم اوله‌كه افعال تركیهٔ سالف البیاندن فعل امر وفعل حال ومستقبل مؤكد النسبه وفعل مربع النسبه وماضیٔ محسوس النسبه وفعل مثلث النسبه كرك فعللرده اصل وقیاس اولدیغی اوزره مسند الیه متقدمدن عبارت ضمیر متصل متأخره نسبت اولنسونلر كرك بحسب الصورة اسم ظاهر متأخره نسبت اولنسونلر نسبت مرقومه هرحالده نسبت تامهٔ زمانیه اولمغین دائما فعل اولورلر امامستقبل مرجو النسبه ومستقبل مجزوم النسبه وماضیٔ منقول النسبه اكر مسند الیه متقدمدن عبارت ضمیر متصله نسبت اولنورلرسه متضمن اولدقلری نسبت انجق نسبت تامهٔ زمانیهٔ خبریه اولمغین انجق فعل اولورلر (زید سویلر بكر اكله‌مز بزكیجه كیده‌جكز سزاونوره‌جقسكز خالد سویلمش بزاكله‌مشز) كبی واكر اسم ظاهر متأخره نسبت اولنورلرسه نسبت مرقومه نسبت ناقصهٔ وصفیهٔ حدوثیه اولمغین صفت حادثه اولورلر (اوقور یازار آدم بیلز كیمسه كیمیدر سوز سویلیه‌جك اكلیه‌جق آدم بللیدر اون كون كورمش آدم اولور اولمز كورلتی‌یه قولاق اصمز)

كبی بوصورتده صفت حادثه درت نوع اولمش اولور (ضابطه) الفاظ تركیه كرك هیئات كلیهٔ افرادیه‌جه كرك هیئات كلیهٔ تركیبیه‌جه الفاظ عربیه‌نك عكسی نسبتنده اولمغله افعال تركیه‌ده اصل وقیاس اسم مسند الیه اوزرینه جاری وضمیرینه مسند اولمقدر وصفات تركیه‌ده اصل وقیاس دخی اسم ظاهر متأخره نسبت اولنمقدر وبوده خفی اولمیه‌كه مار الذكر یكرمی برنوع مشتقاتدن مصادر وافعال وصفت حادثه ومبالغهٔ صفت حادثهٔ قیاسی وصفت ثابته ومبالغهٔ صفت ثابته واسماء مذكورهٔ سبعه سماعه موكول ومتوقفدر ایمدی ذكر اولنان یكرمی برنوع مشتقات امریه‌دن ایكی نوعی مصدر و حاصل مصدر وبش نوعی انجق فعل واوچ نوعی بعض صورتده فعل وبعض صورتده صفت حادثه ودرت نوعی انجق صفت وبدی نوعی اسم اولوب هرنوعك صیغ واحوالنی بر بابده بیان لازم اولمغله مقصد ثالث یكرمی بربابه توزیع وتقسیم اولنمشدر شوقدركه مشتقات مرقومه‌دن مصادرك معناسی بسیط اولدیغندنبشقه افعال وصفات واسماء مشتقه‌نك مفهوملرنده مأخوذ ومعتبر اولدیغندن مصادر نوعی مشتقات سائره اوزرینه تقدیم اولنمش وماضیٔ محسوس النسبه ومنقول النسبه وفعل مثلث النسبه هم لفظا مركب اولدیغندن وهمده كافهٔ احوال واحكامنی احاطه وافاده‌امری مشتقات باقیه‌نك احوال واحكامنی بیان وایذانه متوقف بولندیغندن افعال ثلثهٔ مرقومه دخی تأخیر اتمشدر

﴿ برنجی باب ﴾ مصدر اصلینك صیغ متنوعهٔ مختلف العنواناتی واحوال سائره‌سی بیانده‌در

معلوم اوله‌كه مصدر اصلی شول امر حاضر مجرد ومزید فیهلردركه اواخرینه حروف اشتقاقیهٔ مغیرة النسبه‌دن میم مفتوحه ایله مصدر (مق یامك) حرفنك لحوق وانضمامیله متضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن وزماندن بالكلیه مسلوخ ومخلوع ودیكر متضمن اولدیغی حدثه مخصوص وموضوع اولوب حرف مرقومك لحوق وانضمامندن اول متعدی اولدیغی مفاعیل ومتعلقاتك هرنوعنه ینه متعدی ومجاوزاوله (زیدی كورمك سزه باقمقدن پاره‌یی بكره ویرمك سزه بونی اكلتمقدن دها كوزل) كبی

مصدر اصلی مشتق من الامر الحاضر

المعلوم الوجودی

	المجرد الساكن الآخر	المجرد المتحرك الآخر	المزید فیه الشین	المزید فیه النون الكثیر	المزید فیه سه	المزید فیه مسه	المزید فیه الرا	المزید فیه زر
مفرد غائب	یازمق	سویلك	سویلشمك	سویلنمك	اغسه‌مق	كولومسه‌مك	طوغورمق	امزرمك
مفرد غائب	المزید فیه در یازدرمق	المزید فیه التا سویلتمك	المزید فیه الشین ودر سویلشدرمك	المزید فیه النون ودر سویلندرمك	المزید فیه سه والتا اغسه‌تمق	المزید فیه مسه والتا كولومسه‌تمك	المزید فیه الرا والتا طوغورتمق	المزید فیه زر والتا امزرتمك
مفرد غائب	المزید فیه در والتا یازدرتمق	المزید فیه التا ودر سویلتدرمك	المزید فیه الشین ودر والتا سویلشدرتمك	المزید فیه النون ودر والتا سویلندرتمك	المزید فیه سه والتا ودر اغسه‌تدرمق	المزید فیه مسه والتا ودر كولومسه‌تدرمك	المزید فیه الرا والتا ودر طوغورتدرمق	المزید فیه زر والتا ودر امزرتدرمك
مفرد غائب	المزید فیه در والتا ودر یازدرتدرمق	المزید فیه التا ودر والتا ودر سویلتدرتمك	المزید فیه الشین ودر والتا ودر سویلشدرتدرتمك	المزید فیه النون ودر والتا ودر سویلندرتدرمك	المزید فیه سه ودر والتا والتا اغسه‌تدرتمق	المزید فیه مسه والتا ودر والتا كولومسه‌تدرتمك	المزید فیه الرا والتا ودر والتا طوغورتدرتمق	المزید فیه زر والتا ودر والتا امزرتدرتمك

المجهول الوجودی

مفرد	یازلمق الزید فیه اللام المجهول له	سویلنمك الزید فیه النون المجهول له	سویلشمك الزید فیه الشین واللام المجهول له	سویلنلمك الزید فیه النون واللام المجهول له	اغسه‌نمق الزید فیه سه والنون المجهول له	كولومسه‌نمك الزید فیه مسه والنون المجهول له	طوغورلمق الزید فیه الرا واللام المجهول له	امزرلمك الزید فیه زر واللام المجهول له	غائب
مفرد	یازدرلمق الزید فیه در واللام	سویلدلمك الزید فیه التا و اللام	سویلشدرلمك الزید فیه الشین ودر واللام	سویلندرلمك الزید فیه النون ودر واللام	اغسه‌دلمق الزید فیه سه و التا واللام	كولومسه‌دلمك الزید فیه مسه و التا واللام	طوغوردلمق الزید فیه الرا و التا واللام	امزردلمك الزید فیه زر والتا واللام	غائب
مفرد	یازدردلمق الزید فیه در والتا واللام	سویلندرلمك الزید فیه النا ودر واللام	سویلشدردلمك الزید فیه الشین ودر والتا واللام	سویلندردلمك الزید فیه النون ودر والتا واللام	اغسه‌تدرلمق الزید فیه سه والتا ودر واللام	كولومسه‌تدرلمك الزید فیه مسه والتا ودر واللام	طوغورتدرلمق الزید فیه الرا والتا ودر واللام	امزرتدرلمك الزید فیه زر والتا ودر واللام	غائب
مفرد	یازدرتدرلمق الزید فیه در والتا ودر واللام	سویلندردلمك الزید فیه التا ودر والتا واللام	سویلشدرتدرلمك الزید فیه الشین ودرو التا ودر واللام	سویلندرتدرلمك الزید فیه النون ودرو التا ودر واللام	اغسه‌تدردلمق الزید فیه سه والتا ودر والتا واللام	كولومسه‌تدردلمك الزید فیه مسه والتا ودر والتا واللام	طوغورتدردلمق الزید فیه الرا والتا ودر والتا واللام	امزرتدردلمك الزید فیه زر والتا ودر والتا واللام	غائب

المعلوم العدمی

مفرد	یازمق الزید فیه مه	سویلمك مجرد	سویلشمك الزید فیه الشین ومه	سویلنمك الزید فیه النون ومه	اغسه‌مق الزید فیه سه ومه	كولومسه‌مك الزید فیه مسه ومه	طوغورمق الزید فیه الرا ومه	امزرمك الزید فیه زر ومه	غائب

واستخرج الامثلة الباقیة العدمیة من الامثلة الوجودیة المرقومة

المعلوم العدمی الاقتداری

مفرد	یازه‌مق الزید فیه اه بعد مه	سویلیه‌مك مجرد	سویلشه‌مك الزید فیه الشین بعد اه ومه	سویلنه‌مك الزید فیه النون بعد اه ومه	اغسه‌یه‌مق الزید فیه سه بعد اه ومه	كولومسه‌یه‌مك الزید فیه مسه بعد اه ومه	طوغوره‌مق الزید فیه الرا بعد اه ومه	امزره‌مك الزید فیه زر بعد اه ومه	غائب

واستخرج الامثلة الباقیة ایضا من الامثلة الوجودیة

﴿ مهمات ﴾ ﴿ مهمهٔ اولی ﴾ مقصد اولك ایكنجی ودردنجی بابلرنده مبسوط اولدیغی وجهله مصدر اصلی هم اخرندن قاف وكاف ساكنه‌لر لاجل التخفیف جوازا حذف واسقاط اولنمغله مصدر مخفف اولور وهم اخرینه (لق لك) حرفلری ضم والحاق اولنمغله مصدر مؤكد اولور و بوایكی صورتده كالاول مشتق منهی اولان امر حاضرك عمل ایتدیكی مفاعیل ومتعلقاتده عمل ایدر (زیده باقدن پاره‌یی بكره ویرمه ایودر بونی اوقومقلق كورمكلك كبیدر) مثللی ﴿ مهمهٔ ثانیه ﴾ مصدر كرك اصلی كرك مخفف كرك مؤكد اولسون وضعنده فاعله نسبت معتبر

اولمدیغندن اخرینه ضمائر متصلهٔ مسند الیهانك اقسام ثلثه‌سندن هیچ برقسمنی وصل والحاق جائز اولمز بوصورتده مشتقات سائره‌یه مجازا اطلاق اولنان متكلم مخاطب جمع عنواناتنی مصدره اطلاق جائز اولمز ﴿ مهمهٔ ثالثه ﴾ مصدرینه كرك اصلی كرك مخفف كرك مؤكد اولسون حدث مطلقه موضوع اولدیغندن اخرینه (لر) حرفنی ضم والحاق ایله حقیقة جمع غائب صیغه‌سنه دخی تحویل جائز اولمز بوصورتده (الاسماء الظواهر كلها غیب) مقتضاسی اوزره مصدر انجق مفرد غائب اولور مكر اول حدثك انواعی قصد واراده اولنورسه انجق مصدر مخفف ایله مصدر مؤكد جمع غائب صورتنه تبدیل اولنورلر (سویلمره باق یوریمكلكلرندن نه اولور) كبی ﴿ مهمهٔ رابعه ﴾ ممالك عثمانیه‌ده متداول اولان لغتده ضمائر متصلهٔ مضاف الیها یعنی (م مز ك كز سی) ضمائری انجق مصدر مخفف ایله مصدر مؤكده وجفتای لغتنده هم مصدرن مذكورینه وهم مصدر اصلی‌یه لاحق ومتصل اولور (یازمه‌م یازیلمز یازمك یازیلكز یازمه‌سی یازمقلغم یازلمقلغمز سویلمكلكك سویلمكلكز یازمقلغی الویرمز) (كیم‌یقین اولدی جهانه كلمكی) كبی پس ضمائر مذكوره مصادر معلومه‌یه متصل اولدیغی صورتده من جهة المعنی فاعل ومصادر مجهوله‌یه متصل ولدیغی صورتده نائب فاعل اولورلر ﴿ مهمهٔ خامسه ﴾ مصدر انجق مفرد غائب اولمسندن طولایی امر حاضرك هم یوز یتمش نوع صیغ مستعمله‌سندن وهم اون ایكی نوع صیغ غیرمستعمله‌سندن مأخوذ ومشتق اولمغله كرك مصدر اصلینك كرك مصدر مخفف ایله مصدر مؤكدك صیغ مستعملهٔ مختلف العنواناتلری یوز سكسان طقوزر قسم اولمش اولور (مطلب) مصادر عربیهٔ سماعیه وقیاسیه بجمیع انواعها هم فاعلك وهم فاعل مقامنه قائم اولان مفعولك یعنی نائب فاعلك صفتلری اولملریله معلوم ومجهول بیننده مشترك اولورلر مثلا (كَتَبْتُ الرِّسالَةَ كَتْباً وَقَرَأْتُها قِراءَةً) تركیبلرنده واقع (كَتْب وَقِراءَة) مصدرلری یازمق اوقومق معنالرینه اولملریله فاعلك صفتلری اولوب معلوم ومبنی للفاعل اولورلر (وَكُتِبَ الرِّسالَةُ كَتْباً وَقُرِئَتْ قِراءَةً) تركیبلرنده واقع (كَتْب وَقِراءَة) مصدرلری یازلمق اوقونمق معنالرینه اولملریله فاعل مقامنه قائم مفعولك یعنی نائب فاعلك صفتلری اولوب مجهول ومبنی للمفعول اولورلر (وكذا ضرب) مصدری اورمق اورلمق معنالرینه اولمغله (اعجبنی ضرب زید) جمله‌سنده (ضرب) مصدری اورمق معناسنه اولدیغی صورتده انجق فاعلنه مضاف اولوب جملهٔ مذكوره (زیدك اورمسی بنی اعجاب ایتدی) معناسنه اولور واورلمق معناسنه اولدیغی صورتده اكر مفعولنه مضاف اولمش اولسه متكلم برمجهول ونامعلوم اولان ذاتك فعل وحالنه تعجبنی افاده ایتمش اوله‌جغندن وبویله فعل ایسه محل تعجب اولنه‌میه‌جغندن لاجرم اول مصدر انجق نائب فاعلنه مضاف اولوب جملهٔ مذكوره (زیدك اورلمسی بنی اعجاب ایتدی) معناسنه اولور بوتقدیرجه (زید) لفظنك محلی ایكی صورتده‌ده مرفوع اولمغله ائمهٔ لغت عربیه‌نك جملهٔ مذكوره‌ده (زید) لفظنك كاه فاعل اولمق اوزره محلی مرفوع وكاه مفعول اولمق اوزره محلی منصوبدر دیمه‌لری بی وجه ایدیكی ظاهر اولور قالدیكه مصدر عربینك هم معلوم وهم مجهول اولدیغنه دائر تفصیلات اشبو مقصدك ذیلنده صفت مشبهه‌دنبشقه صفات عربیه‌نك واسماء مشتقهٔ عربیه‌نك افعال عربیه مثللی معلوم ومجهول قسملرینه منقسم اولدقلرینی بیان ایچون وضع وتمهید اولنان مطلبده ذكر اولنمغله استقصا مراد ایدن كیمسه مطلب مذكوره مراجعت ایده ﴿ ایكنجی باب ﴾ حاصل مصدر اسمیله موصوف ومعروف اولان مصدر نوعینك صیغ مختلف العنواناتی واحوال واحكامی بیاننده‌در معلوم اوله‌كه حاصل مصدر شول امر حاضر مجرد ومزید فیهلردركه اواخرینه حروف اشتقاقیهٔ مغیرة النسبه‌دن (اش) حرفنك لحوق وانضمامیله متضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن وزمان مستقبلدن مجرد ومخلوع ودیكر متضمن اولدیغی حدث مطلقدن برنوع غیر معینه مخصوص وموضوع اولوب حرف مرقومك لحوق وانضمامندن اول متعدی اولدیغی مفاعیل ومتعلقاتك هرنوعنه كالاول ینه متعدی ومجاوز اوله یعنی حاصل مصدر مشتق منهی اولان امر حاضرك مفاعیل ومتعلقاتنده عمل ایده‌بیله (زیدك بوسوزی سزه سویلیشی بكرك پاره‌یی خالده ویریشی عمرك بورادە صالنه صالنه یورویشی تعجب اولنه‌جق شیدر) كبی

حاصل مصدر مشتق من الامر الحاضر

المعلوم الوجودي

مفرد غائب	مفرد غائب	مفرد غائب	مفرد غائب
يازش — المجرد الساكن الآخر	يازدرش — المزيد فيه در	يازدردش — المزيد فيه در والتا	يازدرتدرش — المزيد فيه در والتا ودر
سويليش — المجرد المتحرك الآخر	سويلدش — المزيد فيه التاء	سويلتدرش — المزيد فيه التا ودر	سويلتدردش — المزيد فيه التا ودر والتا
سويلشش — المزيد فيه الشين	سويلشدرش — المزيد فيه الشين ودر	سويلشدردش — المزيد فيه الشين ودر والتا	سويلشدرتدرش — المزيد فيه الشين ودر والتا ودر
سويلنش — المزيد فيه النون الكثير	سويلندرش — المزيد فيه النون ودر	سويلندردش — المزيد فيه النون ودر والتا	سويلندرتدرش — المزيد فيه النون ودر والتا ودر
اغسديش — المزيد فيه سه	اغسه‌دش — المزيد فيه سه والتا	اغسه‌تدرش — المزيد فيه سه والتا ودر	اغسه‌تدردش — المزيد فيه سه والتا ودر والتا
كولومسه‌يش — المزيد فيه مسه	كولومسه‌دش — المزيد فيه مسه والتا	كولومسه‌تدرش — المزيد فيه مسه والتا ودر	كولومسه‌تدردش — المزيد فيه مسه والتا ودر والتا
طوغورش — المزيد فيه ارا	طوغوردش — المزيد فيه ارا والتا	طوغورتدرش — المزيد فيه ارا والتا ودر	طوغورتدردش — المزيد فيه ارا والتا ودر والتا
امزرش — المزيد فيه زر	امزردش — المزيد فيه زر والتا	امزرتدرش — المزيد فيه زر والتا ودر	امزرتدردش — المزيد فيه زر والتا ودر والتا

المجهول الوجودي

مفرد غائب	مفرد غائب	مفرد غائب	مفرد غائب
يازيلش — المزيد فيه اللام المجهولية	يازدريلش — المزيد فيه در واللام	يازدرديلش — المزيد فيه در والتا واللام	يازدرتدريلش — المزيد فيه در والتا ودر واللام
سويلنش — المزيد فيه النون المجهولية	سويلديلش — المزيد فيه التا واللام	سويلتدريلش — المزيد فيه التا ودر واللام	سويلتدرديلش — المزيد فيه التا ودر والتا واللام
سويلشيلش — المزيد فيه الشين واللام المجهولية	سويلشدريلش — المزيد فيه الشين ودر واللام	سويلشدرديلش — المزيد فيه الشين ودر والتا واللام	سويلشدرتدريلش — المزيد فيه الشين ودر والتا ودر واللام
سويلنيلش — المزيد فيه النون واللام المجهولية	سويلندريلش — المزيد فيه النون ودر واللام	سويلندرديلش — المزيد فيه النون ودر والتا واللام	سويلندرتدريلش — المزيد فيه النون ودر والتا ودر واللام
اغسه‌نش — المزيد فيه سه والنون المجهولية	اغسه‌ديلش — المزيد فيه سه والتا واللام	اغسه‌تدريلش — المزيد فيه سه والتا ودر واللام	اغسه‌تدرديلش — المزيد فيه سه والتا ودر والتا واللام
كولومسه‌نش — المزيد فيه مسه والنون المجهولية	كولومسه‌ديلش — المزيد فيه مسه والتا واللام	كولومسه‌تدريلش — المزيد فيه مسه والتا ودر واللام	كولومسه‌تدرديلش — المزيد فيه مسه والتا ودر والتا واللام
طوغوريلش — المزيد فيه ارا واللام المجهولية	طوغورديلش — المزيد فيه ارا والتا واللام	طوغورتدريلش — المزيد فيه ارا والتا ودر واللام	طوغورتدرديلش — المزيد فيه ارا والتا ودر والتا واللام
امزريلش — المزيد فيه زر واللام المجهولية	امزرديلش — المزيد فيه زر والتا واللام	امزرتدريلش — المزيد فيه زر والتا ودر واللام	امزرتدرديلش — المزيد فيه زر والتا ودر والتا واللام

المعلوم العدمي

مفرد غائب	
يازميش	المزيد فيه مه
سويليميش	وكذا
سويلشميش	المزيد فيه الشين ومه
سويلنميش	المزيد فيه النون ومه
اغسه‌ميش	المزيد فيه سه ومه
كولومسه‌ميش	المزيد فيه مسه ومه
طوغورميش	المزيد فيه ارا ومه
امزرميش	المزيد فيه زر ومه

واستخرج الامثلة الباقية العدمية من الامثلة الوجودية

المعلوم العدمي الاقتداري

مفرد غائب	
يازه‌ميش	المزيد فيه مه لعداه
سويليه‌ميش	وكذا
سويلشه‌ميش	المزيد فيه الشين ومه لعداه
سويلنه‌ميش	المزيد فيه النون ومه لعداه
اغسه‌يه‌ميش	المزيد فيه سه ومه لعداه
كولومسه‌يه‌ميش	المزيد فيه مسه ومه لعداه
طوغوره‌ميش	المزيد فيه ارا ومه لعداه
امزره‌ميش	المزيد فيه زر ومه لعداه

واستخرج الامثلة الباقية ايضاً من الامثلة الوجودية

❊ مهمات ❊ ❊ مهمهٔ اولی ❊ حاصل مصدر كدخی مصدر مثللی وضعنده فاعله ونائب فاعله نسبت معتبر اولمدیغندن اخرینه ضمائر متصلهٔ مسند الیهانك اقسام ثلثه‌سندن بریی ضم وتوصیل ایله متكلم ومخاطب صیغه‌لرینه تحویل ایتمه جائز اولمز ❊ مهمهٔ ثانیه ❊ حاصل مصدر حدث مطلقك انواعندن نوع مبهمه موضوع اولمغله اخرینه (لر) حرفی الحاق ایله جمع غائب صیغه‌سنه تبدیل جائز اولور (سویلیشلره باق) كبی بو صورتده حاصل مصدرك صیغ مختلف العنواناتی اوچیوز یتمش سكز قسم اولوب یوز سكسان طقوز قسمی مفرد غائب ویوز سكسان طقوز قسمی جمع غائب صیغه‌لری اولورلر ❊ مهمهٔ ثالثه ❊ حاصل مصدره دخی ضمائر متصلهٔ مضاف الیها وصل والحاق اولنمغله حاصل مصدر معلوم اولدیغی صورتده فاعلنه ومجهول اولدیغی صورتده نائب فاعلنه مضاف اولمش اولور (یازیشم یازیلیشمز یازیشی اكله‌یشلری) مثللی ❊ تنبیه ❊ (اش) حرفی امر حاضره لاحق اولوب حاصل مصدر اداتی اولدیغی كبی اسماء اشارتدن (بو) اسمنه دخی لاحق اولوب اداة تقریب دخی اولدیغی وامر حاضر مذكور متحرك الاخر اولدیغی صورتده حرف مرقومك همزه‌سنی یایه قلب واجب وساكن الاخر اولدیغی صورتده حرف مرقومك همزه‌سنی حذف وكسره‌سنی حرف اخیر ساكنه نقل لازم ولازب ایدیكی حروف معانی وحروف مقلوبه بابلرندن ظاهر وآشكار اولور ❊ اوچنجی باب ❊ فعل حالك صیغ مختلف العنواناتی واحوال سائره‌سی بیاننده‌در معلوم اوله كه فعل حال شول امر حاضر مجرد ومزید فیهلردر كه اواخرینه حروف اشتقاقیهٔ مغیرة النسبه‌دن (ایور) حرفنك لحوق وانضمامیله متضمن اولدیغی معانی ثلثه‌دن نسبت انشائیهٔ امریه نسبت خبریه‌یه وزمان مستقبل دخی زمان حاله تبدل ایده (زید كتابی یازیور بكر بونی سویلیور) كبی وبوده معلوم اوله كه فعل امرك قسم اولنده مفرد مخاطب صیغه‌سی اداة غیبت اولان (سون اه) حرفلرندن واداة جمع اولان (لر) حرفندن وضمائر متصلهٔ بارزه‌دن عاری وبو جهتله زیاده‌دن خالی اولدیغندن قسم اول مرقومده مفرد مخاطب صیغه‌سی وقسم ثانیسنده مفرد غائب صیغه‌سی انجق (لر) حرفندن وضمائر مذكوره‌دن عاری اولدیغندن وسائره نسبتله بسیط بولندیغندن قسم ثانی مرقومده دخی مفرد غائب صیغه‌سی تقدیم اولنمش ایدی حالبو كه افعال سائره‌ده وصفات واسماء مشتقه‌نك كافه‌سنده دخی مفرد غائب صیغه‌لری (لر) حرفندن وضمائر مذكوره‌دن خالی ومجرد وصیغ باقیه‌یه نسبتله بسیط ومفرد بولنمش اولدقلرندن مشتقات مرقومه‌ده دخی قسم ثانی مرقومده اولدیغی مثللی مفرد غائب صیغه‌لری تقدیم اولنمشلردر

فعل حالی مشتق من الامر الحاضر
المعلوم الوجودی

	الجرد الساکن الآخر	الجرد المتحرک الآخر	المزید فیه الشین	المزید فیه النون	المزید فیه سه	المزید فیه مسه	المزید فیه ارا	المزید فیه زر	
مفرد جمع	یازیور یازیورم یازیورسك یازیورلر یازیورز یازیورسکز	سویلیور سویلیورم سویلیورسك سویلیورز سویلیورز سویلیورسکز	سویلشیور سویلشیورم سویلشیورسك سویلشیورلر سویلشیورز سویلشیورسکز	سویلنیور سویلنیورم سویلنیورسك سویلنیورلر سویلنیورز سویلنیورسکز	اغسه‌یور اغسه‌یورم اغسه‌یورسك اغسه‌یورلر اغسه‌یورز اغسه‌یورسکز	کولومسه‌یور کولومسه‌یورم کولومسه‌یورسك کولومسه‌یورلر کولومسه‌یورز کولومسه‌یورسکز	طوغوریور طوغوریورم طوغوریورسك طوغوریورلر طوغوریورز طوغوریورسکز	امزریور امزریورم امزریورسك امزریورلر امزریورز امزریورسکز	غائب متکلم مخاطب غائب متکلم مخاطب
	المزید فیه در	المزید فیه الثا	المزید فیه الشین ودر	المزید فیه النون ودر	المزید فیه سه والثا	المزید فیه مسه والثا	المزید فیه ارا والثا	المزید فیه زر والثا	
مفرد	یازدریور	سویلدیور	سویلشدریور	سویلندریور	اغسه‌دیور	کولومسه‌دیور	طوغوردیور	امزردیور	غائب
	المزید فیه در والثا	المزید فیه الثا ودر	المزید فیه الشین ودر والثا	المزید فیه النون ودر والثا	المزید فیه سه والثا ودر	المزید فیه مسه والثا ودر	المزید فیه ارا والثا ودر	المزید فیه زر والثا ودر	
مفرد	یازدردیور	سویلدردیور	سویلشدردیور	سویلندردیور	اغسه‌تدریور	کولومسه‌تدریور	طوغورتدریور	امزتدریور	غائب
	المزید فیه در والثا ودر	المزید فیه الثا ودر والثا	المزید فیه الشین ودر والثا ودر	المزید فیه النون ودر والثا ودر	المزید فیه سه والثا ودر والثا	المزید فیه مسه والثا ودر والثا	المزید فیه ارا والثا ودر والثا	المزید فیه زر والثا ودر والثا	
مفرد	یازدرتدریور	سویلندردیور	سویلشدرتدریور	سویلندرتدریور	اغسه‌تدردیور	کولومسه‌تدردیور	طوغورتدردیور	امزرتدردیور	غائب

المجهول الوجودی

	المزید فیه اللام المجهول بلیه	المزید فیه النون المجهول بلیه	المزید فیه الشین واللام	المزید فیه النون واللام	المزید فیه سه واللام	المزید فیه مسه واللام	المزید فیه ارا واللام	المزید فیه زر واللام	
مفرد جمع	یازیلیور یازیلیورم یازیلیورسك یازیلیورلر یازیلیورز یازیلیورسکز	سویلنیور سویلنیورم سویلنیورسك سویلنیورلر سویلنیورز سویلنیورسکز	سویلشیلیور بنمله سنکله اونلرله بزمله سزله غیر مستعمله	سویلنیلیور بنه سنه اونلره بزه سزه غیر مستعمله	اغسه‌نیور بندن سندن اونلردن بزدن سزدن غیر مستعمله	کولومسه‌نیور بنه سنه اونلره بزه سزه غیر مستعمله	طوغوریلیور طوغوریلیورم طوغوریلیورسك طوغوریلیورلر طوغوریلیورز طوغوریلیورسکز	امزریلیور امزریلیورم امزریلیورسك امزریلیورلر امزریلیورز امزریلیورسکز	غائب متکلم مخاطب غائب متکلم مخاطب
	المزید فیه در واللام	المزید فیه الثا واللام	المزید فیه الشین ودر واللام	المزید فیه النون ودر واللام	المزید فیه سه والثا واللام	المزید فیه مسه والثا واللام	المزید فیه ارا والثا واللام	المزید فیه زر والثا واللام	
مفرد	یازدریلیور	سویلدیلیور	سویلشدریلیور	سویلندریلیور	اغسه‌دیلیور	کولومسه‌دیلیور	طوغوردیلیور	امزردیلیور	غائب
	المزید فیه در والثا واللام	المزید فیه الثا ودر واللام	المزید فیه الشین ودر والثا واللام	المزید فیه النون ودر والثا واللام	المزید فیه سه والثا ودر واللام	المزید فیه مسه والثا ودر واللام	المزید فیه ارا والثا ودر واللام	المزید فیه زر والثا ودر واللام	
مفرد	یازدردیلیور	سویلدردیلیور	سویلشدردیلیور	سویلندردیلیور	اغسه‌تدریلیور	کولومسه‌تدریلیور	طوغورتدریلیور	امزرتدریلیور	غائب
	المزید فیه در والثا ودر واللام	المزید فیه الثا ودر والثا واللام	المزید فیه الشین ودر والثا ودر واللام	المزید فیه النون ودر والثا ودر واللام	المزید فیه سه والثا ودر والثا واللام	المزید فیه مسه والثا ودر والثا واللام	المزید فیه ارا والثا ودر والثا واللام	المزید فیه زر والثا ودر والثا واللام	
مفرد	یازدرتدریلیور	سویلندردیلیور	سویلشدرتدریلیور	سویلندرتدریلیور	اغسه‌تدردیلیور	کولومسه‌تدردیلیور	طوغورتدردیلیور	امزرتدردیلیور	غائب

المعلوم العدمی

	المزید فیه مه	وکذا	المزید فیه الشین ومه	المزید فیه النون ومه	المزید فیه سه ومه	المزید فیه مسه ومه	المزید فیه ارا ومه	المزید فیه زر ومه	
مفرد	یازمیور	سویلیور	سویلشمیور	سویلنمیور	اغسه‌میور	کولومسه‌میور	طوغورمیور	امزرمیور	غائب

واستخرج الامثلة الباقية العدمية من الامثلة الوجودية السابقة

المعلوم العدمی الاقتداری

	المزید فیه مه بعد اه	وکذا	المزید فیه الشین ومه بعد اه	المزید فیه النون ومه بعد اه	المزید فیه سه ومه بعد اه	المزید فیه مسه ومه بعد اه	المزید فیه ارا ومه بعد اه	المزید فیه زر ومه بعد اه	
مفرد	یازه‌میور	سویلیه‌میور	سویلشه‌میور	سویلنه‌میور	اغسه‌یه‌میور	کولومسه‌یه‌میور	طوغوره‌میور	امزره‌میور	غائب

واستخرج الامثلة الباقية ايضاً من الامثلة الوجودية

✻ تنبیهات ✻ ✻ تنبیه اول ✻ (ایوز) حرفی متحرك الاخر امره لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی یایه قلب ایتمك ویاخود کسره‌سیله بیله حذف ایتمك واجب ایدیکی وساکن الاخر امره لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی حذف وکسره‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل ایتمك لازم کلدیکی واحوال باقیه‌سی حروف معانی وحروف مقلوبه بابندن ظاهر اولور ✻ تنبیه ثانی ✻ فعل امرك زیلنده مسطور تنبیه سابعده مذکور اولدیغی اوزره (اه ایله این ده دن) حرفلریله مطرف اولان مفاعیل ومتعلقات فعل نائب الفاعل اولدقلری صورتده اول حرفلری ذکر واثبات واجب اولدیغی وبوسببله مفاعیل ومتعلقات مرقومه‌دن نائب الفاعل اولنلر ضمائر اولدقلری صورتده اول حرفلری حذف ایدرك ضمائری افعال مجهوله‌یه ایصال ممتنع ایدیکی مزیدفیه النون بابنده مقید مهمه‌دن ظاهر وآشکار ومزیدفیه الشین ومزیدفیه النون ومزیدفیه (سه) ومزید فیه (مسه) نوعلری ایسه نون ولام ساکنهٔ مجهولیه‌لرك انضماملریله ازسرنو مزیدفیه اولدقلری صورتده نائب الفاعللری حروف خمسهٔ مرقومه ایله مطرف مفاعیل ومتعلقات اوله‌جغی درکار اولمغین کرك فعل حالیده کرك آتی البیان افعال وصفاتده فعل امرده اولدیغی مثللی ذکر اولنان درت نوع مزیدفیهلرك مجهول وجودی قسمیله مجهول عدمی قسملری انجق مفرد غائب اوله‌بیله‌جکلری بدیدار اولور بوصورتده فعل حالك وکذا افعال سائره‌نك وصفت حادثه‌نك صیغ مختلف العنواناتلری فعل امردن قسم ثانینك صیغی مثللی بیك یتمش دردر نوع اولور ✻ تنبیه ثالث ✻ اشبو تنبیه ثالثدن نائب فاعلك اسم ظاهر دخی اولدیغی مستبان اولمغله نائب فاعلدن عبارت ضمیر غائبك استتاری جائز ایدیکی نمایان اولور ✻ تنبیه رابع ✻ فعل حاله متصل اولان (ام از) ضمیرلرینك همزه‌لرینی حذف وکسره‌لرینی راه ساکنه‌یه نقل لازم ایدیکی حروف مقلوبه بابندن ظاهر اولور (تَنْبِیهٌ) مقصد اولك برنجی بابنده بیان اولندیغی وجهله کلمات ترکیه‌نك برنجی حرفی مفخم اولدیغی صورتده حروف باقیه‌لری ولو زوائددن اولسونلر مفخم اولملری وبرنجی حرفی مرقق اولدیغی صورتده حروف تالیه‌لری بنه ولو زوائددن اولسونلر مرقق اولملری وبرده حرکات خمسه‌دن ضمهٔ منفتحه ایله کسرهٔ منفتحه انجق حرف اوله عارض اولملری لسان ترکینك خصائص ومقتضاسندن اولمغله دار السلطنه‌ده واکثر ممالکده مستعمل لغتده (ایور) حرفی امر حاضر مفخمه لاحق اولدیغی صورتده مفخم اولدیغی کبی امر حاضر مرققه لاحق اولدیغی صورتده دخی مفخم اولمغین وبرده ضمه‌سی منفتحه اولمغین ایکی جهتله قاعده‌دن مستثنی اولور ✻ دردنجی باب ✻ مستقبل مرجو النسبه‌نك صیغ مختلف العنواناتی واحوال واحکامی بیانده‌در معلوم اوله‌که مستقبل مرجو النسبه‌شول

امر حاضردرکه وجودی قسمی اخرینه حروف اشتقاقیهٔ مغیرة النسبه‌دن راء مهملهٔ ساکنه‌نك وعدمی قسملری زاء معجمهٔ ساکنه‌نك لحوق وانضماملریله متضمن اولدیغی معانی ثلثه‌دن بعض صورتده انجق نسبت انشائیهٔ امریه نسبت خبریهٔ ظنیه ورجائیه‌یه منقلب اوله (زید اوقورسن یازمزسك) کبی وبعض صورتده هم اول نسبت امریه نسبت ناقصهٔ قیامیه‌یه یعنی نسبت وصفیه‌یه منقلب اوله وهمده دیکر متضمن اولدیغی زمان مستقبل منسلخ ومنسلب اوله (کاور کیدر کیمسه وارمی اولور اولمزادم بونی بیلورمی) کبی شویله‌که اشبو مقصدك ابتداسنده مسطور توطئه‌ده مفصلا مذکور اولدیغی اوزره امر حاضر وجودی وعدمی اواخرینه (ر ز) حرفلرینك لحوق وانضماملرندن صکره اکر ضمائر متصلهٔ بارزه ومستتره‌یه نسبت اولنورسه متضمن اولدیغی نسبت نسبت تامهٔ خبریه ظنیه ورجائیه اولمغله فعل مستقبل مرجو النسبه اولوب مفرد غائب ومتکلم ومخاطب وجمع غائب ومتکلم ومخاطب صیغه‌لرینه منقسم اولور (زید یازار بکر یاردم ایتمز بن اوقورم سن دیکله‌مزسك بز سویلرز سز اکله‌مزسکز) کبی واکر اسم ظاهر مذکور یامقدره نسبت اولنورسه نسبت مرقومه نسبت ناقصهٔ قیامیه یعنی نسبت وصفیه اولمغله صفت حادثه اولوب انجق مفرد غائب اولور (سوزاکلار آدم یاردم ایدر باروارمی سوزاکلامز کیمسه انسانمیدر) کبی بوتقدیرجه قسم ثانی‌یه دخی مستقبل مرجو النسبه تسمیه‌سی تغلیب طریقیله اولمش اولور (فائده) امثلهٔ عربیه‌ده (ینصر لاتنصر لن ینصرا) مثللی مستقبلات غیبی تفسیر وترجمه صددنده مستقبلات ترکیه‌یی اسماء متقدمه‌دن عبارت ضمائر غیبه‌ نسبت ایدرك او برمذکر یاردم ایدر اوبرمؤنث یاردم ایتمز اوایکی مذکر هیچ یاردم ایتمزلر دیمك لازمه‌دن ایکن اسماء ظواهره نسبت ایدرك یاردم ایدر برار یاردم ایتمز برعورت یاردم ایتمز ایکی ارلر دیمك فعل عربی‌یی صفت ترکیه ایله ترجمه دیمك اولدیغی مستبان اولمغله لسان ترکینك نظامی کرکی کبی بیلنمدکجه لسان اخری نقل وترجمه خصوصنده خبط وخللدن قورتلمیه‌جغی نمایان اولور

مستقبل مرجو النسبه مشتق من الامر الحاضر — المعلوم الوجودی

مفرد / جمع	المجرد الساكن الآخر یازار یازارم یازارسك یازارلر یازارز یازارسکز	المجرد المتحرك الآخر سویلر سویلرم سویلرسك سویلرلر سویلرز سویلرسکز	المزيد فيه الشين سویلشور سویلشورم سویلشورسك سویلشورلر سویلشورز سویلشورسکز	المزيد فيه النون سویلنور سویلنورم سویلنورسك سویلنورلر سویلنورز سویلنورسکز	المزيد فيه سه اغسه‌ر اغسه‌رم اغسه‌رسك اغسه‌رلر اغسه‌رز اغسه‌رسکز	المزيد فيه مسه کولومسه‌ر کولومسه‌رم کولومسه‌رسك کولومسه‌رلر کولومسه‌رز کولومسه‌رسکز	المزيد فيه ار طوغورر طوغوررم طوغوررسك طوغوررلر طوغوررز طوغوررسکز	المزيد فيه زر امزرر امزررم امزررسك امزررلر امزررز امزررسکز	غائب متکلم مخاطب غائب متکلم مخاطب
مفرد	المزيد فيه در یازدرر	المزيد فيه التا سویلدرر	المزيد فيه الشين ودر سویلشدرر	المزيد فيه النون ودر سویلندرر	المزيد فيه سه والتا اغسه‌درر	المزيد فيه مسه والتا کولومسه‌درر	المزيد فيه ار والتا طوغوردرر	المزيد فيه زر والتا امزردرر	غائب
مفرد	المزيد فيه در والتا یازدردرر	المزيد فيه التا ودر سویلتدرر	المزيد فيه الشين ودر والتا سویلشدردرر	المزيد فيه النون ودر والتا سویلندردرر	المزيد فيه سه والتا ودر اغسه‌تدرر	المزيد فيه مسه والتا ودر کولومسه‌تدرر	المزيد فيه ار والتا ودر طوغورتدرر	المزيد فيه زر والتا ودر امزرتدرر	غائب
مفرد	المزيد فيه در والتا ودر یازدرتدرر	المزيد فيه التا ودر والتا سویلتدردرر	المزيد فيه الشين ودر والتا ودر سویلشدرتدرر	المزيد فيه النون ودر والتا ودر سویلندرتدرر	المزيد فيه سه والتا ودر والتا اغسه‌تدردرر	المزيد فيه مسه والتا ودر والتا کولومسه‌تدردرر	المزيد فيه ار والتا ودر والتا طوغورتدردرر	المزيد فيه زر والتا ودر والتا امزرتدردرر	غائب

المجهول الوجودی

مفرد / جمع	المزيد فيه اللام المجهول یازیلور یازیلورم یازیلورسك یازیلورلر یازیلورز یازیلورسکز	المزيد فيه النون المجهول سویلنور سویلنورم سویلنورسك سویلنورلر سویلنورز سویلنورسکز	المزيد فيه الشين واللام المجهول سویلشیلور بنمله سنکله اونلرله بزله سزله غير مستعمل	المزيد فيه النون واللام المجهول سویلنیلور بنه سنه اونلره بزه سزه غير مستعمل	المزيد فيه سه والنون المجهول اغسه‌نور بندن سندن اونلردن بزدن سزدن غير مستعمل	المزيد فيه مسه والنون المجهول کولومسه‌نور بنه سنه اونلره بزه سزه غير مستعمل	المزيد فيه ار واللام المجهول طوغوریلور طوغوریلورم طوغوریلورسك طوغوریلورلر طوغوریلورز طوغوریلورسکز	المزيد فيه زر واللام المجهول امزریلور امزریلورم امزریلورسك امزریلورلر امزریلورز امزریلورسکز	غائب متکلم مخاطب غائب متکلم مخاطب
مفرد	المزيد فيه در واللام یازدریلور	المزيد فيه التا واللام سویلدیلور	المزيد فيه الشين ودر واللام سویلشدریلور	المزيد فيه النون ودر واللام سویلندریلور	المزيد فيه سه والتا واللام اغسه‌دیلور	المزيد فيه مسه والتا ودر واللام کولومسه‌دیلور	المزيد فيه ار والتا واللام طوغوردیلور	المزيد فيه زر والتا واللام امزردیلور	غائب
مفرد	المزيد فيه در والتا واللام یازدردیلور	المزيد فيه التا ودر واللام سویلتدریلور	المزيد فيه الشين ودر والتا واللام سویلشدردیلور	المزيد فيه النون ودر والتا واللام سویلندردیلور	المزيد فيه سه والتا ودر واللام اغسه‌تدریلور	المزيد فيه مسه والتا ودر واللام کولومسه‌تدریلور	المزيد فيه ار والتا ودر واللام طوغورتدریلور	المزيد فيه زر والتا ودر واللام امزرتدریلور	غائب
مفرد	المزيد فيه در والتا ودر واللام یازدرتدریلور	المزيد فيه التا ودر والتا واللام سویلتدردیلور	المزيد فيه الشين ودر والتا ودر واللام سویلشدرتدریلور	المزيد فيه النون ودر والتا ودر واللام سویلندرتدریلور	المزيد فيه سه والتا ودر والتا واللام اغسه‌تدردیلور	المزيد فيه مسه والتا ودر والتا واللام کولومسه‌تدردیلور	المزيد فيه ار والتا ودر والتا واللام طوغورتدردیلور	المزيد فيه زر والتا ودر والتا واللام امزرتدردیلور	غائب

المعلوم العدمی

مفرد	المزيد فيه مه یازمز	ايضاً سویلمز	المزيد فيه الشين ومه سویلشمز	المزيد فيه النون ومه سویلنمز	المزيد فيه سه ومه اغسه‌مز	المزيد فيه مسه ومه کولومسه‌مز	المزيد فيه ار ومه طوغورمز	المزيد فيه زر ومه امزرمز	غائب

واستخرج الامثلة الباقية العدمية من الامثلة الوجودية المرقومة

المعلوم العدمی الاقتداری

مفرد	المزيد فيه مه بعد اه یازه‌مز	ايضاً سویلیه‌مز	المزيد فيه الشين ومه بعد اه سویلشه‌مز	المزيد فيه النون ومه بعد اه سویلنه‌مز	المزيد فيه سه ومه بعد اه اغسه‌یه‌مز	المزيد فيه مسه ومه بعد اه کولومسه‌یه‌مز	المزيد فيه ار ومه بعد اه طوغوره‌مز	المزيد فيه زر ومه بعد اه امزره‌مز	غائب

واستخرج الامثلة الباقية ايضاً من الامثلة الوجودية

❊ تنبیهات ❊❊ تنبیه اول ❊ راء مهملهٔ ساکنه هم اسمه وهم امر حاضره لاحق اولوب اسمه لاحق اولدیغی صورتده اداة امر حاضر اولدیغی (آوَرْ بارقار اغار قارار) کبی وامر حاضره لاحق اولدیغی صورتده بحسب القیاس حروف مغیرة النسبه اقسامندن مستقبل وجودی مرجو النسبه اداتی اولدیغی کبی بحسب السماع حروف مغیرة الاحداث اقسامندن هم مفعول لازم التعقله وهم مفعول غیر لازم التعقله تعدیه اداتی اولدیغی (ایتر ایدر ایچور اوچور دوشور طوغور چیقار) کبی مقصد اولك ایکنجی ومقصد ثانینك برنجی واتنجی بابلرندن ظاهر اولور

تنبیه ثانی — زاء معجمهٔ ساکنه امر حاضره لاحق اولوب حروف مغیرة النسبه اقسامندن مستقبل عدمی مرجو النسبه اداتی اولدیغی کبی هم (جق یاجك) حرفیله مطرف ومصغر اولان اسمایه لاحق اولوب اداة میل وشفقت اولدیغی (قز جغز قز وجغز دوه جکز) کبی وهم (م ك سك ك) ضمائرینه لاحق اولوب اداة جمع اولدیغی (اغام اغامز افندك افندیکز بیلزسك بیلزسکز سویلیك سویلیکز) کبی مقصد اولك ایکنجی بابندن مستبان اولور

تنبیه ثالث — راء مهملهٔ استقبالیه‌نك لاحق اولدیغی امر حاضر وجودی متحرك الاخر اولدیغی صورتده حرف اخیر متحرکك علی حاله ابقا اولندیغی (اوقور یورر ارار اغلر سویلر دیر بیر) کبی وساکن الاخر اولدیغی صورتده اکر حرف اخیر ساکن حروف اصلیه‌دن اولوب ماقبلی مضموم اولورسه اول حرف اخیر ساکنك بحسب السماع گاه مضموم وگاه مفتوح قلندیغی (اولور کورر کولر قوشار دوشر) کبی وماقبلی مفتوح و یامکسور اولورسه حرف اخیر ساکنك ینه بحسب السماع گاه مفتوح وگاه مکسور قلندیغی (قاچار چیقار الور وریریلور) کبی واکر حرف اخیر ساکن یاحروف امریه‌دن ویاحروف مغیرة الاحداثدن اولوب ماقبلی مضموم اولورسه حرف اخیر مذکورك انجق مضموم قلندیغی (اوقورر اوکسورر کوروشور کورینور) کبی وماقبلی مفتوح و یامکسور اولورسه حرف اخیر ساکنك انجق مکسور قلندیغی (قارارر قیشقرر سویلشور سویلنور ارانور) کبی محاورات وتلفظاتدن ظاهر وآشکار اولور بوصورتده راء استقبالیه‌نك ماقبلنده‌کی حرفك حرکات اصلیه وعارضه‌سنی بعض مستقبلده یازمه و بعض مستقبلده مخالف یازمه نظام لسانه عدم معرفتدن و تلفظات واقعه‌یه عدم رعایتدن نشأت ایتمش اولور

تنبیه رابع — مستقبل مرجو النسبه‌نك دخی انواعندن مزید فیه الشین ومزید فیه النون ومزید فیه سه ومزید فیه مسه نوعلرینك مجهول وجودی قسمیله مجهول عدمی قسملرنده انجق مفرد غائب صیغه‌سی بولنوب مفرد متکلم ومفرد مخاطب وجمع غائب وجمع متکلم وجمع مخاطب صیغه‌لری بولنمدیغی ووجهی وبوجهتله مستقبل مرقومك صیغ مختلف العنواناتی دخی بیك یتمش درت نوع اولدیغی صیغ مستعمله‌یه (لر) حرفی و (م ز سك سکز) ضمائرینی وصل والحاقدن ظاهر اولور

تنبیه خامس — (م) ضمیری مستقبل عدمی مرجو النسبه‌یه لاحق اولدیغی صورتده اکثریا هم حرف استقبال اولان زاء معجمهٔ ساکنه‌نك وهم ضمیر مرقومدن همزه‌نك کسره‌سیله بیله حذف اولندیغی (یازمه‌م سویلمه‌م) کبی ونادراً انجق همزهٔ مرقومه‌نك حذف وکسره‌سنك زاء ساکنهٔ مذکوره‌یه نقل اولندیغی (یازمزم سویلمزم) کبی حروف مقلوبه وحروف محذوفه بابلرندن ظاهر ونمایان اولور

تنبیه سادس — (ز) ضمیری دخی مستقبل عدمی مرقومه لاحق اولدیغی صورتده اکثریا حرف استقبال اولان زاء ساکنه‌نك حذف وضمیر مذکورك همزه‌سی یایه قلب اولندیغی (یازمه‌یز) کبی ونادراً ضمیر مذکورك همزه‌سی حذف وکسره‌سی زاء ساکنه‌یه نقل اولندیغی (یازمزز) کبی ینه حروف مقلوبه وحروف محذوفه بابلرندن ظاهر وآشکار اولور

بشنجی باب — مستقبل مجزوم النسبه‌نك صیغ متنوعهٔ مختلف العنواناتی واحوال سائره‌سی بیانده‌در

معلوم اوله‌که مستقبل مجزوم النسبه شول امر حاضر مجرد ومزید فیهلردرکه اواخرینه حروف اشتقاقیهٔ مغیرة النسبه‌دن (ه‌جق یا ه‌جك) حرفنك لحوق وانضمامیله متضمن اولدیغی معانی ثلثه‌دن نسبت انشائیهٔ امریه یانسبت خبریهٔ جزئیه‌یه ویانسبت وصفیه‌یه منقلب اوله شویله‌که مستقبل مرقوم مستقبل مرجو النسبه مثللو اکر اسماء متقدمه‌دن عبارت ضمائر متصلهٔ بارزه و مستتره‌یه نسبت اولنورسه اول نسبت نسبت تامهٔ خبریهٔ جزمیهٔ استقبالیه اولمغین فعل اولوب مفرد غائب ومتکلم ومخاطب وجمع غائب ومتکلم ومخاطب صیغه‌لرینه منقسم اولور (زید یازه‌جق بن اوقیه‌جغم سن دیکله‌یه‌جکسك اونلر سویلیه‌جك بز اغلیه‌جغز سز کوله‌جکسکز) کبی واکر اسماء ظواهره نسبت اولنورسه اول نسبت نسبت وصفیهٔ استقبالیه اولمغین صفت حادثهٔ استقبالیه اولوب انجق مفرد غائب اولور (بونی اکله‌یه‌جق آدم دیکله‌یه‌جك کیمسه پك آزدر) کبی بوتقدیرجه صفت حادثهٔ استقبالیه‌یه دخی مستقبل مجزوم النسبه اطلاقی تغلیب طریقی اولمش اولور

مستقبل مجزوم النسبة مشتق من الامر الحاضر المعلوم الوجودی

	المجرد السالم الآخر	المجرد المعتل الآخر	المزید فیه الشین	المزید فیه النون	المزید فیه سه	المزید فیه مسه	المزید فیه الرا	المزید فیه زر	
مفرد	یازه جق	سویلیه جك	سویلشه جك	سویلنه جك	اغسه یه جق	کولومسه یه جك	طوغوره جق	امزره جك	غائب
	یازه جغم	سویلیه جکم	سویلشه جکم	سویلنه جکم	اغسه یه جغم	کولومسه یه جکم	طوغوره جغم	امزره جکم	متکلم
	یازه جقسك	سویلیه جکسك	سویلشه جکسك	سویلنه جکسك	اغسه یه جکسك	کولومسه یه جکسك	طوغوره جقسك	امزره جکسك	مخاطب
جمع	یازه جقلر	سویلیه جکلر	سویلشه جکلر	سویلنه جکلر	اغسه یه جقلر	کولومسه یه جکلر	طوغوره جقلر	امزره جکلر	غائب
	یازه جغز	سویلیه جکز	سویلشه جکز	سویلنه جکز	اغسه یه جغز	کولومسه یه جکز	طوغوره جغز	امزره جکز	متکلم
	یازه جقسکز	سویلیه جکسکز	سویلشه جکسکز	سویلنه جکسکز	اغسه یه جقسکز	کولومسه یه جکسکز	طوغوره جقسکز	امزره جکسکز	مخاطب
	المزید فیه در	المزید فیه التا	المزید فیه الشین ودر	المزید فیه النون ودر	المزید فیه سه والتا	المزید فیه مسه والتا	المزید فیه الرا والتا	المزید فیه زر والتا	
مفرد	یازدره جق	سویلده جك	سویلشدره جك	سویلندره جك	اغسه ده جق	کولومسه ده جك	طوغورده جق	امزرده جك	غائب
	المزید فیه در والتا	المزید فیه التا ودر	المزید فیه الشین ودر والتا	المزید فیه النون ودر والتا	المزید فیه سه والتا ودر	المزید فیه مسه والتا ودر	المزید فیه الرا والتا ودر	المزید فیه زر والتا ودر	
مفرد	یازدرده جق	سویلتدره جك	سویلشدرده جك	سویلندرده جك	اغسه تدره جق	کولومسه تدره جك	طوغورتدره جق	امزرتدره جك	غائب
	المزید فیه در والتا ودر	المزید فیه التا ودر والتا	المزید فیه الشین ودر والتا ودر	المزید فیه النون ودر والتا ودر	المزید فیه سه والتا ودر والتا	المزید فیه مسه والتا ودر والتا	المزید فیه الرا والتا ودر والتا	المزید فیه زر والتا ودر والتا	
مفرد	یازدرتدره جق	سویلتدرده جك	سویلشدرتدره جك	سویلندرتدره جك	اغسه تدرده جق	کولومسه تدرده جك	طوغورتدرده جق	امزرتدرده جك	غائب

المجهول الوجودی

	المزید فیه اللام المجهولیه	المزید فیه النون المجهولیه	المزید فیه الشین واللام المجهولیه	المزید فیه النون واللام المجهولیه	المزید فیه سه والنون المجهولیه	المزید فیه مسه والنون المجهولیه	المزید فیه الرا واللام المجهولیه	المزید فیه زر واللام المجهولیه	
مفرد	یازیله جق	سویلنه جك	سویلشیله جك	سویلنیله جك	اغسه نه جق	کولومسه نه جك	طوغوریله جق	امزریله جك	غائب
	یازیله جغم	سویلنه جکم	بنمله (غیر مستعمله)	بنه (غیر مستعمله)	بندن (غیر مستعمله)	بنه (غیر مستعمله)	طوغوریله جغم	امزریله جکم	متکلم
	یازیله جقسك	سویلنه جکسك	سنکله	سنه	سندن	سنه	طوغوریله جقسك	امزریله جکسك	مخاطب
جمع	یازیله جقلر	سویلنه جکلر	اونلرله	اونلره	اونلردن	اونلره	طوغوریله جقلر	امزریله جکلر	غائب
	یازیله جغز	سویلنه جکز	بزمله	بزه	بزدن	بزه	طوغوریله جغز	امزریله جکز	متکلم
	یازیله جقسکز	سویلنه جکسکز	سزکله	سزه	سزدن	سزه	طوغوریله جقسکز	امزریله جکسکز	مخاطب
	المزید فیه در واللام	المزید فیه التا واللام	المزید فیه الشین ودر واللام	المزید فیه النون ودر واللام	المزید فیه سه والتا واللام	المزید فیه مسه والتا واللام	المزید فیه الرا والتا واللام	المزید فیه زر والتا واللام	
مفرد	یازدریله جق	سویلدیله جك	سویلشدریله جك	سویلندریله جك	اغسه دیله جق	کولومسه دیله جك	طوغوردیله جق	امزردیله جك	غائب
	المزید فیه در والتا واللام	المزید فیه التا ودر واللام	المزید فیه الشین ودر والتا واللام	المزید فیه النون ودر والتا واللام	المزید فیه سه والتا ودر واللام	المزید فیه مسه والتا ودر واللام	المزید فیه الرا والتا ودر واللام	المزید فیه زر والتا ودر واللام	
مفرد	یازدردیله جق	سویلتدریله جك	سویلشدردیله جك	سویلندردیله جك	اغسه تدریله جك	کولومسه تدریله جك	طوغورتدریله جك	امزرتدریله جك	غائب
	المزید فیه در والتا ودر واللام	المزید فیه التا ودر والتا واللام	المزید فیه الشین ودر والتا ودر واللام	المزید فیه النون ودر والتا ودر واللام	المزید فیه سه والتا ودر والتا واللام	المزید فیه مسه والتا ودر والتا واللام	المزید فیه الرا والتا ودر والتا واللام	المزید فیه زر والتا ودر والتا واللام	
مفرد	یازدرتدریله جق	سویلتدردیله جك	سویلشدرتدریله جك	سویلندرتدریله جك	اغسه تدردیله جك	کولومسه تدردیله جك	طوغورتدردیله جك	امزرتدردیله جك	غائب

المعلوم العدمی

مفرد	المزید فیه مه	ایضاً	المزید فیه الشین ومه	المزید فیه النون ومه	المزید فیه سه ومه	المزید فیه مسه ومه	المزید فیه ار ومه	المزید فیه زر ومه	غائب
	یازمیه‌جق	سویلیه‌جك	سویلشمیه‌جك	سویلنمیه‌جك	اغسه‌میه‌جق	کولومسه‌میه‌جك	طوغورمیه‌جق	امزرمیه‌جك	

واستخرج الامثلة العدمیة الباقیة من الامثلة الوجودیة المرقومة

المعلوم العدمی الاقتداری

مفرد	المزید فیه مه بعداه	ایضاً	المزید فیه الشین ومه بعداه	المزید فیه النون ومه بعداه	المزید فیه سه ومه بعداه	المزید فیه مسه ومه بعداه	المزید فیه ار ومه بعداه	المزید فیه زر ومه بعداه	غائب
	یازه‌میه‌جق	سویلیه‌میه‌جك	سویلشه‌میه‌جك	سویلنه‌میه‌جك	اغسه‌یه‌میه‌جق	کولومسه‌یه‌میه‌جك	طوغوره‌میه‌جق	امزره‌میه‌جك	

واستخرج الامثلة الباقیة ایضاً من الامثلة الوجودیة

✻ تنبیهات ✻ تنبیه اول ✻ (اه‌جق اه‌جك) حرفلری امر حاضر متحرك الآخره لاحق اولدقلری صورتده همزه‌لرینی یایه قلب واجب ایدیکی (ارایه‌جق بورویه‌جك اوقیه‌جق سویلیه‌جك دیه‌جك یه‌جك) کبی وساکن الآخره لاحق اولدقلری صورتده همزه‌لرینی حذف وفتحه‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل لازم ولازب ایدیکی (یازه‌جق کله‌جك) کبی حروف مقلوبه باپندن ظاهر اولور بو صورتده امرك اخرنده‌کی حرکات اصلیه‌یی بعض مستقبلده یازمه وبعض مستقبلده یازمه قواعد لسانه عدم معرفتدن ونظام املایه عدم دقتدن نشأت ایتمش اولور ✻ تنبیه ثانی ✻ حرفین مرقومین جنس واحددن اولوب (اه‌جك) حرفی امر حاضر مفخمه و (اه‌جك) حرفی امر حاضر مرققه لاحق اولدیغی مقصد اولك برنجی باپندن مستبان اولور ✻ تنبیه ثالث ✻ مستقبل مجزوم النسبه‌ده دخی مزید فیه الشین ومزید فیه النون ومزید فیه سه ومزید فیه مسه نوعلرینك هم مجهول وجودی وهم مجهول عدمی قسملرنده انجق مفرد غائب صیغه‌سی بولنوب مفرد متکلم ومفرد مخاطب وجمع غائب وجمع متکلم وجمع مخاطب صیغه‌لری بولنمدیغی وسببی وبو جهتله مستقبل مرقومك صیغی دخی بیك ییتمش درت نوع اولدیغی (لر) حرفنی وضمائر متصله‌یی صیغ مستعمله‌یه وصل والحاقدن ظاهر وآشکار اولور ✻ تنبیه رابع ✻ (ام از) ضمیرلری مستقبل مجزوم النسبه‌یه لاحق اولدیغی صورتده همزه‌لرینی حذف وکسره‌لرینی مستقبل مرقومك اخرنده‌کی قاف وکاف ساکنه‌لره نقل لازم ایدیکی ونقل مزبوردن طولایی قافی غینه وکاف مجهوره‌یی کاف رخوه‌یه یعنی غین مرققه‌یه قلب واجب ایدیکی (یازه‌جغم سویلیه‌جکز) کبی حروف مقلوبه باپندن ظاهر ونمایان اولور ✻ تنبیه خامس ✻ امر حاضر مجهولدن مشتق اولان مستقبل مجزوم النسبه صفت اولدیغی صورتده نون ولام مجهولیه‌لری حذف وذکر جائز اولدیغی حروف محذوفه باپندن ظاهر وپدیدار اولور (یه‌جك طعامك ینه‌جك طعامك ایچه‌جك صویك ایچیله‌جك صویك وارمی سویلیه‌جك سوز سویلنه‌جك سوز باقیله‌جق یوز باقیله‌جق یوزنه‌راده) کبی ✻ التنجی باب ✻ مستقبل مؤکد النسبه‌نك صیغ متنوعهٔ مختلف العنواناتی واحوال سائره‌سی بیاننده‌در معلوم اوله که مستقبل مؤکد النسبه شول امر حاضر مجرد ومزید فیهلردر که اواخرینه حروف اشتقاقیهٔ مغیرة الاحداثدن (ایسر) حرفنك لحوق وانضمامیله متضمن اولدیغی نسبت انشائیهٔ امریه نسبت خبریهٔ مؤکده‌یه منقلب اوله (یاز یسردر سویلییسردر طوغیسردر سندن اول خلق حسن) کبی بونلر البته یازه‌جقدر سویلیه‌جکدر اول خلق حسن سندن کرچك طوغه‌جقدر مؤدالرینی تأدیه وتوفیه ایدرلر

مستقبل مؤکد النسبة مشتق من الامر الحاضر

المعلوم الوجودی

	المجرد الساکن الآخر	المجرد المتحرك الآخر	المزید فیه الشین	المزید فیه النون	المزید فیه سه	المزید فیه مسه	المزید فیه ار	المزید فیه زر	
مفرد	یازیسر	سویلییسر	سویلشیسر	سویلنیسر	اغسه‌یسر	کولومسه‌یسر	طوغوریسر	امزریسر	غائب
	یازیسرم	سویلییسرم	سویلشیسرم	سویلنیسرم	اغسه‌یسرم	کولومسه‌یسرم	طوغوریسرم	امزریسرم	متکلم
	یازیسرسك	سویلییسرسك	سویلشیسرسك	سویلنیسرسك	اغسه‌یسرسك	کولومسه‌یسرسك	طوغوریسرسك	امزریسرسك	مخاطب
جمع	یازیسرلر	سویلییسرلر	سویلشیسرلر	سویلنیسرلر	اغسه‌یسرلر	کولومسه‌یسرلر	طوغوریسرلر	امزریسرلر	غائب
	یازیسرز	سویلییسرز	سویلشیسرز	سویلنیسرز	اغسه‌یسرز	کولومسه‌یسرز	طوغوریسرز	امزریسرز	متکلم
	یازیسرسکز	سویلییسرسکز	سویلشیسرسکز	سویلنیسرسکز	اغسه‌یسرسکز	کولومسه‌یسرسکز	طوغوریسرسکز	امزریسرسکز	مخاطب
	المزید فیه در	المزید فیه التا	المزید فیه الشین ودر	المزید فیه النون ودر	المزید فیه سه والتا	المزید فیه مسه والتا	المزید فیه ار والتا	المزید فیه زر والتا	
مفرد	یازدریسر	سویلدیسر	سویلشدریسر	سویلندریسر	اغسه‌دیسر	کولومسه‌دیسر	طوغوردیسر	امزردیسر	غائب
	المزید فیه در والتا	المزید فیه التا ودر	المزید فیه الشین ودر والتا	المزید فیه النون ودر والتا	المزید فیه سه والتا ودر	المزید فیه مسه والتا ودر	المزید فیه ار والتا ودر	المزید فیه زر والتا ودر	
مفرد	یازدردیسر	سویلتدریسر	سویلشدردیسر	سویلندردیسر	اغسه‌تدریسر	کولومسه‌تدریسر	طوغورتدریسر	امزرتدریسر	غائب
	المزید فیه در والتا ودر	المزید فیه التا ودر والتا	المزید فیه الشین ودر والتا ودر	المزید فیه النون ودر والتا ودر	المزید فیه سه والتا ودر والتا	المزید فیه مسه والتا ودر والتا	المزید فیه ار والتا ودر والتا	المزید فیه زر والتا ودر والتا	
مفرد	یازدرتدریسر	سویلتدردیسر	سویلشدرتدیسر	سویلندرتدریسر	اغسه‌تدردیسر	کولومسه‌تددیسر	طوغورتددیسر	امزرتدردیسر	غائب

وقس باقی المزیدات المجهولة علی المزیدات المجهولة من الافعال السابقة

المجهول الوجودی

	المزید فیه اللام المجهولیة	المزید فیه النون المجهولیة	المزید فیه الشین واللام المجهولیة	المزید فیه النون واللام المجهولیة	المزید فیه سه والنون المجهولیة	المزید فیه مسه والنون المجهولیة	المزید فیه ار واللام المجهولیة	المزید فیه زر واللام المجهولیة	
مفرد	یازیلیسر	سویلنیسر	سویلشلیسر	سویلنلیسر	اغسه‌نیسر	کولومسه‌نیسر	طوغوریلیسر	امزریلیسر	غائب
	یازیلیسرم	سویلنیسرم	بنمله	بنه	بندن	بنه	طوغوریلیسرم	امزریلیسرم	متکلم
	یازیلیسرسك	سویلنیسرسك	سنکله	سنه	سندن	سنه	طوغوریلیسرسك	امزریلیسرسك	مخاطب
جمع	یازیلیسرلر	سویلنیسرلر	اونلرله	اونلره	اونلردن	اونلره	طوغوریلیسرلر	امزریلیسرلر	غائب
	یازیلیسرز	سویلنیسرز	بزمله	بزه	بزدن	بزه	طوغوریلیسرز	امزریلیسرز	متکلم
	یازیلیسرسکز	سویلنیسرسکز	سزله	سزه	سزدن	سزه	طوغوریلیسرسکز	امزریلیسرسکز	مخاطب
			غیر مستعمله	غیر مستعمله	غیر مستعمله	غیر مستعمله			

المعلوم العدمی

مفرد	المزید فیه مه	ایضاً	المزید فیه الشین ومه	المزید فیه النون ومه	المزید فیه سه ومه	المزید فیه مسه ومه	المزید فیه ار ومه	المزید فیه زر ومه	غائب
	یازمه‌یسر	سویلمه‌یسر	سویلشمه‌یسر	سویلنمه‌یسر	اغسه‌مه‌یسر	کولومسه‌مه‌یسر	طوغورمه‌یسر	امزرمه‌یسر	

واستخرج الامثلة العدمية الباقية من الامثلة الوجودية المرقومة

المعلوم العدمى الاقتدارى

غائب	امزره‌مه یابسر	طوغوره‌مه یسر	كولومسه‌يه‌مه یسر	اغسه‌يه‌مه یسر	سويلنه‌مه یسر	سويلشه‌مه یسر	سويليه‌مه یسر	يازه‌مه یسر	مفرد
	المزيد فيه زر ومه لعل اه	المزيد فيه الرا ومه لعل اه	المزيد فيه مسه ومه لعل اه	المزيد فيه سه ومه لعل اه	المزيد فيه النون ومه لعل اه	المزيد فيه الشين ومه لعل اه	ايضا	المزيد فيه مه لعل اه	

واستخرج الامثلة الباقية ايضاً من الامثلة الوجودية

﴿وجه تسميه﴾ امر حاضر حروف مغيرة النسبه‌دن (ر ز) حرفلرينك لحوق وانضماملريله ثبوتى عندالمخبر مظنون ومرجو اولان نسبت خبريهٔ استقباليه‌يى متضمن اولمغله (مستقبل مرجو النسبه) اسميله تسميه اولنمشدر (بن يازارم اماسن اوقومزسن) كبى كه بونلردن لسان عربده (ساكتب ياسوف اكتب ولكن لاتقرؤ) ايله تعبير اولنور و (اه‌جق اه‌جك) حرفلرينك لحوق وانضماملريله وقوع و ثبوتى عندالمخبر مجزوم واسباب علمندن برسببله معلوم اولان نسبت خبريهٔ استقباليه‌يى متضمن اولمغله (مستقبل مجزوم النسبه) تسميه اولنمشدر (زيد اوقويه‌جق اماسن ديكله‌ميه‌جكسك) كبى كه بونلرك مؤداتى لسان عربده (اعلم ان سيقرؤ زيد ياخود سوف يقرؤ ولكن لاتسمع) ايله تأديه اولنور و (ايسر) حرفنك لحوق وانضماميله وقوع وثبوتى عندالمخبر والمتكلم هم مجزوم ومعلوم وهمده محقق ومؤكد اولان نسبت خبريهٔ استقباليه‌يى متضمن اولمغله (مستقبل مؤكد النسبه) تسميه اولنمشدر (زيد اوقويسردر سن ديكلمه يسرسك) كبى كه بونلرك مؤداتى دخى (اعلم ان لسوف يقرؤ زيد ولن تسمع) ايله تأديه وتوفيه اولنور قالديكه مستقبل مؤكد النسبه هرنقدر شمديكى وقتده اكثر ممالك عثمانيه‌ده مستعمل دكل ايسه‌ده تراكمه بيننده زبانزد وكتب عتيقه‌ده مسطور ومقيد اولمغله تتميماً لاقسام الافعال بومجله‌ده ضبط وقيد اولنمشدر ﴿تنبيهات﴾ ﴿تنبيه اول﴾ (ايسر) حرفى متحرك الآخر امره لاحق اولديغى صورتده همزه‌سنى يايه قلب وساكن الآخره لاحق اولديغى صورتده همزه‌سنى حذف وكسره‌سنى حرف اخير ساكنه نقل واجب ايديكى حروف مقلوبه‌دن مستبان وامثلهٔ مسروده‌دن نمايان اولور (اوقويسر اوريسرم بولنه جان وتنى) كبى ﴿تنبيه ثانى﴾ مستقبل مؤكد النسبه‌نك صيغ متنوعه‌سندن دخى مزيدفيه الشين ومزيدفيه النون ومزيدفيه سه ومزيدفيه مسه نوعلرينك مجهول وجودى ومجهول عدمى قسملرى انجق مفرد غائب اولديغى وبوجهتله مستقبل مرقومك صيغ مختلف العنواناتى افعال سابقه‌نك صيغى مثللو بيك يتمش درت نوع اولديغى ابواب سالفه‌ده مسطور تنبيهاتدن ظاهر اولور ﴿تنبيه ثالث﴾ (ام از) ضميرلرى مستقبل مرقومه لاحق اولدقلرى صورتده همزه‌لرينى حذف وكسره‌لرينى حرف اخير ساكنه نقل واجب ايديكى حروف مقلوبه بابندن وامثلهٔ مقيده‌دن ظاهر وآشكار اولور ﴿يدنجى باب﴾ فعل مربع النسبه‌نك صيغ متنوعهٔ مختلف العنواناتى واحوال سائره‌سى بيانده‌در معلوم اوله‌كه فعل مربع النسبه شول امر حاضر مجرد ومزيدفيهلردركه اواخرينه حروف اشتقاقيهٔ مغيرة النسبه اقسامندن (ملى) حرفنك لحوق وانضماميله متضمن اولديغى نسبت انشائيهٔ امريه نسبت خبريهٔ ماضيه واستقباليه و نسبت انشائيهٔ تخصيصيه وتمنيه‌يه مبدل ونسب اربعهٔ مرقومه بيننده بالاشتراك السوى مستعمل ومتداول اوله شويله كه امر حاضر اخرينه (ملى) حرفنك لحوقندنصكره كاه زمان ماضيده وقوع وثبوتى عندالمتكلم مخمن ومشكوك اولان نسبت تامهٔ خبريهٔ ماضيه‌يى متضمن اولمغله (فعل ماضى مخمن النسبه) اولور (زيد يازدى‌مى يازمدى‌مى يازمشمى) مثللو اسئلهٔ ماضيه‌يه جواب اوله‌رق ذكر واستعمال اولنان يازملى يازمه‌ملى فعللرى كبى كه اكثريا اداة شك وتخمين اولان (كى) حرفيله ومعناى شكى اشعار ايدر

الفاظ ايله استعمال اولنور (يازملى كبى يازمه‌ملى كبى پكده بيليورم اما يازملى) مثللو وكاه زمان مستقبلده وقوع وثبوتى عندالمتكلم مستحسن اولان نسبت تامهٔ خبريهٔ استقباليه‌يى متضمن اولمغله (فعل مستقبل مستحسن النسبه) اولور (زيد يازارمى يازمزمى يازه‌جقمى يازميه‌جقمى) مثللو اسئلهٔ استقباليه‌يه جواب موقعنده ذكر اولنان يازملى يازمه‌ملى فعللرى كبى كه اكثريا اداة تحقيق وخبر اولان (در) حرفيله ومعناى استحسانى افاده ايدن الفاظ ايله استعمال اولنور (بكاقالسه يازملیدر ديرم طوغريسى يازمه‌مليدر) كبى وكاه بطريق التخصيص والاعزاء طلب معناسنه اولان نسبت تامهٔ تخصيصيه‌يى متضمن اولمغله (فعل مخصص النسبه) اولور (يازسه‌ك آ يازمسه‌ك آ) مثللو افعال مخصصة النسبه موقعنده ذكر اولنان يازملى يازمه‌ملى فعللرى كبى كه اكثريا اداة تأكيد طلب اولان (ها) حرفيله استعمال اولنور (يازمه‌لى‌ها يازمه‌ملى‌ها) كبى وكاه زمان مستقبلده ياحصولى ممكن وغير متوقع اولان حدثى وياخود حصولى ممتنع وغير متوقع اولان حدثى طلب معناسنه اولان نسبت تامهٔ انشائيهٔ تمنيه‌يى متضمن اولمغله (فعل متمنى النسبه) اولور (يازسه‌ده كاسه كشكى اوقوسه اوقويه ايدى) مثللو افعال متمنى النسبه موقعنده مستعمل اولان (يازمليده كلملى اوقومليدى) كبى شوقدركه فعل متمنى النسبه ممكن الحصول حدث غير متوقعى متضمن اولديغى صورتده اداة جواب اولان (ده) حرفنى وجملهٔ جوابيه‌يى دفعا للالتباس ارداف واجب اولور (زيد كلمليده كيتمليز) كبى وممتنع الحصول حدث غير متوقعى متضمن اولديغى صورتده (ايدى ايمش) فعللرينى ضم والحاق لازم اولمغله (ده) حرفنى وجملهٔ جوابيه‌يى ارداف جائز اولور (اوقومليدى سويله‌لى ايمش اوقومليديده آدم اولمليدى) كبى وبرده بونوع فعل متمنى النسبه‌يى ايكى صورتده‌ده اداة تمنى اولان (كشكى) حرفيله تصدير جائز اولور (كشكى كلمليده كيتمليز كشكى اوقوملى ايمش كشكى كولمه‌ليدى كشكى وقتيله حقى بيلمليديده قلبمز قارارمه‌مليدى كشكى اوقومليمشده ادم اولمليمش) كبى پس تقرير مذكوردن (ملى) حرفيله مطرف اولان مشتقه (فعل مربع النسبه) اسميله تسميه‌نك وجهى معلوم اولور

فعل مربع النسبة مشتق من الامر الحاضر　　المعلوم الوجودى

	امزرملى	طوغورملى	كولومسه‌ملى	اغسه‌ملى	سويلنملى	سويلشملى	سويلملى	يازملى	
	المزيد فيه زر	المزيد فيه الرا	المزيد فيه مسه	المزيد فيه سه	المزيد فيه النون	المزيد فيه الشين	المجرد المتحرك الآخر	المجرد الساكن الآخر	
غائب	امزرملى	طوغورملى	كولومسه‌ملى	اغسه‌ملى	سويلنملى	سويلشملى	سويلملى	يازملى	مفرد
متكلم	امزرمليم	طوغورمليم	كولومسه‌مليم	اغسه‌مليم	سويلنمليم	سويلشمليم	سويلمليم	يازمليم	
مخاطب	امزرمليسك	طوغورمليسك	كولومسه‌مليسك	اغسه‌مليسك	سويلنمليسك	سويلشمليسك	سويلمليسك	يازمليسك	
غائب	امزرمليدرلر	طوغورمليدرلر	كولومسه‌مليدرلر	اغسه‌مليدرلر	سويلنمليدرلر	سويلشمليدرلر	سويلمليدرلر	يازمليدرلر	جمع
متكلم	امزرمليز	طوغورمليز	كولومسه‌مليز	اغسه‌مليز	سويلنمليز	سويلشمليز	سويلمليز	يازمليز	
مخاطب	امزرمليسكز	طوغورمليسكز	كولومسه‌مليسكز	اغسه‌مليسكز	سويلنمليسكز	سويلشمليسكز	سويلمليسكز	يازمليسكز	
	المزيد فيه زر والتا	المزيد فيه الرا والتا	المزيد فيه مسه والتا	المزيد فيه سه والتا	المزيد فيه النون ودر	المزيد فيه الشين ودر	المزيد فيه التا	المزيد فيه در	
غائب	امزرتملى	طوغورتملى	كولومسه‌تملى	اغسه‌تملى	سويلندرملى	سويلشدرملى	سويلتملى	يازدرملى	مفرد
	المزيد فيه زر والتا ودر	المزيد فيه الرا والتا ودر	المزيد فيه مسه والتا ودر	المزيد فيه سه والتا ودر	المزيد فيه النون ودر والتا	المزيد فيه الشين ودر والتا	المزيد فيه التا ودر	المزيد فيه در والتا	
غائب	امزرتدرملى	طوغورتدرملى	كولومسه‌تدرملى	اغسه‌تدرملى	سويلندرتملى	سويلشدرتملى	سويلتدرملى	يازدرتملى	مفرد
	المزيد فيه زر والتا ودر والتا	المزيد فيه الرا والتا ودر والتا	المزيد فيه مسه والتا ودر والتا	المزيد فيه سه والتا ودر والتا	المزيد فيه النون ودر والتا ودر	المزيد فيه الشين ودر والتا ودر	المزيد فيه التا ودر والتا	المزيد فيه در والتا ودر	
غائب	امزرتدرتملى	طوغورتدرتملى	كولومسه‌تدرتملى	اغلسه‌تدرتملى	سويلندرتدرملى	سويلشدرتدرملى	سويلتدرتملى	يازدرتدرملى	مفرد

المجهول الوجودی

مفرد	مفرد	مفرد	مفرد
یازدرتدرلملی المزید فیه در والتا ودر واللام	یازدرلملی المزید فیه در والتا واللام	یازدرلملی المزید فیه در واللام	یازلملی المزید فیه اللام المجهولیه
سویلتدرتدرلملی المزید فیه التا ودر والتا واللام	سویلتدرلملی المزید فیه التا ودر واللام	سویلتدلملی المزید فیه التا واللام	سویلنملی المزید فیه النون المجهولیه
سویلشدرتدرلملی المزید فیه الشین ودر والتاودر واللام	سویلشدردلملی المزید فیه الشین ودر والتا واللام	سویلشدرلملی المزید فیه الشین ودر واللام	سویلشلملی المزید فیه الشین واللام المجهولیه
سویلندرتدرلملی المزید فیه النون ودر والتاودر واللام	سویلندردلملی المزید فیه النون ودر والتا واللام	سویلندرلملی المزید فیه النون ودر واللام	سویلنلملی المزید فیه النون واللام المجهولیه
اغسه‌تدردلملی المزید فیه سه والتا ودر والتا واللام	اغسه‌تدرلملی المزید فیه سه والتا ودر واللام	اغسه‌دلملی المزید فیه سه والتا واللام	اغسه‌نملی المزید فیه سه والنون المجهولیه
کولومسه‌تدردلملی المزید فیه مسه والتا ودر والتا واللام	کولومسه‌تدرلملی المزید فیه مسه والتا ودر واللام	کولومسه‌دلملی المزید فیه مسه والتا واللام	کولومسه‌نملی المزید فیه مسه والنون المجهولیه
طوغورتدردلملی المزید فیه الرا والتا ودر والتا واللام	طوغورتدرلملی المزید فیه الرا والتا ودر واللام	طوغوردلملی المزید فیه الرا والتا واللام	طوغورلملی المزید فیه الرا واللام المجهولیه
امزرتدردلملی المزید فیه زر والتا ودر والتا واللام	امزرتدرلملی المزید فیه زر والتا ودر واللام	امزردلملی المزید فیه زر والتا واللام	امزرلملی المزید فیه زر واللام المجهولیه
غائب	غائب	غائب	غائب

المعلوم العدمی

مفرد
یازمه‌ملی المزید فیه مه
سویلمه‌ملی ایضاً
سویلشمه‌ملی المزید فیه الشین ومه
سویلنمه‌ملی المزید فیه النون ومه
اغسه‌مه‌ملی المزید فیه سه ومه
کولومسه‌مه‌ملی المزید فیه مسه ومه
طوغورمه‌ملی المزید فیه الرا ومه
امزرمه‌ملی المزید فیه زر ومه
غائب

واستخرج الامثلة العدمیة الباقیة من الامثلة الوجودیة

المعلوم العدمی الاقتداری

مفرد
یازه‌مه‌ملی المزید فیه مه بعداه
سویلیه‌مه‌ملی ایضاً
سویلشه‌مه‌ملی المزید فیه الشین ومه بعداه
سویلنه‌مه‌ملی المزید فیه النون ومه بعداه
اغسیه‌مه‌ملی المزید فیه سه ومه بعداه
کولومسیه‌مه‌ملی المزید فیه مسه ومه بعداه
طوغوره‌مه‌ملی المزید فیه الرا ومه بعداه
امزره‌مه‌ملی المزید فیه زر ومه بعداه
غائب

واستخرج الامثلة العدمیة الباقیة ایضاً من الامثلة الوجودیة

✻ مهمتان ✻✻ مهمهٔ اولی ✻ ماضی مخمن النسبه افعال ناقصه‌دن (اول) فعلندن مشتق ماضیلره ترکیبله معمول یعنی خبر واقع اولدیغی صورتده (زید کلی اولدی چوجق سویلتی اولمش) کبی متضمن اولدیغی حدثك وقوعه قریبنی یعنی قوه‌دن فعله قریبنی مرجو ومخمن اولدیغی مستفاد اولمغله فعل مخمن النسبه ایله فعل ناقص ماضی مجموعی افعال مقاربه عربیه‌دن (عسی) فعلی ایله خبری اولان فعل مستقبل مجموعنك مؤداسنی تأدیه ایدر مثلا سویلمك کرته‌سنه کلمش بر صبینك هنوز سویلدیکنی ایما وسویلمه‌سی قوهٔ قریبه‌ده اولدیغی مأمول ومرجو ایدیکنی افاده وانبا مقامنده عرب عرباء

(عسی هذا الصبی ان یتکلم) دیرلر لسانمزده بو چوجق سویلتی اولدی ایله ایما وانبا اولنور وصبی مرقومك هنوز سویلدیکنی ایما وسویلمه‌سی قوهٔ قریبه‌ده اولدیغی مجزوم ایدیکنی بیان وانبا مقامنده (کاد هذا الصبی یتکلم) دیرلرکه لسانمزده بوندن بوصبی سویلیه یازدی ایله تعبیر اولنور بونلرك تفاصیل احوالی مقصد رابعك یدنجی بابنده یعنی فعل مرکب اقترابی بابنده ذکر و بیان اولنور ✻ مهمهٔ ثانیه ✻ فعل مربع النسبه‌یه اداة جمع اولان (لر) حرفی بحسب السماع اکثریا (در) حرفندن صکره‌جه ونادرا (در) حرفندن اولجه لاحق اوله‌بیلدیکندن فعل مرقوم مستحسن النسبه اولمدقجه جمع غائب صیغه‌سنه افراغ اولنه‌مز (یازملیدرلر سویلتملیدرلر) کبی ✻ تنبیهان ✻✻ تنبیه اول ✻ فعل مربع النسبه انواعندن مزید فیه الشین و مزید فیه النون و مزید فیه سه و مزید فیه مسه نوعلرینك دخی مجهول وجودی و مجهول عدمی قسملرنده مفرد متکلم ومفرد مخاطب وجمع غائب وجمع متکلم وجمع مخاطب صیغه‌لری بولنه‌میه‌جغی وبوجهتله فعل مرقومك صیغ مختلف العنواناتی دخی بیك یتمش درت نوع اوله‌جغی ابواب سالفه‌ده مذکور ومقید تنبیهلردن مستفاد اولور ✻ تنبیه ثانی ✻ (ام از) ضمیرلری فعل مربع النسبه‌یه لاحق اولدیغی صورتده همزه‌لرینی یایه قلب واجب ایدیکی حروف مقلوبه بابندن ظاهر اولور ✻ سکزنجی باب ✻ صفت حادثه‌نك صیغ مختلف العنواناتی واحوال سائره‌سی بیانده‌در معلوم اوله‌که صفت حادثه شول امر حاضر مجرد و مزید فیهلردرکه اواخرینه حروف اشتقاقیهٔ مغیرة الاحداثدن (ان) حرفنك لحوق وانضمامیله متضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن و زماندن منسلخ اولوب دیکر متضمن اولدیغی حدثله بطریق الحدوث متصف ذات مبهمه‌یی و یاذات معینه‌یی متضمن اولمغله وضعنده اولذاتلردن برینه نسبت معتبر اولدیغی مثللی هم اولذاتلردن عبارت اولان فاعل ونائب فاعله نسبت معتبر اوله وهم مفاعیل ومتعلقات فعلی اقتضا معتبر اوله (کتابی یازان آدم کتدی بوراده یازیلان کتاب نه‌راده‌در سوز اکله‌میان کیمسه‌یه بونی سویلك اکلشلیان سوزی سویلك کیبدر) مثللی پس تعریف وتمثیلدن مستفاد اولدیغی وجهله صفت حادثه متضمن اولدیغی معانی ثلثه‌دن هیئتنك مدلوللرندن ذات موصوف ومنسوب الیه اعتباریله نکره ومعرفه قسملرینه وماده‌سنك مدلولی اولان وصف وحدث منسوب به اعتباریله امر حاضر مشتق منه مثللی معلوم ومجهول وجودی وعدمی وعدمی اقتداری قسملرینه منقسم اولور بوصورتده صفت حادثه نکرهٔ معلومهٔ وجودیه معرفهٔ معلومهٔ وجودیه نکرهٔ مجهولهٔ وجودیه معرفهٔ مجهولهٔ وجودیه نکرهٔ معلومهٔ عدمیه معرفهٔ معلومهٔ عدمیه نکرهٔ مجهولهٔ عدمیه معرفهٔ مجهولهٔ عدمیه نکرهٔ معلومهٔ عدمی الاقتدار معرفهٔ معلومهٔ عدمی الاقتدار نکرهٔ مجهولهٔ عدمی الاقتدار معرفهٔ مجهولهٔ عدمی الاقتدار قسملرینه منقسم اولمغله اشبو اون ایکی قسم صفت حادثه‌دن نکرهٔ معلومهٔ وجودیه قسمنك مؤداسی لامدن مجرد اسم فاعل عربی ایله ومعرفهٔ معلومهٔ وجودیه قسمنك مؤداسی لام ایله محلی ومصدر اسم فاعل عربی ایله ونکرهٔ مجهولهٔ وجودیه قسمنك مؤداسی لامدن مجرد اسم مفعول عربی ایله ومعرفهٔ مجهولهٔ وجودیه قسمنك مؤداسی دخی لام ایله محلی ومصدر اسم مفعول عربی ایله تأدیه وتوفیه اولنورلر قالدیکه لسان عربده حروف نافیه بحسب السماع نسبت تامه‌یی متضمن اولان افعال وجمله ملازمت ایتمرله مصادر عدمیهٔ ترکیه مؤدالرینی تأدیه وافاده ایدر مصادر عدمیهٔ عربیه قسملری بولنمدیغی کبی صفت حادثهٔ ترکیه‌نك ما الذکر اون ایکی قسمندن سکز قسم عدمیلرك مؤدالرینی تأدیه وتوفیه ایدر صفات عدمیهٔ عربیه قسملری دخی بولنمدیغندن لسان عربده اداة نفی لفظا هم موضوع وهم محمولدن جزء اوله‌رق قضیه معدولة الطرفین بولنمیه‌جغی مستبان اولور بوصورتده علم منطقده قضیهٔ مذکوره‌یه مثال اوله‌رق ایراد اولنان (اللاحجر لاشجر) جمله‌سی جزء اولی اولان مبتداده حرف تعریفك لاء نافیه اوزرینه تقدمی جهتیله منافی نظام لسان عرب اولدیغی کبی جهت سابقه‌دن طولایی دخی منافی نظام لسان عرب اولمش اولور شوقدرکه (انا الفقیر اللاشیٔ) مثللی کلام بلغاده واقع (اللاشی) کلمه‌سنده حرف تعریف تقدیر وتقدیم اولنمش ایسه علی غیر القیاس اولمغله (اللاحجر اللاشجر) مثللیلری (اللاشی) کلمه‌سنه قیاس (خلاف القیاس لایقاس) ضابطه‌سنجه اقیسهٔ فاسده قبیلندن اولور

صفة حادثة مشتقة من الامر الحاضر — المعلوم الوجودی

	المجرد الساکن	المجرد المتحرك الآخر	المزید فیه الشین	المزید فیه النون	المزید فیه سه	المزید فیه مسه	المزید فیه ار	المزید فیه زر
مفرد	بازان	سویلین	سویلشن	سویلنن	اغسه‌یان	کولومسه‌یان	طوغوران	امزران
	بازانم	سویلینم	سویلشنم	سویلنم	اغسه‌یانم	کولومسه‌یانم	طوغورانم	امزرانم
	بازانسك	سویلینسك	سویلشنسك	سویلنسك	اغسه‌یانسك	کولومسه‌یانسك	طوغورانسك	امزرانسك
جمع	بازانلر	سویلینلر	سویلشنلر	سویلنلر	اغسه‌یانلر	کولومسه‌یانلر	طوغورانلر	امزرانلر
	بازانز	سویلینز	سویلشنز	سویلنز	اغسه‌یانز	کولومسه‌یانز	طوغورانز	امزرانز
	بازانسکز	سویلینسکز	سویلشنسکز	سویلنسکز	اغسه‌یانسکز	کولومسه‌یانسکز	طوغورانسکز	امزرانسکز
	المزید فیه در	المزید فیه التا	المزید فیه الشین ودر	المزید فیه النون ودر	المزید فیه سه والتا	المزید فیه مسه والتا	المزید فیه ار والتا	المزید فیه زر والتا
مفرد غائب	بازدران	سویلدن	سویلشدرن	سویلندرن	اغسه‌دن	کولومسه‌دن	طوغوردان	امزردان
	المزید فیه در والتا	المزید فیه التا ودر	المزید فیه الشین ودر والتا	المزید فیه النون ودر والتا	المزید فیه سه والتا ودر	المزید فیه مسه والتا ودر	المزید فیه ار والتا ودر	المزید فیه زر والتا ودر
مفرد غائب	بازدردان	سویلتدرن	سویلشدردن	سویلندردن	اغسه‌تدران	کولومسه‌تدران	طوغورتدران	امزرتدران
	المزید فیه در والتا ودر	المزید فیه التا ودر والتا	المزید فیه الشین ودر والتا ودر	المزید فیه النون ودر والتا ودر	المزید فیه سه والتا ودر والتا	المزید فیه مسه والتا ودر والتا	المزید فیه ار والتا ودر والتا	المزید فیه زر والتا ودر والتا
مفرد غائب	بازدرتدران	سویلتدردن	سویلشدرتدرن	سویلندرتدرن	اغسه‌تدردان	کولومسه‌تدردان	طوغورتدردان	امزرتدردان

المجهول الوجودی

	المزید فیه اللام المجهول له	المزید فیه النون المجهول له	المزید فیه الشین واللام المجهول له	المزید فیه النون واللام المجهول له	المزید فیه سه والنون المجهول له	المزید فیه مسه والنون المجهول له	المزید فیه ار واللام المجهول له	المزید فیه زر واللام المجهول له
مفرد	بازیلان	سویلنن	سویلشیلان	سویلنیلان	اغسه‌نان	کولومسه‌نان	طوغوریلان	امزریلان
	بازیلانم	سویلنم	سویلشیلانم	سویلنیلانم	اغسه‌نانم	کولومسه‌نانم	طوغوریلانم	امزریلانم
	بازیلانسك	سویلنسك	سویلشیلانسك	سویلنیلانسك	اغسه‌نانسك	کولومسه‌نانسك	طوغوریلانسك	امزریلانسك
جمع	بازیلانلر	سویلنلر	سویلشیلانلر	سویلنیلانلر	اغسه‌نانلر	کولومسه‌نانلر	طوغوریلانلر	امزریلانلر
	بازیلانز	سویلنز	سویلشیلانز	سویلنیلانز	اغسه‌نانز	کولومسه‌نانز	طوغوریلانز	امزریلانز
	بازیلانسکز	سویلنسکز	سویلشیلانسکز	سویلنیلانسکز	اغسه‌نانسکز	کولومسه‌نانسکز	طوغوریلانسکز	امزریلانسکز
	المزید فیه در واللام	المزید فیه التا واللام	المزید فیه الشین ودر واللام	المزید فیه النون ودر واللام	المزید فیه سه والتا واللام	المزید فیه مسه والتا واللام	المزید فیه ار والتا واللام	المزید فیه زر والتا واللام
مفرد غائب	بازدریلان	سویلدیلان	سویلشدریلان	سویلندریلان	اغسه‌دیلان	کولومسه‌دیلان	طوغوریلان	امزردیلان
	المزید فیه در والتا واللام	المزید فیه التا ودر واللام	المزید فیه الشین ودر والتا واللام	المزید فیه النون ودر والتا واللام	المزید فیه سه والتا ودر واللام	المزید فیه مسه والتا ودر واللام	المزید فیه ار والتا ودر واللام	المزید فیه زر والتا ودر واللام
مفرد غائب	بازدردیلان	سویلتدریلان	سویلشدردیلان	سویلندردیلان	اغسه‌تدریلان	کولومسه‌تدریلان	طوغورتدریلان	امزرتدریلان
	المزید فیه در والتا ودر واللام	المزید فیه التا ودر والتا واللام	المزید فیه الشین ودر والتا ودر واللام	المزید فیه النون ودر والتا ودر واللام	المزید فیه سه والتا ودر والتا واللام	المزید فیه مسه والتا ودر والتا واللام	المزید فیه ار والتا ودر والتا واللام	المزید فیه زر والتا ودر والتا واللام
مفرد غائب	بازدرتدریلان	سویلتدردیلان	سویلشدرتدریلان	سویلندرتدریلان	اغسه‌تدردیلان	کولومسه‌تدردیلان	طوغورتدردیلان	امزرتدردیلان

المعلوم العدمی

	المزید فیه مه	ایضا	المزید فیه الشین ومه	المزید فیه النون ومه	المزید فیه سه ومه	المزید فیه مسه ومه	المزید فیه ار ومه	المزید فیه زر ومه
مفرد غائب	یازمیان	سویلین	سویلشمین	سویلنمین	اغسه‌میان	کولومسه‌مین	طوغورمیان	امزرمین

واستخرج الامثلة العدمیة الباقیة من الامثلة الوجودیة

المعلوم العدمی الاقتداری

	المزید فیه مه بعد اه	ایضا	المزید فیه الشین ومه بعد اه	المزید فیه النون ومه بعد اه	المزید فیه سه ومه بعد اه	المزید فیه مسه ومه بعد اه	المزید فیه ار ومه بعد اه	المزید فیه زر ومه بعد اه
مفرد غائب	یازه‌میان	سویلیه‌مین	سویلشه‌مین	سویلنه‌مین	اغسه‌یه‌میان	کولومسه‌یه‌مین	طوغوره‌میان	امزره‌مین

واستخرج الامثلة العدمیة الباقیة ایضاً من الامثلة الوجودیة

﴿مهمات﴾ ﴿مهمهٔ اولی﴾ باب ضمیرده بیان اولندیغی اوزره ضمیر متصل مسندالیه صنفنك قسم ثالثی اولان (ام از سك سكز) ضمائری بعض افعاله لاحق اولدیغی مثللی صفاته واسماء مشتقه وسائره یه دخی لاحق اولمغین وصفات قسمنك وضعلرنده ایسه متضمن اولدیغی ذاته نسبت معتبر اولدیغندن بشقه افعال كبی فاعله ونائب فاعله نسبت دخی معتبر اولمغین افعاله (مفرد جمع غائب متكلم مخاطب) عنواناتنی توسعاً اطلاق جائز اولدیغی كبی صفاته دخی اطلاق جائز اولور شوقدركه اشبو مقصدك ابتداسنده مقید توطئه‌ده اشعار اولندیغی اوزره افعال تركیه‌نك فاعلی ونائب فاعلی اسم متقدم مسند الیهدن عبارت ضمیر متصل اولمق وصفاتك فاعلی ونائب فاعلی متضمن اولدیغی ذات مبهمه ومعینه‌دن عبارت اسم ظاهر متأخر اولمق اصل وقیاس اولدیغندن اگرچه صفات انواعی اواخرینه اسم متقدم مسند الیهدن عبارت ضمائر مذكوره لاحق اوله‌رق من جهة اللفظ مفرد جمع غائب متكلم مخاطب صیغه‌لرینه منقسم اولورسه‌ده من جهة التقدیر اول صفاتك فاعلی ونائب فاعلی اولان اسم ظاهر متأخرك اخرینه لاحق اولمرله انجق مفرد غائب اولورلر (بن یازانم سن یازیلانسك بن یازان كیمسه‌یم سن یازیلان كیمسه‌سك) كبی بو صورتده افعاله متصل اولان ضمائر مسند الیهاهم فاعل ونائب فاعل وهم رابطه اولورلر وصفاته متصل اولان ضمائر مسند الیها من جهة اللفظ هم فاعل ونائب فاعل وهم رابطه ومن جهة التقدیر انجق رابطه اولورلر بونك تفصیلی انشاءالله المنان خاتمه‌ده فاعل ونائب فاعل بابلرنده ذكر وبیان اولنه‌جقدر ﴿مهمهٔ ثانیه﴾ صفات انواعنك فاعل ونائب فاعللری لفظاً ویاتقدیراً اسم ظاهر متأخر اولمغین صفات مجهوله‌نك نائب فاعللری اسم ظاهر متأخر مذكور ومقدر اولمه جائز اولدیغی كبی اول اسم ظاهردن عبارت (اه ایله این ده دن) حرفلریله مطرف اسم متقدم اولمسی دخی جائز اولور (بن كندی ایله سویلشیلانم سن كندیكه سویلنیلانسك بز كندیلردن اغسه‌نان قورقولان كیمسه‌یز سز كندیلره كولومسه‌نانسكز) كبی بو صورتده فعللرده مزیدفیه الشین ومزیدفیه النون ومزیدفیه سه ومزیدفیه مسه نوعلرینك مجهول وجودی ومجهول عدمی قسملرینه ضمائر متصله مسندالیهایی و(ل) حرفنی وصل والحاق ممتنع وصفت حادثه‌ده واتی الذكر مبالغهٔ صفت حادثه‌ده وصل والحاق جائز اولمغین فعللردن هر برینك صیغ مختلف العنواناتی بابلرنده ذكر اولندیغی وجهله بیك یمش درت واشبو صفت حادثه‌نك صیغ مختلفه‌سی بیك یوز اوتوزدرت نوع اولور ﴿مهمهٔ ثالثه﴾ اشبو مقصدك ابتداسنده مسطور توطئه‌ده مذكور اولدیغی وجهله اسم ظاهر متأخر مذكوره ویامقدره منسوب اولدقلری صورتده صفات حادثه اولان مستقبل مرجو النسبه ومستقبل مجزوم النسبه وماضی منقول النسبه نوعلری ایله اشبو نوع صفت حادثه‌نك

افعال مشابهت تامه‌لری اولمغله اصل ومشتق منه‌لری اولان امرحاضرلرك عمل ایتدیکی مفعوللرده بلاشرط عمل ایدرلر (دوه‌یی یاردن اوچوران برطوتام اوتدر پاره‌یی بکره‌ویرن بودر الان‌شودر سزه سویلنن سوزه اونلره اکیلان‌طوزه یازق بونی اکمز کیمسه کیمدر پاره‌یی و یره‌جك بودر ایشی بتوره‌جك کیمدر اون‌کون کورمش آدم اولور اولمز کورلتی‌یه قولاق آصمز) کبی ❋ تنبیهات ❋ ❋ تنبیه اول ❋ (ان) حرفی متحرك‌الاخر امرحاضره لاحق اولدیغی صورتده اوحرفك همزه‌سنی یایه قلب وامرمذکورك حرف اخیرینی حالی اوزره ابقا لازم ایدیکی وساکن الاخر امره لاحق اولدیغی صورتده اوحرفك همزه‌سنی حذف وفتحه‌سنی حرف اخیرساکنه نقل واجب اولدیغی تلفظات واقعه‌دن مستبان وحروف مقلوبه بابندن ظاهر ونمایان اولور بوصورتده بعض صفتده هم امرك اخرنده‌کی حرکه‌یی وهم حرف مرقومك جزء اولی اولان همزه‌نك فتحه‌سنی (یازمه ارایان یازان) کبی وبعض صفتده هم حرکهٔ مرقومه‌یی وهم فتحهٔ مذکوره‌یی (یازمه سویلین اغلینلر ایاینلر بکلینلر) کبی و بعض صفتده ایکیسندن بریسی (یازمه اوقیان یورویننلر ایدن کیدن) کبی کلمات ترکیه‌نك کیفیات تغیرینه عدم معرفتدن ونظام املایه عدم رعایتدن نشأت ایتمش اولور ❋ تنبیه ثانی ❋ (ام از) ضمیرلری صفت حادثه‌یه لاحق ومتصل اولدقلری وقتده همزه‌لرینی حذف وکسره‌لرینی حرف اخیرساکنه نقل لازم کلدیکی حروف مقلوبه بابندن ظاهر وآشکار اولور (یازانم یازانز) کبی ❋ طقوزنجی باب ❋ مبالغهٔ صفت حادثه‌نك صیغ مختلف العنواناتی واحوال سائره‌سی بیانده‌در معلوم اوله‌که مبالغهٔ صفت حادثه شول امرحاضر وجودیدرکه اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن (ایجی) حرفنك لحوق وانضمامیله متضمن اولدیغی نسبت امریه تمامیتدن مخلوع ودیکر متضمن اولدیغی حدثله علی‌وجه الحدوث والمبالغه متصف اولان ذات مبهمه‌یی وفاعله نسبتی متضمن اوله پس امرحاضر معلومدن مأخوذ ومشتق اولان مبالغهٔ صفت حادثه لسان عربده واقع مبالغهٔ فاعل مؤداسنی وامرمجهولدن مشتق اولان مبالغهٔ صفت حادثه دخی مبالغهٔ مفعول مؤداسنی تأدیه ایدر (خداعة خدعة) کبی

مبالغهٔ صفة حادثة مشتقة من الامر الحاضر

المعلوم الوجودی

مفرد	یازیجی	سویله‌یجی	سویله‌شیجی	سویله‌نیجی	اغسه‌یجی	کولومسه‌یجی	طوغوریجی	امزریجی	غائب
مفرد	یازدریجی	سویله‌دیجی	سویله‌شدریجی	سویله‌ندریجی	اغسه‌دیجی	کولومسه‌دیجی	طوغوردیجی	امزردیجی	غائب
مفرد	یازدردیجی	سویله‌تدریجی	سویله‌شدردیجی	سویله‌ندردیجی	اغسه‌تدریجی	کولومسه‌تدریجی	طوغورتدریجی	امزرتدریجی	غائب
مفرد	یازدرتدریجی	سویله‌تدردریجی	سویله‌شدرتدریجی	سویله‌ندرتدریجی	اغسه‌تدردیجی	کولومسه‌تدردیجی	طوغورتدردیجی	امزرتدردیجی	غائب

المجهول الوجودی

مفرد	یازیلیجی	سویله‌نیجی	شویله‌شیلیجی	سویله‌نیلیجی	اغسه‌نیجی	کولومسه‌نیجی	طوغوریلیجی	امزریلیجی	غائب
مفرد	یازدریلیجی	سویله‌دیلیجی	سویله‌شدریلیجی	سویله‌ندریلیجی	اغسه‌دیلیجی	کولومسه‌دیلیجی	طوغوردیلیجی	امزردیلیجی	غائب
مفرد	یازدردیلیجی	سویله‌تدردیلیجی	سویله‌شدردیلیجی	سویله‌ندردیلیجی	اغسه‌تدردیلیجی	کولومسه‌تدردیلیجی	طوغورتدردیلیجی	امزرتدردیلیجی	غائب
مفرد	یازدرتدریلیجی	سویله‌تدردیلیجی	سویله‌شدرتدریلیجی	سویله‌ندرتدریلیجی	اغسه‌تدردیلیجی	کولومسه‌تدردیلیجی	طوغورتدردیلیجی	امزرتدردیلیجی	غائب

❋ مهمات ❋ ❋ مهمهٔ اولی ❋ مبالغهٔ صفت حادثه‌یه (لر دن) حرفلری لاحق اولوب وبونلردن صکره (دکل) اسمی ولی ایدرسه اسم مرقوم بحسب المقام والمقال کاه مبالغهٔ صفت حادثه‌نك متضمن اولدیغی حدثك ذات مبهمه ایله قیامنده‌کی مبالغه‌یه مسلط اولور وکاه حدث مرقومك ذات مبهمه ایله قیامنه مسلط اولور یعنی نفی کاه قیده وکاه مقیده راجع اولور (بن اوقویجیلردن یازیجیلردن دکلم) کبی زیرا عبارهٔ مذکوره بن اوقومق یازمق عادتی اولان کیمسه‌لردن دکلم مقامنده استعمال اولنور وکاه بن اوقویان یازان کیمسه‌لردن دکلم مقامنده استعمال اولنور پس نفی قیده یعنی مبالغه‌یه راجع ومسلط اولدیغی صورتده مقید یعنی نسبت قیامیهٔ وصفیه مسکوت عنه اولور ومقیده راجع اولدیغی صورتده مبالغهٔ صفت حادثه معنای مبالغه‌دن مجرد اولور ❋ مهمهٔ ثانیه ❋ (یازدرمق سویله‌شدرتمك سویله‌ندریلمك) مثللی احداثك علی‌وجه المبالغة والکثره ذات مبهمه ایله قیاملری نادراتدن اولمغله امرحاضر مزیدفیهلرك اکثریسندن مأخوذ ومشتق مبالغهٔ صفت حادثه پك‌از استعمال اولنور مکر امرمذکوردن مأخوذ مبالغهٔ صفت حادثه مهمهٔ سابقه‌ده ذکر اولندیغی اوزره معنای مبالغه‌دن تجرید اولنمش ایسه امرحاضر مجرددن مأخوذ مبالغهٔ صفت حادثه مثللی کثیرالاستعمال اولور (بن یازدرتدریجیلردن دکلم) کبی ❋ مهمهٔ ثالثه ❋ (یازمه‌مق یازیلمه‌مق یازیله‌مه‌مق) مثللی احداث عدمیه‌ده تمایز وتعدد اوله‌مدیغی جهتله ذات مبهمه‌نك احداث عدمیه ایله اتصافلرنده مبالغه وتکثر ممکن ومتصور اولمدیغندن (ایجی) حرفنی امرحاضرك عدمی نوعلرینه الحاق ایله اولنوعلری مبالغهٔ صفت صیغه‌سنه تبدیل وتحویل جائز اولمز ❋ مهمهٔ رابعه ❋ مبالغهٔ صفت حادثه امرحاضر متعدیدن مشتق اولدیغی صورتده کرك مفعول لازم التعقله متعدی اولسون کرك مفعول غیرلازم التعقله متعدی اولسون کرك ایکیسنده ده متعدی اولسون تعمیم ایچون اولمفعوللری حذف وتنکیردن بری لازم اولور (زید یازیجیدر عمرواوقویجیدر بکرسویله‌یجیدر بو کیمسه کوزآچیجیدر آدم الدادیجیدر) کبی مکر صفت مرقومه معنای مبالغه‌دن مجرد اولورسه اولمفعوللری متفرق اوله‌رق ذکرجائز اولور (بن بونی بکره

سوله‌یجیلردن دکلم) کبی ✻ مهمهٔ خامسه ✻ لسان عربده برشیئه متعلق عمل ایله تقید واشتغال ایدن کمسه‌یه اطلاق اولنمه‌ایچون اول شیئه موضوع اولان اسم عربی بحسب السماع مبالغهٔ فاعل صیغه‌سنه تبدیل وتحویل اولنوب منسوب بالصیغه نوعندن مبالغهٔ اسم منسوب بالصیغه اولدیغی کبی اول شیئه موضوع اولان اسم ترکی دخی اخرینه (ایجی) حرفنك بحسب القیاس لحوق وانضمامیله مبالغهٔ صفت حادثه صورتنه تبدیل وتحویل اولنه‌رق اسم منسوب ترکی انواعندن مبالغهٔ اسم منسوب حدوثی اولور (خباز سکان جمال جمار) (اتمکجی بچاقجی دوه‌جی اشکجی) کبی قالدیکه اسماء اعداد ترکیه واعداد مبهمه‌دن کنایه اولان (ایلك قاچ) اسملری اگرچه اواخرینه (ایجی) حرفی لاحق اولمغله مبالغهٔ اسم منسوب حدوثی صیغه‌سنه تحویل اولنورلرسه‌ده متضمن اولدقلری نسبت هم مبالغه‌دن عاری وخالی وهم‌ده نوع اخر اولدیغندن اشبو خصوصلری رمز واشعار ایچون اسماء اعداد مرقومه ایله (ایجی) حرفنك بیانلری حروف زوائد مجلبه‌دن نون ساکنه ایله توسیط اولنمشدر (برنجی ایکنجی اوچنجی) کبی زیرا بونلر مراتب اعداددن برایکی اوچ عددلرینه منسوب ومخصوص اولان معدود مرتبك واحد اول واخیری دیمك اولور بو صورتده اسماء اعداد عربیه‌دن فاعل وزننه اصاغه و فراغ اولنان (واحد ثانی اثنین ثالث ثلثه) مثللیلر (تامر لابن عاقل) کبی منسوب بالصیغه انواعندن اولمش اولور ✻ تنبیهات ✻ ✻ تنبیه اول ✻ (ایجی) حرفی امر حاضر متحرك الاخره لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی یایه قلب واجب ایدیکی (ارایجی سوله‌یجی اوقویجی یی‌یجی) کبی وامر حاضر ساکن الاخره لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی حذف وکسره‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل لازم کلدیکی (یازیجی بوزیجی) کبی واسمه لاحق اولدیغی صورتده همزه‌سنی کسره‌سیله بیله حذف واجب ایدیکی اسم مرقوم کرك متحرك الاخر کرك ساکن الاخر اولسون وکرك اسماء اعداددن کرك سائره‌دن اولسون (صوجی صیواجی قهوه‌جی قوشجی اشجی باغجی برنجی ایکنجی قاچنجی ایلکنجی) کبی حروف مقلوبه بابندن ظاهر اولور ✻ تنبیه ثانی ✻ (ام سك ازسکز) ضمائرینی و (لر) حرفنی وصل والحاق ایله افعال خمسه مار الذکر وصفت حادثه مفرد متکلم ومخاطب وجمع متکلم ومخاطب وجمع غائب صیغه‌لرینه تحویل اولندیغی کبی مبالغهٔ صفت حادثه دخی وضعنده فاعله نسبت معتبر اولمغله صیغ مرقومه‌یه تحویل اولندیغی باب ضمیردن و باب سابقدن ظاهر وآشکار اولور (یازیجی‌یم یازیجیسك یازیجی‌یز یازیجیسکز یازیجیلر) کبی

✻ تنبیه ثالث ✻ (ام از) ضمیرلری مبالغهٔ صفت حادثه‌یه لاحق اولدقلری صورتده همزه‌لرینی یایه قلب واجب ایدیکی حروف مقلوبه بابندن ظاهر وآشکار اولور ✻ تنبیه رابع ✻ مبالغهٔ صفت حادثه‌ده عدمی نوعلری اولمدیغی کبی افعال وصفت حادثه مثللی مزیدفیه الشین واللام ومزیدفیه النون واللام ومزیدفیه‌سه والنون ومزید فیه‌مسه والنون نوعلری اواخرینه ضمائر مذکوره‌نك و (لر) حرفنك اتصال وانضمامیله متکلم ومخاطب وجمع صیغه‌لرینه تحویل اولنه‌مدیغی مزیدفیه النون ومزیدفیه اللام بابلرندن ودردنجی بابده مسطور ومقید تنبیه رابعدن مستبان اولمغله مبالغهٔ صفت حادثه‌نك صیغ مختلف العنواناتی اوچیوز اللی سکز نوعه انحصاری ظاهر ونمایان اولور

✻ اوتنجی باب ✻ صفت ثابته‌نك صیغ متنوعهٔ مختلف العنواناتی واقسامی واحوال واحکامی بیانده‌در معلوم اوله که صفت ثابته شول امر حاضر وجودیدرکه یا اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن (ق یا ك قد قی قون یا کون یاقین یا کین م مان یامال ن) حرفلرندن برینك لحوقیله ویا اخرینه حرکه‌نك عروضیله ویا اخرنده‌کی حرکه‌نك سقوطیله ویا تبدلی ایله متضمن اولدیغی نسبت امریه تمامیتدن وزماندن منسلخ اولوب دیکر متضمن اولدیغی حدثله علی وجه الثبات والاستقرار متصف اولان ذات مبهمه‌یی متضمن اولدیغندن بشقه وضعنده فاعله ونائب فاعله نسبت معتبر اوله (بوزوق یانیق بیشیك دوشولنجی یورقه حیوان صالغن آدم بوزقون عسکر یانغین پیشکین دوشکون آدم صاغلام آدم شیشمان آدم ازمان شی صاغمان یاصاغمال حیوان اوزون ادم طولوقاب اولوقلب بوش قاری بللی طوزمی شی) کبی ایمدی تعریف مذکوردن مستفاد اولدیغی اوزره صفت ثابته اون نوعدر ✻ نوع اول ✻ شول امر حاضر وجودیدرکه اخرینه (ق یا ك) حرفنك لحوقیله معنای مذکوره دلالت ایده بو نوع صفت ثابته بحسب

السماع یا امر حاضر مجرددن مشتق اولور او المجرد کرك مجرد حقیقی کرك مجرد عرفی اولسون (یانیق صارقیق دوشوك سولپوك) کبی کرك مجرد عرفی اولسون (طاتلیمه‌ق دلیمسه‌ك اوکراك) کبی اشبو اوکراك صفتی (اوکور) اسمندن مأخوذ اولان اوکرن امرندن مشتق اولمغله نون ساکنهٔ امریه بحسب السماع حذف اولنمش اولور ویا امر حاضر مزیدفیه الشیندن مشتقدر (بوزوشوق بولاشیق ایلیشیك بتیشیك) کبی ویاخود امر حاضر مزیدفیه النون ومزیدفیه اللام المجهولیه‌دن مشتقدر بو صورتده نون ولام مجهولیه بحسب السماع بعض صفاتده ملفوظ اولور (بولا بولان بولانیق صات صاتیل صاتیلیق) کبی واکثر صفاتده محذوف ومقدر اولمغله وزن مذکور صفات عربیه‌دن (فعیل فعول) وزننده بولنانلر مثللی که مبنی للفاعل وکه مبنی للمفعول اولور یعنی که معلوم وکه مجهول اولور (بوزوق ازیك قریق کسیك یولوق بولوك) کبی بونلر بوزولمق ازیلمك قریلمق کسیلمك یولنماق بولنمك حالتلری کندیلرنده ثابت ومستقر اولان ذواته اطلاق اولنورلر ایله (بوزول ازیل قریل کسیل یولون بولون) امرلرندن مشتق اولوب من جهة اللفظ مجرد ومن جهة التقدیر مزیدفیه النون واللام المجهولیه اولمش اولورلر ویاخود امر حاضر مزیدفیه (سه) دن مشتقدر (اغساق) کبی ✻ تنبیه ✻ (ق ك) حرفلری امر حاضره لاحق اولدقلری کبی اسم غیر مشتقه‌و (ایدی) و (ایسه) فعللرینه دخی لاحق اولدقلری وامر حاضره لاحق اولدقلری صورتده صفت ثابته ادواتندن اولدقلری کبی ابواب آتی الذکرده مستقلا ومفصلا ذکر وبیان اولنه‌جق مشتقاتدن هم مبالغهٔ صفت ثابته ادواتندن اولدقلری (اوقوناق دونك) کبی وهم اسم مصدر ادواتندن اولدقلری (یاقیشق استك) کبی وهم مبالغهٔ اسم مصدر ادواتندن اولدقلری (صاغناق کوره‌نك) کبی وهم اسم موصوف ادواتندن اولدقلری (قونوق دوشوك) کبی وهم اسم مکان فعل ادواتندن اولدقلری (یاتاق قوناق کزاك سیراك) کبی وهم اسم الت فعل ادواتندن اولدقلری (بیچاق کورك الك) کبی وهم اسم اثر فعل ادواتندن اولدقلری (سومکروك توکروك) کبی واسم غیر مشتقه لاحق اولدقلری صورتده امر حاضر ادواتندن اولدقلری (اجیق چکیك کوزوك) کبی و (ایدی) فعلنه لاحق اولدقلری صورتده هم (ما) و (ان) مصدریه‌لر مثللی موصول حرفی اولدقلری (یازلدق سویلنمدك شی چوق یازلدقجه سویلندکچه بیلنور) کبی وهم جمع متکلم ضمائرندن اولدقلری (بز یازدق سویلدك) کبی و (ایسه) فعلنه لاحق اولدقلری صورتده انجق جمع متکلم ضمائرندن اولدقلری وکذا مبالغهٔ اسم مصدر ومبالغهٔ صفت ثابته واسم مکان فعل واسم الت فعل ادواتندن اولدقلری صورتده ماقبللری مفتوح اولمسی ملتزم ایدیکی مقصد اولك ایکنجی بابندن و باب ضمیردن مستبان وابواب اتی البیاندن کرکی کبی ظاهر ونمایان اولور ✻ نوع ثانی ✻ شول امر حاضردرکه اخرینه (قون کون قین کین) حرفلرندن بری لاحق اوله بو نوع صفت ثابته بحسب السماع هم امر حاضر مجرد حقیقی وعرفیدن مشتق اولور (جوشقون دوشکون قاچقین بیشکین بایقین طارقین) کبی بونلردن (بایقین طارقین) صفتلری (باریل طاریل) امرلرندن مشتق اولمغله لام امریه‌لر وجوباً سماعاً حذف اولنمش اولور وهم امر حاضر مزیدفیه الشیندن مشتق اولور (الیشقین یتیشکین قیزیشقین بوزوشقون) کبی وهم امر حاضر مزیدفیه النون المجهولیه ومزیدفیه اللام المجهولیه‌دن مشتق اولوب نون ولام ساکنهٔ مجهولیه‌لر وجوباً وسماعاً حذف اولنمغله وزن مرقوم مار الذکر (فعیل فعول) وزننده بولنان صفات عربیه‌لر مثللی که مبنی للفاعل وکه مبنی للمفعول اولور (صویقون یورقون سورکون قیرقین کرکین) کبی بونلر (صویول یورول سورول قیریل کریل) امرلرندن مأخوذ ومشتق اولمغله من جهة اللفظ مجرد ومن جهة التقدیر مزیدفیه اللام اولورلر ✻ تنبیه ✻ (قاف نون وکاف نون) ماده‌لری صفت ثابته ادواتندن اولدقلری کبی مبالغهٔ صفت ثابته ادواتندن دخی اولدقلری ومبالغهٔ صفت ثابته ادواتندن اولدقلری صورتده قاف وکاف حرفلری علی الاطلاق مفتوح اولدقلری (یاپیشقن چکیشکن صوقولغن) کبی وصفت ثابته ادواتندن اولدقلری صورتده لاحق

اولدقلری امرحاضر بحسب السماع ساکن الاخر اولمسی ملتزم اولمغله اکر حرف اخیر ساکنك ماقبلی مضموم
ایسه قاف وکاف حرفلری مضموم اولدیغی (یورقون کوسکون) کبی وماقبلی مفتوح و یامکسور ایسه قاف
وکاف حرفلری مکسور اولدیغی (طارقین پیشکین) کبی مقصد اولك ایکنجی بابندن مستبان واتی البیان مبالغهٔ
صفت بابندن ظاهر ونمایان اولور ﴿ نوع ثالث ﴾ شول امرحاضردرکه اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن
(قه) حرفنك یعنی قاف مفتوحه‌نك لحوقیله متضمن اولدیغی حدثله متصف اولان ذات مبهمه‌یی متضمن اولوب
وضعنده فاعله و یا نائب فاعله نسبت معتبر اوله بونوع صفت ثابته (یور) امرینك مجهولی اولان (یورول)
امرندن مأخوذ ومشتق اولوب لام ساکنهٔ مجهولیه وجوباً سماعاً حذف وتقدیر اولنمش اولمغین اخواتی مثللی من
جهة اللفظ مجرد ومن جهة التقدیر مزید فیه اللام المجهولیه اولور (یورقه حیوان) کبی سرعت سیرندناشی
یورلمه کندنده ثابت ومستقر اولان حیوان دیمك اولور ﴿ تنبیه ﴾ (قه) حرفی حروف مغیرة النسبه
اقسامندن صفت ثابته ادواتندن اولدیغی کبی اسم اثرفعل ادواتندن دخی اولدیغی (طالقه یونقه) کبی ومرققه‌سی
اولان (که) حرفی دخی اسم آلت فعل ادواتندن اولدیغی (سپورکه) کبی مقصد اولك ایکنجی بابندن ظاهر
وآشکار اولور ﴿ نوع رابع ﴾ شول امرحاضردرکه اخرینه (قی) حرفنك یعنی قاف مهموسهٔ مفتوحه‌نك
لحوقیله معنای مذکوره دلالت ایده بونوع صفت ثابته بحسب السماع والاستقراء انجق (صالین) امرندن مشتق
اولمغله حرف مرقومك لحوقندن صکره نون امریه وجوباً سماعاً حذف اولنمش اولور (صالقی شئ) کبیکه
قرارلشمیوب صالیتیده براقلمش شی دیمك اولور ﴿ تنبیه ﴾ حرف مرقوم (صالین) امرینه لاحق
اولدیغی صورتده صفت ثابته ادواتندن اولدیغی کبی (اویو) امرینه لاحق اولدیغی صورتده اسم مصدر
ادواتندن اولدیغی (اویقو) صورتنده رسم اولنوب (اویوقی) اسمندن مخفف اولان (اویقی) اسمی کبی
ومرققه‌سی اولان (کی) لفظنك دخی یعنی کاف مهموسهٔ مکسوره‌نك دخی کافهٔ اسمایه لاحق اولوب اول اسمانك
مدلوللرینه تعلق واختصاصندن طولایی عندالسامع معلوم ومعروف ذاتدن کنایه اسم معرفه اولدیغی (بنمکی
سنکی بوکونکی اقشامکی) کبی ینه مقصد اولك ایکنجی بابندن ظاهر وآشکار اولور ﴿ نوع خامس ﴾
شول امرحاضردرکه اخرینه میم ساکنه‌نك لحوقیله معنای مذکوره دلالت ایده بونوع صفت ثابته بحسب السماع
مزید فیه النون ومزید فیه اللام المجهولیه‌لردن مشتق اولوب اول نون ولام وجوباً سماعاً حذف اولنمش اولملریله
لفظاً مجرد وتقدیراً مزید فیه النون المجهولیه ومزید فیه اللام المجهولیه اولور (برطادیم بال بر یودوم صو
یاریم ادم صاغلهم کیمسه) کبی ﴿ تنبیه ﴾ میم ساکنه امرحاضره لاحق اولدیغی کبی کلمات سائره‌یه
دخی لاحق اولدیغی وامرحاضره لاحق اولدیغی صورتده صفت ثابته ادواتندن اولدیغی کبی بحسب السماع
اسم مصدر ادواتندن اولدیغی (الیم صاتیم کسیم بچیم اولوم دریم) کبی واسم موصوف ادواتندن اولدیغی
(طاقم) کبی واسم مکان فعل ادواتندن اولدیغی (یاتم صوقوم) کبی واسم اثر فعل ادواتندن اولدیغی
(دیلیم) کبی وکلمات سائره‌یه لاحق اولدیغی صورتده اکر کلمهٔ مرقومه (بن بز) ضمیرلری ایسه لام جارهٔ
عربیه کبی حرف اضافت وتخصیص اولدیغی (بوکتاب بنم بزم) کبی واکر اسماء سائره اولورسه ضمیر
مضاف الیه اولدیغی (اغام افندم قوزم) کبی واکر (ایدی ایسه) فعللری اولورسه ضمیر مسند الیه اولدیغی
(سویله‌دم سویلر ایدم سویله سه‌م سویلر ایسه‌م) کبی مقصد اولك ایکنجی بابندن و باب ضمیردن مستبان
اولور ﴿ نوع سادس ﴾ شول امرحاضردرکه اخرینه (مان) حرفنك لحوقیله معنای مذکوره دلالت ایده
بونوع صفت ثابته بحسب السماع یا امر مجرد حقیقیدن مشتقدر (شیشمان ادم ازمان شی قیرمان کوپك) کبی و یاخود
امرحاضر مزید فیه اللامدن مشتقدر شوقدرکه مان حرفنك لحوقندن صکره لام مجهولیه وجوباً سماعاً حذف
اولنمغله صفت مذکوره من جهة اللفظ مجرد ومن جهة التقدیر مزید فیه اللام المجهولیه اولور (صاغمان قیون)
کبی قالدیکه اناطولینك اکثر اقطارنده (صاغمان قیون) مقامنده (صاغمال) دیملریله (مال) حرفی دخی (مان)

حرفی مثللی صفت ثابته ادواتندن اولمش اولور ﴿ تنبیه ﴾ (مان) حرفی صفت ثابته ادواتندن اولدیغی
کبی اسم مکان فعل ادواتندن دخی اولدیغی (اغمان کسمان) کبی مقصد اولك ایکنجی بابندن ظاهر و نمایان اولور
﴿ نوع سابع ﴾ شول امرحاضردرکه اخرینه نون ساکنه‌نك لحوق وانضمامیله معنای مذکوره دلالت ایده بونوع
صفت ثابته بحسب الاستقراء انجق (اوزا) امرندن مشتقدر شوقدرکه نون ساکنهٔ مرقومه‌نك لحوقندن صکره امر
مذکورك اخرنده‌کی فتحه ضمه‌یه تبدیل اولنور (اوزا اوزون آدم) کبی تنکیم (کورو) امرینه کاف ساکنه
لاحق اولدیغی صورتده امر مذکورك اخرنده‌کی ضمه فتحه‌یه تبدیل اولور (کورك) کبی ﴿ تنبیه ﴾ نون
ساکنه‌نك امرحاضره لاحق اولدیغی کبی اسمه دخی لاحق اولدیغی وامرحاضره لاحق اولدیغی صورتده هم حروف
مغیرة الاحداثدن وهم حروف مغیرة النسبه‌دن اولدیغی وحروف مغیرة الاحداثدن اولدیغی صورتده کاه اداة لزوم
اولدیغی (اوکون پیرین صویون یاغله‌ك) کبی وکاه یالکز اداة تکثیر اولدیغی (باقین کزین قلدان اوزان) کبی
وکاه اداة تکثیر مع اللزوم اولدیغی (اران کیین عمروه سویلن) کبی وکاه اداة مجهولیت اولدیغی (یازی اوقونسون
زیده کولونسون) اکبی وکاه اداة مطاوعت اولدیغی (کورون) کبی وحروف مغیرة النسبه‌دن اولدیغی صورتده
اداة صفت ثابته اولدیغی کبی اسم موصوف ادواتندن دخی اولدیغی (توتون) کبی واسمه لاحق اولدیغی صورتده
اسم حروف امریه‌دن وهم حروف مجتلبه‌دن اولدیغی مقصد اولك ایکنجی بابندن ظاهر اولور ﴿ نوع ثامن ﴾
شول امرحاضردرکه اخرینه حرکه‌نك عروضیله معنای مذکوره دلالت ایده بونوع صفت ثابته انجق امرحاضر
مجرددن مشتق اولور (طواو قاب اولو قلب) کبی ﴿ تنبیه ﴾ امرحاضر اخرینه حرکه‌نك عروضیله صفت
ثابته اولدیغی کبی اسم موصوف اولدیغی (یاز یازی قوش قوشو) کبی واسم مصدر اولدیغی (قورق قورقو)
کبی واسم مکان فعل اولدیغی (کچ بوجه اوته بجه) کبی ابتداء مقصدده مسطور توطئه‌دن مستبان اولور
﴿ نوع تاسع ﴾ شول امرحاضردرکه اخرندن حرکه‌نك سقوطیله معنای مذکوره دلالت ایده (بوشه بوش قادین
یاواشی یاواش‌ات) کبی ﴿ تنبیه ﴾ امرحاضر اخرنده‌کی حرکه‌نك سقوطیله بحسب السماع صفت ثابته
اولدیغی کبی نسبتدن عاری اوله‌رق زمان ممتدك اسمی دخی اولدیغی (یاشه یاش) کبی ینه ابتداء مقصدده مذکور
توطئه‌دن ظاهر اولور ﴿ نوع عاشر ﴾ شول امرحاضردرکه اخرنده‌کی حرکه‌نك تبدلی ایله معنای مذکوره
دلالت ایده بونوع صفت ثابته حسب السماع هم امر مجرد حقیقیدن وهم مجرد عرفیدن مشتق اولور (بلله بللی
شی طوزسه طوزسی شی اجیمسه اجیمسی میوه طاتلیمسه طاتلیمسی طعام) کبی ﴿ تنبیه ﴾ امرحاضراخرنده‌کی
حرکه‌نك تبدلی ایله بحسب السماع اسم موصوف دخی اولدیغی (قاپه قاپی یاقاپو) کبی ینه توطئهٔ مرقومه‌دن ظاهر
ونمایان اولور ﴿ مهمات ﴾ ﴿ مهمهٔ اولی ﴾ صفت ثابته مفعول لازم التعقله متعدی اولان امرحاضردن مشتق اولدیغی
واولمفعولی حذف ایله صفت مرقومه‌یی لازم منزلنه تنزیل لازم اولور (کس) امرندن مشتق اولان (کسکین)
صفتی کبی زیرا (النی کسان قلج بودر) دینديکی کبی (زیدك النی کسان کسکین قلج بودر) دینه‌مز ﴿ مهمهٔ ثانیه ﴾
(ام ازسك سکز) ضمائری وکذا (لر) حرفی افعال خمسهٔ مار الذکر وصفتین سابقتینه متصل و لاحق اولدقلری مثللی
صفت ثابته‌یه بجمیع انواعها لاحق اولوب وضعنده متضمن اولدیغی ذات مبهمه‌یه نسبت معتبر اولدیغی کبی فاعله ونائب
فاعله دخی نسبت معتبر اولمغله صفت ثابته‌یه دخی متکلم مخاطب غائب مفرد جمع اطلاقی توسعاً جائز اولور (اوکسیك بن
کسیکیم سن صاغلامسك سز شیشمانسکز اونلر اوزونلر بن طولویم بز بللی‌یز سن اولوسك سز صالقی‌سکز اونلر
اولولر) کبی ﴿ مهمهٔ ثالثه ﴾ (ام از) ضمیرلری متحرك الاخر صفت ثابته‌یه لاحق اولدقلری صورتده همزه‌لرینی یایه قلب
واجب وساکن الاخر اولدقلری صورتده همزه‌لرینی حذف وکسره‌لرینی حرف اخیر ساکنه نقل لازم ولازب اولور
تنکیم امثلهٔ سابقه‌دن وحروف مقلوبه بابندن ظاهر وآشکار اولور ﴿ مهمهٔ رابعه ﴾ حروف مقلوبه بابنده اشعار
اولندیغی اوزره مار الذکر (ام از) ضمیرلری قاف وکاف ساکنه ایله مطرف اولان صفت ثابته‌یه لاحق اولدقلری

صورتده اولقاف غينه وكاف مرققه‌سى كاف رخوه‌يه قلب واجب اولور (بن يانيغم بزكسيكيز) كبى ﴿لاحقه﴾
لسانمزده (ايو كوتو اسكى يكى آق صارى قاره قورو دلى اكشى قيصه كوزل از چوق) مثللى اسماء غير
مشتقه صفت ثابته‌نك ماده وهيئت مجموعيله دلالت ايتديكى معانى ثلثه‌يه يعنى حدث وذات ونسبت قياميهٔ وصفيه‌يه
يالكز ماده‌لريله دلالت ايتدكلرندنبشقه اكثر احكامده موافقت ايتملريله ازجمله صفت ثابته مثللى (جه) حرفيله
مصغر اولملريله (اليجه كوزلجه) كبى و (لق يالك) حرفيله معناى مصدره يعنى حدثه دلالت ايتملريله (آايقلق
كوزللك) كبى واولرينه (اك دها) حرفلرينك دخولى واخرلرينه (رق يارك) حرفلرينك لحوقى و (دن)
حرفنك تعلق ايله اسم تفضيل عربى مؤداسنى تأديه ايتملريله (اك آايق دها آايق بونلرك شاشقينزغى دوشكوزكى
بودر بواوندن آايقدر اك كوزل دها قيصه اك كوزلكى قيصه‌رغى بودر بواوندن ايودر ازدر چوقدر) كبى
وحرف اولرينه مماثل برحرفه ياراسين ميم ساكنه‌لردن برى ضم والحاق اولنوب اوائلنه ادخال والصاق اولندقده
مؤكد اولملريله (اوپ اوزون قيپقيصه طوسطوپارلق طوسطوغرو) كبى اسماء مرقومه‌يه (اسماء صفت ثابته) تسميه
اولنمشدر تنكيم لسان عربده امروماضى وفعل حاضرك ماده وهيئتلريله دلالت ايتدكارى معانئ ثلثه‌يه يعنى حدث
ونسبت تامه وزمانه يالكز ماده‌لريله دلالت واكثر احكامده اول افعاله موافقت ايدن اسمره (اسماء افعال) تسميه اولنمشدر
(مه هيهات اف) كبى قالديكه لسان عربده واقع اسماء رباعيه وخماسيه‌نك پك چوغى صفات عربيه‌نك ماده
وهيئتلريله دلالت ايتدكارى معانئ ثلثه‌يه يالكز ماده‌لريله دلالت ايدرلر ايسه‌ده بطين معناسنه دلالت ايدن (دَخْثَم
حَبَنْطَا) اسمرى كبى اولصفاته احكامنده موافقت ايتملريله ازجمله رفع ونصب عملرنده موافقت ايتملريله ائمهٔ لغت
عربيه بومثللى اسمره اسماء صفت تسميه ايتمامشلردر بو صورتده تقرير مذكوردن مستبان اولديغى اوزره بر كلمه
كلمهٔ اخرى معناسنده استعمال اولنمغله نوع واحددن اولملرى لازم كلمز ﴿اون برنجى باب﴾ مبالغهٔ صفت
ثابته‌نك انواع واقسامى واحوال واحكامى بيانده‌در معلوم اوله‌كه مبالغهٔ صفت ثابته شول امر حاضر وجوديدركه
اخرينه حروف مغيرة النسبه‌دن (ج ق يا ك قج يا كج يا قيج يا كيج قن ياكن تى) حرفلرندن برينك
لحوقيله متضمن اولديغى نسبت امريه تماميتدن وزماندن منسلخ اولوب ديكر متضمن اولديغى حدثله على وجه الثبات
والمبالغه متصف اولان ذات مبهمه‌يى متضمن اولديغندن بشقه وضعنده فاعله نسبت معتبر اوله (كوچ قسقانج
اوقوناق دونك اوصانقج اوتانقج اوشانكج بيلكيج اوتانقن چكيشكن صولوغن توروكن كزانتى كيمسه)
كبى ايمدى تعريفدن وامثله‌دن مستبان اولديغى اوزره مبالغهٔ صفت ثابته‌نك اوزانى بش نوعدر ﴿نوع اول﴾
شول امر حاضردركه اخرينه (ج) حرفنك يعنى جيم ساكنه‌نك لحوقيله معناى مذكوره دلالت ايده بو نوع
مبالغهٔ صفت ثابته بحسب السماع يا امر حاضر مجرددن مشتق اولور (كوچ قسقانج ادم ياغاج هوا) كبى
ويا امر حاضر مزيد فيه النون المجهوليه‌دن مشتق اولور (كولونج قورقونج آدم) كبى كندويه چوق
كولونان ادم كندوسندن چوق قورقولان ادم معنالرينه‌در بو صورتده (قورقنج) صفتنده‌كى نون على غير
القياس مجهوليه اولور ﴿تنبيه﴾ جيم ساكنه امر حاضره لاحق اولديغى كبى اسم غير مشتقه دخى
لاحق اولديغى وامر حاضره لاحق اولديغى صورتده اداة مبالغهٔ صفت ثابته اولديغى كبى بعض صورتده اسم
مصدر ادواتندن اولديغى (قازانج سوينج) كبى وبعض صورتده اسم الت فعل ادواتندن اولديغى (قيساج
طيقاج) كبى واسم غير مشتقه لاحق اولديغى صورتده اسم منسوب وصفى ادواتندن اولديغى (طوپاج آدم
قيراج ير) كبى مقصد اولك ايكنجى بابندن ظاهر وآشكار اولور ﴿نوع ثانى﴾ شول امر حاضردركه
اخرينه (ق ياك) حرفنك لحوقيله معناى مذكوره دلالت ايده بو نوع مبالغهٔ صفت ثابته بحسب السماع
يا امر حاضر مجرددن مشتق اولور (قورقاق اوركك اتاق دونك) كبى ويامزيد فيه الشيندن مشتق
اولور (يابيشاق قيريشاق) كبى ويامزيد فيه النون المجهوليه واللزوميه‌دن مشتق اولور (اوقوناق

طوقوناق طياناق چكينك) كبى ويامزيد فيه (مسه) دن مشتق اولور (قينامسه‌ق كولومسه‌ك) كبيكه
(مسه) حرفى اداة تقليل وتصغير حدث وقاف وكاف حرفلرى اداة تكثير نسبت وصفيه اولمغين بالذات وصفى
وبالتبع موصوفى تحقيرده استعمال اولنورلر قالديكه (ياتالاق) صفتى على وجه الثبات والدوام ياتان كيمسه‌يه
يعنى مقعده اطلاق اولنمغله قاف ساكنه‌دن اول (يات) امرينه لاحق اولان لام ساكنه‌نك بر معنايه دلالتى
اولمديغندن حروف زائدهٔ مجتلبه‌دن اولوب (ياتاق) اسم مكانه التباس خوفندناشى جلب والحاق اولنمشدر
﴿تنبيه﴾ قاف وكاف ساكنهٔ مذكوره‌نك هم امر حاضره وهم اسم غير مشتقه وهم (ايدى ايسه)
فعللرينه لاحق اولديغى وامر حاضره لاحق اولديغى صورتده مبالغهٔ صفت ثابته ادواتندن اولديغى كبى صفت ثابته واسم
مصدر ومبالغهٔ اسم مصدر واسم موصوف واسم مكان فعل واسم الت فعل واسم اثر فعل ادواتندن اولدقلرى ومبالغهٔ صفت
ومبالغهٔ اسم مصدر واسم مكان فعل واسم الت فعل ادواتندن اولدقلرى صورتده قاف وكاف ساكنه‌نك ماقبللرى
يعنى امرك اخرى مفتوح قلنمق ملتزم ايديكى واسم غير مشتقه لاحق اولدقلرى صورتده امر حاضر ادواتندن اولديغى
و (ايدى) فعلنه لاحق اولدقلرى صورتده هم موصول حرفى يعنى مصدريه اولديغى و هم جمع متكلم ضميرى
اولديغى و (ايسه) فعلنه لاحق اولدقلرى صورتده انجق جمع متكلم ضميرى اولديغى مقصد اولك ايكنجى بابندن
وباب ضميردن مستبان وباب سابقه‌دن نمايان اولور ﴿نوع ثالث﴾ شول امر حاضردركه اخرينه (قج
ياكج) يا (قيج ياكيج) حرفنك لحوقيله معناى مذكوره دلالت ايده بو نوع صفت ثابته بحسب السماع انجق
امر حاضر مجرددن مشتق اولور (اوتانقج اوصانقج اوشانكج يوزكج طالغج بيلكج) كبى ﴿تنبيه﴾
حروف مرقومه بحسب السماع مبالغهٔ صفت ثابته ادواتندن اولدقلرى كبى اسم موصوف ادواتندن اولدقلرى
(طالغج آلقج) كبى واسم الت فعل ادواتندن اولدقلرى (صالينقج صاللانقج پاتلانقج سوزكج) كبى
مقصد اولك ايكنجى بابندن و (قج قيج) حرفلرى امر حاضر مفخمه و (كج كيج) حرفلرى امر حاضر مرققه لاحق
اولديغى مقصد اولك برنجى بابندن ظاهر وآشكار اولور ﴿نوع رابع﴾ شول امر حاضردركه اخرينه
(قن ياكن) حرفنك لحوقيله معناى مذكوره دلالت ايده بو نوع مبالغهٔ صفت ثابته بحسب السماع هم امر حاضر
مجرددن مشتق اولور (قاچاغن بوروكن) كبى وهم امر حاضر مزيد فيه الشيندن مشتق اولور (ياپيشقن چكيشكن)
كبى وهم امر حاضر مزيد فيه النوندن مشتق اولور (طيانقن اوكونكن) كبى وهم مزيد فيه اللامدن مشتق اولور
(صوقولقن) كبى ﴿تنبيه﴾ (قن كن) حرفلرينك لاحق اولدقلرى امر حاضر اكر متحرك الاخر ايسه
(قن) حرفنك قافنى غينه و (كن) حرفنك كافنى كاف رخوه‌يه يعنى غينك مرققه‌سنه قلب واجب ايديكى (صواوغن
بوروكن) كبى واكر ايكى حرفلى ساكن الاخر ايسه هم امر مذكورك اخرينى فتحه ايله تحريك وهمده قاف
وكافى وجه مذكور اوزره غينه وكاف رخوه‌يه قلب لازم ولازب ايديكى واكر اوچ درت حرفلى ساكن الاخر
ايسه قاف وكافى على حالهما ابقا ائمه ايجاب ايتديكى حروف مقلوبه بابندن وقاف نون كاف نون ماده‌لرنده قاف
وكاف مضموم ومكسور اولديغى صورتده صفت ثابته ادواتندن اولدقلرى باب سابقدن ولغت جغتايده (قن) حرفى (ان)
حرفى كبى صفت حادثه ادواتندن اولمغله امر حاضر مجرد ومزيد فيهك كافه‌سنه لاحق اولديغى (بورادن قاچقن ادم كلدى
زيدى سويلقدرركن كيمسه كلدى) كبى محاوراتدن ظاهر وآشكار اولور ﴿نوع خامس﴾ شول امر حاضردركه اخرينه
(تى) حرفى لاحق اولمغله معناى مذكوره دلالت ايده بو نوع مبالغهٔ صفت ثابته انجق (كز) امرندن مشتق اولوب امر
مذكور ايله حرف مرقومك ميانلرى نون ساكنهٔ مجتلبه ايله فعل واول امرك اخرى فتحه ايله تحريك اولنور (كزانتى ادم)
كبى پوشيده اولميه‌كه كزانتى صفتى مزيد فيه النون التكثيريه اولان كزين امرندن مشتق اولمه احتمالى وار ايسه‌ده صفت
مرقومه كزينان كيمسه‌يه يعنى اوفق دفك كزان كيمسه‌يه اطلاق اولميوب اوزون اوزادى‌يه چوق كزان كسه‌يه اطلاق
اولنمغله (كز) امرندن مشتق اولمسنه جزم اولنمشدر ﴿تنبيه﴾ (تى) حرفى اكثر صورتده هم اسم مصدر

ادواتندن اولدیغی (قارارتی كورولتی كزینتی) كبی وهم اسم موصوف ادواتـندن اولدیغی (قاتینتی ایلینتی)
كبی وهم اسم مكان فعل ادواتندن اولدیغی (اقینتی بینتی) كبی وهم اسم اثر فعل ادواتـندن اولدیغی (قیرپنتی
سـپورنتی) كبی مقصد اولك ایكنجی بابندن ظاهر اولور ✸ مهمه ✸ مبالغهٔ صفت ثابته مفعول لازم التعقله متعدی
اولان امردن مشتق اولدیغی لاجل التعمیم اولمفعولی حذف ایله صفت مرقومه یی لازم منزلنه تنزیله لازم اولور (بوقلج
كسه كندر) كبی زیرا بوقلج هرشیئی كساندر دینوب هرشیئی كسه كندر دیگز ✸ تنبیه ✸ مشترك (ام از
سك سـكز) ضمائری و (لر) حرفی مبالغهٔ صفت ثابته یه دخی لاحق اولدیغی ومبـالغهٔ صفت ثابته نك وضعنده
متضمن اولدیغی ذات مبهمه یه نسبت معتبر اولدیغی كبی فاعله ونائب فاعله نسـبت دخی معتبر اولمغین افعال سـالفه
وصفات سـابقه مثللی مبالغهٔ صفت ثابته یه دخی توسـعاً غائب ومتكلم ومخاطب ومفرد وجمع اسملرینی اطلاق جائز
اولدیغی باب ضمیردن وابواب سـابقه دن ظاهر ونمایان اولور ✸ لاحقه ✸ معلوم اوله كه مبالغهٔ صفت حادثه
وصفت ثابته واسماء صفات واتی البیان اسم منسوب وصفی وثبوتی كرك مكبر وكرك باب تصغیرده ذكر اولنه جق
صـورله مصغر اولسونلر اوائلنه (اك دها) حرفلرندن برینك دخولی واواخرینه (رق یا رك) حرفنك لحوقی
و (دن) حرفنك ارتباط وتعلقی ایله اسم تفضیل عربی مثللی متضمن اولدقلری احداث واوصافده موصوفلرینك غیره
مزیت وفضیلتلرینی افاده و اشعار ایدرلر بونلردن (اك سویله یجی اك دوشكون اك دوشكونجه اك طاتلیمسه ق اك
دلیمسه ك اك قورقاق كیمدر بو دهـا كوزل دها طاتسزجه در بونلرك شاشقینرغی طاتسزرغی كوزلركی بودر بو
اوندن شـاشقینجه در دوشكونجه در یاغلیدر باللیدر یاغلیجه در) كبی ✸ اون ایكنجی باب ✸ اسم مصدرك
انواع واقسـامی واحوال واحكامی بیانده در معلوم اوله كه اسم مصدر شول امر حاضر وجودیدر كه اخرینه
حروف مغیرة النسبه دن (تی ح جه ق یاك قی یاكی قی یاقو م) حرفلرندن برینك بحسب السماع لحوقیله و یا
حركه نك عروضیله متضمن اولدیغی نسبت امریه دن وزماندن بالكلیه مسلوخ ومخلوع ودیكر متضمن اولدیغی حدث
مطلقه مخصوص وموضوع اولوب مفعوله تعدیه وتعلقدن مقطوع وممنوع اوله (قارارتی ازینتی بورونتی سوینج
قازانج سوروونجه پوصاریق یاقیشیق طولاشیق ایلیشیك استه ك صایق كوركی اویق اولوم دریم قورقو)
كبی ایمدی تعریفدن مستبان وامثله دن ظاهر ونمایان اولدیغی اوزره اسم مصدر سكز نوعدر ✸ نوع اول ✸
شول امر حاضردر كه اخرینه (تی) حرفنك لحوقیله معنای مذكوره دلالت ایده بونوع اسم مصدر بحسب القیاس
هم اسماء الواندن مأخـوذ اولان امر حاضر مجرد عرفیدن مشـتق اولور (قرارتی قیزارتی اغارتی كوكرتی) كبی
بونلر (قارارمه قیزارمه اغارمه كوكارمه) حالتلرینك اسملریدر بوصورتده (سوادشج) معناسنه اولان (قارارتی)
اسم مصدرینی (قرارلتی) صورتنده رسم وانشـا ایتمه كلمات تركیبه نك كیفیات تغیرینه عدم وقوفدن نشئت ایلدیكی
مستبان اولور و یا اسماء اصواتدن مأخوذ اولان امر حاضر مجرد عرفیدن مشتق اولور (فیسیلتی ایكیلتی هاریلتی
كورولتی قیجرتی قیغبشتی فیشیلتی) كبی بونلر (فیسیلده مه ایكیلده مه هارلده مه كورولده مه قیجرده مه قیغیشده مه
فیشیلده مه) حالتلرینك اسملریدر بوصورتده اداة امر حاضر اولان (ده) حرفی (تی) حرفی لاحق اولدقدن صكره
علی غیر القیاس حذف اولنمش اولور و یا بحسب السماع اسماء سائره دن مأخوذ اولان امر حاضردن مشتق اولور
(صالینتی) كبی (صالینمه) حالتنك اسمیدر و یاخود امر حاضر مزید فیه النوندن مشتق اولور نون مرقومه كرك
انجق لزومیه كرك تكثیریه كرك مطاوعیه كرك مجهولیه اولسون (بولانتی كزینتی ازینتی اوزونتی بورونتی
صاللانتی) بونلر (بولانمه كزینمه ازیلمه اوزولمه بورولمه صاللانمه) حالتلرینك اسملریدر ✸ تنبیه ✸ (تی)
حرفی اسم مصـدر ادواتندن اولدیغی كبی مبـالغهٔ صفت ثابته ادواتـندن اولدیغی (كزانتی) كبی واسم موصوف
ادواتـندن اولدیغی (قاتینتی ایلینتی) كبی واسم مكان فعل ادواتندن اولدیغی (اقینتی بینتی) كبی واسم اثر فعـل
ادواتـندن اولدیغی (قیرپنتی سـپورنتی) كبی مقصد اولك ایكنجی بابندن و باب سـابقدن ظاهر وآشـكار اولور

✸ نوع ثانی ✸ شول امر حاضردر كه اخرینه (ج) حرفنك یعنی جیم ساكنه لحوق وانضمامیله معنای مذكوره
دلالت ایده بونوع اسم مصدر انجق امر حاضر مجرددن مشـتق اولور (سوینج قازانج) كبی بونلر (سوینمه
قازانمه) حالتلرینك اسملریدر ✸ تنبیه ✸ (ج) حرفی هم امر حاضره وهم اسم غیر مشتقه لاحق اولدیغی
وامره لاحق اولدیغی صورتده اسم مصدر ادواتندن اولدیغی كبی مبالغهٔ صـفت ثابته ادواتـندن اولدیغی (كولج
كولونج قورقونج یاغاج) كبی واسم الت فعل ادواتندن اولدیغی (قیساج طیقاج) كبی واسمه لاحق اولدیغی
صورتده اسم منـسوب ادواتندن اولدیغی (قیراج یر طوپاج كیمسه) كبی مقصـد اولك ایكنجی بابندن و باب
سـابقدن مستبان اولور ✸ نوع ثالث ✸ شـول امر حاضردر كه اخرینه (جه) حرفنك لحوقیله معنای
مذكوره دلالت ایده بونوع اسم مصدر بحسب الاستقراء مزید فیه النون التكثیریه اقسامندن انجق (سورون)
امرندن مشـتق اولور (سورونجه) كبی كه (سورونمه) حالتنك اسمیدر ✸ نوع رابع ✸ شول امر
حاضردر كه اخرینه (ق یاك) حرفنك لحوقیـله معنای مذكوره دلالت ایده بونوع اسم مصدر یا امر حاضر
مجرد حقیقیدن مشتقدر (استك) كبی و یا امر حاضر مجرد عرفیدن مشـتقدر (قیزاریق پوصاریق) كبی
و یا امر حاضر مزید فیه الشیندن مشـتقدر (باریشیق یاقیشـیق ایلیشیك طولاشیق) كبی اسماء مذكوره
(استه مه قیزارمه پوصارمه باریشمه یاقیشمه ایلیشمه طولاشمه) حالتلرینك اسمیدر ✸ تنبیه ✸ قاف وكاف
سـاكنهٔ مذكوره نك هم امر حاضره وهم اسم غیر مشـتقه وهم (ایدی ایسه) فعللرینه لاحق اولـدیغی وامره
لاحق اولورسه سكز نوع مشتق ادواتندن اولدیغی واسمه لاحق اولورسه حروف امریه دن اولدیغی و (ایدی)
فعلنه لاحق اولدیغی صورتده هم موصـول حرفی وهم ضمیر متكلم مع الغیر اولدیغی و (ایسـه) فعلنه لاحق
اولدیغی صورتده انجق ضمیر متكلم مع الغیر اولدیغی مقصد اولك ایكنجی بابندن و بابین سـابقیندن ظاهر وآشكار
اولور ✸ نوع خامس ✸ شول امر حاضردر كه اخرینـه (قی یاكی) حرفنـك لحوق وانضمامیله معنای
مذكوره دلالت ایده بونوع اسم مصدر انجق امر حاضر مجرددن مشـتق اولور (صـابیق كوركی بیلكی
سوكی) كبی ✸ تنبیه ✸ (قی كی) حرفلری اسم مصدر ادواتندن اولدیغی كبی هم اسم موصوف ادواتندن
اولدیغی (التی ویركی) كبی وهم اسم الت فعل ادواتـندن اولدیغی (بورقی پیچق سوزكی بیله كی قاشاغی) كبی
مقصد اولك ایكنجی بابندن ظاهر وآشـكار اولور ✸ نوع سـادس ✸ شول امر حاضردر كه اخرینه (قی
یا قو) حرفنك یعنی قاف مهموسهٔ مكسوره و یا مضمومه نك لحوق وانضمامیله معنای مذكوره دلالت ایده بونوع
اسم مصدر بحسب الاستقراء انجق (اویو) امرندن مشتق اولور (اویوقی یا اویوقو) كبی اشبو صورتده
امرك اخرنده كی ضمه یی حذفله اسم مصـدر مرقومی تخفیف ایدرلر (اویقی یا اویقو) كبی ✸ تنبیه ✸
(قی) حرفی (صـالین) امرینه لاحق اولدیغی صورتده صـفت ثابته ادواتندن اولدیغی (صـالقی ادم) كبی
ومرقفه سی كاف مكسورهٔ مهموسـه دخی اسم معرفه اولدیغی (بوكونكی) كبی مقصـد اولك ایكنجی بابندن
وصفت ثابته بابندن مسـتبان اولور ✸ نوع سابع ✸ شـول امر حاضردر كه اخرینه (م) حرفنك یعنی میم
سـاكنه نك لحوقیله معنای مذكوره دلالت ایده بونوع اسم مصدر بحسب السماع امر حاضر مجرد حقیقی وعرفیدن
مشتق اولور (كسیم بچیم الیم صـاتیم اولوم دریم) كبی كه (دریم) اسمی دریل امرندن مشـتق اولمغله
لام امریه وجوباً سماعاً حذف اولنمشدر ✸ تنبیه ✸ میم ساكنه امره لاحق اولدیغی كبی كلمات سائره یه دخی لاحق اولدیغی
وامره لاحق اولدیغی صورتده اسم مصدر ادواتندن اولدیغی كبی دیكر درت نوع مشتق ادواتندن دخی اولدیغی وكلمات
سائره اكر (سن بز) ضمیری ایسه اداة اضافت وتخصیص اولدیغی واكر اسماء سائره ایسه ضمیر مضاف اولدیغی واكر
(ایدی ایسه) فعلی ایسه غیر متكلم وحده اولدیغی مقصد اولك ایكنجی بابندن وصفت ثابته بابندن مستبان اولور
✸ نوع ثامن ✸ شول امر حاضر ساكن الاخر دركه اخرینه حركه عارض اولمغله معنای مذكوره دلالت ایده بونوع

اسم مصدر بحسب السماع امر مجرد حقیقیدن مشتق اولور (قورق قورقو) کبی ❊ تنبیه ❊ امر مذکور اخرینه حرکه‌نك عروضیله صفت ثابته واسم موصوف واسم مکان فعل دخی اولدیغی ابتدا مقصدده مبسوط توطئه‌دن وصفت ثابته بابندن ظاهر وآشکار اولور ❊ تفرقه ❊ مصدر ایله اسم مصدر هم‌مدلول ایسه‌لرده بعض مصدرك مدلولنده مفعوله تعلق اقتضا بولندیغندن واسم مصدرده اقتضاء مذکور اصلا بولنمدیغندن مصدرینك مشتق منهی اولان امرك عمل ایتدیکی مفعوللرده عمل ایدوب اسم مصدر عمل ایده‌مز ❊ اون اوچنجی باب ❊ مبالغهٔ اسم مصدرك انواع واقسامی واحوال واحکامی بیاننده‌در معلوم اوله‌که مبالغهٔ اسم مصدر شول امر حاضردرکه اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن (ل) و (ق یا ك) حرفلرینك لحوق وانضماملریله متضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن وزماندن بالکلیه منقطع ومخلوع ودیکر متضمن اولدیغی حدثك کیفاً ویا کماً ابلغ واکمله دال وموضوع اولوب مفعوله تعلق وعملدن ممنوع اوله (اولاد صاغناق کوره‌نك) کبی‌که بونلر (اولوم صاغیم کورکی) اسم مصدرلرك مدلوللری اولان حاللردن ابلغ واوفر حاللرك اسملریدر ایمدی تعریفدن مستفاد اولدیغی اوزره مبالغهٔ اسم مصدر ایکی نوعدر ❊ نوع اول ❊ شول امر حاضردرکه اخرینه دال ساکنه‌نك لحوقیله معنای مذکوره دلالت ایده بونوع مبالغهٔ اسم مصدر بحسب الاستقراء انجق (اول) امرندن مشتق اولور (اولاد) کبی‌که (موتان) حالتنك اسمیدر تکیم (اولوم) اسم مصدری (موت) حالتنك اسمیدر ❊ تنبیه ❊ دال ساکنه انجق امر حاضره لاحق اولوب اداة مبالغه اسم مصدر اولدیغی کبی اداة اسم مکان فعل دخی اولدیغی مقصد اولك ایکنجی بابندن ظاهر وآشکار اولور ❊ نوع ثانی ❊ شول امر حاضردرکه اخرینه (ق یا ك) حرفنك لحوقیله معنای مذکوره دلالت ایده بونوع مبالغهٔ اسم مصدر بحسب الاستقراء (صاغ) امریله (کور) امرندن مشتق اولوب اوحرفله امرین مرقومینك میانلری نون مجتلبه ایله توسیط اولنور (صاغناق کوره‌نك) کبی بونلر اشعار اولندیغی اوزره چوق صاغمه چوق کورمه حاللرینك اسملریدر تکم (صاغم کورم کورکی) کلمه‌لری صاغمه کورمه حاللرینك اسملریدر ❊ تنبیه ❊ قاف وکاف ساکنه‌نك هم امره وهم اسم غیر مشتقه وهم (ایدی ایسه) فعللرینه لاحق اولدیغی وامره لاحق اولدیغی صورتده یدی نوع مشتق ادواتندن اولوب مبالغهٔ صفت ثابته ومبالغهٔ اسم مصدر واسم مکان فعل واسم الت فعل ادواتندن اولدقلری صورتده ماقبللری مفتوح اولمه ملتزم بولندیغی و (ایدی) فعلنه لاحق اولدیغی صورتده هم موصول حرفی یعنی مصدریه اولدیغی وهم ضمیر متکلم الغیر اولدیغی و (ایسه) فعلنه لاحق اولدیغی صورتده انجق ضمیر متکلم مع الغیر اولدیغی مقصد اولك ایکنجی بابندن وابواب سابقه‌ده ظاهر وآشکار اولور ❊ اون دردنجی باب ❊ اسم موصوفك انواع واقسامی واحوال واحکامی بیاننده‌در معلوم اوله‌که اسم موصوف شول امر حاضر وجودیدرکه اخرینه بحسب السماع یاحروف مغیرة النسبه‌دن (تی سو سق ق یاك قی یاکی قیج یاکیج م ماج مور مق یامك مالتی ن) حرفلرندن برینك لحوقیله ویا حرکه عارض اولمغله ویا اخرنده‌کی حرکه حرکهٔ اخرایه تبدیل اولنمغله متضمن اولدیغی نسبت امریه تمامیتدن وزماندن منسلخ ودیکر متضمن اولدیغی حدثله کرك انجق ثبات ودوام اوزره کرك هم ثبات هم مبالغه وجهله متصف اولان ذات مبهمه‌نك انواعندن برنوع مبهمی متضمن اولوب وضعنده فاعله ونائب فاعله نسبت معتبر اولمیه (ایلنتی توتسو طوتسق قوشاق اریك القی ویرکی طالقج طاقم بوله‌ماج یاغمور قوصمق صویمالتی توتون یازی قاپی) کبی ایمدی اشعار اولندیغی اوزره اسم موصوف اون درت نوعدر ❊ نوع اول ❊ شول امر حاضردرکه اخرینه (تی) حرفنك لحوقیله معنای مذکوره دلالت ایده بونوع اسم موصوف بحسب السماع مزید فیه النوندن مشتق اولور (ایلینتی قاتینتی صوقونتی) کبی بونلر ایلینان شیئه قاتیلان صوقولان (کیمسه‌یه) اطلاق اولنمغله (قاتینتی صوقونتی) اسملرنده‌کی نونلر علی غیر القیاس مجهولیه اولورلر ❊ تنبیه ❊ (تی) حرفی اسم موصوف ادواتندن اولدیغی کبی دیکر درت نوع

مشتق ادواتندن دخی اولدیغی مقصد اولك ایکنجی بابندن وابواب سابقه‌دن مستبان اولور ❊ نوع ثانی ❊ شول امر حاضردرکه اخرینه (سو) حرفی لاحق اولمغله معنای مذکوره دلالت ایده بونوع اسم موصوف بحسب السماع انجق (توت) امرندن مشتق اولور (توتسو) کبی‌که توتن شیلردن برنوع مخصوصه اطلاق اولنور ❊ تنبیه ❊ (سو) حرفی (یات) امرینه دخی لاحق اولوب حروف مغیرة النسبه‌دن اسم زمان فعل اداتی دخی اولدیغی (یاتسو) کبی مقصد اولك ایکنجی بابندن ظاهر اولور ❊ نوع ثالث ❊ شول امر حاضردرکه اخرینه (سق) حرفی لاحق اولمغله معنای مذکوره دلالت ایده بونوع اسم موصوف (طوت) امرینك مجهولی اولان (طوتول) امرندن مشتق اولوب (سق) حرفی لاحق اولدقدن صکره لام مجهولیه حذف وتقدیر اولنمغین اسم مرقوم من جهة اللفظ امر مجرددن ومن جهة التقدیر مزید فیه اللام المجهولیه‌دن مشتق اولور (طوتسق) کبی‌که طوتولان ذواتدن اسرایه اطلاق اولنور ❊ نوع رابع ❊ (ق یاك) حرفنك لحوقیله معنای مذکوره دلالت ایده بونوع اسم موصوف بحسب السماع یا امر حاضر مجرد حقیقی وعرفیدن مشتقدر (سیکك صاریمسه‌ق) کبی بونلردن (سیکك) اسمی مبالغه وجهله (سیکان) ذوات مبهمه‌دن ذباب جنسنك (صاریمسه‌ق) اسمی ازاجق صاراران اشیادن ثوم جنسنك اسملریدر ویا (ماش) حرفیله نسبت امریه‌دن وزماندن منسلخ اولان اشبو (صارماش طولاماش اولدی) ترکیبنده واقع امرلردن انجق (صارماش) امرندن مشتقدر (صارماشیق) کبی‌که مبالغه وجهله صاران شیلردن برجنس نباتك اسمیدر ویا مزید فیه النون ومزید فیه اللام المجهولیه‌دن مشتق اولوب اول نون ولام وجوباً وسماعاً حذف وتقدیر اولنملریله اسم مرقوم من جهة اللفظ مجرددن ومن جهة التقدیر امر مزید فیه النون ومزید فیه اللام المجهولیه‌دن مشتق اولور (قوشاق صاریق چلیك) کبی ❊ تنبیه ❊ (ق ك) حرفلری هم امر حاضره وهم اسم وهم (ایدی ایسه) فعللرینه لاحق اولدیغی وامر حاضره لاحق اولدیغی صورتده یدی نوع مشتق ادواتندن دخی اولدیغی واسم غیر مشتقه لاحق اولدیغی صورتده امر حاضر ادواتندن اولدیغی و (ایدی) فعلنه لاحق اولدیغی صورتده هم مصدریه اولدیغی وهم ضمیر متکلم مع الغیر اولدیغی و (ایسه) فعلنه لاحق اولدیغی صورتده انجق ضمیر متکلم مع الغیر اولدیغی مقصد اولك ایکنجی بابندن وابواب سابقه‌دن ظاهر وآشکار اولور ❊ نوع خامس ❊ شول امر حاضردرکه اخرینه (قی یاکی) حرفنك لحوقیله معنای مذکوره دلالت ایده بونوع اسم موصوف انجق مزید فیه النون ومزید فیه اللام المجهولیه‌دن مشتق اولوب (قی کی) حرفلرینك لحوقندن صکره نون ولام مذکوره‌لر وجوباً سماعاً حذف وتقدیر اولنمغین اسم مرقوم من جهة اللفظ امر مجرددن ومن جهة التقدیر امر مزید فیه النون واللام المجهولیه‌دن مشتق اولور (چالقی آصقی آلقی ویرکی) کبی بونلر (چالینان آصیلان الینان ویریلان) ذوات مبهمه‌دن بر نوعك اسملریدر ❊ تنبیه ❊ حرفین مرقومین اسم مصدر واسم الت فعل ادواتندن دخی اولدقلری مقصد اولك ایکنجی بابندن واسم مصدر بابندن مستبان اولور ❊ نوع سادس ❊ شول امر حاضردرکه اخرینه (قیج) حرفنك لحوقیله معنای مذکوره دلالت ایده بونوع اسم موصوف یا امر مجرددن مشتقدر (طالقج) کبی‌که طالان شیلردن طالمغله اعتیاد ایدن ذات مبهمه‌یه اطلاق اولنور ویا امر مزید فیه النون المجهولیه‌دن مشتق اولوب نون مجهولیه حذف اولنمغله اسم مرقوم لفظاً امر مجرددن وتقدیراً امر مزید فیه النوندن مشتق اولور (القج) کبی الینان شیلردن ملوك وامرایه مخصوص اوعیهٔ جهریه‌نك اسمیدر ❊ تنبیه ❊ (قیج وقج کیج وکج) حرفلری بو درت نوع مشتق ادواتندن اولدقلری مقصد اولك ایکنجی بابندن ومبالغهٔ صفت ثابته بابندن ظاهر وآشکار اولور ❊ نوع سابع ❊ شول امر حاضردرکه اخرینه (م) حرفنك یعنی میم ساکنه‌نك لحوقیله معنای مذکوره دلالت ایده بونوع اسم موصوف بحسب السماع انجق امر حاضر مزید فیه اللام المجهولیه‌دن مشتق اولوب اول لام میم ساکنه‌نك لحوقندن صکره حذف وتقدیر اولنمغله اسم مرقوم لفظاً

مجرد وتقديراً مزيد فيه اللام المجهوليه اولور (طاقم) كبى كه طاقيلان شيلردن بر جنس معلومك اسميدر
﴿ تنبيه ﴾ ميم ساكنه‌نك امره لاحق اولوب بش نوع مشتق ادواتندن اولديغى و (بن بز) ضميرلرينه
لاحق اولوب اداة اضافت وتخصيص اولديغى واسماء سائره‌يه لاحق اولوب ضمير مضاف اليه اولديغى و (ايدى
ايسه) فعللرينه لاحق اولوب غير متصل مسند اليه اولديغى مقصد اولك ايكنجى بابندن وصفت ثابته بابندن
ظاهر اولور ﴿ نوع ثامن ﴾ شول امر حاضردركه اخرينه (ماج) حرفنك لحوقيله معناى مذكوره
دلالت ايده بو نوع اسم موصوف يا امر مجرددن مشتقدر (طوتماج) كبى كه منعقد وفى الجمله منجمد اولان
مايع شيلردن بر نوع چورباك اسميدر ويا امر مزيد فيه التادن مشتقدر (ياكلتماج) كبى ياكلدان شيلردن
بر نوع كلامك اسميدركه لسان عربده (معمى ولغز) تعبير اولنور ويا امر مزيد فيه النون المجهوليه‌دن
مشتق اول (نون ماج) حرفى لاحق اولدقدنصكره حذف وتقدير اولنمغين اسم مرقوم لفظاً مجرد وتقديراً مزيد
فيه النون المجهوليه اولور ﴿ تنبيه ﴾ (ماج) حرفى اسم مكان فعل ادواتندن دخى اولديغى مقصد اولك
ايكنجى بابندن ظاهر وآشكار اولور ﴿ نوع تاسع ﴾ شول امر حاضردركه اخرينه (مور) حرفنك
لحوقيله معناى مذكوره دلالت ايده بو نوع اسم موصوف بحسب الاستقراء انجق (ياغ) امرندن مشتق اولور
(ياغمور) كبى سمادن ياغان ونازل اولان شيلردن مطر جنسنك اسميدر ﴿ نوع عاشر ﴾ شول امر
حاضردركه اخرينه ميم مضمومه وميم مكسوره مصدر اولان (مق يا مك) حرفنك لحوقيله معناى مذكوره
دلالت ايده بو نوع اسم موصوف بحسب السماع مزيد فيه اللام المجهوليه‌دن مشتق اولوب اول لام حرف
مرقومك لحوقندنصكره حذف وتقدير اولنمغين لفظاً مجرد وتقديراً مزيد فيه اللام المجهوليه اولور (صورمق
قوصمق) كبى بونلر صورولان قوصولان شيلرك اسملريدر ﴿ تنبيه ﴾ ذكر اولنان حرفلرك امره
لاحق اولديغى كبى (قاره) اسمنه دخى لاحق اولديغى وامره لاحق اولديغى صورتده اسم موصوف ادواتندن
اولديغى كبى اسم اثر فعل ادواتندن دخى اولديغى (قيزارمق قيمق كسمك چكنه‌مك) كبى وقاره اسمنه لاحق
اولديغى صورتده ادات تصغيردن اولديغى (قاره‌مق) كبى مقصد اولك ايكنجى بابندن مستبان اولور ﴿ خاطره ﴾
(قزامق قاره‌مق) اسملرى (قزار قارار) امرلرندن مشتق اولوب راء امريه حذف اولنمغله (قزارمق) قزاران
شيلردن مرض معلومك اسمى و (قارامق) قاراران شيلردن نبات معلومه‌نك اسمى اولوب (صورمق) مثللى
اسم موصوف اولملرى دخى محتملدر ﴿ نوع حادى عشر ﴾ شول امر حاضردركه اخرينه (مالتى)
حرفنك لحوقيله معناى مذكوره دلالت ايده بو نوع اسم موصوف انجق (صوى) امرنك مجهولى اولان
(صويول) امرندن مشتق اولوب حرف مرقوم لاحق اولدقدنصكره لام مجهوليه حذف اولنمغله اسم مرقوم
لفظاً مجرد وتقديراً مزيد فيه اللام المجهوليه اولور (صويمالتى) كبى كه صويولان شيلردن قبوغى صويولمش
چوب جنسنك اسميدر ﴿ نوع ثانى عشر ﴾ شول امر حاضردركه اخرينه (ن) حرفنك يعنى نون
ساكنه‌نك لحوقيله معناى مذكوره دلالت ايده بو نوع اسم موصوف انجق (توت) امرندن مشتق اولور
(توتون) كبى توتان شيئك اسميدر ﴿ تنبيه ﴾ نون ساكنه هم امره وهم اسمه لاحق اولديغى وامره لاحق اولديغى
صورتده هم حروف مغيرة الاحداثدن اداة لزوم واداة تكثير مع اللزوم واداة مجهوليه واداة مطاوعت
اولديغى وهم حروف مغيرة النسبه‌دن اداة اسم موصوف اولديغى كبى اداة صفت ثابته اولديغى واسمه لاحق اولديغى
صورتده حروف امريه‌دن وهم حروف زائدهٔ مجتلبه‌دن اولديغى مقصد اولك ايكنجى بابندن ظاهر اولور
﴿ نوع ثالث عشر ﴾ شول امر حاضر ساكن الاخردركه اخرينه حركه عارض اولمغله معناى مذكوره
دلالت ايده بو نوع اسم موصوف بحسب السماع يا امر مجرددن مشتق اولور (باق باقى) كبى ويا امر
مزيد فيه اللام المجهوليه‌دن مشتق اولوب اول لام بعد عروض الحركه حذف اولنمغله اسم مرقوم لفظاً مجرد وتقديراً

مزيد فيه اللام اولور (ياز) امرنك مجهولى اولان (يازل) امرندن مشتق اولان (يازى) مثللى كه يازيلان
شيئك اسميدر ﴿ تنبيه ﴾ امر حاضر ساكن الاخر اخرينه حركه‌نك عروضيله اسم موصوف اولديغى
كبى بحسب السماع صفت ثابته واسم مصدر واسم مكان فعل دخى اولديغى (طول طولو قورق قورقو كچ
كچه) كبى ابتداء مقصدده مبسوط توطئه‌دن وصفت ثابته بابندن ظاهر وآشكار اولور ﴿ نوع رابع عشر ﴾
شول امر حاضر متحرك الاخر دركه اخرنده‌كى حركه‌نك حركهٔ اخرايه تبدلى ايله معناى مذكوره دلالت ايده
بو نوع اسم موصوف بحسب الاستقراء (قاپه) امرنك مجهولى اولان (قاپان) امرندن مشتق اولوب نون ساكنهٔ
مجهوليه حركه‌نك تبدلى ايله برابر حذف وتقدير اولنمغله اسم مرقوم لفظاً امر مجرددن وتقديراً امر مزيد فيه النون
المجهوليه‌دن مشتق اولور (قاپه قاپى يا قاپو) كبى كه قاپانان شيلردن بر نوع مخصوصك اسميدر
﴿ تنبيه ﴾ امر حاضر اخرنده‌كى حركه‌نك تبدلى ايله صفت ثابته دخى اولديغى بابندن ظاهر وآشكار اولور (بلله
بللى شى طوزسه طوزسى شى طاتليمسه طاتليمسى شى) كبى ﴿ مبهمات ﴾ ﴿ مبهمه اولى ﴾ ضمائر متصلهٔ مسند
اليها انواعندن (ام سك از سكز) ضمائرى باب ضميرده بيان اولنديغى اوزره بعض افعاله وصفات اربعهٔ
مذكوره‌يه واسم موصوفه وآتى البيان اسماء مشتقه‌يه واسماء غير مشتقه‌يه لاحق اولورلرسه ده صفات اربعه‌نك
وضعلرنده متضمن اولدقلرى ذوات مبهمه‌يه نسبت معتبر اولديغى كبى اول ذواتدن عبارت اولان فاعل ونائب فاعله
دخى نسبت معتبر اولديغندن و بوجهتله ضمائر مذكوره كلك انفكاسنى مستلزم اولور اجزا قبيلندن بولنديغندن
ضمائرى اسملرى اولان مفرد جمع غائب متكلم مخاطب عنوانلرينى صفات اربعهٔ مرقومه ايله ضمائر مذكوره مجموعنه
توسعاً اطلاق جائز اولور اما اسماء موصوفه ايله اتى البيان اسماء مشتقه‌نك يعنى اسم اثر فعل واسم مكان فعل واسم
زمان فعل واسم الت فعلك واسماء صفاتدن بشقه اسماء غير مشتقه‌نك وضعلرنده انجق متضمن اولدقلرى ذوات مبهمه‌يه
نسبت معتبر اولوب فاعله ونائب فاعله نسبت معتبر اولمديغندن و بوجهتله ضمائر مذكوره كلك انفكاسنى مستلزم
اولور اجزا قبيلندن بولنمديغندن ضمائر مذكوره‌نك اسملرندن متكلم مخاطب عنوانلرينى اسماء مرقومه ايله ضمائر
مذكوره مجموعنه اطلاق جائز اولمز بوصورتده اكر صفات انواعى غائب متقدمدن خبر واقع اولوب اسم ظاهره
نسبت اولنمزسه (اوكلان زيد كولاج بكر قورقاق) كبى كندولرده اولغائب متقدمدن عبارت ضمير مستتر غائبى
اعتبار لازم كلمكله صفات انواعنه غائب اسمنى اطلاق بطريق المجاز اولور تكيم مفرد جمع اسملرينى اطلاق بطريق
المجاز اولور واكر اسماء مشتقه وغير مشتقهٔ مارالذكرلر غائب متقدمدن خبر واقع اولورسه‌لر (اوآلقى بويوركى
اوسپوركه بويونقه) كبى كندولرده اولغائب متقدمدن عبارت ضمير مستترى اعتبار ممتنع اولمغله اسماء مذكوره‌لره
غائب اسمى اطلاق (الاسماء الظواهر كلها غيب) مصداقى بطريق الحقيقه اولور تكيم اول اسملره مفرد جمع
اسملرينى اطلاق بطريق الحقيقه اولور ﴿ مبهمهٔ ثانيه ﴾ ذكر اولنان اسماء موصوفه‌دن بعض نوع صفت ثابته‌دن
و بعض نوع مبالغهٔ صفت ثابته‌دن منقول اولمق وابتداء موضوع اولمق محتملدر قالديكه (قايمق يمك قازمه كويش
كسر) مثللير مارالذكر اسماء موصوفه مثللى متضمن اولدقلرى احداثك قائم اولدقلرى ذوات مبهمه‌دن بر نوع مبهمه اطلاق
اولنملريله اسم موصوف انواعندن بر نوع ايسه‌لرده بونلرك مصدردن وحاصل مصدردن و فعلدن
منقول اولملرى مقطوع و مجزوم اولمغله بونلره اسم موصوف تسميه اولنمامشدر ﴿ مبهمهٔ ثالثه ﴾
اسم موصوف بجميع انواعها هرنقدر مشتقات غير مطرده‌دن ايسه‌ده صيغى سهل الضبط اولديغندن مشتقات مطرده
صره‌سنده مستقلا برباده قيد وضبط اولنه‌رق سلك نظامه ربط اولنمشدر اما لسان عربده اسم موصوف نوعنك مؤداتنى
افاده ايدن كلمات بحسب السماع هم صفاتدن منقوله اسملرايله وفاعل اسميله واسماء سائرهٔ ثلاثيه ورباعيه وخماسيهٔ مجرده
ومزيد فيهلر ايله تأديه وتوفيه اولنوب بونلرك ايسه اشتقاقلرنده اطراد بولنمديغندن بشقه صيغى دخى عسير الضبط
اولديغندن اعدلنت عرب بونلرى تحقيق متن لغتده ذكر وبيان ايله اكتفا ايدوب مشتقات مطرده صره‌سنده ثبت وقيددن

صرف نظر ایتمشلردر شوقدرکه بوطاقم مشتقاته براسم تخصیص ایتمش اولسه‌لردی کلمات اشتقاقیه‌نك انضباطنه
برقاندخی همت ایتمش اولورلردی ﴿ اون بشنجی باب ﴾ اسم اثر فعلك انواع واقسامی واحوال واحکامی بیانده‌در
معلوم اوله‌که اسم اثر فعل شول امر حاضر وجودیدرکه اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن (تی ق یاك قه یاکه
م مق یا مك) حرفلرندن برینك لحوق وانضمامیله متضمن اولدیغی نسبت امریه‌دن وزماندن منسلخ اولوب دیکر
متضمن اولدیغی حدثك فاعلدن صدورینه ومفعوله وقوعنه مترتب اولان اثر مبهم منسوب الیهی متضمن اوله (سپورونتی
توکوروك یونقه دوکوم قیپیق کسمك) کبی ایمدی تعریفدن مستبان اولدیغی اوزره اسم اثر فعل بش نوعدر
﴿نوع اول﴾ شول امر حاضردرکه اخرینه (تی) حرفی لاحق اولمغله معنای مذکوره دلالت ایده بونوع اسم اثر فعل انجق
مزید فیه النون المجهولیه‌دن مشتق اولور (یولونتی سپورونتی قیرپنتی کسینتی دوکونتی) کبی بونلردن
(یولونتی) اسمی یولق حدثك مثلا بردری‌یه تعلقندنطولایی یولونمه حدثك اولدریده قیامنه مترتب اولان اثرك
یعنی (توکوك) اسمیدر و (سپورونتی قیرپنتی کسینتی دوکونتی) اسملری دخی سپورمك قیرمق قیرپمق
کسمك دوکمك حدثلرینك برذاته وقوع وتعلقندنطولایی سپورولمك قیرپلمق قیرپلمق کسیلمك دوکولمك حدثلرینك
اولذاتلر ایله قیامنه مترتب اولان اثرلرك اسملریدر بوصورتده اسماء خمسهٔ مذکوره‌ده‌کی وامثالنده‌کی نون ساکنه
علی غیر القیاس مجهولیه اولور ﴿ تنبیه ﴾ (تی) حرفی اسم اثرفعل ادواتندن اولدیغی کبی اسم مصدر ومبالغهٔ
صفت ثابته واسم موصوف واسم مکان فعل ادواتندن دخی اولدیغی ابواب سابقه‌دن ومقصد اولك ایکنجی بابندن
ظاهر وآشکار اولور ﴿ نوع ثانی ﴾ شول امر حاضردرکه اخرینه (ق یاك) حرفی لاحق اولمغله اثرمذکوره
دلالت ایده بونوع اسم اثر فعل بحسب اللفظ امر حاضر مجرددن وبحسب التقدیر امر حاضر مزید فیه اللام والنون
المجهولیه‌دن مشتق اولور (یاریق بیرتیق دلیك) کبی بونلر یارمه بیرتمه دلمه حدثلرینك برجسمه تعلق وقوعندن
طولایی یاریلمه بیرتیلمه دلنمه حدثلرینك اوجسمده قیامنه ترتب ایدن اثرلرك اسملریدر شوقدرکه اسماء مذکوره آثار
مرقومه‌یه اطلاق اولندیغی کبی اول جسمه دخی اطلاق اولنمرله صفت ثابته دخی اولورلر (یاریق تخته بیرتیق
بز دلیك طاش) کبی ﴿ تنبیه ﴾ قاف وکاف ساکنه‌نك هم امره وهم اسمه وهم (ایدی ایسه) فعللرینه لاحق
اولدیغی وامره لاحق اولدیغی صورتده سکز نوع مشتقات ادواتندن اولدیغی واسمه لاحق اولدیغی صورتده امر
حاضر ادواتندن اولدیغی و (ایدی) فعلنه لاحق اولدیغی صورتده هم اداة مصدر یت وهم متکلم مع الغیر ضمیرندن
اولدیغی و (ایسه) فعلنه لاحق اولدیغی صورتده انجق متکلم مع الغیر ضمیرندن اولدیغی ابواب سابقه‌دن ومقصد
اولك ایکنجی بابندن ظاهر اولور ﴿ نوع ثالث ﴾ شول امر حاضردرکه اخرینه (قه یاکه) حرفنك لحوقیله
اثرمرقومی متضمن اوله بونوع اسم اثر فعل انجق (یوك) امرنك مجهولی اولان (یونول) امرندن مشتق اولوب لام
مجهولیه حذف وتقدیر اولنمغله لفظاً مجرد وتقدیراً مزید فیه اللام المجهولیه اولور (یونقه) کبی‌که یونمه حدثك
براغاجه تعلقندنطولایی یونولمه حدثك اول اغاجده قیامندن حاصل اولان اثرك اسمیدر ﴿ تنبیه ﴾ (قه که)
حرفلری معنای مذکوردنبشقه ایکی درلو معنالری دخی اولدیغی مقصد اولك ایکنجی بابندن ظاهر اولور
﴿ نوع رابع ﴾ شول امر حاضردرکه اخرینه (م) حرفنك یعنی میم ساکنه‌نك لحوقیله اثر مرقومه دلالت ایده
بونوع اسم اثر فعل بحسب اللفظ امر حاضر مجرددن وبحسب التقدیر امر حاضر مزید فیه النون ومزید فیه اللام
المجهولیه‌دن مشتق اولور (چکنهم دوکوم دیلیم) کبی بونلر چکنه‌مك دوکمك دیلمك حدثلرینك بر ذاته تعلق
وقوعندن طولایی چکنه‌نمك دوکولمك دیلینمك حالتلرینك اولذاتلر ایله قیامنه مترتب اولان اثرلرك اسملریدر ﴿ تنبیه ﴾
میم ساکنه معنای مذکوردنبشقه یدی درلو معناسی دخی اولدیغی ابواب سابقه‌دن ومقصد اولك ایکنجی بابندن
مستبان اولور ﴿ نوع خامس ﴾ شول امر حاضردرکه اخرینه میم مکسوره ویامضمومه ایله مصدر (مق یامك)
حرفنك لحوقیله اثر مرقومه دلالت ایده بونوع اسم اثر فعل بعضاً من جهة اللفظ امر حاضر مجرددن ومن جهة

التقدیر امر حاضر مزید فیه النون ومزید فیه اللام المجهولیه‌دن مشتق اولور (چکنه‌مك قیپیق کسمك) کبی
چکنه‌مك قیپیق کسمك حالتلرینك بر ذاته تعلقندنطولایی چکنه‌نمك قیپلق کسیلمك حالتلرینك اولذاتلر ایله قیامنه
مترتب اولان اثرلرك اسملریدر ﴿ تنبیه ﴾ (مق مك) حرفلرینك اسم موصوف ادواتندن دخی اولدیغی باب
سابقدن ومقصد اولك ایکنجی بابندن ظاهر وآشکار اولور ﴿ مهمتان ﴾ ﴿ مهمهٔ اولی ﴾ اسماء آثار افعاله
دخی (ام سك از سکز) ضمائری متصل اولورسه‌ده اسماء مرقومه‌نك وضعنده ذات مبهمه‌یه نسبت معتبر اولوب
فاعله ونائب فاعله نسبت معتبر اولمدیغندن وبوجهتله ضمائر مرقومه کلك انتفامی مستلزم اولور اجزا منزله‌لرنده
بولنمدیغندن اولضمائرك اسماسندن متکلم مخاطب اسملرینی اسماء مرقومه ایله ضمائر مجموعنه توسعاً اطلاق جائز اولمز
بوصورتده اسماء آثار افعال جمیع حالده غائب اولور ﴿ مهمهٔ ثانیه ﴾ اسامزده اسماء آثار افعال صفات اربعهٔ
مار الذکر مثللی هم مشتقات مطرده‌دن وهمده مضبوط الصیغ اولدیغی کبی لسان عربده اسماء مرقومه‌نك مؤداسنی
تأدیه ایدن اسملردخی هم مشتقات مطرده‌دن وهمده مضبوط الصیغ اولدیغی کبی لسان عربده اسماء مرقومه‌نك مؤدانی
تأدیه ایدن اسملردخی هم مشتقات مطرده‌دن وهمده صیغه‌لری (فُعال فُعالة فُعلة فُعَله فُعَل) وزنلرینه منحصر
اولدیغی جهتله مضبوط اولمغین (عُصار عُصارة کُسار کُساره کُناسه کُساحه مُضاغ مُضاغه نُماته نُماله قُطاعه
قُراضه قُطعه قُرحه جُدامه جُدمة حُتامه حُتمة مُخاط بُزاق بُساق بُصاق غُماره غُمرة غُمَر) کبی ائمهٔ لغت
عربیه ماضیدن مأخوذ مشتقات سماعیهٔ سائره‌دن هرنوعك صیغنی ضبط وهرنوعی براسم ایله تسمیه ایدرك انواع
اخردن تمییز وتفریق ایتدکاری مثللی بونوع اسملرك صیغنی دخی قید وضبط وبراسمله توسیم ایدرك مشتقات سائره‌دن
تمییز وتفریق ایتمش اوله‌لردی انواع مشتقات برقاندخی سلك نظامه ربط ایله افاده واستفاده امرینی تسهیل وتیسیر ایتمش
اولورلردی وبالله التوفیق ﴿ اون التنجی باب ﴾ اسم مکان فعلك انواع واقسامی واحوال واحکامی بیانده‌در معلوم
اوله‌که اسم مکان فعل شول امر حاضر وجودیدرکه اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن یا (تی د ق یاك قج یا کج م مباج
ماج مق یا مك مان) حرفلرندن برینك لحوق وانضمامیله ویا اخرینه حرکه‌نك عروضیله متضمن اولدیغی نسبت
امریه‌دن وزماندن منسلخ اولوب دیکر متضمن اولدیغی حدثك یافاعل ایله ویانائب فاعل ایله قیامنه ظرف اولان مکان مبهمی
متضمن اوله (اقنتی چکید قوناق کزاك بورقج یاتم صوقوم اتلاماج بیرتماج طوتامق اغمان چکه) کبی ایمدی تعریف
مذکوردن مستبان اولدیغی اوزره اسم مکان فعل اون نوعدر ﴿ نوع اول ﴾ شول امر حاضردرکه اخرینه (تی) حرفنك
لحوقیله متضمن اولدیغی حدثك فاعل ایله قیامنه ظرف اولان مکان مبهمی متضمن اوله بونوع اسم مکان فعل بحسب الاستقراء
انجق امر حاضر مجرددن مشتق اولور شوقدرکه بعض صورتده (تی) حرفی اول امره یا بالذات لاحق اولور (قوبتی)
کبی ویانون ساکنهٔ مجتلبه‌دن صکره لاحق اولور (اقینتی) کبی ویاخودهم یاء ساکنهٔ مجتلبه‌دن وهم نون ساکنهٔ
مجتلبه‌دن صکره لاحق اولوب اجتماع ساکنین محذورندن ایچون یاء مجتلبه کسره ایله تحریك اولنور (یی ینتی) کبی
که (مأکل) معناسنه‌در ﴿ تنبیه ﴾ (تی) حرفی اسم مکان ادواتندن اولدیغی کبی اسم مصدر ومبالغهٔ صفت
ثابته واسم موصوف واسم اثر فعل ادواتندن دخی اولدیغی ابواب سالفه‌دن ومقصد اولك ایکنجی بابندن ظاهر
اولور ﴿ نوع ثانی ﴾ شول امر حاضردرکه اخرینه (د) حرفنك لحوقیله یعنی دال ساکنه‌نك لحوقیله
متضمن اولدیغی حدثك فاعل ایله قیامنه ظرف اولان مکان مبهمی متضمن اوله بونوع اسم مکان فعل انجق (کج)
امرندن مشتق اولور (چکید) کبی‌که کچه‌جك مکانك اسمیدر ﴿ تنبیه ﴾ دال ساکنه اسم مکان ادواتندن
اولدیغی کبی مبالغهٔ اسم مصدر ادواتندن دخی اولدیغی (اولاد) کبی مقصد اولك ایکنجی بابندن ظاهر وآشکار اولور
﴿ نوع ثالث ﴾ شول امر حاضردرکه اخرینه (ق یا ك) حرفنك لحوقیله متضمن اولدیغی حدثه ظرف اولان مکان
مبهمی متضمن اوله بونوع اسم مکان فعل امر حاضر مجرد حقیقیدن وعرفیدن مشتق اولور (یاتاق باتاق کزاك
قیشلاق یایلاق صوسه‌ق) کبی بونلر یاته‌جق باته‌جق قیشلایه‌جق یایله‌جك صوقویه‌جق مکانلرك اسملریدر ﴿ تنبیه ﴾

قاف وكاف ساكنه‌نك معناى مذكوردنبشقه اون نوع معنالرى دخى اولديغى ابواب سابقه‌دن ومقصد اولك ايكنجى بابندن ظاهر اولور ❊ نوع رابع ❊ شول امر حاضردركه اخرينه (قج) حرفنك لحوقيله متضمن اولديغى حدثك نائب فاعل ايله قيامنه ظرف اولان مكان مبهمه اطلاق اولنه بونوع اسم مكان فعل بحسب الاستقراء لفظاً مجرد وتقديراً مزيدفيه اللام المجهوليه‌دن مشتق اولور (بورقج) كبى كه فى الاصل بورولان محلك اسميدر ❊ تنبيه ❊ قافك فتحى وكسريله (قج) حرفى ومرققه‌سى (كج) حرفى مبالغهٔ صفت ثابته واسم موصوف واسم آلت فعل ادواتندن دخى اولدقلرى مقصد اولك ايكنجى بابندن ظاهر اولور ❊ نوع خامس ❊ شول امر حاضردركه اخرينه (م) حرفنك يعنى ميم ساكنه‌نك لحوق وانضماميله متضمن اولديغى حدثك يافاعل ويانائب فاعل ايله قيامنه ظرف اولان مكان مبهمه اطلاق اولنه بونوع اسم مكان فعل يا امر حاضر مجرددن مشتق اولور (ياتم) كبى ياتان طرفك اسميدر وياخود امر مزيدفيه النون ومزيدفيه اللام المجهوليه‌دن مشتق اولوب ميم ساكنه‌نك لحوقندن صكره نون ولام مذكوره‌لر حذف وتقدير اولنملريله لفظاً مجرددن وتقديراً مزيدفيه النوندن ومزيدفيه اللامدن مشتق اولمش اولور (يديم صوقوم بوكوم) كبى بونلر يينان صوقولان بوكولان محللرك اسملريدر شوقدركه (يى) امريله ميم ساكنه‌نك ميانلرى ياء مجتلبه ايله توسط اولنور ❊ تنبيه ❊ ميم ساكنه‌نك معناى مذكوردن بشقه بدى درلو معناسى دخى اولديغى ابواب سابقه‌دن ومقصد اولك ايكنجى بابندن ظاهر اولور ❊ نوع سادس ❊ شول امر حاضردركه اخرينه (مباج) حرفنك لحوقيله متضمن اولديغى حدثه ظرف اولان مكان مبهمه اطلاق اولنه بونوع اسم مكان فعل يا امر حاضر مجرددن مشتق اولور (اتلامباج) كبى كه اتلايه‌جق محلك اسميدر وياخود مزيدفيه النون المجهوليه‌دن مشتق اولوب اول نون وجوباً سماعاً حذف اولنمغين لفظاً مجرددن وتقديراً مزيدفيه النوندن مشتق اولور (صاقلامباج طولامباج) كبى كه صاقلانه‌جق طولانه‌جق محللرك اسملريدر ❊ نوع سابع ❊ شول امر حاضردركه اخرينه (ماج) حرفنك لحوقيله متضمن اولديغى حدثه ظرف اولان مكان مبهمه دلالت ايده بونوع اسم مكان فعل بحسب اللفظ (بيرت) امرندن وبحسب التقدير (بيرتيل) امرندن مشتق اولمغله لفظاً مجرد وتقديراً مزيدفيه اللام المجهوليه اولور (بيرتماج) كبى كه بيرتيلان محلك اسميدر ❊ تنبيه ❊ (ماج) حرفى اسم مكان ادواتندن اولديغى كبى اسم موصوف ادواتندن دخى اولديغى بابندن ومقصد اولك ايكنجى بابندن مستبان اولور ❊ نوع ثامن ❊ شول امر حاضر مجرد ساكن الاخردركه اخرينه (مق يامك) حرفى لاحق اولمغله متضمن اولديغى حدثه ظرف اولان مكان مبهمه دلالت ايده شوقدركه بوصورتده مصدره التباس خوفندن ايچون امرك اخرينى فتحه ايله تحريك لازم اولور بونوع اسم مكان فعل يا امر مجرددن مشتقدر (قاچامق) كبى قاچاجق محلك اسميدر وياخود امر مزيدفيه اللام المجهوليه‌دن مشتق اولوب اول لام وجوباً سماعاً حذف اولنمغله لفظاً مجرد وتقديراً مزيدفيه اللام المجهوليه اولور (طوتامق باصامق كودمك) كبى كه بونلر طوتوله‌جق باصيله‌جق كوديله‌جك محللرك اسملريدر بوصورتده كودمك لفظى فى الاصل كوديله‌جك محلك اسمى اولوب اناطولى اهاليسى بيننده اول محلى مشتمل اولان چليكده استعمالى شايع اولمشدر ❊ تنبيه ❊ حرفين مرقومينك مصدر اصلى اداتى دخى اولديغى بابندن ومقصد اولك ايكنجى بابندن ظاهر وآشكار اولور ❊ نوع تاسع ❊ شول امر حاضردركه اخرينه (مان) حرفنك لحوقيله متضمن اولديغى حدثه ظرف اولان مكان مبهمه دلالت ايده بونوع اسم مكان فعل يا امر حاضر مجرددن مشتق اولور (اغمان) كبى اغده‌جق محلك اسميدر ويا امر حاضر مزيد فيه اللام المجهوليه‌دن مشتق اولوب اول لام حذف وتقدير اولنمغله لفظاً مجرد وتقديراً مزيد فيه اللام المجهوليه اولور (كسمان) كبى كه كسيله‌جك محلك اسميدر ❊ تنبيه ❊ (مان) حرفى اسم مكان فعل ادواتندن اولديغى كبى صفت ثابته ادواتندن دخى اولديغى بابندن ومقصد اولك ايكنجى بابندن ظاهر ونمايان اولور ❊ نوع عاشر ❊ شول امر حاضر ساكن الاخردركه اخرينه حركه‌نك عروضيله متضمن اولديغى حدثه ظرف اولان مكان مبهمه دلالت ايده بونوع اسم مكان فعل لفظاً (كچ) امرندن

وتقديراً (كچيل) امرندن مشتق اولمغله لفظاً مجرد وتقديراً مزيدفيه اللام المجهوليه اولور (كچه) كبى كه فى الاصل كندويه كچيلمش اولان محلك اسمى اولوب مؤخراً جانب وطرف معناسنده استعمالى شايع اولمشدر ❊ تنبيه ❊ امر حاضر اخرينه حركه‌نك عروضيله اسم مكان فعل اولديغى كبى هم اسم مصدر اولديغى (قورق قورقو صات صاتى) كبى وهم صفت ثابته اولديغى (طول طولو قاب اول اولوقب) كبى وهم اسم موصوف اولديغى (باز يازى قوش قوشو) كبى مقصدك ابتداسنده مذكور ومبسوط توطئه‌دن ظاهر اولور ❊ مهمه ❊ اسماء امكنهٔ فعاله دخى (ام سك از سكز) ضمائرى متصل اولورسه‌ده وضعلرنده فاعله ونائب فاعله نسبت معتبر اولمديغندن اسماء مرقومه‌يه اسماء موصوفه واسماء آثار افعال مثللى متكلم مخاطب اسملرينى اطلاق جائز اولمز ❊ لاحقه ❊ امر حاضر وجودى بحسب السماع اخرينه يا حروف تسعهٔ مارالذكرك لحوقيله ويا اخرينه حركه‌نك عروضيله متضمن اولديغى حدثه ظرف اولان مكان مبهمه اطلاق اولنمغله اسم مكان فعل اولديغى كبى بعض اسماء غير مشتقه دخى اخرينه (لق يالك) حرفنك لحوقيله كاه مدلولنك افراد كثيره‌سنه ظرف اولان مكان مبهمه دلالت ايتمكين اسم مكان عين كثير اولور (طاشلق قيالق اغاجلق ارپه‌لق بغدايلق اكينلك) كبى بونوع اسم مكان عينك مؤداسى لسان عربده اسماء اعيان ثلاثيهٔ مجرده ومزيدفيهادن ميم وعينك فتحيله (مفعله) وزننه اصاغه وافراغ اولنان اسماء امكنهٔ اعيان ايله تأديه اولنور (مجرة مشجرة مذابه مقثاة مطبخه مأسدة) كبى ولسان فارسيده (بار زار سار ستان لاخ) حرفلريله مطرف اسملر ايله تأديه اولنور (دريا بار كلزار خاكسار طاغستان سنكلاخ) كبى وكاه مدلولنه ظرف اولان وعاء مخصوصه دلالت ايتمكين اسم مكان مخصوص اولور (صابونلق چبوقلق اللك بوكاك) كبى بونوع اسم مكان عينك مؤداسى دخى لسان عربده اسماء اعيان ثلاثيهٔ مجرده‌دن ميم وعينك ضميله (مفعلة مفعل) وزننه اصاغه اولنوب ائمهٔ لغتدن بعض صرفيونك اسماء آلات مخصوصه ديدكلرى اسماء اوعيه وامكنهٔ مخصوصه ايله تأديه اولنور (مدهن مدق مكملة محرفة) كبى ولغت فارسيه‌ده (دان) كلمه‌سيله مطرف اسم ايله تأديه اولنور (قهوه‌دان سرمه‌دان) كبى ❊ اون يدنجى باب ❊ اسم زمان فعلك احوالى بيانده‌در معلوم اوله كه اسم زمان فعل شول امر حاضردركه اخرينه حروف مغيرة النسبه‌دن (سو) حرفنك لحوقيله نسبت امريه‌دن وزماندن منسلخ اولوب متضمن اولديغى حدثه ظرف اولان زمان مبهمه دلالت ايده ايمدى اسم زمان فعل بحسب الاستقراء انجق (يات) امرندن مشتق اولور (ياتسو) كبى كه ياته‌جق زمانك اسميدر ❊ تنبيه ❊ (سو) حرفى اسم زمان فعل اداتى اولديغى كبى اسم موصوف ادواتندن دخى اولديغى (توتسو) كبى مقصد اولك ايكنجى بابندن مستبان اولور ❊ اون سكزنجى باب ❊ اسم آلت فعلك انواع واقسامى واحوال واحكامى بيانده‌در معلوم اوله كه اسم آلت فعل شول امر حاضر وجوديدركه اخرينه حروف مغيرة النسبه‌دن (ج جق ق ياك قه ياكه قى ياكى قج ياكج) حرفلرندن برينك لحوقيله متضمن اولديغى نسبت امريه‌دن وزماندن مخلوع اولوب ديكر متضمن اولديغى حدثك يافاعل ايله ويانائب فاعل ايله قيامنه واسطه ووسيله اولان آلت مبهمه‌يه موضوع اوله (قيساج طيقاج صالينجق پيچاق الهك كورك سپوركه بيچق سوزكى قاشاغى بيله‌كى صاللانقج صالينقج سوزكج) كبى ايمدى تعريف مذكوردن مستفاد اولديغى اوزره اسم آلت فعل التى نوعدر ❊ نوع اول ❊ شول امر حاضردركه اخرينه جيم ساكنه‌نك لحوقيله متضمن اولديغى حدثك نائب فاعل ايله قيامنه آلت اولان ذات مبهمه‌يه اطلاق اولنه بونوع اسم الت فعل بحسب اللفظ امر مجرددن بحسب التقدير امر حاضر مزيدفيه اللام ومزيدفيه النوندن مشتق اولور (قيساج طيقاج) كبى كه برشيئك قيسيله‌سنه ويا ايكك طيقانمه‌سنه وسيله اولان آلتلرك اسملريدر ❊ تنبيه ❊ جيم ساكنه‌نك معناى مذكوردن بشقه درت درلو معناسى دخى اولديغى مبالغهٔ صفت ثابته واسم مصدر بابلرندن ومقصد اولك ايكنجى بابندن ظاهر وآشكار اولور ❊ نوع ثانى ❊ شول امر حاضردركه اخرينه (جق) حرفنك لحوقيله متضمن اولديغى حدثك فاعل ايله قيامنه آلت اولان ذات مبهمه‌يه اطلاق اولنه بونوع اسم آلت فعل انجق (صالين) امرندن مشتق اولور دار السلطنه سكنه‌سى بيننده مستعمل اولان (صالينجق) اسمى كبى ❊ تنبيه ❊ (جق) حرفنك معناى مذكوردنبشقه ايكى نوع معناسى دخى اولديغى مقصد اولك ايكنجى بابندن مستبان اولور

(نوع ثالث) شول امر حاضردرکه اخرینه (ق ك) حرفلرندن بر ینك لحوقیله متضمن اولدیغی حدثك نائب فاعل ایله قیامنه آلت اولان ذات مبهمه یه اطلاق اولنه بونوع اسم آلت فعل بحسب اللفظ امر حاضر مجرددن و بحسب التقدیر امر حاضر مزید فیه اللام ومزید فیه النوندن مشتق اولور (بیچاق کورك الك) کبی بونلر بیچیلمه کورونمه اله نمه حدثلرینك برذات ایله قیاملرینه آلت اولان اشیانك اسملریدر ﴿ مستثنا ﴾ (بیچاق) اسمیله اتی الذکر (بیچقی) اسمی کلمات مرقفه دن اولان (بیچ) امرندن مشتق اولمغله اول امرك اخرینه (ق قی) حرفلرینك بدلی (ك کی) حرفلری الحاق اولنه رق اسمین مرقومین کلمات مرقفه دن اولملری مقتضای قیاس ایسه ده (بن سن) ضمیرلری اخرلرینه (اه) حرفی لاحق اولدیغی صورتده علی غیر القیاس تفخیم اولندقلری مثللی (بیچ) امرندن مأخوذ ایکی نوع اسم آلت دخی علی غیر القیاس تفخیم اولنمشلردر ﴿ تنبیه ﴾ قاف وکاف ساکنه نك معنای مذکوردنبشقه نوع معناسی دخی اولدیغی مقصد اولك ایکنجی بابندن وابواب سابقه دن ظاهر وآشکار اولور ﴿ نوع رابع ﴾ شول امر حاضردرکه اخرینه (قه که) حرفلرندن برینك لحوقیله متضمن اولدیغی حدثك نائب فاعل ایله قیامنه آلت اولان ذات مبهمه یه اطلاق اولنه بونوع اسم آلت لفظاً (سپور) امرندن وتقدیراً (سپورول) امرندن مشتق اولور (سپورکه) کبی که سپورولمه حدثك برشیئله قیامنه واسطه اولان آلت معلومه نك اسمیدر ﴿ تنبیه ﴾ (که) حرفیله مفخمه سی (قه) حرفنك معنای مذکوردنبشقه ایکی نوع معناسی دخی اولدیغی مقصد اولك ایکنجی بابندن مستبان اولور ﴿ نوع خامس ﴾ شول امر حاضردرکه اخرینه (قی کی) حرفلرندن برینك لحوقیله متضمن اولدیغی حدثك نائب فاعل ایله قیامنه آلت اولان ذات مبهمه یه دلالت ایده بونوع اسم آلت فعل بحسب اللفظ امر حاضر مجرددن و بحسب التقدیر امر حاضر مزید فیه اللام ومزید فیه النون المجهولیه دن مشتق اولور (بیچقی سوزکی قاشاغی بیله کی) کبی بونلر بیچیلمه سوزولمه قاشنمه بیلنمه حدثلرینك برذات ایله قیامنه آلت اولان ذوات مبهمه نك اسملریدر شوقدرکه حروف مقلوبه بابنده بیان اولندیغی اوزره (قی کی) حرفلری (قاشی بیله) امرلرینه لاحق اولدقلری صورتده اول امرلرك اخرلری متحرك اولمغله قاف مکسوره غینه وکاف مکسوره کاف رخوه یه قلب اولنورلر ﴿ تنبیه ﴾ (قی کی) حرفلرینك معنای مذکوردنبشقه ایکی نوع معناسی دخی اولدیغی اسم موصوف بابندن ومقصد اولك ایکنجی بابندن مستبان اولور ﴿ نوع سادس ﴾ شول امر حاضردرکه اخرینه (قج کج) حرفلرندن برینك لحوقیله متضمن اولدیغی حدثك یا فاعل ایله ویا نائب فاعل ایله قیامنه واسطه وآلت اولان ذات مبهمه یه دلالت ایده بونوع اسم آلت یا امر حاضر مجرددن مشتقدر اناطولینك اکثر اقطارنده مستعمل اولان (صالینقج) اسمی کبی دارالسلطنه ده مستعمل اولان (صالینجق) معناسنه در ویا امر حاضر مزید فیه النون اللزومیه دن مشتقدر (صاللانمج) کبی که بودخی (صالینجق) معناسنه در ویا بحسب اللفظ مجرد و بحسب التقدیر مزید فیه اللام ومزید فیه النون المجهولیه اولان امر حاضردن مشتقدر (سوزکج) کبی که برشیئك سوزولمه سنه وسیله وآلت اولان ذات مبهمه یه اطلاق اولنور ﴿ تنبیه ﴾ (قج کج) حرفلری اسم آلت فعل ادواتندن اولدقلری کبی مبالغهٔ صفت ثابته واسم موصوف واسم مکان فعل ادواتندن دخی اولدیغی بابلرندن ومقصد اولك ایکنجی بابندن. ظاهر اولور ﴿ مهمه ﴾ اسماء آلات افعاله دخی اسماء مشتقهٔ سالف البیان مثللی (ام سك از سکز) ضمائری لاحق اولورسه ده وضعلرنده فاعله ونائب فاعله نسبت معتبر اولمدیغندن ضمائر مذکوره ایله مطرف اولان اسمله متکلم ومخاطب اسملرینی حقیقةً اطلاق جائز اولمدیغی کبی مجازاً دخی اطلاق جائز اولمز ﴿ اون طقوزنجی باب ﴾ لفظاً مرکب ومعناً بسیط اولان سالف البیان افعال ثلثه دن ماضیٔ محسوس النسبه نك صیغ متنوعهٔ مختلف العنواناتی واحوال سائره سی بیانده در معلوم اوله که ماضیٔ محسوس النسبه شول امر حاضردرکه اخرینه افعال ناقصهٔ جامده دن نسبت خبریهٔ حسیهٔ ماضیه یه موضوع اولان (ایدی) فعلی لاحق ومتصل اوله ایمدی امر حاضره (ایدی) فعلی لاحق اولدیغی صورتده امر حاضردن متضمن اولدیغی نسبت امریه وزمان مستقبل

منسلخ اولوب مجموع مرکب جزؤ اولی اعتباریله حدث منسوب به و جزؤ اخیری بولنان (ایدی) فعلی اعتباریله نسبت خبریهٔ حسیه یه وزمان ماضی یه دلالت ایتمکین و بوجهتله (ایدی) فعلی حروف اشتقاقیهٔ مغیرة النسبه منزله سنده اولمغین امر حاضر ایله (ایدی) فعلی مجموعی من جهة اللفظ مرکب من جهة المعنی بسیط اولور

ماضی محسوس النسبة مشتق من الامر الحاضر — المعلوم الوجودی

مفرد جمع	المجرد الساکن الاخر یازدی یازدیم یازدك یازدیلر یازدق یازدیکز	المجرد المتحرك الاخر سویله دی سویله دیم سویله دك سویله دیلر سویله دك سویله دیکز	المزید فیه الشین سویله شدی سویله شدیم سویله شدك سویله شدیلر سویله شدك سویله شدیکز	المزید فیه النون سویله ندی سویله ندیم سویله ندك سویله ندیلر سویله ندك سویله ندیکز	المزید فیه سه اغسه دی اغسه دم اغسه دك اغسه دیلر اغسه دق اغسه دیکز	المزید فیه مسه کولومسه دی کولومسه دم کولومسه دك کولومسه دیلر کولومسه دك کولومسه دیکز	المزید فیه الرا طوغوردی طوغوردم طوغوردك طوغوردیلر طوغوردك طوغوردیکز	المزید فیه زر امزردی امزردم امزردك امزردیلر امزردك امزردیکز	غائب متکلم مخاطب غائب متکلم مخاطب
مفرد	المزید فیه در یازدردی	المزید فیه التا سویله تدی	المزید فیه الشین ودر سویله شدردی	المزید فیه النون ودر سویله ندردی	المزید فیه سه والتا اغسه تدی	المزید فیه مسه والتا کولومسه تدی	المزید فیه الرا والتا طوغورتدی	المزید فیه زر والتا امزرتدی	غائب
مفرد	المزید فیه در والتا یازدرتدی	المزید فیه التا ودر سویله تدردی	المزید فیه الشین ودر والتا سویله شدرتدی	المزید فیه النون ودر والتا سویله ندرتدی	المزید فیه سه والتا ودر اغسه تدردی	المزید فیه مسه والتا ودر کولومسه تدردی	المزید فیه الرا والتا ودر طوغورتدردی	المزید فیه زر والتا ودر امزرتدردی	غائب
مفرد	المزید فیه در والتا ودر یازدرتدردی	المزید فیه التا ودر والتا سویله تدرتدی	المزید فیه الشین ودر والتا ودر سویله شدرتدردی	المزید فیه النون ودر والتا ودر سویله ندرتدردی	المزید فیه سه والتا ودر والتا اغسه تدرتدی	المزید فیه مسه والتا ودر والتا کولومسه تدرتدی	المزید فیه الرا والتا ودر والتا طوغورتدرتدی	المزید فیه زر والتا ودر والتا امزرتدرتدی	غائب

المجهول الوجودی

مفرد	المزید فیه اللام المجهولیه یازیلدی	المزید فیه النون المجهولیه سویله ندی	المزید فیه الشین واللام المجهولیه سویله شیلدی	المزید فیه النون واللام المجهولیه سویله نیلدی	المزید فیه سه والنون المجهولیه اغسه ندی	المزید فیه مسه والنون المجهولیه کولومسه ندی	المزید فیه الرا واللام المجهولیه طوغوریلدی	المزید فیه زر واللام المجهولیه امزریلدی	غائب
مفرد	المزید فیه در واللام یازدریلدی	المزید فیه التا واللام سویله دیلدی	المزید فیه الشین ودر واللام سویله شدریلدی	المزید فیه النون ودر واللام سویله ندریلدی	المزید فیه سه والتا واللام اغسه دیلدی	المزید فیه مسه والتا واللام کولومسه دیلدی	المزید فیه الرا والتا واللام طوغوردیلدی	المزید فیه زر والتا واللام امزردیلدی	غائب
مفرد	المزید فیه در والتا واللام یازدردیلدی	المزید فیه التا ودر واللام سویله تدریلدی	المزید فیه الشین ودر والتا واللام سویله شدردیلدی	المزید فیه النون ودر والتا واللام سویله ندردیلدی	المزید فیه سه والتا ودر واللام اغسه تدریلدی	المزید فیه مسه والتا ودر واللام کولومسه تدریلدی	المزید فیه الرا والتا ودر واللام طوغورتدریلدی	المزید فیه زر والتا ودر واللام امزرتدریلدی	غائب
مفرد	المزید فیه در والتا ودر واللام یازدرتدریلدی	المزید فیه التا ودر والتا واللام سویله تدرتدیلدی	المزید فیه الشین ودر والتا ودر واللام سویله شدرتدریلدی	المزید فیه النون ودر والتا ودر واللام سویله ندرتدریلدی	المزید فیه سه والتا ودر والتا واللام اغسه تدرتدیلدی	المزید فیه مسه والتا ودر والتا واللام کولومسه تدردیلدی	المزید فیه الرا والتا ودر والتا واللام طوغورتدردیلدی	المزید فیه زر والتا ودر والتا واللام امزرتدردیلدی	غائب

المعلوم العدمی

مفرد	المزيد فيه مه یازمەدی	ایضاً سویلەمەدی	المزيد فيه الشين وه سویلەشمەدی	المزيد فيه النون وه سویلەنمەدی	المزيد فيه سه وه اغسەمەدی	المزيد فيه مسه وه کولومسەمەدی	المزيد فيه الرا وه طوغورمەدی	المزيد فيه زر وه امزرمەدی	غائب

واستخرج الامثلة العدمية الباقية من الامثلة الوجودية

المعلوم العدمی الاقتداری

مفرد	المزيد فيه مه یعد اه یازەمەدی	ایضاً سویلەیەمەدی	المزيد فيه الشين وه یعد اه سویلەشەمەدی	المزيد فيه النون وه یعد اه سویلەنەمەدی	المزيد فيه سه وه یعد اه اغسەیەمەدی	المزيد فيه مسه وه یعد اه کولومسەیەمدی	المزيد فيه الرا وه یعد اه طوغورەمەدی	المزيد فيه زر وه یعد اه امزرەمەدی	غائب

واستخرج الامثلة العدمية الباقية ايضاً من الامثلة الوجودية

❊ تنبیهات ❊ ❊ تنبیه اول ❊ (ایدی) فعلنك هم امر حاضره وهم کلمات سائرەیه لاحق اولدیغی وامر حاضره لاحق اولدیغی صورتده شطر اولی بولنان همزەیی کسرەسیله بیله حذف واجب ایدیکی (یازدی سویلەدی) کبی وکلمات سائرەیه لاحق اولدیغی صورتده اکر اول کلمه متحرك الاخر ایسه هم همزۀ مرقومەیی حالی اوزره ابقا جائز ایدیکی (چونکه بویله ایدی سویلەمەلی ایدی) کبی وهم همزۀ مرقومەیی یایه قلب جائز ایدیکی (چونکه بویلەیدی کلەمەلی یدی) کبی وهمده اول همزەیی یایه قلب برله کسره سنی حذف جائز ایدیکی (چونکه بویله یدی یازه یدی) کبی واکر اول کلمه ساکن الاخر ایسه همزۀ مرقومەیی هم ینه حالی اوزره ابقا جائز ایدیکی (یازەجق ایدی) کبی وهم همزۀ مرقومەیی کسرەسیله بیله حذف جائز ایدیکی (یازەجقدی) کبی وهمده همزۀ مرقومەیی حذف وکسرەسنی حرف اخیر ساکنه نقل جائز ایدیکی (یازه جغیدی یاره یوغیدی) کبی ❊ تنبیه ثانی ❊ (ایدی) فعلیله مرکب اولان امر حاضر کرك متحرك الاخر کرك ساکن الاخر اولسون حالی اوزره ابقا اولندیغندن (اوقودی یورودی دیدی یدی ارادی صیچرادی قیجردەدی الەدی) مثالیلرده (ایدی) فعلندن مخفف (دی) فعلنك ماقبلندەکی حروف اخیرەنك حرکاتنه دال اولان (واو یاء الف هاء) رسمیەلرك (یازیلوبده سویلەدی اغلەدی یازمەدی) مثالیلرده یازلممسی یعنی امثلۀ مرقومەنك (سویلدی اغلدی یازمدی) صورتنده یازلملری نظام انشا واملایه عدم رعایتدن نشئت ایتمش ایدیکی مستبان اولور ❊ تنبیه ثالث ❊ (ایدی) فعلی کرك امر حاضره کرك کلمات سائرەیه لاحق اولسون اخرینه (م ك ق یاك كز) ضمائری وکذا ادوات مصدریەدن ق یاك) حرفی متصل ولاحق اولدیغی صورتلرده فعل مرقومك شطر اخیری اولان دال مکسوره کالاول مکسور اولمغله دالك کسرەسی اولان یاء رسمیەنك (یازدیکز یازدیغی سویلەدیکی) مثالیلرده (یازیلوبده یازدیم یازدیك یازدیق سویلەدیك یازدیقده یازدیقجه یازدیقلری سویلەدکاری) مثالیلرده یازلممسی یعنی امثلۀ مرقومەنك (یازدم یازدك یازدق سویلەدك یازدقده یازدقجه سویلەدکجه یازدقلری سویلدکاری) صورتلرنده یازلملری وکذا (ایدیکی) فعلی (ایدوکی) صورتنده یازلممی نظام لسانی عدم تفکردن وحق املایه عدم رعایتدن نشئت ایتدیکی ظاهر اولور ❊ تنبیه رابع ❊ (اه) ایله (ده دن) حرفلریله مطرف اولان اسملر نائب فاعل اولدقلری صورتده اوحرفلری حذف واسملری افعال مجهولەیه ایصال ممتنع اولدیغی ومزید فیه الشین ومزید فیه النون ومزید فیه سه ومزید فیه مسه قسملری ایسه انجق (اه) ایله (ده دن) حرفلریله مطرف اولان اسملره تعدیه وتعلق ایلدیکلرندن ازمرنو نون ولام ساکنۀ مجهولیلر ایله مزید فیه اولدقلری

صورتده نائب فاعللری اوحرفلر ایله مطرف اسملر اولەجغی مزید فیه النون ومزید فیه اللام بابلرندن مستفاد اولمغله اشبو درت قسم امر حاضر مزید فیهلرك مجهول وجودی وعدمیلرندن مشتق ومأخوذ اولان ماضی محسوس النسبەیه ضمائر متصلۀ مسند الیهادن (م ك ق یاك كز) ضمائرینی و (لر) حرفنی وصل والحاق ایله اول مزید اتی مفرد متکلم ومفرد مخاطب وجمع متکلم وجمع مخاطب وجمع غائب صیغەلرینه اصاغه وافراغ ممتنع ایدیکی وبوجهتله ماضی محسوس النسبەنك صیغ متنوعۀ مختلف العنواناتی افعال سائرەنك صیغی مثللی بیك یتمش درت نوع اولدیغی مستبان وامثلۀ مسرودەیی فعل حاضرك امثلەسنه تطبیقدن نمایان اولور ❊ تنبیه خامس ❊ (ق ك) حرفلری هم بعض اسمه وامر حاضره وهم (ایدی ایسه) فعللرینه لاحق اولدیغی واسمه لاحق اولدیغی صورتده امر حاضر ادواتندن اولدیغی (اجیق کوزولك بجیك) کبی وامر حاضره لاحق اولدیغی صورتده سکز نوع مشتق ادواتندن اولدیغی و (ایدی) فعلنه لاحق اولدیغی صورتده هم متکلم مع الغیر ضمیری وهم ماء مصدریه کبی حرف مصدر وموصول حرفی اولدیغی (یازیلەدیق سویلەنمەدیك نه قالدی) کبی و (ایسه) فعلنه لاحق اولدیغی صورتده انجق متکلم مع الغیر ضمیری اولدیغی مقصد اولك ایکنجی بابندن مستبان وابواب سالفەدن ظاهر ونمایان اولور ❊ یکرمنجی باب ❊ لفظاً مرکب ومعناً بسیط اولان سالف البیان افعال ثلثەدن ماضی منقول النسبەنك صیغ متنوعۀ مختلف العنواناتی واحوال سائرەسی بیانندەدر معلوم اولەکه ماضی منقول النسبه شول امر حاضردرکه اخرینه افعال ناقصۀ جامدەدن نسبت خبریۀ ماضیۀ نقلیەیه موضوع اولان (ایمش) فعلی لاحق ومتصل اوله ایمدی (ایمش) فعلی امر حاضره لاحق اولدیغی صورتده امر حاضردن متضمن اولدیغی نسبت امریه وزمان مستقبل منسلخ اولوب مجموع مرکب جزؤ اولی اعتباریله حدثه وجزؤ اخیری بولنان (ایمش) فعلی اعتباریله نسبت خبریۀ ماضیۀ نقلیەیه دلالت ایتمکین وبوجهتله (ایمش) فعلی حروف اشتقاقیۀ مغیرة النسبه منزلەسندە اولمغین امر حاضر ایله (ایمش) فعلی مجموعی من جهة اللفظ مرکب ومن جهة المعنی بسیط اولور

ماضی منقول النسبة مشتق من الامر الحاضر — المعلوم الوجودی

مفرد / جمع	الحرف الساکن الاخر یازمش یازمشیم یازمشسك یازمشلر یازمشیز یازمشسکز	المتحرك الاخر سویلەمش سویلەمشیم سویلەمشسك سویلەمشلر سویلەمشیز سویلەمشسکز	المزيد فيه الشين سویلەشمش سویلەشمشیم سویلەشمشسك سویلەشمشلر سویلەشمشیز سویلەشمشسکز	المزيد فيه النون سویلەنمش سویلەنمشیم سویلەنمشسك سویلەنمشلر سویلەنمشیز سویلەنمشسکز	المزيد فيه سه اغسەمش اغسەمشیم اغسەمشسك اغسەمشلر اغسەمشیز اغسەمشسکز	المزيد فيه مسه کولومسەمش کولومسەمشیم کولومسەمشسك کولومسەمشلر کولومسەمشیز کولومسەمشسکز	المزيد فيه الرا طوغورمش طوغورمشیم طوغورمشسك طوغورمشلر طوغورمشیز طوغورمشسکز	المزيد فيه زر امزرمش امزرمشیم امزرمشسك امزرمشلر امزرمشیز امزرمشسکز	غائب متکلم مخاطب
مفرد	المزيد فيه در یازدرمش	المزيد فيه التا سویلەتمش	المزيد فيه الشين ودر سویلەشدرمش	المزيد فيه النون ودر سویلەندرمش	المزيد فيه سه والتا اغسەتمش	المزيد فيه مسه والتا کولومسەتمش	المزيد فيه الرا والتا طوغورتمش	المزيد فيه زر والتا امزرتمش	غائب
مفرد	المزيد فيه در والتا یازدرتمش	المزيد فيه التا ودر سویلەتدرمش	المزيد فيه الشين ودر والتا سویلەشدرتمش	المزيد فيه النون ودر والتا سویلەندرتمش	المزيد فيه سه والتا ودر اغسەتدرمش	المزيد فيه مسه والتا ودر کولومسەتدرمش	المزيد فيه الرا والتا ودر طوغورتدرمش	المزيد فيه زر والتا ودر امزرتدرمش	غائب
مفرد	المزيد فيه در والتا ودر یازدرتدرمش	المزيد فيه التا ودر والتا سویلەتدرتمش	المزيد فيه الشين ودر والتا ودر سویلەشدرتدرمش	المزيد فيه النون ودر والتا ودر سویلەندرتدرمش	المزيد فيه سه والتا ودر والتا اغسەتدرتمش	المزيد فيه مسه والتا ودر والتا کولومسەتدرتمش	المزيد فيه الرا والتا ودر والتا طوغورتدرتمش	المزيد فيه زر والتا ودر والتا امزرتدرتمش	غائب

المجهول الوجودی

مفرد	یازیلمش — المزید فیه اللام المجهولیه	سویلهنمش — المزید فیه النون المجهولیه	سویلهشیلمش — المزید فیه الشین واللام المجهولیه	سویلهنیلمش — المزید فیه النون واللام المجهولیه	اغسهنمش — المزید فیه سه والنون المجهولیه	کولومسهنمش — المزید فیه مسه والنون المجهولیه	طوغوریلمش — المزید فیه الرا واللام المجهولیه	امزریلمش — المزید فیه زر واللام المجهولیه	غائب
مفرد	یازدریلمش — المزید فیه در واللام	سویلهدیلمش — المزید فیه التا واللام	سویلهشدریلمش — المزید فیه الشین ودر واللام	سویلهندریلمش — المزید فیه النون ودر واللام	اغسهدیلمش — المزید فیه سه والتا واللام	کولومسهدیلمش — المزید فیه مسه والتا واللام	طوغوردیلمش — المزید فیه الرا والتا واللام	امزردیلمش — المزید فیه زر والتا واللام	غائب
مفرد	یازدردیلمش — المزید فیه در والتا واللام	سویلهتدریلمش — المزید فیه التا ودر واللام	سویلهشدردیلمش — المزید فیه الشین ودر والتا واللام	سویلهندردیلمش — المزید فیه النون ودر والتا واللام	اغسهتدریلمش — المزید فیه سه والتا ودر واللام	کولومسهتدریلمش — المزید فیه مسه والتا ودر واللام	طوغورتدریلمش — المزید فیه الرا والتا ودر واللام	امزرتدریلمش — المزید فیه زر والتا ودر واللام	غائب
مفرد	یازدرتدریلمش — المزید فیه در ودر والتا واللام	سویلهتدردیلمش — المزید فیه التا ودر والتا واللام	سویلهشدرتدریلمش — المزید فیه الشین ودر والتاودر واللام	سویلهندرتدریلمش — المزید فیه النون ودر والتا ودر واللام	اغسهتدردیلمش — المزید فیه سه والتا ودر والتا واللام	کولومسهتدردیلمش — المزید فیه مسه والتا ودر والتا واللام	طوغورتدردیلمش — المزید فیه الرا والتا ودر والتا واللام	امزرتدردیلمش — المزید فیه زر والتا ودر والتا واللام	غائب

المعلوم العدمی

مفرد	یازمهمش — المزید فیه مه	سویلهمهمش — ایضاً	سویلهشمهمش — المزید فیه الشین ومه	سویلهنمهمش — المزید فیه النون ومه	اغسهمهمش — المزید فیه سه ومه	کولومسهمهمش — المزید فیه مسه ومه	طوغورمهمش — المزید فیه الرا ومه	امزرمهمش — المزید فیه زر ومه	غائب

واستخرج الامثلة العدمیة الباقیة من الامثلة الوجودیة

المعلوم العدمی الاقتداری

مفرد	یازهمهمش — المزید فیه مه یعداه	سویلهیهمهمش — ایضاً	سویلهشهمهمش — المزید فیه الشین ومه یعداه	سویلهنهمهمش — المزید فیه النون ومه یعداه	اغسهیهمهمش — المزید فیه سه ومه یعداه	کولومسهیهمهمش — المزید فیه مسه ومه یعداه	طوغورهمهمش — المزید فیه الرا ومه یعداه	امزرهمهمش — المزید فیه زر ومه یعداه	غائب

واستخرج الامثلة العدمیة الباقیة ایضاً من الامثلة الوجودیة

﴾ تنبیهات ﴿ ﴾ تنبیه اول ﴿ (ایمش) فعلنك (ایدی) فعلی مثللی هم امر حاضره وهم کلمات سائره یه لاحق اولدیغی وامر حاضره لاحق اولدیغی صورتده شطر اولی بولنان همزه‌یی کسره‌سیله بیله حذف واجب ایدیکی (یازمش سویلهمش) کبی وکلمات سائره یه لاحق اولدیغی صورتده اکر اول کلمه متحرك الاخر ایسه هم همزهٔ مرقومه‌یی حالی اوزره ابقا جائز ایدیکی (چونکه بویله ایمش سویلهمه‌لی ایمش) کبی وهم همزهٔ مرقومه‌یی یایه قلب جائز ایدیکی (چونکه بویله یمش کلمه‌لی یمش) کبی وهمده اول همزه‌یی یایه قلب ایله بیله کسره‌سنی

حذف جائز ایدیکی (چونکه بویله یمش یازمه‌مه‌لی یمش) کبی واکر اول کلمه ساکن الاخر ایسه همزهٔ مرقومه‌یی هم بنه حالی اوزره ابقا جائز ایدیکی (یازه‌جق یوق ایمش) کبی وهم همزهٔ مرقومه‌یی کسره‌سیله بیله حذف جائز ایدیکی (یازه‌جقمش) کبی وهم همزهٔ مرقومه‌یی حذف وکسره‌سنی حرف اخیر ساکنه نقل جائز ایدیکی (یوغیمش) کبی حروف مقلوبه بابندن ظاهر اولور ﴾ تنبیه ثانی ﴿ (ایمش) فعلیله مرکب اولان امر حاضر کرك متحرك الاخر کرك ساکن الاخر اولسون حالی اوزره ابقا اولندیغندن (اوقومش ییمش دیمش ارامش قیجرده‌مش الهمش) مثللرده امرلرك حروف اخیرلرنده کائن حرکاته دال اولان (واو یاء الف هاء) رسمیه‌لرك یازیلوبده (سویله‌مش اغله‌مه‌مش) مثللرده حروف اخیره‌نك حرکه‌سی اولان هاء رسمیه‌نك یازلمسی یعنی مثالین مرقومین (سویلمش اغلممش) صورتلرنده یازلملری نظام املایه عدم رعایتدن نشئت ایلمش ایدیکی ظاهر اولور ﴾ تنبیه ثالث ﴿ (اه) ایله (ده دن) حرفلریله مطرف اولان مفاعیل ومتعلقات فعل نائب فاعل اولدقلری صورتده اوحرفلری حذف ایدرك مفاعیل ومتعلقات مرقومه‌یی افعال مجهوله‌یه ایصال ممتنع اولدیغی ومزید فیه الشین ومزید فیه النون ومزید فیه سه ومزید فیه مسه قسملری ایسه انجق حروف اربعهٔ مذکوره ایله مطرف اولان اسملره تعدیه وتعلق ایلدیکندن اول مزیدات اربعه از سرنو نون ولام ساکنهٔ مجهولیه‌لر ایله مزید فیه اولدقلری صورتده نائب فاعللری اول حروف اربعه‌دن بریله مطرف اولان اسم اوله‌جغی مزید فیه النون ومزید فیه اللام بابلرندن مستبان اولمغله اشبو درت قسم امر حاضر وجودی وعدمیلرندن مأخوذ ومشتق ماضیٔ منقول النسبه‌یه ضمائر متصلهٔ مسندالیهایی و (لر) حرفنی وصل والحاق ایله مفرد متکلم ومفرد مخاطب وجمع متکلم وجمع مخاطب وجمع غائب صیغه‌لرینه افراغ ممتنع ایدیکی و بوجهتله ماضیٔ منقول النسبه‌نك صیغ مختلف العنواناتی افعال سائره‌نك صیغی مثللی بیك یتمش درت نوع اولدیغی مستبان وامثلهٔ مقیده ومسروده‌یی فعل حالات امثله‌سنه تطبیقدن نمایان اولور ﴾ تنبیه رابع ﴿ ماضیٔ منقول النسبه سالف البیان مستقبل مرفوع النسبه ومستقبل مجزوم النسبه مثللی افعال ترکیه‌ده اصل وقیاس اولدیغی اوزره اسم متقدمدن عبارت ضمیر متصله نسبت اولنورسه اول نسبت ماضیهٔ نقلیه نسبت تامهٔ خبریه اولمغله فعل اولدیغی وصفات ترکیه‌ده اصل وقیاس اولدیغی اوزره اسم ظاهر متأخره نسبت اولنورسه اول نسبت ماضیهٔ نقلیه‌یه نسبت وصفت اولمغله یعنی نسبت ناقصهٔ قیامیه اولمغله صفت اولدیغی (کلمش کیتمش کیمسه وارمی) کبی ابتداء مقصدده مسطور ومقید توطئه‌دن مستبان اولور ﴾ سبب تسمیه ﴿ احداث متنوعه‌دن هر قنغی بر حدثك زمان ماضیده بر ذاته ثبوتنی افاده ونسبت مختلفه‌دن هر قنغی بر نسبتك احوال ماضیهٔ خارجیه وکیفیات سابقه‌لرینی حکایه ایده‌جك کمسه‌نك قبل الافادة والحکایه اول ثبوتی واول احوال ماضیه‌یی اسباب علمدن بر سببله بیلمسی لازمه‌دن اولمغله اکر اول کمسه‌نك ثبوت مذکور ایله نسبت مرقومه‌نك حالنه علم ووقوفی اسباب علمدن حواس سلیمه واسطه‌سیله اولورسه حدث مزبوری متضمن اولان امر حاضر ایله نسبت مرقومه‌یی متضمن اولان جمله‌نك جزؤ اخرینه (ایدی) فعلنی ضم والحاق ایدر (سویله‌دی ایشتدم طاتدم کوردم طوتدم سویله‌سه‌یدی اکله‌ردیم سن کلیورکن بکر کیدیوردی سن بر وقت اغا ایدك زید بر وقت شاشقین ایدی) کبی واکر ثبوت مذکور ایله نسبت مرقومه‌نك حال ماضیسنه علم ووقوفی خبر ونقل واسطه‌سیله اولورسه حدث مزبوری متضمن اولان امر حاضره ونسبت مرقومه‌یی متضمن اولان جمله‌نك جزؤ اخیرینه (ایمش) فعلنی ضم والحاق ایدر (زید سویله‌مش سن ایشتمه‌مشسك بکر طاتمش یمك طوزلو ایمش بکر سویله‌سه‌یمش خالد کله‌جکمش سن اوقویورکن عمرو اغلیورمش) کبی شو قدر که منقولی محسوس منزلنه ومحسوسی منقول منزلنه تنزیل ایله (ایدی) مقامنه (ایمش) فعلنی و (ایمش) مقامنه (ایدی) فعلنی توسعاً ضم والحاق جائز اولور (حضرت ادم طوپراقدن وابلیس ناردن یارادیلدی حق تعالی جنتی یاراتدی اوکا لایق کمسه‌لر یاراتدی وناری یاراتدی واوکا مناسب کمسه‌لر یاراتدی) (سن نه بیلورسك بلکه بن سنی کورمشمدر)

کبی ایمدی اشعار اولندیغی اوزره (ایدی) فعلی نسبت خبریهٔ ماضیهٔ حسیه‌یه و (ایمش) فعلی نسبت خبریهٔ ماضیهٔ نقلیه‌یه موضوع اولملریله امر حاضر ایله (ایدی) فعلندن مرکب ومؤلف اولان فعله (ماضیٔ محسوس النسبه) اسمی وامر حاضر ایله (ایمش) فعلندن مرکب ومؤلف اولان فعله (ماضیٔ منقول النسبه) اسمی تنسیب اولنمشدر

❁ یکرمی برنجی باب ❁ لفظاً مرکب ومعناً بسیط اولان سالف البیان افعال ثلثه‌دن فعل مثلث النسبه‌نك صیغ متنوعهٔ مختلف العنواناتی واحوال سائره‌سی بیانده‌در معلوم اوله‌که فعل مثلث النسبه شول امر حاضردر که اخرینه افعال ناقصهٔ جامده‌دن (ایسه) فعلنك لحوقی ایله نسبت امریه‌دن بعدالتجرد مجموع مرکب اوچ نوع نسبت تامه بیننده بالاشتراك مستعمل اوله (سویله‌سه) کبی ایمدی (ایسه) فعلی امر حاضره لاحق اولدیغی صورتده امر مذکوردن نسبت امریه وزمان منسلخ اولوب مجموع مرکب جزؤ اولی اعتباریله انجق حدثه وجزؤ اخیری بولنان (ایسه) فعلی اعتباریله کاه نسبت شرطیهٔ زمانیه‌یه وکاه نسبت شرطیه‌دن متولد نسبت رجائیه‌یه یعنی نسبت طمعیه‌یه واشتقاقیه‌یه دلالت ایتمکین و بوجهتله (ایسه) فعلی حروف اشتقاقیهٔ مغیرة النسبه منزله‌سنده اولمغین امر حاضر ایله (ایسه) فعلی مجموعی من جهة اللفظ مرکب ومن جهة المعنی بسیط اولوب اشعار اولندیغی اوزره مثلث النسبه اولور

فعل مثلث النسبة مشتق من الامر الحاضر

المعلوم الوجودی

	یاز	سویله	سویله‌ش	سویله‌ن	اغسه	کولومسه	طوغور	امزر	
	الجزم دالساکن الاخر	الجزم دالمتحرك الاخر	المزید فیه الشین	المزید فیه النون	المزید فیه سه	المزید فیه مسه	المزید فیه الرا	المزید فیه زر	
مفرد	یازسه	سویله‌سه	سویله‌شسه	سویله‌نسه	اغسه‌سه	کولومسه‌سه	طوغورسه	امزرسه	غائب
	یازسه‌م	سویله‌سه‌م	سویله‌شسه‌م	سویله‌نسه‌م	اغسه‌سه‌م	کولومسه‌سه‌م	طوغورسه‌م	امزرسه‌م	متکلم
	یازسه‌ك	سویله‌سه‌ك	سویله‌شسه‌ك	سویله‌نسه‌ك	اغسه‌سه‌ك	کولومسه‌سه‌ك	طوغورسه‌ك	امزرسه‌ك	مخاطب
جمع	یازسه‌لر	سویله‌سه‌لر	سویله‌شسه‌لر	سویله‌نسه‌لر	اغسه‌سه‌لر	کولومسه‌سه‌لر	طوغورسه‌لر	امزرسه‌لر	غائب
	یازسه‌ق	سویله‌سه‌ق	سویله‌شسه‌ك	سویله‌نسه‌ك	اغسه‌سه‌ق	کولومسه‌سه‌ك	طوغورسه‌ك	امزرسه‌ك	متکلم
	یازسه‌کز	سویله‌سه‌کز	سویله‌شسه‌کز	سویله‌نسه‌کز	اغسه‌سه‌کز	کولومسه‌سه‌کز	طوغورسه‌کز	امزرسه‌کز	مخاطب
	المزید فیه در	المزید فیه التا	المزید فیه الشین ودر	المزید فیه النون ودر	المزید فیه سه والتا	المزید فیه مسه والتا	المزید فیه الرا والتا	المزید فیه زر والتا	
مفرد	یازدرسه	سویله‌تسه	سویله‌شدرسه	سویله‌ندرسه	اغسه‌تسه	کولومسه‌تسه	طوغورتسه	امزرتسه	غائب
	المزید فیه در والتا	المزید فیه التا ودر	المزید فیه الشین ودر والتا	المزید فیه النون ودر والتا	المزید فیه سه والتا ودر	المزید فیه مسه والتا ودر	المزید فیه الرا والتا ودر	المزید فیه زر والتا ودر	
مفرد	یازدرتسه	سویله‌تدرسه	سویله‌شدرتسه	سویله‌ندرتسه	اغسه‌تدرسه	کولومسه‌تدرسه	طوغورتدرسه	امزرتدرسه	غائب
	المزید فیه در والتا ودر	المزید فیه التا ودر والتا	المزید فیه الشین ودر والتا ودر	المزید فیه النون ودر والتا ودر	المزید فیه سه والتا ودر والتا	المزید فیه مسه والتا ودر والتا	المزید فیه الرا والتا ودر والتا	المزید فیه زر والتا ودر والتا	
مفرد	یازدرتدرسه	سویله‌تدرتسه	سویله‌شدرتدرسه	سویله‌ندرتدرسه	اغسه‌تدرتسه	کولومسه‌تدرتسه	طوغورتدرتسه	امزرتدرتسه	غائب

المجهول الوجودی

	المزید فیه اللام المجهولیه	المزید فیه النون المجهولیه	المزید فیه الشین واللام المجهولیه	المزید فیه النون واللام المجهولیه	المزید فیه سه والنون المجهولیه	المزید فیه مسه والنون المجهولیه	المزید فیه الرا واللام المجهولیه	المزید فیه زر واللام المجهولیه	
مفرد	یازیلسه	سویله‌نسه	سویله‌شیلسه	سویله‌نیلسه	اغسه‌نسه	کولومسه‌نسه	طوغوریلسه	امزریلسه	غائب
	المزید فیه در واللام	المزید فیه التا واللام	المزید فیه الشین ودر واللام	المزید فیه النون ودر واللام	المزید فیه سه والتا واللام	المزید فیه مسه والتا واللام	المزید فیه الرا والتا واللام	المزید فیه زر والتا واللام	
مفرد	یازدریلسه	سویله‌دیلسه	سویله‌شدریلسه	سویله‌ندریلسه	اغسه‌دیلسه	کولومسه‌دیلسه	طوغوردیلسه	امزردیلسه	غائب
	المزید فیه در والتا واللام	المزید فیه التا ودر واللام	المزید فیه الشین ودر والتا واللام	المزید فیه النون ودر والتا واللام	المزید فیه سه والتا ودر واللام	المزید فیه مسه والتا ودر واللام	المزید فیه الرا والتا ودر واللام	المزید فیه زر والتا ودر واللام	
مفرد	یازدردیلسه	سویله‌تدریلسه	سویله‌شدردیلسه	سویله‌ندردیلسه	اغسه‌تدریلسه	کولومسه‌تدریلسه	طوغورتدریلسه	امزرتدریلسه	غائب
	المزید فیه در ودر والتا واللام	المزید فیه التا ودر والتا واللام	المزید فیه الشین ودر والتا ودر واللام	المزید فیه النون ودر والتا ودر واللام	المزید فیه سه والتا ودر والتا واللام	المزید فیه مسه والتا ودر والتا واللام	المزید فیه الرا والتا ودر والتا واللام	المزید فیه زر والتا ودر والتا واللام	
مفرد	یازدرتدریلسه	سویله‌تدردیلسه	سویله‌شدرتدریلسه	سویله‌ندرتدریلسه	اغسه‌تدردیلسه	کولومسه‌تدردیلسه	طوغورتدردیلسه	امزرتدردیلسه	غائب

المعلوم العدمی

	المزید فیه مه	ایضاً	المزید فیه الشین ومه	المزید فیه النون ومه	المزید فیه سه ومه	المزید فیه مسه ومه	المزید فیه الرا ومه	المزید فیه زر ومه	
مفرد	یازمه‌سه	سویله‌مه‌سه	سویله‌شمه‌سه	سویله‌نمه‌سه	اغسه‌مه‌سه	کولومسه‌مه‌سه	طوغورمه‌سه	امزرمه‌سه	غائب

واستخرج الامثلة العدمیة الباقیة من الامثلة الوجودیة المرقومة

المعلوم العدمی الاقتداری

	المزید فیه مه بعدالاه	ایضاً	المزید فیه الشین ومه بعدالاه	المزید فیه النون ومه بعدالاه	المزید فیه سه ومه بعدالاه	المزید فیه مسه ومه بعدالاه	المزید فیه الرا ومه بعدالاه	المزید فیه زرومه بعدالاه	
مفرد	یازه‌مه‌سه	سویله‌یه‌مه‌سه	سویله‌شه‌مه‌سه	سویله‌نه‌مه‌سه	اغسه‌یه‌مه‌سه	کولومسه‌یه‌مه‌سه	طوغوره‌مه‌سه	امزره‌مه‌سه	غائب

واستخرج الامثلة الباقیة ایضاً من الامثلة الوجودیة

❁ تنبیهات ❁ تنبیه اول ❁ (ایسه) کلمه‌سی هم امر حاضره وهم کلمات سائره‌یه لاحق اولدیغی وامر حاضره لاحق اولدیغی صورتده شطر اولی اولان همزه‌یی کسره‌سیله برابر حذف لازم کلدیکی (یازسه سویله‌سه) کبی وکلمات سائره‌یه لاحق اولدیغی صورتده اکر اول کلمه متحرك الاخر ایسه (ایسه) کلمه‌سنك همزه‌سنی هم حالی اوزره ابقا وهم انجق یایه قلب وهم یایه قلب ایله برابر کسره‌سنی حذف جائز اولدیغی (بویله ایسه بویله‌یسه بویله‌یسه نه کوزل) کبی مکر متحرك الاخر کلمه‌نك اخری (می) حرفی اولورسه همزهٔ مرقومه‌یی یا حالی اوزره ابقا ویاخود کسره‌سیله برابر حذف واجب ایدیکی (سوز دکلمی ایسه یدك دکلمیسه یدی) کبی

واكر اول كلمه ساكن الآخر ايسه (ايسه) كلمه‌سنك همزه‌سنى هم ينه حالى اوزره ابقا وهم همزه‌سنى حذف وكسره‌سنى حرف اخير ساكنه نقل وهمده كسره‌سيله بيله حذف جائز ايديكى (يازه‌جق ايسه يازه‌جغيسه يازه‌جقسه يوق ايسه يوغيسه يوقسه) كبى حروف مقلوبه بابندن ظاهر اولور ❊ تنبيه ثانى ❊ (ايسه) كلمه‌سى انجق امر حاضره لاحق اولديغى صورتده اكر اول امر حاضر متحرك الآخر ايسه شطر اولى اولان همزه كسره‌سيله بيله حذف اولنديغندن بشقه شطر اخيرى اولان سين مفتوحه دخى يايه قلب اولنديغى (سويله‌سه يدى سويله‌يه‌يدى اولوردى) كبى واكر اول امر حاضر ساكن الآخر ايسه همزهٔ مرقومه كسره‌سيله بيله حذف اولنديغندن بشقه سين مذكوره دخى حذف وفتحه‌سى حرف اخير ساكنه نقل اولنديغى (يازسه يدى يازه يدى ايو اولوردى) كبى حروف مقلوبه بابندن مستبان وآتى البيان تفصيلدن كركى كبى ظاهر ونمايان اولور ❊ تنبيه ثالث ❊ (ايسه) فعلنك لاحق اولديغى امر حاضر كرك متحرك الآخر كرك ساكن الآخر اولسون حالى اوزره ابقا اولنمش ايكن (اوقوسه يوروسه ديسه يسه اراسه صحراسه قجردسه كورله‌سه) مثاليلرده امر مذكورك آخرنده‌كى (واو يا الف هاء) رسميه‌لرك يازيلوبده (سويله‌سه اغله‌سه يازمه‌سه) مثاليلرده حروف اخيره‌لرك حركه‌سى بولنان هاء رسميه‌نك يازلممسى يعنى امثلهٔ مرقومه‌نك (سويلسه اغلسه يازمسه) صورتلرنده يازلملرى نظام املايه عدم رعايتدن نشأت ايتمش ايديكى ظاهر وآشكار اولور ❊ تنبيه رابع ❊ فعل مثلث النسبه اقسامندن مزيد فيه الشين واللام ومزيد فيه النون واللام ومزيد فيه سه والنون ومزيد فيه مسه والنون قسملره (م ك ق يك كز) ضمائرى و (لر) حرفى وصل والحاق اولنه‌مديغى و بوجهتله فعل مرقومك كافهٔ صيغ مختلف العنواناتى افعال سائره‌نك صيغى مثللى بيك يتمش درت اولديغى ابواب سابقه‌دن مستبان اولور ❊ تكمله ❊ مقصد اولك ايكنجى بابنده اشعار اولنديغى اوزره (ايسه) كلمه‌سى يا امر حاضره لاحق اولور ويا جمله‌نك جزؤ اخيرى اولان مسند بهه لاحق اولور اول مسند به كرك فعل اخر اولسون كرك اسم اولسون وياخود جمله‌نك جزؤ اولى بولنان اسم مسند اليهه لاحق اولور اكر امر حاضره لاحق اولورسه بعض صورتده فعل شرط و بعض صورتده فعل تمنى و بعض صورتده فعل ترجى اولور واكر جمله‌نك جزؤ اخيرينه لاحق اولورسه انجق فعل شرط اولور واكر جمله‌نك جزؤ اولنه لاحق اولورسه حرف حال اولور تفصيلى بودركه (ايسه) فعلى امر حاضره لاحق اولوب مجموع مركب فعل واحد اولديغى صورتده اول فعلك اخرينه (ايدى ايمش) فعللرندن برى يا لاحق اولور (يازسه‌يدى سويله‌سه‌يمش) كبى وياخود لاحق اولمز (يازسه سويله‌سه) كبى اكر لاحق اولمزسه فعل مركب مرقوم كاه نسبت شرطيه‌يى وكاه نسبت تمنيه‌يى وكاه نسبت رجائيه‌يى متضمن اولمغله كاه فعل شرط وكاه فعل تمنى وكاه فعل ترجى اولور شوقدركه فعل شرط اولديغى صورتده ايسه فعلندن مخفف (سه) فعلنك سينى انفاً ذكر اولنديغى اوزره يايه قلب ايله و ياخود حذف ايله فعل شرط مرقومى از سرنو تخفيف ممتنع اولور (سويله‌سه ايو اولور) كبى وفعل تمنى اولديغى صورتده سين مرقومى يايه قلب ايله و يا حذف ايله فعل تمنئ مرقومى تخفيف جائز اولور (كشكى سويله‌سه كشكى سويله‌يه‌ده كله) كبى وفعل ترجى اولديغى صورتده سين مرقومى يايه قلب ايله و يا حذف ايله فعل ترجئ مرقومى تخفيف واجب اولور (بولاى سويله‌يه‌ده كله) كبى ايمدى فعل مركب مرقوم فعل شرط اولديغى صورتده متضمن اولديغى حدثك كاه زمان مستقبلده يا وقوع مقدرى جملهٔ تاليه‌نك يعنى جزانك وقوعنه سبب ايديكنى و يا انتفاء محقق جزانك انتفاسنه سبب ايديكنى اشعار ايدر (دوشونسه اكلر سويله‌مسه ايو اولور) كبى وكاه زمان مستقبلده وقوع مقدرى جزانك وقوعنه سببيتدن نقيضنك سببيتى اولى واحرى ايديكنى افاده ايدر (برادم بونى كور اولسه كورور صاغر اولسه ايشيدير دلى اولسه اكلر) كبى وفعل تمنى اولديغى صورتده متضمن اولديغى حدثك وقوعى ممكن ايكن مرجو ومتوقع اولميه‌رق مطلوب ايديكنى اشعار ايدر (كاشكى اكله‌سه پارم اولسه‌ده حج ايتسه‌م كشكى سويله‌يه ده كله) كبى

بو نوع فعل تمنى يه (أ) حرفى يعنى همزهٔ مفتوحه لاحق اولورسه تمنئ تحضيضه منقلب اولور (سويله‌سه آ سويله‌مه‌سه‌ك آ) كبى بو صورتده (سه) فعليله (آ) حرفى مجموعى فعل مستقبل عربى يه داخل اولان (لولا لوما) تحضيضيه‌لر مؤدالرينى تأديه ايتمش اولور شو قدركه (آ) حرفى لاحق اولدقدن صكره (ايسه) فعلنك سينى يايه قلب ايتمه وياخود حذف ايتمه ممتنع اولور وفعل ترجى اولديغى صورتده متضمن اولديغى حدثك وقوعى مرجو وحصولى متوقع ومنتظر ايديكنى اشعار ايدر (بولاى اوقويه‌ده اكله‌يه) (اوله‌كه رحمت قيله اول پادشاه) كبى بونلرك اصللرى بولاى اوقوسه‌ده اكلسه اولسه‌كه رحمت قيلسه اول پادشاه‌در قالديكه (الله رحمت ايليه عافيت‌اوله) (فاتحه احسان ايده بن قولنه) مثللى جملهٔ دعائيه‌ده واقع (ايليه‌يه اوله ايده) امرلرينك اصللرى (ايله‌ده اول ده ايت‌ده) اولوب (ء) حرفنك (سون) حرفى كبى اداة غيبت اولديغى مقصد اولك ايكنجى بابندن مستبان وفعل امر بابندن ظاهر ونمايان اولور واكر اول فعلك يعنى امر حاضر ايله مركب اولان (ايسه) فعلنك اخرينه (ايدى) فعلى لاحق اولورسه يرينه كاه فعل شرط وكاه فعل تمنى وكاه فعل ترجى اولور شو قدركه فعل شرط وفعل تمنى اولديغى صورتلرده (ايسه) فعلندن مخفف اولان (سه) فعلنك سينى يايه قلب ايله و ياخود حذف ايله از سرنو فعل مركبى تخفيف جائز وفعل ترجى اولديغى صورتده سين مرقومى قلب و يا حذفله فعل مركب مرقومى تخفيف واجب اولور (اوقوسه‌يدى يازسه‌يدى اوقويه‌يدى يازه‌يدى ايو اولوردى كشكى اوقوسه‌يدى كشكى يازه‌يدى بولاى اوقويه‌يديده كله‌يدى) كبى ايمدى فعل مركب مرقوم فعل شرط اولديغى صورتده متضمن اولديغى حدثك زمان ماضيده بحسب الخارج انتفاسى جزانك انتفاسنى مستلزم ايديكنى افاده ايتمكله (لو) شرطيهٔ عربيه مؤداسنى تأديه ايدر (زيد سويله‌سه‌يدى ايو اولوردى كيتمه‌يه‌يدى كوتو اوله‌جقمش) كبى وفعل تمنى اولديغى صورتده متضمن اولديغى حدثك وقوعى هم ممتنع وهم غير متوقع اوله‌رق مطلوب ايديكنى افاده ايدر (سويلسه يديده حالنى كورسه يدى كشكى سويله‌يه‌يدى كشكى يازمه‌يه‌يدى) كبى بو نوع فعل تمنى يه مارالذكر (ا) حرفى لاحق اولورسه تمنى توبيخه منقلب اولوب (سه) فعليله (ا) حرفى مجموع لسان عربده ماضى يه داخل اولان (لولا ولوما) تحضيضيه‌لرك مؤدالرينى تأديه وتوفيه ايدر (يازسه‌يدى آ سويله‌سه‌يدك آ سويله‌يه‌يدك آ) كبى وفعل ترجى اولديغى صورتده متضمن اولديغى حدثك زمان مستقبلده وقوعى مرجو ايديكنى اشعار ايدر (بولاى بو اخشام كله‌يدى بولايكى يارين ايشيمزى كوره‌يديكده كيده‌يديك) كبى بو نوع فعل ترجيده مستقبلى ماضى ايله تعبير ايتمه يا غير حاصلى حاصل صورتنده تفألاً ابراز ايتمه و ياخود متوقعى غير متوقع قيافتنده اظهار ايتمه طريقى اولور واكر اول فعلك اخرينه (ايمش) فعلى لاحق اولورسه انجق فعل شرط اولوب متضمن اولديغى حدثك زمان ماضيده انتفاسى جملهٔ تاليه‌نك انتفاسنه سبب ايديكنى افاده ايدر (يازسه‌يمش ايو اولوردى سويله‌يه‌يمش كوتو اوله‌جقمش) كبى وينه (ايسه) فعلى جمله‌نك جزؤ اخيرى بولنان مسندبهه لاحق اولديغى صورتده اول مسند به كرك فعل كرك اسم اولسون انجق فعل شرط اولوب بعض صورتده (لو) شرطيهٔ عربيه مثللى اوجمله‌نك مضموننك زمان ماضيده انتفاسى جزانك زمان مذكورده انتفاسنه سبب ايديكنى افاده ايدر وبعض صورتده (ان) شرطيهٔ عربيه مثللى اوجمله‌نك يا مطلقا و يا ازمنهٔ ثلثه‌نك برنده وقوعى جزانك يا مطلقا و يا ازمنهٔ ثلثه‌نك برنده وقوعنه سبب اولديغنى اشعار ايدر شويله‌كه جملهٔ مرقومه يا (مى) حرفيله مطرف اولور وياخود مطرف اولمز يعنى جملهٔ مرقومه يا استفهاميه‌در و ياخود استفهاميه دكلدر اكر (مى) حرفيله مطرف ايسه حسب السماع (ايسه) فعلندن صكره (ايدى) فعلنى دخى الحاق لازم اولور (زيد كلدى ميسه يدى اوقومشمى‌سه‌يدى سويله‌يان زيدمى سه‌يدى طارلمزدم) كبى پس (مى) حرفى معناى استفهامدن مجرد اوله‌رق جملهٔ مرقومه‌نك مضمونى فى الاصل مسئول عنه ايديكنى و (ايسه) فعلى دخى فى الاصل مسئول عنه اولان مضمون جمله‌نك وقوعى امر اخرك يعنى

جزانك وقوعنه سبب ایدیکنی اشعار ایدرسه‌ده (ایدی) فعلی مسئول عنه اولان مضمون جمله‌نك وقوعی زمانی فائت
ومنقضی اولدیغنی افاده ایتمکله بالآخره (ایسه) فعلی فی الاصل مسئول عنه اولان مضمون جمله‌نك زمان ماضیده
انتفاء محقق جزانك انتفاسنه سبب ایدیکنی افاده واشعار ایدر واکر جملهٔ مرقومه (می) حرفیله مطرف دکل
ایسه (ایسه) فعلی او کلمه‌نك مضموننك یا مطلقا ویاخود ازمنهٔ ثلثه‌نك برنده وقوعی جزانك یامطلقا و یا ازمنهٔ ثلثه‌نك
برنده وقوعنه سبب ایدیکنی افاده ایدر (زید کوزل ایسه بکرده کوزل زید اکله‌دیسه بکرده اکله‌مشدر
بن سویله‌یورسه‌م سن یاز سن اکلارسه‌ك هرکس اکله‌ر سن سویله‌یه‌جکسه‌ك بز سویله‌مه‌یه‌لم زید یازیجی ایسه
بکرده اوقویجی‌در) کبی وینه (ایسه) کلمه‌سی جمله‌نك جزؤ اولی بولنان اسم مسند الیهه لاحق اولدیغی صورتده
اوجمله (ایسه) کلمه‌سی واسطه‌سیله کاه فاعلك وکاه مفعولك حال وکیفیتنی تفسیر وتبیین ایدوب واو حالیهٔ عربیه
مؤداسنی تأدیه ایتمکله حرف حال اولور (زید کیتدی سن ایسه زیدی ارایورسك بن زیدی صورر یورم زید
ایسه کیتمش) کبی ✻ مهمات ✻ مهمهٔ اولی ✻ (ایسه) فعلی نسبت شرطیه‌ده مستعمل اولدیغی
وقتده فعل مرقومك یا اولنه و یا آخرنه (اکر) حرفنی ضم ایتمه وقت التباسده واجب وغیریده جائز اولور
(اکر اوقوسه‌ك ایو اولور اکلاسه‌یدیك اکر یازار ایدك) کبی ✻ مهمهٔ ثانیه ✻ لسانمزده نسبت شرطیه‌یه
دلالت ایدن کلمه فعل اولدیغندن جمیع صورتده جملهٔ جزائیه‌یی شرطدن اول ذکر جائز اولور ✻ مهمهٔ ثالثه ✻
(ایسه) فعلی نسبت تمنیه‌ده و یا نسبت ترجیه‌ده مستعمل اولدیغی وقتده اکر جملهٔ تالیهٔ جوابیه ایله استعمال اولنورسه
فعل تمنی اولنده (کشکی) حرفنی وفعل ترجی اولنده (بولای) یا (بولایکی) حرفنی ذکر جائز اولور (کلسه‌ده
کیتسه‌ك کشکی کلسه‌ده کیتسه‌ك بواخشام کله‌یدیده ایشیمزه باقه‌یدیق بولای بواقشام کله‌یدیده ایشینی
کوره‌یدی) کبی واکر جملهٔ جوابیه ایله استعمال اولنمزسه فعل تمنینك اولنده (کشکی) حرفنی و فعل ترجینك
اولنده (بولای) حرفنی ذکر واجب اولور (کشکی یازسه بولای یازایدی) کبی ✻ تفرقه ✻ (ایدی ایمش
ایسه) فعللری امر حاضره لاحق اولدقلری صورتده اول امرك متضمن اولدیغی نسبت امریه‌یی تغییر وتحویل
ایتمه‌ده حروف مغیرة النسبه‌یه مشابهت تامه ومناسبت کامله‌لری اولدیغی جهتله حروف مذکوره جنسندن اولملری
محتمل اولدیغندن اول احتمالی دفع ورفع ایچون ایکی جهتله بینلرینی فرق وتمیز ایتمشلردر ✻ جهت اولی ✻
امر حاضر واحده حروف مغیرة النسبه‌دن هم ایکیسنك اجتماعی ممتنع اولور وهمده برینك تکرری ممتنع اولور
اما افعال ثلثهٔ مرقومه‌دن هم ایکیسنك اجتماعی جائز اولور (یازمشیدی یازدیسه یازمش ایسه یازسه یدی یازسه
یمش) کبی وهم حروف مغیرة النسبه‌دن هر بریله اجتماعلری جائز اولور (یازیوردی یازه‌جق ایمش یازمه‌لی ایدی
یازانه ایسه) کبی وهم انجق (ایدی ایمش) فعللرینك تکرری جائز اولور (یازدی ایدی یازمش ایمش) کبی
شوقدرکه فعلین مرقومینك اجتماعلری صورتنده (ایمش) فعلنی وافعال ثلثهٔ مرقومه‌نك دخی حروف مغیرة النسبه
ایله اجتماعلری صورتنده حروف مذکوره‌یی تقدیم واجب اولور ✻ جهت ثانیه ✻ امر حاضره افعال ثلثهٔ
مرقومه لاحق اولدقلری صورتده صدرلرنده واقع همزه‌یی کسره‌لریله بیله حذف واجب اولور وحروف مغیرة
النسبه‌دن همزه ایله مصدر اولان اشبو (اش ایور اه‌جق اه‌جك ایسر وأن ایجی) حرفلری لاحق اولدقده
بونلرك همزه‌لرینی حروف مقلوبه بابنده ذکر وبیان اولندیغی اوزره کاه یایه قلب واجب اولور وکاه حذف
وحرکه‌لرینی ماقبلنه نقل واجب اولور (سویله‌یش یازیش) کبی ✻ مطلب ✻ ائمهٔ لغت عربیه‌نك کلمات
اشتقاقیهٔ فعلیهٔ بسیطه‌یی ترتیب وتقسیملرینك نظام لسانه منافات ومغایرتی ومقتضای لسان اوزره تقسیم وتنظیمك
صورتی بیانده‌در جمله‌نك بیلدیکی اوزره ائمهٔ لغت عربیه اولا کلمهٔ اشتقاقیهٔ فعلیهٔ بسیطه‌یی (فعل صفت
اسم مصدر) قسملرینه تقسیم ایتمشلر ثانیا فعل قسمنی (ماضی مضارع امر نهی) قسملرینه وصفت قسمنی (اسم
فاعل اسم مفعول مبالغهٔ فاعل مبالغهٔ مفعول اسم تفضیل فاعل اسم تفضیل مفعول صفت مشبهه) قسملرینه

واسم قسمنی (اسم زمان اسم مکان اسم آلت) قسملرینه ومصدر قسمنی (مصدر مطلق میمی وغیرمیمی ومصدر
عددی ومصدر نوعی ومبالغهٔ مصدر) قسملرینه تقسیم ایتمشلردر ثالثاً افعالی (معلوم ومجهول) قسملرینه
تقسیم ایدوب صفات واسماء ومصادر ماراالذکرلرك معلوم ومجهول قسملرینه انقساملرینی بیاندن سکوت ایتمشلر
اولملریله بالآخره معلومیت ومجهولیتك افعاله انحصارینی ادعا ایتمشلر اکرچه متأخریندن بعض ذات مصدر کاه فعل
معلومك وکاه فعل مجهولك مصدری اولور دیملریله مصادر خمسه‌نك معلوم ومجهول قسملرینه انقسامنی اشعار
ایتمشلر ایسه‌ده بعض اخر مصدرك وضعنده معتبر اولان حدث انجق فاعلك صفتیدر دیه‌رك انجق مجهولیتنی
وبعض اخردخی مصدر امر اعتباریه موضوعدر دیه‌رك هم معلومیتنی وهم مجهولیتنی انکار ایتمشلر حالبوکه موارد
استعمالاتدن وکلمات اشتقاقیهٔ عربیه‌یی کلمات اشتقاقیهٔ ترکیه‌یه تطبیق ومقایسه‌دن مستبان وتفصیل آتی البیاندن
کرکی کبی ظاهر ونمایان اوله‌جغی وجهله اسم فاعل ایله اسم مفعول حقیقت واحده تحتنده مندرج برنوع صفت
اولوب اسم فاعل قسمی معلوم واسم مفعول قسمی مجهولی اولور ومبالغهٔ فاعل ایله مبالغهٔ مفعول دخی دیکر حقیقت
واحده تحتنده مندرج برنوع صفت اولوب مبالغهٔ فاعل قسمی معلوم ومبالغهٔ مفعول قسمی مجهولی اولور وکذا
اسم تفضیل فاعل ایله اسم تفضیل مفعول بشقه حقیقت واحده تحتنده مندرج برنوع صفت اولوب اسم تفضیل فاعل
قسمی معلوم واسم تفضیل مفعول قسمی مجهولی اولور وصفت مشبهه قسمی انجق معلوم واسماء ثلثهٔ مذکوره
ایله مصادر خمسهٔ مرقومه اسم تفضیل مثالی معلوم ایله مجهول بیننده مشترك اولور بوصورتده ائمهٔ لغته کوره
نظام لسانه تبعیت ایدرك ثانیاً فعل قسمنی (ماضی مضارع امر) قسملرینه وصفت قسمنی (صفت حادثه
ومبالغهٔ صفت حادثه واسم تفضیل وصفت مشبهه) قسملرینه واسم قسمنی (اسم زمان اسم مکان اسم آلت)
قسملرینه ومصدر قسمنی (مصدر مطلق میمی وغیرمیمی ومصدر عددی ومصدر نوعی ومبالغهٔ مصدر) قسملرینه
تقسیم ایتمك ثالثاً (ماضی مضارع امر) قسملرینی (معلوم ومجهول) قسملرینه تقسیم ایتدکلری کبی صفت
حادثه ومبالغهٔ صفت حادثه واسم تفضیل قسملرینی واسماء ثلثهٔ مذکوره ایله مصادر خمسهٔ مرقومه‌یی (معلوم
ومجهول) قسملرینه تقسیم ایتمك لازم ایکن یا غفلت و ذهوللرندن طولایی اوله ویاخود اسم مفعول ومبالغهٔ
مفعول واسم تفضیل مفعول دینلان قسملرك وضعلرنده مأخوذ ومعتبر اولان نسبت قیامیهٔ وضعیه‌نك نسبت وقوعیه
اولمسنی ظن وتوهملرندن ناشی اوله کلمات اشتقاقیهٔ فعلیه‌یی لسان عربك نظام ومقتضاسنه مغایر صورتله ترتیب وتقسیمه
دوچار اولمشلر وچونکه وحیه مستند اولمیان کتب وعلومده اختلاف کثیر بولنه‌جغی نص قاطع ایله ثابت اولمغین
بویله خطالرك ائمهٔ اعلامدن صدوری استبعاد وانکار اولنور موادن اولدیغی اولی الابصار قتنده ظاهر وآشکار
ایسه‌ده اسلاف عظامك هر کلامنه حوالهٔ سمع اعتبار ایله قید تقلیده کرفتار اولان اصحاب اغراض جانبندن اعتراض
اولنه‌جغی درکار و بدیدار اولدیغندن ایکی مقدمه ودرت نتیجه ضمننده اجمال مذکوری تفصیله ابتدار اولنمشدر.
والحمدلله علی التوفیق نعم المولی ونعم الرفیق ✻ مقدمهٔ اولی ✻ معلوم اوله‌که (اب ابن) اسملرینك مدلوللری
عینین اضافیین اولملری مشتمل اولدقلری (ابوت بنوت) حالتلرینك عرضین اضافیین اولملرندن یعنی نسبتین متکررتین
متکافئتین اولملرندن نشأت ایلدیکی مثللی (زید اخ لعمرو وعمرو اخ لزید) ترکیبنده واقع (اخوین) اسملرینك
مدلوللری دخی عینین اضافیین اولملری مشتمل اولدقلری (اخوتین) حالتلرینك عرضین اضافیین اولملرندن یعنی نسبتین
متکررتین متکافئتین اولملرندن نشأت ایدر وکذا صفات ترکیه‌دن مثلا (یازان یازیلان) صفتلرینك مدلوللری عینین
اضافیین اولملری متضمن اولدقلری (یازمق یازلمق) حالتلرینك عرضین اضافیین اولملرندن نشأت ایتدیکی مثللی
صفات عربیه‌دن مثلا (کاتب مکتوب) صفتلرینك مدلوللری دخی عینین اضافیین اولملری هر برینك مشتمل
اولدیغی کتب حالتلرینك عرضین اضافیین اولملرندن یعنی نسبتین متکررتین متکافئتین اولملرندن نشأت ایدر شوقدرکه
اشعار اولندیغی اوزره صورت اولی ایله صورت ثالثه‌ده هم عینین اضافیینه وهم عرضین اضافیینه بشقه بشقه لفظلر وضع

وتعيين اولنمش (اب ابن ابوت بنوت) (يازان يازيلان يازمق يازيلق) كبى وصورت ثانيه ده هم عينين
اضافيينه لفظ واحد بالاشتراك و هم عرضين اضافيينه ينه لفظ واحد بالاشتراك وضع اولنمش (اخ اخوت)
كبى وصورت رابعه ده عينين اضافيينه بشقه بشقه ايكى لفظ وعرضين اضافيينه لفظ واحد بالاشتراك وضع اولنمشدر
(ضارب مضروب ضرب) كبى وينه معلوم اوله كه نسبتين متكررتين متكافيتيندن ابوت حالنى اب ايله قائم
ابنه متعلق و بنوت حالنى ابن ايله قائم ابه متعلق اولديغى مثللى اخوت حالتى دخى اخويندن مثلا زيد ايله
قائم عمروه متعلق وعمرو ايله قائم زيده متعلق اولور وكذا يازمق حالتى يازان ايله قائم يازيلانه متعلق و يازيلق
حالتى يازيلان ايله قائم يازانه متعلق اولديغى كبى يازمق معناسنه اولان كتب حالتى دخى كاتب ايله قائم ومكتوبه
متعلق ويازيلق معناسنه اولان كتب حالتى دخى مكتوب ايله قائم وكاتبه متعلق اولور ايمدى ذات ابه اب
اسمنى و ذات ابنه ابن اسمنى اطلاق اتمه ابوت حالتنك ذات اب ايله وبنوت حالتنك ذات ابن ايله قياملرى
جهتيله و اعتباريله اولديغى مثللى ذات كاتبه كاتب وذات مكتوبه مكتوب اسملرينى اطلاق اتمه دخى يازمق
معناسنه اولان كتب حدث وحالتنك ذات كاتب ايله ويازيلق معناسنه اولان كتب حدث وحالتنك ذات مكتوب
ايله قياملرى اعتباريله اولور وينه ذات ابه اب اسمنى وذات ابنه ابن اسمنى اطلاق اتمه بنوت حالتنك
ذات ابه وابوت حالتنك ذات ابنه تعلق اعتباريله اولمديغى مثللى ذات كاتبه كاتب اسمنى و ذات مكتوبه
مكتوب اسمنى اطلاق اتمه دخى يازيلق حالتنك ذات كاتبه ويازمق حالتنك ذات مكتوبه تعلق جهتيله واعتباريله
اولمز ❊ مقدمهٔ ثانيه ❊ مقدمه ده ذكر اولنديغى اوزره اشتقاق مطلق بر كلمه نك معناسنه مناسب اولان
معانئ متنوعهٔ مطلوبه يى اخصر وجه اوزره تحصيل اتمك ايچون هيئتنى هيآت مختلفه يه تبديل وتحويل اتمكدر واشتقاق
فعلى دخى عندالكوفيين ماضئ معلوم مجردك صيغه سنى صيغ مختلفه يه تبديل وتحويل ايله معناسنه مناسب اولان معانئ
متنوعهٔ مطلوبه يى اخصر وجه اوزره تحصيل اتمكدر بو صورتده مقصد ثانينك اولنده مبسوط توطئه ده بالمناسبه تفصيل
و بيان اولنديغى وجهله ماضئ مرقومك صيغه سنى صيغ مختلفه يه تبديل وتحويل اتمك يا اولنه و يا فاسيله عينى
بينه و يا عينيله لامى بينه و يا اخرينه يا (اليوم تنساه) حرفلرندن و ياعينى و يالامى جنسندن بردن درده قدر
حرف زياده اتمكله اولور (كسر انكسر تكسر يتكسر عالم عليم) كبى و يا حركه سنى تبديل اتمك ايله
اولور (ضَرَبَ ضَرِبَ حَسُنَ حَسُنَ حنق حِنقاً) كبى و يا حركه سنى اسقاط اتمك ايله اولور (صَعُبَ
صَعْبَ فتح فتحاً) كبى و ياخود طرق ثلثهٔ مذكوره نك ايكيسيله اولور (عَلَّمَ علم تعلم علام دخل ادخل
دخولاً حسن حسناً) كبى و يا طرق ثلثهٔ مذكوره نك مجموعيله اولور (علم اعلم استعلم استعلاماً) كبى
وماضئ مرقومك معناسنه مناسب اولان معانئ متنوعهٔ مطلوبه يى تحصيل اتمك دخى بحسب السماع اولماضينك
متضمن اولديغى معانئ ثلثهٔ مذكوره دن يا انجق ماده سنك مدلولى اولان حدثى حدث آخره تبديل اتمك ايله اولور
(كسر انكسر تكسر) كبى و يا هيئتنك مدلولى اولان نسبت تامهٔ خبريه يى وزمان ماضى يى سلخ وتجريد
ايله و يا نسبت اخرايه وزمان اخره تبديل اتمك ايله اولور (كسر كسراً كاسر يكسر اكسر) كبى وياخود
مجموعنى تبديل وتغيير اتمكله اولور (كسر انكساراً منكسر ينكسر نكسر) كبى ايمدى ماضئ معلوم
مجردلردن مثلا (كسر دحرج) ماضيلرينك صيغه لرى (انكسر تكسر تدحرج) ماضيلرينه تبديل وتحويل
اولندقلرى صورتده (انكسر تكسر تدحرج) ماضيلرى (كسر دحرج) ماضيلرينك مفعوللريله قائم اولان
احداث وصفاتى متضمن اولملريله مطاوع ايله مطاوع بيننده فرق انجق حدث جهتيله اولوب نسبت وزمان جهتيله
اولمديغى كبى ينه (كُسِرَ دُحرِجَ) ماضيلرينك صيغه لرى (كسر دحرج) صيغه لرينه تبديل وتحويل
اولندقلرى صورتده (كسر دحرج) ماضيين مجهولينه دخى معلوملرى اولان (كسر دحرج) ماضيلرينك
مفعوللريله قائم اولان احداث وصفاتى متضمن اولملريله معلوم ايله مجهول بيننده فرق انجق حدث جهتيله

اولوب نسبت وزمان جهتيله اولمز وكذا (كاسر) صفتى ايله (منكسر) صفتى بيننده فرق انجق حدث
جهتيله اولوب نسبت وضعيه جهتيله اولمديغى كبى (كاسر) صفتى ايله (مكسور) صفتى بيننده دخى فرق
انجق حدث جهتيله اولوب نسبت وضعيه جهتيله اولمز بو صورتده (انكسر) فعلى نسبت قياميهٔ تامه يى و (منكسر)
صفتى نسبت قياميهٔ وضعيه يى متضمن اولديغى مثللى (كسر) فعلى دخى نسبت قياميهٔ تامه يى و (مكسور) منفردى
نسبت قياميهٔ وضعيه يى متضمن اولور شو قدركه مزيد فيه النون ومزيد فيه اللام بابلرنده تفصيل اولنديغى
وجهله اكر (انكسر الزجاجه) دينورسه قيريلق حالتنك زجاجه ايله قيامى قيرمق حدثنك هم زجاجه يه وقوعى
وتعلق ايله وهمده زجاجه نك اول وقوعى قبولى ايله اولديغى مستفاد اولور واكر (كُسِرَ الزجاجة) دينورسه
قيريلق حدثنك زجاجه ايله قيامى قيرمق حدثنك زجاجه يه انجق وقوعى ايله اولديغى مستفاد اولور اشبو
سببدن فعل مطاوعنك مرفوعنه فاعل وفعل مجهولك مرفوعنه نائب فاعل تسميه اولنمشدر ❊ نتيجهٔ اولى ❊ (كَسَرَ)
فعل معلومنك متضمن اولديغى حدث ايله مجهولى اولان (كُسِرَ) فعلنك متضمن اولديغى حدث نسبتين متكررتين
متكافيتين اولوب يعنى عرضين اضافيين اولوب (كَسَرَ) فعلنك متضمن اولديغى حدث فاعلك صفتى و (كُسِرَ)
فعلنك متضمن اولديغى حدث فاعل مقامنه قائم اولان مفعولك صفتى اولديغى ثابت اولمغله فعل معلوم متضمن
اولديغى حدثك فاعل ايله قيامنه وفعل مجهول متضمن اولديغى حدثك فاعل مقامنه قائم اولان مفعول ايله قيامنه
موضوع اولديغى و بو جهتله فعل معلوم ايله فعل مجهول بيننده فرق انجق حدث اعتباريله اولوب نسبت وزمان
اعتباريله اولمديغى ظاهر ونمايان اولور بو صورتده بعض فضلانك فعلك مفهومنده داخل اولان حدث انجق
فاعلك صفتى اولمغله معلوم قسمى متضمن اولديغى حدثك فاعل ايله قيامنى نسبته ومجهول قسمى متضمن اولديغى
حدثك مفعوله وقوعنى نسبته موضوعدر ديملرى حوالهٔ سمع واعتبار اولنور مقاله دن اولمديغى مستبان اولور
❊ نتيجهٔ ثانيه ❊ (كتب) مصدرى نسبتين متكررتين متكافيتين انواعندن فاعلك صفتى اولان يازمق حدث وحالتى
ايله مفعولك صفتى اولان يازلمق حدث وحالتنه بالاشتراك موضوع اولديغى ثابت اولمغله ماالذكر مصادر
خمسه نك هم مبنى للفاعل وهم مبنى للمفعول اولديغى يعنى هم معلوم وهم مجهول اولديغى مستبان اولور پس
اكر بونلر ايله فعل معلوم تأكيد وتقييد اولنورسه معلوم اولورلر (ضرب زيدٌ عمرواً ضرباً مضرباً ضَرَبةً
ضِربةً تضراباً ضرباً) كبى واكر فعل مجهول تأكيد وتقييد اولنورسه مجهول اولورلر (ضُرِبَ عمروٌ ضرباً
مضرباً ضربةً ضربةً ضِربةً تضراباً ضرباً) كبى بو صورتده بعض فضلانك مصدر فاعلك صفتى
اولان حدثه موضوعدر يعنى مصدر انجق مبنى للفاعلدر مقاله سنك فسادندن بعض محققينك مصدرك مدلولى
امر اعتبارى اولديغندن معلوم مجهول اولمز مقاله سنك فسادى ازيد اولديغى ظاهر اولور زيرا بعض محققينه
كوره (ضرب كتب) مصدرلرى (اورمق يازمق) حالتلرينه ده موضوع دكل (اورولمق يازلمق)
معنالرينه ده موضوع دكل ديمك اولديغندن كافهٔ مصادر عربيه تعبير وترجمه قبول اتمز بر معنايه موضوعدر ديمك
اولور وكذا كافهٔ نحاتك (بلغنى ضرب زيد عمرواً) جمله سنده ضرب مصدرى فاعلنه مضاف اولمغله زيدك
محلى مرفوعدر (وبلغنى ضرب عمرو) جمله سنده ضرب مصدرى مفعولنه مضاف اولمغله عمرو اسمنك محلى
منصوبدر كلاملرينك فسادى دخى ظاهر اولور زيرا جملهٔ ثانيه عمروك اورولمسى بكا بالغ اولدى معناسنه
اولوب عمروى اورمه بكا بالغ اولدى معناسنه اولمامغين ضرب مصدرى صورت اولاده معلوم و صورت ثانيه ده
مجهول اولوب نائب فاعلنه مضاف اولمش اولور بو تقديرجه عمروك محلى دخى نائب فاعل اولمق اوزره مرفوع
اولور ❊ نتيجهٔ ثالثه ❊ كاتب صفتنك مدلولى (ذات قام به الكتب بمعنى الكاتبية) اولوب (ذات تعلق به
الكتب بمعنى المكتوبية) اولمديغى كبى مكتوب صفتنك مدلولى دخى (ذات قام به الكتب بمعنى المكتوبية) اولوب
(ذات وقع عليه الكتب بمعنى الكاتبية) اولمديغى ثابت اولمغله وكذا كاتب صفتنك متضمن اولديغى كتب حدثى فعل

معلومك متضمن اولدیغی حدث مثللی عرضین اضافیندن فاعلك صفتی اولدیغی مکتوب صفتنك متضمن اولدیغی کتب حدثی دخی فعل مجهولك متضمن اولدیغی حدث مثللی عرضین اضافیندن فاعل مقامنه قائم اولان مفعولك صفتی اولدیغی ثابت اولمغله هم اسم فاعلك وضعنده معتبر اولان نسبتك نسبت قیامیهٔ وضعیه اولدیغی مثللی اسم مفعولك وضعنده معتبر اولان نسبتك دخی نسبت قیامیهٔ وضعیه اولدیغی مستبان اولور وهمده اسم فاعل ایله اسم مفعول بیننده فرق انجق حدث جهتیله اولوب نسبت وذات جهتیله اولمدیغی مستبان اولور وبو جهتلرله اسم فاعلك صفت معلومه واسم مفعولك صفت مجهوله اولدیغی دخی ظاهر ونمایان اولور وینه مبالغهٔ فاعل ایله مبالغهٔ اسم تفضیل فاعلك وضعلرنده معتبر اولان نسبتك نسبت قیامیهٔ وضعیه اولدیغی مثللی مبالغهٔ مفعول ایله اسم تفضیل مفعولك وضعلرنده معتبر اولان نسبتك دخی نسبت قیامیهٔ وضعیه اولدیغی ومبالغهٔ فاعل ایله مبالغهٔ مفعول بیننده واسم تفضیل فاعل ایله اسم تفضیل مفعول بیننده فرق انجق حدث جهتیله اولوب نسبت وذات جهتیله اولمدیغی دخی مستبان اولمغله مبالغهٔ فاعل قسمی ایله اسم تفضیل فاعل قسمی معلوم ومبالغهٔ مفعول قسمی ایله اسم تفضیل مفعول قسمی مجهول اولدقلری ظاهر ونمایان اولور نتکیم صفت عربیه‌نك معلوم ومجهول قسملرینه انقسامی صفات ترکیه‌یه تطبیقندنخی ظاهر وآشکار اولور (عارف کاتب) کبی که (بیلان یازان) دیمکدر (معروف مکتوب) کبی که (بیلنان یازیلان) دیمکدر (ضُحَكَة خُدَعَة لُعَنَة) کبی که (کوله‌کن الدایجی لعنت ایدیجی) دیمکدر (ضُحْكَة خُدْعَة لُعْنَة) کبی که (کولونج الدانیجی لعنت اولنیجی) دیمکدر (زید اعلم القوم واعرفهم) کبی که (زید قومك الك بیلانی الك بیلنانی) دیمکدر بوصورتده (ماضی مضارع امر) نوعلرندن هر برینك معلوم ومجهول قسملری مجموعی حقیقت واحده تحتنده داخل ومندرج اولدیغی مثللی اسم فاعل ایله اسم مفعول قسملری مجموعی صفت حادثه نامیله اشبو (اسم مشتق من الفعل مطلقا لموصوف بمدلول مادته علی وجه الحدوث) حقیقتنده ومبالغهٔ فاعل ایله مبالغهٔ مفعول قسملری مجموعی مبالغهٔ صفت حادثه نامیله و(اسم مشتق من الفعل مطلقا بمدلول مادته علی وجه الحدوث والمبالغه) حقیقتنده واسم تفضیل فاعل ایله اسم تفضیل مفعول قسملری مجموعی دخی ساده اسم تفضیل نامیله (اشبو اسم مشتق من الفعل مطلقا لموصوف بمدلول مادته علی وجه الثبوت والزیادة علی الغیر) حقیقتنده داخل ومندرج ایکن ائمهٔ لغت عربیه‌نك برمتهم (ماضی مضارع امر) نوعلرندن هر برینك معلوم ومجهول قسملری مجموعنی برنوع مشتق عد ایدوبده صفت حادثه‌نك معلوم قسمنی اسم فاعل نامیله برنوع مشتق ومجهول قسمنی اسم مفعول نامیله برنوع مشتق ومبالغهٔ صفت حادثه‌نك معلوم قسمنی مبالغهٔ فاعل نامیله برنوع مشتق ومجهول قسمنی مبالغهٔ مفعول نامیله برنوع مشتق واسم تفضیل نوعنك دخی معلوم قسمنی اسم تفضیل فاعل نامیله برنوع مشتق ومجهول قسمنی اسم تفضیل مفعول نامیله برنوع مشتق عد وهربرینی (ماضی مضارع امر) نوعلرنه عدیل وقسیم اوله‌رق ضبط وقید ایتملری کلمات اشتقاقیهٔ عربیه‌یی لغت عربیه‌نك قاعده ونظامنه منافی ومغایر صورتده تقسیم وتوزیع اولمش اولدیغی ظاهر وآشکار اولور قالدیکه کلمات اشتقاقیهٔ مفردهٔ فارسیه‌ده اسم مفعولدن بشقه مبنی للمفعول یعنی مجهول قسمی بولنمدیغندن اول کلماتی توزیع وتقسیم صره‌سنده اسم مفعول قسمنی (ماضی مستقبل امر) نوعلرینه وصفات سائره‌یه عدیل وقسیم اوله‌رق برنوع مشتق وصفت اولمق اوزره ضبط وقید ایتمك لغت فارسیه‌نك مقتضای نظامندن اولور وینه ائمهٔ لغت عربیه‌نك اسم مفعولی (اسم مشتق من الفعل المجهول لذات وقع علیه الفعل) عنوانیله تعریف ایدرك وضعنده معتبر اولان نسبتك نسبت وقوعیه اولمسنی وکذا مبالغهٔ مفعول ایله اسم تفضیل مفعولك وضعلرنده معتبر اولان نسبتلرینك دخی نسبت وقوعیه اولملرینی ذکر وبیانلری واقعه مخالف ایدیکی ظاهر وآشکار اولور ❊ نتیجهٔ رابعه ❊ فاعلك صفتنی متضمن اولان مشتق معلوم وفاعل مقامنه قائم اولان مفعولك یعنی نائب فاعلك صفتنی متضمن اولان مشتق مجهول اولدیغی ثابت اولمغله اسم زمان اسم مکان اسم آلت نوعلرینك دخی افعال وصفات ومصادر مثللی معلوم ومجهول قسملرینه انقساملری مستبان اولور زیرا موارد استعماللرندن مستفاد اولدیغی اوزره اسماء ثلثهٔ مرقومه یا افعال معلومه‌دن مشتق اولورلر ویاخود افعال

مجهوله‌دن مشتق اولورلر اکر افعال معلومه‌دن مشتق اولورلرسه اول افعال مثللی فاعلك صفتی اولان حدثی متضمن اولملریله معلوم اولورلر اشبو صورتده افعال معلومه‌نك فاعلنه مضاف اولورلر (مطلع الفجر ومحبس زید والمؤمن مرآة المؤمن) کبی بونلرك محصولی (زمان یطلع الفجر فیه ومکان یحبس زید فیه والمؤمن آلة یری مؤمن اخر نفسه بها) عباره‌لریدر واکر افعال مجهوله‌دن مشتق اولورلرسه افعال مجهوله مثللی نائب فاعلك صفتی اولان حدثی متضمن اولملریله مجهول اولوب افعال مجهوله‌نك نائب فاعلنه مضاف اولورلر (مولد النبی صلی الله علیه وسلم ومقتل الحسین رضی الله عنه ومفتاح الباب) کبی بونلرك محصولی دخی (زمان ولد فیه النبی صلی الله علیه وسلم ومکان قتل فیه الحسین رضی الله عنه ومفتاح یفتح به الباب) عباره‌لریدر بو صورتده ائمهٔ لغت عربیه‌نك اسماء مرقومه‌یی انجق فعل معلومدن مشتقدر دیملری وافعاله مجازاً اطلاق اولنان معلوم ومجهول عنوانلرینی مصادر وصفاته واسماء ثلثهٔ مرقومه‌یه اطلاق ایتملری موارد استعماللاته عدم دقتدن نشأت ایلدیکی ظاهر وآشکار اولور

مقصد رابع

هم لفظاً وهم معناً ایکیدن بشه قدر امر حاضرلردن مرکب اولوب مقصد ثانیده مبسوط ومقید اولان امر حاضر مزید فیهلر منزله‌لرنده بولنان امر حاضر مرکبلرك وامر حاضر مرکبلردن مشتق اولان مصادر وافعال وصفات مرکبه‌نك انواع واقسام وصیغ واحکامی بیانده‌در ❊ توطئه ❊ اولا معلوم اوله‌که فعل ترکی یا لفظاً ومعناً بسیطدر امر حاضر مجردلك کافه‌سی وامر حاضر مزید فیهلر وامر مجرد ومزید فیهلردن مشتق اولان مصادر وافعال وصفات واسماء بوقبیلدندر (سویله سویلمه سویلمك سویلیور سویلیان چوشقون چکید) کبی ویا لفظاً بسیط ومعناً ایکی فعلدن مرکبدر افعال بسیطه صره‌سنده ثبت وقید اولنان عدم اقتداری بوقبیلدندر (سویله‌یه بیلمه سویله‌یه بیلمه‌یور) فعللرندن (بیل) امرینی حذف ایله تخفیف اولنان (سویله‌مه سویله‌یه‌مه‌یور) فعللری مثللی ویا معناً بسیط ولفظاً ایکی فعلدن مرکبدر مقصد ثالثده افعال بسیطه دنصکره برر بابده ذکر وبیان اولنان ماضیٔ محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه وفعل مثلث النسبه بوقبیلدندر (سویلدی سویلمش سویلسه) فعللرندن مخفف اولان (سویله ایدی سویله ایمش سویله ایسه) فعللری مثللو ویاخود لفظاً ومعناً ایکیدن بشه قدر امرلردن مرکبدر آخرینه (ای اه اوب) حرفلرینك لحوق وانضماملریله نسبت امریه‌دن وزماندن منسلخ اولان امر حاضر ایله حسب السماع حدث منسوب بهدن مجرد ومفهومینده غیر مستقل حدثی متضمن اولوب افعال ناقصه انواعندن اشبو (ویر طور یات قو قال بیل کور یاز) امرلرندن آتی البیان صورتله مرکب اولان فعللر بوقبیلدندر (ویری ویر طوروب طورمه طوروب یاتمه قویه قو قاله قال بیله بیلور یازه کور یازه یازدی اوقویی ویروب طورمه‌یه کور) کبی ایمدی ایکی امردن مرکب اولان امره (امر مرکب ثنائی) واوچ امردن مرکب اولان امره (امر مرکب ثلاثی) ودرت امردن مرکب اولان امره (امر مرکب رباعی) وبش امردن مرکب اولان امره (امر مرکب خماسی) تسمیه اولنمشدر وبوده معلوم اوله‌که فعل ترکی هم لفظاً وهم معناً ایکی فعلدن بش فعله قدر مرکب اولدیغی کبی بش جهتله هم لفظاً وهم معناً وبر جهتله انجق معناً وبر جهتله انجق لفظاً مرکب اوله‌رق یدی فعلدن دخی مرکب اولور (سویله‌یی سویله‌یی ویروب طوره‌مه‌یازدی) کبی بونك اصلی (سویله‌ئی سویله‌ئی ویراوب طوره بیله اه یاز ایدی) اولدیغی حروف مقلوبه ومزید فیه‌مه بابلرندن مستبان اولور ❊ ثانیاً ❊ معلوم اوله‌که هم لفظاً وهم معناً ایکیدن بشه قدر امر حاضرلردن مرکب اولوب مجموعی امر حاضر واحد اولان امر مرکبلردن امر حاضر مرکب ثنائی یعنی ایکی امردن مرکب اولان امر حاضر هرنقدر اجزاء اخیره‌لری

بولنان افعال ناقصهٔ ثمانیه اعتباریله سکز نوع ایسه‌ده معانیٔ متنوعه ومختلفه‌یه دلالتلری اعتباریله یدی نوعه متنزل اولور ❊ نوع اول ❊ اخرینه (ای) حرفنك لحوقیله نسبتدن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر حاضر ایله بحسب السماع حدث منسوب بهدن مخلوع اولان (ویر) امرندن مرکب اولان امر حاضردر (یازی ویر سویله‌یی ویر) کبی بونوع امر مرکب ثنائینك جزؤ اولی بولنان امر انجق حدث منسوب به وجزؤ اخیری اولان (ویر) امری دخی جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای حرفی اولان اضافته ونسبت امریه‌یه وزمان مستقبله دلالت ایتمکله نوع مرقوم (امر مرکب اضافی) تسمیه اولنمشدر ❊ مهمه ❊ امر مرکب اضافیدن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیه اولور (زید یازی ویردی) کبی ❊ نوع ثانی ❊ (اوب) حرفنك لحوقیله نسبتدن وزماندن بالکلیه منزوع اولان امر حاضر ایله بحسب السماع حدث منسوب بهدن مخلوع اولان (طور یات) امرلرندن بریله مرکب اولان امر حاضردر شوقدرکه آتی الذکر ایکنجی بابده تفصیل اولنه‌جغی وجهله (اوب) حرفی بعض صورتده وجوباً وبعض صورتده جوازاً حذف وتقدیر اولنور (ایشك یوقسه یات طور طوریات یاتوب طورمه طوروب یاتمه) کبی بونوع امر مرکبك جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب به وجزؤ اخیری بولنان (طور ویات) امرلری اعتباریله هم جزؤ اولك مدلولنده کائن استمراریٔ انتشاری‌یه وهم نسبت امریه‌یه وزمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب استمراریٔ انتشاری) اسمیله مسمی اولمشدر ❊ مهمه ❊ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ استمراریهٔ انتشاریه اولور ❊ نوع ثالث ❊ اخرینه (ه‌ء) حرفنك لحوقیله نسبت امریه‌دن وزماندن بالکلیه مخلوع اولان امر حاضر ایله بحسب السماع حدث منسوب بهدن مسلوخ ومنزوع اولان (طور قو) امرلرندن مرکب اولان امر حاضردر (یازه طور سویله‌یه قو) کبی بونوع امر مرکب ثنائی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب به وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولك مدلولنده کائن استمرار موقته ونسب امریه‌یه وزمانه دلالت ایتمکله (امر مرکب استمراریٔ توقیتی) اسمیله مسمی اولمشدر ❊ مهمه ❊ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ استمراریهٔ توقیتیه اولور (شمدیلك یازه طورمش یاته قودی) کبی ❊ نوع رابع ❊ اخرینه (اه) حرفنك لحوقیله نسبتدن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر حاضر قارالذات ایله حدث مستقل ومنسوب بهدن مجرد اولان (قال) امرندن مرکب اولان امر حاضردر (باقه قال اویویه قال) کبی بونوع امر مرکب ثنائی جزؤ اولی اعتباریله حدث منسوب به وجزؤ اخیری اعتباریله جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای ثبات استقراره ونسبت امریه ایله زمانه دلالت ایتمکله (امر مرکب استقراری) اسمیله تسمیه اولنمشدر ❊ مهمه ❊ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ استقراریه وثباتیه اولور ❊ نوع خامس ❊ اخرینه (ه‌ء) حرفنك لحوقیله نسبتدن وزماندن بالکلیه مجرد اولان امر حاضر ایله بحسب السماع حدث منسوب بهدن عاری اولان (بیل) امرندن مرکب اولان امر حاضردر (هله یازه بیل هله سویله‌یه بیل) کبی بونوع امر مرکب ثنائی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب به وجزؤ اخیری اعتباریله جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای مقدوریت وامکانه ونسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اقتداری وامکانی) اسملریله مسمی اولمشدر ❊ مهمه ❊ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اقتداریه وقضیهٔ امکانیه اولور (زید اوقویه بیلمش عمرو اکله‌یه بیلور) کبی ❊ نوع سادس ❊ اخرینه (اه) حرفنك لحوقیله نسبتدن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر حاضر ایله بحسب السماع حدث منسوب بهدن منخلع اولان (کور) امرندن مرکب اولان امر حاضردر (طوته کور سویله‌یه کور) کبی بونوع امر مرکب ثنائی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب به وجزؤ اخیری اعتباریله جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای سرعت وابتداره ونسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله

(امر مرکب ابتداری) اسمیله مسمی اولمشدر ❊ مهمه ❊ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ ابتداریه اولور (زید سویله‌یه کورمش یازه کوردی) کبی ❊ نوع سابع ❊ اخرینه (ه‌ء) حرفنك لحوقیله نسبتدن وزماندن بالکلیه مخلوع اولان امر حاضر ایله بحسب السماع حدث منسوب بهدن مسلوخ اولان (یاز) امرندن مرکب اولان امر حاضردر شوقدرکه امر مرکب مرقومی یاماضیٔ محسوس النسبه ویاماضیٔ منقول النسبه صیغه‌سنه تحویل وتبدیل ایتمدکجه استعمال جائز اولمز (یازه یازدی سویله‌یه یازمش) کبی بونوع امر مرکب ثنائی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب به وجزؤ اخیری اعتباریله جزؤ اولك وقوعه قریبتنه ونسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اقترابی) اسمیله تسمیه اولنمشدر ❊ مهمه ❊ امر مذکوردن مشتق اولان ماضیلر فاعللریله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اقترابیه اولورلر وامر مرکب ثلاثی معانیٔ متنوعهٔ مختلفه‌یه دلالتلری اعتباریله طقوز نوعدر ❊ نوع اول ❊ عمل مکرره دلالت ایچون جزؤ اولی (ای) حرفیله بیله تکریر اولنان امر مرکب اضافیدر (یازی یازی ویر سویله‌یی سویله‌یی ویر) کبی بونوع امر مرکب ثلاثی جزؤ اولی وثانیسی اعتباریله حدث مکرر منسوب به وجزؤ اخیری اعتباریله جزئین مکررینك مدلوللرنده کائن معنای اضافته ونسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ مکرر العمل) اسمیله مسمی اولمشدر ❊ مهمه ❊ امر مرکب مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ مکرر العمل اولور ❊ نوع ثانی ❊ اخرینه (اوب) حرفنك لحوقیله جزؤ اولی کبی جزؤ اخیری منسلخ اولان امر مرکب اضافی ایله مارالذکر (طور یات) امرلرندن مرکب اولان امر حاضردر (سویله‌یی ویروب طورمه یازی ویروب یاتمه) کبی بونوع امر مرکب ثلاثی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب به وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای اضافته وجزؤ اخیری اعتباریله جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای استمرار انتشاری‌یه ونسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاری) اسمیله مسمی اولمشدر ❊ مهمه ❊ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه دن قضیهٔ اضافیهٔ استماریهٔ انتشاریه اولور ❊ نوع ثالث ❊ اخرینه (ه‌ء) حرفی لاحق اولمغله نسبتدن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر مرکب اضافی ایله مار الذکر (قو طور) امرلریله مرکب اولان امر حاضردر (یازی ویره‌طور سویله‌یی ویره‌قو) کبی بو نوع امر مرکب ثلاثی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب به وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای اضافته وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای استمراریٔ موقته وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ توقیتی) اسمیله مسمی اولمشدر ❊ مهمه ❊ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ استمراریهٔ توقیتیه اولور ❊ نوع رابع ❊ اخرینه (ه‌ء) حرفی لاحق اولمغله نسبتدن وزماندن مجرد اولان امر مرکب اضافی ایله مار الذکر (بیل) امرندن مرکب اولان امر حاضردر (هله یازی ویره‌بیل هله سویله‌یی ویرمه‌یه‌بیل) کبی بونوع امر مرکب ثلاثی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب به وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای اضافته وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اولده کائن معنای مقدوریت وامکانه وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ اقتداری) اسمیله مسمی اولمشدر ❊ مهمه ❊ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیه اضافیهٔ اقتداریه اولور (یازی ویره‌بیلور) کبی ❊ نوع خامس ❊ اخرینه (ه‌ء) حرفی لاحق اولمغله نسبتدن وزماندن بالکلیه مجرد وخالی اولان امر مرکب اضافی ایله مارالذکر (کور) امرندن مرکب اولان امر حاضردر (یازی ویره‌کور) کبی بونوع امر مرکب ثلاثی جزؤاولی اعتباریله انجق حدث منسوب به وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولده کائن معنای اضافته وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اولده کائن معنای

سرعت وابتداره وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ ابتداری) اسمیله مسمی اولمشدر ❋ مهمه ❋ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ ابتداریه اولور (یازی ویره کوردی) کبی ❋ نوع سادس ❋ اخرینه (ه) حرفی لاحق اولمغله نسبتدن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر مرکب اضافی ایله مار الذکر (یاز) امردن مرکب اولان امر حاضردرکه آنفاً ذکر اولندیغی اوزره ماضیلره تحویل و تبدیل اولنمدقجه استعمال اولنمز (سویله‌یی‌ویره یازدی یازی ویره یازمش) کبی بونوع امر حاضر مرکب ثلاثی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولده کائن معنای اضافته وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اولده کائن معنای اقترابه وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ اقترابی) اسمیله مسمی اولمشدر ❋ مهمه ❋ امر مذکوردن مشتق اولان ماضیلر فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ اقترابیه اولور ❋ نوع سابع ❋ اخرینه (ه) حرفی لاحق اولمغله نسبتدن وزماندن بالکلیه عاری وخالی اولان امر مرکب استمراریٔ انتشاری ایله مار الذکر (بیل) امردن مرکب اولان امر حاضردر (یازوب طورمه‌یه‌بیل هله سویله‌یوب یاتمه‌یه‌بیل) کبی بونوع امر مرکب ثلاثی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولده کائن معنای استمراریٔ انتشاری‌یه وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اولده کائن معنای مقدوریت وامکانه وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب استمراریٔ انتشاریٔ اقتداری) تسمیه اولنمشدر ❋ مهمه ❋ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ استمراریهٔ انتشاریهٔ اقتداریه اولور (زید اوقویوب طورمه‌یه‌بیلور) کبی ❋ نوع ثامن ❋ اخرینه (اه) حرفی لاحق اولمغله نسبتدن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر مرکب استمراریٔ انتشاری ایله مار الذکر (کور) امردن مرکب اولان امر حاضردر (یازوب طورمه‌یه کور سویله‌یوب یاتمه‌یه کور) کبی بونوع امر مرکب ثلاثی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولده کائن معنای استمراریٔ انتشاری‌یه وجزؤ اخیری اعتباریله معنای سرعت وابتداره دلالت ایتمکله (امر مرکب استمراریٔ انتشاریٔ ابتداریٔ) اسمیله مسمی اولمشدر ❋ مهمه ❋ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ استمراریهٔ انتشاریهٔ ابتداریه اولور (یازوب طورمه‌یه کوردی) کبی ❋ نوع تاسع ❋ اخرینه (اه) حرفی لاحق اولمغله نسبتدن وزماندن بالکلیه مسلوخ ومخلوع اولان امر مرکب استمراریٔ انتشاری ایله مار الذکر (یاز) امردن مرکب اولان امر حاضردرکه ماضیلره اصاغه وتحویل اولنمدقجه استعمال اولنمز (یازوب طورمه‌یه یازدی کیدوب یاتمه‌یه یازمش) کبی بو نوع امر مرکب ثلاثی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه و جزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولده کائن معنای استمرار انتشاری‌یه وجزؤ اخیری اعتباریله ینه جزؤ اولده کائن معنای اقترابه ونسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب استمراریٔ انتشاریٔ اقترابی) اسمیله مسمی اولمشدر ❋ مهمه ❋ امر مرکب مرقومدن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ استمراریهٔ انتشاریهٔ اقترابیه اولور وامر مرکب رباعی معانیٔ متنوعه ومختلفه‌یه دلالتلری اعتباریله یدی نوعدر ❋ نوع اول ❋ جزؤ اخیرینه (اه) حرفی لاحق اولمغله نسبتدن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر مرکب اضافیٔ مکرر الاول ایله مار الذکر (طور یات) امرلردن مرکب اولان امر حاضردر (یازی یازی ویروب طورمه سویله‌یی سویله‌یی ویروب یاتمه) کبی بونوع امر مرکب رباعی جزؤ اولی وثانیسی اعتباریله حدث مکرره وجزؤ ثالثی اعتباریله جزئین مکررینده کائن معنای اضافی‌یه وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزئین مکررینده کائن معنای استمرار انتشاری‌یه وهم نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاریٔ مکرر العمل) اسمیله مسمی اولمشدر ❋ مهمه ❋ امر مرکب مرقومدن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ استمراریهٔ انتشاریهٔ مکرر العمل اولور (یازی یازی ویروب طورور) کبی ❋ نوع ثانی ❋ جزؤ اخیرینه (اه) حرفی لاحق اولمغله

نسبتدن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر مرکب اضافیٔ مکرر العمل ایله مار الذکر (بیل) امردن مرکب اولان امر حاضردر (هله سویله‌یی سویله‌یی ویره‌بیل) کبی بونوع امر مرکب رباعی جزئین مکررین عمل مکرره وجزؤ ثالثی اعتباریله جزؤ اولده کائن معنای اضافته وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزئین مکررینده کائن معنای مقدوریت وامکانه وهمده نسبت امریه وزمانه دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ اقتداریٔ مکرر العمل) اسمیله مسمی اولمشدر ❋ مهمه ❋ امر مرکب مذکوردن مأخوذ اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ اقتداریهٔ مکرر العمل اولور (یازی یازی ویره‌بیلور) کبی ❋ نوع ثالث ❋ جزؤ اخیرینه (اه) حرفی لاحق اولمغله نسبت امریه‌دن وزماندن بالکلیه مجرد اولان امر حاضر اضافیٔ مکرر الاول ایله مار الذکر (کور) امردن مرکب اولان امر حاضردر (یازی یازی ویره کور) کبی بونوع امر مرکب رباعی جزؤ اول وثانیسی اعتباریله حدث مکرر منسوب بهه وجزؤ ثالثی اعتباریله جزؤ اول وثانیده کائن معنای اضافته وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اول وثانیده کائن معنای مسارعت وابتداره وهمده نسبتیله زمانه دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ ابتداریٔ مکرر العمل) اولور ❋ مهمه ❋ امر مرکب مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ ابتداریهٔ مکرر العمل اولور (زید یازی یازی ویره کوردی) کبی ❋ نوع رابع ❋ جزؤ اخیرینه (اه) حرفی لاحق اولمغله نسبت امریه وزمان مستقبلدن بالکلیه منسلخ اولان امر مرکب اضافیٔ مکرر العمل ایله مار الذکر (یاز) امردن مرکب اولان امر حاضردرکه ماضیده اصاغه وافراغ اولنمدقجه مستعمل اولمز (یازی یازی ویره یازدی سویله‌یی سویله‌یی ویره یازمش) کبی بونوع امر مرکب رباعی جزؤ اولی وثانیسی اعتباریله عمل مکرره وجزؤ ثالثی اعتباریله جزؤ اول وثانیده کائن معنای اضافته وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اول وثانیده کائن معنای اقترابه وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ اقترابیٔ مکرر العمل) اسمیله تسمیه اولنمشدر ❋ مهمه ❋ امر مرکب مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ اقترابیهٔ مکرر العمل اولور (یازی یازی ویرمیه یازدی) کبی ❋ نوع خامس ❋ جزؤ اخرینه (اه) حرفنك لحوقیله نسبت امریه‌دن وزماندن بالکلیه مخلوع اولان امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاری ایله مار الذکر (بیل) امردن مرکب اولان امر حاضردر (هله سویله‌یی ویروب طورمه‌یه بیل) کبی بونوع امر مرکب رباعی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای اضافته وجزؤ ثالثی اعتباریله ینه جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای استمرار انتشاری‌یه وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اولك مدلولنده معنای مقدوریت وامکانه وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاریٔ اقتداریٔ) اسمیله مسمی اولمشدر ❋ مهمه ❋ امر مرکب مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیه اضافیهٔ استمراریهٔ انتشاریهٔ اقتداریه اولور (زید یازی ویروب طوره بیلور) کبی ❋ نوع سادس ❋ جزؤ اخیرینه (اه) حرفنك لحوقیله نسبت امریه‌دن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاری ایله مار الذکر (کور) امردن مرکب اولان امر حاضردر (سویله‌یی ویروب طورمه‌یه کور) کبی بو نوع امر مرکب رباعی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولده کائن معنای اضافته وجزؤ ثالثی اعتباریله ینه جزؤ اولده کائن معنای استمرار انتشاری‌یه وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اولده کائن معنای مسارعت وابتداره وهم نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاریٔ ابتداری) اسمیله مسمی اولمشدر ❋ مهمه ❋ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ استمراریهٔ انتشاریهٔ ابتداریه اولور ❋ نوع سابع ❋ جزؤ اخیرینه (اه) حرفنك لحوقیله نسبت امریه‌دن وزماندن مجرد اولان امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاری ایله مار الذکر (یاز) امردن مرکب اولان امر حاضردرکه ماضیٔ محسوس النسبه ومنقول النسبه‌لره تحویل اولنمدقجه مستعمل اولمز (یازی ویروب طورمه‌یه یازدی) کبی بو نوع امر مرکب رباعی

جزؤ اولی اعتباریله انجق مفهومیتده مستقل حدث منسوب بهه وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولده کائن معنای اضافته وجزؤ ثالثی اعتباریله ینه جزؤ اولده کائن معنای استمرار انتشاری‌یه وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اولده کائن معنای اقترابه وهمده نسبت امریه ایله زمانه دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاریٔ اقترابی) اسمیله مسمی اولمشدر ✻ مهمه ✻ امر مرکب مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ استمراریهٔ انتشاریهٔ اقترابیه اولور وامر حاضر مرکب خماسی معانیٔ متنوعه ومختلفه‌یه دلالتی اعتباریله اوچ نوعدر ✻ نوع اول ✻ جزؤ اخیرینه (اه) حرفی لاحق اولمغله نسبت امریه‌دن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاریٔ مکرر العمل ایله مار الذکر (بیل) امرندن مرکب اولان امر حاضردر (هله یازی یازی ویروب طورمه‌یه بیل) کبی بو نوع امر مرکب خماسی جزؤ اول وثانیسی اعتباریله حدث مکرر منسوب بهه وجزؤ ثالثی اعتباریله جزئین مکررینده کائن معنای اضافته وجزؤ رابعی اعتباریله ینه جزئین مکررینده کائن معنای استمرار انتشاری‌یه وجزؤ اخیری اعتباریله معنای امکان ومقدوریته دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاریٔ اقتداریٔ مکرر العمل) اسمیله تسمیه اولنمشدر (هله سویله‌یی سویله‌یی ویروب طورمه‌یه بیل) کبی ✻ مهمه ✻ امر مرکب مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ استمراریهٔ انتشاریهٔ اقتداریهٔ مکرر العمل اولور (سویله‌یی سویله‌یی ویروب طوره بیلور) کبی ✻ نوع ثانی ✻ جزؤ اخیرینه (اه) حرفی لاحق اولمغله نسبت امریه‌دن وزماندن منسلخ اولان امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاریٔ مکرر العمل ایله مار الذکر (کور) امرندن مشتق اولان امر حاضردر (سویله‌یی سویله‌یی ویروب طورمه‌یه کور) کبی بو نوع امر مرکب خماسی جزؤ اول وثانیسی اعتباریله حدث مکرره وجزؤ ثالثی اعتباریله جزئین مکررینده کائن اضافته وجزؤ رابعی اعتباریله ینه جزئین مکررینده کائن استمرار انتشاری‌یه وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزئین مکررینده کائن معنای ابتداره وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاریٔ ابتداریٔ مکرر العمل) ایله مسمی اولمشدر ✻ مهمه ✻ امر مرکب مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ استمراریهٔ انتشاریهٔ اقتداریهٔ مکرر العمل اولور (زید سویله‌یی سویله‌یی ویروب طورمه‌یه کوردی ینه اولمدی) کبی ✻ نوع ثالث ✻ جزؤ اخیرینه (اه) حرفی لاحق اولمغله نسبت امریه‌دن وزماندن مجرد وعاری اولان امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاریٔ مکرر العمل ایله مار الذکر (یاز) امرندن مشتق اولان امر حاضردر که صیغه‌سنی ماضیٔ محسوس النسبه ومنقول النسبه صیغه‌لرینه تحویل ایتدکجه مستعمل اولمز (سویله‌یی سویله‌یی ویروب طورمه‌یه یازدی) کبی بو نوع امر مرکب خماسی جزؤ اول وثانیسی اعتباریله حدث مکرر منسوب بهه وجزؤ ثالثی اعتباریله جزئین مکررینده کائن اضافته وجزؤ رابعی اعتباریله ینه جزئین مکررینده کائن استمرار انتشاری‌یه وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزئین مکررینده کائن مقاربه معناسنه وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاریٔ اقترابیٔ مکرر العمل) اسمیله مسمی وموسوم اولمشدر ✻ مهمه ✻ امر مرکب مذکوردن مشتق اولان ماضیلر قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ استمراریهٔ انتشاریهٔ اقترابیهٔ مکرر العمل اولور ✻ ثالثاً ✻ معلوم اوله‌که انفاً ذکر اولندیغی اوزره امر حاضر مرکب یا ایکی امردن مرکبدر ویا مختلف المواد اوچ امردن مرکبدر ویاخود ینه مختلف المواد درت امردن مرکبدر پس اگر ایکی امردن مرکب اولورسه جزؤ اول نسبت امریه‌دن وزماندن وجزؤ اخیر دخی مفهومیتده مستقل حدث منسوب بهدن منسلخ اولوب جزؤ اول انجق حدث منسوب بهه وجزؤ اخیر دخی حدث معلوماك لوازمندن اولوب جزؤ اولده کائن معنای حرفی ایله نسبت امریه‌دن وزمان مستقبله دلالت ایتمکین حروف مغیرة الاحداث اسمیله مسمی اولوب جائز الاجتماع اولان اشبو (ش ن سه مسه د زر ت در ل) حرفلری امر مرکب ثنائینك انجق جزؤ اولنه وادوات غیبتدن (سون سونلر اه اهلر) حروف مغیرة النسبه اسمیله مسمی اولوب

ممتنع الاجتماع اولان حرفلردن اشبو (مق یامك مه اش ایور ر ز ه‌جق یا ه‌جك ایسر مه‌لی أن) حرفلری وکذا حروف مغیرة النسبه منزله‌سنده بولنان (ایدی ایمش ایسه) فعللری ایله ضمائری متصله امر مرکب ثنائینك انجق جزؤ اخیرینه لاحق ومتصل اولورلر بو صورتده امر مرکب ثنائی ابواب آتی البیاندن ظاهر ونمایان اوله‌جغی وجهله جزؤ اولی اعتباریله مزید فیه الشین والنون و (سه) و (مسه) و (ر) و (زر) و (ت) و (در) و (ل) اولور وجزؤ اخیری اعتباریله غائب متکلم مصدر اصلی مصدر مخفف حاصل مصدر فعل حال مستقبل مرجو النسبه مستقبل مجزوم النسبه مستقبل مؤکد النسبه فعل مربع النسبه صفت حادثه ماضیٔ محسوس النسبه ماضیٔ منقول النسبه فعل مثلث النسبه اولور (سویله شدرتدری ویریبور) کبی واگر اوچ امردن مرکب اولورسه ینه جزؤ اول نسبت امریه‌دن وزماندن وجزؤ ثانی هم مفهومیتده مستقل حدث منسوب بهدن وهم نسبت امریه ایله زمان مستقبلدن وجزؤ اخیر دخی حدث منسوب بهدن منسلخ اولوب جزؤ اول انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانی جزؤ اولده کائن معنای حرفی اولان حالته وجزؤ اخیر دخی جزؤ اولده کائن معنای حرفی اولان حالتله نسبت امریه‌یه وزمان مستقبله دلالت ایتمکین مذکور حروف مغیرة الاحداث انجق جزؤ اولنه وحروف مغیرة النسبه و (ایدی ایمش ایسه) فعللری وادوات غیبت وضمائر متصله انجق جزؤ اخیرینه لاحق ومتصل اولوب امر مرکب ثلاثی دخی امر مرکب ثنائی مثللی جزؤ اولی اعتباریله ذکر اولنان مزید فیهلره وجزؤ اخیری اعتباریله مصادره ومشتقات سائره‌یه منقلب اولور اما جزؤ ثانی هم حدث منسوب بهدن عاری وهمده نسبتدن وزماندن بالکلیه مجرد وحالی اولدیغندن امر مرکب ثلاثی جزؤ ثانیٔ متوسط اعتباریله هم مزید فیه اوله‌مز وهمده مصدر وفعل حال وصفت وغائب ومتکلم وغیریلر صیغه‌لرینه متحول اوله‌مز (سویله شدریویره بیلورسکز) کبی واگر درت امر مختلف الموادن مرکب اولورسه جزؤ اولی نسبت امریه‌دن وزماندن وجزؤ ثانی ایله جزء ثالث هم حدث منسوب بهدن وهم نسبت امریه ایله زماندن وجزؤ اخیر دخی انجق حدث منسوب بهدن منسلخ اولدقلری جهتله جزؤ اول انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانی ایله جزؤ ثالث جزؤ اولده کائن معنای حرفی اولان بر حالته وجزؤ اخیر دخی هم جزؤ اولده کائن معنای حرفی اولان حالته وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله امر مرکب رباعی دخی امر مرکب ثنائی وثلاثی مثللی جزؤ اولی اعتباریله ذکر اولنان مزید فیهلره وجزؤ اخیری اعتباریله مصادره ومشتقات سائره‌یه وغائب ومتکلم صیغه‌لرینه منقلب اولوب جزؤ ثانی وجزؤ ثالث اعتباریله انفاً ذکر اولنان سببه مبنی هم مزید فیه اوله‌مز وهمده مصادره ومشتقات سائره‌یه تبدیل وتحویل اولنه‌مز (سویله‌شدرتدری ویروب طوره‌بیلور) کبی وبوده معلوم اوله‌که افعال ناقصه‌دن (ایدی ایمش ایسه) فعللری لاحق اولدقلری امر حاضرك متضمن اولدیغی نسبت امریهٔ استقبالیه‌یی تبدیل وتغییر ایتمده حروف مغیرة النسبه‌یه مشابه اولدیغی کبی ینه افعال ناقصه‌دن (ور طور یات قو قال بیل کور یاز) فعللری دخی لاحق اولدقلری امر حاضرلرك متضمن اولدقلری حدثلرده کائن معنایه دلالتلری جهتیله اول حدثلری تبدیل وتغییر ایتمده حروف مغیرة الاحداثه مشابه اولملریله حروف مغیرة الاحداثدن (مه) حرفیله برامرده اجتماعلری صورتنده افعال مذکوره‌نك فعلیتلری جهتنه نظراً (مه) حرفنی تقدیم ایتمه جائز اولور (سویله‌مه‌یی ویروب طورر) کبی وحروف مغیرة الاحداثه مشابهتلری جهتنه نظراً (مه) حرفنی تأخیر جائز اولور (سویله‌یی ویرمه‌یوب طورر سویله‌یی ویروب طورمه) کبی بو صورتده امر مرکب یالکز جزؤ اولی اعتباریله ویالکز جزؤ ثانی ویالکز جزؤ ثالث ویالکز جزؤ رابع اعتباریله مزید فیه (مه) اولور ✻ رابعاً ✻ معلوم اوله‌که افعال مرکبه‌دن ماضیٔ محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه وفعل مثلث النسبه‌دن هر برینك جزء اخیرلری بولنان (ایدی ایمش ایسه) فعللری هم حدثدن بالکلیه مسلوخ وهم اوللرنده‌کی همزات لاجل التخفیف کسره‌لریله یه‌له محذوف اولدیغندن وجزء اوللری بولنان امر حاضر دخی بلا واسطه نسبت امریه‌دن وزماندن مخلوع اولدیغندن وبو جهتلرله افعال ثلثهٔ مرقومه ایله حروف مغیرة النسبه بیننده مشابهت کامله بولندیغندن افعال مرکبهٔ مرقومه معناً بسیط اولورلر وفعل مرکب اضافی

ایله اخواتندن هر برینك جزؤ اخیرلری بولنان افعال ثمانیهٔ ناقصه هر نقدر حدث منسوب بهدن منسلخ ایسه‌لرده جزؤ اولده کائن احداث غیرمستقله‌یی متضمن اولملری و بونکله بیله جزؤ اولاری اولان امر حاضرلر دخی ادوات ترکیبدن (ای اه اوب) حرفلری واسطه‌سیله نسبتدن وزماندن منسلخ اولملریله فعل مرکب اضافی ایله اخواتی هم لفظاً وهم معناً مرکب اولورلر (یازی‌ویر سویله‌یه‌کور یازوب طورمه) کبی وفعل مرکب اقتداری اقسامندن عدمیٔ مخففك جزؤ اخیری اولان (بیل) امری محذوف اولدیغندن منفیٔ مرکب اولور (سویله‌یه‌مه) کبی قالدیکه (جیقه کلدی اوتوره دوشدی کوز کوره قاچدی کوله کلدی کوله کیدر) مثللی مرکبلرده هم جزؤ اول وهم جزؤثانی حدث منسوب بهی متضمن اولملریله مجموع مرکب فعل واحد عد اولنه‌مز ایمدی امر مرکب ثنائی وثلاثی ورباعی وخماسی یکرمی التی نوع اولمغله هرنوعك صیغ واحوالنی تفصیلاً ذکر و بیان ایچون مقصد رابع یکرمی التی بابه توزیع اولنمشدر

﴿ برنجی باب ﴾ امر واحد مرکب ثنائی انواعندن امر مرکب

اضافینك و امر مرکب مرقومدن مشتق اولان مصدر اصلی ومصدر مخفف وحاصل مصدر وفعل حالی ومستقبل مرجو النسبه ومستقبل مجزوم النسبه ومستقبل مؤکدالنسبه وفعل مربع النسبه وصفت حادثه وماضیٔ محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه وفعل مثلث النسبه‌نك صیغ واقسامی واحوال واحکامی بیانده‌در معلوم اوله‌که برفعل وحدثك ایل ایچون ایشلنمسی و یاخود ایل ایچون ایشلنور کبی اهتمام اولنمیه‌رق ایشلنمسی برذاتدن طلب اولندیغی صورتده اول حدثی متضمن اولان امرك اخرینه اداة مفعول اولان (ای) حرفی الحاق اولندقدن صکره (و یر) امری ضم اولنور (پاره‌یی آلیویر بکره کولی ویر) کبی ایمدی امر مرکبك جزؤ اخیری بولنان (و یر) امری جزؤاولی بولنان امرك مدلولی اولان حدثه تعدی وتعلق ایده‌میه‌جکی جهتله متضمن اولدیغی معنای اعطادن مسلوخ ومعنای لازمیسی اولان اضافت حقیقیه وحکمیه‌ده مستعمل اولمشدر زیرا برشی برکسه‌یه اعطا اولندیغی وقتده اول شی اول کیمسه‌یه نسبت واضافت اولنمه لازمدر پس بیان مذکوردن وجه تسمیه ظاهر ونمایان اولور

قسم اول فعل امر مرکب اضافی المعلوم الوجودی

مفرد / جمع	المجرد الساکن الاخیر — یازی ویر / یازی ویرسون / یازی ویرك / یازی ویرسونلر	المجرد الناظرات الاخیر — سویله‌یی ویر / سویله‌یی ویرسون / سویله‌یی ویرك / سویله‌یی ویرسونلر	المزيد فيه الثنی — سویلشی ویر / سویلشی ویرسون / سویلشی ویرك / سویلشی ویرسونلر	المزيد فيه اللون — سویلنی ویر / سویلنی ویرسون / سویلنی ویرك / سویلنی ویرسونلر	المزيد فيه سه — اغسه‌یی ویر / اغسه‌یی ویرسون / اغسه‌یی ویرك / اغسه‌یی ویرسونلر	المزيد فيه مسه — کولومسه‌یی ویر / کولومسه‌یی ویرسون / کولومسه‌یی ویرك / کولومسه‌یی ویرسونلر	المزيد فيه الرا — طوغوری ویر / طوغوری ویرسون / طوغوری ویرك / طوغوری ویرسونلر	المزيد فيه زر — امزری ویر / امزری ویرسون / امزری ویرك / امزری ویرسونلر	مخاطب غائب مخاطب غائب
مفرد	المزيد فيه در — یازدری ویر	المزيد فيه الانا — سویله‌دی ویر	المزيد فيه الثنی ودر — سویلشدری ویر	المزيد فيه اللون ودر — سویلندری ویر	المزيد فيه سه والانا — اغسه‌دی ویر	المزيد فيه مسه والانا — کولومسه‌دی ویر	المزيد فيه الرا والانا — طوغوردی ویر	المزيد فيه زر والانا — امزردی ویر	مخاطب
مفرد	المزيد فيه در والانا — یازدردی ویر	المزيد فيه الانا ودر — سویله‌تدری ویر	المزيد فيه الثنی ودر والانا — سویلشدردی ویر	المزيد فيه اللون ودر والانا — سویلندردی ویر	المزيد فيه سه والانا ودر — اغسه‌تدری ویر	المزيد فيه مسه والانا ودر — کولومسه‌تدری ویر	المزيد فيه الرا والانا ودر — طوغورتدری ویر	المزيد فيه زر والانا ودر — امزرتدری ویر	مخاطب
مفرد	المزيد فيه در والانا ودر والانا — یازدرتدری ویر	المزيد فيه الانا ودر والانا — سویله‌تدردی ویر	المزيد فيه الثنی ودر والانا ودر والانا — سویلشدرتدری ویر	المزيد فيه اللون ودر والانا ودر والانا — سویلندرتدری ویر	المزيد فيه سه والانا ودر والانا — اغسه‌تدردی ویر	المزيد فيه مسه والانا ودر والانا — کولومسه‌تدردی ویر	المزيد فيه الرا والانا ودر والانا — طوغورتدردی ویر	المزيد فيه زر والانا ودر والانا — امزرتدردی ویر	مخاطب

المجهول الوجودی

مفرد / جمع	المزيد فيه اللازم المجهول به — یازیلی ویر / یازیلی ویرسون / یازیلی ویرك / یازیلی ویرسونلر	المزيد فيه اللون المجهول به — سویلنی ویر / سویلنی ویرسون / سویلنی ویرك / سویلنی ویرسونلر	المزيد فيه الثنی واللازم المجهول به — سویلشیلی ویرسون	المزيد فيه اللون واللازم المجهول به — سویلنیله ویرسون	المزيد فيه سه واللون المجهول به — اغسه‌نی ویرسون	المزيد فيه مسه واللون المجهول به — کولومسه‌نی ویرسون	المزيد فيه الرا واللازم المجهول به — طوغوریلی ویر / طوغوریلی ویرسون / طوغوریلی ویرك / طوغوریلی ویرسونلر	المزيد فيه زر واللازم المجهول به — امزریلی ویر / امزریلی ویرسون / امزریلی ویرك / امزریلی ویرسونلر	مخاطب غائب مخاطب غائب
مفرد	المزيد فيه در واللازم — یازدریلی ویر	المزيد فيه الانا واللازم — سویلدیلی ویر	المزيد فيه الثنی ودر واللازم — سویلشدریلی ویر	المزيد فيه اللون ودر واللازم — سویلندریلی ویر	المزيد فيه سه والانا واللازم — اغسه‌دیلی ویر	المزيد فيه مسه والانا واللازم — کولومسه‌دیلی ویر	المزيد فيه الرا والانا واللازم — طوغوردیلی ویر	المزيد فيه زر والانا واللازم — امزردیلی ویر	مخاطب
مفرد	المزيد فيه در والانا واللازم — یازدردیلی ویر	المزيد فيه الانا ودر واللازم — سویلتدریلی ویر	المزيد فيه الثنی ودر والانا واللازم — سویلشدردیلی ویر	المزيد فيه اللون ودر والانا واللازم — سویلندردیلی ویر	المزيد فيه سه والانا ودر واللازم — اغسه‌تدریلی ویر	المزيد فيه مسه والانا ودر واللازم — کولومسه‌تدریلی ویر	المزيد فيه الرا والانا ودر واللازم — طوغورتدریلی ویر	المزيد فيه زر والانا ودر واللازم — امزرتدریلی ویر	مخاطب
مفرد	المزيد فيه در والانا ودر واللازم — یازدرتدریلی ویر	المزيد فيه الانا ودر والانا واللازم — سویلتدردیلی ویر	المزيد فيه الثنی ودر والانا ودر واللازم — سویلشدرتدریلی ویر	المزيد فيه اللون ودر والانا ودر واللازم — سویله‌تدرتدریلی ویر	المزيد فيه سه والانا ودر والانا واللازم — اغسه‌تدردیلی ویر	المزيد فيه مسه والانا ودر والانا واللازم — کولومسه‌تدردیلیویر	المزيد فيه الرا والانا ودر والانا واللازم — طوغورتدردیلی ویر	المزيد فيه زر والانا ودر واللازم — امزرتدردیلی ویر	مخاطب

المعلوم العدمی باعتبار الجزؤ الاول

مفرد	المزيد فيه مه — یازمه‌یی ویر	ایضاً — سویله‌مه‌یی ویر	المزيد فيه الثنی ومه — سویله‌شمه‌یی ویر	المزيد فيه اللون ومه — سویله‌نمه‌یی ویر	المزيد فيه سه ومه — اغسه‌مه‌یی ویر	المزيد فيه مسه ومه — کولومسه‌مه‌یی ویر	المزيد فيه الرا ومه — طوغورمه‌یی ویر	المزيد فيه زر ومه — امزرمه‌یی ویر	مخاطب
مفرد	المزيد فيه در ومه — یازدرمه‌یی ویر	المزيد فيه الانا ومه — سویله‌تمه‌یی ویر	المزيد فيه الثنی ودر ومه — سویله‌شدرمه‌یی ویر	المزيد فيه اللون ودر ومه — سویله‌ندرمه‌یی ویر	المزيد فيه سه والانا ومه — اغسه‌تمه‌یی ویر	المزيد فيه مسه والانا ومه — کولومسه‌تمه‌یی ویر	المزيد فيه الرا والانا ومه — طوغورتمه‌یی ویر	المزيد فيه زر والانا ومه — امزرتمه‌یی ویر	مخاطب
مفرد	المزيد فيه در والانا ومه — یازدرتمه‌یی ویر	المزيد فيه الانا ودر ومه — سویله‌تدرمه‌یی ویر	المزيد فيه الثنی ودر والانا ومه — سویله‌شدرتمه‌یی ویر	المزيد فيه اللون ودر والانا ومه — سویله‌ندرتمه‌یی ویر	المزيد فيه سه والانا ودر ومه — اغسه‌تدرمه‌یی ویر	المزيد فيه مسه والانا ودر ومه — کولومسه‌تدرمه‌یی ویر	المزيد فيه الرا والانا ودر ومه — طوغورتدرمه‌یی ویر	المزيد فيه زر والانا ودر ومه — امزرتدرمه‌یی ویر	مخاطب
مفرد	المزيد فيه در والانا ودر ومه — یازدرتدرمه‌یی ویر	المزيد فيه الانا ودر والانا ومه — سویله‌تدرتمه‌یی ویر	المزيد فيه الثنی ودر والانا ودر ومه — سویله‌شدرتدرمه‌یی ویر	المزيد فيه اللون ودر والانا ودر ومه — سویله‌ندرتدرمه‌یی ویر	المزيد فيه سه والانا ودر والانا ومه — اغسه‌تدرتمه‌یی ویر	المزيد فيه مسه والانا ودر والانا ومه — کولومسه‌تدرتمه‌یی ویر	المزيد فيه الرا والانا ودر والانا ومه — طوغورتدرتمه‌یی ویر	المزيد فيه زر والانا ودر والانا ومه — امزرتدرتمه‌یی ویر	مخاطب

المجهول العدمی باعتبار الجزؤ الاول

مفرد	مفرد	مفرد	مفرد
المزیدفیه اللام المجهولیه ومه	المزید فیه در واللام ومه	المزید فیه در والتا ودر واللام ومه	المزیدفیه در والتا ودر واللام ومه
المزیدفیه النون المجهولیه ومه	المزید فیه التا ودر واللام ومه	المزید فیه التا ودر والتا واللام ومه	المزیدفیه التا ودر والتا واللام ومه
المزید فیه الشین واللام ومه	المزید فیه الشین ودر واللام ومه	المزیدفیه الشین ودر والتا واللام ومه	المزیدفیه الشین ودر والتا ودر واللام ومه
المزید فیه النون واللام ومه	المزید فیه النون ودر واللام ومه	المزید فیه النون ودر والتا واللام ومه	المزیدفیه النون ودر والتا ودر واللام ومه
المزید فیه سه واللام ومه	المزید فیه سه والتا واللام ومه	المزیدفیه سه والتا ودر واللام ومه	المزیدفیه سه والتا ودر والتا واللام ومه
المزید فیه مسه واللام ومه	المزید فیه مسه والتا واللام ومه	المزیدفیه مسه والتا ودر واللام ومه	المزیدفیه مسه والتا ودر والتا واللام ومه
المزید فیه الرا واللام ومه	المزید فیه الرا والتا واللام ومه	المزید فیه الرا والتا ودر واللام ومه	المزیدفیه الرا والتا ودر والتا واللام ومه
المزید فیه زر واللام ومه	المزید فیه زر والتا واللام ومه	المزید فیه زر والتا ودر واللام ومه	المزیدفیه زر والتا ودر والتا واللام ومه
مخاطب	مخاطب	مخاطب	مخاطب

المعلوم العدمی الاقتداری باعتبار الجزؤ الاول

مفرد	مفرد	مفرد	مفرد
المزیدفیه مه بعداه	المزید فیه در ومه بعد اه	المزیدفیه در والتا ومه بعداه	المزید فیه در والتا ودر ومه بعداه
ایضاً	المزید فیه التا ومه بعد اه	المزید فیه التا ودر ومه بعداه	المزید فیه التا ودر والتا ومه بعداه
المزید فیه الشین ومه بعداه	المزید فیه الشین ودر ومه بعداه	المزیدفیه الشین ودر والتا ومه بعداه	المزیدفیه الشین ودر والتا ودر ومه بعداه
المزید فیه النون ومه بعداه	المزید فیه النون ودر ومه بعد اه	المزید فیه النون ودر والتا ومه بعداه	المزید فیه النون ودر والتا ودر ومه بعداه
المزیدفیه سه ومه بعداه	المزید فیه سه والتا ومه بعد اه	المزیدفیه سه والتا ودر ومه بعداه	المزیدفیه سه والتا ودر والتا ومه بعداه
المزید فیه مسه ومه بعداه	المزید فیه مسه والتا ومه بعد اه	المزیدفیه مسه والتا ودر ومه بعداه	المزیدفیه مسه والتا ودر والتا ومه بعداه
المزید فیه الرا ومه بعداه	المزید فیه الرا والتا ومه بعد اه	المزیدفیه الرا والتا ودر ومه بعداه	المزیدفیه الرا والتا ودر والتا ومه بعداه
المزید فیه زر ومه بعداه	المزید فیه زر والتا ومه بعداه	المزیدفیه زر والتا ودر ومه بعداه	المزیدفیه زر والتا ودر والتا ومه بعداه
مخاطب	مخاطب	مخاطب	مخاطب

المجهول العدمی الاقتداری باعتبار الجزؤ الاول

مفرد	مفرد	مفرد	مفرد
المزیدفیه اللام ومه بعداه	المزید فیه در واللام ومه بعداه	المزید فیه در والتا واللام ومه بعداه	المزید فیه در والتا ودر واللام ومه بعداه
المزیدفیه النون المجهولیه ومه بعداه	المزیدفیه التا واللام ومه بعداه	المزیدفیه التا ودر واللام ومه بعداه	المزیدفیه التا ودر والتا واللام ومه بعداه
المزید فیه الشین واللام ومه بعداه	المزید فیه الشین ودر واللام ومه بعداه	المزیدفیه الشین ودر والتا واللام ومه بعداه	المزیدفیه الشین ودر والتا ودر واللام ومه بعداه
المزیدفیه النون واللام ومه بعداه	المزیدفیه النون ودر واللام ومه بعداه	المزیدفیه النون ودر والتا واللام ومه بعداه	المزیدفیه النون ودر والتا ودر واللام ومه بعداه
المزیدفیه سه والنون ومه بعداه	المزیدفیه سه والتا واللام ومه بعداه	المزیدفیه سه والتا واللام ومه بعداه	المزیدفیه سه والتا ودر واللام ومه بعداه
المزیدفیه مسه والنون ومه بعداه	المزیدفیه مسه والتا واللام ومه بعداه	المزیدفیه مسه والتا واللام ومه بعداه	المزیدفیه مسه والتا ودر واللام ومه بعداه
المزیدفیه الرا واللام ومه بعداه	المزیدفیه الرا والتا واللام ومه بعداه	المزیدفیه الرا والتا ودر واللام ومه بعده	المزیدفیه الرا والتا ودر واللام ومه بعداه
المزیدفیه زر واللام ومه بعداه	المزیدفیه زر واللام ومه بعداه	المزیدفیه زر والتاودر والتا واللام ومه بعداه	المزیدفیه زر والتا ودر واللام ومه بعداه
مخاطب	مخاطب	مخاطب	مخاطب

المعلوم العدمی باعتبار الجزؤ الثانی

مفرد	مفرد	مفرد	مفرد
المزید فیه مه	المزیدفیه در ومه	المزیدفیه در والتاومه	المزید فیه در والتا ودر ومه
ایضاً	المزیدفیه التا ومه	المزیدفیه التا ودر ومه	المزیدفیه التا ودر والتا ومه
المزید فیه الشین ومه	المزیدفیه الشین ودر ومه	المزیدفیه الشین ودر والتا ومه	المزیدفیه الشین ودر والتا ودر ومه
المزید فیه النون ومه	المزیدفیه النون ودر ومه	المزیدفیه النون ودر والتا ومه	المزیدفیه النون ودر والتا ودر ومه
المزید فیه سه والتا ومه	المزیدفیه سه واللام ومه	المزیدفیه سه والتا واللام ومه	
المزید فیه مسه والتاومه	المزیدفیه مسه واللام ومه	المزیدفیه مسه والتا واللام ومه	
المزید فیه الرا والتاومه	المزیدفیه الرا واللام ومه	المزید فیه الرا والتا واللام ومه	
المزید فیه زر والتا ومه	المزید فیه زر واللام ومه	المزید فیه زر والتا واللام ومه	
مخاطب	مخاطب	مخاطب	مخاطب

المجهول العدمی باعتبار الجزء الثانی

مفرد مخاطب	مفرد مخاطب	مفرد مخاطب	مفرد مخاطب
یازیلی ورمه — المزیدفیه اللام ومه	یازدریلی ورمه — المزید فیه دروالّلام ومه	یازدردیلی ورمه — المزید فیه در والتا واللام ومه	یازدرتدریلی ورمه — المزید فیه در والتا ودر واللام ومه
سویلنی ورمه — المزید فیه النون ومه	سویلندریلی ورمه — المزیدفیه النون ودر واللام ومه	سویلندردیلی ورمه — المزید فیه التا ودر واللام ومه	سویلندرتدریلی ورمه — المزیدفیه التا ودر والتا واللام ومه
المزید فیه الشین واللام ومه	سویلشدریلی ورمه — المزید فیه الشین ودر واللام ومه	سویلشدردیلی ورمه — المزیدفیه الشین ودر والتا واللام ومه	سویلشدرتدریلی ورمه — المزیدفیه الشین ودرو التاودر واللام ومه
المزید فیه النون واللام ومه	سویلندریلی ورمه — المزید فیه النون ودر واللام ومه	سویلندردیلی ورمه — المزید فیه النون ودرو التاو واللام ومه	سویلندرتدریلی ورمه — المزیدفیه النون ودرو التاودر واللام ومه
المزید فیه سه واللام ومه	اغسه دیلی ورمه — المزید فیه سه والتا واللام ومه	اغسه تدریلی ورمه — المزید فیه سه والتا ودر واللام ومه	اغسه تدردیلی ورمه — المزیدفیه سه والتاودروالتا واللام ومه
المزیدفیه مسه واللام ومه	کولومسه دیلی ورمه — المزید فیه مسه والتا واللام ومه	کولومسه تدریلی ورمه — المزیدفیه مسه والتا ودر واللام ومه	کولومسه تدردیلی ورمه — المزید فیه مسه والتاودروالتا واللام ومه
طوغوردیلی ورمه — المزید فیه الرا واللام ومه	طوغوردیلی ورمه — المزید فیه الرا والتا واللام ومه	طوغورتدریلی ورمه — المزید فیه الرا والتا ودر واللام ومه	طوغورتدردیلی ورمه — المزید فیه الرا والتاودروالتا واللام ومه
امزردیلی ورمه — المزیدفیه زر واللام ومه	امزردیلی ورمه — المزیدفیه زر والتا واللام ومه	امزرتدریلی ورمه — المزیدفیه زر والتا ودر واللام ومه	امزرتدردیلی ورمه — المزیدفیه زر والتاودروالتا واللام ومه

المعلوم العدمی الاقتداری باعتبار الجزء الثانی

مفرد مخاطب	مفرد مخاطب	مفرد مخاطب	مفرد مخاطب
یازی ورمه — المزید فیه مه بعداه	یازدری ورمه — المزیدفیه در ومه بعداه	یازدردی ورمه — المزید فیه در والتا ومه بعداه	یازدرتدری ورمه — المزید فیه در والتا ودر ومه بعداه
سویلی ورمه — ایضاً	سویلدی ورمه — المزیدفیه التا ومه بعداه	سویلتدری ورمه — المزیدفیه التا ودرومه بعداه	سویلتدردی ورمه — المزیدفیه التا ودر والتاومه بعداه
سویلشی ورمه — المزید فیه الشین ومه بعداه	سویلشدی ورمه — المزیدفیه الشین ودرومه بعداه	سویلشدری ورمه — المزیدفیه الشین ودر والتاومه بعداه	سویلشدردی ورمه — المزید فیه ودرو التاودر ومه بعداه
سویلنی ورمه — المزید فیه النون ومه بعداه	سویلندی ورمه — المزیدفیه النون ودرومه بعداه	سویلندری ورمه — المزیدفیه النون ودر والتاومه بعداه	سویلندردی ورمه — المزید فیه ودرو التاودر ومه بعداه
اغسه بی ورمه — المزید فیه سه ومه بعداه	اغسه دی ورمه — المزیدفیه سه والتاومه بعداه	اغسه تدری ورمه — المزیدفیه سه والتاودرومه بعداه	اغسه تدردی ورمه — المزیدفیه سه والتاودروالتا ومه بعداه
کولومسه بی ورمه — المزید فیه مسه ومه بعداه	کولومسه دی ورمه — المزیدفیه مسه والتاومه بعداه	کولومسه تدری ورمه — المزیدفیه مسه والتا ودرومه بعداه	کولومسه تدردی ورمه — المزیدفیه مسه والتاودروالتا ومه بعداه
طوغوری ورمه — المزید فیه الرا ومه بعداه	طوغوردی ورمه — المزید فیه الرا والتاومه بعداه	طوغورتدری ورمه — المزید فیه الرا والتا ودرومه بعداه	طوغورتدردی ورمه — المزید فیه الرا والتاودروالتا ومه بعداه
امزردی ورمه — المزید فیه زر ومه بعداه	امزردی ورمه — المزیدفیه زر والتاومه بعداه	امزرتدری ورمه — المزیدفیه زر والتاودرومه بعداه	امزرتدردی ورمه — المزیدفیه زر والتاودروالتا ومه بعداه

المجهول العدمی الاقتداری باعتبار الجزء الثانی

مفرد مخاطب	مفرد مخاطب	مفرد مخاطب	مفرد مخاطب
یازدریلی ورمه — المزیدفیه در واللام ومه بعداه	یازدردیلی ورمه — المزید فیه در والتا واللام ومه بعداه	یازدرتدریلی ورمه — المزید فیه در والتاودر واللام ومه بعداه	یازدرتدردیلی ورمه — المزیدفیه در والتاودروالتا واللام ومه بعداه

قسم ثانی فعل امر مرکب اضافی المعلوم الوجودی

مفرد غائب	مفرد غائب	مفرد غائب	غائب، مخاطب، متکلم، مخاطب، غائب، متکلم (مفرد و جمع)
یازدرتدری وره — المزید فیه در والتا ودر والتا	یازدردی وره — المزید فیه در والتا	یازدری وره — المزید فیه در	یازی وره، یازی ورسك، یازی ورهیم، یازی وره لر، یازی ورهسکز، یازی ورهلم — المجرد الساکن الاخر

المجهول الوجودی									
مفرد	المزيد فيه اللام المجهول ابنيه يازيلی ويره	المزيد فيه النون المجهول ابنيه سويله‌نی ويره	المزيد فيه الشين واللام المجهول ابنيه سويله‌شيلی ويره	المزيد فيه النون واللام المجهول ابنيه سويله‌نيلی ويره	المزيد فيه سه والنون المجهول ابنيه اغسه‌نی ويره	المزيد فيه مسه والنون المجهول ابنيه كولومسه‌نی ويره	المزيد فيه ارا واللام المجهول ابنيه طوغوريلی ويره	المزيد فيه زر واللام المجهول ابنيه امزديلی ويره	غائب
مفرد	المزيد فيه در واللام يازدريلی ويره	المزيد فيه التا واللام سويله‌ديلی ويره	المزيد فيه الشين ودر واللام سويله‌شدريلی ويره	المزيد فيه النون ودر واللام سويله‌ندريلی ويره	المزيد فيه سه والتا واللام اغسه‌ديلی ويره	المزيد فيه مسه والتا واللام كولومسه‌ديلی ويره	المزيد فيه ارا والتا واللام طوغورديلی ويره	المزيد فيه زر والتا واللام امزرديلی ويره	غائب

❊ تنبيهات ❊ ❊ تنبيه اول ❊ فعل امر مركب اضافی وسائرلری فعل امر بسيط مثللی ايكی قسم اولوب قسم اول انجق مفرد مخاطب ومفرد غائب وجمع مخاطب وجمع غائب اولديغی وقسم ثانی هم مفرد غائب ومفرد مخاطب وجمع غائب وجمع مخاطب وهمده متكلم وحده ومتكلم مع الغير اولديغی امثلهٔ مسروده‌دن مستبان ومقصد ثانينك اون برنجی بابندن ظاهر ونمايان اولور ❊ تنبيه ثانی ❊ (اه ايله ده دن) حرفلريله مطرف اولان مفاعيل ومتعلقات فعل نائب فاعل اولدقلری صورتده اوحرفلری حذف ايله متعلقات مذكوره‌یی افعال مجهوله‌يه ايصال ممتنع اولديغی مزيد فيه النون ومزيد فيه اللام بابرندن بديدار ومزيد فيه الشين ومزيد فيه النون ومزيد فيه سه ومزيد فيه مسه قسملری ايسه نون ولام مجهوليه‌لردن برينك التحاقيله مجهول اولدقلری تقديرجه نائب فاعللری حروف اربعهٔ مذكوره ايله مطرف مفاعيل ومتعلقات فعل اوله‌جغی دركار اولمغين اشبو درت قسم مزيد فيهلرك مجهوللرنده انجق مفرد غائب قسمی اولوب مفرد مخاطب ومفرد متكلم وجمع غائب وجمع مخاطب وجمع متكلم صيغه‌لری بولنه‌میه‌جغی ظاهر وآشكار اولور بوصورتده فعل امر مركب اضافيدن قسم اولك صيغ مختلف العنواناتی بيك ايكی يوز نوع اولوب ايكی يوز طقسان بش نوعی مفرد مخاطب واوچيوز اون بش نوعی مفرد غائب وايكيوز طقسان بش نوعی جمع مخاطب وايكيوز طقسان بش نوعی جمع غائب صيغه‌لری اولور وقسم ثانينك صيغی دخی بيك يديوز طقسان نوع اولوب اوچيوز اون بش نوعی مفرد غائب وايكيوز طقسان بش نوعی مفرد مخاطب وايكيوز طقسان بش نوعی مفرد متكلم وايكيوز طقسان بش نوعی جمع غائب وايكيوز طقسان بش نوعی جمع مخاطب وايكيوز طقسان بش نوعی جمع متكلم صيغه‌لری اولمغله فعل امر مركب اضافينك مجموع صيغ مختلف العنواناتی ايكيبيك طقوز يوز طقسان نوع اولور

المعلوم الوجودی مصدر مشتق من الامر المفرد لمخاطب المركب الاضافی									
مفرد	المجرد السالم يازی ويرمك	المجرد المضاعف سويله‌يی ويرمك	المزيد فيه الشين سويله‌شی ويرمك	المزيد فيه النون سويله‌نی ويرمك	المزيد فيه سه اغسه‌يی ويرمك	المزيد فيه مسه كولومسه‌يی ويرمك	المزيد فيه ارا طوغوری ويرمك	المزيد فيه زر امزری ويرمك	غائب
مصدر مخفف مشتق من الامر المذكور									
«	يازی ويرمه	سويله‌يی ويرمه	سويله‌شی ويرمه	سويله‌نی ويرمه	اغسه‌يی ويرمه	كولومسه‌يی ويرمه	طوغوری ويرمه	امزری ويرمه	«
حاصل مصدر مشتق من الامر المذكور									
«	يازی ويريش	سويله‌يی ويريش	سويله‌شی ويريش	سويله‌نی ويريش	اغسه‌يی ويريش	كولومسه‌يی ويريش	طوغوری ويريش	امزری ويريش	«

فعل حال مشتق من الامر المذكور									
«	يازی ويريور	سويله‌يی ويريور	سويله‌شی ويريور	سويله‌نی ويريور	اغسه‌يی ويريور	كولومسه‌يی ويريور	طوغوری ويريور	امزری ويريور	«
مستقبل مرجو النسبه مشتق من الامر المذكور									
«	يازی ويرير	سويله‌يی ويرير	سويله‌شی ويرير	سويله‌نی ويرير	اغسه‌يی ويرير	كولومسه‌يی ويرير	طوغوری ويرير	امزری ويرير	«
مستقبل مجزوم النسبه مشتق من الامر المذكور									
«	يازی ويره‌جك	سويله‌يی ويره‌جك	سويله‌شی ويره‌جك	سويله‌نی ويره‌جك	اغسه‌يی ويره‌جك	كولومسه‌يی ويره‌جك	طوغوری ويره‌جك	امزری ويره‌جك	«
مستقبل مؤكد النسبه مشتق من الامر المذكور									
«	يازی ويريسر	سويله‌يی وير يسر	سويله‌شی وير يسر	سويله‌نی وير يسر	اغسه‌يی وير يسر	كولومسه‌يی وير يسر	طوغوری وير يسر	امزری ويريسر	«
فعل مربع النسبه مشتق من الامر المذكور									
«	يازی ويرملی	سويله‌يی ويرملی	سويله‌شی ويرملی	سويله‌نی ويرملی	اغسه‌يی ويرملی	كولومسه‌يی ويرملی	طوغوری ويرملی	امزری ويرملی	«
صفة حادثة مشتقة من الامر المذكور									
«	يازی ويران	سويله‌يی ويران	سويله‌شی ويران	سويله‌نی ويران	اغسه‌يی ويران	كولومسه‌يی ويران	طوغوری ويران	امزری ويران	«
ماضی محسوس النسبه مشتق من الامر المذكور									
«	يازی ويردی	سويله‌يی ويردی	سويله‌شی ويردی	سويله‌نی ويردی	اغسه‌يی ويردی	كولومسه‌يی ويردی	طوغوری ويردی	امزری ويردی	«
ماضی منقول النسبه مشتق من الامر المذكور									
«	يازی ويرمش	سويله‌يی ويرمش	سويله‌شی ويرمش	سويله‌نی ويرمش	اغسه‌يی ويرمش	كولومسه‌يی ويرمش	طوغوری ويرمش	امزری ويرمش	«
فعل مثلث النسبه مشتق من الامر المذكور									
«	يازی ويرسه	سويله‌يی ويرسه	سويله‌شی ويرسه	سويله‌نی ويرسه	اغسه‌يی ويرسه	كولومسه‌يی ويرسه	طوغوری ويرسه	امزری ويرسه	«

معلوم اوله‌كه مصدر اصلی ايله مصدر مخفف (الاسماء الظواهر كلها غيب) مصداقنجه انجق غائب واسم جنسدن اولدقلری جهتله انجق مفرد اولدقلرندن هر برينك صيغ مختلف العنواناتی امر غائب مثللی اوچيوز اون بش نوع اولوب يوز اللی بش نوعی معلوم وجودی وعدمی ويوز التمش نوعی مجهول وجودی وعدمی اولور وحاصل مصدر مفرد غائب اولديغی كبی جمع غائب دخی اولديغندن بونك صيغ مختلف العنواناتی التيوز اوتوز نوع اولوب اوچيوز اون نوعی معلوم وجودی وعدمی واوچيوز يكرمی نوعی مجهول وجودی وعدمی اولور وفعل حال ومستقبل مرجو النسبه ومستقبل مجزوم النسبه ومستقبل مؤكد النسبه وفعل مربع النسبه وصفت حادثه وماضی منقول النسبه اخرلرينه (لر) حرفنك التحاقی و (ام از سك سكز) ضميرلرينك اتصاللريله وماضیٔ محسوس النسبه ايله فعل مثلث النسبه دخی بنه اخرلرينه (لر) حرفنك التحاقی و (م ق يا ك اك كز) ضميرلرينك اتصاللريله فعل امرك قسم ثانيسی مثللی مفرد غائب ومتكلم ومخاطب وجمع غائب ومتكلم ومخاطب قسملرينه منقسم اولمغين اشبو مشتقات تسعه‌دن هر برينك صيغ مختلف العنواناتی فعل امردن قسم ثانينك صيغی مثللی بيك يديوز طقسان نوع اولمغله فعل مركب اضافی نوعندن معانیٔ متنوعهٔ مطلوبه‌يی افاده ايدن صيغ مختلفه‌نك كافهٔ اقسامی يكرمی بيك اوچيوز اللی نوع اولديغی مستبان اولور ❊ ايكنجی باب ❊ امر حاضر مركب استمراریٔ انتشارينك وامر مركب مذكوردن مأخوذ ومشتق اولان مصدر اصلی ومصدر مخفف وحاصل مصدر وفعل حال ومستقبل مرجو النسبه ومستقبل مجزوم النسبه ومستقبل مؤكد النسبه وفعل مربع النسبه وصفت حادثه وماضیٔ محسوس النسبه وماضیٔ منقول لنسبه وفعل مثلث النسبه‌نك صيغ مختلف العنواناتی واحوال سائره‌سی بيانده‌در معلوم اوله‌كه هر قنغی بر حدثك زمان مبهمده شيوع وانتشاری وجهله مستمراً صدور وحدوثی بر ذاتدن طلب اولنه‌جغی وقتده اوحدثی متضمن اولان امر حاضرك اخرينه ديكر متضمن اولديغی نسبتله زمانی حقيقة وياحكماً تجريد ايدن (اوب) حرفنی يا لفظاً ويا تقديراً ضم والحاقدن صكره افعال ناقصهٔ ثمانيه‌دن (طور يات) امرلرندن برينی وصل ايدرلر (يازوب طورمه سويله‌يوب ياتمه يازطور سويله يات) كبی بونلردن مثالين اخيرين فی الاصل (يازوب طور سويله‌يوب يات) اولمغين

(اوب) حرفی حذف وتقدیر اولنمش اولور ایمدی (اوب) حرفی ایکی فعلك بیننی توسط ایدوب اکرچه بحسب الوضع الاول ماقبلنده‌کی امر حاضرك مدلولی اولان حدثی مابعدنده‌کی فعلك متضمن اولدیغی حدثله علی وجه الاتصال والاتحاد برذاتده اجتماعلرینی افاده ایتمکله ایکی وصفی برذاتده قبل الربط جمع ایدن واو عاطفهٔ عربیه مؤداسنی تأدیه ایتمکین اداة اتحاد فعلین مختلفین عنوانیله عاطفه وماقبلنده‌کی فعل معطوف ومابعدنده‌کی فعل دخی معطوف علیه اولورلرسه‌ده (الطبیب یجئ ویذهب والمریض یأکل ویشرب) کبی که طبیب کیدوب کلیور خسته‌ده یوب ایچیور دیمکدر لکن (اوب) حرفنك مابعدنده‌کی فعل افعال ناقصه‌دن (طور یات) امرلرندن بری اولدیغی صورتده اول امرلر بحسب الوضع الثانی مفهوملرنده مستقل حدثدن منسلخ اولمغین وبو جهتله (طوریات) امرلرنده معطوف علیه اولمغه صالح حدث بولنمه‌مغین (اوب) حرفی عاطفه وماقبلی معطوف ومابعدی معطوف علیه اوله‌میوب مجموع مرکب فعل واحد استمراری اولور محصول کلام بودرکه (اوب) حرفنك لاحق اولدیغی امر حاضر توطئه‌ده بیان اولندیغی اوزره کرك بسیط اولسون کرك امر مرکب اضافی اولسون کرك امر مرکب اضافیٔ مکرر العمل اولسون مابعدنده‌کی فعل یا (طور یات) امرلرندن بری اولور (یازوب طورمه سویله‌یی ویروب یاتمه کولی کولی‌ویروب طورمه) کبی ویاخود دیکر امرلردن بری اولور (کولوب کلمه اوقویی ویروب کولمه) کبی اکر (طور یات) امرلرندن بری اولورسه (اوب) حرفنك ماقبلی انجق حدثه ومابعدی دخی اول حدثده کائن استمراره ونسبت امریه ایله زمانه دلالت ایتمکین مجموع مرکب فعل واحد استمراری اولور واکر دیکر امرلردن بری اولورسه (اوب) حرفی ماقبلنك متضمن اولدیغی حدثله مابعدینك متضمن اولدیغی حدثی جمع ایدوب حدث واحد مثابه‌سنده قیلدقدن صکره برذاته منسوبیتنی افاده ایتمکله عاطفه اولوب ماقبلی معطوف ومابعدی معطوف علیه اولور پس اشعار اولندیغی اوزره (اوب) حرفی واسطه‌سیله ترکب ایدن فعللر بحسب المعنی ایکی قسم اولوب بحسب الاستعمال دخی اوچ جهتله فرق وتمییز اولنورلر ✻ جهت اولی ✻ (اوب) حرفنك مابعدی (طور یات) امرلرندن بری اولدیغی صورتده امرین مرقومین مفهوملرنده مستقل حدثدن منسلخ اولمغین (مه) حرفندن بشقه حروف مغیرة الاحداثك لحوق وانضماملریله مزید فیه اوله‌مزلر اما (اوب) حرفنك مابعدی امرین مذکورینك غیری اولدیغی صورتده اولغیر مفهوملرنده مستقل حدثی متضمن اولمغله ماقبلنه لاحق اولان حروف مغیرة الاحداث مابعدینه دخی لاحق اولور (کولوشدروب اغله‌تدرمه) کبی ✻ جهت ثانیه ✻ حروف مغیرة الاحداثدن (مه) حرفی (اوب) حرفنك مابعدنده‌کی امره لاحق اولدیغی صورتده اکر اول امر (طور یات) امرلرندن بری ایسه حروف مغیرة الاحداث کبی ماقبلنده‌کی امرك متضمن اولدیغی حدثك قیدی اولملریله نفی انجق اول امرلرك مدلوللری اولان معنای استمراره مسلط وراجع اولوب مقید مسکوت عنه اولور (یازوب طورمه سویله‌یوب یاتمه) کبی بونلر مرةً بعد اخری (یازمه سویله‌مه) دیمك اولور یوقسه (هیچ یازمه سویله‌مه) دیمك اولمز اما اکر اول امر (طور یات) امرلرینك غیری اولورسه بوصورتده (اوب) حرفنك ماقبلی معطوف ومابعدی معطوف علیه اولمغین ومعطوف ایسه نفی خصوصنده دخی معطوف علیهه تبعیت ایدرك منفی اولمق اقتضا ایتمکین (مه) حرفی لاحق اولدیغی معطوف علیهه مسلط اولدیغی کبی معطوفه دخی مسلط اولور (کیدوب کلمه اوقویوب یازمه) کبی بونلر (هم کیتمه وهم کلمه وهم اوقومه وهم یازمه) دیمك اولور ✻ جهت ثالثه ✻ (اوب) حرفنك مابعدی (طور یات) امرلرندن بری اولدیغی صورتده آنفاً ذکر اولندیغی اوزره حروف مغیرة الاحداث منزله‌لرنده اولملریله وبوجهتله ماقبلنده‌کی امرك جزئی منزله‌لرنده بولنملریله (طور یات) امرلریله (اوب) حرفنك مبانلرینی کلمهٔ اخری ایله فصل جائز اولمز اما (اوب) حرفنك مابعدنده‌کی امر (طور یات) امرلرینك غیری اولدیغی صورتده معطوف ومعطوف علیهدن هربری من جهة موصول ومن جهة مفصول اولمغین مبانلرینی کلمهٔ اخری ایله فصل جائز اولور (زید کیدوب برقاچ کون صکره کله‌جکدر) کبی ✻ احکام مشترکه ✻ معلوم اوله‌که (اوب) حرفنك مابعدنده‌کی فعل کرك (طور یات)

امرلرندن ومشتقاتلرندن بری اولسون کرك بشقه امرلردن ومشتقاتلرندن بری اولسون بعض صورتده اولحرفی حذف وتقدیر واجب اولور وبعض صورتده ذکر واجب اولور وبعض صورتده ذکر وتقدیر جائز اولور تفصیل بوکه (اوب) حرفنك مابعدنده‌کی امر یا عدمی اولور ویا وجودی اولور ووجودی اولدیغی صورتده حرف مرقومك ماقبلنده‌کی امر حاضر دخی یا عدمی اولور ویاخود وجودی اولور اکر (اوب) حرفنك مابعدنده‌کی امر عدمی اولورسه حرف مرقومی بحسب السماع ذکر واجب اولور (یازوب طورمه سویله‌یوب یاتمه کولوب کلمه) کبی وکذا امر عدمیٔ مرقوم اخرینه حروف مغیرة النسبه‌دن مارالذکر (مق یا مك مه اش ایور ز جق یا جك ایسر مه‌لی ءان) حرفلری و (ایدی ایمش ایسه) فعللری لاحق اولوب اول امرك صیغه‌سی مارالذکر اون ایکی نوع مشتقاته تبدیل وتحویل اولنورسه (اوب) حرفنی ینه ذکر واجب اولور (یازوب طورمه‌مق کیدوب کلمه‌مك سویله‌یوب طورمه‌مه کیدوب طورمه‌یش باقوب طورمه‌یور کولوب اغله‌مز اوتوروب طورمه‌یه‌جق کیدوب کلمه‌یه‌جك باقوب طورمه‌یسردر یازوب طورمه‌مه‌لی سویله‌یوب طورمه‌یان اوقویوب طورمه‌دی یوب ایچمه‌مش سویله‌یوب طورمه‌سه) کبی و (اوب) حرفنك مابعدنده‌کی امر اکر وجودی وماقبلنده‌کی امر اکر عدمی اولورسه حرف مرقومی حذف وتقدیر واجب اولور (طورمه کل سویله‌مه طور) کبی بونلرده قیاس اولان (طورمه‌یوب کل سویله‌مه‌یوب طور) اولوب (اوب) حرفی سماعاً حذف وتقدیر اولنمغله (اوب) حرفنك تقدیر اولندیغی امر حکماً نسبت امریه‌دن وزماندن منسلخ اولور وکذا امر وجودیٔ مذکورك اخرینه (ایدی ایمش ایسه) فعللری لاحق اولورسه ینه حرف مرقومی سماعاً حذف واجب اولور شوقدرکه (اوب) حرفی معطوف معطوف علیه جنسندن اولدیغنی افاده واشعار ایتمکله حذف اولندیغی صورتده معطوف علیهه لاحق اولان حروف مغیرة النسبه و (ایدی ایمش ایسه) فعللری معطوفه دخی لاحق اولور (یازمه‌دی طوردی سویله‌مه‌مش طورمش اویومه‌سه طورسه) کبی بونلرده قیاس اولان دخی (یازمه‌یوب طوردی سویله‌مه‌یوب طورمش اویومه‌یوب طورسه) اولمغله (اوب) حرفی وجوباً سماعاً حذف وتقدیر اولنمغله معطوفلر متضمن اولدقلری نسبتدن وزماندن حکماً منسلخ اولورلر اما امر وجودیٔ مذکور اخرینه مارالذکر حروف مغیرة النسبه‌نك لحوق وانضماملری ایله مشتقات تسعهٔ باقیه‌دن برینه اصاغه وافراغ اولنورسه (اوب) حرفنی ذکر واجب اولور (یازمه‌یوب طورمق سویله‌مه‌یوب کلمه اوقومه‌یوب طوریش اویومیوب طوریور اوقومه‌یوب طورور اویومه‌یوب طوره‌جق سویله‌مه‌یوب طوریسردر سویله‌مه‌یوب کلمه‌لی اوقومه‌یوب طوران) کبی واکر (اوب) حرفنك ماقبلنده‌کی امر دخی مابعدنده‌کی امر کبی وجودی اولورسه حرف مرقومی ینه حذف وتقدیر واجب اولور (یاز طور سویله یات کیت کل) کبی بونلرده دخی قیاس اولان (یازوب طور سویله‌یوب یات کیدوب کل) اولوب وجوباً سماعاً (اوب) حرفی حذف وتقدیر اولنمشدر وکذا امر معطوف علیهك اخرینه (ایدی ایمش ایسه) فعللری لاحق اولورلرسه حرف مرقومی ینه حذف وتقدیر واجب اولوب اشبو حذف سببیله افعال ثلثهٔ مرقومه‌یی معطوفه دخی ضم والحاق لازم اولور (یازدی طوردی سویله‌مش طورمش اغله‌سه یاتسه) کبی بونلر دخی فی الاصل (یازوب طوردی سویله‌یوب طورمش اغله‌یوب یاتسه) اولمش اولورلر اما امر معطوف علیه مرقومك اخرینه مارالذکر حروف مغیرة النسبه‌دن (ایور ایسر) حرفلری لاحق اولورلرسه (اوب) حرفنی حذف وتقدیر واجب وباقی یدی نوع حروف مغیرة النسبه‌دن بری لاحق اولورسه حرف مرقومی هم ذکر جائز اولور وهمده حذف وتقدیر جائز اولور (اوب) حرفنی تقدیر صورتنده حروف مغیرة النسبه‌یی معطوفده دخی ذکر واجب ولازم اولور (یازوب طوریور سویله‌یوب طورمق سویله‌مك طورمق سویله‌یوب طورور سویلر طورور سویله‌یوب طوره‌جق سویله‌یه‌جك طوره‌جق سویله‌یوب طورمه‌لی سویله‌مه‌لی طورمه‌لی سویله‌یوب طوران سویله‌یان طوران) کبی

المعلوم الوجودى

فعل امر مركب استمرارئ انتشارى

	المجرد الساكن الآخر	المجرد المتحرك الآخر	المزيد فيه الشين	المزيد فيه النون	المزيد فيه سه	المزيد فيه مسه	المزيد فيه الرا	المزيد فيه زر	
مفرد	ياز طور ياز يات	سويله طور سويله يات	سويلەش طور سويلەش يات	سويلەن طور سويلەن يات	اغسه طور اغسه يات	كولومسه طور كولومسه يات	طوغور طور طوغور يات	امزر طور امزر يات	عاطف

المعلوم العدمى باعتبار الجزؤ الاول

	المزيد فيه مه	ايضا	المزيد فيه الشين ومه	المزيد فيه النون ومه	المزيد فيه سه ومه	المزيد فيه مسه ومه	المزيد فيه الرا ومه	المزيد فيه زر ومه	
مفرد	يازمه طور يازمه مه طور	سويلەمه طور سويلەيەمه طور	سويلەشمه طور سويلەشەمه طور	سويلەنمه طور سويلەنەمه طور	اغسەمه طور اغسەيەمه طور	كولومسەمه طور كولومسەيەمه طور	طوغورمه طور طوغورەمه طور	امزرمه طور امزرەمه طور	عاطف

المعلوم العدمى باعتبار الجزؤ الثانى

مفرد	يازوب طورمه يازوب طورەمه	سويلەيوب طورمه سويلەيوب طورەمه	سويلەشوب طورمه سويلەشوب طورەمه	سويلەنوب طورمه سويلەنوب طورەمه	اغسەيوب طورمه اغسەيوب طورەمه	كولومسەيوب طورمه كولومسەيوب طورەمه	طوغوروب طورمه طوغوروب طورەمه	امزروب طورمه امزروب طورەمه	عاطف

المعلوم الوجودى

مصدر مشتق من الامر المركب المذكور

	المجرد الساكن الآخر	المجرد المتحرك الآخر	المزيد فيه الشين	المزيد فيه النون	المزيد فيه سه	المزيد فيه مسه	المزيد فيه الرا	المزيد فيه زر	
مفرد	يازوب طورمق	سويلەيوب طورمق	سويلەشوب طورمق	سويلەنوب طورمق	اغسەيوب طورمق	كولومسەيوب طورمق	طوغوروب طورمق	امزروب طورمق	عاطف
محذوف منه حرف اوب									
مفرد	يازمق طورمق	سويلەمك طورمق	سويلەشمك طورمق	سويلەنمك طورمق	اغسەمق طورمق	كولومسەمك طورمك	طوغورمق طورمق	امزرمك طورمق	عاطف

المعلوم العدمى باعتبار الجزؤ الاول

	المزيد فيه مه	ايضا	المزيد فيه الشين ومه	المزيد فيه النون ومه	المزيد فيه سه ومه	المزيد فيه مسه ومه	المزيد فيه الرا ومه	المزيد فيه زر ومه	
مفرد	يازمەيوب طورمق يازەمەيوب طورمق	سويلەمەيوب طورمق سويلەيەمەيوب طورمق	سويلەشمەيوب طورمق سويلەشەمەيوب طورمق	سويلەنمەيوب طورمق سويلەنەمەيوب طورمق	اغسەمەيوب طورمق اغسەيەمەيوب طورمق	كولومسەمەيوب طورمق كولومسەيەمەيوب طورمق	طوغورمەيوب طورمق طوغورەمەيوب طورمق	امزرمەيوب طورمق امزرەمەيوب طورمق	عاطف

المعلوم العدمى باعتبار الجزؤ الثانى

مفرد	يازوب طورمەمق يازوب طورەمەمق	سويلەيوب طورمەمق سويلەيوب طورەمەمق	سويلەشوب طورمەمق سويلەشوب طورەمەمق	سويلەنوب طورمەمق سويلەنوب طورەمەمق	اغسەيوب طورمەمق اغسەيوب طورەمەمق	كولومسەيوب طورمەمق كولومسەيوب طورەمەمق	طوغوروب طورمەمق طوغوروب طورەمەمق	امزروب طورمەمق امزروب طورەمەمق	عاطف

المعلوم الوجودى

مصدر مخفف مشتق من الامر المركب المذكور

	المجرد الساكن الآخر	المجرد المتحرك الآخر	المزيد فيه الشين	المزيد فيه النون	المزيد فيه سه	المزيد فيه مسه	المزيد فيه الرا	المزيد فيه زر	
مفرد	يازوب طورمه	سويلەيوب طورمه	سويلەشوب طورمه	سويلەنوب طورمه	اغسەيوب طورمه	كولومسەيوب طورمه	طوغوروب طورمه	امزروب طورمه	عاطف
محذوف منه حرف اوب									
«	يازمه طورمه	سويلەمه طورمه	سويلەشمه طورمه	سويلەنمه طورمه	اغسەمه طورمه	كولومسەمه طورمه	طوغورمه طورمه	امزرمه طورمه	«
حاصل مصدر مشتق من الامر المذكور									
«	يازوب طوريش	سويلەيوب طوريش	سويلەشوب طوريش	سويلەنوب طوريش	اغسەيوب طوريش	كولومسەيوب طوريش	طوغوروب طوريش	امزروب طوريش	«
محذوف منه حرف اوب									
«	يازيش طوريش	سويلەيش طوريش	سويلەشيش طوريش	سويلەنيش طوريش	اغسەيش طوريش	كولومسەيش طوريش	طوغوريش طوريش	امزريش طوريش	«
فعل حال مشتق من الامر المذكور									
«	يازوب طوريور	سويلەيوب طوريور	سويلەشوب طوريور	سويلەنوب طوريور	اغسەيوب طوريور	كولومسەيوب طوريور	طوغوروب طوريور	امزروب طوريور	«
مستقبل مرجو النسبه مشتق من الامر المذكور									
«	يازوب طورور	سويلەيوب طورور	سويلەشوب طورور	سويلەنوب طورور	اغسەيوب طورور	كولومسەيوب طورور	طوغوروب طورور	امزروب طورور	«
محذوف منه حرف اوب									
«	يازار طورور	سويلەر طورور	سويلەشور طورور	سويلەنور طورور	اغسەر طورور	كولومسەر طورور	طوغورير طورور	امزرير طورور	«
مستقبل مجزوم النسبه مشتق من الامر المذكور									
«	يازوب طورەجق	سويلەيوب طورەجق	سويلەشوب طورەجق	سويلەنوب طورەجق	اغسەيوب طورەجق	كولومسەيوب طورەجق	طوغوروب طورەجق	امزروب طورەجق	«
محذوف منه حرف اوب									
«	يازەجق طورەجق	سويلەيەجك طورەجق	سويلەشەجك طورەجق	سويلەنەجك طورەجق	اغسەيەجق طورەجق	كولومسەيەجك طورەجق	طوغورەجق طورەجق	امزرەجك طورەجق	«
مستقبل مؤكد النسبه مشتق من الامر المذكور									
«	يازوب طوريسر	سويلەيوب طوريسر	سويلەشوب طوريسر	سويلەنوب طوريسر	اغسەيوب طوريسر	كولومسەيوب طوريسر	طوغوروب طوريسر	امزروب طوريسر	«

فعل مربع النسبه مشتق من الامر المذكور

»	یازوب طورملی	سویله‌یوب طورملی	سویله‌شوب طورملی	سویله‌نوب طورملی	اغسه‌یوب طورملی	کولومسه‌یوب طورملی	طوغوروب طورملی	امزروب طورمه‌لی	»

محذوف منه حرف اوب

»	یازمه‌لی طورمه‌لی	سویله‌مه‌لی طورمه‌لی	سویله‌شمه‌لی طورمه‌لی	سویله‌نمه‌لی طورمه‌لی	اغسه‌مه‌لی طورمه‌لی	کولومسه‌مه‌لی طورمه‌لی	طوغورمه‌لی طورمه‌لی	امزرمه‌لی طورمه‌لی	»

صفة حادثة مشتقة من الامر المذكور

»	یازوب طوران	سویله‌یوب طوران	سویله‌شوب طوران	سویله‌نوب طوران	اغسه‌یوب طوران	کولومسه‌یوب طوران	طوغوروب طوران	امزروب طوران	»

محذوف منه حرف اوب

»	یازان طوران	سویله‌یان طوران	سویله‌شان طوران	سویله‌نان طوران	اغسه‌یان طوران	کولومسه‌یان طوران	طوغوران طوران	امزران طوران	»

ماضی محسوس النسبه مشتق من الامر المذكور

»	یازدی طوردی	سویله‌دی طوردی	سویله‌شدی طوردی	سویله‌ندی طوردی	اغسه‌دی طوردی	کولومسه‌دی طوردی	طوغوردی طوردی	امزردی طوردی	»

المعلوم العدمی باعتبار الجزؤ الاول

	المزید فیه مه	ایضاً	المزید فیه الشین ومه	المزید فیه النون ومه	المزید فیه سه ومه	المزید فیه مسه ومه	المزید فیه الرا ومه	المزید فیه زر ومه	
مفرد	یازمه‌دی طوردی یازه‌مه‌دی طوردی	سویله‌مه‌دی طوردی سویله‌یه‌مه‌دی طوردی	سویله‌شمه‌دی طوردی سویله‌شه‌مه‌دی طوردی	سویله‌نمه‌دی طوردی سویله‌نه‌مه‌دی طوردی	اغسه‌مه‌دی طوردی اغسه‌یه‌مه‌دی طوردی	کولومسه‌مه‌دی طوردی کولومسه‌یه‌مه‌دی طوردی	طوغورمه‌دی طوردی طوغوره‌مه‌دی طوردی	امزرمه‌دی طوردی امزره‌مه‌دی طوردی	غائب

المعلوم العدمی باعتبار الجزؤ الثانی

»	یازوب طورمه‌دی یازوب طوره‌مه‌دی	سویله‌یوب طورمه‌دی سویله‌یوب طوره‌مه‌دی	سویله‌شوب طورمه‌دی سویله‌شوب طوره‌مه‌دی	سویله‌نوب طورمه‌دی سویله‌نوب طوره‌مه‌دی	اغسه‌یوب طورمه‌دی اغسه‌یوب طوره‌مه‌دی	کولومسه‌یوب طورمه‌دی کولومسه‌یوب طوره‌مه‌دی	طوغوروب طورمه‌دی طوغوروب طوره‌مه‌دی	امزروب طورمه‌دی امزروب طوره‌مه‌دی	»

المعلوم الوجودی

ماضی منقول النسبه مشتق من الامر المذكور

	المجرد الساكن الاخر	المجرد المتحرك الاخر	المزید فیه الشین	المزید فیه النون	المزید فیه سه	المزید فیه مسه	المزید فیه الرا	المزید فیه زر	
مفرد	یازمش طورمش	سویله‌مش طورمش	سویله‌شمش طورمش	سویله‌نمش طورمش	اغسه‌مش طورمش	کولومسه‌مش طورمش	طوغورمش طورمش	امزرمش طورمش	غائب

المعلوم العدمی

باعتبار الجزؤ الاول

	المزید فیه مه	ایضاً	المزید فیه الشین ومه	المزید فیه النون ومه	المزید فیه سه ومه	المزید فیه مسه ومه	المزید فیه الرا ومه	المزید فیه زر ومه	
مفرد	یازمه‌مش طورمش یازه‌مه‌مش طورمش	سویله‌مه‌مش طورمش سویله‌یه‌مه‌مش طورمش	سویله‌شمه‌مش طورمش سویله‌شه‌مه‌مش طورمش	سویله‌نمه‌مش طورمش سویله‌نه‌مه‌مش طورمش	اغسه‌مه‌مش طورمش اغسه‌یه‌مه‌مش طورمش	کولومسه‌مه‌مش طورمش کولومسه‌یه‌مه‌مش طورمش	طوغورمه‌مش طورمش طوغوره‌مه‌مش طورمش	امزرمه‌مش طورمش امزره‌مه‌مش طورمش	غائب

المعلوم العدمی باعتبار الجزؤ الثانی

»	یازوب طورمه‌مش یازوب طوره‌مه‌مش	سویله‌یوب طورمه‌مش سویله‌یوب طوره‌مه‌مش	سویله‌شوب طورمه‌مش سویله‌شوب طوره‌مه‌مش	سویله‌نوب طورمه‌مش سویله‌نوب طوره‌مه‌مش	اغسه‌یوب طورمه‌مش اغسه‌یوب طوره‌مه‌مش	کولومسه‌یوب طورمه‌مش کولومسه‌یوب طوره‌مه‌مش	طوغوروب طورمه‌مش طوغوروب طوره‌مه‌مش	امزروب طورمه‌مش امزروب طوره‌مه‌مش	»

المعلوم الوجودی

فعل مثلث النسبه مشتق من الامر المذكور

	المجرد الساكن الاخر	المجرد المتحرك الاخر	المزید فیه الشین	المزید فیه النون	المزید فیه سه	المزید فیه مسه	المزید فیه الرا	المزید فیه زر	
مفرد	یازسه طورسه یازسه یاتسه	سویله‌سه طورسه سویله‌سه یاتسه	سویله‌شسه طورسه سویله‌شسه یاتسه	سویله‌نسه طورسه سویله‌نسه یاتسه	اغسه‌سه طورسه اغسه‌سه یاتسه	کولومسه‌سه طورسه کولومسه‌سه یاتسه	طوغورسه طورسه طوغورسه یاتسه	امزرسه طورسه امزرسه یاتسه	غائب

﴿ تنبیهات ﴾ ﴿ تنبیه اول ﴾ فعل امر مركب استمراری دخی فعل امر مركب اضافی مثللی ایکی قسم اولدیغی وقسم اولك صیغ مختلف العنواناتی بیك ایكیوز نوع اولوب ایكیوز طقسان بش نوعی مفرد مخاطب واوچیوز اون بش نوعی مفرد غائب وایكیوز طقسان بش نوعی جمع مخاطب وایكیوز طقسان بش نوعی دخی جمع غائب صیغه‌لری اولدیغی وقسم ثانینك صیغی دخی بیك یدی یوز طقسان نوع اولوب اوچیوز اون بش نوعی مفرد غائب وایكیوز طقسان بش نوعی مفرد مخاطب وایكیوز طقسان بش نوعی مفرد متكلم وایكیوز طقسان نوعی جمع غائب وایكیوز طقسان بش نوعی جمع مخاطب وایكیوز طقسان بش نوعی جمع متكلم صیغه‌لری اولدیغی وبوجهتله فعل امر مركب استمراری انتشارینك دخی كافهٔ صیغی ایکی بیك طقوز یوز طقسان نوع اوله‌جغی امثلهٔ مسروده‌دن مستبان وفعل امر مركب اضافی بابندن ظاهر ونمایان اولور ﴿ تنبیه ثانی ﴾ فعل امر مركب استمراری انتشارینك ایکی بیك طقوز یوز طقسان نوع صیغه‌ندن بیك یوز طقسان التی نوعنده (اوب) حرفنی ذكر وباقی بیك یدیوز طقسان درت نوعنده تقدیر واجب اولدیغی امثلهٔ مسروده‌دن مستبان وابتداء بابده واقع تقریردن نمایان اولور ﴿ تنبیه ثالث ﴾ مصدر اصلی ایله مصدر مخففدن هر برینك اوچیوز اون بش نوع مفرد غائب صیغه‌سی اولدیغی والتمش اوچ صیغه‌سنده (اوب) حرفنی هم ذكر وهم تقدیر جائز اولوب باقی ایكیوز اللی اوچ صیغه‌سنده ذكر واجب اولدیغی وحاصل مصدرك

دخی اوچیوز اون بش نوع مفرد غائب واوچیوز اون بش نوع جمع غائب صیغه‌سی اولوب یوز یکرمی ایکی نوعنده (اوب) حرفنی ذکر وتقدیر جائز وباقی درتیوز طقسان نوعنده ذکر واجب ایدیکی امثلهٔ مسروده‌دن وابتداء بابده واقع تقریردن ظاهر اولور ﴿ تنبیه رابع ﴾ مشتقات تسعهٔ مذکوره‌دن هربرینك صیغ مختلف العنواناتی فعل امرك قسم ثانیسی مثللی بیك یدیوز طقسان نوع اولوب بونلردن فعل حال ایله مستقبل مؤکد النسبه‌نك کافهٔ صیغنده (اوب) حرفنی ذکر واجب ایدیکی ومستقبل مرجو النسبه ومجزوم النسبه وفعل مربع النسبه وصفت حادثه‌دن هربرینك اوچیوز اللی سکز نوع صیغه‌سنده ذکر وتقدیر جائز وباقی بیك درتیوز اوتوز ایکی نوع صیغه‌سنده ذکر واجب ایدیکی وماضیٔ محسوس النسبه ومنقول النسبه وفعل مثلث النسبه‌دن هربرینك یدیوز اون التی نوع صیغه‌سنده ذکر واجب وبیك یتمش درت نوع صیغه‌سنده حذف وتقدیر لازم ولابد ایدیکی کرك امثلهٔ مذکوره‌دن وکرك افادات سابقه‌دن ظاهر وآشکار اولور بوصورتده فعل مرکب استمراریٔ انتشارینك ایکی قسمندن هر برینك مجموع صیغ مختلف العنواناتی فعل مرکب اضافینك صیغی مثللی یکرمی بیك اوچیوز اللی نوعه بالغ اولدیغی مستفاد اولور ﴿ اوچنجی باب ﴾ امر مرکب استمراریٔ توقیتینك وامر مرکب مرقومدن مأخوذ و مشتق اولان مصدر اصلی ومصدر مخفف وحاصل مصدر وفعل حال ومستقبل مرجو النسبه ومستقبل مجزوم النسبه ومستقبل مؤکد النسبه وفعل مربع النسبه وصفت حادثه وماضی محسوس النسبه وماضی منقول النسبه وفعل مثلث النسبه‌نك صیغ مختلف العنواناتی واحوال سائره‌سی بیانده‌در معلوم اوله‌که هرقنغی بر حدثك برامرك وقوعنه دکین مستمراً صدور وحدوثی برذاتدن مطلوب اولدیغی وقتده اول حدثی متضمن اولان امر حاضرك اخرینه دیکر متضمن اولدیغی نسبتله زمانی بالکلیه سلخ وتجرید ایدن (اه) حرفنی ضم والحاقدن صکره (طور وقو) امرلرندن ضم وعلاوه ایدرلر (سویله‌یه‌طور اوقویه‌قو) کبی ایمدی وضع اوله نظراً امر مرکب مرقومك جزؤ اولی حال و(اه) حرفی اداة حال وجزؤ ثانیسی بولنان (طور وقو) امرلری دخی عامل ایسه‌لرده اول امرلر وضع ثانی واستعماله نظراً مفهومنده مستقل حدثدن یعنی حدث منسوب بهدن مجرد ومنسلخ واول حدثك معنای لازمیسی اولوب جزؤ اولك مداولنده کائن استمرار موقتده مستعمل اولملریله وبو جهتله حروف مغیرة الاحداث منزله‌سنده اولملریله مجموع مرکب برحدث استمراریٔ منسوب به ونسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکین امر مرکب استمراریٔ توقیتی اسمیله تسمیه وتوسیم اولنمشدر.

المعلوم الوجودی فعل امر مرکب استمراریٔ توقیتی

	المجرد الساكن الآخر	المجرد المتحرك الآخر	المزيد فيه الثنائي	المزيد فيه النون	المزيد فيه سه	المزيد فيه مسه	المزيد فيه ارا	المزيد فيه زر	
مفرد	یازه قو یازه‌طور	سویله‌یه قو سویله‌یه طور	سویله‌شه قو سویله‌شه طور	سویله‌نه قو سویله‌نه طور	اغسدیه قو اغسدیه طور	کولومسه‌یه قو کولومسه‌یه‌طور	طوغوره قو طوغوره طور	امزره قو امزره‌طور	غائب
مصدر مشتق من الامر المذكور									
»	یازه قومق	سویله‌یه قومق	سویله‌شه‌قومق	سویله‌نه‌قومق	اغسدیه قومق	کولومسه‌یه قومق	طوغوره‌قومق	امزره قومق	غائب

المعلوم العدمی مصدر مخفف مشتق من الامر المذكور

	المزيد فيه مه	[illegible]	المزيد فيه الثنائي ومه	المزيد فيه النون ومه	المزيد فيه سه ومه	المزيد فيه مسه ومه	المزيد فيه ارا ومه	المزيد فيه زر ومه	
مفرد	یازه‌قومه	سویله‌یه قومه	سویله‌شه قومه	سویله‌نه قومه	اغسدیه قومه	کولومسه‌یه قومه	طوغوره قومه	امزره قومه	غائب

المعلوم الوجودی حاصل مصدر مشتق من الامر المذكور

	المجرد الساكن الآخر	المجرد المتحرك الآخر	المزيد فيه الثنائي	المزيد فيه النون	المزيد فيه سه	المزيد فيه مسه	المزيد فيه ارا	المزيد فيه زر	
مفرد	یازه قویش	سویله‌یه قویش	سویله‌شه قویش	سویله‌نه قویش	اغسدیه قویش	کولومسه‌یه قویش	طوغوره قویش	امزره قویش	غائب
فعل حال مشتق من الامر المذكور									
»	یازه قویور	سویله‌یه قویور	سویله‌شه قویور	سویله‌نه‌قویور	اغسدیه‌قویور	کولومسه‌یه قویور	طوغوره‌قویور	امزره قویور	»
مستقبل مرجو النسبه مشتق من الامر المذكور									
	یازه قور	سویله‌یه قور	سویله‌شه قور	سویله‌نه قور	اغسدیه قور	کولومسه‌یه‌قور	طوغوره قور	امزره قور	»
مستقبل مجزوم النسبه مشتق من الامر المذكور									
»	یازه قویه‌جق	سویله‌یه قویه‌جق	سویله‌شه قویه‌جق	سویله‌نه قویه‌جق	اغسدیه قویه‌جق	کولومسه‌یه قویه‌جق	طوغوره قویه‌جق	امزره قویه‌جق	»
فعل مربع النسبه مشتق من الامر المذكور									
»	یازه‌قومه‌لی	سویله‌یه قومه‌لی	سویله‌شه قومه‌لی	سویله‌نه قومه‌لی	اغسدیه قومه‌لی	کولومسه‌یه قومه‌لی	طوغوره قومه‌لی	امزره قومه‌لی	»
صفة حادثة مشتقة من الامر المذكور									
	یازه قویان	سویله‌یه قویان	سویله‌شه‌قویان	سویله‌نه قویان	اغسدیه قویان	کولومسه‌یه‌قویان	طوغوره‌قویان	امزره قویان	»
ماضی محسوس النسبه مشتق من الامر المذكور									
»	یازه قودی	سویله‌یه قودی	سویله‌شه قودی	سویله‌نه قودی	اغسدیه قودی	کولومسه‌یه قودی	طوغوره قودی	امزره قودی	»
ماضی منقول النسبه مشتق من الامر المذكور									
»	یازه قومش	سویله‌یه قومش	سویله‌شه قومش	سویله‌نه قومش	اغسدیه قومش	کولومسه‌یه قومش	طوغوره‌قومش	امزره قومش	»

﴿ تنبیه ﴾ فعل امر مرکب استمراریٔ توقیتك ایکی قسمندن هر برینك مجموع صیغ مختلفه‌سی فعل مرکب اضافی واستمراریٔ انتشاری مثللی یکرمی بیك اوچیوز اللی نوع اولوب فعل امرك قسم اولنده صیغ مختلفه بیك ایکیوز وقسم ثانیسنده صیغ مختلفه بیك یدیوز طقسان نوع ومصدر اصلینك ومصدر مخففك صیغ مختلفه‌لری اوچیوز اون بشر نوع وحاصل مصدرك صیغی التیوز اوتوز نوع وباقی مشتقات تسعه‌دن هر برینك صیغ مختلفه‌سی دخی فعل امرك قسم ثانیسی مثللی بیك یدیوز طقسان نوع اولدیغی فعل مرکب اضافینك صیغنه تطبیقدن ظاهر اولور ﴿ دردنجی باب ﴾ امر مرکب استقرارینك وامر مرکب استقراریدن مأخوذ ومشتق اولان مصدر ومصدر مخفف وحاصل مصدر وفعل حال ومستقبل مرجو النسبه ومجزوم النسبه ومؤکد النسبه وفعل مربع النسبه وصفت حادثه وماضیٔ محسوس النسبه ومنقول النسبه وفعل ذومعان ثلثه نك صیغ مختلف العنواناتی واحوال سائره‌سی بیانده‌در معلوم اوله‌که احداث وجودیهٔ قار الذواتدن هرقنغی بر حدثك استقرار وامتدادی طلب اولنه‌جغی وقتده اول حدثی متضمن اولان امر حاضرك اخرینه دیکر متضمن اولدیغی نسبتله زمانی بالکلیه سلخ ایدن (اه) حرفی الحاق اولندقدن صکره افعال ناقصهٔ ثمانیه‌دن (قال) امری ضم وعلاوه اولنور (باقه‌قال) کبی ایمدی امر مرکب مرقومك جزؤ اول بحسب الوضع الاول حال و(اه) حرفی اداة حال و(قال) امری عامل ایسه‌ده (قال) امری بحسب الوضع الثانی حدث منسوب بهدن منسلخ واول حدثك معنای لازمیسی اولوب جزؤ اولك

مدلولنده كائن استقرار وامتدادی متضمن اولمغله وبو جهتله حروف مغيرة الاحداث منزلەسنده بولنمغله جزؤ اولده عامل اولمغه صلاحيتی قالمديغی دركار اولمغله امر مرقومه امر مركب استقراری تسميه اولنمشدر پس اشعار اولنديغی اوزره (قال) امری حدث قار الذاتی متضمن اولان امر ايله تركيب اولنديغندن امر مركب استقراری جزؤ اولی اعتباريله مجرد ومزيدفيه الشين ومزيدفيه النون ومزيدفيه اللام اللزوميه ومزيدفيه سه ومزيدفيه مسه وجزؤ اخيری اعتباريله ايكی وجه اوزره مزيدفيه مه اولور بو صورتده مفرد مخاطب صيغەسی اون سكز نوع اولمغله فعل امرك قسم اولی يتمش ايكی وقسم ثانيسی يوز سكز نوع صيغەيه بالغ اولور تكيم جدول آتی الذكردن ظاهر اولور

فعل امر مركب استمراری المعلوم الوجوی

	المجرد الساكن الآخر	المزيد فيه الشين	المزيد فيه النون	المزيد فيه اللام	المزيد فيه سه	المزيد فيه مسه	
مفرد	باقه قال	صقيشه قال	كزينه قال	ديكيله قال	اغسديه قال	كولومسديه قال	مخاطب

المعلوم العدمی

	المزيد فيه مه	المزيد فيه الشين ومه	المزيد فيه النون ومه	المزيد فيه اللام ومه	المزيد فيه سه ومه	المزيد فيه مسه ومه	
مفرد	باقه قالمه	صقيشه قالمه	كزينه قالمه	ديكيله قالمه	اغسديه قالمه	كولومسديه قالمه	مخاطب

المعلوم العدمی الاقتداری

	المزيد فيه مه بعداه	المزيد فيه الشين ومه بعداه	المزيد فيه النون ومه بعداه	المزيد فيه اللام ومه بعداه	المزيد فيه سه ومه بعداه	المزيد فيه مسه ومه بعداه	
مفرد	باقه قالەمه	صقيشه قالەمه	كزينه قالەمه	ديكيله قالەمه	اغسديه قالەمه	كولومسديه قالەمه	مخاطب

مصدر مشتق من الامر المركب المذكور المعلوم الوجودی

	المجرد الساكن الآخر	المزيد فيه الشين	المزيد فيه النون	المزيد فيه اللام	المزيد فيه سه	المزيد فيه مسه	
مفرد	باقه قالمق	صقيشه قالمق	كزينه قالمق	ديكيله قالمق	اغسديه قالمق	كولومسديه قالمق	غائب

مصدر مخفف من الامر المركب المذكور

«	باقه قالمه	صقيشه قالمه	كزينه قالمه	ديكيله قالمه	اغسديه قالمه	كولومسديه قالمه	«

حاصل مصدر مشتق من الامر المذكور

«	باقه قاليش	صقيشه قاليش	كزينه قاليش	ديكيله قاليش	اغسديه قاليش	كولومسديه قاليش	«

فعل حال مشتق من الامر المذكور

«	باقه قاليور	صقيشه قاليور	كزينه قاليور	ديكيله قاليور	اغسديه قاليور	كولومسديه قاليور	«

مستقبل مرجوالنسبه مشتق من الامر المذكور

«	باقه قالور	صقيشه قالور	كزينه قالور	ديكيله قالور	اغسديه قالور	كولومسديه قالور	«

المعلوم العدمی

	المزيد فيه مه	المزيد فيه الشين ومه	المزيد فيه النون ومه	المزيد فيه اللام ومه	المزيد فيه سه ومه	المزيد فيه مسه ومه	
مفرد	باقه قالماز	صقيشه قالماز	كزينه قالماز	ديكيله قالماز	اغسديه قالماز	كولومسديه قالماز	غائب

مستقبل مجزوم النسبه مشتق من الامر المذكور المعلوم الوجوی

	المجرد الساكن الآخر	المزيد فيه الشين	المزيد فيه النون	المزيد فيه اللام	المزيد فيه سه	المزيد فيه مسه	
مفرد	باقه قالەجق	صقيشه قالەجق	كزينه قالەجق	ديكيله قالەجق	اغسديه قالەجق	كولومسديه قالەجق	غائب

مستقبل مؤكد النسبه مشتق من الامر المذكور

«	باقه قاليسر	صقيشه قاليسر	كزينه قاليسر	ديكيله قاليسر	اغسديه قاليسر	كولومسديه قاليسر	«

فعل مربع النسبه مشتق من الامر المذكور

«	باقه قالەلی	صقيشه قالەلی	كزينه قالەلی	ديكيله قالەلی	اغسديه قالەلی	كولومسديه قالەلی	«

صفة حادثة مشتقة من الامر المذكور

«	باقه قالان	صقيشه قالان	كزينه قالان	ديكيله قالان	اغسديه قالان	كولومسديه قالان	«

ماضی محسوس النسبه مشتق من الامر المذكور

«	باقه قالدی	صقيشه قالدی	كزينه قالدی	ديكيله قالدی	اغسديه قالدی	كولومسديه قالدی	«

ماضی منقول النسبه مشتق من الامر المذكور

«	باقه قالمش	صقيشه قالمش	كزينه قالمش	ديكيله قالمش	اغسديه قالمش	كولومسديه قالمش	«

فعل مثلث النسبه مشتق من الامر المذكور

«	باقه قالسه	صقيشه قالسه	كزينه قالسه	ديكيله قالسه	اغسديه قالسه	كولومسديه قالسه	«

❁ تنبيه ❁ جدولده مقيد اولان افعال ثمانيه ايله صفت حادثەنك صيغ مختلف العنواناتی فعل امردن قسم ثانينك صيغی مثللی يوز سكزر نوع ومصدرلرك صيغی اون سكزر نوع وحاصل مصدرك صيغی اوتوز التی نوع اولەجغی جدولدن وافادۀ سابقەدن مستبان اولمغله فعل مركب استقرارينك كافۀ صيغی بيك ايكيوز يكرمی درت اولديغی نمايان اولور

❁ بشنجی باب ❁ امر حاضر مركب اقتدارينك وامر مركب مرقومدن مشتق اولان مصدر ومصدر مخفف وحاصل مصدر وفعل حال ومستقبل مرجوالنسبه ومجزوم النسبه ومؤكد النسبه وفعل مربع النسبه وصفت حادثه وماضی محسوس النسبه وماضی منقول النسبه وفعل مثلث النسبه نك صيغی واحوال سائرەسی بياننده در معلوم اولەكه هرقنغی برحدثك حصولنه اقتدار كسبيچون برذاته امر صورتنده اولحدثی متضمن اولان امر حاضرك اخرينه ديكر متضمن اولديغی نسبتله زمانی بالكليه سلخ وتجريد ايدن (اه) حرفی وبوندن صكره افعال ناقصەدن (بيل) امری ضم وعلاوه اولنورلر (هله سويلەيه بيل هله اوقويه بيل) كبی ايمدی (بيل) امری حدث منسوب بهدن مخلوع واول حدثدن مسبب اولان مقدوريت وامكانده مستعمل اولمغله حروف مغيرة الاحداث منزلەسنده اولمغين

مجموع مرکب امر مرکب اقتداری نامیله فعل واحد اولور ویته معلوم اوله‌که حروف مغیرة الاحداثدن (مه) حرفی امر مرکب اقتدارینك جزؤ اخیری بولنان (بیل) امرینه لاحق اولدیغی صورتده ممالك عثمانیه‌ده مستعمل اولان لغت ترکیه‌ده (بیل) امری لاجل التخفیف حذف وتقدیر اولنمغین هرنه قدر معناً مرکب ایسه‌ده لفظاً بسیط اولدیغی جهته نظراً فعل مرکب اقتداریدن جزؤ اخیر اعتباریله عدمی اولان قسم افعال بسیطه‌دن عد اولنه‌رق اونلرك صره‌سنده ثبت وقید اولندیغندن هم لفظاً وهم معناً مرکب اولان فعل اقتداری یاوجودی ویا جزؤ اولی اعتباریله عدمی اولور بوصورتده لفظاً ومعناً مرکب اولان امر حاضرك صیغی یوز اون‌سکز نوع اولور

فعل امر مرکب اقتداری المعلوم الوجودی

	الجزء الاخیر الساکن	الجزء الاخیر المتحرك	الجزء فیه الشین	الجزء فیه النون	الجزء فیه سه	الجزء فیه مسه	الجزء فیه الرا	الجزء فیه زر	
مفرد	هله یازه بیل	هله سویله‌یه بیل	هله سویله‌شه بیل	هله سویله‌نه بیل	هله اغسه‌یه بیل	هله کولومسه‌یه بیل	هله طوغوره بیل	هله امزره بیل	مخاطب

المعلوم العدمی

	الجزء فیه مه	ایضاً	الجزء فیه الشین ومه	الجزء فیه النون ومه	الجزء فیه سه ومه	الجزء فیه مسه ومه	الجزء فیه الرا ومه	الجزء فیه زر ومه	
مفرد	هله یازمه‌یه بیل	هله سویله‌مه‌یه بیل	هله سویله‌شمه‌یه بیل	هله سویله‌نمه‌یه بیل	هله اغسه‌مه‌یه بیل	هله کولومسه‌مه‌یه بیل	هله طوغورمه‌یه بیل	هله امزرمه‌یه بیل	مخاطب

مصدر مشتق من الامر المذکور المعلوم الوجودی

	الجزء الاخیر الساکن	الجزء الاخیر المتحرك	الجزء فیه الشین	الجزء فیه النون	الجزء فیه سه	الجزء فیه مسه	الجزء فیه الرا	الجزء فیه زر	
مفرد	یازه بیلمك	سویله‌یه بیلمك	سویله‌شه بیلمك	سویله‌نه بیلمك	اغسه‌یه بیلمك	کولومسه‌یه بیلمك	طوغوره بیلمك	امزره بیلمك	غائب

مصدر مخفف مشتق من الامر المذکور

«	یازه بیلمه	سویله‌یه بیلمه	سویله‌شه بیلمه	سویله‌نه بیلمه	اغسه‌یه بیلمه	کولومسه‌یه بیلمه	طوغوره بیلمه	امزره بیلمه	«

حاصل مصدر مشتق من الامر المذکور

«	یازه بیلیش	سویله‌یه بیلیش	سویله‌شه بیلیش	سویله‌نه بیلیش	اغسه‌یه بیلیش	کولومسه‌یه بیلیش	طوغوره بیلیش	امزره بیلیش	«

فعل حال مشتق من الامر المذکور

«	یازه بیلیور	سویله‌یه بیلیور	سویله‌شه بیلیور	سویله‌نه بیلیور	اغسه‌یه بیلیور	کولومسه‌یه بیلیور	طوغوره بیلیور	امزره بیلیور	«

مستقبل مرجو النسبه مشتق من الامر المذکور

«	یازه بیلور	سویله‌یه بیلور	سویله‌شه بیلور	سویله‌نه بیلور	اغسه‌یه بیلور	کولومسه‌یه بیلور	طوغوره بیلور	امزره بیلور	«

مستقبل مجزوم النسبه مشتق من الامر المذکور

«	یازه بیله‌جك	سویله‌یه بیله جك	سویله‌شه بیله‌جك	سویله‌نه بیله جك	اغسه‌یه بیله جك	کولومسه‌یه بیله جك	طوغوره بیله جك	امزره بیله‌جك	«

مستقبل مؤکد النسبه مشتق من الامر المذکور

«	یازه بیلیسر	سویله‌یه بیلیسر	سویله‌شه بیلیسر	سویله‌نه بیلیسر	اغسه‌یه بیلیسر	کولومسه‌یه بیلیسر	طوغوره بیلیسر	امزره بیلیسر	«

فعل مربع النسبه مشتق من الامر المذکور

«	یازه بیله‌لی	سویله‌یه بیله‌لی	سویله‌شه بیله‌لی	سویله‌نه بیله‌لی	اغسه‌یه بیله لی	کولومسه‌یه بیله‌لی	طوغوره بیله‌لی	امزره بیله‌لی	«

فعل حادثه مشتقه من الامر المذکور

«	یازه بیلان	سویله‌یه بیلان	سویله‌شه بیلان	سویله‌نه بیلان	اغسه‌یه بیلان	کولومسه‌یه بیلان	طوغوره بیلان	امزره بیلان	«

ماضی محسوس النسبه مشتق من الامر المذکور

«	یازه بیلدی	سویله‌یه بیلدی	سویله‌شه بیلدی	سویله‌نه بیلدی	اغسه‌یه بیلدی	کولومسه‌یه بیلدی	طوغوره بیلدی	امزره بیلدی	«

ماضی منقول النسبه مشتق من الامر المذکور

«	یازه بیلمش	سویله‌یه بیلمش	سویله‌شه بیلمش	سویله‌نه بیلمش	اغسه‌یه بیلمش	کولومسه‌یه بیلمش	طوغوره بیلمش	امزره بیلمش	«

فعل مثلث النسبه مشتق من الامر المذکور

«	یازه بیلسه	سویله‌یه بیلسه	سویله‌شه بیلسه	سویله‌نه بیلسه	اغسه‌یه بیلسه	کولومسه‌یه بیلسه	طوغوره بیلسه	امزره بیلسه	«

❋ تنبیه ❋ امر مرکب اقتدارینك صیغ مختلفه‌سی یوز اون‌سکز نوع اولمغله فعل امرك قسم اولنك صیغی درتیوز طقسان نوع وقسم ثانیسنك صیغی یدیبوز اون التی نوع ومصدرلر انجق مفرد غائب اولمغله صیغ مختلفه‌لری یوزیکرمی اوچر نوع وحاصل مصدرك صیغی ایکیوز قرق التی نوع ومشتقات باقیهٔ مسطوره‌دن هربرینك صیغ مختلفه‌سی دخی فعل امردن قسم ثانینك صیغی مثللی یدیبوز اون التیشر نوع اولدیغی مستبان اولمغین هم لفظاً وهم معناً مرکب اولان فعل اقتدارینك کافهٔ صیغ مختلفه‌سی سکز بیك سکسان ایکی نوعه بالغ اوله‌جغی ظاهر ونمایان اولور ❋ تفرقه ❋ بالاده اشعار اولندیغی اوزره فعل مرکب اقتدارینك جزؤ اخیری اولان (بیل) فعلنه (مه) حرفی لاحق اولدیغی صورتده اولفعلی لغت چغتاییده اخواتی مثللی اثبات وذکر وممالك عثمانیه‌ده مستعمل لغتده حذف وتقدیر واجب اولور (سویله‌یه بیلمز سویله‌یه‌مز) کبی ایمدی لغتین مذکورتین بحسب المعنی متحد وبحسب الاستعمال ایکی صورتده مفترق اولورلر صورت اولی (بیل) فعلی افعال ناقصه‌دن (ویر طور) فعللریله برامر حاضرده اجتماع ایتدکلری صورتده اکر (بیل) فعلی مذکور ایسه کرك (مه) حرفیله مطرف اولسون کرك اولمسون (بیل) فعلنی ایکی لغتده‌ده تأخیر واجب اولور (سویله‌یی ویره‌بیلور سویله‌یوب طوره‌بیلمز) کبی واکر مقدر ایسه لغت عثمانیه‌ده اولدیغی کبی (بیل) فعلنی (ویر طور) فعللرندن مقدم ومؤخر تقدیر جائز اولور (سویله‌یه‌مه‌یی‌ویر سویله‌یه‌مه‌یوب طورور) کبی بونلر اکرچه (سویله‌یه‌بیله‌یی‌ویر سویله‌یه‌بیله‌یوب طورور) معنالرینه ایسه‌ده (بیل) فعلی هم مذکور وهمده مقدر اوله‌رق لغت چغتاییده‌دخی استعمال اولندیغی بوقدر صورت ثانیه (بیل) فعلی مذکور اولور ایسه افعال ناقصهٔ ثمانیه‌دن (کور یازدی) فعللریله اجتماع ایملری ممتنع واکر مقدر اولورسه مقدم اوله‌رق فعلین مرقومیندن هربریله اجتماعلری جائز اولور (یازه‌مه‌یه کور سویله‌یه‌مه‌یه یازدی) کبی اشبو فرقلردن ایچون

جزؤ ثانی اعتباریله عدمی اولان افعال اقتداریه افعال بسیطه صره‌سنده ثبت وقید اولنمشدر ❊ التنجی باب ❊ امر مرکب ابتدارینك وامر مرقومدن مأخوذ ومشتق اولان ماضیٔ محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه وفعل مثلث النسبه‌نك صیغ مختلفه‌سی واحوال سائره‌سی بیانده‌در معلوم اوله‌که هرقنغی برحدثك حصولنه مسارعت ومبادرت وکوز دیکرجه‌سنه ملازمت ایتمه‌برذاتدن طلب اولنه‌جغی وقتده اولحدثی متضمن اولان امرحاضرك اخرینه دیکر متضمن اولدیغی نسبت امریه ایله زمانی بالکلیه نزع وخلع ایدن (اه) حرفی الحاق اولندقدن صکره افعال ناقصهٔ ثمانیه‌دن (کور) امری ضم وایصال اولنور (سویله‌یه کور) کبی ایمدی (کور) امری حدث منسوب بهدن مخلوع واولحدثك لوازمندن اولوب جزؤ اولك مدلولنده کائن ابتدار وسرعتده مستعمل اولمغین وبوجهتله حروف مغیرة الاحداث منزله‌سنده اولمغین امر مرقوم امر مرکب ابتداری نامیله فعل واحد اولور وبودخی معلوم اوله‌که حروف مغیرة الاحداثدن (مه) حرفی امر مرکب ابتدارینك انجق جزؤ اولنه بالذات و (اه) حرفی واسطه‌سیله لاحق اولمغله امر مرکب مرقوم یاوجودی اولور ویا جزؤاولی اعتباریله ایکی وجه اوزره عدمی اولور بوصورتده امر حاضرك صیغ مختلفه‌سی یوزیتمش یدی نوع اولور

فعل امر مرکب ابتداری المعلوم الوجودی

	المجرد الساكن الآخر	المجرد المتحرك الآخر	المزيد فيه الشين	المزيد فيه النون	المزيد فيه سه	المزيد فيه مسه	المزيد فيه الرا	المزيد فيه زر
مفرد مخاطب	یازه‌کور	سویله‌یه کور	سویله‌شه‌کور	سویله‌نه‌کور	اغسه‌یه‌کور	کولومسه‌یه‌کور	طوغوره‌کور	امزره‌کور

المعلوم العدمی

	المزيد فيه مه	ايضاً	المزيد فيه الشين ومه	المزيد فيه النون ومه	المزيد فيه سه ومه	المزيد فيه مسه ومه	المزيد فيه الرا ومه	المزيد فيه زر ومه
مفرد مخاطب	یازمه‌یه کور	سویله‌مه‌یه کور	سویله‌شمه‌یه کور	سویله‌نمه‌یه کور	اغسه‌مه‌یه کور	کولومسه‌مه‌یه کور	طوغورمه‌یه کور	امزرمه‌یه کور

المعلوم العدمی الاقتداری

	المزيد فيه مه بعداه	ايضاً	المزيد فيه الشين ومه بعداه	المزيد فيه النون ومه بعداه	المزيد فيه سه ومه بعداه	المزيد فيه مسه ومه بعداه	المزيد فيه الرا ومه بعداه	المزيد فيه زر ومه بعداه
مفرد مخاطب	یازه‌مه‌یه کور	سویله‌یه‌مه‌یه کور	سویله‌شه‌مه‌یه کور	سویله‌نه‌مه‌یه کور	اغسه‌یه‌مه‌یه کور	کولومسه‌یه‌مه‌یه کور	طوغوره‌مه‌یه کور	امزره‌مه‌یه‌کور

ماضی محسوس النسبه مشتق من الامر المذکور

	المجرد الساكن الآخر	المجرد المتحرك الآخر	المزيد فيه الشين	المزيد فيه النون	المزيد فيه سه	المزيد فيه مسه	المزيد فيه الرا	المزيد فيه زر
مفرد غائب	یازه‌کوردی	سویله‌یه کوردی	سویله‌شه کوردی	سویله‌نه کوردی	اغسه‌یه کوردی	کولومسه‌یه کوردی	طوغوره‌کوردی	امزره‌کوردی

ماضی منقول النسبه مشتق من الامر المذکور

»	یازه کورمش	سویله‌یه کورمش	سویله‌شه کورمش	سویله‌نه کورمش	اغسه‌یه کورمش	کولومسه‌یه کورمش	طوغوره کورمش	امزره‌کورمش

فعل مثلث النسبه مشتق من الامر المذکور

»	یازه کورسه	سویله‌یه کورسه	سویله‌شه کورسه	سویله‌نه کورسه	اغسه‌یه کورسه	کولومسه‌یه کورسه	طوغوره کورسه	امزره کورسه

❊ تنبیه ❊ فعل امرك قسم اولنك صیغی یدیوز یکرمی نوع وقسم ثانیسنك صیغی بیك یتمش درت نوع ومشتقات ثلثهٔ مسطوره‌دن هربرینك صیغی دخی قسم ثانیٔ مذکورك صیغی مثللی بیك یتمش درت نوع اولدیغی فعل مرکب مرقومك صیغنی فعل مرکب اضافینك صیغنه تطبیقدن مستبان اولمغله فعل مرکب ابتدارینك کافهٔ صیغ مختلف العنواناتی درت بیك یدیوز اون التی نوع اولور ❊ مهمه ❊ فعل مرکب ابتدارینك جزؤ اخیری اولان (کور) امرینه حروف مغیرة الاحداثدن (مه) حرفی لاحق اولدیغی مسموع اولمدیغی کبی حروف مغیرة النسبه دخی داخل اولدیغی مسموع اولمدیغندن امر مرکب ابتداری انجق ماضیلره وفعل مثلث النسبه‌یه اصاغه وافراغ اولنور ❊ یدنجی باب ❊ امر حاضر مرکب اقترابیٔ مهجور الاستعمالدن مأخوذ ومشتق اولان ماضیٔ محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه‌نك صیغ مختلف العنواناتی واحوال سائره‌لری بیانده‌در معلوم اوله‌که هرقنغی برحدثك زمان ماضیده برذاتدن صدوری فعله وحصوله قریب اولدیغنی افاده وانبا وقتنده اولحدثی متضمن اولان امر حاضرك اخرینه دیکر متضمن اولدیغی نسبتله زمانی سلخ وتجرید ایدن (اه) حرفی الحاق اولندقدن صکره افعال ناقصهٔ ثمانیه‌دن مهجور الاستعمال اولان (یاز) امرندن مشتق (یازدی یازمش) ماضیلری ضم والحاق اولنور (یازه یازدی سویله‌یه یازمش) کبی ایمدی (یاز) امری حدث منسوب بهدن منسلخ اولوب اولحدثك لوازمندن جزؤ اولك مدلولنده کائن مقاربه معناسنده مستعمل اولمغین وبوجهتله حروف مغیرة الاحداث منزله‌سنده بولنمغین مجموع مرکب ماضیٔ مرکب اقترابی نامیله فعل واحد اولور وبنه معلوم اوله‌که حروف مغیرة الاحداثدن (مه) حرفی فعل مرکب اقترابینك انجق جزؤ اولنه هم بالذات وهم (اه) حرفندن صکره لاحق اولمغله مشتق منه اولان امر مرکب اقترابی مخاطب مهجور الاستعمالك صیغ متنوعهٔ مختلفة العنواناتی امر مرکب ابتداریٔ سالف البیانك صیغ مختلفه‌سی مثللی یوزیتمش یدی نوع اولوب اللی طقوزی وجودی واللی طقوزی عدمی واللی‌طقوزی عدمیٔ اقتداری اولور

المعلوم الوجودی

ماضی محسوس النسبه مشتق من الامر المرکب المهجور المذکور

	المجرد الساكن الآخر	المجرد المتحرك الآخر	المزيد فيه الشين	المزيد فيه النون	المزيد فيه سه	المزيد فيه مسه	المزيد فيه الرا	المزيد فيه زر
مفرد غائب	یازه یازدی	سویله‌یه یازدی	سویله‌شه یازدی	سویله‌نه یازدی	اغسه‌یه یازدی	کولومسه‌یه یازدی	طوغوره یازدی	امزره یازدی

المعلوم العدمی

	المزيد فيه مه	ايضاً	المزيد فيه الشين ومه	المزيد فيه النون ومه	المزيد فيه سه ومه	المزيد فيه مسه ومه	المزيد فيه الرا ومه	المزيد فيه زر ومه
مفرد غائب	یازمه‌یه یازدی	سویله‌مه‌یه یازدی	سویله‌شمه‌یه یازدی	سویله‌نمه‌یه یازدی	اغسه‌مه‌یه یازدی	کولومسه‌مه‌یه یازدی	طوغورمه‌یه یازدی	امزرمه‌یه یازدی

المعلوم العدمی الاقتداری

مفرد غائب	یازه‌مه‌یه یازدی	سویله‌یه‌مه‌یه یازدی	سویله‌شه‌مه‌یه یازدی	سویله‌نه‌مه‌یه یازدی	اغسه‌یه‌مه‌یه یازدی	کولومسه‌یه‌مه‌یه یازدی	طوغوره‌مه‌یه یازدی	امزره‌مه‌یه یازدی
	المزید فیه مه بعداه	ایضا	المزید فیه الشین ومه بعداه	المزید فیه النون ومه بعداه	المزید فیه سه ومه بعداه	المزید فیه مسه ومه بعداه	المزید فیه ارا ومه بعداه	المزید فیه زر ومه بعداه

المعلوم الوجودی

ماضی منقول النسبه مشتق من الامر المرکب المهجور المذکور

مفرد غائب	یازه یازمش	سویله‌یه یازمش	سویله‌شه یازمش	سویله‌نه یازمش	اغسه‌یه یازمش	کولومسه‌یه یازمش	طوغوره یازمش	امزره یازمش
	المجرد الساکن الاخر	المجرد المتحرك الاخر	المزید فیه الشین	المزید فیه النون	المزید فیه سه	المزید فیه مسه	المزید فیه ارا	المزید فیه زر

المعلوم العدمی

مفرد غائب	یازه‌مه‌یه یازمش	سویله‌مه‌یه یازمش	سویله‌شه‌مه‌یه یازمش	سویله‌نه‌مه‌یه یازمش	اغسه‌مه‌یه یازمش	کولومسه‌مه‌یه یازمش	طوغوره‌مه‌یه یازمش	امزره‌مه‌یه یازمش
	المزید فیه مه بعداه	ایضا	المزید فیه الشین ومه بعداه	المزید فیه النون ومه بعداه	المزید فیه سه ومه بعداه	المزید فیه مسه ومه بعداه	المزید فیه ارا ومه بعداه	المزید فیه زر ومه بعداه

المعلوم العدمی الاقتداری

مفرد غائب	یازه‌مه‌یه یازمش	سویله‌یه‌مه‌یه یازمش	سویله‌شه‌مه‌یه یازمش	سویله‌نه‌مه‌یه یازمش	اغسه‌یه‌مه‌یه یازمش	کولومسه‌یه‌مه‌یه یازمش	طوغوره‌مه‌یه یازمش	امزره‌مه‌یه یازمش
	المزید فیه مه بعداه	ایضا	المزید فیه الشین ومه بعداه	المزید فیه النون ومه بعداه	المزید فیه سه ومه بعداه	المزید فیه مسه ومه بعداه	المزید فیه ارا ومه بعداه	المزید فیه زر ومه بعداه

﴿تنبیه﴾ اشبو ایکی نوع فعل اقترابیدن هر برلرینك صیغ مختلف العنواناتی بیك یتمش درت نوع اولدیغی صیغه‌لرینی افعال مرکبهٔ سابقه‌دن ماضیٔ مرکبلرك صیغ مختلفه‌لرینه تطبیقدن ظاهر وآشکار اولور ﴿متممه﴾ اشبو فعل مرکب اقترابی اقسامندن وجودی قسمی افعال ناقصهٔ عربیه اقسامندن (کاد) فعلیله خبری اولان مستقبل مجموعی مؤداسنی وعدمی قسمی دخی هم ماء نافیه ایله مصدر اولان (کاد) فعلیله خبری اولان مستقبل مثبت مجموعی مؤداسنی وهم (کاد) فعلیله خبری اولان مستقبل منفی مجموعی مؤداسنی تأدیه ایدر (زید یازه یازدی) کبی که (کاد زید یکتب) معناسنه‌در (زید یازمه‌یه یازدی) کبی که هم (ماکاد زید یکتب) معناسنه‌در وهم (کاد زید لم یکتب) معناسنه‌در (زید یازه‌مه‌یه یازدی) کبی که هم (ماکاد زید یقدر الکتب) وهم (کاد زید لم یقدر

الکتب) معنالرینه دالدر نتکیم فعل مربع النسبه اقسامندن ماضیٔ مخمن النسبه ایله (اولدی) فعلی مجموعی افعال ناقصهٔ عربیه اقسامندن (عسی) فعلیله خبری مستقبل مجموعی مؤداسنی تأدیه ایدر (زید یازمه‌لی اولدی) کبی که (عسی زید یکتب) معناسنه‌در شوقدرکه فعل مرکب اقترابیدن جزؤ اخیر واقع اولان (یازدی) فعلی جزؤ اولك مدلولنك وقوعه قریبتنی و (کاد) فعلی دخی خبرینك مدلولنك بنه وقوعه قریبتنی افاده ایتمکله ذکر اولنان (یازدی) فعلی بلافرق (کاد) معناسنه اولور اما معنای قربیت (یازمه‌لی اولدی) مرکبنك سبکندن مستفاد اولوب اول قربیت ایسه (صار) معناسنی متضمن اولان (عسی) فعلنك مدلولی اولدیغندن لسان ترکیده (عسی) فعلنك مدلولنه موضوع ودال اولان فعل بولنمامشدر

﴿سکزنجی باب﴾ امر مرکب ثلاثی انواعندن امر حاضر مرکب اضافیٔ مکرر العملك وامر مرکب مرقومدن مشتق اولان مصدر اصلی ومصدر مخفف وحاصل مصدر وفعل حال ومستقبل مرجو النسبه ومستقبل مجزوم النسبه ومستقبل مؤکد النسبه وفعل مربع النسبه وصفت حادثه وماضیٔ محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه وفعل مثلث النسبه صیغ مختلفه‌سی واحوال سائره‌سی بیانده‌در معلوم اوله‌که افعال مرکبهٔ سالف البیاندن انجق امر مرکب اضافینك جزؤ اولی اولان امر حاضرك متضمن اولدیغی حدث وعمل متعدد ومکرر اوله‌رق مطلوب اولدیغی صورتده جزؤ مرقوم آخرنده‌کی (ای) حرفیله یله تکرر اولنور (یازی یازی ویر) کبی شوقدرکه احداث عدمیه‌ده تعدد و تکرر ممکن ومتصور اولمدیغندن امر حاضر مرکب اضافی جزؤ اولی اعتباریله عدمی اولدیغی صورتده اولجزئی تکرر جائز اولمز بوصورتده امر حاضر مفرد مرکب اضافینك کافهٔ صیغ مختلف العنواناتی یوز یتمش یدی نوع اولوب اوتوز برنوعی معلوم وجودی اولور (یازی یازی ویر) کبی و یکرمی سکز نوعی مجهول وجودی اولور (یازیلی یازیلی ویر) کبی واوتوز برنوعی معلوم عدمی باعتبار الجزؤ الاخیر اولور (یازی یازی ویرمه) کبی و یکرمی سکز نوعی مجهول عدمی باعتبار الجزؤ الاخیر اولور (یازیلی یازیلی ویرمه) کبی واوتوز برنوعی معلوم عدمی اقتداری باعتبار الجزؤ الاخیر اولور (یازی یازی ویره‌مه) کبی و یکرمی سکز نوعی دخی مجهول عدمیٔ اقتداری باعتبار الجزؤ الاخیر اولور (یازیلی یازیلی ویره‌مه) کبی ایمدی فعل امر مرکب اضافی مکرر العمل دخی فعل امر بسیط مثللی ایکی قسم اولمغله قسم اولك صیغ مختلف العنواناتی یدیبوز یکرمی نوع اولوب یوز یتمش یدی نوعی مفرد مخاطبدر یعنی مارالذکر امر حاضر مفرددر و یوز سکسان طقوز نوعی مفرد غائبدر (یازی یازی ویرسون یازیلی یازیلی ویرمه‌سون) کبی و یوز یتمش یدی نوعی جمع مخاطبدر (یازی یازی ویرك یازیلی یازیلی ویرمه‌یك) کبی و یوز یتمش یدی نوعی دخی جمع غائبدر (یازی یازی ویرسونلر یازیلی یازیلی ویرمه‌سونلر) کبی وقسم ثانینك صیغ مختلف العنواناتی دخی بیك یتمش درت نوع اولوب یوز سکسان طقوز نوعی مفرد غائبدر (یازی یازی ویره یازیلی یازیلی ویرمه‌یه) کبی و یوز یتمش یدی نوعی مفرد مخاطبدر (یازی یازی ویره‌سك) کبی ویوز یتمش یدی نوعی مفرد متکلمدر (یازی یازی ویره‌یم) کبی ویوز یتمش یدی نوعی جمع غائبدر (یازی یازی ویره‌لر) کبی ویوز یتمش یدی نوعی جمع مخاطبدر (یازی یازی ویره‌سکز) کبی ویوز یتمش یدی نوعی دخی جمع متکلمدر (یازی یازی ویره‌لم) کبی بوتقدیرجه فعل امر مرکب اضافیٔ مکرر العملك کافهٔ صیغی بیك یدیبوز طقسان درت نوعه بالغ اولور وبنه مصدر اصلی ایله مصدر مخفف (الاسماء الظواهر کلها غیب) مصداقی اولمریله انجق غائب واسماء اجناسدن اولمریله انجق مفرد اولدقلرندن هر برینك صیغ مختلف العنواناتی امر غائب مثللی یوز سکسان طقوز نوع معلوم ومجهول قسملری اولوب التمش اوچ نوعی وجودی والتمش اوچ نوعی عدمی والتمش اوچ نوعی دخی عدمیٔ اقتداری اولور وحاصل مصدر مفرد غائب اولدیغی کبی جمع غائب دخی اولدیغندن صیغ مختلف العنواناتی اوچ یوز یتمش سکز نوع اولوب یوز یکرمی التی نوعی وجودی و یوز یکرمی التی نوعی عدمی و یوز یکرمی التی نوعی دخی عدمیٔ اقتداری اولور ومشتقات تسعهٔ باقیه‌دن هر برینك صیغ مختلف العنواناتی دخی

فعل امردن قسم ثانینك صیغ مختلفه‌سی مثللی بیك یتمش درت نوع اولوب فعل امرك منقسم اولدیغی قسملره منقسم اولورلر پس بیان مذكوردن مستبان و برنجی بابدن ظاهر و نمایان اوله‌جغی وجهله فعل مركب اضافیٔ مكرر الاولك معانیٔ متنوعهٔ مطلوبه‌یی افاده ایدن صیغ مختلفه‌نك كافه‌سی اون ایكی بیك ایكیوز اون التی نوعه بالغ اولور

❋ طقوزنجی باب ❋ امر حاضر مركب ثلاثی انواعندن امر مركب اضافیٔ استمراریٔ انتشارینك وامر مركب مرقومدن مشتق ومأخوذ مصدر اصلی ومصدر مخفف وحاصل مصدر وفعل حال ومستقبل مرجو النسبه ومستقبل مجزوم النسبه ومستقبل مؤكد النسبه وفعل مربع النسبه وصفت حادثه وماضیٔ محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه وفعل مثلث النسبه‌نك صیغ مختلفه‌سی واحوال سائره‌سی بیانده‌در

معلوم اوله‌كه امر مركب مرقوم ایكی قسمدر ❋ قسم اول ❋ (طور) امریله مطرف اولاندر (یازی و یروب طورمه) كبی ❋ قسم ثانی ❋ (یات) امریله مطرف اولاندر (یازی و یروب یاتمه) كبی اشبو ایكی قسم امر مركب مرقومدن هر برینك صیغ مختلف العنواناتی درتیوز اون اوچ نوع اولوب اوتوز بر نوعی معلوم وجودی اولور (یازی ویر طور) كبی و یكرمی سكز نوعی مجهول وجودی اولور (یازیلی ویر طور) كبی واوتوز بر نوعی معلوم عدمی باعتبار الجزؤ الاول اولور (یازمه‌یی ویر طور) كبی و یكرمی سكز نوعی مجهول عدمی باعتبار الجزؤ الاول اولور (یازلمه‌یی ویر طور) كبی واوتوز بر نوعی معلوم عدمیٔ اقتداری باعتبار الجزؤ الاول اولور (یازه‌مه‌یی ویر طور) كبی و یكرمی سكز نوعی مجهول عدمیٔ اقتداری باعتبار الجزؤ الاول اولور (یازیله‌مه‌یی ویر طور) كبی واوتوز بر نوعی معلوم عدمی باعتبار الجزؤ الثانی اولور (یازی ویرمه طور) كبی و یكرمی سكز نوعی مجهول عدمی باعتبار الجزؤ الثانی اولور (یازیلی ویرمه طور) كبی واوتوز بر نوعی معلوم عدمیٔ اقتداری باعتبار الجزؤ الثانی اولور (یازی ویره‌مه طور) كبی و یكرمی سكز نوعی مجهول عدمیٔ اقتداری باعتبار الجزؤ الثانی اولور (یازیلی ویره‌مه طور) كبی واوتوز بر نوعی معلوم عدمی باعتبار الجزؤ الاخیر اولور (یازی ویروب طورمه) كبی و یكرمی سكز نوعی مجهول عدمی باعتبار الجزؤ الاخیر اولور (یازیلی ویروب طورمه) كبی واوتوز بر نوعی معلوم عدمی اقتداری باعتبار الجزؤ الاخیر اولور (یازی و یروب طوره‌مه) كبی و یكرمی سكز نوعی دخی مجهول عدمیٔ اقتداری باعتبار الجزؤ الاخیر اولور (یازیلی ویروب طوره‌مه) كبی بو صورتده فعل امر مركب اضافیٔ استمراریٔ انتشاریدن قسم اولك صیغ مختلفه‌سی بیك التیوز سكسان نوع اولوب درتیوز اون اوچ نوعی امر مفرد مخاطب یعنی سالف البیان امر حاضر مفرد ودرتیوز قرق بر نوعی مفرد غائب (یازی و یروب طورمه‌سون) كبی ودرتیوز اون اوچ نوعی جمع مخاطب (یازی ویروب طورمه‌یك) كبی ودرتیوز اون اوچ نوعی دخی جمع غائب صیغه‌لریدر (یازی ویروب طورمه‌سونلر) كبی وقسم ثانینك صیغ مختلفه‌سی ایكی بیك بشیوز التی نوع اولوب درتیوز قرق بر نوعی مفرد غائب (یازی ویروب طورمه‌یه) كبی ودرتیوز اون اوچ نوعی مفرد مخاطب (یازی ویروب طورمه‌یه‌سك) كبی ودرتیوز اون اوچ نوعی مفرد متكلم (یازی ویروب طورمه‌یه‌یم) كبی ودرتیوز اون اوچ نوعی جمع غائب (یازی و یروب طورمه‌یه‌لر) كبی ودرتیوز اون اوچ نوعی جمع مخاطب (یازی ویروب طورمه‌یه‌سكز) كبی ودرتیوز اون اوچ نوعی دخی جمع متكلم صیغه‌لری اولور (یازی ویروب طورمه‌یه‌لم) كبی بو تقدیرجه فعل امرك كافهٔ صیغ مختلفه‌سی درت بیك یوز سكسان التی نوعه بالغ اولور وینه مار الذكر اون ایكی نوع مشتقاتدن مصدر اصلی ایله مصدر مخفف انجق مفرد غائب اولملریله امر غائبك صیغی مثللی هر برینك صیغی درتیوز قرق بر نوع وحاصل مصدر مفرد غائب اولدیغی كبی جمع غائب دخی اولدیغندن صیغ مختلفه‌سی سكز یوز سكسان ایكی نوع ومشتقات تسعهٔ باقیه‌دن هر برینك صیغ مختلفه‌سی فعل امردن قسم ثانینك صیغی مثللی ایكی بیك بشیوز التی نوع صیغی اولمغله فعل مركب اضافیٔ استمراریٔ انتشارینك مار الذكر ایكی قسمندن هر برینك صیغ مختلف العنواناتی یكرمی سكز بیك بشیوز درت نوع اولمش اولور ❋ تنبیه ❋ فعل امرك وماضیلرك وفعل مثلث النسبه‌نك جزؤ اخیری اعتباریله عدمی وعدمیٔ اقتداری اولان قسملرنده (اوب)

حرفنی ذكر وباقی قسملرنده تقدیر واجب ایدیكی (یازی ویروب طورمه یازی ویروب طورمه‌دی یازی ویروب طوره‌مه‌مش یازی ویروب طوره‌مه‌سه یازی ویر طور یازی ویرمه‌دی طوردی یازه‌مه‌یی ویرمش طورمش یازی ویره‌مه‌سه طورسه) كبی وفعل حالك كافهٔ صیغنده ذكر واجب ایدیكی (یازی ویروب طوریور یازی ویروب طورمه‌یور) كبی ومشتقات ثمانیهٔ باقیه‌نك جزؤ ثانی وجزؤ اخیر اعتباریله عدمی اولان قسملرنده ذكر واجب ووجودی قسملریله جزؤ اول اعتباریله عدمی اولان قسملرنده ذكر وتقدیر جائز ایدیكی وبوجهتله فعل مركب اضافیٔ استمراریٔ انتشارینك مشتمل اولدیغی یكرمی سكز بیك بشیوز درت نوع صیغ مختلفه‌دن اون درت بیك اون سكز صیغنده ذكر واجب وسكز بیك اوچیوز التمش صیغنده حذف واجب والتی بیك یوز یكرمی التی صیغنده ذكر وحذف جائز ایدیكی ایكنجی بابده مسطور ومقید (احكام مشتركه) عنوانیله مبسوط اولان مسائلدن ظاهر ونمایان اولور

❋ اوننجی باب ❋ امر مركب ثلاثی انواعندن امر مركب اضافیٔ استمراریٔ موقتك وامر مركب مرقومدن مأخوذ ومشتق اولان مصدر اصلی ومصدر مخفف وحاصل مصدر وفعل حال ومستقبل مرجو النسبه ومستقبل مجزوم النسبه ومستقبل مؤكد النسبه وفعل مربع النسبه وصفت حادثه وماضی محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه وفعل مثلث النسبه‌نك صیغ مختلفه‌سی واحوال سائره‌سی بیانده‌در

معلوم اوله‌كه امر مركب اضافیٔ استمراریٔ موقت دخی ایكی قسمدر ❋ قسم اول ❋ (قو) امریله مطرف اولاندر (یازی ویره قو) كبی ❋ قسم ثانی ❋ (طور) امریله مطرف اولاندر (سویله‌یی ویره طور) كبی اشبو ایكی امر مركبدن هر برینك صیغ مختلف العنواناتی دخی امر مركب سابقك قسملرندن هر برینك صیغی مثللی درتیوز اون اوچ نوع اولوب اوتوز بر نوعی معلوم وجودی اولور (یازی ویره قو) كبی ویكرمی سكز نوعی مجهول وجودی اولور (یازیله‌ویره قو) كبی واوتوز بر نوعی معلوم وجودی باعتبار الجزؤ الاول اولور (یازمه‌یی ویره‌قو) كبی ویكرمی سكز نوعی مجهول عدمی باعتبار الجزؤ الاول اولور (یازیله‌یی ویره‌قو) كبی واوتوز بر نوعی معلوم عدمیٔ اقتداری باعتبار الجزؤ الاول اولور (یازه‌مه‌یی ویره‌قو) كبی ویكرمی سكز نوعی مجهول عدمیٔ اقتداری باعتبار الجزؤ الاول اولور (یازیله‌مه‌یی و یره‌قو) كبی واوتوز بر نوعی معلوم عدمی باعتبار الجزؤ الثانی اولور (یازی ویرمه‌یه‌قو) كبی ویكرمی سكز نوعی مجهول عدمی باعتبار الجزؤ الثانی اولور (یازیلی ویرمه‌یه قو) كبی واوتوز بر نوعی معلوم عدمی اقتداری باعتبار الجزؤ الثانی اولور (یازی ویره‌مه‌یه قو) كبی و یكرمی سكز نوعی مجهول عدمیٔ اقتداری باعتبار الجزؤ الثانی اولور (یازیلی ویره‌مه‌یه‌قو) كبی واوتوز بر نوعی معلوم عدمی باعتبار الجزؤ الاخیر اولور (یازی ویره‌قومه) كبی و یكرمی سكز نوعی مجهول عدمی باعتبار الجزؤ الثالث اولور (یازیلی ویره‌قومه) كبی واوتوز بر نوعی معلوم عدمیٔ اقتداری باعتبار الجزؤ الثالث اولور (یازی ویره قویه‌مه) كبی ویكرمی سكز نوعی مجهول عدمیٔ اقتداری باعتبار الجزؤ الثالث اولور (یازیلی ویره‌قویه‌مه) كبی ایمدی فعل امر مركب استمراریٔ موقتدن قسم اولك صیغ مختلفه‌سی بیك التیوز سكسان نوع اولوب درتیوز اون اوچ نوعی مفرد مخاطب یعنی مار الذكر امر حاضر مفرد ودرتیوز قرق بر نوعی مفرد غائب (یازی ویره‌طورسون) كبی ودرتیوز اون اوچ نوعی جمع مخاطب (یازی ویره‌طورك) كبی ودرتیوز اون اوچ نوعی جمع غائب صیغه‌لری اولورلر (یازی ویره‌قوسونلر) كبی وقسم ثانینك صیغ مختلفه‌سی ایكی بیك بشیوز التی نوع اولوب درتیوز قرق بر نوعی مفرد غائب (یازی ویره قویه) كبی ودرت یوز اون اوچ نوعی مفرد مخاطب (یازی ویره قویه‌سك) كبی ودرتیوز اون اوچ نوعی مفرد متكلم (یازی ویره‌قویه‌یم) كبی ودرتیوز اون اوچ نوعی جمع غائب (یازی ویره قویه‌لر) كبی ودرتیوز اون اوچ نوعی جمع مخاطب (یازی ویره‌قویه‌سكز) كبی ودرتیوز اون اوچ نوعی جمع متكلم (یازی ویره قویه‌لم) كبی وذكر اولنان اون ایكی نوع مشتقاتدن مصدر اصلی ایله مصدر مخفف انجق مفرد غائب اولملریله هر برینك صیغ مختلفه‌سی امر غائبك صیغی مثللی درتیوز قرق بر نوع وحاصل مصدر جمع غائب دخی اولمغله صیغ مختلفه‌سی سكز یوز سكسان ایكی نوع ومشتقات تسعهٔ باقیه‌دن هر برینك صیغ مختلفه‌سی فعل امردن قسم ثانینك صیغی مثللی ایكیبك بشیوز التی نوع اولمغله

فعل مركب اضافئ استمراریٔ موقتك ایكی قسمندن هر برینك صیغ مختلفه‌سی فعل مركب اضافئ استمراریٔ انتشارینك
ایكی قسمنـدن هر برینك صیغی مثلو یكرمی سكز بیك بشیوز درت نوع اولمش اولور ✻ تنبیه ✻ (طور) امری
اكر لفظاً ویاتقدیراً (اوب) حرفیله نسبتدن وزماندن بالكلیه مخلوع اولان امر حاضر بسیطه و مركبه لاحق اولورسه
استمرار انتشاری‌یی متضمن اولدیغی واكر (اَه) حرفیله نسبتـدن وزماندن مخلوع اولان امر حاضر بسیطه و مركبه
لاحق اولورسه استمرار موقتی متضمن اولدیغی ابتداء مقصـدده مذكور توطئه‌دن مستبان وموارد استعمالاتدن ظاهر
ونمایان اولور ✻ اون برنجی باب ✻ امر حاضر مركب ثلاثی انواعنـدن امر مركب اضـافئ اقتدارینك
وامر مركب مرقومدن مأخوذ ومشتق اولان مصدر اصلی ومصدر مخفف وحاصل مصدر وفعل حال و مستقبل
مرجو النسبه ومستقبل مجزوم النسبه ومستقبل مؤكد النسبه وفعل مربع النسبه وصفت حادثه وماضی محسوس
النسبه وماضی منقول النسبه وفعل مثلث النسبه‌نك صیغ مختلف العنو اناتی واحـوال سائره‌سی بیانده‌در معلوم
اوله‌كه امر حاضر مركب اقتداریٔ مذكورك صیغ مختلفه‌سی ممالك عثمانیه‌ده مستعمل اولان لغتده یوز یتمش یدی نوع
اولوب اللی طقوز نوعی وجودی اولور (هله یازی ویره‌بیل یازیلی ویره بیل) كبی واللی طقوز نوعی عدمی
باعتبار الجزؤ الاول اولور (هله یازمه‌یی ویره‌بیل) كبی واللی طقوز نوعی دخی عدمی باعتبار الجزؤ الثانی اولور
(هله یازی ویرمه‌یه بیل) كبی وچغتای لغتنده جزؤ اخیر اعتباریله دخی عدمی اولمغله امر مركب مرقومك صیغی
ایكیوز اوتوز التی نوع اولور (یازی‌ویره‌بیله) كبی بوصورتده ممالك عثمانیه‌ده مستعمل اولان لغتده فعل امردن
قسم اولك صیغ مختلفه‌سی یدی یوز یكرمی نوع اولوب یوز یتمش یدی نوعی مفرد مخاطب یعنی مار الذكر امر حاضر
مفرد اولور ویوز سكسان طقوز نوعی مفرد غائب اولور (یازی ویره بیلسون) كبی ویوز یتمش یدی نوعی
جمع مخاطب اولور (یازی ویره بیلك) كبی ویوز یتمش یدی نوعی جمع غائب اولور (یازی ویره‌بیلسونلر)
كبی وقسم ثانینـك صیغ مختلفه‌سی دخی بیك یتمش درت نوع اولوب یوزسكسـان طقوز نوعی مفرد غائب اولور
(هله یازی ویره‌بیله) كبی ویوز یتمش یدی نوعی مفرد مخـاطب اولور (بلكه یازی ویره بیله‌سك) كبی ویوز
یتمش یدی نوعی مفرد متكلم اولور (یازی ویره‌بیله‌یم) كبی ویوز یتمش یدی نوعی جـمع غائب اولور (یازی
ویره بیله‌لر) كبی ویوز یتمش یدی نوعی جـمع مخاطب اولور (یازی ویره‌بیله‌سكز) كبی ویوز یتمش یدی نوعی
دخی جمع متكلم اولور (یازی‌ویره‌بیله‌لم) كبی واون ایكی نوع مشتقاتدن مصدر اصلی ایله مصدر مخففدن هر بری انجق
مفرد غائب اولمریله هر برینك صیغ مختلفه‌سی یوزسكسان طقوز نوع وحاصل مصدر جمع غائب دخی اولمغله صیغ مختلفه‌سی
اوچیوز یتمش نوع ومشتقات تسعهٔ باقیه‌دن هر برینك صیغ مختلفه‌سی دخی فعل امردن قسم ثانینك صیغی مثللی بیك
یتمش درت نوع اولور بوصورتده فعل مركب اضافئ اقتداریٔ ثلاثینك كافهٔ صیغی اون ایكیبیك ایكیوز اون التی نوع
اولمش اولور ✻ اون ایكنجی باب ✻ امر حاضر مركب ثلاثی انواعندن امر مركب اضافئ ابتدارینك وامر
مركب مرقومدن مأخـوذ ومشتق اولان ماضئ محسوس النسبه وماضئ منقول النسبه وفعل مثلث النسبه‌نك صیغ
مختلف العنواناتی واحوال سائره‌سی بیانده‌در معلوم اوله‌كه امر حاضر مركب مرقومك جزؤ اخیری اولان (كور)
امرینه (مد) حرفی بحسب السماع لاحق اوله‌مدیغندن امر حاضر مرقومك صیغ مختلف العنواناتی ایكیوز طقسان
بش نوع اولوب اوتوز بر نوعی معلوم وجودی اولور (یازی ویره كور) كبی ویكرمی سكز نوعی مجهول وجودی اولور
(یازیلی ویره كور) كبی واوتوز بر نوعی معلوم عدمی باعتبار الجزؤ الاول اولور (یازمه‌یی ویره كور) كبی ویكرمی
سكز نوعی مجهول عدمی باعتبار الجزؤ الاول اولور (یازیله‌یی ویره كور) كبی واوتوز بر نوعی معلوم عدمیٔ
اقتداری باعتبار الجزؤ الاول اولور (یازه‌مه‌یی ویره كور) كبی ویكرمی سكز نوعی مجهول عدمیٔ اقتداری باعتبار
الجزؤ الاول اولور (یازیله‌مه‌یی ویره كور) كبی واوتوز بر نوعی معلوم عدمی باعتبار الجزؤ الثانی اولور (یازی
ویرمه‌یه كور) كبی ویكرمی سكز نوعی مجهول عدمی باعتبار الجزؤ الثانی اولور (یازیلی و یرمه‌یه كور) كبی

واوتوز بر نوعی معلوم عدمیٔ اقتداری باعتبار الجزؤ الثانی اولور (یازی ویره مه‌یه كور) كبی ویكرمی سكز نوعی
دخی مجهول عدمیٔ اقتداری باعتبار الجزؤ الثانی اولور (یازیلی ویره مه‌یه كور) كبی بوصورتده فعل امردن قسم
اولك صیغ مختلفه‌سی بیك ایكیوز نوع اولوب ایكیوز طقسان بش نوعی مفرد مخاطب یعنی امر حاضر مفرد مذكور
واوچیوز اون بش نوعی مفرد غائب (یازی ویره كورسون) كبی وایكیوز طقسان بش نوعی جمع مخاطب (یازی
ویره كورك) كبی وایكیوز طقسان بش نوعی جمع غائب صیغه‌لری اولورلر (یازی ویره كورسونلر) كبی وقسم
ثانینك صیغ مختلفه‌سی دخی بیك یدیوز سكسان نوع اولوب اوچیوز اون بش نوعی مفرد غائب (یازی ویره كوره)
كبی وایكیوز طقسان بش نوعی مفرد مخاطب (یازی ویره كوره‌سك) كبی وایكیوز طقسان بش نوعی مفرد متكلم
(یازی ویره كوره‌یم) كبی وایكیوز طقسان بش نوعی جمع غائب (یازی ویره كوره لر) كبی وایكیوز طقسان بش
نوعی جمع مخاطب (یازی ویره كوره‌سكز) كبی وایكیوز طقسان بش نوعی دخی جمع متكلم صیغه‌لری اولورلر
(یازی ویره كوره‌یم) كبی ومصدر اصلی ومصدر مخففدن هر برینك صیغی اوچیوز اون بش نوع وحاصل مصدر
هم مفرد غائب وهم جمع غائب اولمغله صیغ مختلفه‌سی التیوز اوتوز نوع ومشتقات تسعهٔ باقیه‌دن هر برینك صیغی دخی
فعل امردن قسم ثانینك صیغی مثللی بیك یدیوز طقسان نوع اولور بوصورتده فعل مركب اضافئ ابتدارینك
كافهٔ صیغی یكرمی بر بیك اوچیـوز التمش نوع اولور ✻ اون اوچنجی باب ✻ امر حاضر مركب ثلاثی
انواعنـدن امر مركب اضافئ اقترابئ مهجور الاستعمالـدن مأخوذ و مشتق اولان ماضئ محسـوس النسبه
وماضئ منقول النسبه‌نك صیغ مختلف العنواناتی واحـوال سائره‌سی بیانده در معلوم اوله كه توطئه‌ده اشعار
ویدنجی بابده تذكار اولندیغی وجهله حروف مغیرة الاحداث منزله‌سـنده بولنان افعال ناقصهٔ ثمانیهٔ مار الذكردن
(یاز) امری آخرینه حروف مغیرة النسبه منزله‌سـنده اولان افعال ثلثه‌دن (ایدی ایمش) فعللرندن بریله ماضی
بابلرنده بیان اولنان وجه مخصوص اوزره تركیب وتألیف وماضیلردن برینك صیغه‌سنه تحویل وتصریف اولنمدقجه
هم امر حاضر بسیط وهم امر حاضر مركبه ضم والحاق بحسب السماع ممتنع اولدیغندن فعل اضافئ اقترابی یاماضئ
محسوس النسبه اولور (یازی ویره یازدی) كبی ویاخود ماضئ منقول النسبه اولور (یازیلی ویره یازمش)
كبی ایمدی فعلین ماضیین مرقومین جزؤ اخیرلری اولان (یاز) امری اعتباریله عدمی اوله‌میوب یا جزؤ اولی
اعتباریله ویا جزؤ ثانیسی اعتباریله ایكی صورتله عدمی اولدیغنـدن هر برینك صیغ مختلف العنـواناتی بیك یدیوز
طقسان نوع اولوب یوز سكسان التی نوعی معلوم وجودی اولور (یازی ویره یازدی) كبی ویوز یتمش ایكی
نوعی مجهول وجودی اولور (یازیلی ویره یازمش) كبی ویوز سـكسان التی نوعی معلوم عدمی باعتبار الجزؤ
الاول اولور (یازمه‌یی ویره یازدم) كبی ویوز یتمش ایكی نوعی مجهول عدمی باعتبار الجزؤ الاول اولور (یازیله‌یی
ویره یازمشیم) كبی ویوز سـكسان التی نوعی معلوم عدمیٔ اقتـدای باعتبار الجزؤ الاول اولور (یازه‌مه‌یی ویره
یازدك) كبی ویوز یتمش ایكی نوعی مجهول عدمیٔ اقتداری باعتبار الجزؤ الاول اولور (یازیله‌مه‌یی ویره یازمشسك)
كبی ویوز سـكسان التی نوعی معلوم عدمی باعتبار الجزؤ الثانی اولور (یازی و یرمه‌یه یازدیلر) كبی ویوز
یتمش ایكی نوعی مجهول عدمی اولور (یازیلی و یرمه‌یه یازمشـلر) كبی ویوز سـكسان التی نوعی معلوم عدمیٔ
اقتداری باعتبار الجزؤ الثانی اولور (یازی ویره مه‌یه یازدق سـویله‌یی ویره مه‌یه یازدكز) كبی ویوز یتمش ایكی
نوعی مجهول عدمیٔ اقتداری باعتبار الجزؤ الثانی اولور (یازیلی ویره مه‌یه یازمشز سویله‌یی ویره مه‌یه یازمشسكز)
كبی بوصورتده فعل مركب اضافئ اقترابینـك معانئ متنوعهٔ مطلوبه‌یی افاده ایدن صیغ مختلف العنـواناتنك
كافـه‌سی اوچبیك بشیوز سـكسان نوع اولمش اولور ✻ اون دردنجی باب ✻ امر حاضر مركب ثلاثی
اقسامندن امر مركب استمراریٔ انتشاریٔ اقتدارینك وامر مركب مرقومدن مأخوذ ومشتق اولان مصدر اصلی
ومصدر مخفف وحاصل مصدر وفعل حال ومستقبل مرجو النسبه ومستقبل مجزوم النسبه ومستقبل مؤكد النسبه

وفعل ذومعان اربعه وصفت حادثه وماضیٔ محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه وفعل مثلث النسبه‌نك صیغ مختلفه‌سی واحوال سائره‌سی بیانده‌در معلوم اوله‌كه ایكنجی بابده‌ذكر اولندیغی اوزره امرحاضرمركب استمراریٔ انتشارینك صیغ مختلفه‌سی وجودی وجزؤ اولی وثانیسی اعتباریله هم عدمیٔ ساذج وهم عدمیٔ اقتداری نوعلرینه منقسم اولمغله مجموع صیغی ایكیوز طقسان بش نوع ایسه‌ده جزؤ اولی واخیری اعتبارلریله عدمیٔ اقتداری اولان نوعلره (بیل) امرینی الحاق ایتمه بحسب القیاس ممتنع اولدیغی كبی بحسب السماع دخی (اوب) حرفنی حذف واجب اولان نوعلره دخی الحاق ایتمه ممتنع اولدیغندن امرحاضر مركب استمراریٔ انتشارینك صیغ مختلفه‌سی اللی طقوز نوع اولوب اوتوز بر نوعی معلوم عدمی باعتبار الجزؤ الثانی اولور (یازوب طورمه‌یه بیل) كبی ویكرمی سكز نوعی مجهول عدمی باعتبار الجزؤ الثانی اولور (یازیلوب طورمه‌یه بیل) كبی بو صورتده فعل امردن قسم اولك صیغی ایكیوز قرق نوع اولوب اللی طقوز نوعی مفرد مخاطب اولور یعنی امرحاضر مفرد اولور والتمش اوچ نوعی مفرد غائب اولور (یازوب طورمه‌یه بیلسون) كبی واللی طقوز نوعی جمع مخاطب اولور (یازوب طورمه‌یه بیلك) كبی واللی طقوز نوعی دخی جمع غائب اولور (یازوب طورمه‌یه بیلسونلر) كبی وقسم ثانینك صیغ مختلفه‌سی ایله ماضیٔ محسوس النسبه‌دن وماضیٔ منقول النسبه‌دن وفعل مثلث النسبه‌دن هر برینك صیغ مختلفه‌سی اوچیوز اللی سكز نوع اولوب التمش اوچ نوعی مفرد غائب اولور (یازوب طورمه‌یه بیله یازوب طورمه‌یه بیلدی یازوب طورمه‌یه بیلمش یازوب طورمه‌یه بیلسه) كبی واللی طقوز نوعی مفرد متكلم اولور (یازوب طورمه‌یه بیله‌یم یازوب طورمه‌یه بیلدم بیلمشم بیلسه‌م) كبی واللی طقوز نوعی مفرد مخاطب اولور (یازوب طورمه‌یه بیله‌سك یازوب طورمه‌یه بیلدك بیلمشسك بیلسه‌ك) كبی واللی طقوز نوعی جمع غائب اولور (یازوب طورمه‌یه بیله‌لر بیلدیلر بیلمشلر بیلسه‌لر) كبی واللی طقوز نوعی جمع متكلم اولور (یازوب طورمه‌یه بیله‌لم بیلدك بیلمشز بیلسه‌ك) كبی واللی طقوز نوعی جمع مخاطب اولور (یازوب طورمه‌یه بیله‌سكز بیلدیكز بیلمشسكز بیلسه‌كز) كبی و مصدر اصلی ایله مصدر مخففدن هر برینك صیغی دخی انجق مفرد غائب اولمریله یوز سكسان طقوز نوع اولوب التمش اوچ نوعی وجودی اولور (یازوب طوره بیلمك بیلمه) كبی والتمش اوچ نوعی جزؤ اول اعتباریله عدمی اولور (یازمه‌یوب طوره‌بیلمك بیلمه) كبی والتمش اوچ نوعی جزؤ ثانی اعتباریله عدمی اولور (یازوب طورمه‌یه بیلمك بیلمه) كبی وحاصل مصدرك یوز سكسان طقوز نوعی مفرد غائب ویوز سكسان طقوز نوعی جمع غائب صیغه‌سی اولوب یوز یكرمی التی نوعی وجودی اولور (یازوب طوره بیلش بیلشلر) كبی ویوز یكرمی التی نوعی جزؤ اول اعتباریله عدمی اولور (یازمیوب طوره بیلش بیلشلر) كبی و یوز یكرمی التی نوعی جزؤ ثانی اعتباریله عدمی اولور (یازوب طورمه‌یه بیلش بیلشلر) كبی ومشتقات ستهٔ باقیه‌دن هر برینك صیغ مختلفه‌سی دخی اوچیوز اللی سكز نوعی وجودی واوچیوز اللی سكز نوعی جزؤ اول اعتباریله عدمی واوچیوز اللی سكز نوعی جزؤ ثانی اعتباریله عدمی اولوب جمعاً بیك یتمش درت نوع اولمغله فعل مركب استمراریٔ انتشاریٔ اقتدارینك كافهٔ صیغ مختلف العنواناتی سكز بیك سكز یوز یتمش ایكی نوع اولور ❋ اون بشنجی باب ❋ امر حاضر مركب ثلاثی انواعندن امرحاضر استمراریٔ انتشاریٔ ابتدارینك وامر مرقومدن مأخوذ ومشتق اولان ماضیٔ محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه وفعل مثلث النسبه‌نك صیغ مختلفه‌سی واحوال سائره‌سی بیانده‌در معلوم اوله‌كه افعال ناقصه‌دن (كور) امری امرحاضر مركب استمراریٔ انتشاری اقسامندن (اوب) حرفنی حذف واجب اولان قسملره الحاق اولنمه بحسب السماع ممتنع اولدیغندن امر مركب استمراریٔ انتشاریٔ ابتدارینك اللی طقوز نوعی جزؤ ثانیسی اعتباریله عدمی ساذج واللی طقوز نوعی ینه جزؤ ثانیسی اعتباریله عدمیٔ اقتداری صیغی اولور (یازوب طورمه‌یه كور یازوب یاتمه‌یه كور) كبی بوصورتده فعل امردن قسم اولك صیغی درتیوز سكسان نوع اولوب یوز اون سكز نوعی مفرد مخاطب ویوز اون سكز نوعی جمع مخاطب ویوز یكرمی التی نوعی مفرد

غائب ویوز اون سكز نوعی جمع غائب اولور (یازوب طورمه‌یه كور یازوب طورمه‌یه كورك یازوب یاتمه‌یه كورسون یازیلوب طوره‌مه‌یه كورسونلر) كبی وقسم ثانینك صیغی ایله ماضیٔ محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه‌دن وفعل مثلث النسبه‌دن هر برینك صیغی دخی یدیوز اون التی نوع اولوب یوز یكرمی التی نوعی مفرد غائب اولور (یازوب طورمه‌یه كوره كوردی كورمش كورسه) كبی و یوز اون سكز نوعی مفرد متكلم اولور (یازوب طورمه‌یه كوره‌یم كوردیم كورمشیم كورسه‌م) كبی و یوز اون سكز نوعی مفرد مخاطب اولور (یازوب طورمه‌یه كوره‌سك كوردك كورمشسك كورسه‌ك) كبی ویوز اون سكز نوعی جمع غائب اولور (یازوب یاتمه‌یه كوره‌لر كوردیلر كورمشلر كورسه‌لر) كبی و یوز اون سكز نوعی جمع متكلم اولور (یازوب یاته‌مه‌یه كوره‌لم كوردك كورمشز كورسه‌ك) كبی و یوز اون سكز نوعی دخی جمع مخاطب اولور (یازوب طوره‌مه‌یه كوره‌سكز كوردیكز كورمشسكز كورسه‌كز) كبی پس افادات واقعه‌دن وامثلهٔ مسروده‌دن مستبان اوله‌جغی وجهله فعل مركب استمراریٔ انتشاریٔ ابتدارینك معانیٔ متنوعه‌یی افاده ایدن صیغ مختلف العنواناتنك كافه‌سی اوچبیك اوچیوز قرق درت نوع اولور ❋ اون التنجی باب ❋ امر حاضر مركب ثلاثی انواعندن امرحاضر مركب استمراریٔ انتشاریٔ اقترابیٔ مهجور الاستعمالدن مأخوذ و مشتق اولان ماضیٔ محسوس النسبه و ماضیٔ منقول النسبه‌نك صیغ مختلفه‌سی واحوال سائره‌سی بیانده‌در معلوم اوله كه افعال ناقصهٔ ثمانیه‌دن مهجور الاستعمال (یاز) امرندن مشتق اولان (یازدی یازمش) ماضیلرینی (كور) امری كبی امر مركب استمراریٔ انتشاری اقسامندن (اوب) حرفنی حذف واجب اولان قسملره بحسب السماع الحاق ممتنع اولدیغندن ماضیٔ مركب استمراریٔ انتشاریٔ اقترابیٔ محسوس النسبه ومنقول النسبه‌دن هر برینك صیغ مختلفه‌سی دخی اوچیوز اللی سكز نوعی جزؤ ثانی اعتباریله عدمیٔ ساذج واوچیوز اللی سكز نوعی ینه جزؤ ثانی اعتباریله عدمیٔ اقتداری جمعاً یدیوز اون التی نوع اولوب یوز یكرمی التی نوعی مفرد غائب (یازوب طورمه‌یه یازدی یازوب طوره‌مه‌یه یازمش) كبی ویوز اون سكز نوعی مفرد متكلم (یازوب یاتمه‌یه یازدم یازوب یاته‌مه‌یه یازمشم) كبی ویوز اون سكز نوعی مفرد مخاطب (یازوب طورمه‌یه یازدك یازوب طوره‌مه‌یه یازمشسك) كبی ویوز اون سكز نوعی جمع غائب (یازوب طورمه‌یه یازدیلر یازمشلر) كبی ویوز اون سكز نوعی جمع متكلم (یازوب طورمه‌یه یازدق یازمشز) كبی ویوز اون سكز نوعی دخی جمع مخاطب صیغه‌لری اولور (یازوب طوره‌مه‌یه یازدك یازمشسكز) كبی بوصورتده فعل مركب استمراریٔ انتشاریٔ اقترابینك معانیٔ متنوعهٔ مطلوبه‌یی افاده ایدن صیغ مختلفهٔ مستعمله‌سی بیك درتیوز اوتوز ایكی نوع اولمش اولور ❋ اون یدنجی باب ❋ امر حاضر مركب رباعی انواعندن امرحاضر مركب اضافیٔ استمراریٔ انتشاریٔ مكرر العملك وامرحاضر مركب مرقومدن مأخوذ ومشتق اولان مصدر اصلی ومصدر مخفف وحاصل مصدر وفعل حال ومستقبل مرجوالنسبه ومستقبل مجزوم النسبه ومستقبل مؤكدالنسبه وفعل ذومعان اربعه وصفت حادثه وماضیٔ محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه وفعل مثلث النسبه‌نك صیغ مختلف العنواناتی واحوال سائره‌سی بیانده‌در معلوم اوله‌كه احداث عدمیه‌ده تكرر و تكثر متصور اولمدیغندن امر مركب مذكور جزئین مكررین اعتباریله عدمی اولمیوب یاجزؤ ثالثی اعتباریله ویاجزؤ اخیری اعتباریله عدمیٔ ساذج وعدمیٔ اقتداری اولمغله صیغ مختلفه‌سی ایكیوز طقسان بش نوع اولوب اللی طقوز نوعی وجودی اولور (یازی یازی ویرطور) كبی واللی طقوز نوعی جزؤ ثالث اعتباریله عدمی اولور (یازی یازی ویرمه طور) كبی واللی طقوز نوعی ینه جزؤ ثالث اعتباریله عدمیٔ اقتداری اولور (یازیلی یازیلی ویره‌مه‌یه طور) كبی واللی طقوز نوعی جزؤ اخیر اعتباریله عدمی اولور (یازی یازی ویروب یاتمه) كبی واللی طقوز نوعی دخی ینه جزؤ اخیر اعتباریله عدمیٔ اقتداری اولور (یازی یازی و یروب طوره‌مه) كبی بوصورتده فعل امردن قسم اولك صیغ مختلفه‌سی بیك ایكیوز نوع اولوب ایكیوز طقسان بش نوعی مفرد مخاطب یعنی امرحاضر

مفرد واوچیوز اون بش نوعی مفرد غائب (یازی یازی وروب طورمه‌سون) کبی وایکیوز طقسان بش نوعی
جمع مخاطب (یازی یازی وروب طورمه‌یك) کبی وایکیوز طقسان بش نوعی جمع غائب صیغه‌لری اولور
(یازی یازی وروب طورمه‌سونلر) کبی وقسم ثانینك صیغ مختلفه‌سی دخی بیك یدیوز طقسان نوع اولوب اوچیوز
اون بش نوعی مفردغائب وایکیوز طقسان بشر نوعی دخی مفرد متکلم ومفرد مخاطب وجمع غائب وجمع
متکلم وجمع مخاطب صیغه‌لری اولور (یازی یازی وروب طورمه‌یه یازی یازی وروب طورمه‌یه‌یم یازی
یازی وروب طورمه‌یه‌سك یازی یازی و روب طورمه‌یه‌لر یازی یازی وروب طورمه‌یه‌لم یازی یازی و روب
طورمه‌یه‌سکز) کبی ومصدر اصلی ایله مصدر مخفف انجق مفرد غائب اولمغله هر برینك صیغ مختلفه‌سی اوچیوز
اون بش نوع وحاصل مصدر جمع غائب دخی اولمغله صیغ مختلفه‌سی التیوز اوتوز نوع ومشتقات تسعهٔ باقیه‌دن
هر بر رلرینك صیغ مختلفه‌سی دخی فعل امردن قسم ثانینك صیغی مثللی بیك یدیوز طقسان نوع اولمغله فعل مرکب
اضافئ استمراریٔ انتشاریٔ مکرر العملك معانی متنوعه‌یه دلالت ایدر صیغ مختلفه‌سنك کافه‌سی یکرمی بیك اوچیوز
التمش نوع اولور ❋ تنبیه ❋ فعل امردن قسم اولك بیك ایکیوز نوع صیغندن درتیوز سکسان نوعنده (اوب)
حرفنی ذکر ویدیوز یکرمی نوعنده حذف واجب ایدیکی وقسم ثانینك وکذا ماضیٔ محسوس النسبه ومنقول النسبه
وفعل مثلث النسبه‌دن هر برینك بیك یدیوز طقسان نوع صیغه‌لرندن یدیوز اون التیشر نوعنده (اوب) حرفنی
ذکر وباقی بیك یتمش دردر نوعنده حذف لازم وواجب ایدیکی ومصادرك بیك ایکیوز التمش نوع صیغندن بیك سکز
نوع صیغه‌لرنده (اوب) حرفنی ذکر واجب وباقی ایکیوز اللی ایکی نوع صیغه‌لرنده ذکر وحذف جائز ایدیکی وفعل
حالینك بیك یدیوز طقسان نوع صیغنده ذکر واجب ایدیکی ومشتقات خمسهٔ باقیه‌دن هر برینك بیك یدیوز طقسان نوع
صیغندن بیك درتیوز اوتوز ایکیشر نوعنده ذکر واجب واوچیوز اللی سکزر نوعنده ذکر وحذف جائز اولدیغی
ایکنجی بابدن یعنی امر مرکب استمراریٔ انتشاری بابندن ظاهر و آشکار اولور ❋ اون سکزنجی باب ❋ امر
حاضر مرکب رباعی انواعندن امر حاضر مرکب اضافئ اقتداریٔ مکرر العملك وامر مرکب مرقومدن مأخوذ
ومشتق اولان مصدر اصلی ومصدر مخفف وحاصل مصدر وفعل حال ومستقبل مرجو النسبه ومستقبل مجزوم
النسبه ومستقبل مؤکد النسبه وفعل مربع النسبه وصفت حادثه وماضیٔ محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه
وفعل مثلث النسبه‌نك صیغ مختلفه‌سی و احوال سائره‌سی بیانده‌در معلوم اوله‌که احداث عدمیه‌ده تکرر وتکثر
متصور اولمدیغی جهتله (مه) حرفی جزئین مکررینه لاحق اوله‌مدیغی کبی جزؤ اخیر اولان (بیل) امرینه لاحق
اولدیغی صورتده ممالك عثمانیه‌ده مستعمل اولان لغت ترکیه‌ده (بیل) فعلی حذف لازم کلدیکندن و بو جهتله امر
مرکب رباعیٔ مذکور امر مرکب ثلاثی انواعندن امر اضافئ مکرر العمل اوله‌جغندن (یازی یازی وره‌مه) کبی
امر حاضر مرکب اضافئ اقتداریٔ مکرر العمل یاوجودی اولور (یازی یازی وره‌بیل) کبی ویاخود جزؤ ثالث
اعتباریله عدمیٔ ساذج اولور (یازی یازی ورمه‌یه‌بیل) کبی بو صورتده فعل امردن قسم اولك صیغ مختلفه‌سی
درتیوز سکسان نوع اولوب بوزاون سکز نوعی مفرد مخاطب یعنی مارالذکر امر حاضر مفرد ویوز یکرمی التی نوعی
مفرد غائب (یازی یازی وره‌بیلسون) کبی ویوزاون سکز نوعی جمع مخاطب (یازی یازی ورمه‌یه‌بیلك) کبی و یوز
اون سکز نوعی جمع غائب صیغه‌لری اولور (یازی یازی ورمه‌یه بیلسونلر) کبی وقسم ثانینك صیغ مختلفه‌سی دخی
یدیوز اون التی نوع اولوب یوز یکرمی التی نوعی مفرد غائب (یازی یازی وره‌بیله) کبی و یوز اون سکز نوعی مفرد
متکلم (یازی یازی ورمه‌یه‌بیله‌یم) کبی ویوز اون سکز نوعی مفرد مخاطب (یازی یازی وره‌بیله‌سك) کبی و یوز اون
سکز نوعی جمع غائب (یازی یازی وره‌بیله‌لر) کبی ویوز اون‌سکز نوعی جمع متکلم (یازی یازی وره‌بیله‌لم) کبی و یوز
اون سکز نوعی جمع مخاطب صیغه‌لری اولور (یازی یازی ورمه‌یه‌بیله‌سکز) کبی ومصدر اصلی ومصدر مخفف
انجق مفرد غائب اولملریله هر برینك صیغ مختلفه‌سی یوز یکرمی التی نوع اولور وحاصل مصدر جمع غائب دخی اولمغله صیغ مختلفه‌سی

ایکیوز اللی ایکی نوع اولور ومشتقات تسعهٔ باقیه‌دن هر برینك صیغی دخی فعل امردن قسم ثانینك صیغی مثللی
یدیوز اون التی نوع اولمغله فعل مرکب اضافئ اقتداریٔ مکرر العملك کافهٔ صیغی سکز بیك یوز قرق درت نوع
اولمش اولور ❋ اون طقوزنجی باب ❋ امر مرکب رباعی انواعندن امر حاضر مرکب اضافئ ابتداریٔ
مکرر العملك وامر مرکب مرقومدن مأخوذ ومشتق اولان ماضیٔ محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه وفعل
مثلث النسبه‌نك صیغ مختلف العنواناتی واحوال سائره‌سی بیانده‌در معلوم اوله‌که امر مرکب مرقوم جزئین اولین
مکررین اعتباریله عدمیٔ ساذج وعدمیٔ اقتداری اوله‌مدیغی کبی حسب السماع جزؤ اخیری اولان (کور) امری
اعتباریله‌ده عدمیٔ ساذج وعدمیٔ اقتداری اوله‌مدیغندن یا وجودی اولور ویاجزؤ ثالثی اولان (ور) امری اعتباریله
عدمیٔ ساذج وعدمیٔ اقتداری اولور بو صورتده فعل امردن قسم اولك صیغی یدیوز یکرمی نوع اولوب یوز
یتمش یدی نوعی مفرد مخاطبدر (یازی یازی وره‌کور) کبی ویوز سکسان طقوز نوعی مفرد غائبدر (یازی یازی
ورمه‌یه کورسون) کبی ویوز یتمش یدی نوعی جمع مخاطبدر (یازی یازی ورمه‌یه‌کورك) کبی ویوز یتمش یدی
نوعی جمع غائبدر (یازی یازی ورمه‌یه کورسونلر) کبی و قسم ثانی ایله مشتقات ثلثهٔ مرقومه‌دن هر برینك
صیغ مختلفه‌سی دخی بیك یتمش درت نوع اولوب یوز سکسان طقوز نوعی مفرد غائبدر (یازی یازی وره‌کوره
یازی یازی وره‌کوردی یازی یازی وره‌کورمش یازی یازی وره‌کورسه) کبی ویوز یتمش یدی نوعی دخی
مفرد متکلمدر (یازی یازی ورمه‌یه کوره‌یم یازی یازی وره‌مه‌یه کوردیم یازی یازی ورمه‌یه کورمشیم
یازی، یازی وره‌کورسه‌م) کبی و یوز یتمش یدی نوعی مفرد مخاطبدر (یازی یازی وره‌کوره‌سك یازی
یازی وره‌کوردك یازی یازی وره‌کورمشسك یازی یازی وره‌کورسه‌ك) کبی و یوز یتمش یدی نوعی جمع
غائبدر (یازی یازی ورمه‌یه‌کوره‌لر کوردیلر کورمشلر کورسه‌لر) کبی ویوز یتمش یدی نوعی جمع متکلمدر
(یازی یازی وره‌کوره‌لم کورك کورمشز کورسه‌ك) کبی و یوز یتمش یدی نوعی دخی جمع مخاطبدر (یازی
یازی وره‌کوره‌سکز کوردیکز کورمشسکز کورسه‌کز) کبی پس بیان مذکوردن مستبان اولدیغی اوزره
فعل مرکب اضافئ ابتداریٔ مکرر العملك کافهٔ صیغی بشبیك اون التی نوع صیغ مختلفه‌سی اولمش اولور
❋ یکرمنجی باب ❋ امر حاضر مرکب رباعی انواعندن مهجور الاستعمال اولان امر مرکب اضافئ اقترابیٔ
مکرر العملدن مأخوذ ومشتق اولان ماضیٔ محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه‌نك صیغ مختلفه‌سی واحوال سائره‌سی
بیانده‌در معلوم اوله‌که ماضیین مرقومین جزئین اولین مکررین اعتباریله عدمی اوله‌مدیغی کبی جزؤ اخیری اولان
(یازدی) فعلی جهتندن دخی عدمی اوله‌مدیغندن یا وجودی اولورلر و یا جزؤ ثالثی اولان (ور) امری اعتباریله
عدمیٔ ساذج اولور ویاعدمیٔ اقتداری اولور بو صورتده هر برینك صیغی بیك یتمش درت نوع اولوب یوزسکسان
طقوز نوعی مفرد غائب اولور (یازی یازی و ره‌یازدی یازمش) کبی و یوز یتمش یدی نوعی مفرد متکلم اولور
(یازی یازی ورمه‌یه‌یازدم یازمشیم) کبی ویوز یتمش یدی نوعی مفرد مخاطب اولور (یازی یازی ورمه‌یه‌یازدك
یازمشسك) کبی ویوز یتمش یدی نوعی جمع غائب اولور (یازی یازی وره‌یازدیلر یازمشلر) کبی ویوز یتمش
یدی نوعی جمع متکلم اولور (یازی یازی ورمه‌یه‌یازدق یازمشز) کبی ویوز یتمش یدی نوعی دخی جمع مخاطب
اولور (یازیلی یازیلی ورمه‌یه‌یازدیکز یازمشسکز) کبی ❋ یکرمی برنجی باب ❋ امر حاضر مرکب رباعی
انواعندن امر مرکب اضافئ استمراریٔ منتشر اقتدارینك وامر مرکب مرقومدن مأخوذ ومشتق اولان مصدر اصلی
ومصدر مخفف وحاصل مصدر وفعل حال ومستقبل مرجو النسبه ومستقبل مجزوم النسبه ومستقبل مؤکد النسبه
وفعل مربع النسبه وصفت حادثه وماضیٔ محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه و فعل مثلث النسبه‌نك صیغ
مختلف العنواناتی واحوال سائره‌سی بیانده‌در معلوم اوله‌که امر حاضر مرکب اضافئ استمراریٔ منتشرك اخرینه
(بیل) امرینی ضم والحاق اتمه بحسب السماع امر مذکورك مشتمل اولدیغی (اوب) حرفی ذکر ایله مشروط

اولدیغندن وذکر ایتمه دخی جزؤ اخیر اعتباریله عدمیٔ ساذج وعدمیٔ اقتداری نوعلرنده اولوب وجودی وجزؤ اول وثانی اعتبارلریله عدمیٔ ساذج وعدمیٔ اقتداری نوعلرنده (اوب) حرفنی ذکر ممتنع اولدیغندن (یازی ویروب طورمه طورهمه یازی وبر طور یازمهیی ویر طور یازی ویرهمهیه طور) کبی وجزؤ اخیر اعتباریله عدمیٔ اقتداری نوعنده ایسه (بیل) امری مقدر اولدیغندن (بیل) امری امر مرکب اضافیٔ استمرارینك انجق اللی طقوز نوع جزؤ اخیر اعتباریله عدمیٔ ساذج صیغهلرینه لاحق ومتصل اولوب ماعدالرینه الحاق ممتنع اولور (یازی و یروب طورمهیه بیل) کبی بوصورتده فعل امردن قسم اولك صیغ مختلفهسی ایکیوز قرق نوع اولوب اللی طقوز نوعی مفرد مخاطبدر والتمش اوچ نوعی امر غائبدر (یازیویروب طورمهیه بیلسون) کبی واللی طقوز نوعی جمع مخاطبدر (یازیویروب طورمهیه بیلك) کبی واللی طقوز نوعی دخی جمع غائبدر (یازی و یروب طورمهیه بیلسونلر) کبی وقسم ثانینك و ماضیٔ محسوس النسبهنك و ماضیٔ منقول النسبهنك و فعل مثلث النسبهنك صیغ مختلفهلری اوچیوز اللی سکزر نوع اولوب التمش اوچ نوعی مفرد غائب و اللی طقوزر نوعی مفرد متکلم ومفرد مخاطب وجمع غائب وجمع متکلم وجمع مخاطب صیغهلری اولور ومصدر اصلی ومصدر مخفف انجق امر غائب اولورلرسهده هم وجودی وهم جزؤ اول وثانی وثالث اعتباریله عدمی اولان صورتلرده (اوب) حرفی ذکر اولنمغله صیغی ایکیوز اللی ایکیشر وحاصل مصدرجمع غائب دخی اولمغله صیغ مختلفهسی بشیوز درت نوع اولور ومشتقات ستهٔ باقیهدن هربرینك صیغی دخی صور اربعهٔ مذکورهده (اوب) حرفی وجوباً وجوازاً مذکور اولمغله بیك درتیوزاوتوز ایکی نوع اولور پس فعل اضافیٔ استمراریٔ منتشر اقتدارینك معانیٔ متنوعهیی افاده ایدن صیغ مختلفهسی اونبر بیك ایکیوز یتمش ایکی نوع اولور ﴿ یکرمی ایکنجی باب ﴾ امر حاضر مرکب رباعی انواعندن امر حاضر مرکب اضافیٔ استمراریٔ منتشر ابتدارینك وامر مذکوردن مأخوذ ومشتق اولان ماضیٔ محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه وفعل مثلث النسبهنك صیغ مختلفهسی واحوال سائرهسی بیانندهدر معلوم اولهكه (كور) امری امر حاضر مرکب اضافیٔ استمراریٔ منتشرك جزؤ اخیری اعتباریله عدمیٔ ساذج وعدمیٔ اقتداری اولان نوعلره یعنی (اوب) حرفنی ذکر لازم اولان نوعلره لاحق اولدیغندن و (كور) امرینه دخی (مه) حرفی بحسب السماع لاحق اولهمدیغندن امر حاضر اضافیٔ استمراریٔ ابتدارینك صیغ مختلفهسی یوز اونسکز نوع اولوب اللی طقوز نوعی عدمیٔ ساذج باعتبار الجزؤ الثالث اولور (یازیویروب طورمهیه كور) کبی واللی طقوز نوعی دخی عدمیٔ اقتداری باعتبار الجزؤ الثالث اولور (یازی ویروب طورمهیه كور) کبی بوصورتده فعل امردن قسم اولك صیغ مختلفهسی درتیوزسکسان نوع اولوب یوزاونسکز نوعی مفرد مخاطب اولور ویوز یکرمی التی نوعی مفرد غائب اولور (یازی ویروب طورمهیه كورسون) کبی ویوزاونسکز نوعی جمع مخاطب اولور (یازی ویروب یاتهمهیه كورك) کبی ویوز اونسکز نوعی جمع غائب اولور (یازی ویروب طورهمهیه كورسونلر) کبی وقسم ثانینك صیغی ایله مشتقات ثلثهٔ مرقومهدن هر برینك صیغی دخی بدیوز اون التی نوع اولوب یوز یکرمی التی نوعی مفرد غائب (یازی ویروب طورمهیه كوره كوردی كورمش كورسه) کبی ویوزاونسکز نوعی مفرد متکلم (یازی ویروب طورهمهیه كورهیم كوردم كورمشیم كورسهم) کبی ویوز اونسکز نوعی مفرد مخاطب (یازی ویروب یاتهمهیه كورهسك كوردك كورمشسك كورسهك) کبی ویوزاونسکز نوعی جمع غائب (یازی ویروب طورمهیه كورهلر كوردیلر كورمشلر كورسهلر) کبی ویوزاونسکز نوعی جمع متکلم (یازی ویروب طورمهیه كورهلم كوردك كورمشز كورسهك) کبی ویوز اونسکز نوعی دخی جمع مخاطب اولور (یازی ویروب طورهمهیه كورهسك كوردیکز كورمشسکز كورسهكز) کبی پس بیان مذکوردن مستبان اولدیغی اوزره فعل مرکب اضافیٔ استمراریٔ منتشر ابتدارینك معانیٔ متنوعهیه دلالت ایدن صیغ مختلفهسنك کافهسی اوچبیك اوچیوز قرق درت نوع اولور ﴿ یکرمی اوچنجی باب ﴾ امر حاضر

مرکب رباعی انواعندن امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ منتشر اقترابی مهجور الاستعمالدن مأخوذ و مشتق اولان ماضیٔ محسوس النسبه و ماضیٔ منقول النسبهنك صیغ مختلفهسی واحوال سائرهسی بیانندهدر معلوم اولهكه مهجور الاستعمال اولان (یاز) امرندن مأخوذ ومشتق اولان (یازدی یازمش یازیدی) ماضیلری امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ منتشر انواعندن (اوب) حرفنی ذکر واجب اولان نوعلره لاحق اولدیغندن یعنی جزؤ اخیری اولان (طور) یاخود (یات) امری اعتباریله عدمیٔ ساذج وعدمیٔ اقتداری اولان نوعلرهلاحق اولدیغندن ماضیین مذکوریندن هربرینك صیغ مختلفهسی یدیوز اون التی نوع اولوب یوز یکرمی التی نوعی مفرد غائب اولور (یازی ویروب طورمهیه یازدی یازمش) کبی ویوزاونسکز نوعی مفرد متکلم اولور (یازی ویروب طورهمهیه یازدم یازمشم) کبی ویوز اونسکز نوعی مفرد مخاطب اولور (یازی ویروب طورهمهیه یازدك یازمشسك) کبی ویوز اونسکز نوعی جمع غائب اولور (یازی ویروب طورهمهیه یازسونلر یازمشلر) کبی ویوز اونسکز نوعیجمع متکلم اولور (یازی ویروب طورمهیه یازدق) کبی ویوز اونسکزنوعی جمع مخاطب اولور (یازی ویروب طورمهیه یازدیکز) کبی ﴿ یکرمی دردنجی باب ﴾ امر حاضر مرکب خماسی انواعندن امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ منتشر اقتداریٔ مکرر العملك وامر مرکب مرقومدن مأخوذ ومشتق اولان مصدر اصلی ومصدر مخف وحاصل مصدر وفعل حال ومستقبل مرجو النسبه ومستقبل مجزوم النسبه ومستقبل مؤکد النسبه وفعل مربع النسبه وصفت حادثه وماضی محسوس النسبه وماضیٔ منقول النسبه وفعل مثلث النسبهنك صیغ مختلفهسی واحوال سائرهسی بیانندهدر معلوم اولهكه کراراً مراراً ذکر اولندیغی اوزره (بیل) امری امرحاضر مرکب اضافیٔ استمراریٔ مکرر العملك صیغ مختلفهسندن هم (اوب) حرفنی ذکرواجب وهمده (بیل) امری مقدر اولمیان نوعه لاحق اولدیغندن یعنی امر مرکب رباعیٔ مذکورك انجق جزؤ اخیر اعتباریله عدمیٔ ساذج اولان نوعنه لاحق اولدیغندن امر خماسیٔ مرقومك صیغی اللی طقوز نوع اولور (یازی یازی ویروب طورمهیه بیل) کبی بوصورتده فعل امردن قسم اولك صیغ مختلفهسی ایکیوز قرق نوع اولوب اللیطقوز نوعی مفرد مخاطب والتمش اوچ نوعی مفرد غائب واللی طقوز نوعی جمع مخاطب واللی طقوزنوعیجمع غائب اولور (یازی یازی ویروب طورمهیه بیل بیلسون بیلك بیلسونلر) کبی وقسم ثانینك صیغی دخی اوچیوز اللی سکزنوع اولوب التمش اوچنوعی مفرد غائب واللی طقوزر نوعی مفرد متکلم و مفرد مخاطب وجمع غائب وجمع متکلم وجمع مخاطب صیغهلری اولور (یازی یازی ویروب طورمهیه بیله بیلهیم بیلهسك بیلهلر بیلهلم بیلهسکز) کبی ومصدر اصلی ایله مصدر مخفف انجق مفرد غائب اولملریله هربرینك صیغ مختلفهسی یوز سکسان طقوز نوع اولوب التمش اوچ نوعی وجودی اولور (یازی یازی ویروب طورهبیلمك بیلمه) کبی والتمش اوچ نوعی جزؤ ثالث اعتباریله عدمی اولور (یازی یازی ویرمهیوب طورهبیلمك بیلمه) کبی والتمش اوچ نوعی دخی جزؤ رابع اعتباریله عدمی اولور (یازی یازی ویروب طورمهیه بیلمك بیلمه) کبی وحاصل مصدر جمع غائب دخی اولمغله صیغ مختلفهسی اوچیوز یتمش سکز نوع اولور وماضی محسوس النسبه ومنقول النسبه وفعل مثلث النسبه انجق جزؤ رابع اعتباریله عدمی اولملریله هربرینك صیغ مختلفهسی فعل امردن قسم ثانینك صیغی کبی اوچیوز اللی سکز نوع ومشتقات ستهٔ باقیه مصادر مثللی هم وجودی وهم جزؤ ثالث ورابع اعتبارلریله عدمی اولملریله هربرینك صیغ مختلفهسی بیك یتمش درت نوع اولور بوتقدیرجه فعل مرکب اضافیٔ استمراریٔ اقتداریٔ مکرر العملك معانیٔ متنوعهیی افاده ایدن صیغ مختلفهسنك کافهسی سکزبیك سکزیوزیتمش ایکی نوعه بالغ اولدیغی مستبان اولور ﴿ یکرمی بشنجی باب ﴾ امر حاضر مرکب خماسی اقسامندن امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ منتشر ابتداریٔ مکرر العملك وامر مرکب خماسیٔ مرقومدن مأخوذ ومشتق اولان ماضیٔ محسوس النسبه و ماضیٔ منقول النسبه و فعل مثلث النسبهنك صیغ مختلفهسی واحوال سائرهسی بیانندهدر معلوم اولهكه (كور) امری امر حاضر اضافیٔ استمراریٔ مکرر

العملك انواعندن (اوب) حرفى مذكور اولان نوعه لاحق يعنى جزؤ اخيرى اعتباريله عدمىٔ ساذج وعدمىٔ اقتدارى نوعلرينه لاحق اولمغله امر حاضر مركب خماسىٔ مرقومك صيغى يوز اون سكز نوع اولوب اللى طقوز نوعى جزؤ رابعى اعتباريله عدمى اولور (يازى يازى ويروب طورمه يه كور) كبى واللى طقوز نوعى ينه جزؤ رابعى اعتباريله عدمىٔ اقتدارى اولور (يازى يازى ويروب طوره مه يه كور) كبى بو صورتده فعل امردن قسم اولك صيغى درتيوز يتمش درت نوع اولوب يوز اون سكز نوعى مفرد مخاطب يعنى امر حاضر مذكور ويوز يكرمى التى نوعى مفرد غائب (يازى يازى ويروب طورمه يه كورسون) كبى ويوزاون سكز نوعى جمع مخاطب (يازى يازى ويروب طورمه يه كورك) كبى ويوزاون سكز نوعى دخى جمع غائب اولور (يازى يازى ويروب ياتمه يه كورسونلر) كبى وقسم ثانينك صيغى ايله مشتقات ثلثهٔ مذكوره دن هر برينك صيغى دخى يديوز اون التى نوع اولوب يوز يكرمى التى نوعى مفرد غائب ويوز اون سكز نوعى مفرد متكلم ويوزاون سكز نوعى مفرد مخاطب ويوزاون سكز نوعى جمع غائب ويوزاون سكز نوعى جمع متكلم ويوزاون سكز نوعى دخى جمع مخاطب اولور (يازى يازى ويروب طوره مه يه كوره كوردى كورمش كورسه يازى يازى ويروب طورمه يه كوره يم كوردم كورمشم كورسه م سويله يى سويله يى ويروب طوره مه يه كوره سك كوردك كورمشسك كورسه ك سويله شى سويله شى ويروب طوره مه يه كوره لر كورديلر كورمشلر كورسه لر سويله شدرتدرى سويله شدرتدرى ويروب طوره مه يه كوره لم كوردك كورمشز كورسه ك كولومسه تدرى كولومسه تدرى ويروب طورمه يه كوره سكز كورديكز كورمشسكز كورسه كز) كبى پس افادهٔ مذكوره ده مستبان اولديغى اوزره فعل مركب اضافىٔ استمرارىٔ منتشر ابتدارىٔ مكرر العملك معانىٔ متنوعه يى افاده ايدن صيغنك كافه سى ايكبيك سكز يوز قرق نوع اولور ❋ يكرمى التنجى باب ❋ امر حاضر مركب خماسى انواعندن امر حاضر اضافىٔ استمرارىٔ منتشر اقترابىٔ مكرر العمل مهجور الاستعمالدن مأخوذ ومشتق اولان ماضىٔ محسوس النسبه و ماضىٔ منقول النسبه نك صيغ مختلفه سى و احوال سائره سى بيانده در معلوم اوله كه (يازدى يازمش) ماضيلرى (كور) امرى كبى امر حاضر اضافىٔ استمرارىٔ مكرر العمل انواعندن (اوب) حرفى مذكور اولان نوعه يعنى جزؤ اخير اعتباريله عدمىٔ ساذج وعدمىٔ اقتدارى اولان نوعلره لاحق اولمغله ماضيين مذكورينندن هر برينك صيغ مختلفه سى يديوز اون التى نوع اولوب يوز يكرمى التى نوعى مفرد غائب و يوز اون سكز نوعى مفرد متكلم و يوز اون سكز نوعى مفرد مخاطب و يوز اون سكز نوعى جمع غائب و يوز اون سكز نوعى جمع متكلم و يوز اون سكز نوعى دخى جمع مخاطب اولور (يازى يازى ويروب طورمه يه يازدى يازمش يازى يازى ويروب طورمه يه يازدم يازمشم يازى يازى و يروب طورمه يه يازدك يازمشسك يازى يازى ويروب ياتمه يه يازدق يازمشز يازى يازى ويروب طورمه يه يازديكز يازمشسكز يازى يازى ويروب طوره مه يه يازديلر يازمشلر) كبى بو صورتده ماضىٔ مركب خماسىٔ مرقومك معانىٔ متنوعهٔ مطلوبه يى افاده ايدن صيغ مختلفه سنك كافه سى بيك درتيوز يكرمى نوع اولمش اولور ❋ تنبيه ❋ كلمات اشتقاقيهٔ فعليه ده اصل ومشتق منه اولان امر حاضر مجرد حقيقى وعرفينك اخرينه اون نوع جائز الاجتماع اولان حروف مغيرة الاحداثى بردن بشه قدر وحروف مغيرة الاحداث حكمنده اولوب ينه جائز الاجتماع اولان افعال ناقصهٔ ثمانيه يى ينه بردن بشه قدر ويكرمى بش نوع ممتنع الاجتماع اولان حروف مغيرة النسبه دن برينى و يا حروف مغيرة النسبه حكمنده اولوب حدثدن بالكليه منسلخ اولان افعال ناقصهٔ ثلثه دن يعنى (ايدى ايمش ايسه) فعللرندن برينى واوج نوع ضمائر متصلهٔ مسند اليهانك افرادندن دخى برينى وصل والحاق ايله امر مجردك متضمن اولديغى معنايه مناسب معانىٔ متنوعهٔ مطلوبه يى اقصر وجه اوزره تحصيل ايتمك ايچون اول امردن بعض فردك صيغه سنى اوتوز درت بيكه قريب صيغ مختلف العنوانات والمعانى يه وبعض فردك صيغه سنى التمش بدى بيكه قريب صيغ مختلف العنوانات والمعانى يه وبعض فردك صيغه سنى دخى يوز بيكه قريب صيغ مختلف العنوانات والمعانى يه تبديل و تحويل ايتمه جائز اولديغى ازجمله امر مجرددن (ياز) امرينك

صيغه سنى اوتوز درت بيكه قريب صيغ مختلفه يه تحويل ايله اول امرك معناسنه مناسب اوتوز درت بيكه قريب معانىٔ متنوعه تحصيل ايتمه و (كول) امرينك صيغه سنى التمش يدى بيكه قريب صيغ مختلفه يه تحويل ايله معناسنه مناسب التمش يدى بيكه قريب معانى متنوعهٔ مطلوبه يى تحصيل ايتمه و (سويله) امرينك صيغه سنى دخى يوز بيكه قريب صيغ مختلفه يه تبديل وتحويل ايله متضمن اولديغى معنايه مناسب يوز بيكه قريب معانى متنوعهٔ مطلوبه يى تحصيل ايتمه جائز ايديكى مقصد ثالثده و مقصد رابعده ثبت وضبط اولنان امثلهٔ مرتبه وافادات واقعه دن ظاهر اولور ❋ مطلب ❋ معلوم اوله كه افعال ناقصه وافعال مقاربهٔ عربيه لر بين المنطقين (موضوع محمول) اسملريله مسمى اولان مبتدا ايله خبره ملازمت ايدوب وصف خبرك ذات مبتدايه نسبتنه وزمانه دلالت ايتديكى كبى نسبت مرقومه نك جهت وكيفيتنه دخى دلالت ايتمزلر ايله انجق نسب زمانيه اولميوب جهات قضيه دخى اولورلر ايمدى يالكز مبتدا ايله خبردن مركب اولان جملهٔ اسميه قضيهٔ مطلقه اولوب (زيد قائم و بكر يقعد) مثللى اولمبتدا ايله خبر افعال ناقصه ومقاربه دن بريله مصدر اوله رق جملهٔ فعليه اولديغى وقتده قضيهٔ موجهه اولور شويله كه (كان زيد عالماً) جمله سى قضاياى موجهه دن قضيهٔ ثبوتيهٔ دواميه وثبوتيهٔ انقطاعيه اولور (وصار زيد قائماً وآل الطين حجراً) جمله لرى قضاياى موجهه دن قضيهٔ انتقاليه اولور (ومازال زيد جالساً ومابرح بكر قائماً) جمله لرى قضاياى موجهه دن قضيه دواميهٔ استعداديه اولور (وعسى زيد يخرج) جمله سى قضاياى موجهه دن قضيهٔ اقترابيهٔ رجائيه اولور (وكاد زيد يضحك وهلهل بكر يبكى) جمله لرى قضاياى موجهه دن قضيهٔ اقترابيهٔ جزميه اولور (وطفق زيد يكتب واخذ بكر ليقرأ) جمله لرى دخى قضاياى موجهه دن قضيهٔ اقترابيهٔ شروعيه اولور قالديكه متعلقات فعلدن مفاعيل خمسه وحال وخصوصيله تمييز صريحاً احداث منسوب بهايى تقييد وضمناً جمله نك ومركبات سائره نك متضمن اولدقلرى نسبتلرك كيفيات وجهاتلرينه دلالت ايتمزلر ايله (زيد ضارب ضربة بكر قاتل عمرواً خالد قائم على الفرس زيد قائم يوم الجمعه بكر قاعد امام المسجد القمر منخسف حين حيلولة الارض بينه وبين الشمس زيد ذاهب للسمن عمرو قارى قاعداً خالد حسن وجهاً) مثللى متعلقات مرقومه افعال ناقصه وافعال مقاربه مثللى جهات قضيه دن واولمتعلقاتى مشتمل اولان جمله لر دخى قضاياى موجهه دن معدود اولمق نظام لسانه اوفق كورينور ايسه ده افعال ناقصه ايله افعال مقاربه جمله نك اجزاء اصليه وقواممندن اولوب ومتعلقات مذكوره اجزاء عارضه وزائده دن اولملريله افعال ناقصه ايله افعال مقاربه جهات قضيه دن عد واعتبار اولنديغى مثللى متعلقات مذكوره جهات قضيه دن عد واعتبار اولنمامشدر بو صورتده منطق يونانيدن لسان عربه نقل وترجمه اولنمش اولان علم منطقده لسان عربده واقع قضاياى موجهه نك ذكر اولنمامسى بده لسان عربده مفاعيل ومتعلقات ايله مقيد اولان جمله نك وخصوصيله لسان عربك نظامنه مخالف قيودات ايله مقيد اولان جمله لرك قضاياى موجهه ناميله تراكيب عربيه صره سنده ثبت وضبط اولنملرى مترجملرك ومترجملرك كلاملرينى تقليد ايدن ذواتك برلسانده بولنان نسب مخصوصه وجزئيه نك دوالى اولان هيئات كليهٔ افراديه وتركيبيه وحروفك و حروفه مشابه اولان اسماء افعالك بطبقه مؤداتنى تأديه وافاده ايدر دوالك لسان اخرده بولنمسنى اعتقادلرندن نشئت ايتمش ايديكى مستباندر

مقصد خامس

كلمات اشتقاقيهٔ اسميه دن اسماء منسوبه نك وكلمات مصغره نك اقسام واحكامى بيانده دركه ايكى بابده ذكر اولنور ❋ برنجى باب ❋ اسماء منسوبه نك اقسام واحكامى بيانده در معلوم اوله كه اسم منسوب شول اسمدركه اخرينه (لى يالو سز ايجى تماج جل قل سال سول كو لق لك) حرفلرندن برينك لحوق وانضماميله مدلولنه صور اتى البياندن برصورتله انتساب واختصاصى اولان ذات مبهمه يى متضمن اوله (عثمانلى كويلو ياغلى صولى ياغسز صوسز ياغجى صوجى برنجى ايكنجى صغرتماج طوشانجل اولو مجل قوشقل قومسال يوقسول قاره كو آيلق كيجه لك) كبى ايمدى

تعریف مذکوردن مستبان اولـدیغی اوزره اسم منسـوب اون نوعدر ✻ نوع اول ✻ مارالذکر اون نوع ادوات انتسابدن (لی) یا (لو) حرفیله مطرف اولان اسم منسوبدر اشبو نوع اسم منسوب ایکی صنفدر ✻ صنف اول ✻ شول اسم منسوبدر که آخرنده کی (لی یا لو) حرفی انجق ذوی العقولدن برذاتك یا مولد ومنشائی اولان مکانه و یاخود ملجائی اولان برمتبوع ذیشانه منسوبیتنی افاده ایده (مکه‌لی مدینه‌لی شهرلی کویلو اورالی بورالی عثمانلی پاشالی) کبی بو صنف اسم منسوبده واقع (لی) یا (لو) حرفنك مؤداسی اولان نسبت لسان عربده یاء مشدده ولسان فارسیده یاء ساکنه ایله تأدیه اولنور (مکی عثمانی) کبی ✻ مهمه ✻ اکر ذوی العقولدن بشقه برذاتی منشائی اولان مکانه نسبت قصد اولنورسه اولمکانه موضوع اولان اسمه حرف اضافت وتخصیص اولان کاف ساکنهٔ نونیه ضم والحاق اولنور (بوآت بغدادك میوه اطه‌نك) کبی ✻ صنف ثانی ✻ شول اسم منسـوبدر که آخرنده کی (لی) یا (لو) حرفی ذوی العقولدن وغیریدن برذاتك یاجزئنه ویا حال ووضعنه ویا تابع ومصاحبنه ویا مملوکنه من جهة الوجود انتساب وتعلقنی افاده ایده (اتلی یاغلی صقاللی بورجلو مروتلی آتلی اوشاقلی اولی بارقلی هنرلی آلتونلی کومشلی) کبی بو صنف اسم منسوبده کی (لی) یا (لو) حرفنك مدلولی اولان نسبت لسان عربده صیغهٔ صفت ایله و (ذو) اسمیله و لسان فارسیده (مند ور و ین) حرفلریله تأدیه اولنور (لحیم شحیم مدیون متمول ذومال مروتمند هنرور زرین سیمین) کبی ✻ تنبیه ✻ لام نسبتك ماقبلنده کی حرف متحرك یا مفتوح و یا مکسـور ایسه لام مذکوره مکسور قلندیغی (مکه‌لی دولتلی عنایتلی) کبی ومضموم ایسه لام مذکوره مضموم قلندیغی (کویلو بورجلو) کبی بین البلغا واقع اولان محاوره و مکالمه‌دن ظاهر اولور ✻ نوع ثانی ✻ (سز) حرفیـله مطرف اولان اسم منسوبدر حرف مرقوم ینه ذوی العقولدن و غیریدن برذاتك یاجزئنه و یا حال و وضعنه ویا تابع ومصاحبنه ویا مملوکنه من جهة العدم منسوبیتنی افاده ایدر (اتسز یاغسز صقالسز کیسه‌سز مروتسز بورجسز) کبی اشبو حرفك مؤداسی اولان نسبت عدمیه لسان عربده (یاء مصاحبه ولاء نافیه) مجموعیله ولسان فارسیده ادوات نفیدن (بی) حرفیله تأدیه اولنور (لایجـوز اکل المیتة بلاضرورة) (بیکسم) کبی ✻ مهمه ✻ (سز) حرفنك لاحق اولدیغی اسمك مدلولی ایله نوع اولك صنف ثانیسنده کی (لی) یا (لو) حرفنك لاحق اولدیغی اسمك مدلولی منسوب اولان ذاتك جزئی ویا وضعی و یا تابعی ویامملوکی اولوب اول ذاتك مدلول مذکوره نسبتی جهات مرقومه‌دنطولایی اولمسی لازم اولمغله بونوع اسم منسوب صنف ثانئ مرقومك عدمی قسمی اولور قالدیکه نوع اولك صنف اولنده کی (لی) یا (لو) حرفنك لاحق اولدیغی اسمك مدلولی منسوب اولان ذاتك مولد ومنشائی ویا ملجائی اولمق واولذاتك مدلول مذکوره نسبتی مولد وملجائی اولدیغی جهتدن اولمق بحسب السماع واجب اولمغین (یرلی آدم) ترکیبنـده کی آدمك (یر) اسمنك مدلولی اولان مکانه نسـبتی اکر اولمکان آدم مرقومه مولد اولدیغی جهتدن اولورسه (یرلی) اسمی اسم منسوبدن نوع اولك صنف اولندن اولوب مقابلنـده (یبانجی آدم) دینور اکر اولمکان آدم مرقومه ملك اولدیغی جهتـدن اولورسـه (یرلی) اسمی نوع اولك صنف ثانیسـندن اولوب مقابلنده (یرسز آدم) دینور (یرلی یوردلی آدم یرسز یوردسز آدم) کبی ✻ نوع ثالث ✻ (ایجی) حرفیله مطرف اولان اسم منسوبدر بونوع اسم منسوب دخی ایکی صنفدر ✻ صنف اول ✻ (ایجی) حرفنك لاحق اولدیغی اسملر اسماء اعداد واعداددن کنایه اولان (ایلك قاچ) اسملریدر زیرا (ایجی) حرفی اسماء مرقومه‌یه لاحق اولدیغی صورتده معـدود مرتبـه‌دن واحد اخیر و یا اول بولنان ذات مبهمه‌نك اول اسمانك مدلولاتی اولان اعداده منسوبیتنی افاده ایدر شوقدرکه مبالغهٔ صفت حادثه بابنده بالمناسبه بیان اولندیغی اوزره (ایجی) حرفنك مدلولی اولان نسـبتده مبالغه اولمغین اولمبالغه‌دن تجرید اولندیغنـه علامت اوله‌رق اسماء اعداد ایله (ایجی) حرفنك میانلری نون زائدهٔ مجتلبه ایله توسیط اولنمشـدر (برنجی ایکنجی اوچنجی ایلکنجی قاچنجی) کبی اشبو صنفده کی (ایجی) حرفنك مدلولی اولان نسـبت لسان عربده اسماء

اعداده عارض اولان فاعل وزنی ایله و لسان فارسـیده اسماء اعدادك اواخرینه لاحق اولان میم سـاکنه ایله تأدیه اولنور (واحد ثانی ثالث رابع دوم سوم چارم) کبی بو صورتده فاعل وزنـنده اولان اسماء اعداد عربیه منسوب بالصیغه انواعندن نوع دیکراولمش اولدیغی مستبان اولمغله ائمهٔ لغت عربیه‌نك اسماء اعداد مرقومه‌نك صیغه‌سنی ایکی وجه اوزره تأویل وتوجیهلرینه احتیاج اولمدیغی ظاهر ونمایان اولور ✻ صنف ثانی ✻ (ایجی) حرفنك لاحق اولدیغی اسملر اسماء اعدادك غیری اولاندر زیرا (ایجی) حرفی بوصورتده لاحق اولدیغی اسملرك مدلولاتنه متعلق عمللر ایله تقید واشتغال ایدن ذواته اطلاق اولنمغله اولذواتك مدلولات مذکوره‌یه علی وجه المبالغه تعلق وانتسابلری اولمش اولور اشبو صنف اسم منسوبده کی (ایجی) حرفنك مدلولی اولان نسبت لسان عربده مبالغهٔ فاعل اوزانندن (فعال) وزنیـله ولسان فارسیده (کر) حرفیله تأدیه اولنور (اتمکجی بچاقجی دوه‌جی خباز سکان جمال کاردکر شمشیرکر) کبی ✻ تنبیه ✻ (ایجی) حرفی اسماء اعداده وغیره لاحق اولوب ایکی صنف اسم منسوب اداتی اولدیغی کبی امر حاضر مفرده دخی لاحق اولوب مبالغهٔ صفت حادثه اداتی اولدیغی واسملره لاحق اولدیغی صورتده اول اسملر کرك ساکن الآخر کرك متحرك الآخر اولسـون اولحرفك همزه‌سنی کسره‌سـیله بیله حذف واجب ایدیکی (صوجی اونجی برنجی ایکنجی) کبی وامر حاضره لاحق اولدیغی صورتده اکر امر مذکور ساکن الآخر ایسه حرف مرقومك همزه‌سنی حذف وکسره‌سـنی حرف اخیر ساکنه نقل واجب ایدیکی (یازیجی) کبی واکر متحرك الآخر ایسـه حرف مرقومك همزه‌سـنی یایه قلب لازم ولازب ایدیکی (اوقویجی) کبی مبالغهٔ صفت حادثه وحروف مقلوبه بابلرندن ظاهر وآشکار اولور ✻ نوع رابع ✻ تاء ساکنه ایله مصدره (تماج) حرفیله مطرف اولان اسم منسوبدر (صغرتماج) کبی زیرا حرف مذکور بحسب الاستقراء انجق صغر اسمنه لاحق اولوب مسماسنی حفظ ورعیله مشغول ومقید اولان ذات مبهمه‌یه اطلاق اولنمغله ذات مرقومك اولمسمایه تعلق وانتسابی اولمش اولور ✻ نوع خامس ✻ (جل) حرفیله مطرف اولان اسم منسـوبدر زیرا حرف مرقوم بحسب السماع یا اسماء صفته لاحق اولور ویاخود اسماء اخره لاحق اولور اکر اسماء صفته لاحق اولورسه اول اسمانك متضمن اولدیغی صفتی تقلیل و تصغیر ایتمکله باب آتی الذکرده قید اولندیغی اوزره ادوات تصغیردن اولور (الجل قیرجل) کبی (الجه قیرجه) معنالرینه‌درلر واکر اسماء صفتك غیری اسملره لاحق اولورسه اول اسملر حرف مرقومك لحوق وانضمامیله مدلولاتنه متعلق عمل ایله طبعاً تقید واشتغال ایدن ذواته اطلاق اولنمغین و بوجهتـله حرف مرقوم ذوات مرقومه‌نك مدلولات مذکوره‌یه تعلق وانتسابلرینی افاده واشعار ایتمکین اداة اسم منسوب اولور (طوشانجل یلانجل باقجل آدمجل اولوبجل) کبی قالدیکه (باقجل) اسمی (باقچین) اسمندن محرف کبی توهم اولنورسه‌ده بالق اسمی ترکی وچین اسمی فارسی اولمغین من جهة اللغه مختلف ایکی اسمدن مرکب اولمق خلاف اصل ایدیکی وارسـتهٔ قید انهادر ✻ نوع سادس ✻ (قل) حرفیله مطرف اولان اسم منسوبدر زیرا حرف مرقوم دخی بحسب الاستقراء یاقوش اسمنه لاحق اولور (قوشـقل) کبی ویاخود اسماء صفات والواندن قیر اسمنـه لاحق اولور (قیرقل) کبی که عربیسی اشمطـدر اکر (قوش) اسمنه لاحق اولورسـه قوش اسمی (قل) حرفیـله بیله قوش جنسـنك اشهر اوصافی اولان خوف ووحشت و دهشت و حزم ایله مجبـول اولدیغی خفت و لوم وصفیله متصف اولان ذات مبهمه‌یه اطلاق اولنمغین وبوجهتله (قل) حرفی ذات مرقومه‌نك قوش جنسنه تعلق و انتسابنی افاده و اشـعار ایتمکین اداة اسم منسـوب اولور (بونك اویقوسی قوشقل) کبی اشو اسم منسوبدن اخرینه حروف امریه‌دن (لن) حرفنی الحاق ایله امر حاضر اصاغه واول امردن دخی مشتقات امریه افراغ اولنور (قوشقللن قوشـقللندی قوشقللنمه‌لی) کبی واکر (قیر) اسمنه لاحق اولورسـه حرف مرقوم (جل) حرفی کبی اول اسمك متضمن اولدیغی وصفی تقلیـل ایتمکله اداة تصغیر اولور ✻ نوع سابع ✻ (سال) حرفیله مطرف اولان اسم منسـوبدر حرف مرقوم

بحسب الاستقراء انجق (قوم) اسمنه لاحق اولوب مدلولنه برارض مبهمه‌نك تعلق وانتسابنی افاده و اشعار ایتمكله
ادات اسم منسوب اولور (قومسال یر) كبی قوملی یر معناسنه در ✽ نوع ثامن ✽ (سول) حرفیله مطرف
اولان اسم منسو بدر حرف مرقوم ینه بحسب الاستقراء انجق یوق اسمنه لاحق اولوب مدلولنه برذاتك تعلق
وانتسابنی افاده ایتمكله اداة اسم منسوب اولور (یوقسول آدم) كبی بو صورتده (یوقسه) لفظی (یوخسه) صورتنده
یازلمق خطا اولدیغی كبی (یوقسول) اسمی دخی (یوخسول) صورتنده یازلمق خطا اولمش اولور ✽ نوع تاسع ✽
(كو) حرفیله مطرف اولان اسم منسوبدر حرف مرقوم انجق (قاره) اسمنه لاحق اولوب مدلولنه زماندن وغیریدن
برذاتك انتساب وتعلقنی اشعار ایتمكله اداة اسم منسوب اولور (قاره‌كو كیجه قاره‌كو هوا) كبی ✽ نوع عاشر ✽
(لق یا لك) حرفیله مطرف اولان اسم منسوبدر معلوم اوله‌كه حرفین مرقومیندن هربری مقصد اولك ایكنجی بابنده
ذكر اولندیغی اوزره بعض صورتده اداة مصدریت اولور (قورقاقلق اوركَكلك) كبی وبعض صورتده معنای
مصدریتی تأكید اداتی اولور (یازمقلق سویله‌مكلك) كبی وبعض صورتده اداة مبالغهٔ اسم مكان عین اولور
(طاشلق اكینلك) كبی وبعض صورتده اداة مبالغهٔ مكان فعل اولور (یاتاق یاتاقلق) كبی وبعض صورتده
اداة اسم مكان مخصوص اولور (صابونلق اللك) كبی وبعض صورتده لاحق اولدیغی اسملرك مدلولاتنه ذات
مبهمه‌نك صور معتبره‌دن برصورتله تعلق وانتسابنی افاده واشعار ایتمكله اداة اسم منسوب اولور (ایلق یيلق
كیجه‌لك كوندوزلك بیراملق بشلك اونلق) كبی اشبو نوع اسم منسوب اداتی اولان (لق یا لك) حرفك
مدلولی اولان نسبت لسان عربده انجق یاء نسبیهٔ مشدده ایله ولسان فارسیده یاء ساكنهٔ نسبیه والف وهاء رسمیه
ایله تأدیه اولنور (شهریه سنویه لیلیه نهاریه یومیه صیفیه شتائیه قراضی قراحا یكساله كوساله) كبی
✽ مبهمات ✽ ✽ مبهمهٔ اولی ✽ اسماء منسوبه‌نك انواع عشره‌سندن نوع اولك صنف ثانیسی ونوع ثانی وسادس وسابع
وثامن وتاسع صفت ثابته مثللی (اك) حرفك اولنه دخولی و (رق) و یا (رك) حرفك آخرینه لحوقی و (دن)
حرفك تعلقی ایله مفضل وآتی البیان ادوات تصغیردن (جه) حرفك لحوقیله مصغر اولدقلرندن بشقه اولصفته
من جهة المعنی متقارب اولملریله (اك یاغلی یاغسزجه بورا اورادن قومسال یوقسولجه اویقوسی قوشقلجه قاره‌كورق)
كبی صنف مذكور ایله انواع خمسهٔ مذكوره اسم منسوب وصفیٔ ثبوتی اسمیله وبشنجی نوع مبالغهٔ اسم منسوب
وصفیٔ ثبوتی اسمیله واوچنجی نوعك صنف اولی منسوب بالصیغه اسمیله وصنف ثانیسی ایله نوع رابع مبالغهٔ منسوب
بالصیغه اسمیله ونوع اولك صنف اولی ایله نوع عاشر ساده اسم منسوب اسمیله تسمیه وتوسیم اولنمشدركه وجوه تسمیه
تعریفات سابقه‌دن مستبان اولور ✽ مبهمهٔ ثانیه ✽ اسماء منسوبه‌نك بجمیع انواعها وصفلرنده صفات مثللی هم ذات
مبهمه‌یه وهم اولذاتك افرادندن موصوفه نسبت معتبر اولمغله غائبدن خبر واقع اولوب موصوفی مذكور اولمیان
اسم منسوبده ضمیر مستتر غائبی اعتبار لازم اولور بو صورتده (عثمانلی یز مروتلی یم) مثللی اسماء منسوبه‌یه
متكلم عنوانی (وكوبلوسك ومروتسزسك) مثللیره مخاطب عنوانی اطلاق بطریق المجاز اولدیغی كبی (عثمانلی
شهرلیلر) مثللیرده دخی غائب عنوانی اطلاق بطریق المجاز اولور ✽ مبهمهٔ ثالثه ✽ اسماء منسوبهٔ عربیه وتركیه
وفارسیه صفات عربیه وتركیه وفارسیه مثللی ماده‌لری اعتباریله منسوباته وهیئاتلری اعتباریله منسوب الیها اولان
موصوفاته ونسبت قیامیهٔ وصفیه‌یه دلالت ایتملری جهتیله اسماء منسوبه بحسب الاصطلاح اسماء منسوب الیها اولمغین
اسماء مرقومه‌نك مدلولنه (منسوب) واصلی اولان اسمك مدلولنه (منسوب الیه) اطلاقی بطریق اللغه اولور
بو صورتده منسوب دیمك صور معتبره‌دن برصورتله متعلق دیمك اولور ✽ مبهمهٔ رابعه ✽ معلوم اوله‌كه بعض
استعماله كوره (ییلكجه) اسمی وبعض استعماله كوره (ییلكجك) اسمی بحسب اصل الوضع ییلكه منسوب ومخصوص
ذات مبهمه معناسنه اسم منسوب واخرلرنده‌كی (جه جك) حرفلری اداة اسم منسوب اولمشلر ایسه‌ده مؤخراً ییلكه
طاقیلان الت معروفه‌یه نقل وتخصیص اولنمش اولدقلرندن و (كوندوز) اسمی فی الاصل كونه یعنی كونشه منسوب

ومتعلق ذات مبهمه افرادندن زمان مبهم معناسنه اسم منسوب واخرنده‌كی (دوز) حرفی اداة اسم منسوب ایسه‌ده
مؤخراً كونك طوغمه‌سیله غروبی اراسنده‌كی ممتد زمان محدوده نقل اولنمش اولدیغندن (و یوندرق) اسمی دخی ینه
بحسب اصل الوضع یونه منسوب ومتعلق شی معناسنه اسم منسوب واخرنده‌كی (درق) حرفی اداة اسم منسوب
ایسه‌ده مؤخراً قوشوم اوكوزلرینك یونه یكوریلان الت معروفه‌یه نقل وتخصیص اولنمش اولدیغندن وبوجهتله
اسماء ثلثهٔ مرقومه‌نك مفهوملرنده موصوفه نسبت قالمدیغندن اكرچه مقصد اولك ایكنجی بابنده حروف معانی‌یی
تعداد ومعانیلرینی بیان صره‌سنده حروف ثلثهٔ مذكوره وضع اوله نظراً اداة اسم منسوب عنوانیله قیدوضبط اولنمشلر
ایسه‌ده اوحرفلر ایله مطرف اولان اسماء ثلثهٔ مرقومه سبب مذكوره بناءً بوبابده ترك اولنمشلردر قالدیكه اناطولینك
اكثر اقطارنده مستعمل اولان (علی كل بك اوغلی كل) كبی اسملر علی‌یه بك اوغلنه من جهة النسب ویامن جهة السبب
منسوب ومتعلق اولان ذاتلر معناسنه اسم منسوب و (كل) حرفی اداة اسم منسوب اولمغله (كل) حرفیله مطرف اولان
اسم دخی اسماء منسوبه انواعندن نوع آخر اولدیغی امر آشكار ایسه‌ده بومثللی اسملر یعنی (كل) حرفیله مطرف اولان
اعلام والقاب هم دار الخلافه‌ده مستعمل اولمدیغندن وهمده (كل) لفظی (بمكی سنككی) مثللیرده واقع (كی)
لفظی كبی اسماء كنویه‌دن اولمق احتمالی اولدیغندن بونوع اسم دخی ترك اولنمشدر ✽ ایكنجی باب ✽ كلمات
مصغره‌نك اقسام واحكامی بیانده‌در معلوم اوله‌كه كلمهٔ مصغره شول كلمه دركه آخرینه (جق یا جك جه جل
قل شین شمن مترق یا مترك مسه سه سی) حرفلرندن برینك لحوق وانضمامیله یامدلول مطابقیسندن ویامدلول
تضمنیسندن اقل واصغر معنایه دلالت ایده (قوزوجق دوه‌جك كوزلجه طارقینجه اقجل قیرجل قیرقل
صاریشین دلیشمن قاره‌مترق اكشیمترك ازیمسه كولومسه بنیمسه آغسه كولومسه‌یه‌سیلری كلدی) كبی
ایمدی تعریف مذكوردن مستفاد اولدیغی اوزره كلمات مصغره دخی اسماء منسوبه مثللی اون نوعدر ✽ نوع اول ✽
(جق یا جك) حرفیله مطرف اولان مصغردر بو دخی ایكی صنفدر ✽ صنف اول ✽ شول اسمدركه اخرینه
(جق یا جك) حرفك لحوقیله مدلول مطابقیسنك یامقدارندن ویاشرف وقدرندن اقل واصغر معنایه بالمطابقه
دلالت ایده بو صنف اسم مصغر صفاتك واسم منسوب وصفینك غیری اسملردن مأخوذ ومشتق اولور (چوبانجق
قوزوجق دوه‌جك شوراجق بوراجق اوراجق) كبی ✽ خصیصه ✽ اداة میل وشفقت اولان زاء ساكنه‌یی
انجق بو صنف مصغردن (بونجق شونجق اونجق قزجق) مصغرلرینه بحسب السماع الحاق واجب وماعدالرینه
بحسب القیاس الحاق جائز اولور (بونجغاز شونجغاز اونجغاز قزجغاز چوبانجغاز چوبانجق دوه‌جك دوه‌جكاز)
كبی ✽ تنبیه ✽ (بو شو) اسم اشارتلری ایله (او) ضمیرینه (جق) حرفی لاحق اولدیغی وقتده
بینلرینی فصل ایچون نون ساكنهٔ مجتلبهٔ زائده‌یی بحسب السماع الحاق واجب ایدیكی حروف مجتلبه بابندن
و (جق جك) حرفلرینه زاء ساكنه وجوباً وجوازاً لاحق اولدیغی وقتده دخی اجتماع ساكنین علی غیر حده
محذورینی دفع ایچون اوحرفلرك اخرلرنده‌كی قاف وكافی فتحه ایله تحریك لازم كلدیكی وتحریك سببیله قافی
غینه وكافی غین مرققه اولان كاف رخوه‌یه قلب لازم ولازب ایدیكی هم حروف مقلوبه بابندن وهم امثلهٔ مسروده‌
سالفه‌دن ظاهر وآشكار اولور ✽ صنف ثانی ✽ شول اسمدركه اخرینه (جق یا جك) حرفك لحوقیله
مدلول تضمنیسی اولان وصفدن اقل واصغر وصفه بالتضمن دلالت ایده بو صنف اسم مصغر حسب السماع صفات
ادواتندن قاف وكاف ساكنه‌لردن بریله مطرف اولان صفاتدن مأخوذ و مشتق اولور شوقدركه حروف محذوفه
بابنده ذكر اولندیغی اوزره اسم مصغر مذكوری تخفیف ایچون كندیسنده‌كی صفت اداتی اولان قاف و كاف
ساكنه‌یی حذف لازم اولور (اوزاق اوزاجق دونوك دونوجك صوغوق صوغوجق كوچوك كوچوجك)
كبی ✽ تنبیه ✽ بو صنف مصغرده (جق جك) حرفلرینك ماقبللری مفتوح اولورسه اوحرفلرك جیملری
كالاول مكسور اولدیغی (اوزاجق ایراجق) كبی وماقبللری مضموم ویامكسور اولورسه اوجیملرك كسره‌لری

فتحه‌یه تبدیل اولندیغی (صوغوجق کوچوجك ازیجك) کبی استعمالات واقعه‌دن مستبان اولور
❊ نوع ثانی ❊ (جه) حرفیله مطرف اولان اسم مصغردر معلوم اوله‌که (جه) حرفی یاصفت ثابته‌یه
و مبالغهٔ صفت ثابته‌یه واسماء صفاته واسم منسوب وصفی‌یه لاحق اولور ویاموصول حرفندن قاف ویاکاف
ساکنه‌نك لحوقیله نسبتدن منسلخ اولان ماضئ محسوس النسبه‌یه لاحق اولور ویاخود کلمات سائره‌یه لاحق
اولور اکر صفت ثابته‌یه و مبالغهٔ صفت ثابته‌یه و اسماء صفاته واسم منسوب وصفی‌یه لاحق اولور ایسه
حرف مرقوم اشبو اقسام اربعه‌نك متضمن اولدقلری معانیدن انجق وصفی تقلیل و تصغیر ایتمکله اداة تصغیر
وصف اولور (طارقینجه آدم دونکجه قاره‌جه قوروجه یاغلیجه باللیجه عقلسزجه) کبی واکر ماضئ
مرقومه لاحق اولورسه اولماضینك متضمن اولدیغی حدثك کندوبی حقیقةً و یا حکماً ولی ایدن امر وماضی
وفعل حالی و مستقبلدن هر برینك متضمن اولدیغی حدثك وقوعنه دیکر متضمن اولدیغی زمانك جمیع اجزاسنده
سببیتنی افاده ایتمکله اداة عموم افعال اولور (سویله‌دکجه سویله زید سویله‌دکجه سن دکله بن سویله‌مدکجه سن سویله‌مدك
بکر اوقودقجه زیدده اوقومش بن اوقومدقجه سن اوقومه‌مشسك بن سویله‌مدکجه سن سویله‌میورسك سز سویله
میه‌جککز سنده سویله‌ملی) کبی تنکیم ماء مصدریه ایله نسبتدن وزماندن منسلخ اولان ماضی‌یه داخل اولان
(کل) اسمی اداة عموم افعال اولور (کلما کتبت کتبت) کبی (بن یازدقجه سن یازدك) معناسنه‌در واکر کلمات
سائره‌یه لاحق اولورسه اکثر صورتده اداة تمیز اولور (زید خوبجه ایو قیافتجه کوتودر بوخانه بنجه سنجه
اونجه بوراجه اوراجه شویله‌جه بویله‌جه بیك غروش ایدر بونك انسانجه‌سی بودر زید دوشرجه‌سنه قوشدی
آتی اولدوروجه‌سنه قوشدردی) کبی وبعض صورتده اداة حال اولور (زید عمرو ایله بیله‌جه کیتدی) کبی
وخاصةً (بیلك) اسمنه لاحق اولدیغی صورتده باب سابقده ذکر اولندیغی اوزره اداة اسم منسوب اولور
❊ نوع ثالث ❊ (جل) حرفیله مطرف اولان اسم مصغردر ایمدی باب سابقده ذکر اولندیغی اوزره (جل)
حرفی بحسب السماع اسماء صفاته لاحق اولدیغی صورتده متضمن اولدقلری اوصافی تقلیل وتصغیر ایتمکله اداة
تصغیر وصف اولور (اقجل قیرجل کوبجل) کبی (اقجه قیرجه کوبجه) دیمکدر واسماء صفاتك غیری
اسمه لاحق اولدیغی صورتده اول غیر کرك مشتق کرك غیر مشتق اولسون مداولنه برذاتك تعلق وانتسابنی اشعار
ایتمکله اداة اسم منسوب اولور (اولوبجل ادبجل یلانجل طوشانجل بالقجـل) کبی ❊ نوع رابع ❊
(قل) حرفیله مطرف اولان اسم مصغردر بودخی باب سابقده ذکر اولندیغی اوزره یااسماء صفاتدن (قیر) اسمنه
لاحق اولور ویاغیری اسمدن (قوش) اسمنه لاحق اولور اکر (قیر) اسمنه لاحق اولورسه متضمن اولدیغی
حدثی تقلیل ایتمکله مارالذکر (جل) حرفی کبی اداة تصغیر وصف اولور (قیرقل) کبی عربجه‌سی اشمطدر
واکر قوش اسمنه لاحق اولورسه اداة اسم منسوب اولور (قوشقل) کبی ❊ نوع خامس ❊ (شین)
حرفیله مطرف اولان اسم مصغردر حرف مرقوم بحسب السماع اسماء صفاتدن (صاری) اسمنه لاحق اولوب
متضمن اولدیغی وصفی تقلیل ایتمکله اداة تصغیر وصف اولور (صاریشین) کبی ❊ نوع سادس ❊ شین
ساکنه ایله مصدر (شمن) حرفیله مطرف اولان اسم مصغردر اشبو حرفدخی بحسب السماع اسماء صفاتدن انجق
(دلی) اسمنه لاحق اولوب متضمن اولدیغی وصفی تقلیل ایتمکله اداة تصغیر وصف اولور (دلیشمن) کبی
❊ نوع سابع ❊ میم ساکنه ایله مصدر (مترق یامترك) حرفیله مصدر اولان اسم مصغردر ایمدی حرفین مرقومین
اسماء صفاتدن واسم منسوب وصفیدن بحسب السماع بعض متحرك الآخره لاحق اولوب متضمن اولدقلری اوصافی
تقلیل ایتملریله اداة تصغیر وصف اولورلر (آجیمترق اکشیمترق قاره‌مترق صاریمترق طاتلیمترق) کبی ❊ تنبیه ❊
(مترق) حرفی (قاره) اسمنه لاحق اولدیغی صورتده حرف مذکوردن هم یالکز راء ساکنه‌یی وهم راء ساکنه ایله
بیله تاء مکسوره‌یی حذف وکسره‌سنی میم ساکنه‌یه نقل جائز اولدیغی (قاره منق قاره‌مق) کبی حروف محذوفه

باباندن ظاهر وآشکار اولور بوصورتده نباتاتدن سیاه برنبات معروفك اسمی اولان (قاره‌مق) کلمه‌سی فی الاصل
اسم مصغر اولمش اولور ❊ نوع ثامن ❊ ینه میم ساکنه ایله مصدر (مسه) حرفیله مطرف اولان امر حاضر
مصغر وامر مذکوردن مشتق اولان افعال وصفات واسماء مصغره‌در بونوع مصغر نوع اول مثللی ایکی صنفدر
❊ صنف اول ❊ شول امر حاضر مجرددرکه آخرینه (مسه) حرفنك التحاق وانضمامیله متضمن اولدیغی حدث
مطلوب ومأمور بهدن اقل واصغر حدثی متضمن اوله (کولومسه) امری ومهجور الاستعمال اولان (قینامسه
سویله‌مسه اغله‌مسه) امرلری کبی ایمدی (کولومسه) امرندن مقصد ثالثده‌کی ابوابدن مستبان اولدیغی
اوزره هم مشتقات قیاسیه انواعندن مصادر وافعال وصفت حادثه ومبالغهٔ صفت حادثه‌وهم مشتقات سماعیه انواعندن
کاف ساکنه ایله مصدر مبالغهٔ صفت ثابته اصاغه اولندیغی کبی (قینامسه) امرندن دخی اصاغه وافراغ اولنور
(کولومسه‌مك کولومسه‌یور کولومسه‌یان کولومسه‌ك قینامسه‌مق قینامسه‌یور قینامسه‌یان قینامسه‌ق) کبی اما
(سویله‌مسه) امرندن انجق مبالغهٔ صفت ثابتهٔ مذکوره و (اغله‌مسه) امرندن هم مبالغهٔ صفت ثابتهٔ مذکوره
وهم آخرنده‌کی فتحه‌یی کسره‌یه تبدیل ایله صفت ثابته اصاغه وافراغ اولنور (سویله‌مسه‌ك آدم اغله‌مسه‌ق کیمسه
اغله‌مسی اغله‌مسی سویله‌یور) کبی بو صورتده دار السلطنهٔ سنیه سکنه‌سنك (سویله‌مسه‌ك) مقامنده
(سویله‌مسیك) دیملری لفظاً ومعناً قیاسه مخالف اولور ❊ صنف ثانی ❊ شول اسم صفت واسم منسوب
وصفیدرکه اخرینه (مسه) حرفنك لحوق وانضمامیله متضمن اولدقلری اوصافدن اقل واصغر اوصافی طلبی
وامری متضمن اوله (ازیمسه) امریله مهجور الاستعمال اولان (اجیمسه اکشیمسه دلیمسه صاریمسه طاتلیمسه)
امرلری کبی ایمدی (ازیمسه) امرندن انجق مشتقات قیاسیه و (اجیمسه اکشیمسه) امرلرندن هم مشتقات
قیاسیه وهم آخرلرنده‌کی فتحه‌یی کسره‌یه تبدیل ایله صفت ثابته اصاغه اولنور (ازیمسه‌مق ازیمسه‌یور ازیمسه‌یان
اجیمسه‌مق اکشیمسه‌مك اجیمسه‌دی اکشیمسه‌مش اجیمسر اکشیمسر شیلر) کبی و (صاریمسه) امرندن
اخرینه قاف ساکنه‌نك لحوقیله اسم موصوف اخذ اولنور (صاریمسه‌ق) کبی و (طاتلیمسه) امرندن هم مشتقات
قیاسیه وهم مشتقات سماعیه‌دن ایکی درلو صفت ثابته اخذ اولنورلر (طاتلیمسه‌دی طاتلیمسه‌ق طاتلیمسرشی) کبی
❊ تنبیه ❊ (مسه) حرفی امر حاضره لاحق اولدیغی صورتده حروف مغیرة الاحداث انواعندن اداة تصغیر
حدث و وصف اولدیغی واسم صفته واسم منسوب وصفی‌یه لاحق اولدیغی صورتده حروف امریه انواعندن
ینه اداة تصغیر وصف اولدیغی تعریفین سابقیندن ومقصد اولك ایکنجی باباندن ظاهر وآشکار اولور ❊ نوع
تاسع ❊ (سه) حرفیله مطرف اولان امر حاضر مصغردر بودخی ایکی صنفدر ❊ صنف اول ❊ شول
امر حاضردرکه اخرینه (سه) حرفنك لحوق وانضمامیله متضمن اولدیغی حدثدن اقل واصغر حدثی متضمن اولان
امر حاضردر بوصنف مصغر بحسب السماع انجق (آغ) امرندن مشتق اولور (آغسه) کبی ازاجق اغ معناسنه‌در
پس مقصد ثالثك مشتمل اولدیغی ابوابدن مستبان اولدیغی اوزره (اغسه) امرندن هم مشتقات قیاسیه وهم مشتقات
سماعیه‌دن صفت ثابته اصاغه وافراغ اولنور (اغسه‌مق اغسه‌ق) کبی ❊ صنف ثانی ❊ شول اسمدرکه
اخرینه (سه) حرفنك لحوقیله متضمن اولدیغی وصفدن اقل و اصغر وصفی طلب و امری متضمن اوله (بنیمسه
سکرسه صوسه) امرلریله مهجور الاستعمال اولان (طوزسه اقسه کوکسه یشیلسه) امرلری وسائرلری کبی ایمدی
اوامر مذکوره‌نك کافه‌سندن مشتقات قیاسیه اصاغه اولندیغندن بشقه مهجور الاستعمال اولان اوامردن اواخرینك
فتحه‌لرینی کسره‌یه تبدیل ایله صفت ثابته دخی اصاغه اولنور (بوشسی طوزسی اقسی کوکسی یشیلسی) کبی
و (صوسه) امرندن اسم مکان مخصوص و (سکرسه) امرندن دخی ایکی نوع صفت ثابته اخذ واصاغه اولنور
(صوسه‌ق سکرسه‌ك سکرسی) کبی ❊ تنبیه ❊ (سه) حرفی دخی مارالذکر (مسه) حرفی کبی امر حاضره لاحق
اولدیغی صورتده حروف مغیرة الاحداث انواعندن اداة تصغیر وصف اولدیغی واسم صفت ایله اسم منسوب وصفی‌یه

لاحق اولدیغی صورتده حروف امر یه‌دن بنه اداة تصغیر وصف اولدیغی تعریفین سابقیندن ومقصد اولك ایلنجی بابندن ظاهر وآشكار اولور ﴿ نوع عاشر ﴾ موصول حرفی اولان (آه) حرفیله نسبتدن و زماندن بالکلیه منسلخ اولدقدن صکره (سی) حرفیله مطرف اولان اسم مصغردر (سویله‌سیم کلدی باته‌سی‌یه کیتدی وره‌سی‌یه آلدی) کبی ایدی (سی) حرفی امر مذکورك فی الاصل متضمن اولدیغی نسبت امر یه‌دن مستفاد اولان معنای طلبی تقلیل وتصغیر ایتمکله اداة تصغیر طلب اولور ﴿ مهمه ﴾ امر مصغر مذکور موصول حرفی اولان (آه) حرفیله نسبت امر یه‌دن و زماندن بالکلیه منسلخ اولمغله بحسب السماع یامفعول غیر لازم التعقل اولور یعنی (آه لی) مفعول اولور مار الذکر امثله‌دن (باته‌سی‌یه کیتدی وره‌سی‌یه آلدی) مثاللرکبی ویاخود آخرینه ضمائر متصله‌ٔ مضاف الیهانك انضمامی شرطیله (کل) امرندن مشتق اولان افعالدن مفرد غائبه فاعل اولور (سویله‌یه‌سیم کلدی اغمه‌یه‌سك کلیور کولومسه‌یه‌سی کلمش ازمسه‌یه‌سیز کلدی بنیمسه‌یه‌سکز کلمش کولومسه‌یه‌سیلری کلیور) کبی ﴿ تنبیهات ﴾ ﴿ تنبیه اول ﴾ امثله‌ٔ مذکوره‌دن مثلا (بونلرك کولومسه‌یه‌سیلری کلدی) دیمك بونلرك ازکولمکه از استکری کلدی دیمك اولدیغندن (مسه) حرفی (کول) امرینك متضمن اولدیغی حدثی و (سی) حرفی امر مذکورك فی الاصل متضمن اولدیغی نسبت امر یه‌دن مستفاد معنای طلبی تقلیل وتصغیر ایتدیکی ظاهر وآشکار اولور ﴿ تنبیه ثانی ﴾ (کولومسه‌یه سیلری) کلمه‌سنك اصلی (کولومسه‌یه‌سی) اولوب و (کولومسه‌یه‌سی) کلمه‌سنك اصلی دخی (کولومسه‌یه سیسی) اولوب مثال اولده واقع (سی) ضمیرینك سینی حذف وکسره‌سی راء ساکنه‌یه نقل اولندیغی ومثال ثانیده اجتماع مثلین کراهیتنه بناء (سی) ضمیرینك سینی کسره‌سیله بیله حذف و تقدیر اولندیغی حروف مقلوبه ومحذوفه بابندن ظاهر ونمایان اولور ﴿ خصیصه ﴾ (جل قل شین شمن مترق یامترك) حرفیله مطرف اولان اسماء مصغره‌یی و (سه مسه) حرفریله مصغر اولان امر حاضردن مشتق صفت ثابته‌ٔ مصغره‌یی (جه) حرفیله ازسرنو تصغیر جائز اولور قعلجه قیرقلجه صاریشینجه دلیشمنجه اجیترجقه اکشیترکجه طاتلیمسه‌جه دلیمسکجه اغسه‌جقه) کبی بوصورتده لسان عربده واقع اسماء مصغره‌یی (المصغر لایصغر) مفادنجه ازسرنو تصغیر جائز اولدیغی اوزان تصغیری محافظه ممتنع اولدیغندن نشأت ایتمش ایدیکی مستبان اولور

﴿ خاتمه ﴾

مرکبات کلامیه‌نك فعلدن بشقه اجزاء اصلیه‌سندن اولان مبتدا وخبر نوعلرینك وایکیشر قسمی مشتمل فاعل ونائب فاعل نوعلرینك واجزاء زائده‌سندن اولوب متعلقات فعلدن معدود اولان اون برنوع مفاعیلك وبش قسمی مشتمل حال نوعیله تمییز نوعنك اون‌بدی بابده احوالری بیانده‌در ﴿ توطئه ﴾ کلام شول لفظ مرکبدرکه مسند ومسند الیهی مشتمل اولمغله سامعه سکوت صحیح اوله اکر مسند الیه مبتدا ومسند خبر اولورسه کلام جمله‌ٔ اسمیه اولور واکر مسندالیه یافاعل ویا نائب فاعل اولوب مسند دخی فعل اولورسه کلام جمله‌ٔ فعلیه اولور اوجمله‌لر کرك خبریه اولسونلر (بوزید در بوله بیلورم) کبی کرك انشائیه اولسونلر (زید بومیدر بوزید میدر سویله کشکی بوسویله‌سه بولای سویله‌یه‌یدی بلکه سویله‌رتك سویله‌سونده بشقه لازم دکل سویله‌مه‌لیده حالنی کورمه‌لی) کبی وکذا مسند الیهدن ومسنددن هر بری دخی کرك مفرد اولسون کرك آتی البیان مرکبات اربعه‌نك بری اولسون ایمدی مرکب ولو بحسب اصل الوضع مفهومنده مستقل کلمه‌دن مرکب اولان لفظدن عبارت اولمغله بش قسمه تقسیم اولنمشدر ﴿ قسم اول ﴾ مرکب اسنادیدر یعنی سالف البیان کلامدر ﴿ قسم ثانی ﴾ مقصد رابعده مفصلاً ذکر و بیان اولنان امر حاضر مرکب ثنائی وثلاثی ورباعی وخماسی وبونلردن مشتق اولان افعال سائره و مصادر و صفاتدرکه بونلردن افعال مرکبه دائما مسند اولوب صفات مرکبه ومصادر مرکبه کاه مسند الیه وکاه مسند اوله بیلور (بو آدم سویله‌یوب

طوراندر سویله‌یوب طورمق ایودر) کبی ﴿ قسم ثالث ﴾ مرکب تقییدیدر مرکب تقییدی شول مرکبدرکه نسبت ناقصه‌یی متضمن اوله نسبت مرقومه کرك قیامیه اولسون یا فاعل ویا نائب فاعل ایله صفاتدن وصفات حکمنده اولان اسملردن مرکب اولانلر کبی (یازان کیمسه قاچه‌غن کوله یاغلی ات کوزل یر) مثللی بوصنفه (مرکب توصیفی) دخی دینور کرك وقوعیه اولسون متعلقات فعل ایله یافعلدن ویا معنای فعلدن مرکب اولانلر کبی (زیدی کور بکره باقق زید ایله اوغراشمق بوراده اویومه کوله کوله کلمك اغله‌یه‌رق کیتمه چینیش چیقمه) کبی اشبو مرکب تقییدیدخی کاه مسند الیه وکاه مسند اوله‌رق مرکب اسنادیدن جزؤ اصلی اوله بیلور (بونکله اوغراشمق ایودکلدر بونك ایوسی کوله‌رك سویله‌مکدر) کبی ﴿ قسم رابع ﴾ مرکب اضافیدر مرکب اضافی شول مرکبدرکه مضاف الیهی ومضافی مشتمل اوله مضاف الیه بحسب الحقیقه شول اسمدرکه آخرینه (لام ملك وتخصیص) اسمیله مسمی حرف اضافت عربیه معناسنه دلالت ایدن (م ك) حرفلرندن بری لاحق اوله شویله‌که مضاف الیه اکر (بن بز) ضمیرلری اولورسه اخرینه (م) ساکنه لاحق اولور (بنم افندم بزم اغامز) کبی واکر ضمیرین مذکورینك غیری اولورسه اول غیر کرك ضمیر کرك اسم ظاهر اولسون وضمیر دخی کرك ضمیر مخاطب کرك ضمیر غائب اولسون واسم ظاهر دخی کرك معرفه کرك نکره اولسون اخرینه (ك) ساکنه لاحق اولور (سنك افندك سزك افندیکز اونك افندیسی افندیلری اونلرك افندیسی افندیلری زیدك کوله‌سی کوله‌لری بونك شونك بونلرك شونلرك دوه‌سی دوه‌لری اتك چولی پاشانك چاوشی) کبی و بحسب الصوره ضمائر متصله‌دن باب ضمیرده مفصلاً ذکر وبیان اولنان اشبو (م ك سی مز کز) ضمیرلریدر ومضاف دخی شول اسمدرکه آخرینه ضمائر خمسه‌ٔ مذکوره‌دن بری لاحق اوله امثله‌ٔ مذکوره‌ده اولدیغی کبی محصولی بوکه الفاظ ترکیه‌نك هیئات کلیه‌ٔ افرادیه‌جه واقع اولان نظام وترتیبی الفاظ عربیه‌نك هیئات کلیه‌ٔ افرادیه‌جه واقع اولان نظام وترتیبنك عکسی نسبتنده اولدیغی کبی ینه الفاظ ترکیه‌نك هیئات کلیه‌ٔ ترکیبیه‌جه بولنان نظامی دخی الفاظ عربیه‌نك هیئات ترکیبیه‌جه اولان ترتیب ونظامنك عکسی نسبتنده اولدیغندن و لغت عربیه‌ده ایسه مضاف الیهی تأخیر واجب اولدیغندن لغت ترکیه‌ده مضاف الیهی تقدیم واجب اولوب اسم مضافك آخرینه مضاف الیهدن عبارت ضمائر متصله مضاف الیه الحاق لازم ولازب اولور بوتقدیرجه مضاف الیه بحسب الحقیقه آخرینه (م ك) لاحق ضمیرلری اولان اسم متقدم وبحسب الصوره اسم متقدم مضاف الیهدن عبارت اولان ضمائر خمسه‌ٔ مار الذکرلر اولور ﴿ ضابطهٔ اولی ﴾ مضاف الیه اکر معرفه اولورسه کرك ضمیر کرك اسم اشارت کرك اعلام والقاب اولسون اضافت مضافده تعریف افاده ایدر واکر نکره اولوب اخرنده‌کی حرف اضافت اولان (ك) ساکنه مذکور اولورسه (ك) حرفی اداة اضافت اولدیغی کبی اداة تعریف دخی اولمغین اضافت ینه تعریف افاده ایدر (آتك چولی کولك کناری دوه‌نك هاودی) کبی ومحذوف اولورسه مضاف الیه منکر اولمغین اضافت تخصیص افاده ایدر (آت چولی کول کناری دوه هاودی پاشا قپوسی آت اوشاغی دار السعادة اغاسی باش اغریسی) کبی وبوده معلوم اوله‌که مضاف الیهدن لاجل التنکیر حرف اضافت حذف اولندیغی کبی مضاف الیه مقصود بالافاده اولدیغی صورتده ینه حذف اولنور (زید کوله‌سی اوقویان کیمسه‌در) کبی ﴿ ضابطهٔ ثانیه ﴾ عند القرینه مضافی حذف جائز اولور (بو آت کیمك) سؤالیه (زیدك) جوابی مثللی که تقدیر کلام (بو آت کیمك آتی زیدك آتی) دیمکدر ﴿ فائده ﴾ مرکب اضافی هم مرکب اسنادینك جزؤلرندن مسند الیه ومسند اولمسی وهم مرکب تقییدینك خبرلرندن منسوب ومنسوب الیه اولمسی جائز اولور (آتك چولی بودر بوآتك چولی آلاندر) کبی ﴿ قسم خامس ﴾ مرکب تعدادیدر مرکب تعدادی شول لفظ مرکبدرکه اصول اعداددن آتی البیان صورتینك بریله ویا ایکیسیله مرکب اوله اصول اعداد بحسب الکتابة والصورة یکرمی نوعدرکه بونلردر (بر ایکی اوچ درت بش التی یدی سکز طقوز اون یکرمی اوتوز قرق

اللی التمش یتمش سکسان طقسان یوز بیك) کبی اوندن بیکه وارنجه‌یه دك اون بری عقود اعداد و بردن طقوزه وارنجه‌یه دك طقوزی زوائد تعبیر اولنور قالدیکه اسماء اصول اعداددن سکسان ایله طقسان اسملری حروف مقلوبه بابنده بیان اولندیغی وجهله فی الاصل (سکز اون طقوز اون) اولوب اون اسمنك همزه‌سی حذف وضمه‌سی زاء ساکنه‌لره نقل اولندقدن صکره فتحه‌یه تبدیل اولنه‌رق (سکزان طقوزان) اولملریله اسماء اصول اعداد بحسب التلفظ والحقیقه اون سکز نوع اولور ایمدی اصول عددك ترکیبی یا ضرب صورتیدر ویا جمع صورتیدر شویله‌که مرکب عددیده اصول عدددن اکر عدد اقله دال اولان اسم تقدیم اولنورسه اول اسم کرك عقوددن کرك زوائددن اولسون ضرب صورتی اولوب ایکیدن اوچه قدر اسماء اصول اعداددن ترکیب اولنور (ایکیوز اوچبیك درتیوز بیك) کبی پس عدد اقل (مضروب) وعدد اکثر (مضروب فیه) اولمغین علم حسابده عدد اقل رقم ایله و عدد اکثر انجق خانه ایله افاده اولنور و اکر عدد اکثره دال اولان اسم تقدیم اولنورسه جمع صورتی اولوب ایکیدن درده قدر اسماء اصول اعداددن ترکیب اولور (اون بر یوز اون ایکی بیك یوز اون اوچ) کبی اشبو صورتده اصول اعداددن هر برینی رقم ایله افاده لازم اولور قالدیکه مرکب عددیده هم ضرب وهم جمع صورتی اولورسه اولمرکب بحسب الصوره طقوز و بحسب الحقیقه اونبر اسماء اصول اعداددن ترکیب اولنور (سکز یوز سکزان سکز بیك طقوز یوز طقوزان طقوز) کبی وبوده معلوم اوله‌که معدود مرتبدن واحد اول ویا اخیری افاده ایچون اولمرتبه‌یه دال اولان اسم عددك اخرینه مبالغهٔ صفت حادثه واسم منسوب بابلرنده ذکر اولنان وجه اوزره ادوات اسم منسوبدن (ایجی) حرفی الحاق اولنوب واحد مذکورك عدد مرقومه نسبتی اشعار اولنور شویله‌که اسم عدد اکر اصول اعداددن ایسه کرك عقوددن کرك زوائددن اولسونلر اول اسمك آخرینه واکر مرکبات عددیه‌دن ایسه انجق جزؤ اخیرك اخرینه نون مجتلبه‌یی الحاقدن و (ایجی) حرفنك همزه‌سنی کسره‌سیله حذفدن صکره اول حرف الحاق اولنور (برنجی ایکنجی اونونجی بشیوز اون بشنجی) کبی ﴿ فائده ﴾ مرکبات عددیه بجمیع اقسامه هم مرکب اسنادیدن وهم مرکب تقییدیدن وهم مرکب اضافیدن جزؤ واقع اولمسی جائز اولور

﴿ برنجی باب ﴾ مبتدانك احوالی بیانده‌در

معلوم اوله‌که مبتدا شول اسم مسندالیهدرکه مسندبهی انجق فعل اولمیه اسم مذکور کرك بحسب الحقیقه اسم اولسون کرك اسم حکمنده مرکبات اربعهٔ مارالذکرك بطریق الانفراد بری وبطریق التداخل ایکیسی اوچی دردی اولسون (بن سنم سن بنسك بز بویله‌یزدر سز اویله‌سکزدر زید بومیدر دونکی کون یوز اللی غروشی بکره ویرن ادمك آرادیغی سنسك بزز سزسکز بونلردر) کبی ﴿ مهمه ﴾ مبتداده اصل اولان معرفه اولمقدر نکرهٔ مفیده اولمقده جائز اولور (زید کله‌جك کوزك برآدم کورسون دوش اویقودن صکره اولور انسانلق بودر) کبی ﴿ فائده ﴾ مبتدانك حقی صدر کلامده واقع اولمقدر مکر مبتدانك خبره ویا متعلقات خبردن برینك مبتدایه انحصارینی افاده مطلوب ویاخود خبرك ویا متعلقاتنك حال وشاننی اعتنا مقصود اولورسه اوخبردن ومتعلقاتندن هربرینی مبتدا اوزرینه تقدیم لازم اولور (بویله‌در هب عشقك دیوانه‌سی بونی سن بیلورسك) کبی

﴿ ایکنجی باب ﴾ خبرك احوالی بیانده‌در

معلوم اوله‌که خبر شول کلمه‌درکه اخرینه مبتدا اولان مسندالیهدن عبارت ضمیر بارز ویا مستتر متصل اولدقدن صکره مجموعی مبتدایه اسناد اولنه اولکلمه کرك اسم اولسون کرك بطریق الانفراد ویا بطریق التداخل مرکبات اربعهٔ مارالذکر اولسون کرك فعل اولسون واسم دخی کرك وضعنده فاعله ویا نائب فاعله نسبت معتبر اولسون یعنی معنای فعل اولسون کرك وضعنده نسبت مرقومه معتبر اولمسون واسناد دخی کرك اخباری اولسون کرك انشائی اولسون (زید یوز اللی غروشی بکردن سزه الیویرن آدمدر بن سویله‌رم سز دکله‌مزسکز بکر اکله‌سون عمرو کلاندر سن اوقو یجیسك بکر قورقاقدر سن کوزلسك بز دلسزیز جاهلمز بویله‌یز) کبی ایمدی اکر کلمهٔ مرقومه فعل اولورسه اخرینه متصل اولان ضمیر بارز ومستتر هم فاعل

ویا نائب فاعل اولور وهمده اداة ربط اولور بوصورتده فعل اول ضمیر ایله جملهٔ فعلیهٔ اخباریه ویا انشائیه اولدقدن صکره خبر اولور شوقدرکه افعال ترکیده مسندالیهدن عبارت اولان ضمائر متصله‌یه اسناد اصل اولدیغندن ومسندالیهك متعلقی اولان اسمه اسناد دخی قطعاً جائز اولمدیغندن اسم مسندالیه بحسب الصوره مبتدا وبحسب الحقیقه یا فاعل ویا نائب فاعل اولور واکر کلمهٔ مرقومه معنای فعل اولورسه یعنی وصفلرنده فاعله ونائب فاعله نسبت معتبر اولان صفات اربعه‌وٴ اسماء صفت واسماء منسوبه واسماء اشارت وصفیه وضمیر منفصل غائب وصفی اولورسه آخرینه لاحق اولان ضمیر بارز ویا مستترینه هم فاعل ویا نائب فاعل اولور وهم اداة ربط اولور بوصورتده معنای فعل ایله ضمیر مرقوم مرکب وصفی اولدقدنصکره خبر واقع اولور شوقدرکه معنای فعلده اسم ظاهر متأخره نسبت اصل اولدیغندن وبوجهتله ضمیر مذکور صورةً معنای فعله وحقیقةً معنای فعلك فاعلنه ویا نائب فاعلنه متصل اولمش اولدیغندن معنای فعله متصل اولان ضمائر بحسب الحقیقه انجق ادات ربط اولور (بن یازانم یازیلانم سن کوزلسك یاغلیسك شویله‌سك بویله‌سك اویله‌سك) کبی تقدیر کلام (بن یازان آدمیم یازیلان آدمیم سن کوزل یاغلی شویله بویله اویله کیمسه‌سك) دیمکدر واکر کلمهٔ مرقومه اسماء سائره‌دن ومرکبات مذکوره‌دن بری اولورسه اخرینه متصل اولان ضمیر انجق ادات ربط اولور (اراديغك کیمسه بنم دونکی کلان آدمدر) کبی ﴿ مهمه ﴾ خبره اداة اسناد اولان (در) حرفنی الحاق بعض صورتده واجب وبعض صورتده ممتنع وبعض صورتده جائز اولور شویله‌که اکر خبرك وصف اولمه احتمالی اولورسه دفعاً للالتباس (در) حرفنی الحاق واجب اولور (بوآدمدر شو انساندر) کبی واکر خبر جملهٔ فعلیه اولوب جزؤ اولی اولان فعل دخی یا (فعل امر) ویا (فعل حال) ویا (مستقبل مرجو النسبه) ویا فعل مربع النسبه اقسامندن (ماضیٔ مخمن النسبه) (و مستقبل مخصص النسبه و فعل متمنی النسبه) ویا (ماضیٔ محسوس النسبه) ویا (فعل مثلث النسبه) اولورسه ویاخود خبر ضمائر منفصله‌دن بری اولورسه (در) حرفنی الحاق ممتنع اولور (زید کلسون کلیور کلور کلز کلملی) کبی (کلملی ها کلمه‌لیده کورمه‌لی کلدی کلسه بکر بنم سنسك) کبی شوقدرکه جزؤ اولی فعل حال اولان جملهٔ فعلیه اکر رجائیه اولورسه تحقیقاً للرجا (در) حرفنی الحاق جائز اولور (نه بیلورسك بلکه بن یازیورمدر) کبی واکر خبر ذکر اولنان الفاظك غیری اولورسه اخرینه (در) حرفنی الحاق جائز اولور (بز بویله‌یز بویله‌یزدر سن سویله‌جکسك سویله‌یه‌جکسکدر) کبی

﴿ اوچنجی باب ﴾ فاعلك اقسام واحکامی بیانده‌در

معلوم اوله‌که فاعل ایکی قسمدر ﴿ قسم اول ﴾ شول اسمدرکه کندویه فعل اسناد اولنه یعنی کندویه فعل نسبت قیامیهٔ تامه ایله نسبت اولنه بونوع فاعل انجق مبتدادن عبارت ضمیر متصل بارز ویا مستتر اولور (سن سویله سویله‌سن زید سویله‌سونمی سویله‌سونمی زید بلکه بز بیلمه‌یورز در بلکه سویله‌مه‌یورسك درسن) کبی ﴿ قسم ثانی ﴾ کندویه فعل معلوم معناسنه اولان کلمات نسبت قیامیهٔ ناقصه ایله نسبت اولنان اسمدر بونوع فاعل انجق اسم ظاهر اولور بوتقدیرجه معنای فعله لاحق ومتصل اولان ضمائر بحسب الحقیقه فاعل مقدره لاحق اولمش اولور (بن یازانم بن یازان آدمیم سن قورقاقسك سن قورقاق کیمسه‌سك سن کوزلسك سن کوزل کیمسه‌سك بویله‌سك سن بویله آدمسك سن) کبی ﴿ ضابطهٔ اولی ﴾ افعال معلومهٔ ترکیه انجق ولورتبةً مقدم مبتدادن عبارت ضمیر متصله ومعانیٔ افعالدن معدود (صفات واسماء صفات واسماء منسوبهٔ وصفیه واسماء اشارات وصفیه وضمیر منفصل غائب وصفی) انجق اسم ظاهر مذکوره ویامقدره نسبت اولندیغندن ومشتقاتدن (مستقبل مرجو النسبه ومستقبل مجزوم النسبه وماضیٔ منقول النسبه) قسملری ایسه هم مبتداء مقدمدن عبارت ضمیر متصله وهمده اسم ظاهر مذکوره و مقدره نسبت اولنه کلدیکندن اشبو اوچ قسم مشتقات ضمیره نسبت اولندقلری صورتده نسبت مرقومه (نسبت تامهٔ زمانیه) اولمغین فعل اولورلر واسم ظاهره نسبت اولندقلری صورتده نسبت مرقومه (نسبت ناقصهٔ زمانیه) اولمغین صفات زمانیه اولورلر (بن سویله‌رم سن اکله‌مزسك سن کیده‌جکسك

بكر كيتمه‌يه‌جك كلور كيدر آدم وارمی اولوره اولمزه باقه سويله‌يه‌جك سوزك وارمی اون كون كورمش آدمك
حالی بشقه‌در) كبی ❊ ضابطهٔ ثانيه ❊ جملهٔ فعليه‌ده مسندبه اولان فعلی تقديم لازم اولان لسانده مسند اليه
مؤخرك مذكر ومؤنث اولديغی اول كلامده ايذان واشعار ايچون فعل ايچون بالذات وصفت ايچون بالتبع بشقه بشقه
مذكر ومؤنث صيغه‌لری وضع وتعيين اولنمش لسان عربی وفرانسويده اولديغی مثللی وجملهٔ فعليه‌نك وكذا فعلك
اسم مسند اليه ايله مسبوق اولمسی لازم اولان لسانده ايذان مذكوره احتياج قالمديغندن هم مذكره وهم مؤنثه نسبت
اولنمق اوزره فعللرده اصالةً وصفاتده تبعاً صيغهٔ واحده ايله اكتفا اولنمشدر لسان تركی وفارسيده اولديغی مثللی
❊ تنبيه ❊ جملهٔ فعليه‌نك استنادو اعتماد ايتديكی اسم مسنداليه بحسب الصوره مبتداء بحسب الحقيقه فاعل اولديغی
باب سابقدن مستبان اولور ❊ دردنجی باب ❊ نائب فاعلك اقسام و احكامی بيانده‌در معلوم اوله كه نائب
فاعل دخی ايكی قسمدر ❊ قسم اول ❊ كندويه فعل مجهول اسناد اولنان اسمدر ❊ قسم ثانی ❊ كندويه
صفات مجهوله نسبت قياميهٔ ناقصه ايله نسبت اولنان اسمدر پس قسم اول ايكی صنفدر ❊ صنف اول ❊ ولورتبةً
مقدم اولان مبتدادن عبارت اولان ضمائر بارزه ومستتره‌دركه اولمبتدا فی الاصل فعل معلومك مفعول لازم التعلق اولوب
يعنی (اِی) مفعولی اولوب بحسب الحقيقه كندويه فعل مجهول اسنداد اولنمق ايچون اخرندن (ای) حرفی حذف
اولنمش اوله (سن يازيلورسك اما اسمك اوقونمز سوز سويلنسون ايش كورولسون) كبی ❊ صفت ثانی ❊ (آ. ايله
ده اين دن) حرفلريله مطرف اولان اسماء متقدمه‌دركه اول اسملر فی الاصل افعال معلومه‌نك مفاعيل ومتعلقاتيدر (زيده
كولنور خسته‌يه باقيلور زيد ايله اوتورولور بوراده اويونور كيجه‌لين يانيلور سندن قورقولور) تراكيبنده واقع
اولان (زيده خسته‌يه زيد ايله بوراده كيجه‌لين سندن) اسملری مثللو حروف خمسهٔ مذكوره‌يی ضمائر متصله‌يه
الحاق ممتنع واسماء ظاهره‌دن دخی حذف ممتنع اولديغندن مفاعيل مذكوره هم صورةً وهم حقيقةً نائب فاعل
اولورلر قسم ثانی دخی ايكی قسمدر ❊ قسم اول ❊ آخرندن (ای) حرفی حذف اولنان موصوف متأخردر
(بوسوزی سويله‌يان كوكلی قيران كيمسه كوتودر سويله‌نان سوز قيريلان كوكله دكز) كبی ❊ قسم ثانی ❊
حروف اربعهٔ مذكوره‌دن بريله مطرف اولان اسماء متقدمه‌دركه فی الاصل صفات معلومه‌نك مفعوللريدر (زيد يوزينه
كولنان كيمسه‌در بكر كنديسيله كوروشلان آدمدر بورا اوستونده اويونان يردر بو كيمسه كنديسندن قورقلان
اوركولان آدمدر) كبی ❊ بشنجی باب ❊ مفعول مطلق نوعنك احوالی بيانده‌در معلوم اوله كه مفعول
مطلق نوعی شول حاصل مصدر اسميله مسمی مصدر نوعيدركه كنديسندن صكره مذكور هم لفظی اولان مشتقاتدن
اكثريا فعل ماضيلرك ونادراً افعال سائره‌نك ومصدر اصلی ومخففك وصفت حادثه‌نك مدلوللری اولان حدث مطلق
نوع ابلغ واكمله تخصيص ايده (كيديش كيتدی چيقيش چيقمش چيقيش چيقار چتيقيش چيقمه چيقيش چيقان)
كبی ❊ التنجی باب ❊ مفعول لازم التعقل اسميله مسمی اولان (اِی) مفعولك احوالی بيانده‌در معلوم
اوله كه مفعول لازم التعقل شول اسمدركه آخرنده‌كی (اِی) حرفی واسطه‌سيله كندويه افعالك و مصادرك وصفت
حادثه‌نك معلوم متعدی قسملری تعدی و تعلق ايده (زيدی كور پاره‌يی وير) كبی ❊ تنبيه ❊ (اِی)
حرفنك هم اداة تعريف وهم اداة مفعول اولديغی ولاجل التنكير منسياً ولاجل التخفيف منوياً حذف اولنديغی ومفعول
مذكور نائب فاعل اولديغی صورتده دخی حذف اولنديغی وساكن الاخر اسمه لاحق اولديغی صورتده همزه‌سی
حذف وكسره‌سی حرف اخير ساكنه نقل اولنديغی ومتحرك الاخر اسمه لاحق اولديغی صورتده همزه‌سی
يايه قلب اولنديغی حروف معانی وحروف مقلوبه بابلرندن وباب سابقدن ظاهر اولور ❊ متممه ❊ مفعول لازم
التعقلك تعددی جائز اولمز يعنی فعل واحد ايكی مفعول لازم التعقله تعدی وتعلق ايتمز ❊ يدنجی باب ❊ مفعول غير
لازم التعقل ايله مسمی اولان (آ.لی) مفعولك احوالی بيانده‌در معلوم اوله كه مفعول مذكور شول اسمدركه
آخرنده‌كی (آ.) حرفی واسطه‌سيله كندويه فعل ومعنای فعل تعدی وتعلق ايده (زيده باق بوسوز كيمه سويلندی زيده

كوره الوبرير) كبی ❊ تنبيه ❊ حرف مرقومك هم امر حاضره وهم اسمه لاحق اوله‌رق اون ايكی نوع معناسی
اولديغی واسمه لاحق اولديغی صورتده فعلك ومعنای فعلك اقتضاسنه كوره التی نوع حروف جارهٔ عربيه معناسنه
اولديغی يعنی التی قسم مفعول اداتی اولديغی وهمزه‌سنك بعض صورتده وجوباً حذف وبعض صورتده وجوباً يايه
قلب اولنديغی حروف معانی بابندن ومفعول مرقومك بری ويا ايكيسی ملفوظ وباقيسی مقدر اوله‌رق درده قدر تعددی
جائز اولديغی دخی (مزيد فيه التا ومزيد فيه دن) بابندن ظاهر وآشكار اولور ❊ سكزنجی باب ❊ (ايله‌لی)
مفعولك يعنی (ايله) حرفيله مطرف اولان مفعولك احوالی بيانده‌در معلوم اوله كه مفعول مرقوم شول اسمدركه اخرينه
لاحق اولان (ايله) حرفی واسطه‌سيله كندويه فعل ومعنای فعل تعلق وتعدی ايده (زيد ايله سويله‌شيلور) كبی
❊ متممه ❊ (ايله) حرفی فعلك اقتضاسنه كوره يدی نوع معنالر بيننده بالاشتراك استعمال اولنديغی وبوجهتله
(ايله) حرفيله مطرف اسمه يدی قسم مفعول اولديغی واولنده‌كی همزه‌نك هم حالی اوزره ابقا اولنمسی وهم بعض صورتده
حذف وبعض صورتده يايه قلب اولنمسی جائز اولديغی حروف معانی وحروف مقلوبه بابلرندن مستبان اولور ❊ متممه ❊
فعل واحدك برمعنايه اوله‌رق ايكی ودها زياده (ايله‌لی) مفعولی اولمسی جائز اولور (كولر يوز ايله طاتلی دل ايله وبركی
ايله كوكل المه‌لی) كبی ❊ طقوزنجی باب ❊ (اين‌لی) مفعولك احوالی بيانده‌در يعنی (اين) حرفيله مطرف اولان
مفعولك احوالی بيانده‌در معلوم اوله كه مفعول مرقوم شول اسم واسم مؤول كلمه‌دركه آخرينه لاحق اولان (اين) حرفی
واسطه‌سيله كندويه فعل ومعنای فعل تعدی وتعلق ايده (زيد قاچمغين بكر كلمه‌مكين ايش كيروله‌دی بونی كورمكسزين
آلدم زيدی آنسزين كوردم زيد اخشاملين صباحلين كيجه‌لين كوندزلين كوندزين ايكندله‌ين ايكندين اويله‌ين
كلدی) كبی ❊ تنبيه ❊ حروف مذكوره اوچ درلو كلمه‌يه لاحق اوله‌رق اوچ نوع معنايه دلالت ايتديكی وبو
جهتله اوچ درلو مفعول اولديغی ومتحرك الاخر كلمه‌يه لاحق اولديغی صورتده همزه‌سنی يايه قلب وساكن الاخر كلمه‌يه
لاحق اولديغی صورتده همزه‌سنی حذف وكسره‌سنی حرف اخير ساكنه نقل واجب ايديكی حروف معانی بابندن ظاهر
اولور ❊ متممه ❊ فعل واحدك ايكيسی برمعنايه بلاتبعية (اين‌لی) مفعولی اولمسی جائز اولمز ❊ اوننجی باب ❊
(آه‌لی لی) مفعولك يعنی (آه‌لی) حرفيله مطرف اولان مفعولك احوالی بيانده‌در معلوم اوله كه مفعول مرقوم شول امر
حاضردركه اخرينه لاحق اولان (آه‌لی) حرفيله نسبت امريه‌دن وزماندن بعد الانسلاخ كندويی ولی ايدن ماضی‌يه
مفعول اوله (زيد كاه‌لی كوره‌مدم) كبی ❊ تنبيه ❊ حرف مذكورك (منذ) معناسنه هم حرف تمديد وهم اسم
مدت اولديغی وهمزه‌سنی بعض صورتده يايه قلب وبعض صورتده حذف واجب ايديكی حروف معانی بابندن
ظاهر اولور ❊ متممه ❊ مفعول مرقومدن ايكيسنه فعل واحدك تعدی وتعلقی جائز اولمز
❊ اون برنجی باب ❊ (ده‌لی) مفعولك يعنی (ده) حرفيله مطرف اولان مفعولك احوالی بيانده‌در معلوم
اوله كه مفعول مرقوم شول اسمدركه اخرينه لاحق اولان (ده) حرفی واسطه‌سيله كندويه فعل ومعنای فعل تعدی
وتعلق ايده ❊ تنبيه ❊ (ده) حرفی اداة ظرف اولوب مفعول اداتی اولديغی كبی بشقه التی درلو اداة
دخی اولديغی حروف معانی بابندن واداة ظرف اولديغی وقتده بعض صورتده نون مجتلبه ايله استعمال لازم كلديكی
دخی مجتلبه بابندن مستبان اولور (زيد اونده اويودی) كبی ❊ مهمتان ❊ مهمهٔ اولی ❊ مفعول
مرقومدن ايكيسی برجنس اوله‌رق ايكی مفعوله فعل واحد تعدی وتعلق ايتمز ❊ مهمهٔ ثانيه ❊ مفعول مرقوم
اسماء ازمنه‌دن اولديغی صورتده اخرندن (ده) حرفنی حذف وتقدير جائز اولور (زيد كيجه كوندز يوز ركعت
نماز قيلار كيجه‌ده كوندزده يوز ركعت نماز قيلار) كبی مكر اسماء ازمنه‌دن (شمدی) اسمی اولورسه (ده)
حرفنی حذف واجب اولور (شمدی او يودی) كبی (بوانده او يودی) ديمكدر ❊ اون ايكنجی باب ❊
(دكين لی) مفعولك يعنی دكين حرفيله مطرف اولان مفعولك احوالی بيانده‌در معلوم اوله كه مفعول مرقوم
شول اسمدركه آخرنده اداة انتها اولان (آه) حرفندن صكره لاحق اولان (دكين) حرفی واسطه‌سيله كندويه فعل

تعدی وتعلق ایده (شمدی یه دکین اکله مزدك) کبی ❋ تنبیه ❋ (دکین) حرفی درت نوع کلمه‌یه (آه) حرفندن
صکره لاحق اولوب اداة غایت زمان فعل تدریجی اولدیغی حروف معانی بابندن کرکی کبی ظاهر اولور ❋ مهمه ❋
مفعول مرقومدن ایکیسنه فعل واحد تعلق ایده‌مز ❋ اون اوچنجی باب ❋ (دك یادق) حرفیله مطرف
اولان مفعولدر معلوم اوله که مفعول مرقوم دخی شول اسمدر که اخرینه اداة انتها اولان (آه) حرفندن
صکره لاحق اولان (دك یادق) حرفی واسطه‌سیله کندویه فعل تعدی وتعلق ایده (زید بروسه‌دك کیتدی
اخشامه‌دق کلور) کبی ❋ تنبیه ❋ حرفین مرقومین (دکین) حرفنك لاحق اولدیغی درت نوع کلمه‌دن
بشقه اسماء امکنه‌یه دخی لاحق اولدیغی و بو جهتله ادات غایت زمان فعل تدریجی اولدیغی مثللی اداة غایت مکان
فعل تدریجی دخی اولدیغی حروف معانی بابندن ظاهر ونمایان اولور ❋ مهمه ❋ مفعول مرقومدن ایکیسی
بر معنایه اوله‌رق تعددی جائز اولمز ❋ اون دردنجی باب ❋ (دن لی) مفعولك احوالی بیاننده‌در
یعنی (دن) حرفیله مطرف اولان مفعولك احوالی بیاننده‌در معلوم اوله که مفعول مرقوم شول اسمدر که
اخرینه (دن) حرفنك لحوقیله کندویه فعل ومعنای فعل تعدی وتعلق ایده (زید بورادن بروسه‌یه کیتدی
بکر سندن کوزلدر) کبی ❋ تنبیه ❋ حرف مرقوم فعلك اقتضاسنه کوره بش نوع معناده مستعمل
اولدیغی وبو جهتله مفعول مرقومه فعل و معنای فعل بش درلو تعلق و تعدی ایتدیکی حروف معانی بابندن
مستبان اولور ❋ مهمه ❋ فعل واحد مفعول مذکوردن ایکیسی بر جنس مفعولره تعدی وتعلق ایتمز
❋ اون بشنجی باب ❋ (کبی لی) مفعولك احوالی یعنی (کبی) حرفیله مطرف اولان مفعولك احوالی بیاننده‌در
معلوم اوله که مفعول مرقوم شول اسمدر که اخرینه ادات تشبیه وادات قران اولان (کبی) حرفنك لحوقیله کندویه
فعل ومعنای فعل تعدی وتعلق ایده (زید بکر کبی اکلایه‌مز بکر یاتدیغی کبی اویودی) مثللی ❋ تنبیه ❋
حرف مرقوم کان عربیه کبی ادات شك دخی اولدیغی حروف معانی بابندن ظاهر اولور ❋ مهمه ❋ مفعول
مرقومك بلا عاطف تعددی جائز اولور (زید بکر کبی عمرو کبی خالد کبی اکلار) مثللی ❋ اون التنجی باب ❋
حالك اقسام واحکامی بیاننده‌در معلوم اوله که حال شول لفظدر که فاعلدن ومفعولدن برینك هیئت وکیفیتنی تبیین
وتفسیر ایده ایمدی حال بحسب الاستقراء التی قسمدر ❋ قسم اول ❋ شول امر حاضردر که آخرینه (اه)
حرفنك لحوقیله متضمن اولدیغی نسبت امریه تمامیتدن بعد الانسلاخ دیکر متضمن اولدیغی حدث فاعلك هیئتنی تبیین
وتفسیر ایده شوقدرکه حروف معانی بابنده مفصلا بیان اولندیغی اوزره (یاته‌دوشدی اوتوره دوشدی چیقه کلدی)
ترکیبلرنده واقع (یاته اوتوره چیقه) حاللرندن ماعدا (اه) حرفیله مطرف اولان احوالده یا تکریر ایتمه ویا اخرینه
اداة استمرار اولان (رق یارك) حرفنی ولو تقدیراً الحاق ایتمه لازم اولور (اغلیه‌یه اغلیه‌یه کلدی کوله کوله کیدر
اغلیه‌رق کلدی کوله‌رك کیدر یاته قالقه کلدی کوله کلدی کوله کیدر ایوجه اکلایه‌سك دیه یازدم کوز
کوره الدانדم) کبی ❋ تنبیه ❋ (اه) حرفنك هم امر حاضره وهم کلمات سائره‌یه لاحق اولدیغی وامر حاضره
لاحق اولدیغی صورتده اداة حال اولدیغی کبی بشقه بش درلو اداة دخی اداة تمییز اولدیغی وکلمات سائره‌یه لاحق اولدیغی
صورتده فعلك اقتضاسنه کوره التی درلو مفعول اداتی اولدیغی وهمزهٔ مفتوحه‌نك یایه قلبی وحذفی واجب اولدیغی
حروف معانی وحروف مقلوبه بابلرندن مستبان اولور ❋ قسم ثانی ❋ شول جمله‌درکه جزؤ اولی اولان
مسندالیه (ایسه) حرفی لاحق اولمغله مضمونی یا فاعلك ویا مفعولك هیئتنی تبیین وتفسیر ایده (زید کیتدی بکر
ایسه زیدی آرار سن زیدی آرارسك زید ایسه کیتمش) کبی ❋ تنبیه ❋ (ایسه) کلمه‌سی جمله‌نك جزؤ اولی
اولان اسم مسند الیهه لاحق اولدیغی صورتده حرف حال اولدیغی کبی جمله‌نك جزؤ اخیرینه لاحق اولدیغی
صورتده افعال ناقصه‌دن فعل شرط اولدیغی وامر حاضره لاحق اولدیغی صورتده فعل مثلث النسبه اولدیغی
وهمزه‌سنك کسره‌سیله وجوباً وجوازاً حذف اولندیغی و یالکز همزه‌نك جوازاً حذف و یایه قلب اولندیغی

وسینك دخی جوازاً حذف و یایه قلب اولندیغی حروف معانی وحروف مقلوبه وفعل مثلث النسبه بابلرندن
ظاهر ونمایان اولور ❋ قسم ثالث ❋ شول جمله‌درکه جزؤ اخیری اولان مسندبهه (ایکن) حرفنك لحوقیله
مضمونی فاعلك هیئتنی بیان ایده (الك ایرمش ایکن اوقو اوقو یورکن دوشون بریسی سویلرکن دکله زید
سویله‌یه‌جککن بکر سویله‌دی سن بویله ایکن اولمز جمله عالم یوغیکن اولور ایدی) کبی ❋ تنبیه ❋ حرف مرقومك
همزه‌سنی یایه قلب و حذف صورتلری جائز ایدیکی حروف مقلوبه بابندن ظاهر اولور ❋ قسم رابع ❋ شول
اسمدرکه اخرینه (جه) حرفنك لحوقیله مدلولی فاعلك ویا مفعولك هیئتنی تبیین وتفسیر ایده (بوخانه بویله‌جه بیك
غروش ایدر زید عمرو ایله بیله‌جه کلدی) کبی اشبو نوع اداة حالی حذف جائز اولور (بوآت بویله بر پاره ایتمز
زید عمرو ایله بیله کلدی) کبی ❋ تنبیه ❋ حرف مذکور اداة حال اولدیغی کبی (اداة تمییز واداة تصغیر و اداة
اسم منسوب واداة عموم افعال) دخی اولدیغی حروف معانی وکلمات مصغره بابلرندن ظاهر وآشکار اولور
❋ قسم خامس ❋ شول جمله‌درکه جزؤ اولی اولان مسند الیهه (مکر) حرفنك دخولیله مضمونی مفعولك هیئتنی
تبیین وتفسیر ایده (بن زیدی صوریورم مکر زید کیتمش) کبی ❋ تنبیه ❋ (مکر) حرفی (الا ان) معناسنه
اداة استثنا دخی اولدیغی حروف معانی بابندن مستبان اولور ❋ قسم سادس ❋ (ین) حرفی دخی اداة
حال اولور (کورمکسزین الدم آنسزین کوردم) کبی ❋ اون یدنجی باب ❋ تمییزك احکامی بیاننده‌در
تمییز شول اسمدرکه اخرینه (جه) حرفنك لحوق وانضمامیله مدلولی اولان برامرك امر آخره ثبوت ونسبتی جهتنی تبیین
وتفسیر ایده (بو کیسه قیافتجه ایوخویجه کوتودر زید دوشرجه‌سنه قوشدی بکری اولدررجه‌سنه قوشدردی) کبی
❋ قسم ثانی ❋ (اه) حرفنك لحوقیله اولور (بوخانه زیده کوره الویرر قوشه قوشه یورلدم) کبی
❋ تکمله ❋ ایکی خصیصه‌یی مشتملدر ❋ خصیصهٔ اولی ❋ لسان ترکیده صفات ثابته‌نك و اسماء صفاتك
واسماء منسوبهٔ وصفیه‌نك متضمن اولدقلری اوصافدن احتمال نقصانیتی دفع ورفع ایچون اوللرنده‌کی حرفه
مماثل برحرفه (پ ر س م په) حرفلرندن برینی بحسب السماع ضم والحاق ایدوب اولحرف مرکبی اسماء مرقومه‌نك
اوائلنه وصل والصاق ایدرلر (آپ آچیق ایپ اینجه اوپ اوجوز بوسبولانیق بوسبویوك بومبوز توپ توکلی
توستوکلی ترتمیز تاب تاولی طوسطوپارلق طومطوپارلق طورطوپ چورچوب چارچابوق جاسجابق چوسچوقور
چومچوقور دوپدوز دیمدیك طوبطوغرو طوسطوغری سیبسیوری صابصاری شامشاشی شیمشیش قابقاره قیپقزیل
کیپکیرلی کومکوك موسمور یمیشیل صاپه صاغ) کبی ❋ خصیصهٔ ثانیه ❋ لسان ترکیده میم ایله مصدر اولمیان کافهٔ
افعال واسمانك اوائلنده‌کی حروفی میمه تبدیل ایله اصاغه اولنان کلمات مهمله‌یی اول افعال واسمایه ترفیق واتباع ایدوب
کلمات مهملهٔ تابعهٔ مرقومه‌دن افعال واسماء متبوعه‌نك معانیلرینه متقارب ومتناسب معانی قصد واراده ایدرلر (یازدی
مازدی سویله‌مش مویله‌مش زید مید حسن مسن کورك مورك دلی ملی کلك ملك آت مات کوزل موزل ایومیو
یتدی میتدی) کبی والحمدلله فی الاولی والاخری علی الفراغ عن تسوید هذه المجلة بسبع لیال خلون من شهر ربیع الاخر
لسنة ثمان وسبعین ومأتین والف من هجرة من له العزة والنصرة والشفاعة والشرف صلی الله علیه وعلی آله واصحابه
وخلفائه واتباعه واحبائه اجمعین وعفی الله ذنوب من ستر عیوب المؤلف یوم الدین

جدول خطا وصواب

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٢	٧	واولغتلری	واول فتلری
»	١٤	نوعینك	نوعنك
٣	١	نوع	نوعی
٤	٤	كه اداة حاصل مصدر اولور	كه مستقبل مؤكد النسبه اداتی اولور
٦	١١	(بَرَبَّ)	(شَرّ)
٨	١٨	حرفبدر	حرفیدر
»	٢١	اعتبارتیله	اعتباراتیله
»	٢٥	حرفلرندكی	حرفلرنده‌كی
١٢	٢٩	ابتدارینك امر	ابتدارینك وامر
١٣	٢٦	مشتقاتك	مشتقاتنك
٣	١	یبجلی	ینجلی
»	٢	او یفضل	و یفضل
»	٣	تماشآ	تماشاء
»	»	بین‌ولاده	بین‌اولاده
»	٤	مایشآ	مایشاء
»	٧	مایشآ	مایشاء
»	١١	مؤنفه‌نك	مؤلفه‌نك
٣	١	مؤدالرینی	مؤدالرینه
»	٥	كتابمز	كتابمز
»	١١	تقوش	نقوش
»	٢٣	مده‌قصر	مده وقصر
»	٣٣	برنجی	برنجیسی
٤	١٢	شبابنده	شبابینده
»	١٦	لسانلرینه	لسانلرینی
»	٢٤	واراء	وراء
»	٢٨	یالتغییر	بالتغییر
٥	١٥	ابنا	ابناء
»	٣١	براعة	براعة
»	٣٤	انفسی وآفاقی	انفس وآفاقی
٦	٢٢	احوال	اقوال
»	٣٦	شذوددن	شذوذدن
٧	١	مشرع	❁ مشرع ❁
٨	٥	اولمغله	اولمغله
»	١١	كوزات	كوزت
»	١٩	كوزات	كوزث

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٨	٢٥	ازقیجه	ازقیجه
٩	٢٤	یازكور	یازه كور
١٠	٧	اكشیلتدرمسون	اكشیلندرمسون
»	٩	اول	(اول)
»	١٥	(اولسون)	(اولنسون)
»	١٦	تركبده	تركیده
»	٣٠	اراوب یانمه	اراوب یاتمه
١١	٣	(ر ز ر ت د ر)	(ر زر ت در)
»	٦	ویردتدر	ویردرتدر
»	١١	منالبه	مغالبه
»	١٢	مبالغه‌نك	مغالبه‌نك
»	١٤	بولی	بونی
»	٣٣	اداة اضافیت وتخصیصی	اداة اضافت وتخصیص
١٢	١	سكز لری)	كز لری)
»	٣٢	مستقله	مستفله
١٣	١٨	ر زا	ز زا
١٤	٢٦	حروف مذكوردن	حروف مذكوره‌دن
»	٢٩	اواتلنده	اوائلنده
»	٣٢	حروف سابقك	حرف سابقك
١٥	٣	قسمزنده	قسملرنده
»	١١	یر نوع	بر نوع
»	١٥	اراالرینه	ازالرینه
»	٢٢	جدلدن	جدولدن
١٦	٦	او یه‌مزمی آ	اوقو یه‌مزمی آ
»	٩	(هلا آتی الی	(هلا اتی زید الی
»	١٠	تخصیص	تحضیض
»	»	تخصیص	تحضیض
»	١٢	تعجیبه	تعجیبه
»	١٤	تعجیبه‌نك	تعجیبه‌نك
»	٢٠	تخصیصه	تحضیضه
»	»	تخصیص	تحضیض
»	٢٩	ضمة منفتحه	ضمة منفتحه
»	٣٠	اداهٔ	اداة
»	»	معبنین	معنیین
١٧	١	بلاه یه‌لر بلاه یه‌یم الی اخره	بلاه یه‌لر بلاه یه‌یم الی اخره
»	٧	بحسب المال	بحسب المآل

صحیفه	سطر	خطا	صواب
١٧	١٤	فاعل	فاعلی
»	٢٠	نسبت	نسبتی
»	٣٥	(تنبیه اه)	❁ تنبیه ❁ (اه)
١٨	٧	نصب مؤداسنی تأدیه	نصب مؤداسنی وهم لام تعریف مؤداسنی تأدیه
»	١٩	یالكلیه	بالكلیه
»	٢٧	نه سویلیورسن	نه سویلیورسك
١٩	٢٧	عقلیم	عقلم
»	٣٢	حرفیدر	حرفیدركه
٢٠	١١	متواد	متولده
»	٢٤	حروف مذكور	حرف مذكور
»	٢٧	اشارتدن	اشاراتدن
٢١	١	اشارت	اشارات
»	٧	اشارته	اشاراته
»	١١	كیردی	كیرردی
»	٢٣	شاشقنجه‌سی	شاشقینجه‌سی
»	٢٧	قابجی	قامچی
»	٢٩	نه بولدیسه	زید نه بولدیسه
٢٢	٣	آخری	احری
»	٦	مواود خوانلرك	مولد خوانلرك
»	١١	كلمه‌سنه	كلمه‌سنی
»	١٦	كلمه‌سنه	كلمه‌سنی
٢٣	٢	زماننی	زمانی
»	١٤	اسماء ازمنه‌دن	بعض اسماء ازمنه‌دن
»	٣٥	حواب	جواب
٢٤	٢	عمرو كولمدی	عمرو كولمدی آ
»	٢٢	بوصوتده	بوصورتده
٢٥	١٦	قابجی	قامچی
٢٦	٩	مرقوم	حرف مرقوم
»	١١	بوصوتده	بوصورتده
»	١٦	مغیرة النسبه	حروف مغیرة النسبه
٢٧	٣	طارقبجه	طارقینجه
»	٣	كولجه	كوبلجه
»	٤	ماء مصدیه	ماء مصدریه
»	٢٠	صغوق صغوجق	صغوق صغوقجه صغوجق
»	٣٢	اشارتدن	اشاراتدن
٢٨	١٣	توقیر	توفیر
»	٢٨	اشارتدن	اشاراتدن

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٢٩	٨	بجر	پچر
٢٩	١٤	كلمسی زمانك	كلمسی زمانی
»	٢٣	اكلایجیه‌دك	اكلاینجیه‌دق
٣٠	٢	بومسئله	بومسئله‌یی
»	١٤	او اور	اوُ اورُ
»	١٥	ایج	ایچ
»	١٧	ایج	ایچ
٣١	١٦	یناء	بناء
»	٢٢	(سر)	(سز)
»	٢٩	اتدیكی	ایدیكی
٣٢	١٠	وهمد	وهمده
»	١٣	صوتده	صورتده
»	١٥	حرفیدر	حرفیدركه
»	٢٣	اتنی پاره‌سنی ویر	اتنی ال پاره‌سنی ویر
»	٢٩	اچیق پچك	اجیق بچیك
٣٤	١	(قون یاقین یا كون یا كین)	(قون یاقین كون یا كین)
»	٢	بیشكین	پیشكین
»	١٩	معلوم اوله	معلوم اوله‌كه
»	٢٠	یا (ایدی یا ایسه)	یا (ایدی) یا (ایسه)
»	٣٣	معنای	معانیٔ
٣٥	٢٣	معرضة	معُرضة
»	٣٠	قورقاقلق اتلق	قورقاقلن اتلن
٣٦	٢٠	ذی العقولك	ذوی العقولك
٣٧	٢	استعماله	استعمال
»	٦	تخصیصده	تحضیضده
»	٨	خطاده	خطابده
»	١٢	مبج	مبج
٣٨	٣	ترك اولنور	ترك اولنورسه
»	٧	جكنه‌مك	چكنه‌مك
»	١٦	مخصص النسبه	محضض النسبه
»	١٨	حرفیدر	حرفیدركه
»	٢٥	ازالان	ازلان
»	٢٨	بعض صورتده اداة اسم موصوف اولور	بعض صورتده اداة صفت ثابته اولور (اوزا)(اوزون شی) كبی و بعض صورتده اداة اسم موصوف اولور
٣٩	٣	مرقومتین	مرقومین
»	١١	نشائه	نشئه

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٤٠	٨	دفع	دفع ایچون
»	١٨	اونلر بونلر	اونلر بونلرشونلر
٤١	١٩	تخصیص	تحضیض
»	٢٣	اداه	اداة
»	٢٥	اجنبیه ایله	کلمهٔ اجنبیه ایله
»	»	استعماله	استقلالنه
٤٣	٢٠	(اوقویو سویلیو	(اوقویو سویلییو
»	٢١	اراو دیو)	ارایو دیو)
»	»	همزه‌سی	همزه‌سنی
٤٤	١٢	اوقوسه ایدی اوقویه	اوقوسه‌یدی اوقویه
		یدی	یدی
»	٣٥	( )	(سی)
٤٥	١٢	قچر	قاچر
»	١٩	ایراجك	ایراجق
»	٢٣	تصغیره	تصغیرده
٤٦	٢٨	اوقوملیم اوقوملیز	اوقوملی‌یم اوقوملی‌یز
٤٨	٥	اولنمیه‌رك	اولنمیه‌رق
»	١٢	داة	اداة
٥٠	١١	مخفف	مخفف
»	١٣	اولنمشلرر	اولنمشلردر
»	١٥	سویلیه‌جك)	سویلیه‌جك) کبی
»	٢٣	بجید	پجید
»	٣٦	باتلانقج	پاتلانقج
»	٢٧	جکندم جکندمك	چکندم چکندمك
٥١	٣	اج	اچ
»	٥	اور	اور
»	١٢	سه	سر
٥٢	٣	اقتضاسنی	اقتضادن
»	٥	اقتضاسنی	اقتضادن
»	١٢	جاك	چاك
»	١٦	متعددن	متعدددن
٥٣	٤	اخرینه	اخرلرینه
»	٢١	بویله درتدن	بویله درددن
٥٤	١٤	بودرتدن	بودرددن
»	٢٣	ضمه ایله ماقبلی	ضمه ایله وماقبلی
»	٣٠	امر حاضره	امر حاضر
»	٣١	بشر	پشر
٥٥	٣	اج	اچ
»	٥	(زرلك)	(زر) لك

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٥٥	٢٩	یاب	باب
٥٦	١٠	امرحاضر رالام	امرحاضر (یا را لام)
»	١٣	امزتدز	امزرتدر
»	١٦	حرفلری	حرفلرینك
»	٢٦	اوجورت	اوچورت
»	٣٤	مذکو	مذکور
٥٧	٢٩	بیشورت	پیشورت
٥٩	١٦	مزید فیه لام ساکنه ایسه	مزیدفیه ایسه لام ساکنه
٦٠	٨	نسبتله وزمانی	نسبتله زمانی
»	٣٤	کولومسه‌تدریله	کولومسه‌تدردله
٦١	٢	(ڭ یازکز	(یازڭ یازڭز
»	٢٢	سویلشون	سویلشسون
٦٢	٣	سن ایله	سنکله
»	»	سنه	سکا
»	»	سنه	سکا
»	٤	سز ایله	سزکله
٦٣	٣	سن ایله	سنکله
»	»	سنه	سکا
»	»	سنه	سکا
»	٤	سز ایله	سزکله
»	١٠	یازمه	یازه‌مه
»	١١	اغسه‌دمه	اغسه‌ده‌مه
»	١٣	امزتدرده‌مه	امزرتدرده‌مه
٦٤	٢	سوبلنه‌مسون	سویلنه‌مسون
»	١٠	کولومسه‌یم	کولومسه‌یه‌یم
٦٥	٢	کولومسنه	کولومسه‌نه
»	٣	بنه	بکا
»	»	بنه	بکا
»	٤	سنه	سکا
»	»	سنه	سکا
»	٥	بز ایله	بزمله
»	»	سز ایله	سزکله
»	٦	بزلره	بزه
٦٦	٢	حاضر	حاضره
»	١٤	(ام سك سکز)	(ام سك ایز سکز)
٦٧	٤	دعاء علیده	دعاء علیهده
»	٢٠	کوچدر	کوجدر
»	٢٢	عمل ایده‌مزسه	عمل ایده‌مزلرسه
»	٢٩	سویلیسردر)	سویله‌یسردر

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٦٧	٣٠	(یازملی) نبی (اکارم	(یازملی کبی اکلارم
٦٨	٢٠	سویلمشه	سویلسه
»	»	یازسه‌ده کاسه‌ده	یازسه‌ده کاسه
٦٩	٩	مفهوملرنده	مفهوملرندن
»	١٢	اوانمشدر	اولنمشدر
»	٢٣	سویلشدرتدرتمك	سویلشدرتدرمك
٧٠	٣	المزید فیه مسه والتا	المزید فیه مسه والتا
		ودر واللام	واللام
٧١	٩	سویلملکز	سویلملکلکز
»	١٢	یوزیمش نوع	یوزیمش یدی نوع
»	٢٢	اولنه‌میه‌جغندن	اوله‌میه‌جغندن
٧٣	١٥	اشارتدن	اشاراتدن
٧٤	١٤	بنه	بکا
»	»	بنه	بکا
»	١٥	سنه	سکا
»	»	سنه	سکا
»	١٦	سزله	سزکله
»	٢٠	بازدردیلیور	یازدردیلیور
٧٥	١٧	قسمیله	قسملریله
»	٢١	راه	راء
»	٢٤	زوائدن	زوائددن
»	»	منفتحه	منفتحه
٧٦	٢٠	جمع	مفرد
»	٢٣	مفرد	جمع
٧٧	٣	بنه	بکا
»	»	بنه	بکا
»	٤	سنه	سکا
»	»	سنه	سکا
»	٥	بزله	بزمله
»	٦	سزله	سزکله
»	٨	مسه والتا ودر واللام	مسه والتا واللام
٧٨	٣	قزوجغز	قوزوجغز
»	٣٥	طریق	طریقیله
٧٩	٤	اغسه‌یه‌جکسك	اغسه‌یه‌جقسك
»	١٣	بنه	بکا
»	»	بنه	بکا
»	١٤	سنه	سکا
»	»	سنه	سکا
»	١٩	اغسه‌تدریله‌جك	اغسه‌تدریله‌جق

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٧٩	١٩	طوغوتدریله‌جك	طوغورتدریله‌جق
»	٢٠	اغسه‌تدردیله‌جك	اغسه‌تدردیله‌جق
»	»	طوغورتدزدیله‌جك	طوغورتدردیله‌جق
٨٠	١٢	اولوب (اه‌جك) حرفی	اولوب (اه‌جق) حرفی
»	١٣	مرققه	مرققه
٨١	١٢	السایله	السائره
»	١٥	بنه	بکا
»	»	بنه	بکا
»	١٦	سنه	سکا
»	»	سنه	سکا
»	١٩	سزله	سزکله
٨٢	٨	اسباب علمندن	اسباب علمدن
»	١٣	ولن تسمع	ولن تسمع
»	٢٦	تخصیصیه	تحضیضیه
٨٣	٥	بطریق التخصیص	بطریق التحضیض
		والاغراء	والاغراء
»	٦	تخصیصیه‌یی	تحضیضیه‌یی
»	»	مخصص النسبه	محضض النسبه
»	»	مخصصة النسبه	محضضة النسبه
٨٨	١	افعال	افعاله
»	٨	(یازمه ارایان	یازمه (ارایان
»	٩	(یازمه‌مه سویلین	یازمه‌مه (سویلین
»	»	بریسی (یازمه‌مه اوقویان	بریسنی یازمه‌مه (اوقویان
»	١٤	حروف مغیرة النسبه‌دن	حروف اشتقاقیهٔ مغیرة
			النسبه‌دن
٨٩	٢	شوله‌شیلیجی	سویله‌شیلیجی
»	٢٣	متفرق اوله‌رق	معرفه اوله‌رق
٩٠	٥	پیچاقجی	بیچاقجی
٩١	٩	بولنماق	بولونمق
»	١٩	بکیك	بچیك
»	٢٦	بیشکین	پیشکین
»	٢٧	باریل	بایل
٩٢	٦	قاعله	فاعله
٩٣	٩	پیرین	بیرین
»	١١	اکبی	کبی
»	٢٥	اولدیغی واولمفعولی	اولدیغی صورتده
			اولمفعولی
»	٢٧	النی کسان کسکین قلیج	النی کسکین قلیج
٩٤	١٩	قیج یاکج یاقیج یا کیج	قیج یاکج قیج یا کیج

صحیفه	سطر	خطا	صواب	صحیفه	سطر	خطا	صواب
٩٤	٢٢	اوتانقج	اوتانقج	١٠٥	٣١	وبردلیکك	وبردلیکك
»	»	تورو کن	یورو کن	١٠٦	٦	ضمیرلری	ضمیرلرینك
٩٥	١٣	باب سابقه‌دن	باب سابقدن	»	٩	نوع	اون نوع
»	١٥	اوتانقج	اوتانقج	»	١٤	مستیان	مستبان
»	١٧	صاللانقج پاتلانقج	صاللانقج پاتلانقج	»	١٧	(بیچق	(بیچق
»	٣٢	فعل	فصل	»	٢٦	(صاللانقج)	(صاللانقج)
٩٦	٤	اولدیغی لاجل	اولدیغی صورتده لاجل	»	٣٣	بسیظ	بسیط
»	»	تنزیله	تنزیل	١٠٧	٩	طوغوردك	طوغوردق
»	٥	❊ تنبیه ❊ مشترك	❊ تنبیه مشترك ❊	١٠٨	١٨	(یازیلوبده	یازیلوبده (
»	٢٤	کوکارمه	کوکرمه	»	٢٣	(یازیلوبده	یازیلوبده (
٩٧	٢١	پیچق	بیچق	١١١	٦	حروف اخیرلرنده	حروف اخیره‌لرنده
»	٣٣	(سن بز)	(بن بز)	»	١٨	مرفوع النسبه	مرجو النسبه
٩٨	٤	تعلق	تعلقه	»	٢٧	جزء اخرینه	جزء اخیرینه
»	٧	(ل)	(د)	١١٢	٣	منقول انسبه	منقول النسبه
»	٢٣	متکلم الغیر	متکلم مع الغیر	»	١٠	طمعیه یه واشتقاقیه یه	طمعیه یه واشفاقیه یه
٩٩	٩	❊ نوع رابع ❊ (ق یاك)	❊ نوع رابع ❊ شول	»	١٩	سویلسه‌ق	سویلسه‌ك
			امرحاضردرکه اخرینه	»	»	طوغورسه‌ك	طوغورسه‌ق
			(ق یا ك)	١١٤	١٢	حروف اخیره‌لرك	حروف اخیره‌نك
»	٣١	اوعیهٔ	ادعیهٔ	»	١٥	قسملره	قسملرینه
١٠٠	٩	(مشتق اول نون ماج)	مشتقدر اول نون	»	٣٣	سبیتدن	سببیتندن
		حرفی	(ماج) حرفی	١١٥	٨	(ایله‌ده اول‌ده ایت‌ده)	(ایله‌اه اول‌اه ایت‌اه)
»	١٤	ومیم مکسوره مصدر	ومیم مکسوره ایله مصدر	»	١٠	اولورسه یرینه کاه	اولورسه ینه کاه
»	»	(مق یامك)	(مِق یا مِك)	»	٢٠	مجموع	مجموعی
»	٢٤	امرنك	امرینك	١١٦	٢١	تمیز	تمییز
١٠١	١	امرنك	امرینك	»	٢٥	یازامه ایسه	یازار ایسه
»	٦	امرنك	امرینك	»	٢٩	ایسروأن ایجی)	ایسران ایجی)
»	١٥	ضمائری	ضمائرك	١١٨	٤	ابوت حالنی	ابوت حالتی
»	٢٥	غائب اسمی اطلاق	غائب اسمنی اطلاق	»	٥	بنوت حالنی	بنوت حالتی
١٠٢	٢٥	(بوك)	(یون)	»	٣٢	مطاوع ایله مطاوع بیننده	مطاوَع ایله مطاوِع بیننده
»	٢٨	حرفلری	حرفلرینك	»	٣٣	(کُسِرَ دُحرِجَ) ماضیلرینك	کُسِرَ دُحرِجَ) ماضیلرینك
»	٣٣	میم ساکنه	میم ساکنه‌نك			صیغه‌لری (کسردحرج)	صیغه‌لری (کُسِرَ دُحرِجَ)
١٠٣	٢	چسکنه‌مك	بونلر چکنه‌مك	»	٣٤	(کسردحرج) ماضیین	(کُسِرَ دُحرِجَ) ماضیین
»	٦	انتفاسی	انتفاسنی			مجهولینه	مجهولینی
»	٣٥	یایله‌جك	یایله‌جق	١١٩	٣	قیامهٔ	قیامیهٔ
١٠٤	٢٢	مق یا مك	(مَق یا مَك)	»	٤	(کسر)	(کُسِرَ)
١٠٥	٥	مقصدك	مقصد اولك	»	»	(مکسور) منفردی	(مکسور) صفتی دخی
»	١٢	مطبخه	مبطخة	»	٩	فعل مطاوعتك	فعل مطاوعك
»	١٧	مکمله محرفه	مکمله مخرضه	»	٢٣	ضربة ضربة ضربة	ضربة ضربة ضربة
»	٢٧	پچاق	بچاق	»	٢٥	ازید ایلدیکی	ازید ایلدیکی

صحیفه	سطر	خطا	صواب	صحیفه	سطر	خطا	صواب
١٢٠	٥	وبوجهتلرله	وبوجهتلردن	١٣١	٤	والتاودر والتاواللام	والتاودر واللام
»	١١	صفت عربیه‌نك	صفات عربیه‌نك	»	٥	والتاودر واللام	و لتاودر والتاواللام
»	١٩	نامیله (اشبو اسم مشتق	نامیله اشبو (اسم مشتق	»	»	والتاودر واللام	والتاودرو التاواللام
١٢١	٣	والمؤمن الته	والمؤمن الله	»	»	والتاودر واللام	والتاودرو التاواللام
»	١٧	چوسقون	جوشقون	»	٧	الی ١٠ ذیل جدوله	
١٢٢	٦	نوع مرقوم	نوع مرقومه			مراجعت اولنه	
»	١٢	کائن استمراری	کائن معنای استمراری	١٣٢	٣	المزید فیه نون ودرو اللام	المزید فیه التا واللام
»	١٨	کائن استمرار موقته	کائن معنای استمرار موقته			ومه	ومه
١٢٣	٢٢	امرلریله مرکب	امرلرندن مرکب	»	»	سویلندرلی ویرمه	سویلدیلی ویرمه
١٢٥	٢	جزئین مکررین عمل	جزئین مکررینی اعتباریله	»	١٢	سویلندردی ویرمه	سویلندردی ویره‌مه
		مکرره	عمل مکرره	١٣٦	٣	ایکی وصنی	ایکی وضعی
»	١٤	ماضیده	ماضیدن	١٣٧	٢	تفصیل بوکه	تفصیلی بوکه
»	١٩	جزء اخرینه	جزء اخیرینه	»	١٠	طورمه یسر	طورمه‌یسر
»	٢٣	مدلولنده معنای	مدلولنده کائن معنای	١٤٢	١٩	مفهومنده	مفهومینده
		مقدوریت	مقدوریت	١٤٣	٢١	توقیتنك	توقیتینك
١٢٦	١٧	کائن اضافته	کائن معنای اضافته	»	٢٩	استفرار	استقرار
»	١٨	استمرار انتشاری‌یه	معنای استمرار انتشاری‌یه	»	٣٢	جزء اول	جزء اولی
»	٢٤	بونوع	بونوع	١٤٥	٢٠	مصدرلرك	مصدرلرینك
»	٢٥	کائن اضافته	کائن معنای اضافته	»	٢٢	مصدر ومصدر مخفف	مصدر اصلی ومصدر
»	٢٦	کائن استمرار انتشاری‌یه	کائن معنای استمرار				مخفف
			انتشاری‌یه	١٤٧	١٠	فعل حادثة	صفت حادثة
»	٣٣	نسبت امریه‌دن	نسبت امریه‌یه	١٥٢	١	مکرر الاولك	مکرر العملك
١٢٧	١	ءه‌جق	اه‌جق	١٥٣	١٦	(بازبله ویره‌قو)	(یازبلی ویره‌قو)
»	٢	ضمائری متصله	ضمائر متصله	١٥٤	٢٤	اوچیوز یتمش نوع	اوچیوز یتمش سکز نوع
»	١٤	حالی	خالی	١٥٥	٦	بیك یدیوز سکسان	بیك یدیوز طقسان
١٢٨	٢	متضمن اولملری	متضمن اولملریله	»	١٩	امرحاضر بسیط	امر حاضر بسیطه
»	٩	امر واحد	امر حاضر	١٥٨	٢٤	فعلی	فعلنی
١٢٩	٢	سویلنیله‌ویرسون	سویله‌نیلی‌ویرسون	١٥٩	٣٥	حرفی	حرفنی
»	١٣	سویلندرتدرمه‌یی ویر	سویلندرتدرمه‌یی ویر	١٦٠	٥	نوع	نوعی
١٣٠	٣	المزید فیه التاودرو اللام	المزید فیه التاواللام	١٦١	٣	(یازدی یازمش یازیدی)	(یازدی یازمش)
		ومه	ومه			ماضیلری	ماضیلری
»	٤	المزید فیه النون ودر	المزید فیه النون ودر	»	١٣	مخب	مخفف
		والتاودر واللام ومه	والتا واللام ومه	»	١٧	امری مقدر	امری ایله مصدر
١٣١	٣	المزید فیه زرو اللام ومه	المزید فیه زرو التاو اللام	١٦٢	١٤	مذکوره‌ده	مذکوره‌دن
		بعد اه	ومه بعد اه	١٦٣	٦	بین المنطفین	بین المنطقین
»	٤	المزید فیه سه والتاو اللام	المزید فیه سه والتا ودر	»	٢٧	اسماء افعالك	اسماء وافعالك
		ومه بعد اه	واللام ومه بعد اه	»	٣٢	لق لك)	لق یالك)
»	»	المزید فیه مسه والتا	المزید فیه مسه والتاودر	١٦٤	١٢	وین	ین
		واللام ومه بعد اه	واللام ومه بعد اه	١٦٧	١٣	کلمه‌درکه	کلمه‌لردرکه

صواب	خطا	سطر	صحيفه
مطرف اولان	مصدر اولان	٣١	١٦٨
اكشيمترك	اكشيترق	٣٣	»
اجيمسى	اجيمسر	١٨	١٦٩
اكشيمسى	اكشيمسر	»	»
طاتليمسى	طاتليمسر	٢٠	»
قحبه لريني	قحبه لريني	٣٢	»
سويله يه سيم	سويله سيم	٣	١٧٠
كراهتنه	كراهيتنه	١٥	»
انجلجه	نجلجه	١٩	»
البهى	البهه	٢١	١٧١
ضميرلرى لاحق اولان	لاحق ضميرلرى اولان	»	»
القاب	القاب	٢٣	»
دار السعاده	دار السعادة	٢٧	»
جزءلرندن	خبرلرندن	٣٢	»
تقييديدن	تقيديدن	٢٠	١٧٢
عشقكك	عشقك	٢٨	»
وضعلرنده	وصفلرنده	٤	١٧٣

صواب	خطا	سطر	صحيفه
بحسب الحقيقه	بحسب الحفيقه	٩	١٧٣
محضض النسبه	مخصص النسبه	١٧	»
يازيورمدر	يازيوريمدر	٢١	»
بحسب الحقيقه	بحسب الحفيقه	٢٧	»
بحسب الحقيقه	بحسب الحفيقه	٧	١٧٤
صنف ثانى	صفت ثانى	١٣	»
نوعينك	نوعنك	٢٢	»
چيقيش	چيقيقيش	٢٥	»
(اِ ى لى)	(اِ ى)	٢٦	»
اسم	اسمه	٩	١٧٥
واسم ايله مؤول	واسم مؤول	١٣	»
حرف مذكور	حروف مذكوره	١٦	»
دخى حروف مجتلبه	دخى مجتلبه	٢٩	»
بروسه يه دك	بروسه دك	٥	١٧٦
بش درلو دخى اداة تمييز	بش درلو اداة دخى اداة تمييز	٢٨	»

(صحيفه ١٣١ المعلوم العدمى باعتبار الجزء الثانى)

خطا

المزيد فيه سه والثنا ومه — اغسه دى ويرمه	المزيد فيه مسه والثنا ومه — كولومسه دى ويرمه	المزيد فيه الرا والثنا ومه — طوغوردى ويرمه	المزيد فيه زر والثنا ومه — امزردى ويرمه	عاطف
المزيد فيه سه واللازم ومه — اغسه تدرى ويرمه	المزيد فيه مسه واللازم ومه — كولومسه تدرى ويرمه	المزيد فيه الرا واللازم ومه — طوغورتدرى ويرمه	المزيد فيه زر واللازم ومه — امزرتدرى ويرمه	عاطف
المزيد فيه سه والثنا واللازم ومه — اغسه تدردى ويرمه	المزيد فيه مسه والثنا واللازم ومه — كولومسه تدردى ويرمه	المزيد فيه الرا والثنا واللازم ومه — طوغورتدردى ويرمه	المزيد فيه زر والثنا واللازم ومه — امزرتدردى ويرمه	عاطف

صواب

المزيد فيه سه ومه — اغسه بى ويرمه	المزيد فيه مسه ومه — كولومسه بى ويرمه	المزيد فيه الرا ومه — طوغورى ويرمه	المزيد فيه زر ومه — امزرى ويرمه	عاطف
المزيد فيه سه والثنا ومه — اغسه دى ويرمه	المزيد فيه مسه والثنا ومه — كولومسه دى ويرمه	المزيد فيه الرا والثنا ومه — طوغوردى ويرمه	المزيد فيه زر والثنا ومه — امزردى ويرمه	عاطف
المزيد فيه سه والثنا ودر ومه — اغسه تدرى ويرمه	المزيد فيه مسه والثنا ودر ومه — كولومسه تدرى ويرمه	المزيد فيه الرا والثنا ودر ومه — طوغورتدرى ويرمه	المزيد فيه زر والثنا ودر ومه — امزرتدرى ويرمه	عاطف
المزيد فيه سه ودر والثنا ومه — اغسه تدردى ويرمه	المزيد فيه مسه ودر والثنا ومه — كولومسه تدردى ويرمه	المزيد فيه الرا ودر والثنا ومه — طوغورتدردى ويرمه	المزيد فيه زر ودر والثنا ومه — امزرتدردى ويرمه	عاطف

اشبو كتاب فورمه فورمه تصحيح اولندقدنصكره طبع اولنوب اكمالنده بركرده دها تصحيح اولنه رق ظهور ايدن خطالر بالاده محرر جدوله درج اولنمش و يالكز اضافت همزه لرينك تصحيحاتندن صرف نظر ايدلمشدر.

اشبو (مقياس اللسان وقسطاس البيان) نام كتاب لسان تركي يي ايو اوكرنمكه پك يارايه جغى كبى بالخصوص قواعد تركيه يه دائر تأليفاته مقتدر ذوات ايچون بر مأخذ كافى اوله جغندن بالمطالعه بو بابده ديكر كتابلرك تأليف و ترتيبى ارباب فضل وكمالدن بكلنور